

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΝΟΣ

ἐκ τῶν καταλοίπων † ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΖΕΠΟΥ (1870 - 1946)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

I. Ἡ «Νομοθεσία τοῦ Σόλωνος» εἶναι τμήμα τῶν καταλοίπων τοῦ Ἰωάννου Δ. Ζέπου, ὅστις, μέχρι τοῦ 1946, ὅτε ἀπεβίωσεν, εἶχε συμπληρώσει ἢ σχεδὸν συμπληρώσει ὀγκῶδες ἔργον ἀφιερωμένον εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν ἀρχαίων ἱστορικῶν δικαίων. Τὸ ἔργον του αὐτὸ δὲν ἐπρόφθασε νὰ δημοσιεύσῃ ὁ ἀείμνηστος συγγραφεύς, καίτοι ἱκανὰ τμήματα αὐτοῦ ἦσαν ἔτοιμα πρὸς δημοσίευσιν ἤδη κατὰ τὸ ἔτος τοῦ θανάτου του.

Ὁ σύρων τὰς γραμμὰς αὐτάς, ἐπιτελῶν καθήκον εὐκλῆς στοργῆς, ἀλλὰ καὶ πεπεισμένος περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀδημοσίευστος ἐργασίας, ἐδώρησε τὸ καταλειφθὲν δακτυλογραφημένον χειρόγραφον εἰς τὸ παρὰ τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἀθηνῶν λειτουργοῦν Κέντρον Ἑρευνῆς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Παραδίδει δὲ νῦν εἰς τὴν δημοσιότητα τμήμα τῆς ὅλης ἐργασίας, ἐπιυλασσόμενος νὰ δημοσιεύσῃ καὶ ἄλλα τμήματα εἰς τὸ μέλλον, εὐελπιστῶν, ὅτι ἡ ἐπὶ ἔτη μακρὰ σημειωθείσα καθυστέρησις τῆς δημοσιεύσεως οὐδαμῶς θέλει ἐλαττωθῇ ὡς ἀμέλεια ἢ ἀσέβεια πρὸς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς καὶ συγγραφέως.

Θεομὰς ἀπευθύνω καὶ ἐντεῦθεν εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐπετηρίδος», ἣτις εὐμενῶς ἀνεδέχθη, ὅπως ἡ κατάλοιπος ἐργασία δημοσιευθῇ τμηματικῶς ἐν τῇ Ἐπετηρίδι ταύτῃ. Εὐλαβῶς δὲ στρέφω τὴν μνήμην πρὸς τὸν ἀείμνηστον πατέρα, τοῦ ὁποίου ἡ παροῦσα δημοσίευσις ἔστω μακρυνὸν μὲν ἀλλὰ πάντοτε ἐγκάρδιον μνημόσυνον.

II. Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον τμήμα, ὡς ἄλλως τε καὶ ὁλόκληρος ἡ καταλειφθεῖσα μακρὰ πραγματεία, φέρει προδήλως τὸν χαρακτήρα ἔργου συλλεκτικοῦ. Ὁ σύγχρονος μελετητὴς τῶν ἀρχαίων δικαίων θὰ συνελάβανεν ἴσως ἄλλως τὴν δομὴν τοῦ ἔργου, ἐχόμενος πιστῶς τῆς νεωτέρας ἐπιστημονικῆς, ἱστορικῆς καὶ ἀρχαιογνωστικῆς μεθόδου. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ὁμῶς συγγραφέως συστηματικὴ κατάταξις τοῦ πλουσιωτάτου ὕλικου τῶν σωζομένων πηγῶν συνιστᾷ, ὡς φρονοῦμεν, ἐν πάσῃ περιπτώσει σημαίνουσαν συμβολὴν εἰς τὴν ἀνερεύνησιν τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ δικαίου, ἀξίαν προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν, ἀτυχῶς εὐαρίθμων, νεωτέρων παρ' ἡμῖν μελετητῶν τῆς ἱστορίας τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου.

Πέρα πάσης κριτικῆς, τόσον τὸ δημοσιευόμενον τμήμα ὅσον καὶ τὸ ὅλον ἔργον χαρακτηρίζει ἡ ὅλον ἐν περισσότερον σπανίζουσα βαθεῖα γνῶσις τῶν πηγῶν καὶ ἡ συμπαρομαρτοῦσα εὐχέρεια κινήσεως ἐν μέσῳ τοῦ οὐχὶ πάντοτε εὐπροσίτου, συχνότατα δὲ δυσδαμάστου ὕλικου. Νοσταλγικὴ δ' οὕτως ἀναβλύζει ἡ σκέψις, ὅτι ἡ ἀμέσως προηγούμενη γενεὰ συνεκινεῖτο ἴσως περισσότερον ἢ ἡ σημερινή, ἐπεξεργαζομένη τὰ κείμενα τῆς κλασσικῆς ἐθνικῆς κληρονομίας.

Εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀπόκειται νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ προσόντα τῆς δημοσιευομένης ἐργασίας. Τὰ προσόντα ταῦτα, ἀναμφισβήτητα καθ' ἡμᾶς, τοποθετοῦν καὶ τὸ δημοσιευόμενον τμήμα καὶ τὸ ὅλον ἔργον εἰς ἀρμόζουσαν ἀξίαν θέσιν ἐν τῇ ἐλληνικῇ βιβλιογραφίᾳ τῆς ἱστορίας τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην, ἡ δημοσίευσις συνιστᾷ χρήσιμον καὶ εὐπρόσδεκτον προσφορὰν, διευκολύνουσαν τὸν νεώτερον μελετητὴν καὶ ἀνανεοῦσαν τὴν συναφῇ ἱστορικὴν ἔρευναν.

III. Ὁ Ἰωάννης Δ. Ζέπος ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 28 Μαΐου 1946. Εἶχε γεννηθῇ εἰς Πύλον τῆς Μεσσηνίας τὴν 116 Μαΐου 1870, διήνυσεν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν εἰς Καλαμάταν καὶ ἐσπούδασεν τὰ νομικὰ εἰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ ἐσταδιοδρόμησεν εἰς τὴν δικηγορίαν καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην. Χρόνιτος προέβη εἰς δημοσίευσιν τῶν «Βασιλικῶν» κατὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ *Heimbach* καὶ τὰ συμπληρώματα τοῦ *Zachariae von Lingenthal* καὶ τῶν *Ferrini* καὶ *Mercati*, προσθέσας τὰς Νεαρὰς τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ πολλὰ ἄλλα βυζαντινὰ κείμενα, ὡς καὶ λίαν ἐκτενεῖς ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις μὲ μνείαν τῆς νομολογίας τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ.ἀ. (5 τόμοι, 1896 - 1900, β' ἔκδ. 1910 - 1912). Ἀπὸ τοῦ 1901 - 1904 ἐκδίδει τὸ διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὅλως ἀξιοσημεῖωτον περιοδικὸν «Νομικὴ Ἐπιθεώρησις», ὡς παράρτημα δὲ τοῦ Β' τόμου αὐτῆς δημοσιεύει κατὰ τὸ 1902 τὴν «Πεῖραν Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου» καὶ τὰς «Νεαρὰς καὶ Χρυσόβουλλα» τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, ἀμφότερα ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Zachariae von Lingenthal*. Κατὰ τὸ 1926 εἶναι διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ «Δικαιοσύνη», ἔνθα κατὰ καιροὺς δημοσιεύει πλείονας μελέτας ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἢ τοῦ συγχρόνου ἐλληνικοῦ δικαίου. Κατὰ τὸ 1930 ἐκδίδει τὸν «Ἀστικὸν Κώδικα, καθὰ ἐν Ἑλλάδι πολιτεύεται», ἥτοι κωδικοποίησιν τοῦ τότε ἰσχύοντος δικαίου. Κατὰ τὸ 1931 ἐκδίδει μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀδελφοῦ μου Δημ. Ἰ. Ζέπου συμπεπληρωμένον τὸ «Οἰκογενειακὸν Δίκαιον» τοῦ Π. Παπαρηγοπούλου, μετὰ τοῦ γράφοντος δὲ τὸ *Jus Graecoromanum* εἰς ὀκτὼ τόμους (1931, ἀνατύπ. 1962). Εἶτα δὲ κατὰ τὸ 1934 καθίσταται συνιδρυτὴς τοῦ περιοδικοῦ «Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου», ἔνθα μέχρι τοῦ 1945 δημοσιεύει πολλὰς μελέτας ἐπὶ τοῦ ἰσχύοντος, ἀλλ' ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου.

IV. Αἱ τελευταῖαι αὗται μελέται ἦσαν ἀποσπάσματα τῆς μεγάλης ἐργασίας τὴν ὁποίαν συνέγραψεν ἀπὸ ἐτῶν καὶ τῆς ὁποίας τμῆμα εἶναι καὶ ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη «Νομοθεσία τοῦ Σόλωνος». Δύναμαι δὲ καὶ νῦν νὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἔγραψον κατὰ τὸ 1946 ἐν τῇ ἀναλυτικῇ περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου του νεκρολογίᾳ, ἣν ἐδημοσίευσα εἰς τὸ «Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου», τόμ. II', σελ. 1 - 7, ὅτι δηλαδή ἡ ἐργασία του αὐτῇ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων δικαίων ἦτο τὸ τέρμα τῆς ἐπιστημονικῆς σταδιοδρομίας τοῦ Ἰωάννου Δ. Ζέπου, τῆς ρωμαντικῆς σταδιοδρομίας, τὴν ὁποίαν ἐπὶ δεκαετίας εἶχε θερμάνει ὁ φλογερὸς ἔρως τοῦ παλαιοῦ, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ ἱστορικὸν καὶ τὸ ἀρχαῖον, πρὸς τὸ κλασσικὸν Ἑλληνικὸν καὶ πρὸς τὸ Βυζαντινὸν Δίκαιον. Διότι ὁ Ἰωάννης Δ. Ζέπος ὑπὲρ πᾶν ἄλλο εἶχεν ἀγαπήσει τὸ ἐλληνικὸν παρελθόν, ἡ μελέτη τοῦ ὁποίου διὰ βίου τὸν ἔθελγε καὶ μέχρι τέλους τὸν εἵλκει μεθ' ὁρμῆς καὶ πάθους, ὁρμῆς καὶ πάθους, τὰ ὁποῖα συνώδευεν ἡ καταπλήσσουσα ἐργατικότης καὶ ἐπιμέλειά του, ἥς δεῖγμα ἀπόκειται καὶ ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἐργασία.

ΠΑΝ. Ι. ΖΕΠΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΣΟΛΩΝΟΣ

Ἡμετέρα πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὐ ποτ' ὀλεῖται
αἶσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
Τοίη γὰρ μεγάλθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Πάλλας Ἀθηναίη χειρὰς ὑπερθεὶν ἔχει·

.....
Ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους μὲ κελεύει,
ὥς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
εὐνομίη δ' εὖκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
καὶ θ' ἅμα τοῖς ἀδίκουσ' ἀμφιτίθησι πέδας·
τραχέα λειαίνει, παύει νόστον, ὕβριν ἀμανροῖ,
αὐαίνει δ' αἵματ' αὐθιὰ φλόγα,
εὐθύνει δὲ δίνας ἀκολίαν, ἐκτρέφει τ' ἔργα
προὔνει, παύει δ' ἔργα ἀνδροστυαίης,
παύει δ' ἀρπαγῆς ἐρίδας γόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
πάντα κατ' ἀνθρώπους ἀρτία καὶ πινυτά.

(Ἐξ ἐλεγείου τοῦ Σόλωνος)

Πρόκριμα. Ἡ ὤμῃ καὶ αἵματηρὰ νομοθεσία τοῦ Δράκοντος, καὶ αἱ τροποποιήσεις, ἃς ἐπέφερεν οὗτος εἰς τὸ πολίτευμα, δὲν ἱκανοποίησε τὸν Ἀθηναϊκὸν δῆμον, οὗ ἔνεκα προεκλήθησαν στάσεις εἰς αὐτόν, καθ' ἃς οἱ μὲν κάτοικοι τῶν εὐφόρων γαιῶν (οἱ Πεδιαῖοι) ἐζήτουν νὰ ἐπανιδρυθῇ ἡ ὀλιγαρχία, οἱ τῶν παραλίων μερῶν (οἱ Παράλιοι) ἠξίουσαν μικτὸν πολίτευμα, οἱ δ' ὄρεινοὶ (οἱ Διάκριοι) ἀπῆτουν πλῆρες δημοκρατικὸν πολίτευμα (α). Αἱ στάσεις αὗται ἐπεδεινώθησαν ἐπὶ Κύλωνος, κατεσίγησαν δὲ διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Ἐπιμενίδου (β), διὰ νὰ ἐπαναρχίσουν

(α) Ἦν γὰρ τὸ μὲν Διακρίων γένος δημοκρατικώτατον, ὀλιγαρχικώτατον δὲ τὸ τῶν Πεδιέων· τρίτοι δ' οἱ Πάραλοι μέσον τινα καὶ μεμιγμένον αἰρούμενοι πολιτείας τρόπον, ἐμποδῶν ἦσαν καὶ διεκώλυον τοὺς ἐτέρους κρατῆσαι (Πλουτ. Σόλ. XIII, Ἡροδ. Α. 59).

(β) Τότε δὲ τῆς τῶν πενήτων πρὸς τοὺς πλουσίους ἀνωμαλίας ὥσπερ ἀκμὴν λαβούσης παντάπασιν ἐπισφαλῶς ἡ πόλις διέκειτο καὶ μόνως ἂν ἐδόκει καταστῆναι καὶ παύσασθαι ταραττομένη τυραννίδος γενομένης. "Ἀπας μὲν γὰρ ὁ δῆμος ἦν ὑπόχρεως τῶν πλουσίων. Ἡ γὰρ ἐγεώργουν ἐκεῖνοις ἕκτα τῶν γινομένων τελοῦντες ἐκτημόριοι προσαγορευόμενοι καὶ θῆτες· ἡ χρέα λαμβάνοντες ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἀγώγιμοι τοῖς δανείζουσιν ἦσαν, οἱ μὲν αὐτοῦ δουλεύοντες, οἱ δ' ἐπὶ τῇ ξένῃ πιπρασκόμενοι. Πολλοὶ δὲ καὶ παῖδας ἰδίους ἠναγκάζοντο πωλεῖν. (Πλουτ. Σόλ. XIII).

σφοδρότεραι μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ. "Οθεν, κατεπείγουσα ἀνάγκη παρέστη τότε, ὅπως εὔρεθῇ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ τὸν σάλον. Καὶ ὡς τοιοῦτον ὁμοφώνως ἐπελέγη ὁ Σόλων κατὰ τὸ 594 π.Χ. Οὗτος, Κοδρίδης τὴν καταγωγὴν, ἐγεννήθη ἐν Σαλαμῖνι κατὰ τὸ ἔτος 638 π.Χ., λόγῳ δὲ τῆς ἐπισήμου καταγωγῆς του, ἔλαβε μὲν μὲν δὲ ἠνδρώθη, μετῆλθε τὸν ἔμπορον, ἐν ἀρχῇ μὲν διὰ νὰ ἐπουλώσῃ τὰς ἐξ ἐλευθεριότητος αὐτοῦ κατενεχθείσας εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας του πληγὰς, βραδύτερον δέ, ὅτε ἀπέκτησεν ἰδιόκτητον πλοῖον, ὅπως ταξιδεύων, ἐμπορεύηται ἀνετώτερον καὶ ἐμπλουτίσῃ τὰς γνώσεις του, καὶ γνωρίσῃ ξένας χώρας καὶ μελετήσῃ τὰ ἥθη καὶ τὰς νομοθεσίας αὐτῶν. Ὁδεύων δὲ ἡ θαλασσοπορῶν ἐπεσκέφθη τὴν Φοινίκην, τὴν Λυδίαν, τὴν Βαβυλωνίαν καὶ Ἀσσυρίαν, τὴν Κρήτην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Περσίαν, ἐξ ἧς, ἐχούσης συγκοινωνίαν μέχρι τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, πιθανῶς νὰ ἐπεσκέφθη καὶ τὰς ἀνθούσας τότε Ἰνδίας, ἐνθα ἴσως νὰ ἐμελέτησε καὶ τοὺς ἰσχύοντας ἐκεῖ θεσμούς. Εἰς τὰς Ἀθήνας τῷ παρεχωρήθη θέσις ἀνωτάτου Ἀρχοντος, ἥτοι τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν, καὶ κυριαρχικῶς διοικεῖν τὴν χώραν. Καὶ παρέσχεν ἡ χώρα ὁμοθυμῶς τὰ δικαιώματα ταῦτα, διότι οὗτος μὲν σθένος, συνέσει καὶ καρτερικότητι ὑπεστήριξε καὶ ἐπέτυχεν τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Σαλαμῖνος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων (γ). Ὁ Σόλων ἐχρηματηρίζετο ὡς ὁ ἐπιφανέστερος τῶν ἐπτὰ σοφῶν (δ).

Ἡ Νομοθεσία τοῦ Σόλωνος. Ὁ Σόλων, ἀναλαβὼν τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ἔργον, ἐπελήφθη τούτου μετὰ σοφίας ἀξιοθαυμάστου. Οὕτως, ἠκύρωσεν ἐν ἀρχῇ πᾶσαν προγενεστέραν νομοθεσίαν, ἐξαιρέσει τῶν φονικῶν νόμων τοῦ Δράκοντος (ε), λόγῳ τοῦ ὅτι ἐθεωροῦντο οὗτοι ἱεροί, ἀπὸ μακρῶν χρόνων ἰσχύοντες (στ), ἔδωκεν ἱκανοποιητικὴν λύσιν εἰς τὰ προκαλοῦντα τὰς μεταξὺ πλουσίων καὶ ὀφειλετῶν στάσεις οἰκονομικὰ ζητήματα, καθώρισε μετὰ δικαιοσύνης τὰ τῶν Συνελεύσεων τοῦ

(γ) Διὰ τούτου ἐπιτευχθείσης τῆς ἀνακατάληψεως τῆς Σαλαμῖνος, ἣν εἶχον προσαρτήσῃ ἑαυτοῖς οἱ Μεγαρεῖς. (Πλουτ. Σόλ. VIII ἐπ).

(δ) Διογ. Λαερτ. Προοίμιον IX.—Ὑπῆρξε φιλόσοφος, οὐ μόνον δὲ ὡς νομοθέτης, κατώρθωσε διὰ τῆς σοφῆς νομοθεσίας του νὰ καταπαύσῃ τὸν σάλον τῆς πατρίδος του, ἧς ἀπέβη ἀληθὴς λυτρωτής, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ποιημάτων του (ὧν τινὰ περιεσώθησαν) νὰ τονώσῃ τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀλληλεγγύην συναισθήματα τοῦ λαοῦ.— Σόλων ἦν ὁ τῶν ἐπτὰ σοφώτατος (Πλάτων. Τίμαιος II. 20).

(ε) Χρῆσθαι δὲ καὶ τῆς Δράκοντος θεσμοῖς, οἷς περ ἐχρώμεθα καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν χρόνοις (Νόμος τοῦ Σόλωνος).

(στ) Ὑπάρχει μὲν γὰρ αὐτοῖς ἀρχαιοτάτοις εἶναι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἔπειτα τοὺς αὐτοὺς αἰεὶ περὶ αὐτῶν, ὅπερ μέγιστον σημεῖον νόμων καλῶς κειμένων (Ἀντιφῶντος, Περὶ τοῦ Χορευτοῦ 2). Ἐντεῦθεν δικαιολογεῖται καὶ ὁ θεσμὸς τῶν Ἐξηγητῶν.

Δήμου καὶ τῆς Βουλῆς, τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀρχόντων καὶ τὰ τῆς λειτουργίας τῶν Δικαστηρίων, διήρεσε τοὺς πολίτας εἰς τέσσαρας τάξεις, ἐπιβαλὼν ὠρισμένα δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις εἰς ἐκάστην τούτων, καὶ τέλος κατέστρωσε πλήρη νομοθεσίαν, ἥτις θὰ διεῖπεν ἐν τῷ ἐφεξῆς τοὺς Ἀθηναίους. Ἡ χαρακτηριστικωτέρα καὶ μᾶλλον ἰδιότροπος τῶν διατάξεων τούτων, εἶναι ἡ ἀφορῶσα εἰς τὴν λαϊκὴν ἀγωγὴν, ἣν παρέσχεν εἰς πάντα πολίτην ὥπως ἀσκῇ, οὐ μόνον ὅταν βλάπτωνται τὰ ἴδια αὐτοῦ συμφέροντα, ἀλλὰ καὶ ὅταν ζημιῶται πᾶς πολίτης, δογματίσας ὅτι πᾶσα βλάβη, ἥτις προσγίνεται πρὸς πάντα πολίτην, ἀποτελεῖ βλάβην πρὸς αὐτὴν τὴν πολιτείαν (ζ). Τοὺς νόμους τούτους ἐδημοσίευσεν εἰς πίνακας, στρεφομένους ἐπὶ ἰδίου ἄξονος, ἐνῶ τοὺς ἀφορῶντας εἰς τοὺς θρησκευτικούς νόμους ἐδημοσίευσεν εἰς πίνακας, κύρβεις ἀποκληθέντας (η). Οἱ νόμοι οὗτοι τῶν ἀξόνων καὶ τῶν κύρβεων, ἀντεγράφησαν βραδύτερον ἐπὶ χαλκῶν πινάκων καὶ ἐτοποθετήθησαν ἔξω τοῦ βουλευτηρίου (θ). Τέλος οἱ νόμοι οὗτοι ὑπέστησαν μεταρρυθμίσεις τινάς, ἰδίᾳ ἐπὶ Ἀρχοντος Κλεισθένους κατὰ τὸ 509 π.Χ. (ι) καὶ ἐπὶ Περικλέους κατὰ τὸ ἔτος 442 π.Χ. Πάντως ὁμοῦς διετηρήθησαν καὶ μετὰ τὰς μεταρρυθμίσεις αὐτάς ὑπὸ τὸ ὄνομα Σολώνειος Νομοθεσία, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰσαχθέντων καὶ ἀπὸ πλείστας ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας. Ὁ Σόλων, ὀλίγω ὕστερον μετὰ τὴν εἰσαγωγήν τῆς νομοθεσίας τοῦ ἀπεδήμησεν τῶν Ἀθηναίων (ια), ἀπεβίωσε δὲ κατὰ τὸ 495 π.Χ. Εἰς ἡμᾶς ἐλάχιστοι τῶν νό-

(ζ) Παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς πεπόνθους. — Ἴδε κατωτέρω θέμα 16.

(η) Ἐνιοὶ δὲ φασιν ἰδίως, ἐν οἷς ἱερὰ καὶ θυσίαι περιέχονται κύρβεις, ἄξονας δὲ τοὺς ἄλλους ὠνομάσθαι (Πλουτ. Σόλ. XXV).

(θ) Ἔστησαν δὲ τούτους ἐν τῇ στοᾷ τῇ βασιλείῳ καὶ ὤμοσαν χρῆσασθαι πάντες (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. VII). Κύρβεις δὲ τρίγωνοι σανίδες πυραμοειδεῖς, ἄξονες δὲ τετράγωνοι χαλκοὶ ἦσαν (Πολυδ. Η. 128). Ἦσαν ἐν χαλκαῖς στήλαις ἔμπροσθεν τοῦ βουλευτηρίου (Ἀνδοκίδ. Περὶ Μυστηρ. 95, κλπ.).

(ι) Ὁ Κλεισθένης κατήργησε τὰς τέσσαρας Ἰωνικὰς ἀριστοκρατικὰς φυλάς τῶν Ἀθηναίων, ἀντικαταστήσας αὐτάς διὰ δέκα γεωγραφικῶν τοιούτων, καὶ διαιρέσας ταύτας εἰς δέκα δήμους. — Ἡὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν κυρίως πολιτῶν, ἐγγράψας ὡς τοιούτους πολλοὺς μετοίκους καὶ ξένους, ἠὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν βουλευτῶν ἀπὸ 400 εἰς 500, ἥτοι 50 ἐξ ἐκάστης φυλῆς, καθώρισε τὰ ὅρκω-τά δικαστήρια τῆς Ἡλιαίας εἰς δέκα, εἰσήγαγε τὸν περὶ ὁστρακισμού νόμον, ἐκκρόνισεν εἰς 50 τὰς φορολογικὰς μονάδας τῶν ναυκραριῶν, ἀνὰ πέντε ἐξ ἐκάστης φυλῆς, καὶ τέλος περιώρισε τὴν δύναμιν τῶν γενῶν, ἀφαιρέσας ἐξ αὐτῶν πᾶσαν πολιτικὴν καὶ ἀστικὴν δύναμιν, ἣν μετεβίβασεν εἰς τοὺς Δήμους, οἵτινες ἐν τῷ ἐφεξῆς ἐξεπροσώπουν τὴν πολιτείαν, καὶ εἰς οὓς μετεῖχον καὶ οἱ γεννήται, οὐχὶ πλέον ὥς ἐκ τῆς γεννήσεως προσερχόμενοι ἢ ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς λατρείας, ἀλλ' ὥς δημόται.

(ια) Ἐπειδὴ πλείστοι δ' ἦσαν οἱ πυνθανόμενοι καὶ ἀνακρίνοντες καὶ κελεύοντες αὐτόν, ὥπως ἐκαστον ἔχει καὶ πρὸς ἣν κεῖται διάνοιαν ἐπεκιδιδάσκειν καὶ σαφηνίζειν ὅρων, ὅτι ταῦτα καὶ

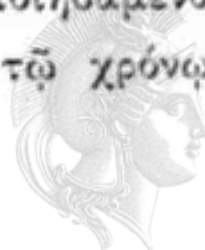
μων τούτων περιῆλθον. Ἐν τῷ προκειμένῳ τίτλῳ δημοσιεύονται οἱ διασωθέντες καὶ εἰς τοὺς λόγους τῶν ρητόρων σημειούμενοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τὸ πράττειν ἄτοπον καὶ τὸ μὴ πράττειν ἐπίφθονον, ὅλως δὲ ταῖς ἀπορίαις ὑπεκστῆναι βουλόμενος καὶ διαφυγεῖν τὸ δυσάρεστον καὶ τὸ φιλαίτιον τῶν πολιτῶν· ἔργμασι γὰρ ἐν μεγάλοις πᾶσιν ἀδεῖν χαλεπὸν, ὥς αὐτὸς εἶρηκε· πρόσχημα τῆς πλάνης τὴν ναυκληρίαν ποιησάμενος ἐξέπλευσε δεκαετῇ παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἀποδημίαν αἰτησάμενος. Ἦλπιζε γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς ἔσεσθαι συνήθεις (Πλουτ. Σόλ. ΧΧV).

ΛΕΞΟΝΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ ΣΟΛΩΝΟΣ

1. Ἡθικὰ παραγγέλματα. Μηδὲν ἄγαν (α). Κριτὴς μὴ κάθησο· εἰ δὲ μή, τῷ κηφθέντι ἐχθρὸς ἔσῃ. Ἡδονὴν φεῦγε, ἥτις λύπην τίκτει. Φύλασσε τρόπου καλοκαγαθίαν ὅρκου πιστοτέραν. Σφραγίζου τοὺς μὲν λόγους σιγῇ, τὴν δὲ σιγὴν ἐν καιρῷ. Μὴ ψεύδου, ἀλλ' ἀλήθευε. Τὰ σπουδαῖα μελέτα. Τῶν γονέων μὴ λέγε δικαιοτέρα. Φίλους μὴ ταχὺ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε. Ἀρχεσθαι μαθὼν ἄρχειν ἐπιστήσῃ. Εὐθύναν ἑτέρους ἀξίων διδόναι καὶ αὐτὸς ὕπεχε. Συμβούλευε μὴ τὰ ἥδιστα, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα τοῖς πολίταις. Μὴ θρασύνου. Μὴ κακοῖς ὁμίλει. Χρῶ τοῖς θεοῖς. Φίλους εὐσέβει. Γονεῖς αἰδοῦ. Νοῦν ἡγεμόνα ποιοῦ. Ὁ ἂν (μὴ) ἴδῃς, μὴ λέγε. Εἰδὼς σίγα. Τοῖς σεαυτοῦ πρῶτος ἴσθι. Τὸ ἀφανὲς πρὸς φανεροῖς τεκμαίρου (β).

2. Τὸν τεθνηκότα μὴ κακῶς ἀγορεύειν.

3. Τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι.

4. Μὴ μακρολογεῖν, μήτε ἄδικον, μήτε δίκαιον λέγειν.

1. Διογ. Λαερτ. Σόλων. XVI. Τὸ ἴσον πόλεμον οὐκ ποιεῖ. Πλουτ. Σόλ. XIV (α). Ἰω. Στοβαίου I. σελ. 87. — Διογ. Λαερτ. Σόλων XII. — Δημοσθ. Αἰστογείτ. Α. 24, σελ. 777 (β).

2. Μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνηκότα, μήδ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός. (Νόμοι Σόλωνος).—Μετὰ τὴν κηδείαν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ θανόντος παρεκάθηντο εἰς κοινὸν δεῖπνον, περιδείπνον καλούμενον. Ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περιδείπνον, ὡς παρ' οἰκειοτάτῳ τῶν τετελευτηκότων, ὥσπερ πολλὰ εἶωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησαν παρ' ἐμοί. (Δημοσθ. Περὶ Στεφάνου 288, κ.λπ.). Κατὰ τὸν ἱαμβικὸν στίχον· «θνητὸς πεφυκώς, μὴ γέλα τεθνηκότα». Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει (ἐν τοῖς Ἡθικοῖς), ὁ Σόλων θεωρεῖ μακαρίους τοὺς ἐκτελέσαντας τὸ καθήκον τῆς μοίρας, παρὰ δὲ τῷ Πλάτῳ (ἐν Νόμοις 7), νομίζοντες οὗτοι ἄξιοι ἐπαίνων, καὶ δὴ οἱ ἐναρέτως διαβιώσαντες. (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 128). Ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ λαμβάνεται πρόνοια περὶ μὴ ἐξυβρίσεως τῶν θανόντων (ν. 6 Κ. 9.19 καὶ 60 νεαρ. Ἰουστινιανοῦ). — Καθ' ἡμᾶς ὁ νόμος 5060 τοῦ 1913 διὰ τοῦ ἄρθρ. 22 ἐπιβάλλει ποινὰς κατὰ τοῦ ἐξυβρίζοντος ἢ συκοφαντοῦντος νεκρὸν (ἴδε Ἰω. Δ. Ζέπου διατριβὴν ἐν «Βραδυνῇ» τόμ. 8, τὰ δίκαια τῶν νεκρῶν, ἴδε καὶ θέματα, 114, 287).

3. Τὸν πρὸς τοὺς πρεσβύτας σεβασμὸν υἱοθετεῖ καὶ τὸ Ρωμ. Δίκαιον ἐν ν. 6. Π. 50, 6, καὶ ν. 1. Π. 50. 3, κ.λπ. Πρὸς δὲ Νόμους Πλάτων. IX. Πλάτων. Πολιτεία III. 414, Κριτίας 114, Αἰσχύλου Πέρσαι 826, Ὀμήρ. Ἰλ. Β. 53, Ὀδ. Β. 14, κ.λπ.

4. Μετὰ τὸ κατελθεῖν, τοὺς μετὰ τοῦ Θρασυβούλου φυλὴν καταλαβόντας καὶ νικήσαντας ἐν Πειραιεῖ τοὺς Τριάκοντα, ψηφίσασθαι ἔδοξε, μὴ μνησικακῆσαι ἀλλήλοις καθάπαξ τοὺς πολίτας (Ἀριστοφ. Πλούτον, σχόλ.).

5. *Κοινοφελεῖς διατάξεις. Σεισαρχεὶα κουφίσεσθαι τοὺς χρεωφειλέτας.*

5. Περὶ τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως σεισάρχεια, ἐγείρονται ἱκαναὶ ἀμφισβητήσεις. Οὕτω κατὰ τινας, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσωσι τὰ χρέη τῶν κτηματίαι, ἠναγκάζοντο νὰ παρέχωσιν εἰς τοὺς δανειστάς τῶν τὰ 5/6 τῶν εἰσοδημάτων τῶν κτημάτων τῶν καὶ νὰ κρατῶσι δι' ἑαυτοὺς τὸ 1/5, ἐντεῦθεν δ' ἐκαλοῦντο ἐκτῆμοροι καὶ ὅτι διὰ τοῦ νόμου τοῦ Σόλωνος, κατηργήθησαν τὰ χρέη ταῦτα καὶ ἀποκατεστάθησαν οἱ ὀφειλέται εἰς ὅλα τὰ ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν δίκαια. Κατ' ἄλλους, οἱ ἐκτῆμοροι ἦσαν ἀπλοὶ πελάται (θῆτες), οἵτινες ἐκαλλιέργουν τὰς γαίας τῶν Εὐπατριδῶν ἀντὶ τοῦ 1/6 τῶν προϊόντων. Ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Σόλωνος

« Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε
ὄρους ἀνείλον πολλαχῇ πεπηγότας,
πρόσθεν δὲ δουλεύουσα, νῦν ἐλευθέρα.
Πολλοὺς δ' Ἀθήνας, πατρίδ' εἰς θεόκτιτον,
ἀνήγαγον προθέοντας, ἄλλον ἐκδίκως,
ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπὸ
χρειοῦς φυγόντας, γλίσσαι θέλει Ἀττικὴν
ιέντας, ὡς ἂν πολλαχῇ πλανώμενος·
τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτὸς θεῖλιν ἀείκλα
ἔχοντας, ἦθη δ' ἀποποιῶ τῶν κτημάτων,
ἐλευθέρους ἔθηνον. » (Κριναὶ, Ἀθην. Πολιτ. XVII)

προκύπτει ὅτι, μετὰ τὸν νόμον τῆς σεισάρχειας, ἀφαιρῶντο οἱ ὄροι, ἦτοι τὰ ὀρόσημα, ἅτινα ἐτίθεντο ἐπὶ τῶν ὑποθηκευμένων κτημάτων, ὅτι οἱ ἀσπυρίοι, ἦτοι οἱ μικροὶ ἰδιοκτῆται τῶν βορείων, ἀλλ' ἀφόρων γαιῶν, μὴ δυνάμενοι ν' ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς δαπάνας, ἠναγκάζοντο νὰ δανείζωνται παρὰ τῶν πλουσίων, οἵτινες, λόγῳ τοῦ ἀναπαλλοτριώτου καὶ ἀκατασχέτου τούτων, ἔθετον ὄρους ἐπὶ τῶν γαιῶν, καὶ εἰσέπραττον τὰ 5/6 τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν, ὅπερ ἠνάγκαζε τοὺς ἰδιοκτῆτας τούτων νὰ ἐκπατρίζωνται ἢ νὰ καθίστανται δοῦλοι τῶν πλουσίων, ἢ νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν πώλησιν τῶν τέκνων τῶν. Ἀλλ' ὁ Σόλων, ἐπιβαλὼν τὴν σεισάρχειαν, προέβη συγχρόνως εἰς τὴν δημοσίευσιν τριῶν εἰσέτι νόμων, ἦτοι 1) πρὸς τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοῖς σώμασιν μηδένα δανείζειν, 2) μὴ ἐξεῖναι θυγατέρας πωλεῖν μήτε ἀδελφάς, πλην ἂν λάβῃ παρθένον ἀνδρὶ συγγεγεννημένην, καὶ 3) ἑκατὸν δραχμὰς τὴν μνᾶν, πρότερον ἑβδομήκοντα καὶ τριῶν οὔσαν, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διατάξεων τούτων, πιθανολογεῖται ἡ ὑποστηριζομένη ὡς ἀνωτέρω πρώτη γνώμη. Τὴν ἄποψιν ταύτην ἀναφέρει καὶ ὁ Πλούταρχος (Σόλων XV), καίτοι τινὲς ἔγραψαν, ὅν ἐστὶ Ἀνδροτίων, οὐκ ἀποκοπὴ χρεῶν, ἀλλὰ τόκων μετριότητι κουφισθέντας ἀγαπῆσαι τοὺς πένητας, καὶ σεισάρχειαν ὀνομάσαι τὸ φιλανθρωπεύμα τοῦτο καὶ τὴν ἅμα τούτῳ γενομένην τῶν τε μέτρων ἐπαύξησιν καὶ τοῦ νομίσματος τιμὴν, ποιήσας ἑκατὸν δραχμὰς τὴν μνᾶν, ἑβδομήκοντα καὶ τριῶν οὔσαν, ὥστ' ἀριθμῶ μὲν ἴσον, δυνάμει δ' ἑλαττον ἀποδιδόντων (Ἴδε καὶ Ἰσοκράτ. Ἀεροπαγ. ς2, καὶ Πλαταῖκ. XIV, Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέραι σελ. 403, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 2, II), περὶ τῆς δυσπραγίας τῶν ἀγροτῶν. — Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, κύριος γενόμενος τῶν πραγμάτων Σόλων. . . καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐποίησε καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων, ἃς σεισάρχειαν καλοῦσιν (Ἀθην. Πολ. 6 κ.λπ.). Ἐπίσης καὶ ὁ Πλούταρχος (Σόλων 15 κ.λπ.), ἐντεῦθεν ἡ γνώμη αὕτη ἐμφανίζεται περισσότερον εὐλογοφανές. Ἡ ἄποψις δὲ αὕτη, ὅτι ἡ σεισάρχεια ἀπετέλει ἀποκο-

6. Πρὸς τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοῖς σώμασι μηδὲνα δανείζειν.
7. Μὴ ἐξεῖναι θυγατέρας πωλεῖν, μήτε ἀδελφάς, πλὴν ἂν λάβῃ παρθένον ἀνδρὶ συγγεγεννημένην.
8. Θύματα πολέμου. Τοὺς πηρωθέντας ἐν πολέμῳ δημοσίᾳ τρέφεσθαι.
9. Δημοσίᾳ ταφὰς ποιεῖσθαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ θανόντων.

πὴν χρεῶν, προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅρκου, ὃν ἔδιδον οἱ Ἡλιασταί, καὶ καθ' ὃν, πλὴν ἄλλων ὠρκίζοντο, ὅτι, οὐ ψηφιοῦμαι. . . οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ἰδίων ἀποκοπὰς κ.λπ. (Δημοσθ. Τιμοκρ. 149, ἴδε ἐντοσοῦτῳ Ἀνδοκίδ. Περὶ Μυστηρ. 88, καὶ Δημοσθ. Περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν 88). Συναφὴς πρὸς τὴν σεισάχθειαν εἶναι ἡ χρεωκοπία παρὰ τοῖς Αἰτωλεῖς (Διοδώρ. Σικελ. Ἱστορ. Βιβλιοθ.), ἐπίσης ἡ γενικὴ κατάργησις τῶν χρεῶν ἐν Ἐφέσῳ, γενομένη κατὰ τὰ ἔτη 87 καὶ 84 π.Χ., καθά, ὅσα δὲ ἱερὰ δεδάνεισται, πάντας τοὺς ὀφείλοντας καὶ χειρίζοντας ἀπολελύσθαι ἀπὸ ὀφειλημάτων κ.λπ. (Dareste, inser. jur. σελ. 24), ὡσαύτως ἡ διαταχθεῖσα ἐν Μεγάροις ἐπιστροφή εἰς τοὺς ὀφειλέτας τῶν παρὰ τῶν δανειστῶν εἰσπραχθέντων τόκων, ἥτις ἐνέργεια ἐκλήθη παλιντοκία (Πλουτ. Κεφαλαίων Καταγραφὴ. Ἑλληνικά, 21, καὶ τέλος ἐν Λακεδαίμονι, οἱ δανεισταὶ (παρορμηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγιδος) τὰ γραμματεῖα τούτων ἔλαβον καλοῦσι, συνενέγκαντες εἰς ἀγοράν, καὶ πάντα συνθέντες εἰς ἓν συνέπρησαν (Πλουτ. Ἰσοκρ. 13, ἴδε ἐντοσοῦτῳ Ἱσοκρ. Παναθην. 259, κ.λπ.) Ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ παρεμφερὴς διαταχθεῖσα ἐπιστροφή ἀπὸ τοῦ Νουμά, ὅστις διένειμεν εἰς τοὺς ἀπόρους τὰς αἰχμὰς κτηθείσας γαίης, ὡς ἀντικρὺ τῆς αἰκίας, ἀφαιρῶν τὴν ἀπορίαν καὶ τρέπων ἐπὶ τὴν γεωργίαν τὸν δῆμον ἅμα τῇ χώραν ἀνακταμένην (Πλουτ. Νομῆς, XVI. 71).

6. Ἀτοπον γὰρ στρατιώτην εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος προϊόντα κίνδυνον, εἰ τύχοι, πρὸς δάνειον ὑπὸ τοῦ πιστεύσαντος ἀπάγεσθαι καὶ τῆς τῶν ἰδιωτῶν πλεονεξίας ἕνεκα κινδυνεύειν τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν (Διοδώρ. Σικελ., Λιον. Λαερτ. Σόλωνος I. 45, Πλουτ. Σόλ. 15. κ.λπ.). — Καὶ κατὰ τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον, ἕνεκα τοῦ χρέους τὰ δίκαια οὐκ ἀνέχονται τοὺς ἐλευθέρους ἐξαναγκάζεσθαι ἵνα τοῖς πιστωταῖς δουλεύωσι (ν. 12 K. 4. 10).

7. Ἀπηγορεύθη ἡ πώλησις τῶν θυγατέρων καὶ τῶν ἀδελφῶν, ἐκτός, ἐὰν συνελαμβάνοντο αἱ παρθένοι συνευρισκόμεναι μετ' ἀνδρός (Πλουτ. Σόλ. XXIII). Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐταίρησις τούτων συνεπῆγε βαρείας ποινάς, ἴδε Αἰσχίν. Τιμάρχ. 21. Ἐπίσης ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ τιμωρεῖται ἡ προαγωγή καὶ ἡ ἐταίρησις. (ν. 43 Π. 23. 2, καὶ ν. 2 Π. 48, 5).

8. Τοῦτο δὲ φησιν Ἡρακλείδης καὶ πρότερον ἐπὶ Θερασίππῳ πηρωθέντι τοῦ Σόλωνος ψηφισαμένου, μιμήσασθαι τὸν Πεισίστρατον (Πλουτ. Σόλ. XXXI. 35).

9. Πρὸς δέ, δημόσιος ρήτωρ καθ' ἕκαστον ἔτος, ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἐντεταλμένος ἐξεφώνει πανηγυρικὸν ὑπὲρ τῶν ἐνδόξως ἀποβιωσάντων ὑπὲρ τῆς πατρίδος, συνηθέστατα δέ, τὸν πατέρα τοῦ ἄριστα ἀποθανόντος λέγειν τὸν ἐπιτάφιον (Νόμος τοῦ Σόλωνος, Λιον. Ἀλικαρν. E). Καὶ μὴν πολλαχῇ κινδυνεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν, καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε καὶ μεγαλοπρεποῦς τυγχάνει, καὶ ἐὰν πένης τις ὢν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὖ ἔτυχε, καὶ ἐὰν φαῦλος ᾖ, ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε καὶ οὐκ εἰκῇ ἐπαινούντων, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένων, οἱ οὕτω καλῶς ἐπαινοῦσιν, ὥστε καὶ τὰ προσόντα καὶ τὰ μὴ περὶ ἐκάστου λέγοντες, κάλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες (Πλάτ. Μενέξενος, 2).

10. Τοὺς τῶν ἐν πολέμῳ τελευτησάντων παῖδάς τε καὶ γεννήτορας ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως ἂν οἱ τούτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες τε καὶ μητέρες. Τοὺς δὲ παῖδας δημοσίᾳ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι, καὶ πανοπλίᾳ κεκοσμημένους ἐκπέμπεσθαι ἐπὶ τὰ σφέτερ' αὐτῶν καὶ καλεῖσθαι εἰς προεδρίαν.

11. Ἀδύνατοι. Τῶν ἄλλων ἔνεκα, τοῦτο γὰρ ἐστὶ δημοτικόν.

12. Διπλᾷ ἐπιτηδεύματα. Μὴ δύο τέχνας μετιέναι.

13. Ἀργία. Ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι.

10. Τὰ τέκνα τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν τίθενται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Πολιτείας, τὰ δὲ τέκνα των διατρέφονται καὶ ἐκπαιδεύονται δημοσίᾳ δαπάνῃ, παρέχεται εἰς ταῦτα πανοπλία, καὶ εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις καταλαμβάνουν τὰς πρώτας θέσεις. "Οτι ταύτη ποτὲ τῇ ἡμέρᾳ (ἐν τοῖς Διονυσίοις) μελλόντων, ὥσπερ νῦν τῶν τραγῳδῶν γίγνεσθαι... προσελθὼν ὁ κῆρυξ καὶ παραστησάμενος τοὺς ὀρφανούς, ὧν οἱ πατέρες ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτηκότες, νεανίσκους πανοπλίᾳ κεκοσμημένους, ἐκήρυττε τὸ κάλλιστον κήρυγμα καὶ προτρεπτικώτατον πρὸς ἀρετὴν. ὅτι τοῦσδε τοὺς νεανίσκους, τῶν οἱ πατέρες ἐτελεύτησαν ἐν πολέμῳ, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἐτρέφε' ἔτι δὲ καθοπλίσας τῇδε τῇ πανοπλίᾳ, ἀφίησιν ἀγαθῇ τύχῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὰ ἐκείνων, καὶ καλεῖ εἰς προεδρίαν (Αἰσχίν. Κτησιφ. 154). Ἀνάλογος Ν. 1. Κ. 12. 148.

11. Δημοσθ. Τιμοκρ. 117, 162. — Οἱ ἐπὶ ἑνὶ βλοκλήρον καθυστεροῦντες εἰς τὸ δημόσιον χρήματα, ἐπλήρωναν τὰ διπλάσια. Φαίνεται δὲ τὸ πέραν τῶν ὀφειλομένων εἰσπραττόμενον, διετίθετο ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων, τῶν ἄλλων ἔνεκα. — Καὶ μηδεὶς ὑπολαμβάνετω με λέγειν ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν γὰρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει, τῶν ἄλλων ἔνεκα· τοῦτο γὰρ ἐστὶ δημοτικόν. . . τοῖς δ' ἐλευθέροις, κἂν τὰ μέγιστα ἀτυχῶσι, τοῦτό γ' ἔνεστι σῶσαι· εἰς χρήματα γὰρ τὴν δίκην περὶ τῶν πλείστων παρὰ τούτων προσήκει λαμβάνειν (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 51, 55, Δημοσθ. Τιμοκρ. 162 σελ. 750). — Ἀδύνατοι, εἰ ἐντὸς τριῶν μνῶν κεκτημένοι τὸ σῶμα πεπηρωμένον, ἐλάμβανον δὲ οὗτοι δοκιμασθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολούς τῆς ἡμέρας ἐκάστης, ὀβολόν, ὡς ψηφιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ὡς δὲ Φιλόχορος φησι, ἐννέα δραχμάς κατὰ μῆνα. "Εστι δὲ καὶ λόγος ὡς Λυσίου περὶ τοῦ ἀδυνάτου, ἐν ᾧ ὡς ὀβολὸν λαμβάνοντος, μέμνηται. (Ἀρποκρατίων, ἀδύνατοι). "Ιδε καὶ λόγον 24 Λυσίου πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν περὶ τοῦ μὴ δίδουσθαι τῷ ἀδυνάτῳ ἀργύριον (Ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου 4). Τοὺς ἀσθενεστέρους εἰθίσμεθα θεραπεύειν (Ἰσοκράτ. Παιηγγορ. 53).

12. Δὲν ἐπετρέπετο νὰ μετέρχηται τις δύο ἐπαγγέλματα, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ τελειοποιηθῇ εἰς ἀμφοτέρω. — Ἐάν τις διχόθεν μισθοφορῇ ἐκ δύο τεχνῶν, δύο τέχνας πάλιν κωλύει, διὰ τὸ μηδεμίαν κατορθοῦν ἐν τῷ τὴν γνώμην μερίζεσθαι (Οὐλπιανός).

13. Τὰς ἀπορίας διὰ τὰς ἀργίας γιγνομένας, τὰς δὲ κακουργίας διὰ τὰς ἀπορίας (Ἰσοκράτ. Ἀεροπαγ., ιζ', 148, Δημοσθ. Εὐβουλίδ. σελ. 1308). — Τῆς δὲ ἀργίας ἐπὶ μὲν Δράκοντος ἀτιμία ἦν τὸ τίμημα· ἐπὶ δὲ Σόλωνος, εἰ τρίς τις ἀλώῃ, ἡτιμοῦτο (Πολυδ. Η'. 42, Πλουτ. Σόλ. 37, Ἡροδότ. Β'. 177, Διοδ. Α' 77, κ.λπ.). — Οἱ Ἕλληνες ἀποδίδοντες μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν ἐργασίαν ἐδημιούργησαν καὶ τὴν Ἐργάνην Ἀθηναῖν, ἐθέσπισαν ὅτι, ὁ ἀργὸς ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι (ἦτοι παρέσχον δικαίωμα εἰς πάντα πολίτην νὰ καταγγέλῃ τὸν ἀργόν),

14. *Πόθεν ἔσχε*. Εἷς ἕκαστος, ἔτους ἑκάστου πρὸς τοὺς ἐπάρχους πόθεν ζῇ ἀποδείξειεν, καὶ τοῦτο μὴ ποιῶν ἢ μὴ ἀποδείξων, θανάτῳ ζημιούσθω.

15. *Συμμετοχὴ ἐν διχοστασίᾳ*. Ἐὰν διὰ διχοστασίαν καὶ διαφωνίαν ὁ δῆμος ἀποχωρήσῃ, καὶ δι' ὀργὴν ὀρμισθέντων θυμῶν ἑκατέρωθεν ὅπλοις μάχωνται, καὶ μὴ τότε εἰς οὐδέτερον μέρος ἑαυτὸν τιθῆται, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κοινοῦ πόλεως κακοῦ ἀφορίσας μονάζῃ, ἀναχωρήσει οἴκου, πατρίδος, καὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἀποστερείσθω, καὶ ἄπολις ἔστω.

16. *Λαϊκὴ ἀγωγή*. Παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς πεπονθότος.

καὶ τέλος ἔταξαν τὴν ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλὴν ἐπισκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀργοὺς κολάζειν (*Πλουτ. Σολ. XXII*).

14. Νόμον τε Αἰγυπτίοισι τὸν δὲ Ἄμασις ἐστὶ ὁ καταστήσας· ἀποδεικνύναι ἔτεος ἑκάστου τῷ Νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ὅθεν βιοῦται· μηδὲν ποιῶντα, μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίαν ζόην, ἰθύνεσθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναίων λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον Ἀθηναίοις ἔθετο· τῷ ἐκεῖνοι ἐς αἰὶ χρέονται, ἐόντι ἀμώμῳ νόμῳ (*Ἡροδ. Εὐτέρπη 177*). — Καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἔταξαν ἐπισκοπεῖν, ὅθεν ἕκαστος ἔχει τὰ ἐπιτήδεια (*Πλουτ. Σολ. XXII*). Ἴδε καὶ ν. 4. Π. 50. 15 καὶ ν. 13 Π. 1. 18. — *Ἡροδοτ. Εὐτέρπη 2*

15. Ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον. Βούλεται δ', ὡς ἔοικε, μὴ ἀπαθῶς μηδ' ἀναισθήτως ἔχειν πρὸς τὸ κοινόν, ἐν ἀσφαλεῖ θεμένον τὰ οἰκεῖα καὶ τῷ μὴ συναλλεῖν μηδὲ συννοσεῖν τῇ πατρίδι καλλωπιζόμενον, ἀλλ' αὐτόθεν τοῖς τὰ βελτίονα καὶ δικαιότερα πράττονσι προσθέμενον συκινδυνεύειν καὶ βοηθεῖν μᾶλλον ἢ περιμένειν ἀκινδύνως τὰ τῶν κρατούντων (*Πλουτ. Σολ. XX*). — Διὰ τοῦ νόμου τούτου, καθ' ὃν, ἄτιμος ἐστὶν ὁ ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενος, ὁ Σόλων, κατὰ τὸν Γέλλιον (βιβλ. 2 κεφ. 12), ἀπέβλεψεν οὐχὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν στασιαζόντων, ἀλλὰ εἰς τὴν, διὰ συνδρομῆς πλειόνων, κατάπαυσιν αὐτῆς.

16. Ὅλα τὰ ἄτομα, τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν κοινωνίαν, ἔχουν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ συμφέρον ὅπως καταστήσωσιν αὐτὴν σεβαστήν, καὶ ὅπως τὴν προστατεύσωσιν ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ κακουργίας. Διότι ὅταν ἡ κοινωνία ἀκμάζῃ, ἀκμάζουν ἀναμφισβητήτως καὶ τὰ ἄτομα. Ἐξαιρετικῶς δὲ ὅταν ἡ κακουργία ἐπέρχεται ἀπὸ τοὺς κυβερνῶντας τὴν Πολιτείαν, καθίσταται ἐπιτακτικωτέρα ἢ ὑποχρέωσις τοῦ πολίτου, τοῦ μέλους αὐτῆς, ὅπως καταγγείλῃ πᾶσαν παράβασιν αὐτῶν, διότι ἄλλως ἡ Πολιτεία κακῶς κυβερνωμένη, κινδυνεύει καὶ διόλλυται, καθάπερ πλοῖον καταδυόμενον (*Πλάτ. Πολιτ. 302*). — Ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παραβάσεων, τὸ δημόσιον συμφέρον ἀφορωσῶν, πᾶς πολίτης (ὁ βουλόμενος τῶν Ἀθηναίων), (οἷς ἐξεστίν) εἶχεν ὑποχρέωσιν ν' ἀσκήσῃ τὴν δημοσίαν δίκην, τὴν γραφὴν, δι' ἧς νὰ καταμηνύσῃ πάντα ὅπωςδῆποτε ζημιοῦντα τὸ δημόσιον συμφέρον, διότι, ὡς εἴρηται, ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ δημοσίου ἐξυπακούεται καὶ τὸ συμφέρον τοῦ πολίτου. Ἡ γραφὴ αὕτη ἐνησκειτο διὰ διαφόρων ἐνδίκων μέσων, διάφορον ἀποτέλεσμα, διάφορον ἐνέργειαν καὶ διάφορον δικαιοδοσίαν ἐχόντων, ἥτοι διὰ τῆς ἀπαγωγῆς, ἢ τῆς ἐνδείξεως, ἢ τῆς προβολῆς, ἢ διὰ τῆς εἰσαγγελίας, ἢ τῆς φάσεως, δι' ἧς παρείχετο εἰς τὸν φαίνοντα (τὸν μηνυτὴν) ποσοστὸν τῆς ἐπιβαλλομένης χρηματικῆς ποινῆς. Ἀλλ' ἐξ ἀντιθέτου ἐθεσπίσθησαν καὶ τραχεῖαι ποιναὶ κατὰ τῶν ψευδῶς καταμηνυόντων, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν ἠδύναντο ν' ἀποδείξωσι τὸ βάσιμον τῶν μνηύσεών των, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ γίνεται κατάχρησις τοῦ παρεχομένου εἰς τοὺς πολίτας δικαιώματος. Εἰς ταύτας καταλέγεται καὶ ἡ κατὰ τοῦ Σωκράτους

ἀσκηθεῖσα περὶ ἀσεβείας γραφή. Αἱ πλεῖσται τῶν μηνύσεων τούτων καταλέγονται μεταξύ τῶν τιμητῶν δικῶν, ἥτοι ἐκείνων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἦτο ἐκ τῶν προτέρων γνωστὴ ἢ ἐπιβαλλομένη ποινή, ἀλλὰ καθωρίζετο αὕτη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου μετὰ τὴν περὶ ἐνοχῆς ἐτυμηγορίαν αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τιμήματος (ἥτοι τῆς ποινῆς), ὅπερ καθώριζεν ὁ μηνυτής, καὶ τοῦ ἀντιτιμήματος ἢ ὑποτιμήματος, ὅπερ ἀντεπρότεινεν ὁ κατηγορούμενος. Εἰς τὴν τιμητὴν δίκην ἠδύνατο ὁ ἐγκαλῶν νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιβολὴν εἰσδημίᾳ τῶν ἀναγνωριζομένων ποινῶν, ἐν αἷς καὶ τὸν διὰ κωνείου θάνατον, τὸν ὁποῖον ἐζήτησαν οἱ τοῦ Σωκράτους κατήγοροι, Μέλητος, "Ανυτος καὶ Λύκων, καὶ ἐπέβαλε τὸ δικαστήριον, ἀπορρίψαν τὴν ἀντιπρότασιν τοῦ Σωκράτους (τὸ ἀντιτίμημα) περὶ ἐπιβολῆς εἰς αὐτὸν χρηματικῆς ποινῆς δύο μνῶν. Ἄλλ' ὁ Σόλων, περαιτέρω βαίνων, ἐθέσπισεν ὅτι δικαίωμα καὶ ὑποχρέωσιν ἔχει πᾶς πολίτης νὰ καταμηνύῃ τὸν ἀδικοπραγῶντα, ὅχι μόνον ὅταν πικραβλάπτηται τὸ δημόσιον συμφέρον, ἀλλὰ καὶ ὅταν βλάβηται πᾶς πολίτης παρὰ τοῦ δημοσίου ἢ παρ' ἰδιώτου (καὶ μᾶλλον οἰόμενος δεῖν ἐπαρκεῖν τῇ τῶν πολλῶν ἀσθενείᾳ, παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς πεπονθότος ἔδωκε), ἥτοι ἐπεξέτεινε τὴν προστασίαν καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, εὐλόγως δέ, καὶ γὰρ πληγέντος ἑτέρου καὶ βιασθέντος ἢ βλαβέντος, ἐξῆν τῷ δυναμένῳ καὶ βουλομένῳ γράφεσθαι τὸν ἀδικοῦντα καὶ διώκειν, ὁρθῶς ἐθίζοντος τοῦ νομοθέτου τοὺς πολίτας, ὥσπερ ἑνὸς μέρους συναίσθηνται καὶ συναλγεῖν ἀλλήλοις (Πλουτ. Σόλ. XVIII), καὶ διότι, ὡς ὁ ἴδιος Σόλων ἐδωκεῖται, ἐκείνη τῶν πόλεων κάλλιστα οἰκεῖται, ἐν ἣ τῶν ἀδικουμένων οὐχ ἦττον οἱ μὴ ἀδικοῦμενοι περιβιβάσκονται καὶ κολάζουσι τοὺς ἀδικοῦντας (Πλουτ. αὐτ.). Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν, ἥτοι τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δημοσίου συμφέροντος, ὡς καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, ὁ μηνυτής ἐὰν δὲν ἐλάμβανε τὸ πέμπτον τῶν μνηστῶν τῶν δικαστῶν, καταδικάζετο εἰς χρηματικὴν ποινήν, ἴσην πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, ἥτοι ὀβολὸν ἐπὶ τῇ δραχμῇ, ἐπωβελίαν καλούμενον. Τοῦ κινήματος τούτου, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, ἐξηρουῖντο ὠρισμέναι γραφαί. Οἱ Ῥωμαῖοι, δὲν ἦσαν δυνάτουν νὰ παρίδωσι τὸν σπουδαῖον τοῦτον θεσμόν τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου, ἐντεῦθεν, ἀνεγνώρισαν μὲν τὴν δημοτικὴν ἀγωγὴν, ὡς φυλάττουσαν τὸ τοῦ δήμου δίκαιον (Βασ. 60.32.5), καὶ υἱοθέτησαν τὴν ἀρχήν, ὅτι συμφέρει ταῖς πόλεσιν ὑπὸ πολλῶν διεκδικεῖσθαι (Βασ. 58.10.13), ἀλλ' ἐνεκα τῆς κρατούσης ἐν Ῥώμῃ συγκεντρωτικῆς καὶ ἀπολυταρχικῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς ἀπονομῆς τοῦ δικαίου, οὐ μόνον δὲν ἀνεγνώρισθη τὸ δικαίωμα τῆς ἀσκήσεως ἀγωγῆς εἰς τὸν ἰδιώτην διὰ τὴν προσβολὴν δικαιωμάτων ἰδιώτου, ἀλλὰ καὶ περιωρίσθησαν αἰσθητῶς αἱ περιπτώσεις τῆς ἀσκήσεως τούτων, οὕτω ἐπέτρεψαν αὐτάς, ὅταν δόλῳ μετατίθενται τὰ ὅρια (Βασ. 60.31.3), ὅταν ἐκχύνηται ἢ ρίπτηται τι εἰς δημόσιον πάροδον (Βασ. 60.3.1, 5 καὶ 13), ὅταν φθείρηται ἔκθεμα τῆς ἀρχῆς (Βασ. 7.3.7), ὅταν παρὰ νόμῳ ἀνοίγηται ἢ διαθῇκη (Βασ. 35. 16. 23 καὶ 2), ὅταν ἐνεργῇται τι ἐν δημοσίῳ τόπῳ (Βασ. 58.3.1 καὶ Βασ. 58.10.1), ἢ ἐν ποταμῷ ἢ ὄχθῃ αὐτοῦ, ἵνα χεῖρον πλευσθῇ ἢ ρεύσῃ (Βασ. 58.26.1 ἐπ.), ἢ ἐν ὑπονόμῳ, ἵνα μὴ χεῖρων γένηται (Βασ. 58.22.1), ἢ ἐν λίμνῃ (Βασ. 58.16), ἢ ἐπὶ ἐπαγγελίας πρὸς πόλιν ἐπὶ εὐσεβεῖ καὶ εὐλόγῳ αἰτίᾳ (Βασ. 54.13.1), καὶ εἰς ὀλίγας ἄλλας παρεμφερεῖς περιπτώσεις. Κατὰ τοὺς Ῥωμαίους αἱ ἀγωγαὶ αὗται ἤσκούντο παρὰ τῶν ἐντίμων, τῶν συνηγορεῖν δυναμένων (Βασ. 60.32.8), δὲν ἠδύναντο ν' ἀσκηθῶσιν παρὰ τῶν γυναικῶν καὶ ἀνηλίκων, εἰ μὴ ἐν πράγματι ἰδίῳ (Βασ. 60.32.10), ἐὰν δὲ ἤσκούντο παρὰ πολλῶν, ὁ Ἄρχων ἐπιλεγέσθω τὸν ἐπιτήδειον (Βασ. 60.32.6), καὶ ὅτι τέλος δὲν μετέβαινον οὔτε εἰς τοὺς κληρονόμους, οὔτε ἐδίδοντο κατ' αὐτῶν (Βασ. 60.32.11, 12). — Ἐκ δημοσιευθείσης διατριβῆς τοῦ Ἰωάννου Δ. Ζέπου.

Α'. Ἀστικά

17. Τὸν νόμον καθ' ὃν τρόπον θέσθαι.

18. Ἐπιχειροτομία (ἐγκρισις). Τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτομία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν.

19. Διόρθωσις. Τοῖς θεσμοθέταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ

17. Τὸν κανόνα τοῦτον ἔταξεν ὁ Σόλων ὀρθῶς, διότι ὁ νόμος δεόν νά εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ ἥθη τοῦ τόπου καὶ ἀρμόδιος διὰ τὸν λαόν, δι' ὃν προορίζεται (Δημοσθ. Λεπτίν. 93 σελ. 485), καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος καὶ συμφέρων (Δημοσθ. Λεπτίν. ὑπόθ. σελ. 453). — Δεῖ δὲ τὸν νόμον ἀκόλουθον ἤμεν τῇ φύσει, δυνατόν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ· αἶτε γὰρ ἐνὸς τούτων αἶτε πληθόνων, αἶτε πάντων ἀπολείπεται, ἥτοι οὐ νόμος ἢ οὐ τέλος νόμος ἐσεῖται. Ἀκόλουθος μὲν ὧν καὶ εἴη τῇ φύσει, μιμεόμενος τὸ πρὸ φύσεως δίκαιον· τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ἀνάλογον καὶ τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἐκαστοῦ ἀξίαν. Δυνατὸς δέ, αἰ ποτὶ τὼς νομοθετουμένως ἔχει τὴν συναρρογάν· πολλοὶ γὰρ τῇ φύσει καὶ πράσιν ἀγαθὸν οὐχ ἱκανοὶ δέξασθαι, τὸ δὲ ποθ' αὐτῶς καὶ τὸ ἐνδεχόμενον. Συμφέρων δὲ τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ, αἶκα μὴ μόναρχος ἢ καὶ ἰδιοκρατής ὁ νόμος, κοινωφελής δὲ καὶ διὰ πάντων διατείνων (Αἰθ. Σταβαίου Περὶ πολιτ. 136). — Ὁ Σόλων, κατὰ τὸν Πλούταρχον, προσήρμοσε τοὺς νόμους πρὸς τὰ πράγματα.

18. Ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἐνδεκτικῇ ἐν τῷ δήμῳ, ἐπειδὴν εὖζηται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τῶν βουλευτικῶν, δεύτερον δὲ τῶν κοινῶν, εἴτα οἱ κεῖνται τοῖς ἐννέα ἄρχουσιν, εἴτα τῶν ἄλλων ἄρχων. ἡ δ' ἐπιχειροτομία ἔστω ἡ προτέρα, ὅτῳ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ νόμοι οἱ βουλευτικοί, ἡ δ' ὑστέρα, ὅτῳ μὴ δοκοῦσιν· εἴτα τῶν κοινῶν κατὰ ταῦτά. τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτομία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν· τοὺς δὲ προέδρους, οἳ ἂν τύχωσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπάναγκες πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ περὶ τῶν νομοθετῶν, καθ' ὃ τι καθεδοῦνται, καὶ περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὁπόθεν τοῖς νομοθέταις ἔσται· τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἐκ τῶν ὁμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὄρκον. ἐὰν δ' οἱ πρυτάνεις μὴ ποιῶσι κατὰ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν ἢ οἱ πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι κατὰ τὰ γεγραμμένα, ὀφείλουν τῶν μὲν πρυτάνεων ἕκαστον χιλίας δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ, τῶν δὲ προέδρων ἕκαστος ὀφειλέτω τετταράκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ. καὶ ἐνδείξεις αὐτῶν ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ· οἱ δὲ θεσμοθέται τοὺς ἐνδειχθέντας εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὸν νόμον ἢ μὴ ἀνιόντων εἰς Ἀρειον πάγον, ὡς καταλύοντες τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. (Δημοσθ. Τιμοκρ. 20).

19. Αἰσχίν. Κτησιφ. 38 ἐπ. — Νόμος τοῦ Σόλωνος. — Ἀλλὰ διαρρήδην προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους, εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος ἐτέρῳ νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ που εἰσὶ νόμοι πλείους ἐνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἐκάστης πράξεως, κ.λπ. (Αἰσχίν. Κτησιφ.

τούς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντες καὶ σκεψαμένους εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος ἐτέρῳ νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ που εἰσὶ νόμοι πλείους ἐνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἐκάστης πράξεως. Κἂν τι τοιοῦτον εὐρίσκωσιν, ἀναγεγραφόντας ἐν σάνισιν ἐκτιθέναι κελεύει πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων... τὸν δ' ἐπιστάτην τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τοὺς δὲ καταλείπειν.

20. *Μεταβολὴ νόμου.* Πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ὁ βουλόμενος νομοθετεῖν, ἐκτιθέσθω πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων, γράψας τοὺς νόμους, οὓς ἂν τιθῇ, ὅπως ἂν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐκτεθέντων νόμων ψηφίσῃται ὁ δῆμος, περὶ τοῦ χρόνου τοῖς νομοθέταις. Τῶν δὲ νόμων τῶν κειμένων μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδὲν, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων λύειν, ἕτερον τιθέντι ἄνθ' ὅτου λύῃ. διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς Προέδρους περὶ τούτων τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ κειμένου, εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος εἶναι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ οὐ, ἔπειτα περὶ τοῦ τιθεμένου. ὁπότερον δ' ἂν χειροτονήσωσιν οἱ νομοθέται, τοῦτον κύριον εἶναι. ἐναντίον δὲ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι, τῶν νόμων τῶν κειμένων μηδενί.

21. Ὁ τιθεὶς τὸν καινὸν νόμον, ἀναγράφει εἰς λεύκωμα, ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν ἐκκλησία γένηται. Αἰρεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς συναπολογισομένους τῷ δήμῳ τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων τῇ ἐνδεκάτῃ τῶν Ἑκατομβαιῶνος.

38). — Ἐπιστάτης, ὡς θέλομεν ἴδει κατωτέρω, ἐνομιάζεται ὁ Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως τοῦ Δήμου. — Ἐπώνυμοι ἀνδριάντες ἦσαν τῶν Ἑκτόρων, ὧν αἱ φυλαὶ ἐπώνυμοι ἦσαν, παρ' οἷς ὁ βουλόμενος νομοθετεῖν προετίθει, ἵνα πάντες Ἀθηναῖοι ἴδοιεν, πότερον ἀρέσκει, ἢ οὐ ἐν ἐπισήμῳ δὲ τόπῳ εἰστήκασιν (Δημοσθ. Λεπτ. ὑπόθεσις).

20. *Δημοσθ. Τιμοκρ. 33.* — Ἐδοξε τῷ δήμῳ, Τεισαμενὸς εἶπε, πολιτεύεσθαι Ἀθηναίους κατὰ τὰ πάτρια, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοῖς Σόλωνος, καὶ μέτροις καὶ σταθμοῖς, χρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς Δράκοντος θεσμοῖς, οἷσπερ ἐχρώμεθα ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. Ὀπόσων δ' ἂν προσδῇ, οἷδε ἡρημένοι νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγράφοντες ἐν σάνισιν ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς ἐπωνύμους σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ, καὶ παραδιδόντων ταῖς ἀρχαῖς ἐν τῷδε τῷ μηνί. Τοὺς δὲ παραδιδόμενους νόμους δοκιμασάτω πρότερον ἢ βουλὴ καὶ οἱ νομοθέται οἱ πεντακόσιοι, οὓς οἱ δημόται εἴλοντο, ἐπειδὴν ὁμομόκωσιν. Ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιώτῃ τῷ βουλομένῳ, εἰσιόντι εἰς τὴν βουλὴν συμβουλευεῖν ὅ τι ἂν ἀγαθὸν ἔχῃ περὶ τῶν νόμων. Ἐπειδὴν δὲ τεθῶσιν οἱ νόμοι, ἐπιμελείσθω ἡ βουλὴ ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου τῶν νόμων, ὅπως ἂν αἱ ἀρχαὶ τοῖς κειμένοις νόμοις χρῶνται. Τοὺς δὲ κυρουμένους τῶν νόμων ἀναγράφειν εἰς τὸν τοῖχον, ἵνα περ πρότερον ἀνεγράφησαν, σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ (Ἀνδοκ. Περὶ Μυστηρ. 83). — Ἐν Λοκροῖς, ἐὰν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ, καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς καὶ ἀπέρχεται, εἰ δὲ μὴ, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου (Δημοσθ. Τιμοκρ. 139, σελ. 743). — Ἴδε προηγουμένας σημειώσεις καὶ θέμα 406.

21. Νομοθέται δ' ἦσαν χίλιοι, οἷς ἐξῆν λῦσαι νόμον παλαιόν, ἀλλ' οὐ θεῖναι νέον· τοὺς γὰρ νέους ἐδοκίμαζεν ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος καὶ τὰ δικαστήρια (Πολυδ. Η', 101).

22. Ἐάν τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον, τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐτοῦ.

22α. Μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, εἰ μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις, ἔάν μὴ ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἐξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξη κρύβδην ψηφίζομένοις.

23. Τὸν λέγοντά τινα νόμον καὶ μὴ ἀντεισφέροντα κολάζεσθαι.

23α. Ὅς ἂν ἄρχων ἢ ιδιώτης αἴτιος ᾗ τὸν θεσμόν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας καὶ τὰ ἐκείνου.

24. Ἐάν τις οὐκ ὄντα νόμον παράσχηται, θάνατος ζημία ἔστω.

25. *Μὴ ὀπισθενέργεια.* Τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ, καὶ ὅσοι ἐπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν καὶ εἰσὶν ἀναγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι. Τοὺς δὲ μετ' Εὐκλείδην τεθέντας καὶ τὸ λοιπὸν τιθεμένους, κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἕκαστος ἐτέθη, πλὴν εἴ τῷ προσγέγραπται χρόνος ὅντινα δεῖ ἀρχεῖν. Ἐπιγράψαι δὲ τοῖς μὲν νῦν κειμένοις τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς τριάκοντα ἡμερῶν. Τὸ δὲ λοιπόν, ὅς ἂν τυγχάνῃ γραμματεῦων, προσγραφέτω παραχρῆμα τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐτέθη.

26. *Ἄγραφοι νόμοι.* Ἀγράφῳ δὲ νόμῳ τὰς ἀρχὰς μὴ χρῆσθαι μηδὲ περὶ ἐνός.

22. Ὑπομυσία δ' ἐστὶν ὅταν τις ἢ ψήφισμα ἢ νόμον γράφῃ καὶ γράψῃται ὡς ἀνεπιτήδειον· τοῦτο γὰρ ὑπομύσασθαι λέγουσι· καὶ οὐκ ἦν μετὰ τὴν ὑπομυσίαν τὸ γράφειν, πρὶν κοιθῆναι κύριον (Πολυδ. Η', 44). Ἴδε θέμα 23.

22α. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 86, Τιμοκρ. 59. — Ἄνδοκ. Περὶ Μυστηρ. 87.

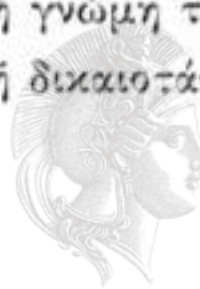
23. Ὁ συντελέσας εἰς τὴν κατάργησιν νόμου, ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι θὰ προτείνῃ νέον τοιοῦτον, τιμωρεῖται. — Τὸν γράψαντα νόμον μετὰ ἐνῆαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον τιμωρίᾳ, ὅμως δὲ ἐξεῖναι ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας (Δημοσθ. Λεπτίν. 144).

23α. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 62.

24. Καὶ θάνατον μὲν ὠρικέναι ζημίαν, ἔάν τις οὐκ ὄντα νόμον παράσχηται (Δημοσθ. Ἀριστογείτ.).

25. Δημοσθ. Τιμοκρ. 42 σελ. 713. — Ἐδοκιμάσθησαν μὲν οὖν οἱ νόμοι, κατὰ τὸ ψήφισμα τουτί, τοὺς δὲ κυρωθέντας ἀνέγραψαν εἰς τὴν στοάν. Ἐπειδὴ δ' ἀνεγράφησαν, ἐθέμεθα νόμον, ὃ πάντες χρῆσθε. . . ὅπου οὖν ἀγράφῳ νόμῳ οὐκ ἔξεστι χρήσασθαι, ἢ που ἀγράφῳ γε ψηφίσματι παντάπασιν οὐ δεῖ γε χρήσασθαι. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐωρῶμεν ὅτι πολλοῖς τῶν πολιτῶν εἶεν συμφοραί, τοῖς μὲν κατὰ νόμους, τοῖς δὲ κατὰ ψηφίσματα τὰ πρότερον γενόμενα, τουτουσί τοὺς νόμους ἐθέμεθα (ἀγράφῳ νόμῳ τὰς ἀρχὰς μὴ χρῆσθαι μηδὲ περὶ ἐνός), αὐτῶν ἕνεκα τῶν νυνὶ ποιουμένων. (Ἄνδοκ. Περὶ Μυστηρ. 86).

26. Ὁ νόμος οὗτος ἀφεώρα τὰ ἀδικήματα, ὡς προκύπτει ἄλλως καὶ ἐκ τῆς σημειουμένης φράσεως τοῦ Ἀνδοκίδου ἐν τῇ προηγουμένη σημειώσει. — Τὸν νόμον τοῦτον υἱοθέτησε καὶ τὸ ρωμ. δίκαιον, δογματίσαν ὅτι nulla poena sine lege. — Τὴν ἀποψιν ταύτην ὑποστηρίζει καὶ ὁ Ν. Σαρίπολος ἐν τῇ Ποινικῇ νομοθεσίᾳ αὐτοῦ, ἐντεῦθεν, δὲν δύναται νὰ ἐπηρεασθῇ ἡ γνώμη τοῦ Δημοσθένους (πρὸς Λεπτίνην 118), καθ' ἣν, καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ᾧσι, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ κρινεῖν, οὐδὲ αἱ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀπόψεις τοῦ Ἀριστοτέλους.

27. "Ελλειψις νόμου. Δικάσω περί ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ, καὶ περί ὧν μὲν νόμοι εἰσὶ κατὰ τοὺς νόμους ψηφιοῦμαι, περί ὧν δὲ μὴ εἰσι, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ.

28. "Αξονες - Κύρβεις. Κατεγράφησαν εἰς ξυλίνους ἄξονας ἐν πλαίσιοις περιέχουσι στρεφομένους. Κύρβεις δέ, ἐν οἷς ἱερὰ καὶ θυσίαι περιέχονται.

29. "Επιτήρησις τῶν νόμων. Τὴν "Ανω Βουλὴν ἐπίσκοπον πάντων καὶ φύλακα τῶν νόμων εἶναι.

30. "Ισχὺς νόμων Σόλωνος. "Ισχὺν δὲ τοῖς νόμοις πᾶσιν εἰς ἑκατὸν ἐνιαυτοὺς (Σόλων) ἔδωκε.

31. Ψήφισμα. Ψήφισμα δὲ μηδὲν μήτε βουλῆς μήτε δήμου νόμου κυριώτερον εἶναι.

32. "Επέτεια τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα.

33. "Απροβούλευτον ψήφισμα μὴ εἰσιέναι ἐν τῷ δήμῳ.

34. Μηδένα ψευδῇ ἐγγράφειν ἐν τοῖς δημοσίοις ψηφίσμασι.

27. "Ιδε προηγουμένην σημείωσιν καὶ ὁρᾶν ἀποκρίσεων, ὧν ἔδιδον ἐν ἑκάστη δίκῃ (Δημοσθ. Τιμοκρ.).

28. "Ιδε σημειώσεις ἡ' καὶ θ' τοῦ παρόντος τίτλου.

29. "Η βουλὴ τοῦ "Αρείου Πάγου, πλὴν τῆς διακοδοσίας ἣν εἶχε καὶ δικάζει τὰ φονικά ἀδικήματα, καὶ ὠρισμέναι τῶν ποινικῶν. Ὁ "Αρείος Πάγος ἐπὶ πλείον ἦτο ἐπιφορτισμένος, ὥς τὴν τῶν σωμάτων φύλακὴν ὁ δῆμος ἔδωκεν, ὥς τὴν πολιτείαν καὶ δημοκρατίαν πολλάκις ἐγκεχείρικεν, ὁ διαπεφύλαχθε τὸ σὸν σῶμα τοῦ βλάσφημεῖν περὶ αὐτοῦ μέλλοντος πολλάκις, ὁ φυλάττει τὰς ἀπορρήτους θήκας, ἐν αἷς τὰ τῆς πόλεως σωτήρια κεῖται, κ.λπ. (Δεινάρχ. Δημοσθέν. 9).

30. Πλουτ. Σόλ. 25.

31. "Αρδοκ. Περί Μυστηρ. 87. — Δὲν ἠδύνατο τὸ ψήφισμα τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς νὰ εἶναι ἰσχυρότερον τοῦ νόμου, διότι ὁ νόμος ἀποτελεῖ κοινὴν τῆς πολιτείας συνθήκην (ν. I. Π. 1.3, ν. 8. K.1.14). Οὐκ ἔῃ ψήφισμ' ὁ νόμος κυριώτερον εἶναι νόμου (Δημοσθ. "Αριστοκρ. 218, 87). — "Ιδε ν. 1 Εἰσηγ. 1.2.

32. Δύο εἰδῶν βουλευόμενα ὑπῆρχον, τὰ τῆς βουλῆς καὶ τὰ τοῦ δήμου. — "Ο νόμος δ' ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα· ἰστέον δ' ὅτι τῶν προσταττομένων καὶ κυρουμένων ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισμάτων, τὰ μὲν ἄχρι αὐτῆς ἴστατο τῆς βουλῆς· τὰ δὲ καὶ εἰς τὸν δῆμον ἐπέμπετο· ὅσα μὲν οὖν ἴδια τῆς βουλῆς ψηφίσματα ἦν, ταῦτ' ἦν ἐπέτεια, καὶ συνανηρεῖτο τῇ βουλῇ μετὰ ἐνιαυτὸν παυομένη, ὅσα δὲ ἀπὸ τῆς βουλῆς ἔδει πρὸς τὸν δῆμον πεμφθῆναι καὶ τὸ κῦρος παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ταῦτ' οὐκ ἦν ἐπέτεια. — Τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκδιδόμενα ἐκαλοῦντο ψηφίσματα ἢ προβουλευόμενα, ὅσα δὲ ἐπέμποντο εἰς τὸν δῆμον (ἐκτιθέμενα πρὸ τῶν ἐπωνύμων ἡρώων), καὶ μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως αὐτῶν, ἐκαλοῦντο προγράμματα.

33. "Αλλὰ διὰ τὰ ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκδιδόμενα ψηφίσματα, λέγει ὁ Πλούταρχος (Σόλων XIX), ἔτι δ' ὁρῶν τὸν δῆμον οἰδοῦντα καὶ θρασυνόμενον τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει... ἑκατὸν ἄνδρας (τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς) ἐπιλεξάμενος, οὓς προβουλεύειν ἔταξε τοῦ δήμου καὶ μηδὲν ἔῃ ἀπροβούλευτον εἰς ἐκκλησίαν εἰσφέρεισθαι.

34. "Ο δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾷ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν· κελεύει γάρ

35. Μὴ καθελεῖν τὸ πινάκιον ἐν ᾧ τὸ ψήφισμα γεγραμμένον ᾔν.

36. *Πρόσωπα. Ἀθηναῖοι.* Μόνους Ἀθηναίους εἶναι τοὺς ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων γεγονότας.

37. *Ὄνομα.* Τοὺς γονέας θέσθαι τοῦνομα ἐξ ἀρχῆς, καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, εἴαν βούλωνται.

38. *Ταυτότης.* Ἐάν τε τινὰ φύσει γεγονότα (ἐν φρατρίᾳ) εἰσαγάγῃ τις, εἴαν τε ποιητόν, ἐπιτιθέναι πίστιν κατὰ τῶν ἱερῶν, ἢ μὴν ἐξ ἀστῆς εἰσάγειν καὶ γεγονότα ὁρθῶς, καὶ τὸν ὑπάρχοντα φύσει καὶ τὸν ποιητόν.

39. *Θυσίαι.* Τὸ ἱερεῖον μὴ μεῖον εἰσάγειν ὠρισμένου σταθμοῦ, αἷγα μὲν πεντήκοντα μνῶν, δύο δὲ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ μνῶν.

μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρώον εἰσάγειν, ἐνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα (*Αἰσχίν. Κτησιφ. 50*).

35. Λέγουσι δέ, πρεσβείας Ἀθήναζε περὶ τούτων ἐκ γυναικίμωνος ἀφιγμένης καὶ τοῦ Περικλέους νόμον τινὰ προβαλλομένου κωλύοντα καθελεῖν τὸ πινάκιον, ἐν ᾧ τὸ κατὰ τῶν Μεγαρέων ψήφισμα γεγραμμένον ἐτύγχανεν, εἰπεῖν Πολυάρχῃ τῶν πρεσβέων τινὰ «Σὺ δὲ μὴ καθέλῃς, ἀλλὰ στρέψον εἴσω τὸ πινάκιον, οὐ γὰρ ἐστὶ νόμος ὁ τούτου κωλύων» (*Πλουτ. Περικλ. XXXI*).

36. Ἀρχαῖων ὁ Περικλῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ πρὸ πάντων πολλὸν χρόνον καὶ παῖδας ἔχων, ὥσπερ εἴρηται, γνησίους νόμον ἔγραψε μόνους Ἀθηναίους εἶναι τοὺς ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων γεγονότας (*Πλουτ. Περικλ. XXXVII*). — Ἀλλ' ἐπέπρωτο, καὶ στέρησεν οὗτος τῶν υἱῶν του, ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι, δόξαντες αὐτὸν νεμέσητά τε παθεῖν ἀνθρωπίνως, ἵνα δεῖσθαι συνεχώρησαν ἀπογράψασθαι τὸν νόθον (υἱὸν του) εἰς τοὺς φράτορας ὄνομα θέμενον τὸ αὐτοῦ (*Πλουτ. Περικλ. αὐτόθι*).

37. Τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοῦνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι βούλωνται ἀποκηρῦξαι (*Δημοσθ. Πρὸς Βοιωτ. περὶ τοῦ ὀνόματος 39*). — Τὸ ὄνομα ἐδίδετο δέκα ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν (*Ἰσαίου - Μενεκλ. 36*).

38. Ἀπολλόδωρος εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτορας θετὸν υἱὸν ἑαυτῷ Θράσυλλον τοῦτον, υἱὸν ὄντα τῆς τε ὁμομητρίας αὐτοῦ ἀδελφῆς καὶ Ἀρχεδάμου. Τοῦ δὲ Θρασύλλου ἤδη μὲν εἰς τοὺς γεννήτας καὶ φράτορας ἐγγεγραμμένου, οὕτω δ' εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, ἐτελεύτησεν Ἀπολλόδωρος. Καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτὴν ἐγγέγραπται μὲν ὁ Θράσυλλος εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον, ἡ δὲ θυγάτηρ, τοῦ θεοῦ Ἀπολλοδώρου (ἐξ ἀδελφοῦ) ἀμφισβητεῖ ὥς πεπλάσμενην εἶναι τὴν εἰς τοὺς φράτορας καὶ γεννήτας ποίησιν (*Ἰσαίου - Περὶ Ἀπολλοδώρου κλήρου, ὑπόθ.*). — Τοῦ νόμου δὴ οὕτως ἔχοντος καὶ τῶν φρατέρων τε καὶ γεννητῶν ἐκείνῳ οὐκ ἀπιστούντων ἐμὲ τε οὐκ ἀγνοούντων ὅτι ᾔν ἐξ ἀδελφῆς αὐτῷ γεγονώς, ἐγγράφουσί με εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ψηφισάμενοι πάντες, ἐπιθέντος ἐκείνου τὴν πίστιν καθ' ἱερῶν (*Ἰσαίου - Ἀπολλοδ. 17*).

39. Κατεγράφοντο οἱ παῖδες κατὰ τὴν Κουρεώτιδα ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν Ἀπατουρίων, διαρκούσης ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ὧν ἡ πρώτη Δορπία καλεῖται, ἡ δευτέρα Ἀνάρρυσις, ἡ τρίτη Κουρεῶτις καὶ ἡ τετάρτη Ἐπίβδα (*Ἡσύχιος*). — Εἰς τοὺς φράτορας τοὺς τε κόρους καὶ τὰς κόρας εἰσῆγον, καὶ εἰς ἡλικίαν προσελθόντων ἐν τῇ καλουμένῃ κουρεώτιδι ἡμέρᾳ ὑπὲρ μὲν τῶν ἀρρένων τὸ κούρειον ἔθουον, ὑπὲρ δὲ τῶν θηλειῶν τὴν γαμηλίαν (*Πολυδ. Η. 107*).

40. *Ἐνηλικιώσεις.* Ἐγγράφεται δὲ εἰς τοὺς δημότας, ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονώς, διαψηφίζόμενος ὑπὸ ὁμωμοκότων δημοτῶν, καὶ δοκιμαζόμενος.

41. *Ὅρκος ἐφήβων.* Οὐ καταισχυνῶ τὰ ἱερὰ ὄπλα, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην, ὅτῳ ἂν στοιχήσω. Ἀμυνῶ δὲ καὶ ὑπὲρ ἱερῶν καὶ ὑπὲρ ὀσίων, καὶ μόνος καὶ μετὰ πολλῶν. Καὶ τὴν πατρίδα οὐκ ἐλάσσω παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω, ὅσης ἂν παραδέξωμαι. Καὶ εὐηκοήσω τῶν ἀεὶ κραινόντων, καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι, καὶ ὅσους ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ἐμφρόνως. Καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς θεσμοὺς ἢ μὴ πείθεται, οὐκ ἐπιτρέψω. Ἀμυνῶ δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων. Καὶ ἱερὰ πάτρια τιμήσω. Ἱστορες θεοὶ Ἀγραυλος, Ἐνυάλιος, Ἄρης, Ζεὺς, Θαλλώ, Αὖξώ, Ἡγεμόνη.

42. *Ἀπομάκρυνσις τῶν Ἀθηναίων.* Ἐξεῖναι Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, λαβόντι τὰ αὐτοῦ, ἀπιέναι ὅπῃ ἂν βούληται (α). Τὸν ἀπὸ τοῦ ἄστεος ἐν Πειραιεῖ μέιναντα, τοῦτον τεθνάναι (β).

43. *Γυναικες.* Τὴν γυναῖκα ἐξιέναι μὲν ἑταίρων τριῶν, μὴ πλέον ἔχουσιν, μηδὲ βρωτὸν ἢ ποτὸν πλείονος ἢ ὀβολοῦ φερόμενην, μηδὲ κάνητα πηχυαίου μείζονα. Μηδὲ νύκτωρ πορεύεσθαι πλὴν ἑταίρῳ κομίζομένην λύχνου προφαίνοντος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

40. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐφήβους εἰσέλασαν ὀκτωκαίδεκα ἔτη γενόμενοι, δύο δὲ εἰς περιπόλους ἡριθμοῦντο· εἰκοστῷ δὲ ἐνεγράφοντο τῷ ἀρχιερατικῷ γραμματεῖ, καὶ ὤμνουν ἐν Ἀγραύλου (Πολυδ. Η. 105).

41. Πολυδ. Η. 105. — Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους 77.

42. Ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιημένῳ Ἀθηναίων βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμάσῃ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα, καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς νόμους, ὧς ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ, ἀπιέναι ὅπῃ ἂν βούληται, καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδὼν ἐστίν, οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς καὶ ἡ πόλις, ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλθὼν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅπῃ ἂν βούληται ἔχων τὰ αὐτοῦ (Πλάτωνος Νόμοι) (α). — Ὁ νόμος αὐτὸς ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος, διότι οἱ Πειραιεῖς ἦσαν στασιαστικώτεροι τῶν Ἀθηναίων, ἐφοβεῖτο δὲ μήπως οἱ Ἀθηναῖοι, κατερχόμενοι εἰς Πειραιᾶ, δημιουργοῦν ἐπαναστάσεις. (Ἴδε καὶ Λυσίου Ἀπολογία περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου, 33, καὶ ἀπολογ. περὶ ἱεροσυνλίας Καλλίου) (β).

43. Πλουτ. Σόλ. XXI. 30. — Ὁ Σόλων κατέστησε εἰδικοὺς ἄρχοντας, γυναικονόμους ἢ γυναικοκόσμους καλουμένους, εἰς οὓς ἀνέθεσε τὴν ἐπίβλεψιν τῶν γυναικῶν. — Γυναικονόμοι δὲ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ κόσμου τῶν γυναικῶν. τὰς δὲ ἀκοσμούσας ἐζημίουν, καὶ τὰς ζημίας αὐτῶν γράφοντες ἐξετίθεσαν ἐπὶ τῆς πλατάνου τῆς ἐν Κεραμεικῷ (Πολυδ. Η. 112). — Εἶχον οὗτοι τὸ δικαίωμα νὰ καταμηνύωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἀναιδῶς ἢ ἀμελῶς ἐνδεδυμένους. "Ὅτι χιλίας ἐζημιοῦντο αἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοσμοῦσαι γυναῖκες, Ὑπερείδης ἐν τῷ κατ' Ἀρισταγόρῃ β' εἶρηκεν. Κρώβυλος δὲ ὁ κωμικὸς φησι τοῦ Φιλιππίδου τὸν νόμον εἶναι, τὸν περὶ τούτων κείμενον (Ὑπερείδου ἀπόσπασμα κατ' Ἀρισταγ. ἀπροστασίον, V, 14). — Οἱ γυναικονόμοι ἐν ἀρχῇ ἦσαν

44. Τὴν γυναῖκα μὴ συναλλάσσειν, πλὴν ἄχρι μεδίμνου κριθῶν.
45. Ἐπὶ ζεύγους μὴ ἀπειναι γυναῖκα Ἐλευσίναδε, εἰ δέ τις φωραθείη, ἀπο-
τίνειν δραχμὰς ἑξακισχιλίας.
46. Χιλίας ζημιοῦσθαι τὰς κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοσμούσας γυναῖκας.
47. Τὰς ἑταίρας ἄνθινα φορεῖν.
48. Ὁ Σόλων πρῶτος κατέστησε χαμαιτυπεῖα καὶ ἑταίρας δημοσίας, ἵνα
νέοι ἀρκούμενοι τῇ Ἀφροδίτῃ ταύτῃ, ἀφίστανται τῶν αἰσχυντηλῶν μεριμνῶν.
49. Ξένοι. Τοὺς ἐξ ἄλλοδαπῆς Ἀθήνησι κατοικεῖν ἐθέλοντας, εἰς πολίτας
ἐνταῦθα χρόνον ὀλίγον διατρίψαντας ἐγγράφεσθαι.

ἄρχοντες ἐπιφορτισμένοι τὴν ἐπίβλεψιν τῶν γυναικῶν, βραδύτερον ὅμως, φαίνεται, ὅτι, ἐγένοντο
ὑπάλληλοι τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ ὅτι παρεσχέθησαν αὐτοῖς εὐρύτατα ἀστυνομικά καθήκοντα.
Οὕτω παρηκολούθουν αὐτάς, μεταβαινούσας εἰς ἐορτὰς καὶ συμπόσια, καὶ ἐδικαίουντο νὰ ζητῶσι
παρὰ τῶν μαγείρων τῶν ἐν διαφόροις ἐορταῖς ὑπηρετούντων, τὰ ὀνόματα τῶν κειλημένων, ὧν ὁ
ἀριθμὸς (ἴδε κατωτέρω θέματα 543 καὶ 544) δὲν ἦδύναντο νὰ ὑπερβαίνει τοὺς τριάκοντα.

Παρὰ τοῖς Γυναικονόμοις αἱ τοῖς ἐν τοῖς γάμοις
διακονοῦντας ἀπογεγραμμέναι περὶ τῶν
πάντας μαγείρων κατὰ τῶν ἐορτῶν αἰετῶν,
ἵνα πυνθάνωνται τοὺς κειλημένους εἶναι
πλείους τις ὧν ἔξεστι ἐστὶν τὴν
ἐλθόν.

(Μένανδρος).

44. Ὁ περιορισμὸς οὗτος δὲν ἐτηρήθη, διότι αἱ γυναῖκες βραδύτερον, οὐ μόνον ἠδύναντο νὰ
συναλλαγῶσι διὰ μείζονα ποσά, ἀλλὰ καὶ διαχειρίσιν εἶχον ἰδίαν, καὶ δάνεια συνωμολόγουν.
45. Διὰ τοῦ νόμου τούτου ἀπηγορεύθη εἰς τὰς γυναῖκας νὰ μεταβαίνουν εἰς τὰ Ἐλευσίνια
μυστήρια ἐφ' ἀμάξης. — Τοῦτο δέ, ὅπως μὴ ἐλαττωῖνται ὑπὸ τῶν πλουσίων, εἰ δέ τις φωραθείη,
ἀποτίνειν δραχμὰς ἑξακισχιλίας· τῆς δὲ γυναικὸς αὐτοῦ μὴ πεισθείσης, τῶν συκοφαντῶν φωρα-
σάντων, τάλαντον αὐτοῖς ἔδωκε.
46. Ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν 43.
47. Ὡς τὸν δραπετὴν τὰ στίγματα, οὕτως τὴν μοιχαλίδά δείκνυσι τὰ ἀνθίσματα (Κλήμης
Ἀλεξανδρεὺς).
48. *Thesaurus Ottonis*, Τόμ. IV. σελ. 438. — Νίκανδρος ἐν στ' Κολοφωνιακῶν Σόλωνά
φησι σώματα ἀγοράσαντα εὐπρεπῇ ἐπὶ στέγῃς στήσαι διὰ τοὺς νέους, καὶ ἐκ τῶν περιγενομένων
χρημάτων ἰδρύσασθαι Ἀφροδίτης πανδήμου ἱερόν. (Ἀρποκρ. λ. Πάνδημος).
49. Ἐν ἀρχῇ, ὁ Θησεὺς, ἔτι δὲ μᾶλλον αὐξῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος ἐκάλει πάντας ἐπὶ
τοῖς ἴσοις καὶ τὸ Λεῦρ' ἵτε πάντες λεῶ, κήρυγμα Θησεῶς γενέσθαι φασὶ πανδημίαν τινὰ καθι-
στάντος (Πλουτ. Θησεὺς XXV). — Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ παλαιὸν εὐθύς μετεδίδοσαν πολιτείας·
ὕστερον δὲ οὐκέτι (Θουκυδ. I). — Ἀλλ' ἵνα ὁ ἐν Ἀθήναις διατρίψας ξένος γίνῃ πολίτης, ἔδει νὰ
πολιτογραφηθῇ. Οὕτω, κωμωδεῖται ὁ Ἀρχέδημος, ὅς καίτοι χρονίσας ἐν Ἀθήναις, οὐκ ἠδυνήθη
ἀναγραφῆναι εἰς τοὺς πολίτας (Σχόλ. Ἀριστοφ.).

50. Τοὺς ξένους ἐν τῇ ἀγορᾷ μὴ ἐργάζεσθαι.

51. Τοὺς ξένους μὴ ἀδικεῖσθαι.

50. Οὐκ ἔξεστι ξένῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι (Δημοσθ. *Εὐβουλίδ.* 31, σελ. 1308).

51. Τοὺς γὰρ ξένους, ἐξ οὗ ὃ τε Σίννης καὶ Σκεῖρων, καὶ ὁ Προκρούστης ἀπέθανον, οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ· ἀλλὰ νῦν οἱ μὲν πολιτευόμενοι ἐν ταῖς πατρίσι καὶ νόμους τίθενται ἵνα μὴ ἀδικῶνται, καὶ φίλους πρὸς τοῖς ἀναγκαίοις καλουμένοις ἄλλους κτῶνται βοηθούς, καὶ ταῖς πόλεσιν ἐρύματα περιβάλλονται, καὶ ὅπλα κτῶνται οἷς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας (Ξενοφ. *Ἀπομνημ.* 1. 14). — *Ξενία*. Ἰδιάζουσα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἀρετὴ ἐθεωρεῖτο ἢ φιλοξενία. Οἱ ξένοι ἐθεωροῦντο ὡς προστατευόμενοι ὑπὸ τοῦ Διός, ὅστις καὶ ξένιος καὶ ἱκετήσιος ἐκαλεῖτο (Ὅμηρον *Ὀδ.* *Ξ.* 57, 283, κλπ.). — Ἐάν δὲ ξένος ἐπιδημήσας ὁπώρας ἐπιθυμῇ φαγεῖν διαπορευόμενος τὰς ὁδοὺς, τῆς μὲν γενναίας ἀπτέσθω, ἐάν βούληται, μεθ' ἐνὸς ἀκολούθου χωρὶς τιμῆς, ξένια δεχόμενος, τῆς δὲ ἀγροίκου λεγομένης καὶ τῶν τοιούτων, ὁ νόμος εἰργέτω μὴ κοινωνεῖν ἡμῖν τοὺς ξένους. (Πλάτων. *Νομ.* *Χ.* σελ. 845). — Λέγει τις νόμος Λευκανῶν, ἐάν ἡλίου δύντος ἀφίκηται ξένος καὶ παρελθεῖν ἐθελήσῃ ἐς στέγην τινός, ὁ δὲ μὴ δέξηται τὸν ἄνδρα, ζημιουῖσθαι αὐτὸν καὶ ὑπέχειν δίκας τῆς κακοξενίας, ἐμοὶ δοκεῖν καὶ τῷ ἀφικομένῳ καὶ τῷ ξένῳ Δί. (Αἰλιαν. *Ποικ.* *Ἰστ.* *Δ'* 1). — Εἰς τὰς οἰκίας τῶν εὐπόρων Ἀθηναίων περιλαμβάνοντο ἰδίᾳ διχμέρισμα, προσωρισμένον διὰ τοὺς ξένους, ὑπὸ τὸ ὄνομα ξενῶν, ὅταν δὲ ἤρχισε μεγάλη σμῆρσις εἰς τὰς Ἀθήνας ξένων καὶ συμμάχων, καὶ δὴ καὶ τὰς ἐορτὰς καὶ πανηγύρεις, ἰδρύθησαν οἴκαρα κατὰ οἴκους δι' αὐτούς, πανδοχεῖα, ἢ καταγῶγια, ἢ καταλύσεις ἢ σκηνομήματα ἀποκαλεῖσθαι (Αἰλιαν. *Ποικ.* *Ἰστ.* *Δ.* 9), ἐν οἷς κατέλκον, καθάπερ οἱ τῶν φρονίμων διαπορευόμενοι (Πλάτων. *Νόμοι* *ΙΒ'* *VI* σελ. 952) ἀπολαμβάνοντες περιποιήσεων κατὰ λόγον τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἦλθον καὶ τῆς τάξεως, ἐξ ἧν ἀνῆκον (Πλάτων. *Νόμοι*, αὐτόθι). — Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄλλας Ἕλληνας χώρας, οἱ Σπαρτιάται ἦσαν ξένοισιν ἀπρόσμικτοι (Ἡροδ. *Α'* 65), ἀπηγορεύθη δὲ ἡ ἐν τῇ Σπάρτῃ ἡ διαμονὴ ξένων, ὅπως μὴ ραδιουργίας οἱ πολῖται ἀπὸ τῶν ξένων ἐμπίπλυνται (Ξενοφ. *Λακεδ.* *Πολιτ.* *ΙΔ'* 4. Πλουτ. *Λυκούργ.* *XXVII*. Θουκυδ. *Β'* 39). — Ἀπότοκος τῆς πρὸς τοὺς ξένους ἀγάπης καὶ βοηθείας ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία τῆς Προξενίας, ἥτοι τῆς δημιουργηθείσης σχέσεως μεταξὺ δύο πολιτειῶν. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ προξενία ἦτο ἰδιωτικὴ, ἥτοι πᾶς κάτοικος συνδεόμενος μετὰ τινος χώρας εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φιλοξενήσῃ τοὺς ἐξ αὐτῆς προερχομένους, ἐκαλεῖτο δὲ οὗτος ἐθελόξενος (Πολυδ. *Γ.* 59, κλπ.), βραδύτερον ὅμως κατέστη δημοσίαι, ὅταν πόλεως δημοσίαι προξενῇ τις ἐν ἄλλῃ πόλει, ὡς ὑποδοχῆς τε τῶν ἐκεῖθεν φροντίζειν, καὶ προσόδου τῆς πρὸς τὸν δῆμον καὶ ἑδρας ἐν τῷ θεάτρῳ (Πολυδ. *Γ.* 59). — Οἱ πρόξενοι οὗτοι, ἦσαν πολῖται εἴτε τῆς ἐκπροσωπούσης χώρας, ὅπερ συνηθέστερον (Αἰσχίν. *Κτησιφ.* σελ. 647, κλπ.), εἴτε τῆς ἐκπροσωπουμένης (Ξενοφ. *Ἑλλην.* *Ε.* 4. 22. Πανσαν. *III*. 8.3, κλπ.). — Μεταξὺ τῶν καθηκόντων τούτων, ἦτο ἡ προστασία τῶν συμφερόντων τῆς ἐκπροσωπουμένης χώρας (Ξενοφ. *Ἑλλην.* *ΣΤ.* 3, 4), καὶ ἡ ἀνάμιξις τοῦ Προξένου εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ ἀποβιοῦντος ξένου. Ἐγὼ δὲ προξενῶν τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν, ἀξιῶ δὴ σε δεῖξαι μοι τὰ γράμματα, ἵν' εἰδῶ, εἴ τι καταλέλειπεν ἀργύριον· ἐξ ἀνάγκης γὰρ μοί ἐστιν ἀπάντων Ἡρακλεωτῶν ἐπιμελεῖσθαι (Δημοσθ. *Καλλίππου*, 5 σελ. 1237). Οἱ πρόξενοι οὗτοι ἀπήλαυνον ἰδιαιτέρων προνομίων, ἥτοι, ἀνεγνωρίζετο αὐτοῖς ἰσοπολιτεία, δικαίωμα ἐγκτήσεως, ἐπιγαμίας, ἀτέλεια καὶ ἀσυλία, δικαίωματα ἅτινα συνήθως διὰ συνθήκης ἀνεγνωρίζοντο εἰς τοὺς κατοίκους ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν, τῆς τε ἐκπροσωπουμένης καὶ τῆς ἐκπροσωπούσης (Δημοσθ. *Στεφ.* 256. Δημοσθ. *Λεπτιν.* 475. Ξενοφ. *Ἑλλην.* *Α.* 1. 20, *Ε.* 2. 19, κλπ.).

52. Ὑποφαίνειν ὁδὸν πλανωμένοις καὶ κοινωνεῖν κατὰ τὸν βίον ὕδατος καὶ πυρός.

53. Τοὺς τῆς ξενίας γραφθέντας, ἐν τῷ οἰκήματι πρὸ τῆς κρίσεως μένειν, καὶ μὴ ἐξεῖναι ἐγγυητὰς καταστήσαι. Κἂν μὲν ἄλῳσι καὶ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ, πεπράσθαι.

54. Τοὺς ἀποφυγόντας ξενίας, ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ πάλιν γράψασθαι δωροξενίας.

55. Μὴ ἐξεῖναι διαμαρτυρεῖν τοῖς ξένοις ἐπὶ ταῖς γραφαῖς ἀπροστασίου.

56. Ἐὰν δὲ ξένος ἀστῇ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων ὁ βουλούμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἄλῳ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἐλόντος.

57. Ὡσαύτως, καὶ ἐὰν ξένη ἀστῷ συνοικῇ κατὰ ταῦτά. Καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἀλούσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς.

58. Μηδένα ξένον μυεῖν.

52. Ὁ γὰρ Βουζύγης Ἀθήνησιν ἀρᾶται καὶ τὰς μὴ κοινωνοῦσι κατὰ τὸν βίον ὕδατος ἢ πυρός, ἢ καὶ ὑποφαίνουσιν ὁδὸν πλανωμένοις.

53. Οἱ ἐξοπιούμενοι παρὰ τὸν νόμον τὴν ἰδιότητα τοῦ πολίτου, ἠδύναντο παρὰ αὐτὸς πολίτου νὰ καταμηνυθῶσι διὰ τῆς γραφῆς ξενίας ἢ διὰ τῆς Εἰσπυγαλίας, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καὶ ἐὰν οἱ μηνυόμενοι ἡμφισβήτουν τὴν γραφὴν, ὡς βασιλευμένη ἐπὶ ψευδῶν μαρτυριῶν, ἐπροφυλακίζοντο, μέχρι τῆς ἐκβάσεως τῆς περὶ ψευδομαρτυριῶν οἰκίας, μὴ δυνάμενοι ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς προφυλακίσεως καὶ ἐὰν παρεῖχον ἐγγυητὰς. — Οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἀλισκόμενοι ἀγανακτοῦσιν ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἕως ἂν τῶν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίσωνται, ἀλλὰ μένουσι καὶ οὐκ οἶονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες περιμέναι. Ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ὤρετο δεῖν διακρουσθῆναι τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῶν καταστάσεως (Δημοσθ. Τιμοκρ. 131 σελ. 741).

54. Ἐὰν ὁ μηνυθεὶς διὰ τῆς γραφῆς ξενίας ἀθωωθῇ, διότι τυχὸν ἐδωροδόκησε τὸν μηνυτὴν ἢ τοὺς μάρτυρας, ὑπεβάλετο κατ' αὐτοῦ ἡ γραφὴ δωροξενίας. Εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς (τοὺς θεσμοθέτας) ὧν παράστασις τίθεται, ξενίας καὶ δωροξενίας, ἂν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν ξενίαν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. LIX). Ἴδε Ἀρποκρ. λ. δωροξενία, καὶ Ὑπερεῖδ. Ἀναξαγόρα, ἀπόσπ. 20.

55. Οἱ ξένοι δὲν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσουν ὡς μάρτυρες εἰς γραφὴν ἀπροστασίου κατὰ μετοίκου.

56. Δημοσθ. Νεαίρας, 16 σελ. 1350. — Ἴδε ἐπομένην σημείωσιν.

57. Ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὴν ξένην τῷ ἀστῷ συνοικεῖν οὐδὲ τὴν ἀστὴν τῷ ξένῳ, οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι, τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ· ἐὰν δὲ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, γραφὴν πεποίηκε κατ' αὐτῶν εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, κατὰ τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης, κἂν ἄλῳ, πεπράσθαι κελεύει (Δημοσθ. Νεαίρας 17, σελ. 1350).

58. Μέλλων οὖν ἐπὶ ταύτην ἀπιέναι, ἦλθε πρὸς Εὐμολπον, εἰς Ἐλευσίνα, βουλούμενος μνη-

59. Τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις ἐλθεῖν ἐξεῖναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, καὶ θεσασμένους καὶ ἰκετεύσαντας εἰσιέναι.

60. *Μέτοικοι*. Μὴ γενέσθαι πολίτας, πλὴν τοὺς φεύγοντας ἀειφυγία τὴν ἑαυτῶν, ἣ πανεστίους Ἀθήναζε μετοικιζομένοις ἐπὶ τέχνη.

61. Τῶν μετοίκων ἕκαστον ἓνα τῶν ἀστῶν νέμειν προστάτην, καὶ δι' αὐτοῦ τὸ μετοίκιον τίθεσθαι κατ' ἔτος, καὶ τὰ ἄλλα διοικεῖσθαι.

62. Ἀπροστασίου δίκη.

θῆναι· ἦν δὲ οὐκ ἐξὸν ξένοις τότε μυεῖσθαι· ἐπεὶ δὴ περ Θεσπίος Πυλίου γενόμενος παῖς, ἐμυεῖτο. (Ἀπολλοδ. 11. 5, 12).

59. Τῇ μοιχαλίδι οὐκ ἔξεστιν ἐλθεῖν εἰς οὐδὲν τῶν ἱερῶν τῶν δημοτελῶν, εἰς ὃ καὶ τὴν ξένην καὶ τὴν δούλην ἐλθεῖν ἐξουσίαν ἔδωσαν οἱ νόμοι καὶ θεασαμένην καὶ ἰκετεύουσάν εἰσιέναι (Δημοσθ. Νεαίρας 85, σελ. 1374). — Οἱ δοῦλοι μάλιστα καταφεύγοντες εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Σεμνῶν Θεῶν (καὶ δὴ εἰς τὸ Θησεῖον) εἶχον ἀσυλίαν.

60. *Μέτοικοι*. Τοῦτο δὲ ποιῆσαι τὸν Σόλων, ὥς οὕτως ἀπελαύνοντα τοὺς ἄλλους, ὡς κατακαλούμενον Ἀθήναζε τούτους ἐπὶ θεσπίῳ τῷ μετέσειν τῆς πολιτείας· καὶ ἅμα πιστοὺς νομίζοντα, τοὺς μὲν ἀποβεβληκότας τὴν ἑαυτῶν διὰ τὴν ἀναρχίαν, τοὺς δὲ ἀπολελοιπότας διὰ τὴν γνώμην (Πλάτ. Σόλ. 41V). — Μέτοικος ὁ μετοικήσας ἐκ ἀλλοῦ πόλιν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ μὲν ξένου πλεον τι ἔχων, τοῦ δὲ πολίτου ἔλαττον (Πλάτ. ἀποθ.). — Ὁ τῶν μετοίκων ἀνὴρ δώδεκα δραχμὰς ἐτέλει μετοίκιον, ἡ δὲ γυνὴ ἕξ, καὶ ὅτε τοῦ υἱοῦ τελοῦντος, ἡ μήτηρ οὐκ ἐτέλει· μὴ τελοῦντος δ' ἐκείνου, αὐτῇ τελεῖ (Ἰσαίου - Ἑλληνιστὴς καὶ Δημοφάνους, Ἀρποκρ. λέξ. μετοίκιον). — Οἱ μέτοικοι ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὰς ἐκτάκτους συνεισφορὰς τοῦ δήμου (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 54, 61, σελ. 609, 612), δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἰδίαν κτῆσιν, διὰ τοῦτο, οὐχ οἷός τε ἔσοιτο εἰσπράττειν ὅσα Πασίων ἐπὶ γῇ καὶ συνοικίαις δεδανεικῶς ἦν (Δημοσθ. Φορμίων. σελ. 946, Ξενοφ. Περὶ προσόδ. 11. 6, κ.λπ.), ἐκτὸς ἐὰν ἐτύγχανον τοῦ δικαίου ἰσοπολιτείας. — Ἡ ἐπιμέλεια τῶν μετοίκων καὶ ἡ προστασία αὐτῶν ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸν ἄρχοντα Πολέμαρχον, ὅστις ἐπίσης ἦτο ἀρμόδιος νὰ ἐκδικάζῃ τὰς διαφορὰς τῶν κληρονόμων τῶν μετοίκων κατὰ τὸν νόμον, ὃς κελεύει ἐπιδικασίαν εἶναι τῶν ἐπικλήρων... περὶ δὲ τῶν μετοίκων τὸν πολέμαρχον, καὶ ἀνεπίδικον μὴ ἐξεῖναι ἔχειν μήτε κλῆρον μήτε ἐπικλῆρον (Δημοσθ. Στεφάνου Β' 22 σελ. 1135). Εἰς τούτους κυρίως ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ἐμπορία καὶ ἡ βιομηχανία, διὰ τοῦτο δὲ ἰσηγορίαν ἐποιήσαμεν καὶ τοῖς μετοίκοις πρὸς τοὺς ἀστούς, διότι δεῖται ἡ πόλις μετοίκων διὰ τε τὸ πλῆθος τῶν τεχνῶν καὶ διὰ τὸ ναυτικόν (Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. 12, κ.λπ.). Κατ' ἐξαιρέσιν ὅμως ἐὰν μέτοικόν τις ἀποκτείνῃ φυγῆς μόνον καταδικάζεται, ἐὰν δὲ μέτοικος ἀστόν, θάνατος ἡ ζημία (Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. 10). — Ἰδε Πλάτων. Πολιτεία Β' καὶ γ. 2 Π. 50. 11).

61. Ἡρεῖτο γὰρ ἕκαστος τῶν μετοίκων ὃν ᾔθελε τῶν πολιτῶν τινα προστάτην, τὸν ἐπιμελησόμενον καὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων ὑπὲρ αὐτοῦ, ὥσπερ ἐγγυητὴν ὄντα (Ἑτυμολογικόν, λέξ. ἀπροστασίον).

62. Διὰ τῆς περὶ ἀπροστασίου γραφῆς κατεδιώκοντο οἱ μὴ ἔχοντες προστάτην μέτοικοι, οἱ ἰδιοποιούμενοι δικαιώματα πολίτου, καὶ οἱ μὴ καταβάλλοντες τὸ μετοίκιον (Ἑτυμολογικόν, λέξ. ἀπροστασίον).

63. Ὁ νόμος οὐκ ἔῃ τοὺς μετοίκους ἐξοικεῖν ἐν τῷ πολέμῳ.

64. Δοῦλοι. Ἀνικανότητες αὐτῶν. Οὐ πολίτης (α), οὐ μετέχει ἱερῶν (β), οὐδὲ παλαίστρα (γ), οὐ δύναται ἐρᾶν ἐλευθέραν (δ), ὁ ἀργὸς οὐ τρέφεται (ε).

65. Προστασία. Οὐ τύπτεται (α), προστατεύεται ὑβριζόμενος, δύναται μεταβαλεῖν σκληρὸν κύριον (β).

66. Τελεῖ ὑπὸ κύριον. Τοῦ λυσαμένου ἐκ τῶν πολεμίων εἶναι τὸν λυθέντα, ἂν μὴ ἀποδῷ λύτρα.

67. Ἐάν τις μὴ δόξῃ δικαίως εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι τινά, τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ.

68. Ἀπελευθέρωσις. Ὑπὸ τοῦ κυρίου ἢ ὑπὸ ξένου. Ἐξεῖναι τοῖς δούλοις

63. Οὐκ ἔῃ τοὺς μετοίκους ἐξοικεῖν ἐν τῷ πολέμῳ (Ὑπερείδ. Ἀθηνογ. XVI, 33). — Βραδύτερον ὅμως ἐπετράπη. Οὕτω, ἐκ τῶν 25.000 μετοίκων τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, μέτοικοι ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσονες τρισχιλίων ἐπλητῶν (Θουκυδ. II, 31) καὶ εἰς τὸ ναυτικὸν ἐπλήρωσαν ναῦν ἑκατὸν ἐσβάντες αὐτοὶ καὶ οἱ μετοῖκοι (Θουκυδ. III, 16), καὶ εἰς τὸ ἱππικόν, καὶ τοῦ ἱππικοῦ εὐνουστέρους ἂν ποιεῖσθαι (Ξενοφ. Περὶ πόρων, II, 5).

64. Τὸν φύσει δοῦλον γενόμενον μὴ μεταβαλεῖν τῇ πολιτείᾳ (α). — Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 59 (β). Δοῦλον μὴ γυμνάζεσθαι, μηδὲ ξηραλοφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις. Ὅπως γὰρ οἱ νομοθέται τὸ κατὰ τὴν ἐκ τῶν γυμνασίων κταδόντες, ἀπέειπον τοῖς δούλοις μὴ μετέχειν ἐν ταῖς παλαίστραις (Αἰσχίν. Τιμοκρ. 138) (γ). — Δοῦλον ἐλευθέρου παιδὸς μὴ ἐρᾶν, μητ' ἐπακολουθεῖν, ἢ τύπτεσθαι τῇ δημοσίᾳ μάστιγι πεντήκοντα πληγὰς (Ἐλευθέρου παιδός, ἥτοι θυγατέρα ἐλευθέρου ἀνδρός). Οἱ νόμοι, ἃ τοῖς ἐλευθέροις ἡγούμενοι εἶναι πρακτέα, ταῦτα τοῖς δούλοις ἀπέειπον μὴ ποιεῖν (Αἰσχίν. Τιμοκρ. 138) (δ). — Μὴ ἐξεῖναι ἀργὸν τρέφειν οἰκέτην (Δημοσθ. Μειδίου) (ε).

65. Ἄν τις τύπτῃ τὸν ἀλλότριον δοῦλον, γραφὰς εἶναι αἰκίας κατὰ τοῦ τύπτοντος. Οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων ὤφειτο δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὁποῖόν τι τὸ γιγνόμενον· ἐπειδὴ δ' εὗρεν οὐκ ἐπιτήδειον, μήτε πρὸς δοῦλον μὴτ' ὅλως ἐξεῖναι πράττειν ἐπέτρεψεν (Δημοσθ. Μειδίου σελ. 529 ἐπ.). — Τῶν δούλων δ' αὖ καὶ τῶν μετοίκων πλείστη ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀκολασία, καὶ οὔτε πατάξαι ἔξεστιν αὐτόθι οὔτε ὑπεκστήσεται σοι ὁ δοῦλος (Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. 10, Ὑπερείδ. Κατὰ Μαρτιθέου αἰκίας, ἀπόσπ. 120) (α). — Τοῖς δούλοις ἐξεῖναι πρᾶσιν αἰτεῖσθαι καὶ δεσπότην μεταβάλλειν ἐπιεικέστερον (Νόμος τοῦ Σόλωνος). — Οἱ δοῦλοι τυραννόμενοι ὑπὸ τοῦ κυρίου των κατέφευγον εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θησέως, ὡς εἰς ἄσυλον, καὶ ἐκεῖ ἐδικάζοντο μετὰ τοῦ κυρίου των, ὅστις ἐὰν ἀπεδεικνύετο ὅτι ἦτο σκληρὸς ὑπεχρεῦτο νᾶ τὸν πωλήσῃ εἰς ἄλλον (β).

66. Ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν εὗρεν ἐν Μακεδονίᾳ τινὰς τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτους, καὶ ὑπέσχετο φέρειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ρύσασθαι αὐτούς, οὐκ ἡδύνατο δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν προσχήματι πρεσβευτοῦ (Δημοσθ. Περὶ παραπρεσβείας 413).

67. Καί μοι λέγε τὸν τε νόμον, ὃς κελεύει τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ ὃς ἂν δόξῃ μὴ δικαίως εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι (Δημοσθ. Θεοκρίτου 21 σελ. 1328). — Ἴδε ν. 24, 26 Π. 40. 12 καὶ ν. 14 Κ. 7. 16.

68. Ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ ἀφαιρεῖσθαι εἰς ἐλευθερίαν, καὶ κατεγγυῆσαι τὸν ἀγόμενον εἰς

ἑαυτοὺς ἐλευθερῶσαι, ἀργύριον καταβάλλοντας τῷ δεσπότῃ (α). Μὴ οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ Θεάτρῳ (β).

69. Τοὺς ἀπελευθέρους μὴ ἀφίστασθαί τι ἀπὸ τῶν ἀπελευθερωσάντων, μήτε ἕτερον ἐπιγράφεσθαι προστάτην, καὶ ἃ κελεύουσιν οἱ νόμοι ποιεῖν (α). Μηδενὶ ἐξεῖναι Ἀθηναίων, μηδὲ τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν, ἐλεύθερον σῶμα πρίασθαι ἐπὶ δουλείᾳ ἐκ τῶν ἀλισκομένων, ἄνευ τῆς τοῦ προτέρου δεσπότη γνώμης (β).

70. Ἀποστασίῳ γραφὰς εἶναι κατὰ τῶν ἀπελευθερωθέντων, ἐὰν ἀφιστῶται τι ἀπ' αὐτῶν, ἢ ἕτερον ἐπιγράφονται προστάτην, καὶ ἃ κελεύουσιν οἱ νόμοι μὴ ποιῶσι. Καὶ τοὺς μὲν ἀλόντας δούλους εἶναι, τοὺς δὲ νικήσαντας τελέως ἤδη ἐλευθέρους.

71. Ἐξεῖναι ἐπὶ ταῖς γραφαῖς ταῖς τοῦ ἀποστασίῳ διαμαρτυρεῖν τῷ βουλομένῳ, ὁμοίως τῶν ξένων καὶ τῶν ἐπιχωρίων.

72. Πολιτογραφῆσις. Μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθηναῖον, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἄξιον ᾗ γενέσθαι πολίτην. Ἐπειτ' ἐπειδὴν πεισθῇ

δουλείαν πρὸς τῷ Πολεμάρχῳ (Δημοσθ. Νεαῖρας 48, σελ. 1358). — Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην πᾶς πολίτης ἠδύνατο νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἀλισκόμενον δούλον, παρέχων ἐγγύησιν εἰς τὸν Πολεμάρχον (α). — Μὴ οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ Θεάτρῳ, ἢ ἄλλῳ ἐνὶ τῷ πόλει, ὅπου εἶναι τὸν κήρυκα. — Ὁ νόμος οὗτος ἐτέθη, ἵνα μὴ μειῶται ἡ ἀξία τοῦ πολίτου διὰ τῆς παραχωρήσεως πρὸς δούλους τῆς ιδιότητος τοῦ πολίτου (β).

69. Ὁ ἀπελευθερούμενος ὀφείλει νὰ παρέχῃ τὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὸν ἀπελευθεροῦντα κύριον, δὲν δύναται δὲ νὰ προσλάβῃ ἄλλον ὡς προστάτην. Ἀμα τῇ ἀπελευθερώσει των, περιήρχοντο εἰς τὴν τάξιν τῶν μετοίκων, ὑπεχρεοῦντο ἐπομένως νὰ καταβάλλουν εἰς τὸν τελώνην τὸ μετοίκιον, ἐκ δραχμῶν δώδεκα πρὸς δὲ καὶ τριῶν ὀβολῶν διὰ τὸν γραμματέα (Ἀποκρ., λέξ. μετοίκιον) (α). — Δὲν πωλεῖται δι' οἵανδήποτε αἰτίαν ὁ ἀπελευθερωθεὶς δούλος ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀπελευθερώσαντος τοῦτον κυρίου του (β).

70. Ἀποστασίῳ, δίκη τις ἐστὶ κατὰ τῶν ἀπελευθερωθέντων, ἐὰν ἀφιστῶνται τι ἀπ' αὐτῶν, ἢ ἕτερον ἐπιγράφονται Προστάτην, καὶ ἃ κελεύουσιν οἱ νόμοι μὴ ποιῶσι, καὶ τοὺς μὲν ἀλόντας δεῖ δούλους εἶναι τοὺς δὲ νικήσαντας τελέως ἤδη ἐλευθέρους (Γραμματικοί).

71. Οἱ νόμοι κελεύουσι διαμαρτυρεῖν ἐν ταῖς γραφαῖς τοῦ ἀποστασίῳ τὸν βουλόμενον, ὁμοίως τῶν ξένων καὶ τῶν ἐπιχωρίων. Ἐν μὲν ταῖς τοῦ ἀποστασίῳ δίκαις οὐ κεκώλυνται διαμαρτυρεῖν οἱ ξένοι, ἐν δὲ ταῖς τοῦ Ἀποστασίῳ κεκώλυνται (Ὑπερείδ. Ἀναξαγόρα ἀποσπασμ. 16).

72. Οἱ ὑπὲρ τῆς Πολιτείας τῶν Ἀθηναίων ἐνεργῶς ἐργασθέντες ἠδύναντο νὰ πολιτογραφηθῶσι, ἀποφάσει τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου, ἀποφαινομένης δι' ἐξακισχιλίων ψήφων. Οἱ οὕτως πολιτογραφηθέντες δὲν δύνανται νὰ γίνουν Ἀρχοντες ἢ νὰ καταλάβουν ἀξιιώματα ἱερωσύνης. — Χαρίδημον ἐποίησάμεθα πολίτην, καὶ διὰ τῆς δωρεῖας ταύτης μετεδώκαμεν αὐτῷ καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων καὶ νομίμων καὶ πάντων ὧν περ αὐτοῖς μέτεστιν ἡμῖν (Δημοσθ. Ἀρίστοκρ. 65, σελ. 641 καὶ Νεαῖρας 89, σελ. 1375).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δῆμος καὶ δῶ τὴν δωρεάν, οὐκ ἔῃ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ αἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν, ὑπερεξακισχίλιοι Ἀθηναίων, ψηφίσωνται κρύβδην ψηφίζόμενοι. Τοὺς δὲ Πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος καὶ τὴν ψήφον διδόναι προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι καὶ τὰ γέρρα ἀναεῖν... ὅσους γὰρ ἂν ποιήσῃται ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων πολίτας, ὁ νόμος ἀπαγορεύει λιαρρήδην μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἐννέα Ἀρχόντων γενέσθαι, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν· τοῖς δ' ἐκ τούτων μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἀπάντων, καὶ προέθηκεν, ἐὰν ὦσιν ἐκ γυναικὸς ἀστῆς καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον.

73. Ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων παρανόμων γραφὴν κατὰ τοῦ δημοποιήτου γράφειν, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονε.

74. Γενέσθαι ζήτησιν πάντων τῶν ἐγγεγραμμένων τοῖς ληξιαρχικοῖς γραμματείοις εἴτε γνήσιοι πολῖται εἰσὶν, εἴτε μή. Τοὺς δὲ μὴ γεγονότας ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς, ἐξαλείφειν. Διαψηφίζεσθαι δὲ περὶ πάντων τοὺς δημότας, καὶ τοὺς μὴ ἀποψηφισθέντας καὶ ἐμμείναντας τῇ ψήφῳ τῶν δημοτῶν, ἐξαληλεῖφθαι καὶ εἶναι μετοίκους. Τοὺς δὲ βουλομένους ἔφειν εἰς δικαστὴρ διαδύσθαι, καὶ μὲν ἀλῶσι καὶ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ, πεπράσθαι. Ἐὰν δ' ἀπορήνῃ, εἶναι πολίτας.

75. Ἄτιμοι. Ἐκτενέσσονται οἱ μεταπεισθέντες θεσμόν (α), ὁ μὲν τρέφει, ὁ δ' ἀποφύγει.

73. Ἐπειτα μετὰ ταῦτα παρανόμων γραφὴν ὁ νόμος ἐποίησε κατ' αὐτοῦ (τοῦ δημοποιήτου) τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων, καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελέγξει, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονεν. καὶ ἤδη τισὶ τοῦ δήμου δόντος τὴν δωρεάν, λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούντων, παρανόμων γραφῆς γενομένης καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὴν δωρεάν μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς, καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον (Δημοσθ. Νευίρας, 90 σελ. 1375).

74. Ἐγένετο ἔλεγχος τῶν ἐν τοῖς ληξιαρχικοῖς βιβλίοις (δημοτολογίοις) ἐγγεγραμμένων, ἐὰν δὲ ἀπεδεικνύετο ὅτι τις δὲν προήρχετο ἐξ ἀστοῦ καὶ ἀστῆς, διεγράφετο, καὶ ἐὰν μὲν ἀπεδέχετο οὗτος τὴν διαγραφὴν καθίστατο μέτοικος, ἐὰν δὲ ἐφασίβαλλε τὴν ἀπόφασιν ταύτην καθίστατο δοῦλος, ἐὰν ἀπερρίπτετο ἢ ἐφασίς του. — Εἰ τις ξένος ἔδοξεν εἶναι οὐ πολίτης, τοῦτον ἐν ταῖς διαψηφίσεσι τῶν δήμων ἀπεψηφίζοντο οἱ δημόται, καὶ ἐλέγετο ἀπεψηφισμένος (Σουῖδα λεξ. ἀπεψηφίσατο).

75. Ἡ ἀτιμία ἦτο προσομοία τῷ πολιτικῷ θανάτῳ. — Ἡ ποινὴ τῆς ἀτιμίας διεκρίνετο εἰς τρεῖς βαθμούς. — Οἱ τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἄτιμοι, ἦτοι, οἱ καθάπαξ, ὑποβαλλόμενοι εἰς τελείαν ἀτιμίαν, δὲν ἠδύναντο νὰ λάβωσιν οἰκονομικὴν ἢ ἱερατικὴν ἀρχήν, δὲν ἠδύναντο νὰ μετέχωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου ἢ τὴν βουλήν, ἀπείργοντο τῆς ἀγορᾶς, ἀπεκλείοντο τῶν δημοτελῶν καὶ θυσιῶν, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀσκήσωσι δίκην ἢ γραφὴν, ὅταν προσεβάλλοντο δικαιώματα τούτων, οὐδὲ νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μάρτυρες, οὐδὲ νὰ στρατολογηθῶσιν, ἐθεωροῦντο ὡς πρόσωπα ἐκτὸς τοῦ νόμου, τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν καὶ ἡ περιουσία των ἐπίσης περιλαμβάνοντο εἰς τὴν ἀτιμίαν, τέλος ἡ περιουσία των ἐδημεύετο, ἐὰν ἦσαν ὀφειλέται τοῦ δημοσίου. — Τοῦ δευτέρου βαθμοῦ

τύπτων γονεῖς (β), ὁ νοσφιζόμενος δημόσια χρήματα (γ), ὁ τὰ πατρῶα δαπανῶν (δ), ὁ ἄεργος (ε), ὁ συνοικῶν μοιχαλίδι (στ), ὁ ἐκδίδων ξένην γυναῖκα (ζ), ὁ τὰ ὄπλα ἀποβεβληκῶς (η), ὁ μὴ μετέχων ἐν τοῖς τῆς πόλεως (θ), ὁ τὸν Ἄρχοντα ἢ τὸν ὑπὸ τῆς πόλεως τιμηθέντα ὑβρίζων (ι), ὁ ἐταιρήσας (ια), ὁ ψευδομάρτυς (ιβ), ὁ

ἄτιμοι ἦσαν οἱ ὀφειλέται τοῦ δημοσίου, ὧν διήρκει ἡ ἀτιμία μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους. — Εἰς τὸν τρίτον τέλος βαθμὸν τῆς ἀτιμίας ὑπεβάλλοντο πλὴν ἄλλων, ἰδίᾳ οἱ ἀσκήσαντες γραφὴν κατὰ τινος, καὶ μὴ λαβόντες τὸ πέμπτον τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν ὅτε ἐστεροῦντο τοῦ δικαιώματος νὰ ἀσκήσωσι γραφὴν καθ' οἴουδῆποτε ἄλλου, ἐὰν δὲ ἐπρόκειτο περὶ γραφῆς εὐσεβείας, εἰς ἣν ἡττήθησαν, δὲν ἠδύναντο εἰς τὸ ἐφεξῆς νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς ναοὺς (*Ἀρδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 71. Αἰσχίν. Τιμάρχ. 28 ἐπ.*). — "Ὅς ἂν ἄρχων ἢ ιδιώτης αἵτιος ᾗ τὸν θεσμόν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας καὶ τὰ ἐκείνου (*Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 62 σελ. 640*) (α). 'Ὁ τοὺς γονέας τύπτων ἢ μὴ τρέφων ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἄτιμος ἔστω. — 'Εὰν δὲ τις ἀπαχθῇ τῶν γονέων κακώσεως ἡλωκῶς ἢ ἀστρατείας, ἢ προειρημένον αὐτῷ τῶν νόμων εἴργεσθαι εἰσιὼν ὅποι μὴ χρή, δησάντων αὐτόν οἱ ἑνδεκα καὶ εἰσαγόντων αὐτόν εἰς τὴν ἡλιαίαν, κατηγορεῖται δὲ ὁ βουλούμενος οἷς ἐξεστίν. ἐὰν δὲ ἄλλῳ, τιμάτω ἡ ἡλιαία ὅ τι χρή παθεῖν αὐτόν ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδασθῶ εἰς ἡν ἐκτίσῃ. (*Νόμοι τοῦ Σόλωνος ἐν Δημοσθ. Τιμοκρ. 105 σελ. 733, καὶ 103 σελ. 732. Ἀρδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 74, κλπ.*). Κελεύει γὰρ τρέφειν τοὺς γονέας· γονεῖς δ' εἰσὶ μήτηρ καὶ πατήρ καὶ πάσις καὶ τήθη καὶ τούτων μήτηρ καὶ πατήρ, ἐὰν ἔτι ζῶσιν ἐκείνη γὰρ ἀρχὴ τοῦ γένους ἐστὶ καὶ τὰ ἐκείνων παραδίδονται τοῖς ἐγγόνους (*Ἀισχίν. - Κλέωνος κλέροισι 32*). — Ταῦτά τε καὶ παρὰ Ῥωμαίοις, τὰς γενεάς τῶν γονέων τοὺς παῖδας βοηθεῖν δίκαιόν ἐστι (*Κώδ. Ε. 25, ν. 5. Π. 23-3*). γονεῖς δὲ θεωρητέοι μόνον ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Παύλου (3). — Οἱ μὲν ἀργύριον ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ, ὅπόσοι εὐθύνας ὥφλον ἄρξαντες ἀρχάς, ἢ ἐξούλας ἢ γραφάς ἢ ἐπιβολάς ὥφλον, ἢ ὧνάς πριάμενοι ἐκ τοῦ δημοσίου μὴ κατέβαλον τὰ χρήματα, ἢ ἐγγύας ἐγγυησάμενοι πρὸς τὸ δημόσιον (*Ἀρδοκίδ. 73*) (γ). — 'Ὁ τὰ πατρῶα κατεδηδοκῶς, ἢ ὧν κληρονόμος γένηται, ἄτιμος ἔστω (δ). — "Ἰδε ἄνωτέρω θέμα 13 (ε). — 'Επειδὴν δ' ἔλῃ τὸν μοιχόν, μὴ ἐξέστω τῷ ἐλόντι συνοικεῖν τῇ γυναικί· ἐὰν δὲ συνοικῇ, ἄτιμος ἔστω (*Δημοσθ. Νεαίρας 87, σελ. 1374, κ.λπ.*). — Κατὰ τὸν ρωμ. νόμον, ἐγκλημα προαγωγείας διαπράττουσιν, ὅσοι τὴν συλληφθεῖσαν ἐν μοιχείᾳ σύζυγον διατηροῦσι (ν. 2 Κ. 9.9.). — "Ὅς ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται (*Εὐαγγ. Ματθαίου 5, στίχ. 32 καὶ κεφ. 19 στίχ. 9*) (στ). — "Ἰδε θέμα 88 (ζ). — 'Ὁ τὰς στρατείας μὴ ἐστρατευμένος, ἢ ὁ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκῶς (*Αἰσχίν. Τιμάρχ. 29, Ἀρδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 74, Λυσίου - Θεομν. 1, κ.λπ.*) (η). — "Ἰδε ἄνωτέρω θέμα 15 (θ). — 'Εὰν θεσμοθέτῃ ἢ Ἄρχοντα ἐστεφανωμένον, ἢ τινὰ τούτων, οἷς ἂν ἡ πόλις τινὰ ἄδειαν ἢ στεφανηφορίαν ἢ τινὰ τιμὴν δῶ, ὑβρίσῃ τις ἢ πατάξῃ ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος ἔστω καθάπαξ. (*Δημοσθ. Μειδίον 32, σελ. 524*) (ι). — "Ἰδε κατωτέρω θέμα 311 (*Αἰσχίν. Τιμάρχ. 21*) (ια). — "Ἡ τρεῖς ψευδομαρτυρίων ἢ τρεῖς ψευδοκλητείας ὄφλοιεν (*Ἀρδοκίδ. 74, κ.λπ.*) (ιβ). — 'Εάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρὰ τινος, ἢ αὐτὸς διδῶ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου, καὶ τινος πολιτῶν τρόπῳ, ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος ἔστω, καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου (*Δημοσθ. Μειδίον 113 σελ. 551, Ἀρδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 74, κ.λπ.*) (ιγ). — "Ἰδε θέμα κατωτέρω 477 (ιδ). — Διότι οὐδὲν δεινότερον τῆς συκοφαντίας, δι' ἧς πᾶς ὁ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κόσμος συνταράττεται καὶ διαφθείρεται (*Δημοσθ. Ἀριστογ. 19, 20, κ.λπ.*). — "Ἰδε κατωτέρω θέμα 296 (ιε).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου διαφθείρων (ιγ), ὁ μὴ ἐξοφλῶν χρέος πρὸς τὸ δημόσιον (ιδ), ὁ συκοφάντης (ιε) καὶ ἄλλοι.

76. Ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν πρὶν ἢ Σόλωνα ἄρξαι, ἐπιτίμους εἶναι, πλὴν ὅσοι ἐξ Ἀρείου Πάγου, ἢ ὅσοι ἐκ τῶν Ἐφετῶν, ἢ ἐκ Πρυτανείου καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐπὶ φόνῳ ἢ σφαγαῖς, ἢ ἐπὶ τυραννίδι ἔφυγον, ὅτε ὁ θεσμὸς ἐφάνη ὅδε.

77. Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων, ὅπως χρὴ ἐπιτίμους αὐτοὺς εἶναι, μηδὲ περὶ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς ἢ τῷ δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων περὶ ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ ψηφισαμένων Ἀθηναίων τὴν ἄδειαν πρῶτον μὴ ἔλαττον ἐξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ κρύβδην ψηφίζομένοις. τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν καθ' ὃ τι ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. — Ἐάν δέ τις ἰκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ περὶ ὧν δικαστήριον ἢ ἡ βουλή ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὀφλῶν ἰκετεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, ἐνδειξιν εἶναι αὐτοῦ, καθάπερ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιάζηται· ἐὰν δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὀφληκότος ἰκετεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, δημοσία ἔστω αὐτοῦ ἡ οὐσία ἅπασα. ἐὰν δέ τις τῶν προέδρων δῶ τινὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν ἢ αὐτῷ τῷ ὀφληκότῃ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, πρὶν ἐκτίσαι, ἄτιμος ἔστω.

78. Νομικὰ πρόσωπα. Ἐάν δέ δῆμος, ἢ φράσις, ἢ ἱερῶν ὀργίων, ἢ ναῦται, ἢ σύσσιτοι, ἢ ὁμόταφοι, ἢ θιασῶται, ἢ ἐπὶ εἰσὶν οἰχόμενοι, ἢ εἰς ἐμπορίαν, ὃ τι ἂν πρῶτον διαθῶνται πρὶν ἀλλήλους κύριον εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπαγορεύῃ δημοσία γράμματα.

79. Μέτρα καὶ σταθμά. Νόμους δὲ χρῆσθαι Σόλωνος καὶ μέτροις καὶ σταθμοῖς.

80. Νόμισμα. Ἐκατὸν δραχμάς τὴν μνᾶν εἶναι, πρότερον ἐβδομήκοντα καὶ τριῶν οὔσαν.

76. Διὰ τοῦ νόμου τούτου ἐδόθη ἀμνηστία εἰς τοὺς καταδικασθέντας πρὸ τοῦ Σόλωνος εἰς ἀτιμίαν διὰ πολιτικὰ ἀδικήματα.

77. Δημοσθ. Τιμοκρ. 45 σελ. 715 καὶ 50 σελ. 716. — Οἱ ἄτιμοι ἠδύναντο νὰ ἀποκατασταθῶσι, ἐὰν ἀποφασίσῃ τοῦτο ἡ ἐκκλησία τοῦ δήμου, δι' ἐξακισχιλίων ψήφων. Ἀλλ' ἐὰν ὁ κηρυχθεὶς ἄτιμος, ἢ ὁ ὀφειλέτης, ἢ τρίτος τις ὑπὲρ αὐτῶν, προσφύγῃ εἰς τὸν δῆμον ἢ τὴν βουλήν δι' ἰκεσίας, ὑπεβάλλοντο εἰς ποινάς, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Πρόεδρος, ὅστις ἐδέχθη τοιαύτην ἰκετήριον αἵτησιν. «Ἄλλος οὗτος νόμος, οὐκ ἐὼν περὶ τῶν ἀτίμων οὐδὲ τῶν ὀφειλόντων λέγειν οὐδὲ χρηματίζειν περὶ ἀφέσεως τῶν ὀφλημάτων οὐδὲ τάξεως, ἂν μὴ τῆς ἀδείας δοθείσης, καὶ ταύτης μὴ ἔλαττον ἢ ἐξακισχιλίων ψηφισαμένων» (Δημοσθ. Τιμοκρ. 46 σελ. 715). — Ὁ νόμος ὅλως ἀπεῖπε μήτ' αὐτῷ μήτε ἄλλῳ μηδενὶ μήθ' ἰκετεύειν μήτε λέγειν περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ποιεῖν τὰ δίκαια σιγῇ (Δημοσθ. αὐτόθι).

78. Ὁ νόμος οὗτος περιελήφθη βραδύτερον ἐν τῇ Δωδεκαδέλτῳ τῶν Ρωμαίων μετηνέχθη δὲ ἀκολουθῶς, ἐλληνικαῖς λέξεσιν ἐν ν. 4 Πανδ. 47. 22. — Ἴδε καὶ Κ. 4. 59 καὶ ν. 20 Π. 34, 5.

79. Νόμος Σόλωνος. — Ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν θέματος 20.

80. Καὶ τὴν ἅμα τούτῳ γενομένην τῶν τε μέτρων ἐπαύξησιν καὶ τοῦ νομίσματος τιμὴν.

81. Χρόνος. Κατὰ σελήνην ἄγουσι τὸν ἐνιαυτὸν (α). Τὴν τριακάδα, ἑνὴν καὶ νέαν ἐκάλεσε. Ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν ὁρῶν, ἡ ἐσχάτη ὥρα ἔστω (β).

82. Οἰκογενειακά. Γάμος. Ἐπ' ἀρότῳ παίδων.

Ἐκατὸν γὰρ ἐποίησε δραχμῶν τὴν μνᾶν πρότερον ἐβδομήκοντα καὶ τριῶν οὖσαν· ὥστ' ἀριθμῶ μὲν ἴσον, δυνάμει δ' ἔλαττον ἀποδιδόντων ὠφελεῖσθαι μὲν τοὺς ἐκτίνοντας μεγάλα, μηδὲν δὲ βλάπτεσθαι τοὺς κομιζομένους (Πλουτ. Σόλ. XV).

81. Συνιδὼν δὲ τοῦ μηνὸς τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν κίνησιν τῆς σελήνης, οὔτε δυομένῳ τῷ ἡλίῳ πάντως οὐτ' ἀνίσχοντι συμφερομένην, ἀλλὰ πολλάκις τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ καταλαμβάνουσαν καὶ παρερχομένην τὸν ἥλιον, αὐτὴν μὲν ἔταξε ταύτην ἑνὴν καὶ νέαν καλεῖσθαι, τὸ μὲν πρὸ συνόδου μόριον αὐτῆς τῷ παυομένῳ μηνί, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τῷ ἀρχομένῳ προσήκειν ἡγούμενος· πρῶτος, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἀκούσας Ὀμήρου λέγοντος· «Τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἱσταμένου» τὴν δ' ἐφεξῆς ἡμέραν νομηνίαν ἐκάλεσε. Τὰς δ' ἀπ' εἰκάδος οὐ προστιθείς, ἀλλ' ἀφαιρῶν καὶ ἀναλύων, ὥσπερ τὰ φῶτα τῆς σελήνης ἑώρα, μέχρι τριακάδος ἠρίθμησε (Πλουτ. Σόλ. XXV). — Ἐντεῦθεν, Πρυτανεῖαι δ' ὁ τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸς, δέκα ἐγένοντο κατ' ἐνιαυτὸν, ὅτι καὶ δέκα αἱ φυλαί, ἐκ πεντήκοντα ἐκάστη· ἐνιαυτὸν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Σεληνιακὸν ἦγον. — Ἐπέβαλλε δὲ ἐκάστη φυλὴ τῶν δέκα, τριάκοντα πέντε ἡμέρας, καὶ ἐπερίττευν ἐκ τοῦ Σεληνιακοῦ ἡμέραι τέσσαρες, ἃς ἐπεμέριζον ταῖς πρώταις τετραετίαι· ἐπὶ ταῖς φυλαῖς· καὶ τῶν μὲν τεσσάρων πρώτων ἐκάστη εἶχε πρυτανεῖαν, ἀπαρτιζομένην ἐκ τριάκοντα πέντε ἡμέρας, καὶ δὲ λοιπαὶ εἴς ἀνὰ τριάκοντα πέντε (Πλουτ. Σόλ.). — Τὸ Σεληνιακὸν ἔτος εἶχε καὶ ἡμέρας, ἧτοι πρὸ συμπλήρωσιν τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἀπῆτοῦντο ἑνδεκα ἡμέραι, αἵτινες κατὰ τετραετίαν προστιθέμεναι ἀπετέλουν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα ἐκ τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. Τῶν 354 ἡμερῶν τὰς ἑκατόν οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίαις, ἐν αἷς ἀναρχος ἢ Ἀττική ἦν, ἐν ταύταις προεβιβάσαντο τοὺς ἄρχοντας (Δημοσθ. Ἀνδροτ. ὑπόθεσις). — Ἀλλὰ κατ' ἄλλων γνώμην, ἐκτὸς τῶν 354 ἡμερῶν τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους, καθ' ἃς διόσκουν αἱ δέκα φυλαί (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. XLIII. 3), ἐμεσολάβουν καὶ τέσσαρες εἰσέτι ἡμέραι, αἱ ἄπρακτοι, ἧτοι αἱ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, ἐντεῦθεν πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἀπῆτοῦντο 7 καὶ 1/2 ἡμέραι, αἵτινες κατὰ τετραετίαν προστιθέμεναι ἀπετέλουν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα. Ἴδε Ἡσιόδ. Ἔργα καὶ Ἡμέραι, 765 ἐπ., Ὀμήρου Ὀδ. K. 14, M. 325, Ξ. 162, κ.λπ. — Ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ, ἐνθα ἴσχυε τὸ ἡλιακὸν ἡμερολόγιον ἴδε ν. 98 II. 50. 16, ν. 101 II. 50. 17, κ.λπ. (α). — Ἡ διὰ τὰς δικαστικὰς προθεσμίας ἡμέρα ἤρχιζε τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ ἐπερατοῦτο ἅμα τῇ δύσει αὐτοῦ. — Καὶ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ δοθεισῶν, τῇ πρώτῃ ἔπιε, καὶ οὐ προσέμεινε τῆς τρίτης ἡμέρας τὴν ἐσχάτην ὥραν παρατηρεῖν, ἡ ἐστὶν ἥλιος ἐπὶ τῶν ὁρῶν (Στοβαῖος) (β).

82. Γάμος. Τὴν γὰρ παρθένον ὁ ἀνὴρ συναπτόμενος γυναικα, τοὔτεστι γόνιμον ποιεῖ· διὸ καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἡ συνάφεια ἢ κατὰ νόμον, ἐπ' ἀρότῳ παίδων, ἐλέγετο γενέσθαι (Ἰσίδωρος Πηλουσιώτης). — Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιτακτικὴ ἐθεωρεῖτο ἡ ἀπόκτησις τέκνου ἄρρενος, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅπως διατηρήσῃ ἄσβεστον τὸ πῦρ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ἀφ' ἐτέρου δὲ ὅπως τελῇ τὰ ὑπὲρ τῶν προγόνων ἐπιβαλλόμενα μνημόσυνα, τὰ κομιζόμενα, οὕτω δέ, ἵνα μὴν ἐξερημῶται ὁ οἶκος (Ἀρχιάδης γὰρ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἡμεν γένει ἐγγυτάτῳ, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀξιούντες τῆς ἐκείνου οὐσίας κληρονομεῖν καὶ τὸ γένος μὴ περιδεῖν ἐξερημωθὲν (Δημοσθ. Λεωχ. II σελ. 1083). — Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων, καὶ δὴ διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς μὴ ἀποκτήσεως ἄρρενος τέκνου ὑπὸ τοῦ εἰς γάμον συνερχομένου, ἐθεσπίσθησαν τὰ περὶ ἐπικλήρου, καὶ ἐδόθη μείζων ἔκτα-

83. Τὸν ἄνδρα μιᾶς γυναικὸς τυχεῖν (α). Γαμεῖν ἀσπὴν μίαν (β).

84. Ἐξεῖναι γαμεῖν τὰς ἐκ πατέρων ἀδελφάς.

85. Ἐπὶ ξένης μὴ ἐκδίδοσθαι ἀσπὴν οὔσαν.

Εἰς τὰς διατάξεις περὶ υἱοθεσίας. (Ἰσαίου περὶ Ἀπολλοδ. κλήρον, 66, Πλάτων. Νομ. ΣΤ. 773, κ.λπ.). — Ἡ σύμβασις τοῦ γάμου συνωμολογεῖτο μεταξὺ τοῦ γαμβροῦ καὶ τοῦ πατρὸς ἢ ἀδελφοῦ κυρίου τῆς νύμφης, τοῦτο δ' ἀπετέλει τὴν ἐγγύησιν τοῦ γάμου, καὶ καθίστα αὐτὴν ἐγγυητήν. Ἡ ἐπίκληρος ἐπεδικάζετο διὰ διαδικασίας. Τὸν γάμον ἀπηκολούθει ἡ ἐγγραφή εἰς τοὺς φράτορας τοῦ συζύγου καὶ ἡ ἐγγραφή τῆς συζύγου εἰς τὸ φρατορικὸν γραμματεῖον, ἡ ἐγγραφή αὕτη ἐκαλεῖτο γαμηλία (καὶ γαμηλίαν ὑπὲρ αὐτῆς τοῖς φράτερσιν εἰσενεγκαεῖν καὶ εἰσαγαγεῖν τὴν ἐκ ταύτης ἀποφανθεῖσαν θυγατέρα ὡς γνησίαν οὔσαν αὐτῷ, Ἰσαίου - Πύρρου 79) καὶ ἡ ἐστίασις φίλων καὶ συγγενῶν (ὅτε γὰρ ὁ πατήρ αὐτὴν ἐλάμβανε, γάμους εἰστίασε καὶ ἐκάλεσε τρεῖς αὐτοῦ φίλους μετὰ τῶν αὐτοῦ προσηκόντων Ἰσαίου - Πύρρου 79, Κίρωνος 18, 20 κ.λπ.). Ὁ ἄνευ ἐγγυήσεως γάμος ἐθεωρεῖτο ἄτακτος, καίτοι δὲν ἀπέκλειε τὰ τέκνα τῆς κληρονομίας, ἅτινα ὅμως δὲν ἐθεωροῦντο γνήσια (οὐ γὰρ ἐὰν εἴπῃ μητρός ὄνομα, γνήσιοί εἰσιν, ἀλλ' ἐὰν ἐπιδεικνύῃ ὡς ἀληθῆ λέγει, τοὺς συγγενεῖς παρεχόμενος τοὺς εἰδότες συνοικοῦσαν τῷ ἄνδρι καὶ) τοὺς δημότας καὶ φράτερας (Ἰσαίου - Φιλοκτ. 64 κ.λπ.).

83. Ἐν Ἀθήναις πρῶτος Κέρωψ μίαν ἐνέειλε τῇ Ἀθήνῃ (Γ), καὶ πρῶτος μιᾶς γυναικὶ συνεζεύχθη, τῶν ἀνδρῶν, πρὸ τῶν χρόνων τούτων, μεταξὺ τῶν ἄνδρων καὶ τῶν γυναιξί. — Ἀλλ' ὕστερον, βουλευθέντα Ἀθηναῖοις, διὰ τὸ λειπανόειν, ἀνέλασαν τὸ πλῆθος, ἀφίστασθαι γαμεῖν μὲν ἀσπὴν μίαν, παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἐτέρας (Ἰερωνίου). — Γάμου δὲ ὅρον εἶναι κόρη μὲν ἐκκαίδεκα ἐτῶν εἰς εἴκοσι, τὸν μακρότατον χρόνον ἀφαιρούμενον, κόρῳ δὲ ἀπὸ τριάκοντα μέχρι τῶν πέντε καὶ τριάκοντα (Πλάτων. Νομ. ΣΤ. 783). — Ἰσαί γὰρ ὥριστα τέλος τῆς γεννήσεως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰπεῖν ἀνδράσι μὲν ὁ τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν ἀριθμὸς ἔσχατος πεντήκοντα δὲ γυναιξί. . . τὰς μὲν ἀρμόττει περὶ τὴν τῶν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζευγνύναι, τοὺς δὲ ἐπτὰ καὶ τριάκοντα ἢ μικρόν (Ἀριστοτ. Πολιτ. VII, 14, σελ. 1334β). — Ὁ γάμος ἐτελεῖτο συνήθως κατὰ τὸν μῆνα Γαμηλιῶνα (Ἰανουάριον), εὐλογον γὰρ ὤντο τότε σπεῖρειν, ὅτε καὶ ἡ γῆ ἀρδεύεται, ἐπιτήδειος γὰρ ὁ καιρὸς πρὸς καρποῦ γένεσιν (Ὀλυμπ. εἰς Μετέωρα Ἀριστοτέλους) (β).

84. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, οἵτινες ἐπέτρεπον τὸν γάμον μεταξὺ τῶν ὁμοπατρίων ἀδελφῶν, ἀπηγόρευον δὲ τὸν μεταξὺ ὁμομητρίων, ὁ Σόλων ὁμοπατρίους ἀφιεῖς ἄγεσθαι, τὰς ὁμομητρίους ἐκώλυσε (Φίλων). — Ἴδε σημείωσιν 131 Νομοθεσίας Σπάρτης.

85. Ἀπηγορεύετο ὁ γάμος μετὰ ξένης. — Πέπρακε γὰρ αὐτὴν (τὴν ἀδελφήν), οὐκ ἐκδέδωκε. τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἐνί, Κερκυραίῳ τινὶ τῶν νῦν ἐχόντων τὴν πόλιν, καταλύοντι παρ' αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι, καὶ βουλευθέντι λαβεῖν αὐτὴν (ἐξ οὗ δὲ τρόπου, παραλείψω) λαβὼν ἀργύριον δέδωκε· καὶ νῦν ἐστὶν ἐν Κερκύρᾳ. ὅς οὖν τὴν μὲν ἀδελφήν ἐπ' ἐξαγωγῇ ψησὶ μὲν ἐκδοῦναι, πέπρακε δὲ τῷ ἔργῳ (Δημοσθ. Τιμοκρ. 202 σελ. 763). — Θυγατριδὴν Ἀριστογείτονος ἐν Ἀθήνῃ πυθόμενοι ταπεινὰ πράττειν ἀνδρὸς ἀποροῦσαν διὰ πενίαν κατήγαγον Ἀθηναῖζε καὶ συνοικίσαντες ἀνδρὶ τῶν εὖ γεγονότων τὸ Ποταμοῖ χωρίον εἰς φερνὴν ἐπέδωκαν (Πλουτ. Ἀριστείδ. XXVII). — Ἐὰν δὲ ξένος ἀστὴ συνοικῇ τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας Ἀθηναίων, ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἄλῳ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἐλόντος. ἔστω δὲ καὶ ἐὰν ἡ ξένη τῷ ἀστῷ συνοικῇ κατὰ

86. Ἐὰν δέ τις ἐκδιδῶ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ὥς ἑαυτῷ προσήκουσαν, ἄτιμος ἔστω, καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ ἐλόντος τὸ τρίτον μέρος γραφέσθων δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, οἷς ἔξεστι, καθάπερ τῆς ξενίας.

87. Τὴν γυναῖκα τοῦ Βασιλέως ἀστὴν εἶναι καὶ μὴ ἐπιμεμιγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν.

88. Τὸν βιασάμενον κόρην αὐτὴν γαμεῖν.

89. Χρῆσθαι δὲ δούλους συνουσίαις γυναικῶν.

90. Ἐπίκληρος. Μὴ ἐξεῖναι ταῖς ἐπικλήροις ἔξω τῆς ἀγχιστείας γαμεῖν, ἀλλὰ προσῆκον εἶναι αὐταῖς μετὰ τῶν χρημάτων τῷ ἐγγύτατα γένους συνοικεῖν.

91. Ἐγγύησις. Ἦν ἂν ἐγγυήσῃ ἐπὶ δικαίοις δάμαρτα εἶναι ἢ πατὴρ ἢ ἀδελ-

ταυτά, καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἀλούσῃ ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς. (Δημοσθ. Νεαίρας 16, σελ. 1350).

86. Γράφεται ὁ Φράστωρ Στέφανον τοῦτον γράφειν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, Ἀθηναῖον ὄντι ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι ὥς αὐτῷ προσήκουσαν (Δημοσθ. Νεαίρας, 52 σελ. 1362).

87. Τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ (τοῦ βασιλέως) ἀστὴν εἶναι καὶ μὴ ἐπιμεμιγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἔνα κατὰ τὰ πάτρια θύεται τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τὰ νομιζόμενα γίνονται τοῖς θεοῖς εὐσεβῶς καὶ ἀφ' ὧν κατελύεται μηδὲ κληρονομῆται, καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στήλῃ λιθίνῃ ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βοῦμόν ἐν Λίμναις, μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας πρὸς τὸν θεὸν καὶ παρακαταθήκην καταλείπων τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι τὴν γε θεῶν γυναῖκα δοθησομένην καὶ ποιήσουσαν τὰ ἱερὰ τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι (Δημοσθ. Νεαίρας 75 σελ. 1370). — Ὁρκος γεραρῶν. Ἀγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἀγνή ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρευόντων καὶ ἀπ' ἀνδρὸς συνουσίας, καὶ τὰ θεόινια καὶ τὰ ἰοβάκχεια γεραρῷ τῷ Διονύσῳ κατὰ τὰ πάτρια καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις (Δημοσθ. Νεαίρας 78).

88. Νόμος τὸν ἐξιόντα στρατηγὸν εἰς πόλεμον, εἰ ἔχει θυγατέρα, παρατίθεσθαι τῷ συστρατήγῳ αὐτὴν, τὴν θυγατέρα λαβὼν ἐκεῖνος ἐβιάσατο. Ἐπανελθὼν ὁ στρατηγὸς κρίνει αὐτὸν ὥς δημοσίων ἀδικημάτων, ὁ δὲ ὥς βιασάμενος τὰς χιλίας διδόναι (Συριανὸς εἰς Ἐρμογένην).

89. Οἱ δούλοι ἠδύναντο νὰ συζῶσι μετὰ γυναικὸς ἄνευ νομίμου γάμου. — Συνώκησε δὲ ἀνδρὶ, ἐπειδὴ ἀφείθη ἐλευθέρῳ (Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησίβ. 55 σελ. 1156).

90. Ἐπίκληρος ἐκαλεῖτο ἡ στερουμένη ἀρρένων ἀδελφῶν, ὑπεχρεοῦτο δὲ αὕτη νὰ συζευχθῇ μετὰ τοῦ ἐκ πατρὸς στενωτέρου συγγενοῦς τῆς (Ἰσαίου - Ἀρισταρχ., 4). — Καὶ ἡ τυχὸν ὑπανδρος, καθισταμένη ἐπίκληρος διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς τῆς, ἠδύνατο νὰ διαζευχθῇ τὸν σύζυγόν τῆς καὶ νὰ λάβῃ ὥς σύζυγον τὸν ἐγγύτερον συγγενῇ τῆς, τὸ δικαίωμα τοῦτο παρείχετο καὶ εἰς τοὺς συνεζευγμένους ἄνδρας (Δημοσθ. Εὐβουλ. 40, σελ. 1311, Ἰσαίου - Πύρρου 78). — Ἐὰν συνέτρεχον πλείονες ἐπίκληροι διαιμοιράζοντο τὴν περιουσίαν ἐξ ἴσου, καὶ ἐκάστη τούτων συνεζεύγνυτο ἀνὰ ἓνα συγγενῇ (ἀπέθανεν ἐν Σικελίᾳ ἅπκας ἀρρένων παίδων, θυγατέρας δὲ δύο καταλιπὼν, αἱ ἐγίγνοντο εἰς τε ἐμὲ καὶ τὸν Λέαγρον (Ἀνδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 118, κ.λπ.).

91. Ἐγγύησις. Αὕτη ἀπετέλει στοιχεῖον ἀπαραίτητον ὅπως καὶ ὁ γάμος εἶναι ἰσχυρός,

πρὸς ὁμοπάτωρ, ἢ πάππος ὁ πρὸς πατρός, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. ἐὰν δὲ μηδεὶς ἢ τούτων, ἐὰν μὲν ἐπικληρός τις ἦ, τὸν κύριον ἔχειν, ἐὰν δὲ μὴ ἦ, ὅτω ἂν ἐπιτρέψῃ, τοῦτον κύριον εἶναι.

92. Τὴν νύμφην τῷ νυμφίῳ συγκατακλινομένην, μήλου κυδωνίου κατατραγεῖν, καὶ τρεῖς ἐκάστου μηνὸς αὐτὸν ἐκείνη ἐντεύξεσθαι.

93. Τρεῖς ἐκάστου μηνὸς ἐντυγχάνειν πάντως τῇ ἐπικλήρῳ τὸν λαβόντα.

94. Τὰς νύμφας ἰούσας ἐπὶ τὸν γάμον φρύγετρον φέρειν σημεῖον.

95. Κληροῦν δὲ τὸν ἄρχοντα κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ὅσοι εἰσὶ μῆνες, πλὴν τοῦ σκιροφοριῶνος. ἀνεπίδικον δὲ κλῆρον μὴ ἔχειν.

καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ τέκνα γνήσια. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἡδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ τὸν γάμον κόρης, ἢ ὁ πατήρ, ἢ ὁ ὁμοπάτριος ἀδελφὸς ἢ ὁ πατρικὸς πάππος. (Δημοσθ. Στεφάν. Β'. 18, σελ. 1134). — Γάμους ἐστιᾶν καὶ γαμηλίαν εἰσενεγκεῖν (Ἰσαίου - Κίρων. 20).

92. Ὁ Σόλων ἐκέλευε τὴν νύμφην τῷ νυμφίῳ συγκατακλινέσθαι μήλου κυδωνίου κατατραγοῦσαν, αἰνιττόμενος (ὡς ἔοικεν), ὅτι δεῖ τὴν ἀπὸ στόματος καὶ γυνῆς χάριν εὐάρμοστον εἶναι καὶ ἡδεῖαν (Πλουτ. Γαμικὰ Παραγγέλματα I ἐπ.). — Σωκράτης καὶ ἄλλοι εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς, τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων ἀποπνέουσι δυσσομίαν, διότι ἡ εἰσαγγελιστὴς Ματθαῖος, λέγει, ὅτι δὲν μολύνει τὸν ἄνθρωπον τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἐκέρχόμενον ἐξ αὐτοῦ (καρ. 15, 10). — Ἰὼς ἐπομένῃν σημεῖωσιν.

93. Ἐὰν ὁ σύζυγος δὲν ἐξεπλήρου τὰς γαμικὰς ὑποχρεώσεις, τουλάχιστον τρεῖς τοῦ μηνός, ἢ σύζυγος ἡδύνατο ν' ἀσκήσῃ τὴν δίκην καρπώσεως ἢ κακώσεως (Πλουτ. Σόλ. 20). — Καὶ οὐκ (ἂν) εἰσῆγγελες πρὸς τὸν ἄρχοντα κακοῦσθαι τὴν ἐπικλήρου ὑπὸ τοῦ εἰσποιήτου οὕτως ὑβριζομένην καὶ ἄκληρον τῶν ἐκυτῆς πατρῶων καθισταμένην, ἄλλως τε καὶ μόνων τούτων τῶν δικῶν ἀκινδύνων τοῖς διώκουσιν οὐσῶν καὶ ἐξὸν τῷ βουλομένῳ βοηθεῖν τοῖς ἐπικλήροις; οὔτε γὰρ ἐπιτίμιον ταῖς πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰσαγγελίαις ἔπεστιν, οὔδὲ ἐὰν μηδεμίαν τῶν ψήφων οἱ εἰσαγγεῖλαντες μεταλάβωσιν, οὔτε πρυτανεῖα οὔτε παράστασις οὐδεμία τίθεται τῶν εἰσαγγελιῶν· ἀλλὰ τοῖς μὲν διώκουσιν ἀκινδύνως εἰσαγγέλλειν ἔξεστι, τῷ βουλομένῳ, τοῖς δ' ἀλίσκομένοις (αἱ) ἔσχαται τιμωρίαι ἐπὶ ταῖς εἰσαγγελίαις ἔπεισιν (Ἰσαίου - Πύρρον, 46). — Ἦτοι αἱ δίκαι αὗται ἦσαν ἀπηλλαγμένα πάσης δικαστικῆς δαπάνης, τῆς ὑποχρεώσεως ὅπως αἱ δίκαι αὗται μεταλάβωσι τὸ πέμπτον τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν, καὶ τῶν περιορισμῶν τῆς κλεψύδρας.

94. Νόμος τοῦ Σόλωνος, Φρύγετρον, ὃ τὰς κέγχρους ἔφρυγον (Πολυδ. 10, 109). — Τὸ φρύγετρον τοῦτο, μεταβαίνουσαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ συζύγου των, ἐκράτουν αἱ νύμφαι, εἰς ἐνδειξιν ὅτι ἐγνώριζον τὴν οἰκογενειακὴν οἰκονομίαν.

95. Ἡ διεκδίκησις ἐπικλήρου ἢ κληρονομίας ἐγένετο κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν, ἐξαιρέσει τοῦ μηνὸς Σκιροφοριῶνος (Αὐγούστου, τελευταίου μηνὸς τοῦ ἔτους), διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ πολιτεία ἦτο ἀπησχολημένη εἰς τὰς μεταβολὰς τῶν ἀρχῶν. Πάντως δὲν ἡδύναντο αἱ ἀμφισβητήσεις τῆς κληρονομίας καὶ τῆς ἐπικλήρου νὰ λυθοῦν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως. — Νόμος κελεύει ἐπιδικασίαν εἶναι τῶν ἐπικλήρων ἀπασῶν, καὶ ξένων καὶ ἀστῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν πολιτῶν τὸν ἄρχοντα εἰσάγειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, περὶ δὲ τῶν μετοίκων τὸν πολέμαρχον, καὶ ἀνεπίδικον μὴ ἐξεῖναι ἔχειν μήτε κλῆρον μήτε ἐπικλήρον (Δημοσθ. Στεφάνου Β'. 22 σελ. 1135).

96. Τὴν ἐπίκληρον, ἂν ὁ κρατῶν καὶ κύριος γεγονώς κατὰ τὸν νόμον αὐτὸς μὴ δυνατὸς ᾗ πλησιάζειν, ὑπὸ τῶν ἐγγιστα τοῦ ἀνδρὸς ὀπυίεσθαι.

97. Ἐάν τις μὴ δυνάμενος συνεῖναι, χρημάτων δ' ἔνεκα λαμβάνων ἐπίκληρον, καὶ τῷ νόμῳ καταβιαζόμενος τὴν φύσιν, φιλοπλουτίας καὶ ὕβρεως δίκην δοῦναι.

98. Ἐάν δὲ ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐπικλήρου, προσκαλείσθω τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν Ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν. Προκαταβολὰς δὲ εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. Ἐάν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσῃται, ἀτελής ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. Ἐάν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταῦτα ὃ προθεσμία μήπω ἐξῆκε. Τὴν δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ Ἄρχοντι, καθότι ἐπιδικάσατο οὗ ἂν ἔχη τὰ χρήματα.

99. Προίξ. Ἰμάτια τρία, καὶ σκεύη μικροῦ νομίσματος ἄξια, ἕτερον δὲ μηδὲν ἐπιφέρεισθαι τὴν γαμουμένην τὰς φερνάς.

96. Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην, ἐάν ὁ σφύρας τῆς ἐπικλήρου ᾗτο ἀνίκανος νὰ συνέρχεται μετὰ τῆς συζύγου του, ἢ νὰ τεκνοποιήσῃ μετ' αὐτῆς, ἡ δύνατο αὕτη νὰ συνέρχεται μετὰ τοῦ πλησιεστέρου συγγενοῦς τοῦ συζύγου τῆς. Ὁ νόμος δὲ καὶ γελοῖος δοκεῖ ὁ νόμος οὗτος. ... Εὖ δ' ἔχει καὶ τὸ μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνδρὸς ὃ βούλεται διαλέγεσθαι τὴν ἐπίκληρον, ὅπως σκεῖται ἢ καὶ μετὰ τὸν τοῦ γένους τοῦ κληρονομήσαντος. (Πλουτ. Σόλ. XX). — Ἰδε Δευτερονομίον 25. 5.

97. Πλουτ. Σόλων XX. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρῶτην ὀνομάζει τοὺς γάμους, τοὺς συναπτομένους οὐχὶ πρὸς ἀπόκτησιν τέκνων, ἀλλὰ χάριτι καὶ πλούτου. — Ἰδε ν. 1 § 3 Π. 1. 1. καὶ ἐν Βασ. 2.1.1.

98. Ἐάν ἐπιδικάσῃ κληρονομία ἢ κληρὸς ὑπὲρ τινος, ὁ ἀμφισβητῶν τινὰ ἐκ τούτων, δύναται νὰ ἐναγάγῃ ἐνώπιον τοῦ Ἄρχοντος, τὸν ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ προσκύρωσις, κατὰ τὴν διαδικασίαν τῶν λοιπῶν δικῶν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ προκαταβάλῃ τὴν παρακαταβολήν, ἥς ἄνευ καθίσταται ἀπαράδεκτος ἡ δίκη. Τὴν ἀγωγὴν αὐτὴν δύναται νὰ ἀσκήσῃ καὶ κατὰ τοῦ κληρονόμου τοῦ ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ προσκύρωσις, ἐφ' ὅσον δὲν παρῆλθεν ἡ νόμιμος προθεσμία. Ὁ Ἄρχων θὰ δικάσῃ καθ' ὃν τρόπον ἐπιδίκασε τὴν ἀρχικὴν ἀγωγὴν, τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ πρώτη ἐπιδίκασις. — Παρακαταβολὴ ἦν ἐπὶ μὲν τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ἀμφισβητημάτων τὸ πέμπτον, ἐπὶ δὲ τῶν ἰδιωτικῶν τὸ δέκατον (Πολυδ. Η. 39). —

99. Οὐ γὰρ ἐβούλετο μισθοφόρον οὐδ' ὄνιον εἶναι τὸν γάμον, ἀλλ' ἐπὶ τεκνώσει καὶ χάριτι καὶ φιλότῃ γίνεσθαι τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνοικισμὸν (Πλουτ. Σόλ. XX). — Ὁ περιορισμὸς οὗτος τῆς προικὸς πιθανὸν νὰ ἀφεώρῃ τὸν προικῶν ἱματισμὸν, πάντως ὁμῶς ᾗτο συμβουλευτικὸς καὶ οὐχὶ ἐπιτακτικὸς, οὐδέποτε ἴσχυσε, οὔτε ἡδύνατο νὰ ἰσχύσῃ, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀνεκούφιζε τὰ ἐκ τοῦ γάμου βάρη, καὶ ἀφ' ἑτέρου καθίστα τὴν σύζυγον ἴσην πρὸς τὸν σύζυγον. Ἀναφέρεται μάλιστα, ὅτι ἡ ὑπαρξίς προικὸς ἀπετέλει διακριτικὴν κατάστασιν μετὰ τὴν προικιζομένης συζύγου καὶ ἀπροίκου παλλακῆς, καὶ ἐνίοτε ἡ ἀνυπαρξίς προικὸς ἡδύνατο νὰ παράσχῃ τεκμήριον περὶ μὴ νομιμότητος τοῦ γάμου (Ἰσαίου-Περὶ Πύρρον κλήρου, 8, 39, κ.λπ., Δημοσθ. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ προικός). — Κατὰ ταῦτα ὁ ἐμφανιζόμενος περιορισμὸς τοῦ Σόλωνος δὲν ἐσκόπει νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν σύστασιν προικός, ὡς ἄλλως προκύπτει ἐκ τῆς ἀκολούθου διατάξεως, δι' ἣς, οἱ

100. Θῆσσα ἐπικλήρος. Τῶν ἐπικλήρων ὅσαι θητικὸν τελοῦσιν, ἐὰν μὴ βούληται ἔχειν ὁ ἐγγύτατα γένους, ἐκδιδότω ἐπιδούς ὁ μὲν πεντακοσιομέδιμνος πεντακοσίας δραχμάς, ὁ δ' ἵππεὺς τριακοσίας, ὁ δὲ ζευγίτης ἑκατὸν πεντήκοντα, πρὸς οἷς αὐτῆς. ἐὰν δὲ πλείους ᾧσιν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, τῇ ἐπικλήρῳ πρὸς μέρος ἐπιδιδόναι ἕκαστον, ἐὰν δ' αἱ γυναῖκες πλείους ᾧσι, μὴ ἐπάναγκες εἶναι πλέον ἢ μίαν ἐκδοῦναι τῷ γένει, ἀλλὰ τὸν ἐγγύτατα δεῖ ἐκδιδόναι ἢ αὐτὸν ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ἔχη ὁ ἐγγυτάτῳ γένους ἢ μὴ ἐκδῶ, ὁ ἄρχων ἐπαναγκαζέτω ἢ αὐτὸν ἔχειν ἢ ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μὴ ἐπαναγκάσῃ ὁ ἄρχων, ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς ἱεράς τῇ "Ηρα. ἀπογραφέτω δὲ τὸν μὴ ποιοῦντα ταῦτα ὁ βουλόμενος πρὸς τὸν ἄρχοντα.

101. Τὴν ὁμολογηθεῖσαν προῖκα γίνεσθαι εἰς τὸν ἐγγυήσαντα, εἴ τι ἔπαθεν ἡ γυνὴ πρὶν γενέσθαι παῖδας αὐτῇ.

ἀποκρούοντες νὰ συζευχθῶσι θῆσσαν ἐπικλήρον συγγενεῖς, ὥφειλον νὰ προικίσωσιν αὐτήν, καὶ ἐκ χωρίων τῶν ρητόρων, καθ' ἃ ἢ μὴ σύστασις προικὸς δὲν ᾔδυντο νὰ θέσῃ ἐν ἀμφιβόλῳ τὸ κῦρος τοῦ γάμου τῆς ἀπροίκου ('Ισαίου - Μενεκλ. 5, Δημοσθ. - Βουλιάρ. 11.20). — Ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν τῇ ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆραι ἄλλαν, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, κ.λπ. (Λυσίου - Ἀριστοφαν. 14, 15).

Πάντων δ' ὅσ' ἔστ' ἐμφορὰ
καὶ γυναικὴν ἔχει
γυναῖκες ἔσμεν
ἀθλιώτατον φυτὸν·
ᾧς πρῶτα μὲν δεῖ
χρημάτων ὑπερβολῇ
πόσιν πρίασθαι δεσπότην τε
σώματος λαβεῖν (Εὐριπίδ. Μήδεια, 230).

Κατὰ τὸ ρωμ. δίκαιον, ἐξηναγκάζοντο οἱ ἀρνούμενοι γονεῖς νὰ συστήσωσι προῖκα εἰς τὰς θυγατέρας των (ν. 19. Π. 23. 2). — Συνήθως οἱ σύζυγοι παρεῖχον ἀσφάλειαν εἰς τοὺς συστήσαντας τὴν προῖκα, ἀποτίμημα καλουμένην (εἰώθασι δὲ τότε, αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ ἀνδρός, ὥσπερ ἐνέχυρόν τι τῆς προικὸς ἄξιον, Ἀποκρ. Προῖξ, Δημοσθ. Ὀνήτορ. Α. 20 σελ. 866). — Ἴδε καὶ Πλάτων. Νόμοι ΣΤ'.

100. Δημοσθ. Μακάρι. 54, σελ. 1067. — Τὴν ὀρφανὴν, τὴν στερουμένην περιουσίας (θῆσσαν) ὀφείλει ἐπίσης νὰ συζευχθῇ ὁ ἐγγύτερος συγγενὴς τῆς, ἢ ἄλλως νὰ προικίσῃ αὐτήν διὰ τοῦ ὀριζομένου ποσοῦ, ἐὰν ἡ θῆσσα ἔχει πλείονας συγγενεῖς, ἕκαστος τούτων συμμέτρως συνεισφέρει διὰ τὴν προῖκά τῆς, ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες ὀρφαναί, ὁ ἐγγύτερος συγγενὴς ὀφείλει νὰ νυμφευθῇ ἢ νὰ προικίσῃ μίαν μόνην. Τιμωροῦνται οἱ ἀρνούμενοι νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν παροῦσαν διάταξιν, καὶ δύνανται νὰ καταμηνυθῶσι παρὰ παντὸς πολίτου.

101. Ἐὰν ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ ἄτεκνος, ἡ προῖξ ἐπιστρέφει εἰς τὸν συστήσαντα τὴν προῖκα. — Εἴτα παρ' οὗτου ἐκομίσατο τὴν προῖκα οὗτος, ἐπειδὴ τετελευτηκῶς ἦν ('Ισαίου - Πύρρου, 78, 'Ισαίου - Κίρωνος 8, κ.λπ.). — Καὶ ταῦτα εἰδὼς τὸν ἅπαντα χρόνον ἄτοκον οὖσαν αὐτήν, καὶ τῆς ὁμολογηθείσης προικὸς ἐκ τῶν νόμων γιγνομένης εἰς αὐτόν, εἴ τι ἔπαθεν ἡ γυνὴ πρὶν γενέσθαι παῖδας αὐτῇ ('Ισαίου - Πύρρου, 36). — Αἱ περὶ προικὸς δίκαι ἦσαν ἐμμήναι (Πολυδ. Η. 63, 101).

102. Ἐὰν ἀπολίπη ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα ἢ ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκπέμψῃ τὴν γυναῖκα, οὐκ ἔξεστι πράξασθαι τῷ δόντι ὁ μὴ προικὶ τιμήσας ἔδωκεν.

103. Ἐὰν ἀποπέμψῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα, ἐὰν δὲ μὴ ἐπ' ἐννέα ὄβολοις τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς Ὀδεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς τῷ κυρίῳ.

104. Μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ζώσης, καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέως αὐτῇ, ἀλλὰ μετέχειν τῶν παίδων τὴν μητέρα.

105. Ἐὰν ἐξ ἐπικλήρου τις γένηται, καὶ ἅμα ἡβήσῃ ἐπὶ διετές, κρατεῖν τῶν χρημάτων, τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρὶ.

106. Διαζύγιον. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἀποπέμψῃ τὴν γυναῖκα ἀποδιδόναι τὴν προῖκα.

102. Ὁ διαζευγνύμενος τὴν σύζυγόν του ἀπέδιδε τὴν προῖκα αὐτῆς, ἄλλως τῇ κατέβαλλε λόγῳ τόκου ἐννέα ὄβολους κατὰ μῆνα, καὶ τῇ παρεῖχε διατροφήν μέχρις ἀποπληρωμῆς τῆς προικὸς. — Ἐὰν ὁ ἀνὴρ ἐκπέμψῃ τὴν γυναῖκα, οὐκ ἔξεστι πράξασθαι τῷ δόντι ὁ μὴ ἐν προικὶ τιμήσας ἔδωκε (Ἰσαίου - Πύρρου, 35). — Ἐὰν κατέλειπε τὸν ἄνδρα τέκνα, αὕτη περιήρχετο εἰς αὐτὰ (Δημοσθ. Βοιωτ. Β. 50, 60, σελ. 1023, 1026, κ.λπ.). — Ἰδε ν. 69 Π. 23. 3.

103. Ἰδε προηγουμένως σημειώσεις. — Ἰσαίου - Πύρρου 78.

104. Ἡ μήτηρ συμπλοῦσα μετὰ τῶν τέκνων τῆς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀποβιώσαντος συζύγου, δὲν ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ τόκον τῆς προικὸς τῆς. — Διὰ τί γὰρ ἐγώ, Φαίνιππε, μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ζώσης καὶ προῖκα ἐπενεγκαμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέως αὐτῇ οὐδὲ παρακρούομαι τοὺς δικαστάς, ἀλλ' εἰς μετέχειν τῶν ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, ἂν τε τὴν Φαίνιππου ἂν τε τὴν ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν; ὅτι οἱ νόμοι ταῦτα κελεύουσι (Δημοσθ. Φαίνιππου 27, σελ. 1047).

105. Δημοσθ. Στεφάν. Β. 20. Ἰσαίου - Κίρων. 31. — Ὁ υἱὸς τῆς ἐπικλήρου, δύο ἔτη μετὰ τὴν ἡβὴν αὐτοῦ, λαμβάνει τὴν ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας τῆς μητρὸς του, συγχρόνως δὲ ὀφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς διατροφῆς τῆς. — Ἐπιδιετές ἡβῆσαι. Δίδυμός φησιν ἀντὶ τοῦ ἐὰν ἐς ἐτῶν γένωνται· τὸ γὰρ ἡβῆσαι μέχρι ιδ' ἔστιν. ἄλλ' οἱ ἔφηβοι παρ' Ἀθηναίοις ὀκτωκαιδεκαετεῖς γίνονται, καὶ μένουσιν ἐν τοῖς ἐφήβοις ἔτη β' ἔπειτα τῷ ληξιαρχικῷ ἐγγράφονται γραμματεῖω, καθά φησιν Ὑπερείδης ἐν τῷ πρὸς Χάρητα ἐπιτροπικῷ. (Ἀρποκρ., λ. ἐπιδιετές ἡβῆσαι). — Ἐπεὶ δὲ ἐνεγράφη ἐγὼ καὶ ὁ νόμος ἀπέδωκε τὴν κομιδὴν τῶν καταλειφθέντων τῇ μητρὶ, ὅς κελεύει κυρίους εἶναι τῆς ἐπικλήρου καὶ τῆς οὐσίας ἀπάσης τοὺς παῖδας, ἐπειδὴν ἐπὶ διετές ἡβῶσιν (Ὑπερείδ. πρὸς Χάρητα, ἐπιτροπικός, ἀπόσπ. 192).

106. Ἰσαίου - Πύρρου 35. Ἰδε ἀνωτέρω σημειώσεις 102 καὶ 103. — Τὸ διαζύγιον, ἐὰν μὲν ἐγένετο κοινῇ συναινέσει τῶν συζύγων, δὲν ἀπῆρτετο διαδικασία τις, ἀλλ' ἡ σύζυγος ἀπέστρεφεν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, ἢ τὸν πρὸς προστασίαν ὑποχρεούμενον συγγενῇ αὐτῆς (Δημοσθ. Νεαίρας 1362) ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ ἐξεδίωκε τὴν σύζυγον, ἡ πρᾶξις του αὕτη ἐκαλεῖτο ἀπόπεμψις (Δημοσθ. Νεαίρας 59 σελ. 1365), ἐὰν τέλος ἡ σύζυγος κατέλειπε τὸν ἄνδρα, ἡ πρᾶξις αὕτη ἐκαλεῖτο ἀπόλειψις (Δημοσθ. Ὀνήτορ. 4, σελ. 865, κ.λπ.). — Ἡ ἀπόπεμψις τοῦ ἀνδρὸς ἐγένετο ἐνώπιον μαρτύρων (πολλοὺς παρακαλέσας ἐξέπεμψε τὴν αὐτοῦ γυναῖκα, Λυσίου, Ἀλκιβιάδ. Α. 28), ἡ δὲ τῆς γυναικὸς

107. Τὴν γυναῖκα τὴν ἀπολείπουσιν, τὸ τῆς ἀπολείψεως γράμμα παρὰ τῷ Ἀρχοντι θέσθαι, μὴ δι' ἐτέρων, ἀλλ' αὐτὴν παροῦσαν.

108. Νόθοι. Νόθον εἶναι τὸν μὴ ἐξ ἀστῆς γεγονότα.

109. Μηδὲ νόθῳ, μηδὲ νόθῃ, εἶναι ἀγχιστεῖαν μήθ' ἱερῶν μήθ' ὀσίων, ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος.

110. Υἱοθεσία. Ὅταν τις ὢν ἄπαις κύριος τῶν ἑαυτοῦ ποιήσῃται υἱόν, τοῦτον κύριον εἶναι.

κατὰ τὸν κατωτέρω νόμον, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχοντος). Ἐὰν ὑπῆρχεν ἀμφισβήτησις περὶ τὴν ἀπόπεμψιν ἢ τὴν ἀπόλειψιν, ἡσκειτο ἡ δίκη περὶ ἀπολείψεως ἢ ἀποπέμψεως).—Ἐὰν διεzeugνυντο οἱ σύζυγοι, ἐπεστρέφετο ἡ προίξ, καθὰ ἀνωτέρω εἴρηται, ἢ παρείχετο τόκος ἐννέα ὀβολῶν κατὰ μῆνα (ἀντιστοίχων πρὸς 18%), καὶ διατροφή μέχρι τῆς ἀποπληρωμῆς τῆς προικός. Ἡ διατροφή ἐζητεῖτο διὰ τῆς δίκης σίτου, ἥτις ἐδικάζετο εἰς τὸ Ὠδεῖον ὑπὸ τοῦ πρώτου Ἀρχοντος (Σοπίδα).

107. Ἡ σύζυγος ὥφειλε νὰ ἐγχειρίζῃ αὐτοπροσώπως τὴν περὶ ἀπολείψεως αἴτησιν. — Εὐτακτος δ' οὖσα καὶ φίλανδρος Ἰππαρέτη, λυσιπάρῃς δ' ὢν (τοῦ Ἀλκιβιάδου) περὶ τὸν χάμον, ἐτέρας ξένας καὶ ἀσταῖς συνόντος, ἐκ τῆς νόμιμης ἀπολείψεως, πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὤχετο. Τοῦ δ' Ἀλκιβιάδου μὴ φροντίζοντος, ἀλλὰ τρυφῶντος, ἔδει τὴν τῆς ἀπολείψεως γράμμα παρὰ τῷ ἄρχοντι θέσθαι μὴ δι' ἐτέρων, ἀλλ' αὐτὴν παροῦσαν. Ὡς οὖν παρῆν τοῦτο πράξουσα κατὰ τὸν νόμον, ἐπεξελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ συναρπάσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ δι' ἀγορᾶς οἴκαδε κομίζων, μηδενὸς ἐναντιωθῆναι μὴδ' ἀφελέσθαι τολμήσαντος... Αὐτὴ μὲν οὖν οὐ παντελῶς ἔδοξεν ἡ βία παράνομος οὐδὲ ἀπάνθρωπος εἶναι· καὶ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ διὰ τοῦτο προάγειν τὴν ἀπολείπουσιν εἰς τὸ δημόσιον αὐτὴν, ὅπως ἐγγένηται τῷ ἀνδρὶ συμβῆναι καὶ κατασχεῖν (Πλουτ. Ἀλκιβ. 8/195).

108. Ὁ νόμος οὗτος ἐτέθη ἐπὶ Ἀρχοντος Εὐκλείδου. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, διορθώσαντα τὸν νόμον τοῦ Περικλέους, καθ' ὃν οἱ μὴ ἐξ ἀμφοτέρων ἀστῶν γονέων τεχθέντες δὲν ἦσαν γνήσιοι, νόθος ἐστὶ μόνον ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀστῆς γένηται (Ἀθήν. ΙΓ. 577).

109. Ἰσαίου - Φιλοκτήμονος 47. — Οἱ νόθοι ἐξεπαιδεύοντο εἰς τὸ Κυνόσαργες γυμνάσιον (Πλουτ. Θεμιστ. 1, Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 691· κατὰ Νεαίρας 18, κ.λπ.).

110. Ἰσαίου - Φιλοκτ. 13, 25, 45. — Ὁ ἄτεκνος ἠδύνατο νὰ υἱοθετήσῃ τινὰ καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ κληρονόμον του. — Διὰ τοῦτο τὸν νόμον ἔθηκεν οὕτως, ὁρῶν μόνην ταύτην καταφυγὴν οὖσαν τῆς ἐρημίας καὶ παραψυχῆς τοῦ βίου τοῖς ἄπαισι τῶν ἀνθρώπων, τὸ ἐξεῖναι ποιήσασθαι ὅντινα ἂν βούλωνται (Ἰσαίου-Μενεκλέους 13, 17).—Ὅτι ἐποίησατ' ἂν ὅστις αὐτὸν ἐμελλε ζῶντα θεραπεύσειν καὶ τελευτήσαντα θάψειν (Ἰσαίου, αὐτόθ. 25). — Ἡγαγέ με ἐπὶ τοὺς βωμοὺς εἰς τοὺς γεννήτας τε καὶ φράτερας. ἔστι δ' αὐτοῖς νόμος ὁ αὐτός, ἐὰν τέ τινα φύσει γεγονότα εἰσάγῃ τις ἐάν τε ποιητόν, ἐπιτιθέναι πίστιν κατὰ τῶν ἱερῶν ἢ μὴν ἐξ ἀστῆς εἰσάγειν καὶ γεγονότα ὁρθῶς καὶ τὸν ὑπάρχοντα φύσει καὶ τὸν ποιητόν· ποιήσαντος δὲ τοῦ εἰσάγοντος ταῦτα μηδὲν ἥττον διαψηφίζεσθαι καὶ τοὺς ἄλλους, κἂν δόξῃ, τότε εἰς τὸ κοινὸν γραμματεῖον ἐγγράφειν, πρότερον δὲ μὴ (Ἰσαίου - Ἀπολλοδώρ. 15, κ.λπ.). — Ἡ υἱοθεσία ἠδύνατο νὰ γίνῃ καὶ διὰ διαθήκης, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι δὲν εἶχεν ὁ υἱοθετῶν γνήσια τέκνα, ἢ ἐὰν τὰ τέκνα εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν

111. Τὸν ζῶντα ποιεῖσθαι παῖδα.

112. Τῷ ποιηθέντι οὐκ ἐξεῖναι ἐπανιέναι, ἐὰν μὴ υἱὸν καταλίπη γνήσιον.

113. Τοῖς ποιηθεῖσι οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντας ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὔσι τοῦ ποιησαμένου.

114. Πατρικὴ ἐξουσία. Ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τὸν υἱὸν πίστιν δοῦναι, ἐὰν τις τεθνεῶτι ἐπικαλῶν δικάζεται τῷ κληρονόμῳ.

ταῦτα θὰ ἀπέθνησκον πρὶν ἔλθωσιν εἰς νόμιμον ἡλικίαν (Δημοσθ. Στεφάνου Β'. 13).— Υἱοθετοῦντο καὶ θυγατέρες ('Ισαίου - Ἀγνίου, 8). — Ἡ υἱοθεσία ἐχώρει καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοθετοῦντος (Δημοσθ. Μακάρι. καὶ Δημοσθ. Λεωχάρ.).

111. Μόνον οἱ ζῶντες υἱοθετοῦντο. — Οὐ γὰρ ζῶν, φησὶν, ὁ Λεωκράτης ἐποιήσατο παῖδα τὸν Λεωχάρην, καθάπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἐπ' ἀποστερήσει τῆς οὐσίας παρὰ τοὺς νόμους ἢ εἰσποίησις γίνεται (Δημοσθ. Λεωχάρ. 1080, ὑπόθ.). — Υἱοθεσία. Ἐτελεῖτο αὕτη τριχῶς, ἦτοι, α) ἐν ζῳῃ, γενόμενης ἀπλῆς δηλώσει τοῦ υἱοθετοῦντος ('Ισαίου Μενεκλ. 13), θρησκευτικῇ μυσταγωγίᾳ, ἐπὶ τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ υἱοθετουμένου εἰς τὴν φρατρίαν ('Ισαίου - Ἀπολλ. 1), τῇ ἐξομολογίᾳ τοῦ υἱοθετοῦντος ὅτι ὁ θετὸς υἱὸς ἦτο ἀμφοτέρωθεν Ἀθηναῖος, καὶ τῇ ἐγγράφῃ εἰς τὸ πρακτικὸν βιβλίον (Δημοσθ. Βουστ. Α. 39). β) διὰ διαθήκης, ἐπεχούσης θέσει ἐγκαταστάσεως κληρονομίας καὶ γινομένης ἐνώπιον συγγενῶν ('Ισαίου - Ἀστυφ. 8, Δημοσθ. Μακάρι. 11), καὶ καθ' ἣν ὁ θετὸς υἱὸς εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ νυμφευθῇ τὴν τυχόν ὑπάρχουσαν θυγατέρα τοῦ υἱοθετοῦντος ('Ισαίου - Πύρρου 42, 68 κ.λπ.), ἢ υἱοθεσία αὕτη ἠδύνατο νὰ εἶναι καὶ μερικὴ ('Ισαίου - Δικασθ. 6), καὶ γ) μετὰ θάνατον, ἐπιμελείᾳ τοῦ Ἀρχοντος ('Ισαίου Ἀπολλ. 31 κ.λπ.). — Ἔδει ἀμφότεροι νὰ εἶναι Ἀθηναῖοι, νὰ μὴν εἶχον κηρυχθῇ ἄτιμοι καὶ νὰ μὴν ᾔσαν ὀφειλέται τοῦ Δημοσίου. Δὲν ἀπῆρτετο διαφορὰ ἡλικίας ἢ κοινωνικῆς καταστάσεως. Ὁ θετὸς ἔδει νὰ μὴν εἶναι μονογενής. Ἡ υἱοθεσία ἠδύνατο ν' ἀνακληθῇ. Ὁ θετὸς υἱὸς ὑπεισῆρχετο εἰς πάντα τὰ δίκαια τῆς θετῆς οἰκογενείας. Ὁ θετὸς πατὴρ ἔδει νὰ μὴν ἔχη ἄρρενα τέκνα.

112. Ὁ θετὸς υἱὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν φυσικὴν οἰκογένειάν του, ἐὰν δὲν καταλίπη νόμιμον υἱὸν εἰς τὸν υἱοθετήσαντα. — Ὁ γὰρ νόμος οὐκ ἔῃ ἐπανιέναι, ἐὰν μὴ υἱὸν καταλίπη γνήσιον ('Ισαίου - Φιλοκτημ. 44).

113. Οἱ υἱοθετηθέντες, ἐὰν δὲν καταλείψωσιν υἱὸν εἰς τὸν υἱοθετήσαντα, δὲν δύνανται νὰ διαθέσωσι περιουσίαν αὐτῶν, ἀλλ' αὕτη περιέρχεται εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ υἱοθετήσαντος. — Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, φησὶν, ὅτε Σόλων εἰσῆει εἰς τὴν ἀρχήν, ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι ὅπως ἂν ἐθέλωσι. τοῖς δὲ ποιηθεῖσιν οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντας ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὔσι τοῦ ποιησαμένου (Δημοσθ. Λεωχάρ. 68, σελ. 1100).

114. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἔληγεν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 19 ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνηλίκου, ἀφ' ἧς οὗτος ἐθεωρεῖτο ἀνήκων τῇ πόλει. Ἐὰν κατηγορήσῃ τις τὸν ἀποθανόντα πατέρα, ὁ υἱὸς ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ τὴν τιμιότητα αὐτοῦ. — Ὅτι δὲ ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἠθέλησα αὐτῷ πίστιν δοῦναι, ἦν περ ὁ νόμος κελεύει, ἐὰν τις τεθνεῶτι ἐπικαλῶν δικάζεται τῷ κληρονόμῳ.

114α. Τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους, οὐ μόνον θέσθαι τὸννομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλειψαὶ βούλωνται καὶ ἀποκηρῦξαι.

115. Τοὺς γονεῖς τιμᾶν. Ἐάν τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην ἐπιτιθέναι καὶ οὐκ ἔαν τοῦτον ἄρχειν.

116. Ὁ τοὺς γονέας τύπτων, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν καὶ τὰ ἐπιτήδεια, ἄτιμος ἔστω.

117. Ἐάν δέ τις ἀπαχθῇ τῶν γονέων κακώσεως ἡλωκώς... εἰσιὼν ὅποι μὴ χρή, ἀδυσάντων αὐτὸν οἱ ἔνδεκα καὶ εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν, κατηγορεῖτω δὲ ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐάν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἢ ἡλιαία, ὅ τι χρή παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι. ἐάν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω ἕως ἄν ἐκτίσῃ.

118. Υἱὼ τρέφειν τὸν πατέρα, μὴ διδασκόμενον τέχνην ἐπάναγκες μὴ εἶναι.

μῶ, μὴ δοκεῖν μοι μήτε ὁμολογῆσαι τὸν πατέρα τούτῳ ἀποδώσειν τὸ ἀργύριον (Δημοσθ. Κάλλιπ. 17 σελ. 1241).

114α. Δημοσθ. Βοιωτ. ὀνόμ. 39.

115. Ὁ μὴ σεβόμενος τοὺς γονεῖς του, εἰσέρχεται εἰς δίκην, καὶ ἐπεκλείετο πάσης δημοσίας ὑπηρεσίας. — Οὐκ οἶσθ', ὅτι καὶ ἡ πόλις ἄλλοτε μὲν ἀρχιερεῖας σφωμενῆς ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἰς πατριάρχου χάριν οὐκ ἀπαδιδότα, ἐάν τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθῃ καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἐκ ἄρχῃ τούτου, ὡς οὔτε ἂν τὰ ἱερὰ εὐσεβῶς θυόμενα ὑπὲρ τῆς πόλεως τούτου θύοντος, αὐτε ἄλλα καὶ ὡς καὶ δικαίως οὐδὲν ἂν τούτου πράξαντος καὶ νῆ Δία ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τὰς τάφους μὴ κοσμή, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. (Ξενοφ. Ἀπομνημ. II, 2, 13).

116. Οὐ τοίνυν ἐκ τούτου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ περὶ τῆς κακώσεως νόμου δῆλόν ἐστιν. Εἰ γὰρ ἔζη μὲν ὁ πάππος, ἐνδεὴς δὲ ἦν τῶν ἐπιτηδείων, οὐκ ἂν οὗτος ὑπόδικος ἦν τῆς κακώσεως, ἀλλὰ ἡμεῖς. Κελεύει γὰρ τρέφειν τοὺς γονέας· γονεῖς δ' εἰσὶ μήτηρ καὶ πατήρ καὶ πάππος καὶ τήθη καὶ τούτων μήτηρ καὶ πατήρ, ἐάν ἔτι ζῶσιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἀρχὴ τοῦ γένους εἰσὶ, καὶ τὰ ἐκείνων παραδίδονται τοῖς ἐγγόνοις· διόπερ ἀνάγκη τρέφειν αὐτούς ἐστι, καὶ μὴδὲν καταλίπωσι (Ἰσαίου - Κίρωνος, 32).

117. Ὁ καταδικασθεὶς ὡς κακοποιήσας τοὺς γονεῖς του, ἐάν συλληφθῇ εἰσερχόμενος εἰς ἀπηγορευμένον μέρος, δεσμεύεται ὑπὸ τῶν ἑνδεκα, καὶ προσάγεται εἰς τὸ δικαστήριον τῆς Ἡλιαίας, ἐνθα δύναται νὰ τὸν κατηγορήσῃ πᾶς πολίτης, ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο. Ἐάν δὲ ἀποδειχθῇ ἀληθὴς ἡ κατηγορία καταδικάζεται εἰς χρηματικὴν ἢ σωματικὴν ποινὴν, ἐάν δὲ καταδικασθῇ εἰς χρηματικὴν ποινὴν, φυλακίζεται μέχρις οὗ πληρώσῃ αὐτήν. ἑνδεκα ἐκαλοῦντο οἱ ἐκ τῶν δέκα φυλῶν ἐκλεγόμενοι, οἷς προσθετέον καὶ τὸν Γραμματέα, καὶ οἵτινες ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ ἐπιτηροῦν τὰς φυλακὰς ἢ νὰ ὀδηγοῦν τοὺς καταδίκους εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. (Τὸν νόμον ἴδε ἀνωτέρω εἰς σημείωσιν 75β).

118. Πλουτ. Σόλ. 22. — Ἐπαινέσαι δ' ἂν τις καὶ τὸν Ἀθήνησι νομοθέτην, ὅς τὸν μὴ διδάξαντα τέχνην, ἐκώλυε πρὸς τοῦ παιδὸς τρέφεσθαι (Γαληνός). Ἐν τῷ ρωμ. δικ. ὁ υἱὸς εἶχε ὑποχρέωσιν νὰ διατρέφῃ τὸν πατέρα (r. II. 25. 3 καὶ r. I K. 5. 25), κατ' ἐξαιρέσιν ὁμοίως ὁ πατήρ

119. Μηδὲ τοῖς ἐξ ἐταίρας γενομένοις ἐπάναγκες εἶναι τοὺς πατέρας τρέφειν.

120. Τοὺς παῖδας διδάσκεισθαι πρῶτον νεῖν τε καὶ γράμματα, καὶ τοὺς μὲν ὑποδεέστερον πράττοντας ἐπὶ τὰς γεωργίας καὶ τὰς ἐμπορίας καὶ τὴν τέχνην. Τοὺς δὲ βίον ἱκανὸν κεκτημένους, περί τε μουσικὴν καὶ ἵππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κυνηγέσια καὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβειν.

121. Ἐπιτροπεία. Ἐπίτροπον τῶν ὀρφανῶν μητρὶ μὴ συνοικήσειν.

δὲν ὑποχρεοῦται νὰ διατρέψῃ τὸν υἱὸν ἐὰν οὗτος τὸν κατήγγειλε διὰ πρᾶξιν τινὰ (Πανδ. 5 ἐδ. II Πανδ. αὐτόθι). — Κατὰ τοὺς θείους κανόνας οἱ υἱοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ διατρέφωσι τοὺς γονεῖς, καί-
τοι οὗτοι δὲν ἐδίδαξαν αὐτοὺς τέχνην τινά.

119. Ὁ γὰρ ἐν γάμῳ παρορῶν τὸ καλὸν οὐ τέκνων ἔνεκα δῆλός ἐστιν, ἀλλ' ἡδονῆς ἀγαγόμενος γυναῖκα· τὸν τε μισθὸν ἀπέχει καὶ παρρησίαν αὐτῷ πρὸς τοὺς γενομένους οὐκ ἀπολέλοιπεν, οἷς αὐτὸ τὸ γενέσθαι πεποίηκεν ὄνειδος (Πλουτ. Σόλ. XXII). — Ἐν τῷ ρωμ. δικαίῳ ὁ υἱὸς τῆς ἐταίρας ὥφειλε νὰ διατρέφῃ καὶ αὐτὴν καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς (v. 5 II. 25. 3), διότι κατὰ τὸν Συνέ-
σιον, τοῖς γὰρ οὕτω γεγονόσιν ἀποδέδεικται μὲν ἡ μήτηρ, ὁ δὲ λοιπὸς τοῦ πατρὸς ἀμφισβητή-
σιμος.

120. Οἱ γονεῖς ὥφειλον νὰ διδάσκων εἰς τὰ τέκνα τὸν τὴν κολυμβητικὴν καὶ τὰ γράμματα, κατὰ λόγον δὲ τῆς κατὰστάσεώς των, οἱ μὲν πτωχοὶ τὴν γεωργίαν ἢ τὸ ἐμπόριον, οἱ δὲ πλούσιοι τὰς καλὰς τέχνας, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μουσικὴν καὶ τὰ γυμνάσια. Ἄπαντες μὲν οὖν ἐπὶ τὰς αὐτάς ἄγειν διατριβάς οὐχ οἷόν τ' ἦν, ἀνωμάλως τε περὶ τὸν βίον ἔχοντας· ὥς δὲ πρὸς τὴν οὐσίαν ἤρμοττεν, οὕτως ἐκάστοις προσετέταττον. Τοὺς μὲν γὰρ ὑποδεέστερον πράττοντας ἐπὶ τὰς γεωρ-
γίας καὶ τὰς ἐμπορίας ἔτρεπον, εἰδότες τῆς ἀπορίας μὲν διὰ τὰς ἀργίας γιγνομένας, τὰς δὲ κακουρ-
γίας διὰ τὰς ἀπορίας· ἀναιροῦντες οὖν τὴν ἀρχὴν τῶν κακῶν ἀπαλλάξιν ὦντο καὶ τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων τῶν μετ' ἐκείνην γιγνομένων. τοὺς δὲ βίον ἱκανὸν κεκτημένους περί τε τὴν ἵππικὴν καὶ τὰ γυμνάσια καὶ τὰ κυνηγέσια καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἠνάγκασαν διατρίβειν, ὁρῶντες ἐκ τούτων τοὺς μὲν διαφέροντας γιγνομένους, τοὺς δὲ τῶν πλείστων κακῶν ἀπεχομένους (Ἰσοκράτ. Ἀρεοπα-
γитικός 44, σελ. 148).

121. Ὁ κηδεμὼν δὲν ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ τὴν μητέρα τῶν ὀρφανῶν. — Δημοσθένης γὰρ οὐμὸς πατήρ, ὃ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ἐμὲ δ' ἔπτ' ἐτῶν ὄντα καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἐτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσε-
νηνεγμένην. βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡμῶν, ὅτ' ἐμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τούτῳ καὶ Δημοφῶντι τῷ Δήμωνος υἱεῖ. . . Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν καὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν, αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα τὴν ἡμετέραν καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τῇ οἰκίᾳ καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς. . . μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν ὁ μὲν νόμος κε-
λεύει τὴν προῖκα ὀφείλειν ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τίθημι (Δημοσθ. Ἀφόβου Α. 4, 17, σελ. 814, 818 Ἰδε v. 1 K. 5. 49). — Ἐπιτροπεία. Ἐπίτροποι ἦσαν τριῶν εἰδῶν, ἥτοι, α) οἱ διο-
ριζόμενοι διὰ διαθήκης τοῦ πατρὸς, β) οἱ ἐλλείπει διορισμοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καλούμενοι ἐγγύτεροι συγγενεῖς, ὧν ἡ ἐκλογὴ ἐπεκυροῦτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος, καὶ γ) οἱ ἐλλείπει ἐγγυτέρων συγγενῶν διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος. Οἱ ἐπίτροποι ἐτέλουν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Ἀρχοντος, ἀλλὰ καὶ πᾶς πολίτης ἐδικαιοῦτο νὰ καταγγεῖλῃ πάντα ἐπίτροπον, ὀλιγωροῦντα ἢ κακομεταχειριζόμε-
νον.

122. Τῶν ὀρφανῶν κληρονομήσων ἐπίτροπος μὴ ἔστω.

123. Τὸν ἐπίτροπον τὸν οἶκον μισθοῦν.

124. Ἐὰν πέντε ἔτη παρέλθῃ, καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτι εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δίκην περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων.

125. Ἀπαγόρευσις. Υἱῷ τὸν πατέρα ὑπὸ νόσων ἢ γήρως διατιθέμενον αἰσχροῶς, ἐξεῖναι παρανοίας γράφεσθαι. Παρανοίας δὲ ἐλόντι τὸν πατέρα ἐξεῖναι καὶ δῆσαι.

νον τὸν ὀρφανὸν ἢ διὰ τῆς κακώσεως γραφῆς ἢ διὰ τῆς γραφῆς ἐπιτροπῆς (Πολυδ. Η.). Ἡ ἐπιτροπεύουσα ἔπαυεν ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας τοῦ ὀρφανοῦ.

122. Ἰσαίου - Δικαιογ. 10. — Μὴ ἐπιτροπεύειν, εἰς ὃν ἡ οὐσία ἔρχεται, τῶν ὀρφανῶν τελευτησάντων. — Ἀντιθέτως τὸ ρωμ. δίκ. ν. 1 καὶ 5 Π. 26. 4. — Μέσσην λύσιν ἀκολουθεῖ ὁ Χαρώνδας (ἴδε νομοθεσίαν αὐτοῦ ἀνωτέρω).

123. Ἐὰν ἡ περιουσία τοῦ ὀρφανοῦ ἀπετελεῖτο ἐκ χρημάτων, ὁ ἐπίτροπος ὥφειλε νὰ διαχειρίζεται ταῦτα ἐπιμελῶς, νὰ ἐκδανείζῃ ταῦτα ἐπὶ ὑποθήκῃ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς ναυτοδάνεια, ἐπιβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀνωμοδοτοῦντος (τοσαῦται πραγματεῖαι καὶ λόγοι καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι καὶ παρὰ τοῖς ἑλλήσι ἐγγράφονθ' ὑπὲρ τῶν ἐμῶν (Δημοσθ. Ὀνήτορ. Α. 6, σελ. 865). — Ἀλλ' ἐὰν ἡ περιουσία ἀποτελεῖτο ἐξ ἀκινήτων, ὁ ἐπίτροπος ὑπερῴτο νὰ ἐκμισθῶν αὐτά, μεσολαβοῦντος τοῦ Ἀρχοντος, διὰ δημοπρασίαν, εἰς τοὺς παρέκκοντας ἀνάλογον ἐγγύησιν (οἱ μισθούμενοι τοὺς τῶν ὀρφανῶν νόμους παρὰ τοῦ Ἀρχοντος, ἐνέχυρα τῆς μισθώσεως παρείχοντο. Ἔδει δὲ τὸν Ἀρχοντα πέμπειν τινὰς ἀποτιμησομένους τὰ ἐνέχυρα καὶ ἐλέγοντο τὰ μὲν ἐνέχυρα ἀποτιμήματα, οἱ δὲ ἀποτιμησόμενοι ἀποτιμηταί (Σουΐδας). — Πᾶς πολίτης ἠδύνατο νὰ μηνύσῃ τὸν ἐπίτροπον, ἐὰν ἀνωμάλως ἢ δολίως ἐνήργησε τὴν μίσθωσιν, διὰ τῆς φάσεως. Ἴδε Δημοσθ. Ἀφόβου Α. 58, σελ. 832, Ἰσαίου - Δικαιογ. 11, 35, Ἀγρίου, 42, Μενεκλ. 9, ἀπόσπ. 29, κ.λπ.

124. Λυσίου - Διογείτορος. — Ἄμα δ' ἂν ἡβήσῃ τις τῶν ὀρφανῶν, ἐὰν ἡγῆται κακῶς ἐπιτροπευθῆναι, μέχρι πέντε ἐτῶν ἐξηκούσης τῆς ἐπιτροπῆς, ἔστω δίκην λαχεῖν ἐπιτροπίας (Δημοσθ. Ναυσιμάχου). — Ἐὰν δ' ἀπέθνησκεν ὁ ἐπίτροπος πρὸ τῶν πέντε ἐτῶν, ὁ ὀρφανὸς ἠδύνατο ν' ἀσκήσῃ κατὰ τῶν κληρονόμων του τὴν δίκην βλάβης. — Ἡ περὶ λογοδοσίας δίκη τοῦ ὀρφανοῦ (γραφὴ ἐπιτροπῆς) ἦτο ἰδιωτική.

125. Ἐὰν ὁ πατὴρ ὑπὸ γήρως ἢ νόσου παρανοήσῃ, ὁ νόμος οὐκ ἔῃ τοῦτον τὰ ἑαυτοῦ δοῦναι (Υπερείδ. Ἀθηνογ. 8, 1, κ.λπ. Ἰσαίου - Φιλοκτ. 21, ἡ φαρμάκων ἢ γυναικὶ πειθόμενος, Δημοσθ. Στεφ. 11, 14, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 35, 56, κ.λπ.). — Πρὸς τοῦτο ἤσκειτο ἡ γραφὴ παρανοίας, δι' ἧς ἐτίθετο φραγμὸς εἰς τὸν πρεσβύτην πρὸς σύνταξιν διαθήκης, ἢ πρὸς υἱοθεσίαν, ἢ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἐνέργειαν, ἐμβάλλουσιν εἰς κίνδυνον τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ὁ Ἰοφῶν ἤσκησε τὴν περὶ παρανοίας γραφὴν κατὰ τοῦ πατρὸς του Σοφοκλέους, τοῦ μεγάλου ἑλλήνος τραγωδοῦ, ζητήσας ἀπὸ τοῦ φρατορικῶν δικαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσῆλθῃ ἡ δίκη, νὰ κηρυχθῇ ὁ πατὴρ του Σοφοκλῆς εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως λόγῳ γήρατος. Κληθέντος τοῦ Σοφοκλέους ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὅπως διατυπώσῃ τὰς ἀντιρρήσεις του ἐπὶ τῆς γραφῆς τοῦ υἱοῦ, ἤρκεσθη οὗτος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἀβασίμου αὐτῆς, νὰ ἀναγνώσῃ ἐνώπιον τοῦ φρατορικοῦ δικαστηρίου, τὴν πρότινος, εἰς ἡλικίαν 84 ἐτῶν, συντελεσθεῖσαν τραγωδίαν του «Ὁ Οἰδίπους ἐπὶ Κόλωνῳ». Ἡ ἀνά-

126. Τοὺς Ἀρεοπαγίτας κολάζειν τοὺς ἀσώτους.

127. Ἐπιμέλεια Ἀρχοντος. Ὁ Ἀρχων ἐπιμελείσθω τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἐπικλήρων καὶ τῶν οἰκῶν τῶν ἐξερημουμένων καὶ τῶν γυναικῶν, ὅσαι μένουσιν ἐν τοῖς οἰκοῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν τεθνηκότων φάσκουσαι κυεῖν. τούτων ἐπιμελείσθω καὶ μὴ ἐάτω ὑβρίζειν μηδένα περὶ τούτους. ἐὰν δέ τις ὑβρίζη ἢ ποιῇ τι παράνομον, κύριος ἔστω ἐπιβάλλειν κατὰ τὸ τέλος. ἐὰν δὲ μείζονος ζημίας δοκῇ ἄξιος εἶναι, προσκαλεσάμενος πρόπεμπτα καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενος, ὃ τι ἂν δοκῇ αὐτῷ, εἰσαγαγέτω εἰς τὴν ἡλιαίαν. ἐὰν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ τοῦ ἀλόντος ὃ τι χρὴ αὐτὸν παθεῖν ἢ ἀποτίσαι.

128. Κληρονομικά. Ἐν τῷ γένει τοῦ τεθνηκότος ἔδει τὰ χρήματα καὶ τὸν οἶκον καταμένειν.

129. Ἐξ ἀδιαθέτου. Ὅστις ἂν μὴ διαθέμενος ἀποθάνῃ, ἐὰν μὲν παῖδας κατὰ λῖπην θηλείας σὺν ταύτῃσι. Ἐὰν δὲ μὴ, τοὺς δε κυρίους εἶναι τῶν χρημάτων. Ἐὰν δὲ ἀδελφοὶ ὧσιν ὁμοπάτορες, καὶ ἐὰν παῖδες ἐξ ἀδελφῶν γνήσιοι, τὴν τοῦ πατρὸς μοῖ-

γνωσις αὐτῆς ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα γ' ἀπορροπῆς ἢ περὶ παρανοίας γραφῆ, καὶ νὰ δοθῇ εὐκαιρία εἰς τὸ δικαστήριον καὶ τὸ πυκνότατον ἀκροατήριον γ' ἀπαθείσῃ τοῦτον καὶ νὰ τὸν προπέμψῃ, ὥσπερ ἐκ θεάτρου μετὰ κρόπου καὶ βοῆς (Ἀριστοτ. *Ῥητορική*, I, 15).

126. Ὅτι δὲ τοὺς ἀσώτους τὸ πάλαιον ἀνεκάλουντο οἱ Ἀρεοπαγίται, καὶ ἐκόλαζαν, ἐστέρησε Φανόδημος καὶ Φιλόχορος, ἄλλοι τε πλείους (Ἀθηναῖος Δ.).

127. *Δημοσθ. Μακάρι*. 75 σελ. 1016. Ἐπιμελεῖται δὲ ὁ Ἀρχων καὶ τῶν γυναικῶν, αἱ ἂν φῶσιν ἐπ' ἀνδρὸς τελευτῇ κύειν. Ἔστι δ' ἐκδύναμις οὗτος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὁ χρόνος ἀριθμεῖται (Πολυδ. *H.* 89). — Πρόπεμπτα, ἦτοι ἐντὸς πέντε ἡμερῶν.

128. Εὐδοκίμησε δὲ (ὁ Σόλων) κἂν τῷ περὶ διαθηκῶν νόμῳ· πρότερον γὰρ οὐκ ἐξῆν, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τοῦ τεθνηκότος ἔδει τὰ χρήματα καὶ τὸν οἶκον καταμένειν (Πλουτ. *Σόλ.* XXI). — Ἴδε θέμα 135.

129. Ἰσαίου - Ἀπολλοδ. 22, Ἀγνίου 1, 11. — Κατὰ τὴν προκειμένην διάταξιν, ἡ περιουσία, τοῦ ἄνευ ἀρρένων τέκνων ἀποβιοῦντος πατρὸς, περιήρχετο εἰς τὰς θυγατέρας του, ἐπικλήρους καθισταμένας, ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ νυμφευθῶσι τοὺς ἐγγυτέρους συγγενεῖς των. — Ἐὰν ὁ ἀποβιώσας κατέλιπεν υἱούς, ἡ περιουσία περιήρχετο εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα τῶν τυχόν προαποβιωσάντων υἱῶν, κατὰ ρίζας κληρονομούντων, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἐὰν συντρέχωσι καὶ θυγατέρες τοῦ θανόντος, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ προικίσωσιν αὐτάς, ἐπιπροίκους καθισταμένας, κατὰ λόγον τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν ἀντοχῆς (Δημοσθ. *Βοιωτ.* B'. 19, σελ. 1014, κ.λπ.). — Ἐὰν δὲν κατέλιπεν οὔτε υἱούς, οὔτε θυγατέρας, ἡ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς ἀδελφόπαιδας κατὰ ρίζας κληρονομούντας. Ἐὰν δὲν συντρέχουν τοιοῦτοι καλοῦνται αἱ ὁμοπάτριαι ἀδελφαὶ καὶ οἱ ἐκ τούτων παῖδες. Ἐλλείψει τούτων ἐκαλοῦντο ἐν τρίτῳ γένει οἱ ἀνεψιοὶ (ἦτοι ἐξάδελφοι) καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν (ἦτοι μέχρι τοῦ πέμπτου βαθμοῦ). Ἐλλείψει δὲ καὶ τούτων, ἡ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς πρὸς μητρὸς τοῦ θανόντος συγγενεῖς του, κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν τῶν πατρικῶν κληρονόμων. Ἐλλείψει δὲ καὶ τούτων, περιέρχεται εἰς τὸν ἐφεξῆς ἐγγύτερον πατρικὸν συγγενῆ (Ἰσαίου - Ἀγνίου, 1, 2, Ἰσαίου - Ἀπολλοδ. 22), κληρωστὴν καλούμενον. — Ὁ

αν λαγχάνειν. Ἐάν μὴ ἀδελφοὶ ὦσιν ἢ ἀδελφῶν παῖδες ἐξ αὐτῶν, κατὰ ταῦτά λαγχά-
νειν. Κρατεῖν δὲ τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐξ ἄρρένων, ἐάν ἐκ τῶν αὐτῶν ὦσιν, καὶ
ἐάν γένει ἀπωτέρω. Ἐάν δὲ μὴ ὦσι πρὸς πατρός μέχρις ἀνεψιαδῶν παίδων, τοὺς
πρὸς μητρός τοῦ ἀνδρός κατὰ ταῦτά κυρίου εἶναι. Ἐάν δὲ μὴ ἐτέρωθεν ᾖ ἐντὸς
οὐτῶν, τὸν πρὸς πατρός ἐγγυτάτω κύριον εἶναι.

130. Τοῖς νόθοις μέχρι πέντε μνῶν καταλιμπάνειν.

131. Γνησίας μὲν οὖσης θυγατρός, νόθου δὲ υἱοῦ, μὴ κληρονομεῖν τὸν νόθον
τὰ πατρῶα.

132. Ἄπαντας τοὺς γνησίους υἱοὺς ἰσομοίρους εἶναι τῶν πατρώων.

133. Τοῦ μέρους ἕκαστον λαγχάνειν.

134. Ἐάν ποιησαμένῳ παῖδες ἐπιγένωνται, τὸ μέρος ἐκάτερον ἔχειν τῆς οὐσίας
καὶ κληρονομεῖν ὁμοίως ἀμφοτέρους.

πατήρ: Ὅπως καὶ ἐν Κρήτῃ, οὕτω καὶ ἐν Ἀθήναις φαίνεται ὅτι ὁ πατήρ δὲν ἐκληρονόμει τὸν θνή-
σκοντα υἱὸν (περὶ τούτου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις). ἐνῷ δὲ ἀντιθέτου ἡδύνατο νὰ κληρονομήσῃ
ὁ θεῖος ἐάν συνεζεύγνυτο τὴν ἐπίκληρον θυγατέρα τῆς θνήσκουσας. Ἐάν ὁ ἀποβιώσας κατέλιπε
ἐγγονὴν ἐξ υἱοῦ, καὶ ἐγγονὴν ἐπίσημην ἐξ ἐτέρου υἱοῦ, καθίσταται ἐκληρονόμος κατ' ἰσομοίρην,
χωρὶς νὰ ὑφίσταται ἀπικλεισμός τῆς ἐγγονῆς, ὅσοι ὁ πατήρ αὐτῆς ἀπέκτησε δικαίωμα κληρονο-
μίας ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου δὲν ἐκαλοῦντο εἰς τὴν κληρονομίαν οὔτε ὁ ἐκ θυγα-
τρός προερχόμενος ἐγγονός, οὔτε ἡ ἐξ αὐτῆς ἐγγονή. Ἐκκληστοὶς ἐκαλοῦντο οἱ ἐγγύτεροι ἐξ αἵ-
ματος συγγενεῖς, καὶ εἰς τὴν διαδοχὴν καλούμενοι, συγγενεῖς δὲ οἱ ἐκ πλαγίου μὲν ἀλλ' εἰς τὸ αὐτὸ
γένος ἀνήκοντες, οἵτινες ἐλλείψει ἀγχιστέων ἐκαλοῦντο εἰς τὴν κληρονομίαν, ἀνεψιαδοὺς ὁ υἱὸς
τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου, θυγατριδοὺς ὁ υἱὸς τῆς πρώτης ἐξαδέλφης, ἀνεψιοὶ ἐνίοτε ἐκαλοῦντο οἱ
ἐξαδελφοί, καὶ χηρωσταὶ οἱ ἀπώτεροι συγγενεῖς, οἵτινες ἐκαλοῦντο ἐλλείψει ἐγγυτέρων (Ὅμηρ.
'Ιλ. Ε. 158, Ἡσιόδου Θεογόν. 607). — Ἐάν δὲν ὑπῆρχον συγγενεῖς, ἢ ἐάν ὁ ἀποθανὼν δὲν κατέ-
λιπε διαθήκην, νόμῳ τῷ ἄρχοντι τῶν οἴκων, ὅπως ἂν μὴ ἐξερημῶνται, προστάττει (Ἰσαίου - Ἀ-
πολλοδ. 31).

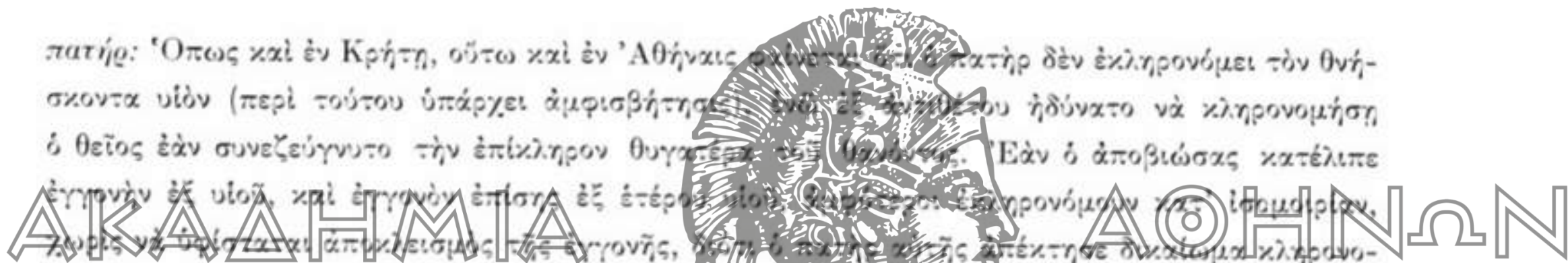
130. Τὸ ἀργύριον δὲ τοῖς νόθοις διὰ χειρὸς ἐδίδοσαν, ἐπειδὴ οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς κληρονομεῖν
(Σουΐδας). — Νοθεῖα τὰ τοῖς νόθοις διδόμενα ἐκ τῶν πατρώων οὕτω καλεῖται· ᾗ δὲ μέχρι χιλίων
δραχμῶν (Σουΐδας).—Καὶ τοῦτο, διότι, νόθος δέ, μηδὲ νόθη μὴ εἶναι ἀγχιστεῖαν, μήτε ἱερῶν, μήθ'
ὁσίων ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος (Δημοσθ. Μακάρι. 51, σελ. 1067).

131. Ὁ νόθος δὲν κληρονομεῖ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει γνησία θυγάτηρ. Τῶν δὲ πατρώων οὐδ'
ἀκαρεῖ μέτεστί σοι, νόθος γὰρ εἶ καὶ οὐ γνήσιος (Ἀριστοφ. — Ἰδε καὶ Ἀρποκρ. λ. Νοθεία).

132. Ἄπαντας τοὺς γνησίους ἰσομοίρους εἶναι τῶν πατρώων (Ἰσαίου - Φιλοκτ. 25).

133. Ἰσαίου - Ἀγνίου 23, Δικαιογ. 6. Ἰδε προηγουμένην σημείωσιν.—Ἐπὶ πλειόνων κλη-
ρονόμων, διαφοροτρόπως συντρεχόντων, ἕκαστος ἐλάμβανε τὸ ἀνήκον αὐτῷ, οὕτω οἱ κατὰ ρίζας
κληρονομοῦντες δὲν ἐλάμβανον ὅσα οἱ κατὰ κεφαλὰς.

134. Ἐάν μετὰ τὴν υἱοθεσίαν ἀποκτήσῃ ὁ θετός πατήρ ἴδια γνήσια τέκνα, ταῦτα συγ-
κληρονομοῦν ἐξ ἴσου μετὰ τῶν θετῶν. — Καὶ διαρρήδην ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, ἐάν ποιησα-

135. Ἐκ διαθήκης. Ἐξεῖναι διαθέσθαι ὅπως ἂν ἐθέλῃ τις τὰ αὐτοῦ, ἂν θηλείας γνησίας καταλίπη, ἐπὶ ταύταις (α). Τὰ νομικὰ πρόσωπα διατίθενται (β). Αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἀνήλικοι δὲν διατίθενται (γ).

136. Τὰς μὲν ὑπὲρ τῶν πατρῶων ἐκδοθείσας καὶ συνοικούσας ἀνδράσι γυναῖ-

μένῳ παῖδες ἐπιγένωνται τὸ μέρος ἐκάτερον ἔχειν τῆς οὐσίας καὶ κληρονομεῖν ὁμοίως ἀμφοτέρους, εἰ μὴ γένοιτο αὐτῷ παιδίον ἐκ τῆς γυναικὸς, τοῦτον κληρονομεῖν τῶν ἐαυτοῦ (Ἰσαίου - Φιλοκτ. 63).

135. Ὁ ἔχων μόνον θυγατέρας καὶ ὄχι υἱοὺς ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του ὥςτινι βούλεται, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ νυμφεύωνται αὐτάς. — Καὶ τῷ μὲν πατρὶ αὐτῆς, εἰ παῖδες ἄρρενες μὴ ἐγένοντο, οὐκ ἂν ἐξῆν ἄνευ ταύτης διαθέσθαι· κελεύει γὰρ ὁ νόμος σὺν ταύταις κύριον εἶναι δοῦναι, ἐὰν τῷ βούληται, τὰ ἐαυτοῦ (Ἰσαίου - Ἀριστορχ. 13). — Ἰδε *v. 1 Π. 35. 2, v. 30 Π. 28.2* καὶ *1 Νεαράν Ἰουστινιανοῦ* (α'). — Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 78 (β'). — Οἱ ἐνήλικες ἠδύνατο νὰ διαθέσουν τὴν περιουσίαν των, οἱ ἀνήλικοι καὶ αἱ γυναῖκες ἐστεροῦντο τοῦ δικαίουματος τούτου. (Ἰσαίου - Ἀριστάρχ. 10). — Διαθήκη. Ἡ διαθήκη συνετάσσετο ἐν ἐγγράφῳ συνήθως δὲ ἐσφραγισμένη καὶ παρουσίᾳ μαρτύρων· παραδίδοτο εἰς φίλον ἢ ἄρχοντα, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι μυστική, ἢ νὰ γίνῃ ἐνώπιον ξένων (τὴν διαθήκην καὶ ὅλῳ παρὰ τῷ κηδεστῇ Χαιρέα, τῷ τὴν ἐτέραν αὐτοῦ ἀδελφὴν ἔχοντι, Ἰσαίου - Φιλοκτ. 17, 21, κ.λπ.), ἠδύνατο νὰ ἀνακληθῇ (ἐβουλήθη ταύτας τὰς διαθήκας ἀναλεῖν καὶ προσέτις Πρωσιδίᾳ τὴν ἀρχὴν εἰσπαγκρεῖν, Ἰσαίου - Κλεωνύμ. 14, 18, 21, κ.λπ.), ἢ καὶ νὰ συμπληρωθῇ (γράφαι δ' ἐξῆν εἰς ἕτερον εἰ τι ἐβούλετο, καὶ μηδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἀμφισβητήσιμον εἶναι, εἰ τοῖνυν καὶ τοῦτο συγχωρήσαιμεν, ὥς ἐκεῖνος ἐπανορθῶσαι τὰς διαθήκας ἐβούλετο κ.λπ., Ἰσαίου - Αἰζωνίμ. 25, κ.λπ.) ἢ καὶ ν' ἀνακληθῇ ἀγράφως (διομολογησάμενος ὁ Εὐκτῆμων... ὥς οὐκέτι αὐτῷ κέρητο ἡ διαθήκη... ἀποδίδονται ἄγρὸν κ.λπ., Ἰσαίου - Φιλοκτ. 33). — Ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἐαυτοῦ ἢ ἂν τις βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι, οὐχ' ἔν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτῳ γένει τῆς ἀγχιστείας, ἀλλ' ἔν' εἰς τὸ μέσον καταθεῖς τὴν ὠφέλειαν ἐφάμιλλον ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ (Δημοσθ. Λεπτίν. 102 σελ. 488). — Ὑποχρεώσεις κληρονόμων. Οἱ κληρονόμοι ὑπεχρεοῦντο νὰ ἐνταφιάσουν τὸν νεκρὸν κατὰ λόγον πρὸς τὴν προσωπικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν αὐτοῦ, νὰ τελοῦν τὰ καθωρισμένα μνημόσυνα, νομιζόμενα καλούμενα, (καὶ ἐπὶ τοὺς βωμοὺς τοὺς πατρῶους οὗτος βαδιεῖται, καὶ τελευτήσαντι αὐτῷ καὶ τοῖς ἐκεῖνου προγόνοις τὰ νομιζόμενα ποιήσῃ.... ἀλλὰ πρῶτον μὲν συγγενεῖς παρκαλέσας, ἔπειτα δὲ φράτερας καὶ δημότας, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἐπιτηδεῖων ὅσους δύναιτο πλείστους. Ἰσαίου - Αστυφίλ. 7 - 8). — Ἐὰν παρέλειπον νὰ ἐκτελέσουν τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, κατεδιώκοντο διὰ τῆς γραφῆς κακώσεως γονέων. Ὑπεχρεοῦντο ἐπίσης οἱ κληρονόμοι νὰ ἐξοφλήσουν τὰ χρέη τοῦ θανόντος, ἐφ' ὅσον ἐπῆρκει ἡ καταλειφθεῖσα περιουσία του καὶ ἡ ὑποθηκευμένη τοιαύτη (Δημοσθ. Νανσιμ. 12 ἐπ. σελ. 988, πρὸς Σπονδίαν, 10 σελ. 1030, πρὸς Κάλλιππον 14. σελ. 1240, κ.λπ.), ἐὰν δὲ ὁ ἀποθανὼν ἦτο ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου ἐξ οἰασδὴποτε αἰτίας, οἱ κληρονόμοι ὑπέκειντο εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἀτιμίας μέχρι τῆς ἀποτίσεως τοῦ χρέους (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 33, σελ. 603), ἐπίσης ὑπέκειντο εἰς ἀτιμίαν καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ εἰς θάνατον καταδικασθέντος (Λυσίου - Ἀγοράτ. 1 ἐπ.) (γ').

136. Ὁ πατὴρ τῶν προικισθειῶν θυγατέρων, ἐφ' ὅσον δὲν συνέτρεχον υἱοὶ αὐτοῦ, ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς ἐγγυτέρους συγγενεῖς. — Ἰδε Ἀριστοφ. Σφήκας 583.

κας, ἂν ὁ πατήρ αὐτῶν τελευτήσας μὴ καταλίπη αὐταῖς γνησίους ἀδελφούς, τοῖς γγγύτατα γένους ἐπιδίκους εἶναι.

137. "Οσοι μὴ ἐπεποίηντο ὥστε μήτε ἀπειπεῖν μήτ' ἐπιδικάσασθαι, ὅτε Σόλων εἰσῆει τὴν ἀρχήν, τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι εἶναι, ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἂν μὴ παῖδες ᾖσι γνήσιοι ἄρρενες, ἂν μὴ μανιῶν ἢ γήρων ἢ φαρμάκων ἢ νόσου ἔνεκεν, ἢ γυναικί πειθόμενος, ὑπὸ τούτων του παρανοῶν, ἢ ὑπ' ἀνάγκης, ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταληφθεῖς.

138. "Ο τι ἂν γνησίων ὄντων υἱῶν, ὁ πατήρ διαθῇται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ υἱεῖς πρὶν ἐπὶ διετὲς ἡβᾶν, τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην κυρίαν εἶναι.

139. Τοῖς ποιηθεῖσι μὴ ἐξεῖναι διαθέσθαι, ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντας ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὔσι τοῦ ποιησαμένου.

139α. Ἀποκήρυξις. Τοὺς γονέας κυρίους εἶναι ἀποκηρῦξαι.

137. Δημοσθ. Στεφάν. Β' 14 σελ. 1133, Ὀδυσσεύς 30, Ἰσαίου - Μενεκλ. 1, 13, 19, Ἰσαίου - Νικοστρ. 14, Ἰσαίου - Φιλοκτήμ. 9. — Οὐδ' ἂν ἄλλος τίς, κήριός ἐστι τὰ αὐτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μὴ εὖ φρονῇ· νοσοῦντα δὲ ἢ φαρμακῶντα ἢ γυναικί πειθόμενον ἢ ὑπὸ γήρων ἢ ὑπὸ μανιῶν ἢ ὑπὸ ἀνάγκης τινὸς καταληφθέντα ἄκυρον κληρονομίαν εἶναι οἱ νόμοι (Δημοσθ. ἀπάνθι. Ἰσαίου - Κλεοφύμ. 19, 43, κ.λπ.). — Οὐ μὴν ἀνέδην γε πάλιν εἰδὲ ἀπὸ τῶν δόσεων ἐφῆκεν, ἀλλ' εἰ μὴ νόσων ἔνεκεν ἢ φαρμάκων ἢ δεσμῶν ἢ ἀνάγκῃ κατασχεθεῖς γυναικί πειθόμενος· εὖ πάνυ καὶ προσηκόντως τὸ πεισθῆναι παρὰ τὸ βέλτιστον εἶδέν· ἡ γὰρ φύσις τοῦ βιασθῆναι διαφέρειν, ἀλλ' εἰς ταῦτό τὴν ἀπάτην τῇ ἀνάγκῃ καὶ τῷ πόνῳ τὴν ἡδονὴν θέμενος, ὥς οὐχ ἤττον ἐκστῆσαι λογισμὸν ἀνθρώπου δυναμένων (Πλουτ. Σόλ. XXI).

138. Ἡ ὑπὲρ τρίτων διαθήκη τοῦ ἔχοντος τέκνα πατρός, ἰσχυροποιεῖται, ἐὰν ταῦτα ἀποθάνωσι μέχρι δύο ἐτῶν μετὰ τὴν ἡβην, ἥτοι ἐὰν ἀποθάνωσι πρὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας του. Ἐπίσης ἡδύνατο νὰ γράψῃ ὁ πατήρ ἐν τῇ διαθήκῃ, εἰ μὴ γένοιτο αὐτῷ παιδίον ἐκ τῆς γυναικός, τοῦτον κληρονομεῖν τῶν ἑαυτοῦ (Ἰσαίου - Φιλοκτ. 7, κ.λπ.). — Ἰδε r. 1 Εἰσηγ. 2. 13 καὶ r. 1 Π. 28. 3. — Ὁμοίως κατωτέρω θέμα 179.

139. — Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 113.

139α. — Ἀποκήρυξις (ἀπείπασθαι) καλεῖται τὸ δικαίωμα τοῦ πατρὸς ν' ἀποκηρύξῃ τὸ τέκνον του (Ἡροδότου 1. 59, Εὐριπίδ. Ἀλκυστ. 737). — Ὁ ἀποκήρυκτος διαφέρει τοῦ ἐκποιήτου (τοῦ εἰς υἰοθεσίαν διδομένου), ὅτι ὁ μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐπὶ ἀμαρτήματι ἐκβάλλεται, ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ φύσει πατρὸς εἰς ἕτερον οἶκον δίδεται πρὸς θέσιν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνῆκε μόνον εἰς τὸν πατέρα, ὅστις κύριος εἶναι οὐ μόνον θέσθαι τὸ ὄνομα ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ πάλιν βούληται ἐξαλεῖψαι ἀποκηρῦξαι (Δημοσθ. Βοιωτόν, περὶ τοῦ ὀνόματος 39). — Ἡ ἀπόφασις τοῦ πατρὸς, ἔδει νὰ τύχῃ δικαστικῆς κυρώσεως (Ἰσαίου - Ἀπολλοδ. 30, Πλάτων. Νόμοι XI. 928, Λουκιαν., Ἀποκηρύττ. 8), καὶ νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς τὸ κοινὸν διὰ κήρυκος (Πλάτων. — Νόμοι XI. 928). — Ἡ ἀποκήρυξις ἐρρήγνυε πάντα δεσμὸν μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ πάσης τῆς οἰκογενείας, ἐστέρει δὲ τὸν ἀποκηρυττόμενον τῆς τε ἀγχιστείας καὶ τῆς κληρονομίας (Διογυσ. Ἀλικαρν. 11. 26), οὐχ ἤττον ἡδύνατο νὰ ἀνακληθῇ ὑστέρως (Λουκιαν. Ἀποκηρυττ. 9, ἴδε ἐντοσούτῳ αὐτ. 10). — Ἐὰν ὁ ἀπο-

140. Ἐξαίρετον. Ἐξαίρετον δ' ἡμῖν γενομένην τὴν οἰκίαν.

141. Ἀγωγή κλήρου. Κληροῦν δὲ κλῆρον καὶ ἐπικλῆρον, ὅσοι εἰσὶ μῆνες, πλὴν τοῦ Σκιροφοριῶνος, ἐπίδικον δὲ κλῆρον μὴ ἔχειν.

142. Ἐάν δ' ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου ἢ τῆς ἐπικλήρου, προσκαλείσθω τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν· παρακαταβολὰς δ' εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐάν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσῃται, ἀτελής ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. ἐάν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταύτά, ὃ ἡ προθεσμία μήπω ἐξήκῃ· τὴν δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ ἔχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο οὐ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα.

κηρυττόμενος ἦτο ἀνῆλικος, ὁ Ἄρχων ἐφρόντιζε περὶ τοῦ διορισμοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ. — Ἐν τῷ ρωμ. δικ. ρητῶς ἀναφέρεται ὅτι δὲν ἀναγνωρίζεται αὕτη (ν. 8. Κ. 8. 46/47, ἐν Βασ. 31.2.8).

140. Δημοσθ. Πρὸς Βοιωτὸν περὶ προικός, 60, σελ. 1026. — Πρωτοτόκια. Δὲν ἀναγνωρίζοντο ὑπὸ τῆς νομοθεσίας τοῦ Σόλωνος. Εἰς τὸν πρωτότοκον ἐξαιρετικῶς παρείχετο τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ πρῶτος τὸν κλῆρον αὐτοῦ (Δημοσθ. Φορμίων. 11 σελ. 947), νὰ συνεχίζῃ τὰς παραδόσεις τοῦ οἴκου, καὶ νὰ μετέχῃ ἐνταυτοῖς ἡμῶν, παρασχεθεῖσιν εἰς τὸν πατέρα.

141. Ἴδε θέμα 95.

142. Δημοσθ. Πρὸς Μάκαρτ. 16 σελ. 1051, 1052. Ἀμφισβήτησις μὲν, ὅστις ἀμφισβητεῖ κλῆρον κατὰ γένος ὡς ὅτε ὄντος υἱοῦ τῷ τελευτῶντι παρακαταβόλῃ δὲ ὅστις ἀντιλέγει ὡς αὐτὸς δικαιότερος ὢν ἔχειν τὸν κλῆρον ἐξ ἀρχιερείας ἢ διαθηκῶν· παρακατέβαλλε δὲ τῆς οὐσίας τὸ δέκατον, ὡς προσεισοίσων ἐάν ἡττηθῇ. Διαμαρτυρία δὲ, ὅστις διαμαρτυροῖτο μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον ὡς ὄντος υἱοῦ. ἐπίσκηψις δὲ, εἰ τὸν κλῆρον διαμαρτυρίαν ὡς ψευδῆ αἰτιῶτο (Πολυδ. Η. 32, 33). — Προσεκαλέσαντο τὴν γυναῖκα πρὸς τὸν ἄρχοντα εἰς διαδικασίαν τοῦ κλήρου τοῦ Ἀγνίου, φάσκοντες τὸν νόμον κελεύειν παρὰ τοῦ ἐπιδεδικασμένου καὶ ἔχοντος τὸν κλῆρον προσκαλεῖσθαι, ἐάν τις βούληται ἀμφισβητεῖν ἢ παρακαταβάλλειν βούλεται τοῦ κλήρου τοῦ Ἀγνίου ἢ κατὰ γένος ἢ κατὰ διαθήκας, οὐκ ἐτόλμησε παρακαταβαλεῖν (Δημοσθ. Μακαρτ. 5, 7, σελ. 1051, 1052, Ἰσαίου - Νικοστρ. 10). — Διαδικασία. Οἱ οἰκεῖοι κληρονόμοι κατελάμβανον τὴν κληρονομίαν ἅμα τῷ θανάτῳ τοῦ κληρονομουμένου (οἱ γνήσιοι παῖδες ἀνεπίδικα ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρῶα, Ἰσαίου - Πύρρον 59, καὶ τὰ τῶν πάππων παραδίδονται τοῖς ἐγγόνοις, Ἰσαίου - Κίρωνος 32), ἢ ἐγκατάστασις τούτων ἐκαλεῖτο ἐμβατεία, ἐάν οἱ ἀναγκαῖοι οὗτοι κληρονόμοι παρημποδίζοντο παρὰ τρίτου ἡσκειτο ἢ περὶ ἐξούλης δίκῃ, ἢ ἢ περὶ κακώσεως εἰσαγγελία (Ἰσαίου - Πύρρον 62), ταύτῳ καὶ διὰ τὴν ἐπικλῆρον (Ἰσαίου - Πύρρον 46 ἐπ.), δι' ἧς, οὐδὲν ἐπιτίμιον ἔπεστιν, οὐδὲ ἐάν μηδεμίαν τῶν ψήφων οἱ εἰσαγγεῖλαντες μεταλάβωσιν, οὔτε πρυτανεῖα, οὔτε παράστασις οὐδεμία τίθεται (Ἰσαίου - Πύρρον 47). — Ἐξ ἀντιθέτου οἱ λοιποὶ κληρονόμοι, καὶ οἱ ἐξ υἱοθεσίας προσερχόμενοι, ὥφειλον νὰ ζητήσουν τὴν ἐπιδικασίαν τῆς κληρονομίας διὰ τοῦ Ἄρχοντος, κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν, πλὴν τοῦ μηνὸς Σκιροφοριῶνος (ἴδε προηγούμενον θέμα), ἢ ἐνέργεια αὕτη ἐκαλεῖτο λαγχάνειν τοῦ κλήρου (Δημοσθ. Στεφάν. Β. 23 σελ. 1136). — Μεθὸ ὁ Ἄρχων (ἢ ὁ Πολέμαρχος, ἐάν ἐπρόκειτο περὶ ξένου ἢ μετοίκου, Δημοσθ. ἀνωτέρω) κατὰ τὴν κυρίαν ἐκκλησίαν ἐκάλει διὰ τοῦ κήρυκος, εἰ τις ἀμφισβητεῖν ἢ παρακαταβάλλειν βούλεται τοῦ κλήρου, καὶ ἐάν μὲν οὐδεὶς ἐνεφανίζετο διὰ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν κληρονομίαν, ἐπεδικάζε ταύτην εἰς τὸν αἰτήσαντα,

143. Πέντε ἐτῶν δικάσασθαι τοῦ κλήρου, ἐπειδὴν τελευτήσῃ ὁ κληρονόμος.

144. Ὁ τὰ πατρῶα κατεδηδοκῶς, ἢ ὢν ἂν κληρονόμος γένηται, ἄτιμος ἔσται.

145. Ἄταφοι νεκροί. Ὁς ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν, θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς βλέποντας.

146. Τοὺς δ' ἀπογιγνομένους ἐν τοῖς δήμοις, οὓς ἂν μηδεὶς ἀναιρῇται, ἐπαγγελλέτω ὁ δήμαρχος τοῖς προσήκουσιν ἀναιρεῖν καὶ θάπτειν καὶ καθαίρειν τὸν δῆμον, τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἀπογένῃται ἕκαστος αὐτῶν. ἐπαγγέλλειν δὲ περὶ μὲν τῶν δούλων αὐτῷ δεσπότη, περὶ δὲ τῶν ἐλευθέρων τοῖς τὰ χρήματ' ἔχουσιν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ χρήματα τῷ ἀποθανόντι, τοῖς προσήκουσι τοῦ ἀποθανόντος ἐπαγγέλλειν. ἐὰν δὲ τοῦ δημάρχου ἐπαγγείλαντος μὴ ἀναιρῶνται οἱ προσήκοντες, ὁ μὲν δήμαρχος ἀπομισθώσάτω ἀνελεῖν καὶ καταθάψαι καὶ καθᾶραι τὸν δῆμον αὐθημερόν, ὅπως ἂν δύνωνται ὀλιγίστου. ἐὰν δὲ μὴ ἀπομισθώσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ὅ τι δ' ἂν ἀναλώσῃ, διπλάσιον πραξάσθω παρὰ τῶν ὀφειλόντων· ἐὰν δὲ μὴ πράξῃ, αὐτὸς ὀφειλέτω τοῖς δημόταις. Τοὺς δὲ μὴ ἀποδιδόντας τὰς μισθώσεις τῶν τεμενῶν τῶν

ἐὰν δὲ ἐνεφανίζοντο ἀμφισβητήσεις παρ' ἐνὸς ἢ πλείονων προσώπων, ἀνεκρίνετο ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος βάσει τῶν ὑποβληθεῖσων προτάσεων, ἀντιγραφῶν καὶ ἀποδείξεων (Δημοσθ. Ὀλυμπιοδ. 21, 30 ἐπ. σελ. 1173, 1175) καὶ παρεπέμπετο εἰς τὴν ἀντίθετην δικαστήριον τῆς Πλειάδας, ὑποχρεωμένου ἐν μιᾷ συνεδριάσει νὰ ἐκδικάσῃ πᾶσας τὰς ἀμφισβητήσεις. Ἐὰν ἐκ τῶν πλειόνων διαδίκων δὲν ἐνεφανίζετο εἷς, ἡ δίκη ἐπροχώρει διὰ τοῦ ἐμφανισθέντος, ἀλλ' ἐὰν ἦτο ὁ ἀντίδικος μόνον εἷς, καὶ δὲν ἐνεφανίζετο κατὰ τὴν δίκην, ἐπεδικάζετο αὐτῷ ἡ κληρονομία (διέγραφεν ὁ ἄρχων κατὰ τὸν νόμον τὴν ἀμφισβήτησιν, Δημοσθ. Ὀλυμπιοδ. 26 σελ. 1174). — Ὁ ἐρήμην δικασθεὶς, ἡδύνατο νὰ ἀσκήσῃ νέαν δίκην πρὸς ἀμφισβήτησιν τῆς κληρονομίας, ἐὰν ἦτο ἀπὸν λόγῳ ἀποδημίας (δημοσίᾳ ἀπειῖναι στρατευόμενον, Δημοσθ. Ὀλυμπιοδ. 25 σελ. 1174), ἀλλ' ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔδει νὰ καταβάλλῃ τὴν παρακαταβολὴν καὶ νὰ κλητεύσῃ τὸν ἀντίδικον (Δημοσθ. Μακάριτ. 15 σελ. 1054). — Ἀλλ' ἡδύνατο νὰ μὴν ἐδικάζετο ἡ δίκη εὐθυδικία, ἀλλὰ νὰ ὑποβληθῶσιν ἀναβλητικαὶ ἐνστάσεις διὰ διαμαρτυρίας, μὴ εἶναι τὸν κλῆρον ἐπίδικον, ἐν τοιαύτῃ περιστάσει ἀνεστέλλετο ἡ πρόοδος τῆς δίκης (τὸ τῶν διαμαρτυριῶν γένος ἀποκλείει εἰσαγωγῆς ἕκαστα τῆς εἰς τὸ δικαστήριον, Δημοσθ. Λεωχάρ. 59 σελ. 1098).

143. Ἐὰν παρήρχετο ἄπρακτος ἡ πενταετής προθεσμία, ἐκαλοῦντο οἱ λοιποὶ συγγενεῖς ἐκ τῶν ἐγγυτέρων. (Ἰσαίου - Πύρρου, 58).

144. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 75.

145. Ἴδε βιβλ. Α' τίτλ. β' θέμα 4. — Ὁ ἐνταφιασμός ἐθεωρεῖτο ἱερὸς (Αἰλίου τοῦ Ποικ. Ἰστ. Ε. 14), καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἀναξίους γονεῖς. Ἡ παραμέλησις τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἐθεωρεῖτο βαρὺ ἔγκλημα (Δημοσθ. Ἀριστογ. Α' 54, σελ. 787 κ.λπ.). — Ἡ μὴ ταφή ἐθεωρεῖτο ὡς κατάρα· Κακὸς κακῶς ἄθαπτος ἐκπέσοι χθονὸς (Σοφοκλ. Αἴας).

146. Δημοσθ. Μακάριτ. 57, σελ. 1069. — Παρ' ἡμῖν ἐπίσης θεωρεῖται ὁ ἐνταφιασμός ἱερὸν καθῆκον, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ὑποχρεῶνται οἱ Δῆμοι (νῦν καὶ αἱ Κοινότητες) ὅπως θάπτωσιν ἰδίαις δαπάναις τοὺς μὴ ἔχοντας οἰκείους καὶ συγγενεῖς (Διάτ. τῆς 11 Σεπτ. 1836).

τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἄλλων θεῶν καὶ τῶν ἐπωνύμων, ἀτίμους εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ γένος καὶ κληρονόμους τοὺς τούτων, ἕως ἂν ἀποδῶσι.

147. *Ταφή αὐτοκτονοῦντος*. Ἐάν τις αὐτὸν διαχρήσῃται, τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν ἀποκόπτειν χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν.

148. *Τάφοι*. Ἐπ' ἀλλότρια μνήματα μὴ βαδίζειν χωρὶς ἐκκομιδῆς.

149. *Τάφον μὴ ἐξαλείψειν*, μηδ' ἀλλότριον νέκυν φέροιεν.

150. *Διατυπώσεις πένθιμοι*. Τὸν ἀποθανόντα προτίσσεσθαι ἔνδον, ὅπως ἂν

147. *Αἰσχίν. Κτησιφῶντος*, 244. — Τὸ δὲ ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα, ἢ τι λυπηρόν, οὐκ ἀνδρείου, ἀλλὰ μᾶλλον δειλοῦ. Μαλακία γὰρ τὸ φεύγειν τὰ ἐπίποννα, καὶ οὐχ ὅτι καλὸν ὑπομένει, ἀλλὰ φεύγων κακὸν (*Ἀριστοτ. Ἠθικὰ — Νικομάχ. Γ. 11*, σελ. 1116a, *Αἰσχίν. Κτησιφ.* 636, 637, κ.λπ.).

148. *Τάφος*. — Οἱ δ' αὖ ἐκείνων ἔτι πρότεροι αὐτοῦ καὶ ἔθαπτον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοὺς ἀποθανόντας (*Πλάτων. Μένως*, V. σελ. 315), βραδύτερον ὅμως οἱ νεκροὶ ἐνεταφιάζοντο ἐκτὸς τῆς πόλεως, συνήθως εἰς τὰς παρὰ τὰς πύλας αὐτῆς ὁδοὺς. — Οἱ ἀγρόται ἐνεταφιάζοντο συνήθως ἐντὸς τῶν κτημάτων των (*Δημοσθ. Εὐεργ. καὶ Μισῆρ*, 65 σελ. 1159), οἱ ἐν πολέμῳ πεσόντες, ἐκηδεύοντο δημοσίᾳ δαπάνῃ ἔξω τοῦ Κεραμεικοῦ (*Θουκυδ. Β. 34, Πανσαρ. Α. 29*), καὶ οἱ κεραυνόπληκτοι, οἵτινες, θεωρούμενοι ὡς ἱεροί, ἐνεταφιάζοντο ἐν τῷ χώρῳ ἐνθα ἐπλήγησαν (*Εὐριπ. Ἰων.* 935), ἐν ᾧ οἱ δὲ ὠρισμένα ἐγκλήματα θανατοῦμενοι ἐστεφάνωντο τῆς ταφῆς (*Πλάτων. Θεμιστ.* 22, *Θουκυδ. Ι. 134*). — Οἱ παροὶ ἦσαν οἰκογενειακοὶ καὶ κοινοὶ ἅπασιν τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς οἰκογενείας προερχομένοις (*Δημοσθ. Μακάρι.* 79 σελ. 1077), ὅσοι περ τοῦ γένους κοινωνοῦσι, ἐντεῦθεν δὲ ἡ ταφή τινος ἐν τῷ οἰκογενειακῷ τάφῳ, ἀπετέλει ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἰσχυρὸν τεκμήριον περὶ τοῦ δεσμοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν οἰκογένειαν (*Δημοσθ. Εὐβοιῶν.* 28, σελ. 1307). — Ἦτο ἐπιβεβλημένη ἡ διατήρησις τῶν οἰκογενειακῶν τάφων ἐν καλῇ καταστάσει, ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι μεταξὺ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, οἱ παραμελοῦντες τοὺς οἰκογενειακοὺς τάφους των (*Ξενοφ. Ἀπομνημ.* II. 2, 13). — Κατὰ διάταξιν τοῦ Σόλωνος, ἀπηγορεύετο ἡ ἀνέγερσις πολυτελῶν μνημάτων, ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη συνήθως δὲν ἐτήρεῖτο (*Λυσίου — Διογείτ.* 21, *Δημοσθ. Στεφάν.* Α'. 79, σελ. 1125). — Ἐν ἀρχῇ ἡ σύζυγος μὴ ἀποσχιζομένη τοῦ οἴκου αὐτῆς διὰ τοῦ γάμου, θνήσκουσα, ἐθάπτετο εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τοῦ πατρὸς τῆς τάφον, βραδύτερον ὅμως, κατὰ τὸν Θεόφραστον (περὶ Περιεργείας) ἐθάπτετο εἰς τὸν τάφον τοῦ συζύγου τῆς, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ἐδηλοῦτο τὸ ὄνομα τῶν γονέων τῆς. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὡς ἤδη ἐγεννήθη, προκειμένου περὶ συζύγου, ἀποθνησκούσης ἀτέκνου, οὕτω, ἀναφέρεται πατὴρ τοιαύτης, ὅστις ἠξίωσεν, ὅτι λυομένου τοῦ γάμου διὰ τοῦ θανάτου, ἔδει ἡ ἀτεκνος θυγάτηρ νὰ ταφῇ εἰς τὸν ἰδικὸν τοῦ οἰκογενειακὸν τάφον, ἀλλὰ τὸ Ἐφετεῖον Τζανὶ τῆς Ἰταλίας, ἀπέρριψε τὴν αἵτησιν τοῦ πατρὸς, δεχθὲν ὅτι διὰ τοῦ γάμου τίκεται ἰδιάζουσα σχέσις μεταξὺ τῶν συζύγων, καθ' ἣν ἀναπτύσσονται δεσμοὶ στοργῆς καὶ προσωπικαὶ σχέσεις, ἐμπνεόμεναι ὑπὸ ὑψηλῶν ἠθικῶν ἰδεῶν, δικαιώματος καὶ καθήκοντος πίστεως καὶ βίου κοινοῦ (*Νομικὴ Ἐπιθεώρ. Ζέπου Α.* σελ. 539).

149. Ἴδε προηγουμένην σημείωσιν. — Κατὰ τὸ ῥωμ. δίκαιον ἡ παραβίασις τάφου ἐπιφέρει ἀτιμίαν (*ν. 1 Π. 47. 12*). — Ἴδε καὶ *Βασ. 60. 23 καὶ 59. 1*.

150. *Δημοσθ. Μακάρι.* 62. — Ὁ νεκρὸς ἐξετίθετο εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας, ἐνετα-

βούληται. ἐκφέρειν δὲ τὸν ἀποθανόντα τῇ ὑστεραίᾳ, ἢ ἂν προθῶνται, πρὶν ἥλιον ἐξέχειν. βαδίζειν δὲ τοὺς ἄνδρας πρόσθεν, ὅταν ἐκφέρονται, τὰς δὲ γυναῖκας ὀπίσθεν. γυναῖκα δὲ μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος μηδ' ἀκολουθεῖν ἀποθανόντι, ὅταν εἰς τὰ σήματα ἄγῃται, ἐντὸς ἐξήκοντ' ἐτῶν γεγονυῖαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσι· μηδ' εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος εἰσιέναι, ἐπειδὴν ἐξενεχθῇ ὁ νέκυς, γυναῖκα μηδεμίαν πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσι, καὶ πρὸς τὸ μνήμα ἀκολουθεῖν τὰς αὐτὰς ταύτας.

151. Ἐξιέναι ἱματίων τριῶν μὴ ἐχούσας κελεύει. Μηδὲ βρωτὸν ἢ πότον πλείονος ἢ ὀβολοῦ φερομένην, μηδὲ κάνητα πηχιαίνου μείζονα. Μηδὲ νύκτωρ πορεύεσθαι πλὴν ἀμάξῃ κομιζομένην, λύχνου προφαίνοντος. Ἀμυχὰς δὲ κοπτομένην καὶ τὰ θρηνεῖν πεποιημένα καὶ τὸ κωλύειν ἄλλον ἐν ταφαῖς ἐτέρων ἀφεῖλε.

152. Μὴ συντιθέναι πλέον ἱματίων τριῶν.

153. Θυσίαι πρὸς νεκρὸν. Μὴ ἐναγίζειν βοῦν.

154. Τῇ τε ἱερείᾳ τῇ τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς ἐν Ἀκροπόλει, ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος φέρειν χοῖνικα κριθῶν, καὶ πυρῶν ἑτέραν, καὶ ὀβολόν.

155. Μνημόσυνα. Τοὺς παῖδας ἢ τοὺς κηδεμόνας, ἐπειδὴν ἀποθάνωσιν οἱ γονεῖς, ὅπως τῶν νομιζομένων τύχῳσι, παρασκευάζειν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

φιάζετο δὲ τὴν ἐπομένην πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Κατὰ τὴν ἐκφορὰν προηγούμενοι οἱ ἄνδρες τῶν γυναικῶν, ἐκ τούτων δὲ, μόνον αἱ στενωτέραι συγγενεῖς, καὶ αἱ ὑπερεξηκοντούτιδες, ἡδύναντο νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νεκροῦ, καὶ νὰ συνοδεύουσι τὴν κηδεῖαν αὐτοῦ.

151. Ἴδε Κικέρωνος περὶ νόμων, βιβλ. 2, κεφ. 23. — Ἴδε καὶ ν. 3 Κ. 3. 44, Αἰνεϊάδ. Βιργιλίου βιβλ. 4 στίχ. 672. — Οὔτε δὲ κόσμια, οὔτε δὲ τοιοῦτο δεῖ συνθάπτειν, ὅπερ οἱ ἀπλούστεροι ποιοῦσι. (ν. 14 § 5 Π. 11. 7 ἐν Βασ. 59.1.10).

152. Ὑπῆρχε συνήθεια ὅπως μετὰ τῶν νεκρῶν θάπτονται καὶ πάντα τὰ ἱμάτια τοῦ θανόντος, διὰ τοῦ νόμου τούτου τοῦ Σόλωνος ἀπηγορεύθη τοῦτο.

153. Ἐπίσης ὁ νόμος οὗτος κατήργησε τὴν συνήθειαν ὅπως, καὶ ἅμα τῇ κηδεύσει, καὶ κατὰ τὰ ὕστερον τελούμενα μνημόσυνα (ἐναγίσματα, κτερίσματα, προθέσεις, ἐκφοραί, ἑνατα τριακάδες, γενέσια, νεκύσια, (Πολυδ. Γ'. 102), θυσιάζεται βοῦς.

154. Τῇ τε ἱερείᾳ τῇ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς ἐν Ἀκροπόλει ὑπὲρ τοῦ ἀποθανόντος φέρειν χοῖνικα κριθῶν καὶ πυρῶν ἑτέραν καὶ ὀβολόν, καὶ ὅτε ἂν παιδάριον γένηται, τὸ αὐτὸ τοῦτο (Ἀριστοτ. Οἶκον. Β. 4 σελ. 1347a).

155. Ἰσαίου — Φιλοκτήμ. 10, Μεγεκλ. 36. — Οἱ δὲ νόμοι καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι τοὺς παῖδας τοὺς γονεῖς τρέφειν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωσιν, ὅπως τῶν νομιζομένων τύχῳσι, παρασκευάζουσιν; (Δημοσθ. Τιμοκρ. 107, σελ. 733). — Καὶ νῆ Δία, ἐάν τις τῶν γονέων τελευτησάντων τοὺς τάφους μὴ κοσμήῃ, καὶ τοῦτο ἐξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς τῶν Ἀρχόντων δοκιμασίαις (Ξενοφ. Ἀπομνημον. Β. β, 13).

156. Κατοιχομένους χοάς (ἐναγίσματα) ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις.

157. Ἐμπράγματα. Μέγεθος ιδιοκτησίας. Μὴ κτᾶσθαι γῆν, ὁπόσῃν ἂν βούληται τις.

158. Γειτονικά δίκαια. Ὅπου μὲν ἐστὶ δημόσιον φρέαρ ἐντὸς ἵππικοῦ, χρῆσθαι τούτῳ... ὅπου δὲ πλεῖον ἀπεῖχε, ζητεῖν ὕδωρ ἴδιον.

159. Ἐάν τις φρέαρ παρ' ἀλλοτρίῳ χωρίῳ ὀρύττῃ, ὀργυιὰν ἀπολιπεῖν.

160. Ἐὰν δὲ ὀρύξαντες ὀργυιῶν δέκα βάθος παρ' ἑαυτοῖς μὴ εὕρωσιν ὕδωρ, τότε λαμβάνειν παρὰ τοῦ γείτονος, ἐξάχουν ὕδριαν δις ἐκάστης ἡμέρας.

161. Πυρὰν καὶ τύμβον νέον τῷ ἀλλοτρίῳ οἴκῳ μὴ παραβάλλειν ἐγγυτέρῳ τῶν ἐξήκοντα ποδῶν.

162. Ἐάν τις τάφρον ἢ βόθρον παρ' ἀλλοτρίῳ χωρίῳ ὀρύττῃ, ὅσον τὸ βάθος αὐτοῦ ἦ, τοσοῦτον ἀπολείπειν.

163. Ἐάν τις αἵμασιὰν παρ' ἀλλοτρίῳ χωρίῳ ὀρύττῃ, τὸν ὅρον μὴ παραβαί-

156. Ἰδε *Λημοσθ. Μάκαρι*, 67 *De leg.* 1972. — *Κικέρων. XI^{tu} Reg. βιβλ. 3, κεφ. 16*. — Τὰ μνημόσυνα ταῦτα ἐγένοντο ὅπως ἐξομαλύνοντες αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων δι' ἐμπραγμάτων καθ' ὠρισμένας ἡμέρας. — Ἰδε καὶ *Βιργιλ. Αἰνείδα* στιχ. 213.

157. Διότι μὲν οὖν ἔχει τινὰ δύναμιν εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν ἢ τῆς οὐσίας ὁμαλότης, καὶ τῶν πάλαι τινὲς φαίνονται διεγνωκότες εἶναι καὶ Σόλων ἐνομοθέτησε, καὶ παρ' ἄλλοις ἐστὶ νόμος, ὃς κωλύει κτᾶσθαι γῆν, ὁπόσῃν ἂν βούληται τις..... ἡ γὰρ τῆς τοιαύτης κτήσεως, αὐτάρκεια πρὸς ἀγαθὴν ζωὴν οὐκ ἀπειρός ἐστιν, ὥσπερ Σόλων φησὶ ποιήσας, πλούτου δ' οὐδὲν τέρας πεφασμένον ἀνδράσι κεῖται. — Κεῖται γὰρ ὥσπερ καὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις· οὐδὲν γὰρ ὄργανον ἀπειρον οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης, οὔτε πλήθει οὔτε μεγέθει, ὁ δὲ πλοῦτος ὀργάνων πλήθός ἐστιν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν (*Ἀριστοτ. Πολιτ. I. 8, σελ. 1256β*).

158. Ὁ Σόλων ἔγραψε τὸν νόμον τοῦτον, ἐπεὶ δὲ πρὸς ὕδωρ, οὔτε ποταμοὺς ἐστὶν ἀεννάοις, οὔτε λίμναις τισὶν οὔτε ἀφθόνοις πηγαῖς ἢ χώρᾳ διαρκῆς, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι φρέασι ποιητοῖς ἐχρῶντο. — Τὸ δ' ἵππικόν διάστημα τεσσάρων ἦν σταδίων (*Πλουτ. Σόλ. XXIII*).

159. Ἐτάχθη τοῦτο ἵνα μὴ βλάβηται ὁ γείτων, ἐὰν τυχὸν προὔπῃρχε φρέαρ αὐτοῦ.

160. *Πλουτ. Σόλ. XXIII*. — Ἐξάχουν, ἤτοι περιλαμβάνουσιν ἐξ χοάς. — Κατὰ τὸ ρωμ. δ. (*v. 1 § 23 Π. 39. 3*) θεωρεῖται ὡς οἶονεὶ δουλεία ἢ χρῆσις γειτονικοῦ ὕδατος, γενομένη ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ἄνευ συμβάσεως, ἢ λάθρα ἢ βία νομεῖς.

161. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἐτέθη ἕνεκα τοῦ φόβου πυρκαϊᾶς. — Ἡ διάταξις αὕτη περιελήφθη καὶ εἰς τὴν Δωδεκάδελτον.

162. *Πλουτ. Σόλ. XXIII. 19*. — Ἦτοι ἐὰν σκάψῃ τις τάφρον ἢ λάκκον πλησίον γειτονικοῦ κτήματος, ὑποχρεοῦται νὰ ἀφίνη ἀπόστασιν, ἴσην πρὸς τὸ βάθος τοῦ λάκκου ἢ τῆς τάφρου.

163. Ὁ νόμος οὗτος τοῦ Σόλωνος μετηνέχθη καὶ εἰς τὴν Δωδεκάδελτον. Περιλαμβάνεται ἐν *v. 13 Π. 10. 1, Βασ. 58.9.13*.

ειν. Ἐάν δὲ τειχίον, πόδα ἀπολείπειν, ἐάν δὲ οἶκημα δύο πόδας, καὶ ἐάν φρέαρ, ὀργυιάν.

164. Εἰ δέ τις ἐν ἀγρῷ βούλοιτο κτίσαι τόξου βολὴν ἀπὸ τοῦ ἀγρογείτονος ἀπέχετω ὀργυιάν.

165. Ἐλαίαν δὲ καὶ συκῆν ἐννέα πόδας ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου φυτεύειν, τὰ δὲ ἄλλα δένδρα πέντε πόδας.

166. Στοιχάδας.

167. Μελισσῶν σμήνη καθιστάμενον, ἀπέχειν τῶν ὑφ' ἐτέρου πρότερον ἰδρυμένων πόδας τριακοσίους.

168. Ἐκρίζωσις ἐλαίας. Ἐάν τις ἐλάαν Ἀθήνησιν ἐξορύττη, ἐάν μὴ εἰς ἱερὸν Ἀθηναίων δημόσιον ἢ δημοτικόν, ἢ ἑαυτῷ χρῆσθαι μέχρι δυοῖν ἐλάαιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκάστου, ἢ ἐπὶ ἀποθανόντα δέῃ χρήσασθαι, ὀφείλειν ἑκατὸν δραχμὰς τῷ δημοσίῳ τῆς ἐλάας ἐκάστης. τὸ δὲ ἐπιδέκατον τούτου τῆς θεοῦ εἶναι. ὀφειλέτω δὲ καὶ τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἐπεξιόντι ἑκατὸν δραχμὰς καθ' ἐκάστην ἐλάαν. τὰς δὲ δίκας εἶναι περὶ τούτων πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταὶ εἴσι. πρυτανεῖα δὲ τιθέτω ὁ διώκων τοῦ αὐτοῦ μέρους. οὗτου δ' ἂν καταγνώσθῃ, ἐγγραφόντων οἱ ἄρχοντες, πρὸς οὓς ἂν ᾖ ἡ δίκη, τοῖς πράκτορσιν ὅ τῷ δημοσίῳ γίγνεται· ὁ δὲ τῇ θεῷ γίγνεται, τοῖς ταμίαις τῶν τῆς θεοῦ. ἐάν δὲ μὴ ἐγγραφῶσιν, αὐτοὶ ὀφειλόντων.

164. Αἱ γειτονικαὶ ἀγροτικαὶ οἰκίαι δεόν νὰ ἀπέχων μίαν ὀργυιάν.

165. "Ὀρίσε δὲ καὶ φυτειῶν μέτρα μάλ' ἐμπείρως, τοὺς μὲν ἄλλο τι φυτεύοντας ἐν ἀγρῷ, πέντε πόδας ἀπέχειν τοῦ γείτονος καλεύσας, τοὺς δὲ συκῆν ἢ ἐλαίαν ἐννέα. Πορρωτέρω γὰρ ἐξικνεῖται ταῦτα ταῖς ρίζαις· καὶ οὐ πᾶσι γειτνιά τοῖς φυτοῖς ἀσινῶς, ἀλλὰ καὶ τροφήν παραιρεῖται καὶ βλάπτουσιν ἐνίοις ἀπορροὴν ἀφίησι (Πλουτ. Σόλ. XXIII. 15).

166. Σόλων δὲ καὶ στοιχάδας τινὰς ἐλάας ἐκάλεσε, ταῖς μορίαις ἀντιτιθείς, ἴσως τὰς κατὰ στόχον πεφυτευμένας (Πολυδ. Ε. 36).

167. Πλουτ. Σόλ. XXIII. 20. — "Ἴδε ν. 5 § 2 Π. 41. 1 καὶ ν. 14 Εἰσηγ. 2. 1.

168. Ἦτο ἀπηγορευμένη ἡ ἐκρίζωσις ἐλαίας, καὶ αὕτη ἡ εἰς πατρικὸν κτῆμα εὐρισκομένη. Ἐξαιρετικῶς ἐπετρέπετο ἡ ἐκρίζωσις δύο ἐλαιῶν ἐτησίως ἐκ τοῦ ἰδίου κτήματος, ἐάν ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιηθῶσι δι' ἀτομικὰς του ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἐπλήρωνε πρόστιμον ἑκατὸν δραχμῶν δι' ἐκάστην ἐλαίαν, οὗ προστίμου τὸ δέκατον ἐδίδετο εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Πᾶσα παράβασις κατηγγέλλετο εἰς τοὺς Ἀρχοντας, ὑποχρεουμένου τοῦ καταγγέλλοντος νὰ καταθέσῃ δικαστικὸν παράβολον, πρυτανεῖαν καλουμένην, ἥτις περιήρχετο εἰς τοὺς δικάζοντας τὴν παράβασιν. Ἡ πρυτανεῖα αὕτη ἦτο δραχμαὶ τρεῖς ἐάν ἡ βλάβη ἦτο δραχμαὶ 100 - 1.000, τριάκοντα δὲ δραχμαὶ μέχρι 10.000. Πράκτορες ἐκαλοῦντο οἱ εἰσπράκτορες τῶν προστίμων. — Ἴδε Δημοσθ. Μακάρι. 71, σελ. 1074. — Τὸ ρωμ. δ. ἀπαγορεύει τὴν ἐκκοπὴν δένδρων. Κατὰ τοῦ παραβάτου ἡσκαῖτο ὁ Ἀκουῖλιος νόμος. Περὶ δένδρων ἴδε ν. Π. 47. 7, ἐν Βασ. 60. 16. — Ἴδε καὶ ν. 1 Κ. 11. 78.

169. *Διεκδίκησις*. Τὸν ἀμφισβητοῦντα χωρίου, δικάζεσθαι τὸ ἔχοντι αὐτὸ καρποῦ, εἰ δὲ οἰκίας ἐνοικίου.

170. *Χρησις*. Ἡρῶν ἢ τύμβον μὴ χρήσει λαμβάνειν.

171. *ὑποθήκη*. Ὅρους ἐφεστάναι χωρίων.

172. Εἰς ἃ τις ἀπετίμησε, μὴ εἶναι δίκας, οὔτ' αὐτοῖς, οὔτε κληρονόμοις.

173. *Ἐνοχικά - Συμβάσεις*. Ὅσα ἂν τις ἐκὼν ἕτερος ἐτέρῳ ὁμολογήσῃ ἐναντίον μαρτύρων, ταῦτα κύρια εἶναι.

174. Μὴ συντίθεσθαι παρὰ τὸν νόμον.

169. Ἐὰν ἡμφισβητεῖτο ἡ κυριότης κτήματός τινος, ἐπὶ μὲν ἀγροῦ ἡσκειτο ἡ περὶ καρποῦ δίκη, ἐπὶ δὲ οἰκίας ἡ περὶ ἐνοικίου. Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν δικῶν τούτων, ἡσκειτο ἡ δίκη οὐσίας, ἐὰν δὲ μετὰ τὴν ἐκδοσιν ἀποφάσεως ὁ καταδικασθεὶς δὲν ἀπέδιδε τὸ κτῆμα, ἡσκειτο τρίτη ἀγωγὴ, ἡ περὶ ἐξούλης (ἐξώσεως), δι' ἧς ἀπεκαθίστατο ἡ παράδοσις τοῦ ἀμφισβητηθέντος κτήματος. — Κατὰ τὸν Ἀρποκρατίωνα (λέξ. οὐσίας δίκη), οἱ δικάζομενοι περὶ χωρίων ἢ οἰκιῶν πρὸς τοὺς ἔχοντας οὐσίας ἐδικάζοντο τὴν δευτέραν δίκην· ἡ δὲ προτέρα ἦν τῶν μὲν οἰκιῶν ἐνοικίου, τῶν δὲ χωρίων καρποῦ, τρίτη δὲ ἐπὶ τούτοις ἐξούλης, καὶ ἐξῆν τοῖς ἐλοῦσι (ἡττηθεῖσι) κρατεῖν τῶν κτημάτων καὶ εἰ τὴν δίκην τὴν τοῦ καρποῦ ἢ τοῦ ἐνοικίου καὶ εἰ τὴν δευτέραν ἡττηθεῖεν τὴν τῆς οὐσίας· εἰ δὲ καὶ ἐξούλης ἀλλοτρίαν ἡττηθεῖεν, συνέτι ἐξῆν ἐπικρατεῖν, ἀλλ' ἐξίστασθαι ἐδὲ τὴν τῶν κτημάτων τὸν καταδικασμένον. ταῦτα δὲ ἔστι μὲν καὶ παρ' ἄλλοις ρήτορσιν, ἀκριβέστατα δὲ εἴρηται Ἰσαίῳ ἐν τε τῷ πρὸς Τιμωνίδην περὶ χωρίου καὶ ἐν τῷ πρὸς Δωρόθεον ἐξούλης. διείλεκται δὲ περὶ τῆς δίκης καὶ Θεόφραστος ἐν ιη' περὶ νόμων. — Τὸ τῆς ἐξούλης τίμημα εἶναι δημόσιον (Ἀρποκρατίων).

170. Κατὰ τὸν Κικέρωνα (Νόμοι, II, 23) καὶ ἡ διάταξις αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν Σόλωνα. — Ἐπὶ τῶν τάφων οὐ συμβάλλεται χρονία νομὴ (r. 4 II. 11. 8, Βασ. 59. 2. 4). — Ἴδε καὶ r. 6 K. 3. 44.

171. Ὅροι ἐκαλοῦντο πίνακες ἢ στῆλαι ἐντιθέμεναι ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ εἰς τὰ ὑποθηκευόμενα κτήματα ἢ οἰκίας, εἰς τοὺς πίνακας τούτους ἀνεγράφετο τὸ ποσὸν τοῦ χρέους, τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ, καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπωνόμου ἄρχοντος (Ἀρποκρατ. λέξ. ὄρος, Πολυδ. Γ'. 85, καὶ Θ'. 9). Ὅροι ἐτίθεντο ἐπίσης εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ μισθοῦντος ἀκίνητα ὀρφανῶν ἀνηλίκων, καὶ ἐπὶ ἄλλων περιπτώσεων ἐπίσης. — Ἴδε Ἰσαίου — Φιλοκτ. 41, Δημοσθ. Σπουδ. 1029, καὶ Δημοσθ. Ὀνήτορ. Β'. 877.

172. Τὰ ὑποθηκευόμενα κτήματα, ἐφ' ὧν ἐτέθησαν ὅροι, δὲν ἠδύναντο νὰ ζητηθοῦν οὔτε ἀπὸ τὸν συνάψαντα ἐπ' αὐτῶν χρέος ὀφειλέτην, οὔτε ἀπὸ τοὺς κληρονόμους του, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξωφλεῖτο τὸ χρέος. — Ἀστικτὸν ἐκαλεῖτο τὸ ἐλεύθερον ὑποθήκης κτῆμα.

173. Πᾶσα συμφωνία, συνομολογουμένη ἐνώπιον μαρτύρων, καὶ μὴ ἀντιτιθεμένη εἰς τὸν νόμον, εἶναι ἰσχυρά. — ...ῆκει πρὸς ὑμᾶς παραβεβηκῶς ...ἕτερον δὲ (ἐνν. νόμον) κελεύοντα, κυρίας εἶναι τὰ πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας, ἃς ἂν ἐναντίον ποιήσωνται μαρτύρων (Δημοσθ. Φαινίπ. 1042, κ.λπ., Ὑπερείδ. Ἀθηνογένους 15).

174. Καὶ εἴπου ἐναντίος νόμος εὐδοκιμοῦντι, ἢ καὶ αὐτὸς αὐτῷ· οἷον ἐνίοτε, ὁ μὲν κελεύει κύρια εἶναι, ἅττ' ἂν συνθῶνται, ὁ δὲ, ἀπαγορεύει μὴ συντίθεσθαι παρὰ τὸν νόμον (Ἀριστοτέλης).

175. Τὰ σύμβολα κύρια εἶναι, ἐπειδὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ κυρωθῇ.
 176. Προσυπογράψουν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ δήμου τοῦνομα.
 177. Παιδὶ μὴ ἐξεῖναι συμβάλλειν, μηδὲ γυναικί, πέρα μεδίμνου κριθῶν.
 178. Διαιτησία. Ἐάν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβη-
 τοῦσι καὶ βούλονται διαιτητὴν ἐλέσθαι ὄντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἰρεῖσθαι ὃν ἂν βού-
 λωνται. Ἐπειδὴν δ' ἔλονται κατὰ κοινὸν μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖ-
 ναι, καὶ μηκέτι μεταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ' ἕτερον δικαστήριον ταῦτ' ἐγκλήματα,
 ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου κύρια.
 179. Δωρεά. Ὡς βούλεται τις τὰ αὐτοῦ, εἰ μὴ παῖδες ὧσιν αὐτῷ δοῦναι ἐξεῖναι.
 180. Τὰς δωρεὰς ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε κυρίας εἶναι. Τοὺς δὲ ἄρχοντας κρίνεσθαι,
 ἵνα εἰ μὲν ἄξιοι, ἔχωσιν, εἰ δὲ ἀναξίως ἔχειν δοκεῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶσι.

175. Ἔτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομφέναι πρὸς ἑκάστου ποιησομένους· ταῦτα δὲ κύ-
 ρια ἔσεσθαι, οὐκ ἐπειδὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ἡμῶν κυρωθῇ, ὡς νόμος κελεύει, ἀλλ' ἐπει-
 δὴν ὡς ἑαυτὸν ἐπανανεχθῇ (Δημοσθ. Ἀλομένης. 9).

176. Προσπαράγραψουσι νῆ Δία τὸν ἐκ Πατρὸς, ὃν σὲ ἐγγράφωσιν, ἂν δ' ἐμέ, τῆς
 ἐμῆς μητρὸς τοῦνομα. καὶ τίς ἔκωψε πώποτε, ἢ κατὰ τῶν νόμων προσπαράγραψιτ' ἂν τοῦτο
 τὸ παράγραψαι ἢ ἄλλο τι πλὴν ὁ πατήρ καὶ ὁ δῆμος (Δημοσθ. Βεῖωσι περὶ τοῦ νόμου, 9).

177. Ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν 44.

178. Πάλαι (ἦτοι πιθανῶς πρὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ρητόρων) οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ διαιτη-
 τὰς ἐλθεῖν εἰσῆγετο (Πολυδ. Η'. 126), φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ρητόρων, οἱ
 ἀρμόδιοι ἄρχοντες, πρὸς οὓς εἰσῆγετο δίκη τις, συνίστων εἰς τοὺς διαφορομένους νὰ ἀναθέσωσι
 τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς των εἰς διαιτητάς, πάντως ὅμως πᾶς διάδικος εἶχε τὸ δικαίωμα πρὶν ἢ
 εἰσαγάγῃ τὴν δίκην του εἰς τακτικούς δικαστάς, νὰ ζητήσῃ τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς του διὰ διαι-
 τητῶν. Οἱ διαιτηταὶ οὗτοι ἦσαν ἀρμόδιοι νὰ λύσωσι μόνον τὰς ἰδιωτικὰς διαφοράς, οὐχὶ δὲ καὶ
 τὰς ἐγκληματικὰς (Δημοσθ. Ἀνδροτίωνος 25, σελ. 601). — Ἡ προσφυγὴ εἰς διαιτητάς εἶχε
 τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δὲν ἦτο δαπανηρά, διότι ἕκαστος τῶν ἰδιωτικῶν διαιτητῶν ἐλάμβανεν μίαν
 δραχμὴν ὡς ἀποζημίωσιν, παρὰστασιν καλουμένην, ἐνῶ διὰ τοὺς δημοσίους διαιτητάς, καὶ διὰ τὰ
 δικαστήρια ἀπητοῦντο μείζονες δαπάναι. Οἱ ἰδιωτικοὶ διαιτηταί, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, ἐξελέγοντο
 ὑπὸ τῶν διαδίκων, οἵτινες, δι' ἐγγράφου (ἐπιτροπὴν κατὰ συνθήκας) (Δημοσθ. Φορμίων. 912),
 καθώριζον τὴν ἔκτασιν τῆς δικαιοδοσίας τῶν διαιτητῶν, ἐνίοτε περιοριστικῶς (διαίταν ἐπὶ ρητοῖς,
 Ἰσοκρ. Καλλ. σελ. 373), καὶ συνωμολόγουν τὸ ἐκκλητὸν ἢ μὴ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν (Δημοσθ.
 Ἀπατούρ. 897). — Αἱ ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν τούτων ἐθεωροῦντο ἀνέκκλητοι (Δημοσθ.
 Μειδ. 542), ἐφ' ὅσον δὲν συνωμολογήθη ἀντιθετος ρήτρα. — Ἴδε v. 39 II. 4. 8. v. 76 II. 17, 2 καὶ
 v. 2. K. 2. 55.

179. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 138. — Ἰσαίου — Μερεκλ. 13.

180. Πᾶς πολίτης ἠδύνατο ἐν τοσούτῳ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸ κύρος τῆς δωρεᾶς, ἐάν ὁ πρὸς
 ὃν αὕτη ἦτο ἀνάξιος αὐτῆς, οἱ δὲ ἄρχοντες ἠδύνατο ν' ἀκυρώσωσιν αὐτὴν ἐάν ἀπεδεικνύετο ὅτι
 ἡ ἀμφισβήτησις ἦτο ὀρθή.

181. *Ἐπαγγελία*. Ἐάν τις ἐναντίον τῶν πολιτῶν ὁμολογήσας τι παραβῇ, τοῦτον ἔνοχον εἶναι τῷ ἀδικεῖν.

182. *Δάνειον*. Ἐπὶ τοῖς σώμασι μηδένα δανείζειν.

183. *Ὑπερημερία*. Εἴ τις ἐκπροθεσμήσειε καὶ καταβάλῃ τὰς δίκας, ἐξεῖναι ἄπτεσθαι αὐτοῦ τῶν κτημάτων.

184. Ἐάν τις τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ μὴ ἐκτίσας τὸ ὄφλημα τῇ πόλει ἐξαλειφθῇ, εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας τοῦ ἀγραφίου, καὶ οὐ κατὰ τοῦ ὀφείλοντος καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου, ἀλλ' ἐνδειξιν κελεύει καὶ ἄλλας τιμωρίας κατ' αὐτοῦ εἶναι.

185. *Ἐγγύησις*. Τὰς ἐγγύας ἐπετείους εἶναι.

186. Εἴ τινα τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστήσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλε. τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτανεῖν ἐπ' ἀνάγκης, ὅταν τις καθιστάναι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, εἰς ἀποδιδῶ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητάς, ἀφείσθαι τῶν δεσμῶν. εἰ δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. περὶ δὲ τῶν ἀναγκασμένων τὰ τέλη καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώσιμα μισθουμένων καὶ ἐγγυωμένων, τὰς πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. εἰ δ' ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ὄφλῃ, τοῦ ὑστέρου ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῆς ἐνάτης, ἢ δεκάτης πρυτανείας ἐκτίνειν.

187. *Ζημίαι δούλου*. Τὰς ζημίας ἃς ἂν ἐργάσωνται οἱ οἰκέται καὶ τὰ ἀδικήματα διαλύειν τὸν δεσπότην παρ' ᾧ ἂν ἐργάσωνται οἱ οἰκέται.

188. *Βλάβη*. Ἐάν μὲν τις ἐκὼν βλάβῃ διπλοῦν, ἂν δ' ἄκων ἀπλοῦν τὸ βλάβος ἐκτίνειν.

181. Τιμωρεῖται μὲ τὴν ποινὴν τῶν ἀδικούντων, πᾶς ὅστις ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τῶν πολιτῶν, καὶ ἀρνηθῇ ὕστερον. — Ἴδε καὶ θέματα 254, 255.

182. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 6.

183. Λαβὼν δ' ὑπερήμερον, καὶ ἔχων, οὐδέποτε ἡψάμην πώποτε τῶν τούτου· ἰδοὺ γοῦν τοῦ νόμου διδόντος εἴ τις ἐκπροθεσμήσειε καὶ καταβάλῃ τὰς δίκας, ἐξεῖναι ἄπτεσθαι αὐτοῦ τῶν κτημάτων· καίτοι ἐκέλευον οἱ νόμοι τῶν ἐνεχύρων λαμβάνεσθαι.

184. Ἴδε θέμα 520.

185. *Δημοσθ. Ἀπατούρ*. 27, σελ. 901. — Αἱ παρεχόμεναι ἐγγυήσεις ἴσχυον δι' ἓν ἔτος μόνον, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνενεοῦντο.

186. Ἴδε θέμα 525β.

187.

188. Ἐάν μὲν ἐκὼν βλάβῃ, διπλοῦν, ἂν δ' ἄκων, ἀπλοῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν.

189. *Βλάβη ζώου.* Κύνα δακόντα κλοιῷ τετραπήχει δεδεμένον παραδοθή-
σεσθαι.

190. *Ἐλαττώματα κεκρυμμένα.* Ὅταν τις πωλῇ ἀνδράποδον προλέγειν ἐάν
τι ἔχῃ ἀρρώστημα, εἰ δὲ μή, ἀναγωγὴ τούτου ἐστίν.

191. *Διαχείρισις ἀλλοτριῶν.* Περὶ ὧν καθυφῆκέ τις, αὐτὸν ὁμοίως ὀφλισκά-
ειν, ὥσπερ ἂν αὐτὸς ἔχῃ.

192. *Τόκοι.* Μὴ λαμβάνειν πολλοὺς (α). Ἡ μὴ ἀποδιδομένη προῖξ ἐπ' ἐννέα
ὀβολοῖς τοκοφορεῖν (β).

193. Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι ἐφ' ὅπόσω ἂν βούληται ὁ δανείζων.

194. *Ἀφεςις - Ἀθώωσις.* Ὡν ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις μηκέτι τὰς δίκας
εἶναι. Παραγράφεσθαι δὲ ἂν τις πάλιν δικάζεται.

195. *Προστασία ζώων.* Ζῶα μὴ σίνεσθαι.

εἰκότως, ὁ μὲν γὰρ παθὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκας τήν τε τὴν δ' οὐκ ἴσην τὴν
ὀργήν, ἂν θ' ἐκὼν ἂν τ' ἄκων, ἔταξ' ὁ νόμος (Δημοσθ. *Μετ.* 43 σελ. 527). — Ἰδε ν. 1. § 2

Π. 18, 19 *Δευτερόν.* 25, 2.

189. Ἐνθα ἦν τὰς αὐλείους θύρας τηρεῖσθαι ἐπὶ ἀνῶν (Ὁμήρου *Ἰλ.* X). Πρὸς ἀσφά-
λειαν δὲ τῶν πολιτῶν ἐδένοντο μὲ τετράπηχυν παρατηρήματα. — Ἐν τῇ Δωδεκαδέλτῳ γίνεται
μνεία βλάβης ἐκ παντὸς τετραπόδου. — Ἰδε καὶ ν. *Π. 9. 1* ἐν Βασ. 60. 2. 1 ἐπ. — Ἄλλ' ἐνθα
μὴ τετράποδον, ἀλλ' ἕτερον ζημιώσει ζῶον, οὐτιμία ἀρροῖται (Βασ. 60. 2. 4).

190. Ὅταν τις πωλῇ ἀνδράποδον προλέγειν ἐάν τι ἔχῃ ἀρρώστημα, εἰ δὲ μή, ἀναγωγὴ
τούτου ἐστίν. κ.λπ. (Ὑπερείδ. *Ἀθηνογένη* 15).

191. Ὁ διαχειριζόμενος ξένην περιουσίαν, ὀφείλει νὰ καταβάλῃ οἷαν ἐπιμέλειαν καὶ διὰ
τὰ ἴδια.

192. α) Ὁ τόκος ἐποίκιλλε μεταξὺ 10 - 30 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, καθωρίζετο δὲ ὡς ἐξῆς, ἐπὶ
πέντε ὀβολοῖς ἦτοι 10%, ἐπὶ δραχμῇ ἦτοι 12%, ἐπὶ ὀκτὼ ὀβολοῖς ἦτοι 16%, ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς
ἦτοι 18%, ἐπὶ δυσὶ δραχμαῖς ἦτοι 24%, ἐπὶ τρισὶ δραχμαῖς ἦτοι 36%. — β) Ἡ γυνὴ διαζευγνυ-
μένη τὸν ἄνδρα, ἠδύνατο νὰ ἀσκήσῃ τὴν δίκην τροφῆς καὶ σίτου. (Σουῖδα *Λεξ. λέξ. Σίτου τροφῆς*
καὶ σίτου δίκη, *Δημοσθ. Νεαίρας* 52, σελ. 1362).

193. Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι, ἐφ' ὅπόσω ἂν βούληται ὁ δανείζων. Τὸ στάσιμον τοῦ-
τό ἐστίν, ὃ βέλτιστε, οὐ ζυγῷ ἰστάναι, ἀλλὰ τόκον πράττεσθαι ὅπόσον ἂν βούληται. (Λυσίου —
Θεομν. 18).

194. Ἐὰν συνεβιβάσθῃ τις, ἐναγόμενος δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἐνστάσιν περὶ ἀπαραδέκτου
τῆς δίκης. (Δημοσθ. *Πανταίν.* 19 σελ. 972, πρὸς *Νανσίμαχ.* 5).

195. Τῶν τοίνυν Ἀθήνησι νομοθετῶν Τριπτόλεμον παλαιότατον παρειλήφαμεν, περὶ
οὗ Ἑρμιππος ἐν δευτέρῳ περὶ τῶν νομοθετῶν γράφει ταῦτα· φασὶ δὲ καὶ Τριπτόλεμον Ἀθη-
ναίοις νομοθετῆσαι, καὶ τῶν νόμων αὐτοῦ τρεῖς ἔτι Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος λέγει διαμένειν Ἐλευ-
σίνοι, τοὺς δὲ γονεῖς τιμᾶν, θεοὺς καρποῖς ἀγάλλειν, ζῶα μὴ σίνεσθαι (βλάπτειν).

196. Τῷ κομίσαντι λύκον πέντε δραχμάς διδόναι, λυκιδέα δὲ μίαν.
 197. Βοῦν ἀρότην μὴ θύειν.
 198. Μὴ σφάζειν πρόβατον ἄπεκτον ἢ ἄτοκον.
 199. *Προστασία μετάλλων.* Ἐάν τις ἐξείργῃ τινὰ τῆς ἐργασίας τῶν μετάλλων, ἂν ὑφάψῃ τις, ἂν ὅπλα ἐπιφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ τῶν μέτρων ἐκτός, μεταλλικὰς δίκας εἶναι.
 200. *Παραγραφή.* Ἐάν μὴ πέντε ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην.
 201. *Συμβάσεις ἀλλοδαπῆς.* Ὑπὲρ μὲν τῶν γενομένων ὁμῶς συμβολαίων Ἀθήνησι, μηδ' εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον παραγράφεσθαι.
 202. *Ἐμπορικὰ - Ὑποχρεώσεις ἐμπόρων.* Ἀψευδεῖν κατὰ τὴν ἀγοράν.

196. Λύκον δὲ τῷ κομίσαντι, πέντε δραχμάς ἔδωκε, λυκιδέα δὲ μίαν, ὧν φησιν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος τὸ μὲν βοὸς εἶναι, τὸ δὲ προβάτον ταμὴν... Ἀρχαῖον δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τὸ πολεμεῖν τοῖς λύκοις, βελτίονα νέμειν ἢ γυναικῶν χάριν ἔχουσι (Πλουτ. Σόλ. XXIII. 20). — "Ἴδε *v. 1* Εἰσ. 4. 9, περὶ βλάβης ἐξ ἀγρίων ζώων, καὶ *v. 1* Μ. Π. 9. 1 καὶ *v. 1* μόν. Κ. 11. 45, ἴδε καὶ Βιργιλ. Γεβργ. στίχ. 130.

197. Νόμος καὶ οὗτος Ἀττικὸς, βούν ἀρότην, καὶ ὑπὸ ζυγὸν ποιήσαντα σὺν ἀρότρῳ, ἢ καὶ σὺν τῇ ἀμάξῃ, μηδὲν τούτων θύειν (Ἠλίας *Περὶ Ἰσθ.*).

198. Ἦν δὲ καὶ παλαιὸς νόμος τῆς ἐπιτροπῆς ἐκείνης τῶν θρεμμάτων μὴ σφάττειν πρόβατον ἄπεκτον ἢ ἄτοκον (Ἀνδροτίων, παρ' Ἀθηναίῳ Α').

199. Ὁ νόμος οὗτος σκοπὸν εἶχε νὰ προστατεύσῃ τοὺς ἐργαζομένους εἰς αὐτά, ἐξ ὧν εἰσεπράττοντο 40 τάλαντα κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἅτινα διετίθεντο ὑπὲρ τοῦ στόλου. — Ἐντεῦθεν ἐπροστατεύθησαν ταῦτα διὰ τῆς ἀγράφου μετάλλου δίκης. — Ἴδε Σουῖδα Λεξ. λέξ. Ἀγράφου μετάλλου δίκη.

200. Ἴδε κατωτέρω θέμα 229. — Ἐάν μὴ πέντ' ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην. Οὐκοῦν ἐλάχομεν, φαῖεν ἂν. καὶ διελύσασθέ γε, ὥστ' οὐκ εἰσὶν αὖθις ὑμῖν δίκαι. εἰ δεινὸν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντ' ἐτῶν τὰς δίκας τοῖς ὀρφανοῖς ὁ νόμος κατὰ τῶν οὐκ ἀφειμένων ἐπιτρόπων, πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνων ἡμᾶς, περὶ ὧν αὐτοὺς ἀφήκατε, εἰκοστῷ νῦν ἔτει δίκην τελέσαισθ' ὑμεῖς (Δημοσθ. *Νανσίμ.* 18). — Ὑποστηρίζεται ἐν τοσούτῳ ὅτι ἡ παραγραφὴ αὕτη ἀφορᾷ τὰ ἰδιωτικὰ ἀδικήματα, καὶ οὐχὶ τὰ δημόσια.

201. Συμβόλαια καταρτισθέντα ἐκτός τῶν Ἀθηνῶν, ἢ ἀφορῶντα ἀπηγορευμένην ἐμπορίαν, δὲν ἠδύναντο νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον δίκης. — Καὶ τοῦτο ἐστὶ παραγραφή, καὶ ἐπ' ἐκείνῃ τῇ δίκῃ, περὶ ἧς οὐδὲν ὥριστα παρὰ τοῖς νόμοις, οὐδὲ ἔνεστιν αὐτὴν ὁ εἰσάξων, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας δίκας τῶν γὰρ ἄλλων δικῶν προστέτακται ἐκάστῳ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἰσάγειν τινὰ παραγράφεσθαι οὖν ἐφεῖται καὶ τοῖς τοιοῦτόν τι ἐγκαλουμένοις, περὶ οὗ οὐ νενομοθέτηται (Σουῖδα Λεξ. λέξ. Παραγραφή).

202. Ὑπερεῖδ. Ἀθηνογένῃ 14. — Δυσὶν τούτων ἐπιμελεῖσθαι δεῖν τοὺς Ἀγορανόμους, τῆς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ εὐκοσμίας καὶ τοῦ ἀψευδεῖν μὴ μόνον τοὺς πιπράσκοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὠνουμένους (Θεόφραστος).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

203. Τοὺς ἰχθυοπώλας μὴ ἀποδοῦναι τοὺς ἰχθύας ἐλάττονος ἥς εἶπον τιμῆς, ἢ εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπάγεσθαι.

204. Τοὺς ἰχθυοπώλας μὴ ραίνειν τοὺς ἰχθῦς σαπρούς.

205. Δακτυλιογλύφῳ μὴ ἐξεῖναι σφραγῖδα φυλάττειν τοῦ πραθέντος δακτυλίου.

206. Ἀπαγορεύσεις. Τοὺς ξένους ἐν τῇ ἀγορᾷ μὴ ἐργάζεσθαι.

207. Τοὺς ἄνδρας μὴ μυροπωλεῖν.

208. Ἀθήνηθεν μὴ ἐξάγειν ἄλλοσε που σῦκα.

209. Μὴ ἐξάγειν ξύλα καὶ πίτταν.

210. Ἐλαιον μόνον ἐξάγειν, ἄλλα δὲ μὴ. Καὶ κατὰ τῶν ἐξαγόντων ἀράς τὸν ἄρχοντα ποιεῖσθαι προσέταξεν ἢ ἐκτίνειν αὐτὸν ἑκατὸν δραχμὰς εἰς τὸ δημόσιον.

211. Προστασία σιταρκείας. Μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

203. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη σκοπὸν εἶχε νὰ ἀποφευχθῇ τῇ πώλησις βεβλαμμένων ἰχθύων ἐπὶ μικροτέρα τιμῇ.

204. Διὰ νὰ μὴ ἐξαπατῶνται οἱ ἀγορασταὶ ὅτι εἶναι πρόσφατοι (Ξέναρχος).

205. Πρὸς ἀπώλησιν ἐνδεχόμενης καταχρήσεως. Ἰδε ε. 6 41. 10. 4

206. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἀφεώρα τοὺς διατρεμένους τῶν Ἀθηνῶν ἐμπόρους, ἢ προσωρινῶς διακμένοντας, οὐχὶ καὶ τοὺς μονίμως κατοικοῦντας. — Ἡμεῖς δ' ὁμολογοῦμεν καὶ ταινίας πωλεῖν καὶ ζῆν οὐχ ὄντινα τρόπον βουλόμεθα. καὶ εἰ σοὶ ἔστι τοῦτο σημεῖον, ὦ Εὐβουλίδη, τοῦ μὴ Ἀθηναίου εἶναι ἡμᾶς, ἐγὼ σοι τούτου ὅλως τὸνναντίον ἐπιδείξω, ὅτι οὐκ ἔξεστι ξένῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐργάζεσθαι (Λημοσθ. Εὐβουλ. 31, σελ. 1308).

207. Ὡς μὴ ἀνδρικὴν τὴν τέχνην ταύτην. — (Ἀθήναιος βιβλ. Γ').

208. Οὐδ' ἐξάγεσθαι τῆς Ἀττικῆς τὰς ὑπ' αὐτῶν γιγνομένας ἰσχάδας, ἵνα μόνοι ἀπολαύοιεν οἱ κατοικοῦντες τὰ γινόμενα. (Σχόλιον εἰς Ἀριστοφ. Πλοῦτον). — Οὐκ ἂν οὖν τις ἡγήσαιτο παντελῶς ἀπιθάνους τοὺς λέγοντας, ὅτι καὶ σύκων ἐξαγωγή τὸ παλαιὸν ἀπείρητο καὶ τὸ φαίνειν ἐνδεικνύμενον τοὺς ἐξάγοντας κληθῆναι συκοφαντεῖν (Πλουτ. Σόλ. XXIV. 25.).

209. Καὶ ξύλα καὶ κηρὸν καὶ πίσσαν, ὡς ἀπαραίτητα ταῦτα διὰ τὴν ναυπηγικὴν.

210. Πλουτ. Σόλ. XXIV. 15 Ἰδε καὶ v. I K. 4. 41. — Οὐκ ἔστι δὲ ἐξαγωγή ἐλαίου ἐξ Ἀθηνῶν, εἰμὴ τοῖς νικῶσι· φασὶν οὖν τὴν ὑδρίαν πλήρη ἐλαίου κεκομικέναι ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἄργος τὸν Θεαῖον νικήσαντα· τοῖς γὰρ ἀθληταῖς τοῖς τὰ Παναθήναια νενικηκόσι, δίδοται ὑδρία ἐλαίου πλήρης (Πινδάρου Νεμέα Α. σχόλ.).

211. Σιτοφύλακες, ἀρχὴ τις ἦν Ἀθήνησιν, ἣτις ἐπεμελεῖτο ὅπως ὁ σῖτος δικαίως πραθῇσεται, καὶ τὰ ἄλφιστα καὶ οἱ ἄρτοι· ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα, νῦν δὲ εἴκοσιν μὲν εἰς ἄστυ, πεντεκαίδεκα δ' εἰς Πειραιᾶ. — Οὗτοι, κληρωτοί, ἐπεμελοῦντο πρῶτον μὲν ὅπως ὁ ἐν ἀγορᾷ σῖτος ἀργὸς ὥνιος ἔσται δικαίως, ἔπειθ' ὅπως οἱ τε μυλωθροὶ πρὸς τὰς τιμὰς τῶν κριθῶν τὰ ἄλφιστα πωλήσουσιν καὶ οἱ ἀρτοπῶλαι πρὸς τὰς τιμὰς τῶν πυρῶν τοὺς ἄρτους καὶ τὸν σταθμὸν ἄγοντας ὅσον ἂν οὗτοι τάξωσιν· ὁ γὰρ νόμος τούτους κελεύει τάττειν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. LI, 3). — Ἰδε κατωτέρω θέμα 217.

212. Ἐάν τις Ἀθηναίων ἐμπόρων ἢ ναυκλήρων ἄλλοθί που σιτηγήσῃ ἢ Ἀθήναζε, κατὰ τούτου φάσεις εἶναι.

213. Τὸν φαίνοντά τινα ἐμπόρων ἢ ναυκλήρων Ἀθηναίων, ὡς ἑτερωσέ ποι καὶ μὴ Ἀθήναζε σεσιτηγηκότα, τὰ ἡμίσεα τῶν φανθέντων λαβεῖν.

214. Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἐκδοῦναι Ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων τῶν Ἀθηνησι μετοικούντων μηδενί, μηδὲ ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν εἰς ναῦν ἥτις ἂν μὴ μέλλῃ ἄξειν σῖτον Ἀθήναζε, καὶ τᾶλλα τὰ γεγραμμένα περὶ ἐκάστου αὐτῶν. ἐάν δέ τις ἐκδῶ παρὰ ταῦτα, εἶναι τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ἐπιμελητάς, καθὰ περὶ τῆς νεῶς καὶ τοῦ σίτου εἴρηται, κατὰ ταῦτα. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἂν ἐκδῶ ἄλλοσέ ποι ἢ Ἀθήναζε· μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω περὶ τούτου μηδεμία.

215. Μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὐτῷ δείξειν ἐν τοῖς δικασταῖς τὰ γεγενημένα, περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν· ἐάν δέ τις παρ' αὐτὰ ποιῇ τῶν συκοφαντούντων, ἐνδειξιν αὐτῶν εἶναι καὶ ἀπαγωγὴν.

216. Ἐάν τις τινὰ φήνας ἢ γραφόμενος γραφάς, μὴ ἐπεξίῃ, ἢ ἐπεξιῶν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν φήνας· χιλίας ἀποτίνειν, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ φαίνειν, μηδὲ γράφεσθαι, μήδ' ἀπαγεῖν, μήδ' ἀφηγεῖσθαι.

212. Φάσεις δὲ ἦν, τὸ φαίνειν τοὺς περὶ τὸ ἐμπόριον κακουργοῦντας (Πολυδεύκης). — Ἦσκειτο δὲ ἡ φάσις κατὰ παντὸς ἐμπορίου ἢ πλοίαρχου, μεταφέροντος σῖτον εἰς ἄλλο μέρος πλὴν τῶν Ἀθηνῶν.

213. Ὁ καταμηνύσας τὸν εἰς ἄλλο μέρος τῶν Ἀθηνῶν μετακομίσαντα σῖτον, λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ σίτου. Ἴδε Δημοσθ. Θεοκρίνου. — Ἴδε κατωτέρω θέματα 215 καὶ 216.

214. Οὐδεὶς τῶν Ἀθηναίων ἢ μετοίκων δύναται ἐκδοῦναι χρήματα εἰς πλοῖον μεταφέρον σῖτον ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὃ παραβάτης ἐγκαλεῖται πρὸ τῶν Ἐπιμελητῶν διὰ τῆς φάσεως καὶ ἀπογραφῆς, στερεῖται δὲ τοῦ δικαιώματος νὰ ἀσκήσῃ ἀγωγὴν διὰ τὸ δάνειον τοῦτο. — Ἴστε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νόμον ὡς χαλεπὸς ἐστίν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ ποι σιτηγήσῃ ἢ Ἀθήναζε, ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον ἢ τὸ Ἀθηναίων, οἵαι ζημίαι περὶ τούτων εἰσίν, ὡς μεγάλαι καὶ δειναὶ (Δημοσθ. Λάκριτ. 50, σελ. 941).

215. Ἄλλ' ἐάν ὁ μηνύσας ἔμπορον ἢ πλοίαρχον δὲν προσκομίσῃ τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις, καταδιώκεται διὰ τῶν ἀγωγῶν ἐνδειξεως καὶ ἀπαγωγῆς. — Ὅτι δ' οὐ ταῖς χιλίαις μόνον ἔνογός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἀπαγωγῇ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα κελεύει πάσχειν ὁ νόμος οὕτοσί τὸν συκοφαντοῦντα τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ναυκλήρους, ῥαδίως ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου γνώσεσθε. Βουλόμενος γὰρ ὁ τὸν νόμον τιθεὶς, μήτε τοὺς ἀδικοῦντας τῶν ἐμπόρων ἀθώους εἶναι μήτε τοὺς ἄλλους πράγματ' ἔχειν, ἀπλῶς ἀπεῖπε τοὺς τοιούτους τῶν ἀνθρώπων μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὐτῷ δείξειν ἐν ὑμῖν γεγενημένα περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν· ἐάν δέ τις παρ' αὐτὰ ποιῇ τῶν συκοφαντούντων, ἐνδειξιν αὐτῶν εἶναι καὶ ἀπαγωγὴν (Δημοσθ. Θεοκρίν. 10 σελ. 1325). — Ἴδε κατωτέρω θέμα 295.

216. Ἐάν ὁ μηνυτὴς παραιτηθῇ τῆς μηνύσεως, ἢ ἐάν, ἐξακολουθήσας τὴν δίκην, δὲν λά-

217. *Αίσχροκέρδεια*. Οἱ σιτοπῶλαι ὥσπερ οἱ πολέμιοι, ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἀναρπάζουσι τὸν σῖτον καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν. . . ἂν μὲν θάνατον αὐτῶν καταγῶντε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς. . . ἐλεοῦντες οὕτω τοὺς πολίτας, οἳ ἅ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπέθνησκον.

218. *Προστασία ἐμπορίων*. Τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντέχνων σίτησιν Πρυτανεῖω λαμβάνειν καὶ Προεδρίαν.

219. Ἐνοχον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢ τῶν πολιτῶν ἢ τῶν πολιτίδων ὀνειδίζοντά τινι.

220. *Ναυτικά*. Τοὺς ναυκλήρους καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ τι ἂν συνθῶνται ἐμπόριον, εἰ δὲ μὴ ζημιοῦσθαι.

βη τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, καταδικάζεται εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν, καὶ καθίσταται ἀνίκανος νὰ ἀσκήσῃ ἐφεξῆς δημοσίαν ἀγωγὴν καθ' οἴουδήτινος. — Ἐὰν ἐπεξιὼν τις μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, γιλίας ἀποτίνειν, κἂν μὴ ἀπεξίῃ γ' ὧ Θεοκρίνη, γιλίας ἐτέρας, ἵνα μήτε συκοφαντῇ μηδεὶς μητ' ἄδειαν ἔχων ἐργολαβῇ καὶ καθύπερθε τὰ τῆς πόλεως (Δημοσθ. Θεοκρ. 6, σελ. 1323).

217. Προστατεύουσα ἡ πολιτεία τοὺς πολίτας, οἵτινες ἀποβαλλόντο εἰς θυσίας, ἐπέβαλεν αὐστηρὰς ποινὰς κατὰ τῶν αἰσχροκερδῶν, οὓς ἔγχετο αὐτοῖς ἐκαρακτήρισεν· οὕτω ἀπηγόρευσε τὴν ἀγορὰν σίτου πέραν ὁρισμένης ποσότητος (ἐκδοκὰ τῶν ἐν τῇ πόλει πλείον σίτου πέντηκατα ποσότητος ἀπογορεύσθαι) (νόμος Σόλωνος), καὶ τὴν πώλησιν αὐτῶν ἐπὶ κέρδει, ποῖσαι τοῦ ἀβολοῦ κατὰ μέδιμον. — Κατὰ τῶν παραβαινόντων τὰς ἀπαγορευτικὰς ἀποφάσεις διατάξεις ἐπεβάλλετο ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, (ἂν μὲν θάνατον αὐτῶν καταγῶντε, κοσμιωτέρους ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς..... χρὴ δὲ κολάζειν αὐτοὺς καὶ παραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι) (Λυσίου, Κατὰ σιτοπωλῶν 19, Δημοσθ. Θεοκρίνου). — Καὶ ἐπεβάλλετο ἡ αὐστηρὰ ποινὴ τοῦ θανάτου, διότι, οὗτοι, τότε γὰρ πλείστα κερδαίνουνσιν, ὅταν κακοῦ τινος ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει τίμιον τὸν σῖτον πωλῶσιν· οὕτω δὲ ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὀρῶσι.....καὶ εἰς τοῦτ' ἐχθρὰς ἐληλύθασιν, ὥστε ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷσπερ οἱ πολέμιοι· ὅταν γὰρ μάλιστα σίτον τυγχάνητε δεόμενοι, ἀναρπάζουσιν οὗτοι καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν (Λυσίου, αὐτόθι). — Διὰ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἐμπορίου σίτου ἐκληροῦντο εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς Πειραιᾶ ἀνὰ 5 ἀγορανόμοι, ἀνὰ 5 σιτοφύλακες καὶ ἀνὰ 5 μετρονόμοι, πρὸς δὲ ἐκληροῦντο δέκα ἐπιμεληταὶ ἐμπορίου, οἷς προστέτακται τῶν τ' ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ σιτικὸν ἐμπόριον τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν ('Αριστοτ. Ἀθ. Πολιτ. 51). — Κατὰ τῶν παραβατῶν εἶχεν καθορισθῇ βαρύνταται ποιναί. — (Διατριβὴ Ἰω. Δ. Ζέπου ἐν Δικαιοσύνῃ Α'. (1923) σελ. 79 ἐπ.). — Λυσίου, Κατὰ σιτοπωλῶν 14 ἐπ.

218. Ἡ σίτησις εἰς τὸ πρυτανεῖον ἀπετέλει ἐξαιρετικὴν τιμὴν, ἥτις παρείχετο καὶ εἰς τὸν ἄριστον τῶν συντεχνιτῶν ὡς ἀμοιβὴ πρὸς τόνωσιν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ συναισθήματος.

219. Καίτοι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον παρὰ τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν διέβαλλεν ἡμᾶς Εὐβουλίδης, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους, οἱ κελεύουσιν ἔνοχον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν κ.λπ. (Δημοσθ. Εὐβουλίδ. 30, σελ. 1308).

220. Δημοσθ. Διονυσιοδ. 10, σελ. 1286. — Οἱ πλοίαρχοι ὀφείλουσαν νὰ μεταφέρουν τοὺς ἐπιβάτας των εἰς τὸ συμφωνηθὲν μέρος, ἄλλως τιμωροῦνται.

221. Ἐάν τις τῶν πορθμέων τῶν εἰς Σαλαμῖνα πορθμευόντων, ἄκων ἐν τῷ πόρῳ πλοῖον ἀνατρέψῃ, τούτῳ μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθμεῖ γενέσθαι.

222. Ἐν τοῖς ναυτικοῖς ἰσχὺν εἶχεν ὁ νόμος Ροδίων.

Β'. Ποινικά

223. Ποινικά. Σόλων ἀνείλε τοὺς Δράκοντος νόμους πλὴν τῶν φονικῶν.

224. Βλάβη. Βλάβη ἴσην τιμωρίαν εἶναι. Ἄν μὲν τις ἐκὼν βλάβῃ διπλοῦν, ἂν δ' ἄκων ἀπλοῦν τὸ βλάβος ἐκτίνειν.

225. Ἄψυχα. Τὰ ἄψυχα, ἐάν τινὰ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ ὑπερορίζειν.

226. Ζῶα. Κύνα δακόντα κλοιῷ τετραπήχει δεδεμένον παραδοθήσεσθαι.

227. Ἀκούσια ἁμαρτήματα. Τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων οὐκ εἰσάγειν ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νοθετεῖν.

228. Αὐτόφωρα. Τῶν κακούργων τοὺς ὁμολογοῦντας ἄνευ κρίσεως κολάζειν.

229. Παραγραφή. Τοῖς ἀδικουμένοις τὰ πέντε ἔτη εἶναι εἰσπράττεσθαι.

221. Αἰσχίν. Κτησιφ. 158. — Δὲν ἰδόντων γὰρ πλοιαρχεῦσθαι ἐφεξῆς ὁ πλοίαρχος, τοῦ ὁποῖου τὸ πλοῖον ἀνετράπη, καὶ ἐάν τοῦτο συνέβῃ ἀκονσίως τῷ.

222.

223. Ἴδε σημειώσιν ε'. τοῦ ἀνωτέρου προαγγεῖματος. — Ἑρμηνείαν τῶν φονικῶν νόμων τοῦ Δράκοντος ἐδίδον οἱ ἐξηγηταί (Δημοσθ. Πέλορ. Μνησιβ. 68 - 71).

224. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 188.

225. Καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ τὰ ἀγνώμονα, ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ, ὑπερορίζομεν κ.λπ. (Αἰσχίν. Κτησιφ. 244). — Τὸ ἐπὶ πρυτανείῳ δικάζει δὲ περὶ τῶν ἀποκτεινάντων, καὶ ὧσιν ἀφανεῖς καὶ περὶ τῶν ἀψύχων τῶν ἐμπεσόντων καὶ ἀποκτεινάντων. προειστήκεσαν δὲ τούτου τοῦ δικαστηρίου φυλοβασίλεις, οὓς ἔδει τὸ ἐμπεσόν ἄψυχον ὑπερορίσαι (Πολυδ. Η 120. Αἰσχίν. Κτησιφ. 244).

226. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 189.

227. Τὰ ἀκούσια ἁμαρτήματα δὲν δικάζονται.

228. Τίς γὰρ ἢ τῶν λωποδυτῶν ἢ τῶν κλεπτῶν ἢ τῶν μοιχῶν ἢ τῶν ἀνδροφόνων, ἢ τῶν τὰ μέγιστα μὲν ἀδικούντων, λάθρα δὲ τοῦτο πράττοντων, δώσει δίκην; καὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἄλόντες, ἐάν ὁμολογῶσι, παραχρῆμα θανάτῳ ζημιοῦνται, οἱ δὲ λαθόντες καὶ ἔξαρνοι γιγνόμενοι κρίνονται ἐν τοῖς δικαστηρίοις, εὐρίσκεται δὲ ἡ ἀλήθεια ἐκ τῶν εἰκότων. (Αἰσχίν. Τιμόρχ. 91).

229. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 200. — Δοκεῖ γάρ μοι, καὶ ὁ Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἔνεκα θεῖναι αὐτόν, ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς· τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις ἱκανὰ τὰ πέντε ἔτη ἡγήσατο εἶναι εἰσπράττεσθαι· κατὰ δὲ τῶν ψευδομένων, τὸν χρόνον ἐνόμισε σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι. Καὶ ἅμα ἐπειδὴ ἀδύνατον ἔγνω ὄν, τοὺς τε συμβάλλοντας καὶ τοὺς μάρτυρας αἰεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτου ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς εἰρημένοις (Δημοσθένους).

230. Ἡθικὸς αὐτουργός. Τὸν βουλευσάντα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι καὶ τὸν
ἢ χειρὶ ἐργασάμενον.

231. Ἡθικὴ ζημία. Οὐχ ἡ πληγὴ παρίστησι τὴν ὕβριν, ἀλλ' ἡ ἀτιμία, δι'
ἣν καὶ μεγίστης τυγχάνειν τιμωρίας.

232. Ἐρευνα κατ' οἶκον. Φορέσαντα γυμνὸν χιτωνίσκον, ἔχοντα ἄζωστον,
εἰσιέναι εἰς τὴν οἰκίαν, ἐπὶ τῷ ἐρευνῆσαι.

233. Ποιναί. Ζημία (α), φυγὴ (β), ἀτιμία (γ), θάνατος (δ), δεσμὰ (ε), στήλη
(στ), παρατιλμός ἢ ραφανίδωσις (ζ), ἐξοστρακισμός (η), ποδοκάκκη (θ), ξύλον
(ι), πρόστιμα (ια), κρημνός, βάραθρον (ιβ), ἡ δήμευσις (ιγ), τὸ κώνειον (ιδ), ὁ
ἀποτυμπανισμός (ιε), ὁ τροχός (ιστ), ὁ βρόχος καὶ ἡ στραγγάλη (ιζ), καὶ αἱ ἰδιό-
τυποι ποιναὶ τῶν μοιχῶν.

234. Μία μόνη ποινή. Μηδὲν τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλέον ἢ ἓν, ὁπότερον

230. Ὡς περ ὁ Λαοδάμας κατηγορῶν ἔφη Καλλιστράτου τὸν βουλευσάντα τοῦ πράξαν-
τος μᾶλλον ἀδικεῖν· οὐ γὰρ ἂν πραχθῆναι μὴ βουλευσάντος (Ἀριστοτ. *Ρητορ.* Α'. 7, σελ. 1364a).

231. Δημοσθ. *Μειδίον* σελ. 537. — Ὁ νόμος οὗτος παρελήφθη καὶ ἐν τῷ ρωμ. δικ.
r. 16 II. 48. 19.

232. Ἐθὺς ἦν τοὺς εἰσιόντας εἰς οἰκίαν ἄνδρα ἐπὶ τῷ ἐρευνῆσαι, γυμνοὺς εἰσιέναι, ἵνα μὴ
ἐκ τῶν ἐκείνων κρημνιστὰς καθίστανται, ἢ ἵνα μὴ ἐκ τῶν ἐκείνων βάραθρον ὑποβαλόντες τὴν ζητούμενον
καὶ ζημίας αἵτιοι τούτῳ γένωνται (Σχόλιον εἰς Ἀριστοφάνη).

233. Πολυδ. *Η'*. 70 ἐπ. — (α) Πλάτ. *Νόμοι* Η'. 947 κ.λπ. — Ἀποτίνειν δεκάβοιον. Καὶ
ἐν τῇ παρὰ Δηλίας θεωρίᾳ τὸν κήρυκα κηρύττειν, φασί, ὅτε δωρεάν τινι ἐδίδετο, ὅτι δοθή-
σονται αὐτῷ τοσοῦτοι βόες, καὶ δίδεσθαι καθ' ἕκαστον βοῦν δύο δραχμάς Ἀττικάς (Πολυδ. *Θ.* 73).
Καὶ ἐκατόμβοιον (Πλουτ. *Σόλων*). (β) Ὀδύσσ. *Κ.* 117, *Αἰσχύλ.* Ἀγαμέμν. 1412 κ.λπ. —
(γ) Ἴδε ἄνωτέρῳ θέμ. 75. — (δ) Θουκυδ. *Γ'*. 37. — (ε) Δημοσθ. *Τιμοκρ.* 151. — (στ) Πολυδ. *Η.*
73. — (ζ) Ἡ διὰ ροπάλου τιμωρία τῶν μοιχῶν, καὶ μάθημα τῶν τριχῶν (σχόλ. εἰς Ἀριστοφ.
Πλουτ. 168. — Ἴδε κατωτέρῳ θέμα 300. — (η) Κλεισθένης δὲ ὁ Ἀθηναῖος τὸ δεῖν ἐξοστρακί-
ζεσθαι πρῶτος εἰσηγησάμενος, αὐτὸς ἔτυχε τῆς καταδίκης πρῶτος (Αἰλιανοῦ), ἔσχατος δὲ ὁ Ὑπέρ-
βολος. — (θ) Ποδοκάκκη (Λυσίου — Θεομν. 16), ξύλον, εἰς ὃ ἐν εἰρκτῇ τοὺς πόδας ἐμβάλλοντες
συνέχουσι· ἐν εἰρκτῇ τε καὶ ποδοκάκκῃ στρεβλούμενοι καὶ ταλαιπωρούμενοι ἔμενον (Σουΐδας,
ποδοκάκκη), πέντε γὰρ ὁπὰς ἔχει δι' ὧν οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες καὶ ὁ τράχηλος ἐμβάλλονται (αὐ-
τόθι). — Δεδέσθαι ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας δέκα τὸν πόδα, ἐὰν μὴ προτιμήσῃ ἡ Ἡλιαία. —
(ι) Ξύλω δῆσαι (Ἀριστοφ. *Ἰππ.* 367). — (ια) Χρηματικὴ ποινή ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἢ τοῦ νόμου
ἐπιβαλλομένη (Πολυδεύκης). — (ιβ) Χάσμα τι φρεατῶδες, ἔχον ἄγκιστρα (Ἀριστοφ. Πλουτ.
431, Πλάτων. *Γοργ.* 526, *Λυκοῦργ.* *Λεωκρ.* 221, *Ξενοφ.* *Ἑλλην.* Α. 7. 21). — (ιγ) Λυσίου —
Νικομάχ. 22, Ἀριστοφ. *Ἰππ.* 1370), ταύτην ἐπηκολούθει ἀπογραφὴ (Ἀνδοκίδ. *Μυστήρ.* 13). —
(ιδ) Πλάτων. *Φαίδων* 65 - 6. — (ιε) Θάνατος διὰ τυμπάνου, ὅπερ ἐστὶ ξύλον, ὥσπερ ρόπα-
λον. — (ιστ) Ἰσαίου — *Φαρμακ.* 20. — (ιζ) Πλουτ. — Ἄγις Κ.

234. (α) Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τὰ δεινότατα ἡμᾶς ἀδικούντων ἐν ἐκάστῳ τίμημα
ὑπάρχειν διὰ τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην λέγει, ὡς χρὴ μηδὲν τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλέον ἢ

ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν ἢ ἀποτίσαι· ἀμφοτέρω δὲ μὴ ἐξέστω (α). Διάρκεια δίκης. Μὴ πλείω εἶναι τριταίας τὴν κρίσιν (β).

235. Σύλληψις - ἐκτέλεσις. Μηδενὸς τοῖς Διονυσίοις ἐπιλαμβάνεσθαι.

236. Ἀδικήματα κατὰ τῆς Πολιτείας. Προδότης. Τὸν τῆς αὐτοῦ πατρίδος προδότην, τῆς Ἀθηναίων χώρας μὴ ἐπιβαίνειν, εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἔνοχον εἶναι, οἷς περ ἂν τις τῶν φευγόντων ἐξ Ἀρείου Πάγου κατῆ.

237. Ἐάν τις φρούριόν τι προῦδωκεν ἢ ναῦν, ἢ στρατόπεδον, θανάτῳ ζημιοῦσθαι.

238. Ἐάν τις ἢ πόλιν προδιδῶ ἢ τὰ ἱερὰ κλέπτῃ, κριθέντα ἐν δικαστηρίῳ, ἂν καταγνωσθῇ, μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ δημόσια εἶναι.

239. Ἐάν τις ἐχθροὺς παρορμήσῃ ἢ δὲ πολίτην αὐτοῖς παραδῶ, θανάτῳ ζημιοῦσθαι.

240. Τοὺς αὐτομολοῦντας θανάτῳ ζημιοῦσθαι. Ἄτιμος δ' ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου Ἀθηναίων, καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸς καὶ τὸ γένος.

ἐν, ὁπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν ἢ ἀποτίσαι· ἀμφοτέρω δὲ μὴ ἐξέστω. (Δημοσθ. Λεπτίν. 455). — (β) Πᾶσα δίκη δὲν ᾔδυνται νᾶ διακρίσῃ πέραν τῶν τριῶν ἡμερῶν. — Τριταία

παρὰ Σόλων (Ἡσύχιος).

235. Περὶ τῶν μυστηρίων ἄδων Εὐάνδρου κατεχειροτονήσεν ὁ δῆμος τοῦ Θεσπιέως, προβαλλομένου (αὐτὸν) Μενίππου, Καρὸς τίνος ἀνθρώπου, ἔστι δ' ὁ αὐτὸς νόμος τῷδε τῷ περὶ τῶν Διονυσίων ὁ περὶ τῶν μυστηρίων, κακείνου ἑσπέρου τοῦδ' ἐτέθη. τί οὖν ποιήσαντος, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεχειροτονήσατε τοῦ Εὐάνδρου, τοῦτ' ἀκούσατε, ὅτι δίκην ἐμπορικὴν καταδικασάμενος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτὸν, ὡς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος ἐπελάβετο. κατεχειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα, καὶ οὐδ' ὅτι οὐν ἄλλο προσῆν, εἰσελθόντα δ' εἰς τὸ δικαστήριον ἐβούλεσθε μὲν θανάτῳ κολάσαι κ.λπ. (Δημοσθ. Μειδίον 175).

236. Ο προδότης τῆς πατρίδος του δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἄλλως τιμωρεῖται ὡς οἱ καταδικασμένοι ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅταν ἐπανέρχωνται. — Ἡ τὸ γράψαι Ταυρομένην Ἀθηναῖον εἶναι, τοὺς μὲν αὐτῷ πολίτας καταδουλωσάμενον, τῆς δ' Εὐβοίας ὅλης μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Καλλίου προδότην Φιλίππῳ γεγεννημένον, ὃν οὐκ ἐῷσιν οἱ νόμοι τῆς Ἀθηναίων χώρας ἐπιβαίνειν, εἰ δὲ μὴ, τοῖς αὐτοῖς ἔνοχον εἶναι κελεύουσιν, οἷς περ ἂν τις τῶν φευγόντων ἐξ Ἀρείου Πάγου κατῆ (Δεινάρχου — Δημοσθ. 44). — Ἀποβεβληκὸς ὄπλα (Λυσίου — Θεομνηστ. 1).

237. Λυσίου — Φίλωνος, 26.

238. Καὶ ψηφίζεται ὁ δῆμος, τὸν μὲν νεκρὸν κρίνειν προδοσίας, καὶν δόξῃ προδότης ὢν, ἐν τῇ χώρᾳ μὴ τεθάφθαι, τὰ τε ὅστ' αὐτοῦ ἀνορύξαι, καὶ ἐξορίσαι ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ὅπως ἂν μὴ κέηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ ὅστ' αὐτοῦ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος (Λυκούργ. Λεωκράτ. 113).

239. Ο νόμος οὗτος τοῦ Σόλωνος, μετηνέχθη εἰς τὴν Δωδεκάδελτον, καὶ ἐκείθεν εἰς ν. 3 καὶ 4 Π. 48. 4.

240. Πυθώνακτος Ζελεΐτης ἄτιμος καὶ πολέμιος τοῦ δήμου Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων,

241. Εἴ τις ἐπιχειροίη τυραννεῖν, θάνατον ζημίαν εἶναι.

242. Ὃς ἂν ἄρξῃ ἐν τῇ πόλει τῆς δημοκρατίας καταλυθείσης, νηποινεῖ τεθάναι, καὶ τὸν ἀποκτείναντα ὅσιον εἶναι καὶ τὰ χρήματα ἔχειν τοῦ ἀποθανόντος.

243. Ἐάν τις δημοκρατίαν καταλύῃ τὴν Ἀθήνησιν, ἢ ἀρχὴν τινα ἄρχῃ καταλελυμένης τῆς δημοκρατίας, πολέμιος ἔστω Ἀθηναίων καὶ νηποινεῖ τεθνάτω, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ δημόσια ἔστω, καὶ τῆς θεοῦ τὸ ἐπιδέκατον ὁ δὲ ἀποκτείνας τὸν ταῦτα ποιήσαντα καὶ ὁ συμβουλεύσας ὅσιος ἔστω καὶ εὐαγής. ὁμόσαι δ' Ἀθηναίους ἅπαντας καθ' ἱερῶν τελείων, κατὰ φυλάς καὶ κατὰ δήμους, ἀποκτενεῖν τὸν ταῦτα ποιήσαντα.

244. Ὃς ἂν ἄρχων ἢ ἰδιώτης αἵτιος ᾗ τοῦ τὸν θεσμόν συγχυθῆναι τὸν δε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμον εἶναι καὶ παῖδας ἀτίμους καὶ τὰ ἐκείνου.

245. Χίλια τάλαντα κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ καὶ μὴ ἀναλοῦν. Ἦν δέ τις εἴπῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα εἰς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηῖτι στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει, καὶ δέη ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν εἶναι.

αὐτὸς καὶ γένος. εἴθ' ἡ αἰτία γέγραπται, δι' ἣν τοῦτ' ἐγένετο. ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγεν..... ἐκεῖνοι (ἐνν. οἱ Ἀθηναῖοι) Ζελεῖαν τὴν πόλιν Ἀσίου, δοῦλον βασιλέως (ἢ γὰρ Ζελεῖά ἐστι τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότῃ δακτύλῳ χρυσῷον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθήνας, ἐν ᾧ αὐτὸν ἀνέγκαντο καὶ τῶν συμβαλλόντων αὐτὸν καὶ γένος, καὶ αἰτίας (Πλουτ. Φίλιππου Γ', 43).

241. Τὸ δὲ μεσοτύραννον ἐν τῷ Ποπλικόλῳ ἀρξάμενος. Εἰ γὰρ τις ἐπιχειροίη τυραννεῖν, ὁ μὲν Σόλων ἀλόντι τὴν δίκην ἐπιτίθῃσιν, ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς κρίσεως ἀνελεῖν δίδωσι (Πλουτ. Σόλωνος καὶ Ποπλικόλου σύγκρισις, 11. 10).

242. Ὁ δὲ νόμος τί κελεύει, ὅς ἐν τῇ στήλῃ ἔμπροσθέν ἐστι τοῦ βουλευτηρίου; «ὅς ἂν ἄρξῃ ἐν τῇ πόλει τῆς δημοκρατίας καταλυθείσης νηποινεῖ τεθάναι, καὶ τὸν ἀποκτείναντα ὅσιον εἶναι καὶ τὰ χρήματα ἔχειν τοῦ ἀποθανόντος». ἄλλο τι οὖν, ὧς Ἐπίχαρες, ἢ νῦν ὁ ἀποκτείνας σε καθαρὸς τὰς χεῖρας ἔσται, κατὰ γε τὸν Σόλωνος νόμον; (Ἀνδοκίδ. Περὶ μυστηρ. 95).

243. Ὁρκος Βουλευτῶν. «Ἐπενῶ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ ψήφῳ καὶ τῇ ἑμαυτοῦ χειρὶ, ἂν δυνατὸς ᾖ, ὅς ἂν καταλύσῃ τὴν δημοκρατίαν τὴν Ἀθήνησι, καὶ ἐάν τις ἄρξῃ τιν' ἀρχὴν καταλελυμένης τῆς δημοκρατίας τὸ λοιπόν, καὶ ἐάν τις τυραννεῖν ἐπαναστῇ ἢ τὸν τύραννον συγκαταστήσῃ· καὶ ἐάν τις ἄλλος ἀποκτείνῃ, ὅσιον αὐτὸν νομιῶ εἶναι καὶ πρὸς θεῶν καὶ δαιμόνων, ὡς πολέμιον κτείναντα τὸν Ἀθηναίων, καὶ τὰ κτήματα τοῦ ἀποθανόντος πάντα ἀποδόμενος ἀποδώσω τὰ ἡμίσεα τῷ ἀποκτείναντι, καὶ οὐκ ἀποστερήσω οὐδέν. ἐάν δέ τις κτείνων τινὰ τούτων ἀποθάνῃ ἢ ἐπιχειρῶν, εὖ ποιήσω αὐτόν τε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐκείνου καθάπερ Ἀρμόδιόν τε καὶ Ἀριστογείτονα καὶ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. ὅποσοι δὲ ὅρκοι ὁμώμονται Ἀθήνησιν ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἢ ἄλλοθι που ἐναντίοι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, λύω καὶ ἀφήμι.» — Τὸ ψήφισμα τοῦτο καὶ ὁ ὅρκος ἐγέναν μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν τριάκοντα τυράννων. — Ἴδε καὶ Λυκούργ. Λεωκράτους 124 - 5, Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 96.

244. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 23α.

245. Εὐπορήσαντος τοῦ δήμου Ἀθηναίων μετὰ τὸν πόλεμον Αἰχωνητῶν καὶ Λακεδαι-

246. Θανάτῳ ζημιουῖσθαι, εἴ τις ἐπιχειροίη μεταποιεῖν τὰ θεωρικὰ στρατιωτικά.

247. Ἀδικήματα κατὰ τῆς θρησκείας. Τὸν ἄλόντα θακεύοντα ἐν τῷ τεμένει

μονίων, καὶ εἰσρεύσαντος πολλοῦ χρήματος ἐν Ἀθήναις, ἀπεφασίσθη ὅπως χίλια τάλαντα νὰ φυλαχθοῦν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, διὰ νὰ χρησιμεύσουν δι' ἐνδεχομένην ἐχθρικήν ναυτικήν εἰσβολήν, πρὸς τοῦτο δὲ ὥρισαν τὴν ποινήν τοῦ θανάτου ἐναντίον παντὸς ὅστις ᾔθελε προτείνει τὴν χρησιμοποίησιν τούτων ἄλλως. — Οὗτοι (πρέσβεις ἡμῶν) ἡμῖν εἰρήνην ἐποίησαν πρὸς Λακεδαιμονίους ἔτη τριάκοντα... αὕτη γὰρ ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τὸ Ἀθηναίων ὑψηλὸν ἤρε καὶ κατέστησεν ἰσχυρὸν οὕτως ὥστε πρῶτον μὲν ἐν τούτοις τοῖς ἔτεσιν εἰρήνην λαβόντες ἀνηνέγκαμεν χίλια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ νόμῳ κατεκλήσαμεν ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ (*Ἀνδοκίδ. Εἰρήν. Λακεδαιμ. 6*).

246. Τὰ θεωρικὰ χρήματα προωρίζοντο διὰ θρησκευτικὰς τελετάς, θεατρικὰς παραστάσεις, ἐορτάς, ἀγῶνας, πανηγύρεις καὶ ἄλλα. — Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα τὰ δημόσια, θεωρικά, ἐποίησεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Περικλῆς δι' αἰτίαν τοιαύτην· ἐπειδὴ πολλῶν θεωμένων καὶ στασιαζόντων διὰ τὸν τόπον, καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, καὶ λοιπὸν τῶν πλευσίων ἀγοραζόντων τοὺς τόπους, βουλόμενος ἀρέσαι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς πένησι, ἵνα ἔχωσι καὶ αὐτοὶ πόθεν ὠνεῖσθαι τόπους, ἔγραψε τὰ προσοδευόμενα χρήματα τῇ πόλει γενέσθαι τῶν θεωρικῶν τοῖς πολίταις. — Πρὸς τοῦτο ἔταξεν ὅπως ἕκαστος πολίτης λαμβάνει ἐκ τῶν δημοσίων ταμείων δύο ὀβολοὺς καθ' ἡμέραν, διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ θεατρικοῦ τόπου. — Εἶτα ἐπιχειροῦντα Ἀπολλοδώρου τινός, πάλιν αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικά, βουλόμενος Εὐβούλου, δημοστράτη, πλείονα εὐνοίαν ἐπισπάσασθαι τοῦ δήμου πρὸς ἑαυτὸν, ἔγραψε νόμον τὸν κελεύοντα, θανάτῳ ζημιουῖσθαι, εἴ τις ἐπιχειροίη τὰ θεωρικὰ στρατιωτικά (*Οὐλπιανοῦ καὶ Λιβανίου εἰς τὸν α' Ὀλιβιακόν*).

247. α) Ἴδε θέμα 537. — Πεισιστράτης ἀκοδόμει τὸν ἐν Πυθίῳ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τῶν δὲ Ἀθηναίων περιϊόντων, μισούντων αὐτὸν, οὐδὲν ἐχόντων ποιεῖν, ἐνίους προσουρεῖν τῷ περιφράγματι, καὶ πλησίον ἀφοδεύειν τῆς οἰκοδομῆς, ὥστε διοχλεῖσθαι τοὺς ἐργαζομένους. Ἐγράψεν οὖν ὁ Πεισιστράτης, ὡς ἂν τις ἄλῳ θακεύων ἐν τῷ τεμένει, ἑαυτὸν αἰτιάσεται. Τῶν δ' οὐ παυόμενων, ἀλλὰ καταγελώντων τοῦ πράγματος, καὶ πλείονων ταῦτα ποιούντων, φύλακας κατέστησε· ληφθέντος δὲ τινός οὐ τῶν πολιτῶν ἀλλὰ τῶν μετοίκων, ἐκέλευσε δῆσαντας αὐτὸν μαστιγοῦν κηρύσσοντας· ἀποθανεῖται ὃς κατηγορεῖ τοῦ γράμματος (*Ἡσύχιος*). — β) Ἡ γραφὴ ἀσεβείας ἤσκειτο, εἴτε κατὰ τοῦ παραβιάζοντος τὴν δημοσίαν λατρείαν, εἴτε κατὰ τοῦ εἰσάγοντος νέους θεοῦς. Αἱ περιπτώσεις τῶν παραβάσεων τούτων εἶναι λίαν ἐκτεταμέναι, οὕτω ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, περιλαμβάνεται ἡ ἱεροσυλία, ἡ διατάραξις θυσιῶν καὶ ἐορτῶν, ἡ καταστροφὴ ἀγαλμάτων τῶν θεῶν καὶ πολλὰ ἄλλα (*Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 110, κ.λπ.*), ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, περιλαμβάνονται ἐπίσης πολλὰ ἐνέργειαι, οὕτως ἤσκηθη ἡ γραφὴ κατὰ τοῦ Πρωταγόρα, εἰπόντος, περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὔθ' ὥς εἰσὶν, οὔθ' ὥς οὐκ εἰσὶν (*Διον. Λαέρτ. Θ'. 51*), κατὰ τοῦ Ἀναξαγόρα (*Διον. Λαέρτ. Β'. 8*), κατὰ τοῦ Σωκράτους ἐκ τῶν σκωμμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους, κατὰ τῆς Ἀσπασίας καὶ ἄλλων. Ἡ γραφὴ αὕτη, δυναμένη νὰ ἀσκηθῇ παρὰ παντὸς εἰσῆγετο εἰς τὸν Ἄρχοντα — Βασιλέα, καὶ ἐδικάζετο εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἡλιαίας. — Περικλέα ποτὲ φασὶ παραινέσαι ὑμῖν περὶ τῶν ἀσεβούντων, μὴ μόνον χρῆσθαι τοῖς γεγραμμένοις νόμοις περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγράφοις (*Λυσίου—Ἀνδοκ. 10*). Διοκλῆς.....συνεβούλευσε, ἄκριτον παραχρῆμα ἀποκτεῖναι τὸν ἡσεβηκότα (*Λυσίου—Ἀνδοκ. 54*). — γ) *Λυσίου—Καλλίου ἀπολογία*.

τοῦ Ἀπόλλωνος, ἑαυτὸν αἰτιάσασθαι, καὶ θνήσκειν (α). Ἀσεβείας γραφή (β). Ἱερωσύλιας γραφή (γ).

248. Ἀδικήματα κατὰ τῶν Ἀρχῶν. Ἐάν τις, οὔτε βουλῆς, οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν, ὥχετο πρεσβεύων, θάνατος ἢ ζημία αὐτοῦ.

249. Ἐάν τις Θεσμοθέτην ἢ Ἀρχοντα ἐστεφανωμένον, ἢ τινα τούτων, οἷς ἢ πόλις τινὰ ἄδειαν ἢ στεφανοφορίαν ἢ τινα τιμὴν δῶ, ὑβρίσῃ τις ἢ πατάξῃ κακὸν εἶπη, ἄτιμος ἔστω καθάπαξ.

250. Ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ λοιδορῇ ζημιοῦσθαι.

251. Ἐάν τις ὀφείλων ἀρχὴ τῷ δημοσίῳ, θάνατον ζημίαν εἶναι.

252. Ἐάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρά τινος, ἢ αὐτὸς διδῶ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου ἢ ἰδίᾳ τινὸς τῶν πολιτῶν, τρόπῳ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος εἶναι καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκείνου.

253. Μὴ ὑποδέχεσθαι τῶν φευγόντων οὐδένα, ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι τὸν ὑποδεχόμενον τοὺς φεύγοντας. Ἀποτίνειν δεκάβοιον.

254. Ἐάν τις ὑποσχόμενός τι, τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, εἰσαγγελίαν εἶναι περὶ αὐτοῦ. Κἂν ἄλλῳ, θανάτῳ ζημιοῦν.

255. Ταῦτόν ἐάν ἐξαπατήσῃ ἢ τὴν βουλὴν ἢ τὸ δικαστήριον.

256. Ἀδικήματα κατὰ τῆς ζωῆς. Ἐάν τις ἐκ προνοίας ἀποκτείνῃ θανάτῳ ζημιοῦσθαι.

248. Τηνικαῦτα ὁ δεινὸς καὶ σοφὸς αὐτῷ καὶ εὐφώνως, οὔτε βουλῆς, οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν, ὥχετο πρεσβεύων ἐς Φίλιππον, οὐθ' ὅτι τῶν τειούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει, ὑπολογισάμενος (Δημοσθ. Περὶ παραπρεσβ.).

249. Ὅτι τοὺς νόμους ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει καὶ τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα· ὁ γὰρ θεσμοθέτης οὐδενὸς ἀνθρώπων ἔστ' ὄνομα, ἀλλὰ τῆς πόλεως (Δημοσθ. Μειδ. 32 σελ. 524).

250. Οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέους τοῦ ἀρχοντος, ἀπαγγείλαντός τινος ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι, τοῦ νόμου ἀπαγορεύοντος, ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ λοιδορῇ, παρὰ τὸν νόμον ζημιῶσαι ἤξιωσαν. ἐπιβαλόντες δὲ τὸ ἀργύριον (Λυσίου — ὑπὲρ στρατιώτ. 6 καὶ 9).

251. Δημοσθ. Λεπτίνην.

252. Ἴδε θέμα 298. — Ὁ μὲν νόμος οὗτος ἐστί, μὴ ἐξεῖναι δῶρα διδόναι, μήτε λαμβάνειν ἐπὶ διαφορᾷ· οὐκοῦν πρὸς ἀμφοτέρω χρόσιμος ἢ ἀνάγνωσις τοῦ νόμου· διότι θανάτου τῆς ζημίας ὠρισμένης κατὰ τῶν διαφθειρόντων (Οὐλπ. ἐπὶ Μειδίῳ).

253. Σὺ οὖν ἐάν σωφρονῆς, οὐδένα τῶν φευγόντων ἐάσεις εἰς τὴν ναῦν ἀναβαίνειν· οὐ γὰρ ἐῷσιν οἱ νόμοι (Δημοσθ. Καλλικλ.).

254. Δεινάρχ. Φιλοκλ. 4.

255. Δεινάρχ. Ἀριστογ. 12.

256. Ἐπειτα τίμησίν μοι ἐποίησαν, ἀνταποθανεῖν τοῦ νόμου κειμένου τὸν ἀποκτείναν-

257. Τοὺς Θεσμοθέτας τοὺς ἐπὶ φόνῳ φεύγοντας θανάτῳ ζημιοῦν.

258. Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ ἢ αἷτιος ἢ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας καὶ ἄθλων, καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν Ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι, διαγιγνώσκειν δὲ τοὺς Ἐφέτας.

259. Σύλληψις. Τὸν ἀνδροφόνον δ' ὄρᾳ περιϋόντα ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ κατὰ τὴν ἀγοράν, ἀπάγειν ἔξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον... ἐὰν μὲν ἄλῳ, θανάτῳ ζημιωθήσεται, ἐὰν δὲ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπαγαγών, χιλίας προσοφλήσει.

260. Τίς μηνύει; Προειπεῖν τῷ κτείναντι ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐντὸς ἀνεψιότητος καὶ ἀνεψιοῦ, συνδιώκειν δὲ καὶ ἀνεψιῶν παῖδας, καὶ γαμβρούς, καὶ ἀνεψιούς, καὶ πενθερούς, καὶ ἀνεψιαδοὺς καὶ φράτορας.

261. Ἀνδροληψία. Ἐὰν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ὑπὲρ τούτου τοῖς προσήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἄν ἡ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν, ἢ τοὺς ἀποκτείναντας εἰδῶσι. Τὴν δὲ ἀνδροληψίαν εἶναι μέχρι τριῶν, πλεον δὲ μή.

262. Ἀμυνα. Καὶ ἐὰν φέροντα ἢ ἄγοντα βίᾳ ἀδίκως εὐθύς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεῖ τεθνάναι.

τα Ἀπιφῶντος — Ἡρόδου, 10). — Ἀλλ' ὅταν οἱ ἀσπρικοὶ νόμοι τοῖς ἐκ προνοίας ἀποκτεν-
νύσας θανάτῳ καὶ ἀνδροφόνῳ καὶ δηγῶσιν, ὥς ἀπεχόμενον ζημιῶσι (Δημοσθ. Μειδία, 43).

257. Οἱ θεσμοθέται τοὺς ἐπὶ φόνῳ φεύγοντας κύριοι θανάτῳ ζημιῶσά εἰσι, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐκκλησίας πέρυσιν πάντες ἐωρᾶτε ἐκ ἀκρίτου ἀπαχθέντα. ὡς τούτους οὖν ἀπάγειν λέγει (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 31).

258. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 37, σελ. 632. — Ὁ νόμος οὗτος ἦτο τοῦ Δράκοντος. Κατὰ τοῦτον δὲν ἠδύνατο νὰ φονευθῇ ὁ ἀνδροφόνος, ὅταν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὰ σύνορα τῆς χώρας, εἰς τοὺς ἀγῶνας ἢ τοὺς Ἀμφικτυονικοὺς ναοὺς.

259. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 80, σελ. 647. — Ὁ ἐμφανιζόμενος εἰς τὴν ἀγοράν ἀνδροφόνος, ἠδύνατο νὰ καταμηνυθῇ παρὰ τρίτου καὶ νὰ φυλακισθῇ, ἀλλ' ἐὰν ἡ μήνυσις ἀπεδεικνύετο ψευδής, ὁ μηνυτὴς κατεδικάζετο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν. Ἴδε Δημοσθ. Ἀριστοκρ.

260. Δημοσθ. Μακάρι. 57, σελ. 1068. — Οὐκ ἠδύνατο Ἀνδροτίων φόνου κατηγορεῖν κατὰ τοῦ Διοδώρου ποιήσασθαι, μὴ ἐκ τοῦ πεφονευμένου συγγενής· αὐτοῖς γὰρ μόνοις ἐπιτρέπουσιν οἱ νόμοι (Δημοσθ. Ἀνδρ. σχόλ.). — Ἴδε κατωτέρω θέμα 317.

261. Ἐὰν Ἀθηναῖος ἐφονεύετο εἰς ξένον τόπον, οἱ συγγενεῖς του ἠδύναντο νὰ συλλάβωσι τρεῖς ἄνδρας τῆς πόλεως ἐκείνης, ἵνα ἐξαναγκασθοῦν οἱ λοιποὶ νὰ παραδώσωσι τὸν φονέα, τοῦτο ἐκαλεῖτο ἀνδροληψία. Ἀνδροληψία, ἐγκλήματος εἶδος. Ἐὰν ἐξω τῆς Ἀττικῆς ἀνὴρ Ἀθηναῖος τελευτήσῃ, καὶ μὴ ἐκδιδῶσιν οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει ὄντες τὸν δοκοῦντα ἐν τῇ αἰτίᾳ εἶναι, ἐφεῖτο ἐκ τοῦ νόμου τρεῖς τῶν ἐκείνου πολιτῶν ἄγειν εἰς Ἀθήνας, δίκην ὑφέζοντας τοῦ φόνου (Ἡσυχίου, Πολυδεύκ. Η. 50).

262. Ὁ ἀμυνόμενος φονεύων δὲν τιμωρεῖται. Δίκην δ' ἐπαγόντων τινῶν αὐτῷ φόνου, παρανέγνω νόμον Ραδαμάνθυος, λέγοντος, ὡς ἂν ἀμύνηται, τῶν χειρῶν ἀδίκων ἄρξαντι, ἄθῳον εἶναι (Ἀπολλόδορος). — Τῷ δὲ, ἀμυνόμενος γράψαι δηλοῖ αὐτῷ πάσχοντι διδούς τὴν ἐξουσίαν,

263. Συνέπειαι φόνου. Ἐπειδάν τις ἀπογραφῇ φόνου δίκην, εἴργεσθαι τῶν οὐκ ἐκ τῆς πόλεως οὐκ ἐκ τῆς πόλεως.

264. Ἐκτὸς ἰώρου εἶναι τοὺς ἀνδροφόνους.

265. Τοὺς δ' ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ καὶ ἀπάγειν, ὅς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύει, λυμαίνεσθαι δὲ μή, μηδὲ ἀποινᾶν, ἢ διπλοῦν ὀφείλιν ὅσον ἂν καταβλάβῃ. εἰσφέρειν δὲ τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι, τῷ οὐλομένῳ. τὴν δ' ἡλιαίαν διαγιγνώσκειν.

266. Ἀκούσιος φόνος. Ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελὼν ἢ ἐν πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ἐπὶ δάμαρτι ἢ ἐπὶ μητρὶ ἢ ἐπ' ἀδελφῇ ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, ἢ ἐπὶ παλλακῇ, ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ, τούτων ἕνεκα μὴ φεύγειν κτείναντα.

267. Ἐάν τις τινα τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα, πέρα ὅρων ἐλαύνῃ ἢ φέρῃ ἢ ἄγῃ, τὰ ἴσα ὀφείλιν ὅσα περ ἂν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δράσῃ.

268. Τὸν ἐργασάμενον φόνον φεύγειν ἔκ τῆς πατρίδος μὴ ψάοντα τῆς πατρίδος.

οὐκ ἄλλῳ τινί. ὁ μὲν δὲ νόμος εὐθὺς ἀμυνόμενος δεδωκεν ἀπαγορεύειν (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 28, σελ. 629).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

263. Εἴργοντο δὲ ἱερῶν καὶ ἀγορᾶς οἱ ἐν κατηγορίᾳ φόνου ἔχει κρίσεως· καὶ τοῦτο προαγόρευσις ἐκαλεῖτο (Πολυδεύκ. Η. 66).

264. Οἱ ἀνθρωποκτόνοι δὲν ἡδύναντο νὰ μείνῃ ἐντὸς τῆς πόλεως. — Ἰωρος· ὁ θυρωρὸς (ὁ φρουρὸς τῶν ὀρίων τῆς πόλεως), ὁ φύλαξ. καὶ παροιμία· οὐδ' ἐντὸς ἰώρου. Καὶ νόμος ὁ παρ' Ἀθηναίοις, ἐκτὸς ἰώρου ἐκέλευεν εἶναι τοὺς ἀνδροφόνους (Σουΐδας).

265. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 28, σελ. 629. — Ὁ ἐπὶ φόνῳ καταδικασθεὶς ξένος, τιμωρεῖται μὲ θάνατον, συλλαμβάνεται καὶ φυλακίζεται κατὰ τοὺς νόμους. Ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ κακομεταχείρισις αὐτοῦ, ἢ ἡ εἰσπραξίς χρημάτων παρὰ τούτου, οἱ τυχόν παραβαίνοντες ταῦτα καταδικάζονται εἰς τὸ διπλοῦν. Πᾶς τις δύναται νὰ καταγγείλῃ τὴν παράβασιν ταύτην εἰς τοὺς Ἀρχοντας, ἵνα δικασθῶσιν εἰς τὴν Ἠλιαίαν. — Ταῦτα δὲ ἐστὶ τί; τὸ μὲν δὲ μὴ λυμαίνεσθαι, γνώριμον οἷδ' ὅτι πᾶσι μὴ μαστιγοῦν, μὴ δεῖν, μὴ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν λέγει, τὸ δὲ μὴδ' ἀποινᾶν μὴ χρήματα πράττεσθαι· τὰ γὰρ χρήματα ἄποινα ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 33, σελ. 630).

266. Ἐκ τῆς νομοθεσίας τοῦ Δράκοντος, (ἣν ἴδε ἀνωτέρω εἰς θεσμούς Δράκοντος, θέμα 7, ἐνθα καὶ ἐρμηνεῖα). — Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 53, σελ. 637. — Ἴδε κατωτέρω θέμα 319γ.

267. Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 44, σελ. 634. — Ὁ καταδιώκων πέραν τῶν ὀρίων τὸν ἐπὶ ἀκούσιῳ φόνῳ κατηγορούμενον, οὗτινος ἡ παρουσία δὲν ἐδημεύθη, τιμωρεῖται ὥσει ἐκακοποιεῖ πολίτην.

268. Ἔθος ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸν ἀκούσιον φόνον ἐργασάμενον φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος, καὶ παραγίνεσθαι εἰς τινος ἀνδρὸς πλουσίου, καὶ καθίζειν ἐπὶ τῆς ἐστίας, συγκεκαλυμμένον καθαρσίῳ δεόμενον (Σχόλ. Λιδύμου Ἰλιάδ. Ω, σχόλ. εἰς Εὐριπ. Ἰππόλυτον).

269. Τὸν ἀλόντα ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἐν ἐνιαυτῷ ἀπελθεῖν τακτὴν ὁδόν, καὶ φεύγειν, ἕως ἂν αἰδέσῃται τινα τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος. "Ηκεῖν δὲ καὶ θῦσαι, καὶ καθαρθῆναι.

270. Αἵδεσις. Ἐάν δὲ αἰδέσασθαι δέῃ, ἐάν μὲν πατὴρ ἢ ἡ ἀδελφὸς ἢ υἱεῖς, πάντας, ἢ τὸν κωλύοντα κρατεῖν. ἐάν δὲ τούτων μηδεὶς ἢ, κτείνῃ δ' ἄκων, γινῶσι δ' οἱ πεντήκοντα καὶ εἰς ἄκοντα κτεῖναι, αἰδεσάσθων οἱ φράτερες, ἐάν θέλωσι, δέκα· τούτοις δ' οἱ πεντήκοντα καὶ εἰς ἀριστίνδην αἰρείσθων. καὶ οἱ πρότερον κτείναντες ἐν τῷδε τῷ θεσμῷ ἐνεχέσθων.

271. Ἐάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πεφευγώς, μήπω τῶν ἐκβαλλόντων αὐτὸν ἡδεσμένων, αἰτίαν ἔχῃ ἑτέρου φόνου ἐκουσίου, τοῦτον ἐν πλοίῳ προσπλεύσαντα, ἐν Φρεαττοῖ λέγειν τῆς γῆς οὐχ ἀπτόμενον. Τοὺς δὲ δικαστὰς δικάζειν ἐν τῇ γῇ. Καὶ μὲν ἀλλῶ, τὴν ἐπὶ τοῖς ἐκουσίοις φόνοις δίκην διδόναι, ἐάν δ' ἀποφύγῃ, ταύτης μὲν ἄθῳον εἶναι, τὴν δὲ ἐπὶ τῷ προτέρῳ φόνῳ φυγὴν ὑπέχειν.

272. Τραῦμα ἐκ προνοίας. Ἄν μὲν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ ἐκ προνοίας, κεφαλὴν ἢ πρόσωπον, ἢ χεῖρας ἢ πόδας, αὐτὸς μὲν φεύζεται τὴν τοῦ ἀδικηθέντος πόλιν, τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ δημεύεσθαι. Καὶ ἐάν μὲν κατίῃ, ἐνδειχθεὶς θανάτῳ ζημιωθήσεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

269. Ἐπειθ' οἱ φονικοὶ (ἐνν. νόμοι, τῶν δ' ἀκουσίως (ἐνν. ἀποκτινύντας) αἰδέσεως καὶ φιλάνθρωπίας πολλῆς ἡξίωσαν (Δημοσθ. Μειδ. 44, σ. 528).

270. Δημοσθ. Μακάρι. 57, σελ. 1069, — Διὰ τοῦ νόμου τούτου παρεσχέθη τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς στενοτέρους συγγενεῖς τοῦ φονευθέντος ἐφ' ὅσον εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ καταμηνύουν τὸν δράστην, νὰ συμβιβάζωνται μετ' αὐτοῦ διὰ χρημάτων, ἅτινα ὠνομάζοντο ὑποφόνια ἢ ἄποινα. Ὑποφόνια τὰ ἐπὶ φόνῳ διδόμενα χρήματα τοῖς οἰκείοις τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ τὴν αἰτίαν ἔχοντος ὅτι ἀνήρηκεν, ἐπὶ τῷ μὴ ἐπεξέρχεσθαι μηδὲ γενέσθαι τὴν τοῦ φόνου δίκην (Θεόφραστος 16). Ἄποινα λύτρα, ἃ δίδωσί τις ὑπὲρ φόνου ἢ σώματος (Σουΐδας). — Ἡ αἵδεσις προσομοιάζει μὲ τὸ ἔθιμον τῶν Λακωνίων, τὸ ψυχικόν.

271. Τὸ Φρεαττοῖ δικαστήριον, ἐν τούτῳ ἐκρίνετο εἰ τις τῶν φευγόντων ἐπ' ἀκουσίου φόνου αἰτία, δευτέραν αἰτίαν ἐκουσίου προσλάβοι. ἢν δ' ἐπὶ θαλάττῃ τὸ δικαστήριον, καὶ τὸν ἐν αἰτίᾳ προσπλεύσαντα, τῆς γῆς οὐ προσαπτόμενον ἀπὸ τῆς νεῶς ἐχρῆν ἀπολογεῖσθαι, μήτε ἀποβάθραν, μήτ' ἄγκυραν εἰς τὴν γῆν βαλλόμενον (Πολυδ. Η. 120). — Ἦτοι τὸ δικαστήριον τοῦτο, συνιστώμενον εἰς Πειραιᾶ, ἐδίκαζε τὸν δι' ἀκούσιον φόνον ἐν ἐξορίᾳ εὕρισκόμενον, ὑποπίπτοντα ὑστέρως καὶ εἰς ἐκούσιον φόνον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ κατηγορούμενος ἐδικάζετο ἐπὶ τοῦ πλοίου, διὰ νὰ μὴ μολύνῃ τὴν γῆν.

272. Λυσίου — Ἀρδοκίδ. 15. "Οσοι ἐπιβουλεύσαντες ἀποκτεῖναί τινας ἔτρωσαν, ἀποκτεῖναι δὲ οὐκ ἡδυνήθησαν, περὶ τῶν τοιούτων τὰς τιμωρίας οὕτω μεγάλας κατεστήσαντο, ἡγούμενοι, ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν καὶ προύνοήθησαν, ὑπὲρ τούτων προσήκειν αὐτοῖς δίκην δοῦναι (Λυσίου πρὸς Σίμωνα, 42).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

273. Εἴ τις τινος ὀφθαλμὸν ἐξέλη, ἐξορυττέσθω τῷ αὐτῷ ἀμφοτέρῳ.

274. Αἰκία. Ἐάν τις τύπτῃ τινά, ἄρχων χειρῶν ἀδίκων, αἰκίας δίκην εἶναι.

275. Ἐάν τις τύπτῃ τὸν ἀλλότριον δοῦλον, γραφὰς εἶναι αἰκίας κατὰ τοῦ τύτοντος.

275α. Κάκωσις. Αὕτη ἐγένετο κατὰ τῶν γονέων (α), ἢ κατὰ τῶν συζύγων (β), ἢ κατὰ τῶν ἐπικλήρων (γ), καὶ ἢ κατὰ τῶν ὀρφανῶν καὶ χηρῶν (δ). ἐάν δέ τις παχθῇ τῶν γονέων κακώσεως ἡλωκῶς ἢ ἀστρατείας, ἢ προειρημένων αὐτῷ τῶν νόμων εἶργεσθαι εἰσιῶν ὅποι μὴ χρή, δησάντων αὐτὸν οἱ ἑνδεκα καὶ εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν, κατηγορεῖτω δὲ ὁ βουλόμενος οἷς ἔξεστιν. ἐάν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἢ ἡλιαία ὅ τι χρή παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι. ἐάν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἂν ἐκτίσῃ.

276. Αὐτόχειρος ποινή. Ἐάν τις αὐτὸν διαχρήσῃται, τὴν χειρὰ τὴν τοῦτο διαπράξασαν ἀποκόπτειν, καὶ χωρὶς τοῦ σώματος θάπτειν.

277. Ἀδικήματα κατὰ τῆς περιουσίας. Τὸν βίαν ὁτιοῦν ἀφελόντα, διπλοῦν ἐκτίνειν τῷ ἰδιώτῃ, καὶ τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ προστίθεναι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

273. Καὶ τὸ ἀγαπητὸν τοῖς μὲν μόνον, τοῖς δὲ μετὰ ἄλλων ὅτι καὶ οὐ ἴση ζημία ἐάν τις τὸν ἑτερόφθαλμον τυφλώσῃ, καὶ τὸν δύο ἔχοντα ἀγαπητὸν γὰρ ἀφαιρήσῃ (Ἀριστοτέλης).

274. Αἰκίας: εἶδος δίκης ἐστὶν ἰδιωτικῆς ἐπὶ πληγαῖς λαγχανόμενης, ἥς τὸ τίμημα ἐν τοῖς νόμοις οὐκ ἔστιν ὠρισμένον, ἀλλ' ὁ μὲν κατήγορος τίμημα ἐπιγράφεται ὅποσου δοκεῖ ἄξιον εἶναι τὸ ἀδίκημα, οἱ δὲ δικάσταί ἐπικρίνουσιν (Ἀρποκρατ., λέξ. αἰκία). — Ἡ δ' αἰκία, τοῦτ' ἐστίν, ὅς ἂν ἄρξῃ πρότερος χειρῶν ἀδίκων (Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιβ. 7, σελ. 1140. — Ἐάν ἐκ τῆς αἰκίας τέθνηκων ὁ ἄνθρωπος, χώρα τῇ περὶ φόνου (Ἀρτιφ. Τετρ. Γ. α).

275. Ἰδε ἄνωτέρω θέμα 65.

275α. Δημοσθ. Τιμοκρ. 105. — α) Ἰδε ἄνωτέρω θέμ. 116 καὶ 118. — Ἀριστοφ. Ὀρνιθ. στ. 757, 1356. — Καὶ ποιεῖν μνημόσυνα αὐτοῖς (Ἰδε ἄνωτέρω θέμ. 155). — β) Κάκωσιν ὑφίσταντο αἱ γυναῖκες, αἱ κακομεταχειριζόμεναι ὑπὸ τῶν συζύγων των, ἢ ὅταν οὗτοι εἶχον σχέσεις πρὸς ἄλλας γυναῖκας (Ἰππαρέτη τοῦ Ἀλκιβιάδου, λυπούμενη δ' ὑπ' αὐτοῦ περὶ τὸν γάμον ἐταίραις ξέναις καὶ ἀσταῖς συνόντες, Πλουτ. Ἀλκιβιάδ. 8) ἢ ἡσέλγαινον, ἢ παρημέλουν τὰ συζυγικά καθήκοντα (Ἰδε ἄνωτέρω θέμ. 93). — γ) Ἡ μέντοι κλῆρον οὐκ ἔχουσα πατρῶον θῆσσα καλεῖται, ἣν ὁ ἀγχιστεὺς ἐκδίδωσιν, ἂν ἐτέρα συνοικῇ, ἢ πάντως γαμεῖ (Πολυδ. Γ'. 33). Ταυτόν, ἐάν ὁ σύζυγος εἶναι ἀνίκανος (ὀρῶντες γὰρ ὃ βούλεται τὴν ἐπίκληρον συνοῦσαν ἢ προήσονται τὸν γάμον ἢ μετ' αἰσχύνῃς καθεξοῦσι φιλοπλουτίας καὶ ὕβρεως δίκην διδόντες, Πλουτ. Σόλων XX). — Ἰδε ἄνωτέρω θέμ. 97. — δ). Ἰδε ἄνωτέρω θέμ. 127, ἴδε καὶ Ἰσαῖον περὶ τοῦ Ἀργίου κλήρου, ἐνθα ἀπολογίᾳ περὶ κακώσεως. — Ἰδε καὶ θέμ. 321 (ιβ).

276. Ἰδε ἄνωτέρω θέμα 147. — Αἰσχίν. Κτησιφ. 244.

277. Τὸν βιασθέντα δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας (Δημοσθ. Μειδ).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

278. *Κλοπή.* Εἰ μὲν τις μεθ' ἡμέραν ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς κλέπτοι, ἀπαγωγὴν πρὸς τοὺς ἑνδεκα εἶναι. Εἰ δὲ τις νύκτωρ ὁτιοῦν κλέπτοι, τοῦτον ἐξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι, καὶ τρῶσαι διώκοντα, καὶ ἀπαγαγεῖν τοῖς ἑνδεκα, εἰ βούλοιτο, τῷ δὲ ἄλόντι ὧν αἱ ἀπαγωγαὶ εἰσιν, οὐκ ἐγγυητὰς καταστήσαντι ἕκτισιν εἶναι τῶν κλεμμάτων, ἀλλὰ θάνατον τὴν ζημίαν. Καὶ εἴ τις γ' ἐκ Λυκείου ἢ ἐξ Ἀκαδημίας, ἢ ἐκ Κυνοσάργους, ἱμάτιον, ἢ ληκύθιον, ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ τῶν σκευῶν τι, τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ὑφέλοιτο, ἢ ἐκ τῶν βαλανείων, ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμὰς, καὶ τούτοις θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

279. Κλέπτοντα σῦκα κολάζεσθαι.

280. Τοὺς βόλιτον ὑφελομένους κολάζεσθαι.

281. Ὁ μὴ κατέθηκέ τις, μὴ ἀναιρεῖσθαι, εἰ δὲ μὴ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

282. *Αὐτόφωρα.* Ἐάν τις φανερός γένηται βαλαντιοτομῶν, τούτῳ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

283. Ἐάν τις φανερός γένηται τοιχωρυχῶν, τούτῳ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

284. Ἐάν τις φανερός γένηται ἀνδραποδιζόμενος, τούτῳ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

285. *Ἐπιστροφὴ κλαπέντος.* Ἐάν τις ἀπολέσῃ, ἐάν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

278. Ἐν νυκτὶ μείζονα τὴν τιμωρίαν ἐδοξε, ἐπειδὴ περ μείζον ἐστὶ τὸ ἐγκλημα τῆς νυκτός· ἐν γὰρ ἡμέρᾳ, δύναται τις καὶ βοηθοὺς καλεῖσθαι ἐκυτῷ· ἐν δὲ νυκτὶ, οὐκέτι..... Ἐν τῷ βαλανείῳ, καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὔσιν, ὥσπερ τὸ βαλανεῖον, ῥάδιον τῷ βουλομένῳ κακοურγεῖν. οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τεθέντες (Ἀριστοτέλης. — Ἴδε καὶ *Λυσίου* — *Θεομνήστου* 17). — Ἐν τῷ ρωμ. δικ. ἐπίσης ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς ἡ κλοπή, ἴδε *v. 7 Π. 13. 1*, καὶ *v. 4 Π. 9. 2*, *v. 9 Π. 48. 8*, κ.λπ. — Ἴδε καὶ θέμ. 1 τῶν ἀνωτέρω θεσμῶν τοῦ Δράκοντος, καὶ Πλάτων. *Νόμον ΙΑ'*.

279. Τὸ γὰρ παλαιὸν τίμια παρ' Ἀθηναίοις ἦν τὰ σῦκα, καὶ εἴ τις διεβλήθη κλέπτων σῦκα ἐκολάζετο (*Σουΐδας*).

280. Βόλιτον, ἥτοι κόπρον βοῶν.

281. Ὁ ἀφαιρῶν πρᾶγμα, ὅπερ δὲν τῷ ἀνήκει, τιμωρεῖται μὲ θάνατον. — Ὁ μὴ κατέθηκέ τις, οὐκ ἀναιρήσεται· καὶ ὁ μὴ κατέθηκεν, ἀνέλθεται, εἰσὶ κολάσεις οὐχ οἷαι παρ' ἑτέροις, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μείζον. (*Διογένης Λαέρτις*. εἰς *Σόλωνα*). — Βίβλιος ἀνὴρ ἐν ὁδῷ περιτυχὼν, οὐδὲν ὧν μὴ κατέθετο ἀναιρεῖται· οὐ γὰρ ἡγεῖται τὸ τοιοῦτον εὖρημα, ἀλλ' ἀδίκημα (*Αἰλίου τοῦ Δ'*, 1).

282. Τὰ βαλάντια ταῖς ζώναις ἀπλωρημένα φέρουσιν ἄνθρωποι (Ἀριστοφ. *Βάτραχοι*).

283. Τοιχωρυχῶν, ὁ σκάπτων τοίχους οἰκοδομῶν ἵνα εἰσέλθῃ εἰς αὐτὰς καὶ κλέψῃ.

284. Ἀνδραποδιζόμενος, ἥτοι ὁ πωλῶν ἑαυτὸν ὡς δοῦλον.

285. Ὁ Σόλων ἐτροποποίησε τὸν νόμον τοῦ Δράκοντος, δι' οὗ ἐπεβάλλετο ποινὴ τοῦ θανάτου. Κατὰ τοῦτον, ὁ ἐπιστρέφων τὸ κλαπέν, κατεδικάζετο εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος, ἀλλ' ἐάν ἡ κλοπὴ διεπράχθῃ διὰ πρότροπῆς τινος, ἐπεβάλλετο ποινὴ εἰς

δεκάπλασίαν καταδικάζειν, ἐὰν δὲ μή, τὴν δεκαπλασίαν, πρὸς τοῖς ἐπαιτίοις. δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ τὸν πόδα πένθ' ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν προστιμήσῃ ἡλιαία. προστιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλόμενον, ὅταν περὶ τοῦ τιμήματος ᾖ.

286. Κλεπταποδόχος. Τοὺς τὰ ἀπολλύμενα τοῖς κλέπταις συνειδότες, τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι.

287. Ἀδικήματα κατὰ τῆς τιμῆς. Ἐξύβρισις. Ζῶντα δὲ κακῶς λέγειν ἐκώσυνε πρὸς ἱεροῖς καὶ δικαστηρίοις καὶ ἀρχείοις καὶ θεωρίας οὔσης ἀγώνων· ἢ τρεῖς παραχμᾶς τῷ ἰδιώτῃ, δύο δ' ἄλλας ἀποτίνειν εἰς τὸ δημόσιον ἔταξε (α). — Τὸν τεθνηκότα μὴ κακῶς ἀγορεύειν (β).

288. Ἀνδροφόνον μὴ λέγειν.

289. Ἐάν τις ὑβρίσῃ εἰς τινα, ἢ παῖδα ἢ γυναῖκα ἢ ἄνδρα, τῶν ἐλευθέρων ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ποιήσῃ εἰς τούτων τινά, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων οἷς ἔξεστιν, οἱ δὲ θεσμοθέται εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν τριάκοντα ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν ᾖ ἡ γραφή, ἐάν μὴ τοῖς δημόσιον κωλύῃ, εἰ δὲ μή, ὅταν ᾖ πρῶτον οἶόν τε. ὅτου δ' ἂν καταγνῶ ἡ ἡλιαία, ἔταξε περὶ αὐτοῦ παραχρῆμα, ὅτου ἂν δοκῇ ἄξιός εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίνασθαι, ὅσα δ' ἂν γράφονται γραφὰς ἰδίας κατὰ τὸν νόμον, ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ ἢ ἐπέλθῃ, μὴ μεταλλάξῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν γραφῶν, ἀποτίνασθαι γὰρ ἡλιαίας δραχμᾶς τῷ δημόσιον. ἔαν δὲ ἀργυρίου τιμῇ τῆς ὑβρέως, δεδέσθω, ἐὰν ἐλεύθερον ὑβρίσῃ μέχρις ἂν ἐκτίσῃ.

290. Ἐάν τις φάσκη ἀποβεβληκέναι τὸν πατέρα, ὑπόδικον εἶναι.

τὸν προτρέψαντα ἴση πρὸς τὸ δεκαπλάσιον τῆς ἀξίας, πρὸς δὲ ἐδένετο οὗτος εἰς τὴν ποδοκάκκην ἐπὶ πενθήμερον. Τὴν ποινὴν ταύτην ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ πᾶς πολίτης. — Δεθέντα δὲ πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι ἐν αἰσχύνῃ ἤδη ζῆν τὸν ἄλλον βίον (Δημοσθ. Τιμοκρ. 105, σελ. 733).

286. Ἐάν τις κλεμνίδιον ὁτιοῦν ὑποδέχεται, γινώσκων, τὴν αὐτὴν ὑπεχέτω δίκην τῷ κλέψαντι (Πλάτων).

287. α) Τὸ γὰρ μηδαμοῦ κρατεῖν ὀργῆς ἀπαίδευτον καὶ ἀκόλαστον· τὸ δὲ πανταχοῦ χαλεπὸν, ἐνίοις δὲ καὶ ἀδύνατον· δεῖ δὲ πρὸς τὸ δυνατόν γραφέσθαι τὸν νόμον, εἰ βούλεται χρησίμως ὀλίγους, ἀλλὰ μὴ πολλοὺς ἀχρήστως κολάζειν (Πλουτ. Σόλων XXI). — β) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 2. — Ἴδε v. 7 § 8 II. 47. 10 καὶ v. 9 Εἰσηγ. 4. 4.

288. Οὐκ ἔστι τῶν ἀπορρήτων, ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ νόμον οὐ ταῦτ' ἀπαγορεύειν, ἀλλ' ἀνδροφόνον οὐκ ἔχον λέγειν. ἐγὼ δὲ οἶμαι ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας, καὶ πάντας εἰδέναι ὅτι, ὅσοι [ἀπεκτόνασί τινας, καὶ ἀνδροφόνους τῶν αὐτῶν εἰσι, καὶ ὅσοι] ἀνδροφόνους εἰσί, καὶ ἀπεκτόνασί τινα πολὺ γὰρ ἂν ἔργον ἦν τῷ νομοθέτῃ ἅπαντα τὰ ὀνόματα γράφειν, ὅσα τῇ αὐτῇ δυνάμει ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἐνὸς εἰπὼν περὶ πάντων ἐδήλωσεν. (Λυσίου — Θεομν. 6/7).

289. Δημοσθ. Μειδίον 47, σελ. 529. — Αἰσχίν. Τιμοκρ. 16. — Ἴδε Harδ. 47. 16, καὶ v. 4. K. 9. 35.

290. Διότι ἐθεωρεῖτο ἀτιμωτική ἡ πράξις τοῦ ριψάσπιδος. (Λυσίου — Θεομν. Α' 12).

291. Τοὺς λέγοντάς τι τῶν ἀπορρήτων, πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν.

292. Ἀπόδειξις ἀληθείας. Τὸν λέγοντα κακῶς, ἐὰν μὴ ἀποφαίνη ὥς ἐστὶν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα, ζημιοῦσθαι.

293. Ψευδῆς καταμήνυσις. Εἰ μὲν τ' ἀληθῆ μηνύσειέ τις εἶναι τὴν ἄδειαν, εἰ δὲ τὰ ψευδῆ τεθνάναι.

294. Τοὺς ἀπάγοντας εἰς τὸ δεσμωτήριόν τινας ἐπὶ δίκῃ κλοπῆς, χιλίας διδόναι δραχμὰς τοὺς ἀλόντας.

295. Συκοφαντία. Μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὐτῷ δείξειν ἐν τοῖς δικασταῖς τὰ γεγεννημένα, περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν· ἐὰν δέ τις παρ' αὐτὰ ποιῇ τῶν συκοφαντούντων, ἐνδείξειν αὐτῶν εἶναι καὶ ἀπαγωγὴν.

296. Ἐάν τις τινα φήνας ἢ γραψάμενος γραφάς, μὴ ἐπεζίη, ἢ ἐπεζιῶν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ἀποτίνειν, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ φαίνειν, μηδὲ γράφεσθαι, μηδ' ἀφηγεῖσθαι.

297. Καὶ σύκων ἐξαγωγή τὸ παλαιὸν ἀπείρητο καὶ τὸ φαίνειν ἐνδεικνύμενον τοὺς ἐξάγοντας κληθῆναι συκοφάντας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

291. Ὡστε καὶ περὶ τῆς κακηγορίας νόμον ἔθεσαν, ὅς κελεύει τοὺς λέγοντάς τι τῶν ἀπορρήτων πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν (Ἰσοκράτ. Λοχίται 3, σελ. 396).

292. Ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδεμίαν συντηρήσῃ ὁργὴν δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποδείκνυῃ ἀληθῆ (Λυσίου — Θεομνήστον 20, καὶ Θεομνήστον Β', 11).

294. Ὁ μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀποδείξῃ τὴν κατηγορίαν τῆς κλοπῆς καταδικάζεται εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν. — Ἐὰν πολλὰς ὁδοὺς δῶ διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς ἡδικοκότες, οἷον τῆς κλοπῆς, ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις· ἄπαγε· ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος. ἀσθενέστερος εἶ· τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ· τοῦτο ποιήσουσιν ἐκεῖνοι. φοβεῖ καὶ τοῦτο· γράφου, καταμέμφει σεαυτὸν καὶ πένης ὧν οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας ἐκτίσαι· δικάζου κλοπῆς πρὸς διαιτητὴν, καὶ οὐ κινδυνεύσεις. (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 26, σελ. 601). — (Ἄλλ' ἐὰν ἐδικάζοντο ὑπὸ διαιτητῶν, οἱ στερούμενοι ἀποδείξεων, δὲν κατεδικάζοντο εἰς πρόστιμον).

295. Ἴδε θέμα 215 καὶ 406. — Διότι οὐδὲν δεινότερον τῆς συκοφαντίας, δι' ἧς πᾶς ὁ τῆς πόλεως καὶ τῶν νόμων κόσμος συνταράσσεται καὶ διαφθείρεται (Δημοσθ. Ἀριστογ. Α. 19). Σόλωνά μὲν γάρ... προστάτην ἡξίωσαν τῆς πόλεως εἶναι, περὶ δὲ τῶν συκοφαντῶν χαλεπωτέρους ἢ περὶ τῶν ἄλλων τοὺς νόμους ἔθεσαν. τοῖς μὲν γὰρ μεγίστοις τῶν ἀδικημάτων ἐν ἐνὶ τῶν δικαστηρίων τὴν κρίσιν ἐποίησαν, κατὰ δὲ τούτων γραφάς μὲν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰσαγγελίας δ' εἰς τὴν βουλήν, προβολὰς δ' ἐν τῷ δήμῳ, νομίζοντες τοὺς ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρωμένους ἀπάσας ὑπερβάλλειν τὰς πονηρίας. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους πειρᾶσθαι γε λανθάνειν κακουργοῦντας, τούτους δ' ἐν ἅπασιν ἐπιδείκνυσθαι τὴν αὐτῶν ὁμότητα καὶ μισανθρωπίαν καὶ φιλαπεχθημοσύνην (Ἰσοκρ. Ἀντίδ. ΚΗ' 314). — Ἴδε ἰδίᾳ Αἰσχίν. Παραπρεσβ. 145 καὶ 177.

296. Ἴδε ἄνωτέρῳ θέμα 216.

297. Πλουτ. Σόλων, XXIV.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

298. Δωροδοκία. Τοὺς δωροδοκοῦντας ἢ θανάτῳ ζημιουῖσθαι ἢ δεκαπλοῦν τοῦ ἐξ ἀρχῆς λήμματος ἐκτίνειν.

299. Ἐάν τις συνιστῇται ἢ συνδεκάζῃ τὴν Ἡλιαίαν, ἢ τῶν δικαστηρίων τι τῶν Ἀθηνησιν, ἢ τὴν βουλὴν ἐπὶ δωροδοκίᾳ χρήματα διδούς, ἢ δεχόμενος, ἢ ἑταίριαν συνιστῇ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου, ἢ συνήγορος ὢν λαμβάνῃ τὰ χρήματα ἐπὶ δίκαις, ἢ ιδίαις, ἢ δημοσίαις, τούτων εἶναι τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς Θεσμοθέτας.

300. Ἀδικήματα κατὰ τῶν ἡθῶν. Μοιχεία. Ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ ἐν ἔργῳ, ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχοντα, ὅ τι ἂν βούληται χρῆσθαι.

301. Ἐάν τις ἀδίκως εἴρξῃ ὡς μοιχόν, γράφεσθαι πρὸς τοὺς Θεσμοθέτας

298. Ἴδε θέμα 252. — Δεινάρχ. Ἀριστογ. 17, Δημοσθ. 47. — Ἀλλ' οἱ νόμοι περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀδικημάτων τῶν εἰς ἀργυρίου λόγον ἀνηκόντων διπλὴν τὴν βλάβην ὀφλεῖν κελεύουσι, περὶ δὲ τῶν δωροδοκούντων δύο μόνον τιμήματα πεποιήκασιν, ἢ θάνατον, ἵνα ταύτης τυχὼν τῆς ζημίας ὁ λαβὼν παράδειγμα γένηται τοῖς ἄλλοις. ἢ δεκαπλοῦν τοῦ ἐξ ἀρχῆς λήμματος τὸ τίμημα τῶν δώρων, ἵνα μὴ λυσιτελήσῃ τοῖς τοῦτο ποιοῦσι ποιεῖν (Δεινάρχ. Δημοσθέει. 60, Λυσίου — Δωροδοκίας).

299. Οἱ Θεσμοθέται ὑπεχρεοῦντο νὰ εἰσάγουν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν πεντακοσίων, ἢ τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ, τὰ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων ἀνάγκη εἶναι ἀποφασίζοντα. — Ἀριστογένης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ ἑαυτὸν φησὶ καταδείξαι τὸ δεκάζειν τὰ δικαστήρια (Ἀριστογ. 17, λέξ. Δεκάζων).

300. Ο νόμος τοῦ Δράκοντος ἐπέβαλλε τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου εἰς πάντα μοιχόν, ἀλλ' ὁ Σόλων, προσέθηκεν ὅτι τότε μόνον θανατοῦται ἐάν συλληφθῇ οὗτος, ἐν ἔργῳ ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχοντα, καὶ τοῦτο, διότι ἐνδεχομένως ὁ θεωρούμενος ὡς μοιχός, νὰ ᾔτο ἀνίκανος (πῶς γὰρ ἂν εὐνοῦχος μοιχεύσειεν ὁ μὴ χρῆσθαι δυνάμενος, μηδὲ τὸ γένος ἀμφίβολον ποιῶν, Ἐρμογέν.). εἰ καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν Ἐρμογένη, μηδὲν διαφέρει πρὸς τὸ εἶναι αὐτὸν μοιχόν, εἴτε δυνατόν χρῆσασθαι, εἴτε μὴ· τὴν γὰρ προαίρεσιν ἐξετάζειν δεῖ. — Κατὰ τὸν Λυσίαν, διαρρήδην εἴρηται τούτου μὴ καταγινώσκειν φόνον, ὅς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσεται. καὶ οὕτω σφόδρα ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς γυναιξὶ δίκαια ταῦτα ἡγήσατο εἶναι, ὥστε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ταῖς ἐλάττονος ἀξίας τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκε. καίτοι δῆλον ὅτι, εἴ τινα εἶχε ταύτης μείζονα τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς ἐποίησεν ἂν (Λυσίου — Ἐρατοσθ. 30, 36, κατ' Ἀγοράτου 66). Ἔθος ἦν τὸν ἀλόντα μοιχείας παρατίλλεσθαι, ἵνα δοῦς ἀργύριον ποινῆς λυθῇ. Παρατίλλεται οὖν, διασείσεται, τὰς τρίχας τοῦ πρωκτοῦ τίλλεται· αὕτη ὠριστο δίκη τοῖς μοιχοῖς πένησιν, ἀποραφανίδωσις καὶ παρατιλμός. οἱ γὰρ πλούσιοι χρήματα παρέχοντες ἀπελύοντο. Παρατίλλεται οὖν φησὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι χρήμασι λυτροῦσθαι τὴν πυγὴν, δημοσίᾳ γὰρ ταῦτα ἔπασχον (Σχόλ. Ἀριστοφ. Πλοῦτος). — Ἴδε καὶ Λυσίαν — Ἐρατοσθ. 24 ἐπ. ἐνθα ἐρμηνεία τοῦ νόμου τούτου. — Καὶ ν. 23. Π. 48. 5 καὶ Κ. 9. 13.

301. Ο φυλακισθεὶς ἐπὶ μοιχείᾳ, δύναται, ἀναφερόμενος εἰς τοὺς Θεσμοθέτας, ὅτι συκοφαντεῖται, νὰ ἀποφυλακισθῇ ἐάν παράσχῃ ἐγγύησιν μέχρις ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, καὶ νὰ ἀθωωθῇ, ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐάν ἀποδείξῃ ὅτι ἐσυκοφαντήθη. Ἀλλ' ἐάν ἀπεδεικνύετο ἡ ἐνοχὴ του, κατεδικάζετο εἰς χρηματικὴν ποινὴν ἢ φυλάκισιν.

ἀδίκως εἰρχθῆναι, καὶ μὲν ἔλῃ τὸν εἰρξάντα καὶ δόξῃ ἀδίκως ἐπιβεβουλευθαι, ἀθῶον, εἶναι αὐτόν, καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπηλλάχθαι τῆς ἐγγύης. Ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, παραδοῦναι αὐτὸν τοὺς ἐγγυητὰς τῷ ἀλόντι. Ἐπὶ δὲ τοῦ δικαστηρίου ἄνευ ἐγχειριδίου χρῆσθαι, ὅ τι ἂν βουληθῇ ὡς μοιχῷ ὄντι.

302. Τὴν γυναῖκα ἐφ' ἣ ἂν ἀλῶ μοιχὸς, μὴ ἐξεῖναι κοσμεῖσθαι, ἐὰν δὲ κοσμηται, τὸν ἐντυχόντα καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια, καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι, καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτου, καὶ τοῦ ἀνάπηρον ποιῆσαι.

303. Ἐπειδὴν δὲ ἔλῃ τὸν μοιχόν, μὴ ἐξέστω τῷ μοιχῷ συνοικεῖν τῇ γυναικί, ἐὰν δὲ συνοικῇ ἄτιμος ἔστω. Μηδὲ τῇ γυναικί ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ἣ ἂν μοιχὸς ἀλῶ, ἐὰν δὲ εἰσὶν νηποινεῖ πασχέτω ὅ τι ἂν πάσχη, πλὴν θανάτου.

304. Μὴ ἐπὶ ταύταις μοιχὸν λαβεῖν, ὅποσαι ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου κάθωνται, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλῶσί τι ἀποπεφασμένως. Ὅσαι δὲ πεφασμένως πωλοῦνται καὶ οἰκῆρος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ἀρεῖν.

305. Βιασμός. Ἐὰν ἀρπάσῃ τις ἐλευθέραν γυναῖκα, καὶ βιάσῃται, ζημίαν ἑκατὸν δραχμὰς διδόναι.

306. Τὸν βιασάμενον κόστην χιλίας διδόναι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

302. Ὁ δὲ Σόλων ὁ τῶν νομοθετῶν ἐκδοτάτος γέγραπεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν γυναικῶν εὐκοσμίας. Τὴν γὰρ γυναῖκα ἐφ' ἣ ἂν ἀλῶ μοιχὸς οὐκ ἔῃ κοσμεῖσθαι, οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμειγνυμένη διαφθεῖρῃ· ἐὰν δ' εἰσὶν ἣ κοσμηται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι καὶ τύπτειν, εἰργόμενον θανάτου καὶ τοῦ ἀνάπηρον ποιῆσαι, ἀτιμῶν τὴν τοιαύτην γυναῖκα καὶ τὸν βίον ἀβίωτον αὐτῇ παρασκευάζων (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 183).

303. Δημοσθ. Νεαίρ. 87, σελ. 1374. — Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὅς ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται (Εὐαγγ. Ματθ. κεφ. 5 στιχ. 32, καὶ κεφ. 19 στιχ. 9). Ἴδε ρωμ. δικ. v. 13 K. 6.35 καὶ v. 2 K. 9. 9, κ.λπ).

304. Ὁ ἐκ καταστήματος πορνείας λαμβάνων γυναῖκα, ἢ ἐκ τῶν προσφερομένων δημοσίᾳ τοιούτων, δὲν θεωρεῖται μοιχός. Τὸ μὲν πεφασμένως ἐστὶ φανερώς πωλεῖσθαι καὶ βαδίζειν, τὸ δὲ οἰκῆρος θεράποντος (Λυσίας).

305. Μὴ σπανίζοντος τότε τοῦ νομίσματος ἐν τῇ πόλει, μεγάλας ἐποίει τὰς ἀργυρικὰς ζημίας τὸ δυσπόριστον (Πλουτ. Σόλων, 23). — Βίνειν, παρὰ Σόλωνι τὸ βιά μίγνυσθαι· τὸ δὲ κατὰ νόμον ὀπυῖν (Ψύχιος).

306. Νόμος τὸν ἐξιόντα στρατηγὸν εἰς πόλεμον, εἰ ἔχει θυγατέρα, παρατίθεσθαι τῷ συστρατηγῷ, τὴν θυγατέρα λαβὼν ἐκεῖνος ἐβιάσατο. Ἐπανελθὼν ὁ στρατηγὸς κρίνει αὐτὸν ὡς δημοσίων ἀδικημάτων, ὁ δὲ ὡς βιασάμενος τὰς χιλίας διδόναι (Συριανός εἰς Ἑρμογένην).

307. Ἐάν τις γυναῖκα αἰσχύνῃ βία, διπλὴν τὴν βλάβην ὀφείλειν.

308. Προαγωγή. - Ἑταιρήσεις. Ἐάν τις ἐλεύθερον παῖδα ἢ γυναῖκα προαγάγῃ, τὸν προαγωγὸν γράφεσθαι, καὶ ἄλλῳ, θανάτῳ ζημιοῦσθαι.

309. Ἐάν τινα ἐκμισθώσῃ ἑταίρειν πατὴρ ἢ ἀδελφὸς ἢ θεῖος ἢ ἐπίτροπος, ὅλως τῶν κυρίων τις, κατ' αὐτοῦ μὲν τοῦ παιδὸς γραφὴν ἑταιρήσεως οὐκ εἶναι, κατὰ δὲ τοῦ μισθώσαντος καὶ τοῦ μισθωσαμένου, τοῦ μὲν ὅτι ἐξεμίσθωσε, τοῦ δὲ ὅτι ἐμισθώσατο, ἴσα τὰ ἐπιτίμια ἑκατέρῳ εἶναι. Καὶ μὴ ἐπάναγκες εἶναι τῷ παιδί βῆσαντι, τρέφειν τὸν πατέρα, μηδὲ οἴκησιν παρέχειν, ὅς ἂν ἐκμισθωθῇ ἑταίρειν, ἀποθανόντα δὲ θαπτέτω, καὶ τ' ἄλλα ποιεῖτω τὰ νομιζόμενα.

310. Ἄν τις Ἀθηναῖος ἑταιρήσῃ, μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, μηδὲ ἱερωσύνην ἱεράσασθαι, μηδὲ συνδικῆσαι τῷ δήμῳ, μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἐνδημον μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτὴν, μήτε χειροτονητὴν, μηδ' ἐπὶ κηρυκείαν ἀποστελλέσθω, μηδὲ γνώμην λεγέτω, μήδ' εἰς τὰ δημοτελῆ ἱερά εἰσίστω, μήδ' ἐν ταῖς κοιναῖς στεφανηφορίαις στεφανούσθω, μηδ' ἐντὸς τῶν τῆς ἀγορᾶς περιαντηρίων πορευέσθω. Ἐάν δὲ τὰ πάντα ποιῇ, καταγνωσθέντος αὐτοῦ ἑταίρειν θανάτῳ ζημιούσθω.

311. Ψευδομαρτυρία. Ὁ μαρτυρήσας τὰ ψευδῆ ὑπόδικος ἔστω τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ ὁ προσβληθεὶς τῶν κακῶς ἐργαζομένων.

307. Ὁ μοιχὸς ἐτιμωρεῖτο μὲ θάνατον, ὁ δὲ βιάσας γυναῖκα, μὲ διπλὴν μόνον ποινὴν, ἥτοι φυλάκισιν καὶ πρόστιμον, διότι ἡ προσβληθεῖσα διατηρεῖ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἀρετὴν τῆς. — Μόνους γοῦν τοὺς μοιχοὺς νομίζουσι πολλαὶ τῶν πόλεων νηποινεῖ ἀποκτείνειν, δῆλον ὅτι διὰ ταῦτα ὅτι λυμαντῆρας αὐτοὺς νομίζουσι τῆς τῶν γυναικῶν φιλίας πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶναι. Ἐπεὶ ὅταν γε ἀφροδισιασθῇ κατὰ συμφορὰν τινα γυνή, οὐδὲν ἥττον τούτου ἕνεκεν τιμῶσιν αὐτὰς οἱ ἄνδρες, ἐάν περ ἡ φιλία δοκῇ αὐτοῖς ἀκήρατος διακμένειν (Ξενοφ. Ἰέρων III, 3). Ἴδε καὶ Λυσίου — Ἐρατοσθένους φόνον 32.

308. Ἐν ἀρχῇ ὁ Σόλων ὥρισε, καὶ τις προαγωγέυῃ, ζημίαν εἴκοσι δραχμῶν ἔταξε (Πλουτ. Σόλων, 23), βραδύτερον ὁμῶς λόγῳ τῶν πολλῶν καταχρήσεων, ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 184 καὶ 14, Λυσίου — Ἐρατοσθ. 32).

309. Αἰσχίν. Τιμάρχον, 87, 163, 164. — Ἡ ποινὴ ἐπεβάλλετο κατὰ τοῦ μισθωσαμένου καὶ κατὰ τοῦ μισθωτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ κατὰ τοῦ μισθωθέντος παιδός.

310. Αἰσχίν. Τιμάρχον 21, 187 ἐπ.

311. Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 74. — Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιβ. 1 σελ. 1139. Καλῶς μοι δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἔχειν, ὧς ἄνδρες δικασταί, οἱ ὑπόλοιπον ἀγῶνα ἀποδιδόντες ταῖς δίκαις τῶν ψευδομαρτυριῶν, ἵν' εἴ τις μάρτυρας τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας παρασχόμενος, ἢ προκλήσεις μὴ γενομένης ἢ μαρτυρίας παρὰ τὸν νόμον μαρτυρηθείσας ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς, μηδὲν αὐτῷ πλέον γένηται, ἀλλ' ἐπισκηψάμενος ταῖς μαρτυρίαις ὁ ἀδικηθεὶς καὶ εἰσελθὼν εἰς ὕμῃς καὶ ἐπιδείξας περὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

312. *Διαφθορά νομίσματος*. Ἐάν τις τὸ νόμισμα διαφθείρῃ, θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι.

313. *Ὀπλοφορία*. Ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροίῃ μηδὲν δέον ἢ ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον, τιμᾶσθαι.

314. *Ἀχαριστία*. Ἐξεῖναι ἀχαριστίας δικάζεσθαι κατὰ τοὺς εὐεργέτας μὴ ἀντευποιούντων.

315. *Τίς μηνύει*. Πᾶς πολίτης Ἀθηναῖος, ἡ ἰσοτελής, ἐνῆλιξ, ἡδύνατο νὰ ἀσκήσῃ τὴν ποινικὴν δίκην (α). Ὁ δοῦλος καὶ ὁ ἀπελεύθερος παρίστατο διὰ τοῦ κυρίου (β), ὁ ξένος διὰ τοῦ προξένου του, ἡ διὰ τοῦ ἰδιοξένου αὐτοῦ, ὁ μέτοικος διὰ τοῦ προστάτου του, αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἀνήλικοι διὰ τοῦ κυρίου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου των, καὶ τὰ σωματεῖα διὰ τῶν ἐπιμελητῶν των.

316. Παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς πεπονθότος.

τοῦ πράγματος τοὺς μάρτυρας τὰ ψεῖδη μεμάρτυρημένα, παρὰ τε τούτων δίκην λάβῃ καὶ τὸν προβαλόμενον ὑπόδικον ἔχη τῶν κακοτεχνῶν (Δημοσθ. *Εὐβογ.* *Μησιβ.* I, σελ. 1139) — Κακοτεχνῶν ὄνομα δίκην, ἣν οἱ ἐλόγιστοί τε καὶ ἀλόγιστοι ἀδικῶν κατὰ τοῦ παρὰσχόμενου αὐτοῦ ἐδίδουσαν (Πολυδεύκης).

312. Δημοσθ. *Τιμοκρ.* 212, σελ. 765. Ἐπερωτήσας δὲ εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος φαίνεται, ἐπειδὴ φῆσαι τοὺς δικαστάς, εἰπεῖν ὅτι αὐτὸς ἡγεῖται ἀργύριον μὲν νόμισμα εἶναι τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ἕνεκα τοῖς ἰδιωταῖς εὐρημένον, τοὺς δὲ νόμους ἡγοῖτο νόμισμα τῆς πόλεως εἶναι. δεῖν δὲ τοὺς δικαστάς πολλῶ μᾶλλον, εἰ τις ὁ τῆς πόλεως ἐστὶ νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει καὶ παράσημον εἰσφέρει, μισεῖν καὶ κολάζειν, ἢ εἰ τις ἐκεῖνο ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἐστίν. προσθεῖναι δὲ τεκμήριον τοῦ καὶ μεῖζον εἶναι τὰδίκημα τὸ τοὺς νόμους διεφθείρειν ἢ τὸ ἀργύριον, ὅτι ἀργυρίῳ μὲν πολλαὶ τῶν πόλεων καὶ φανερώς πρὸς χαλκὸν καὶ μόλυβδον κεκραμένῳ χρώμεναι σώζονται καὶ οὐδ' ὅτιοῦν παρὰ τοῦτο πάσχουσι, νόμοις δὲ πονηροῖς χρώμενοι καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας ἐὼντες οὐδένας πώποτ' ἐσώθησαν. (Δημοσθ. *Τιμοκρ.* 213 - 4, σελ. 766). Ἴδε καὶ ρωμ. δικ. r. 8 Π. 48. 10 καὶ r. 1. K. 9. 24.

313. Καὶ ξυνήθη τὴν δίκην μεθ' ὀπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ βάρβαροι· ἐν τοῖς πρώτοις δὲ Ἀθηναῖοι τὸν τε σίδηρον κατέθεντο (Θουκυδ. A'. 6). — Ὅρα δ' ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι τὰ ὄπλα ἐφόρουν οἱ παλαιοὶ καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν ἦν ἐνόπλους ὄντας βουλεύεσθαι· μικροῦ γὰρ ἂν μέγα συνέβη κακόν, τοῦ Ἀχιλλέως χρησαμένου τῷ ξίφει, διὸ καὶ ἐκωλύθη παρὰ τοῖς ὕστερον ἢ ἀπλῶς ὅποι τύχη ὀπλοφορία διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς κακὰ (Εὐσταθίου εἰς Ἰλιάδα).

314. Καὶ μὴν οἱ γε νόμοι καὶ ἀχαριστίας δικάζεσθαι διδόναι κατὰ τοὺς εὐεργέτας μὴ ἀντευποιούντων (Λουκιανός).

315. α) Δικάσειν γὰρ ὁμωμόκατε ὑμεῖς οὐ περὶ ὧν ἂν ὁ φεύγων ἀξιοῖ, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ. (Δημοσθ. *Στεφάν.* *Ψευδομ.* 50). — β) Δημοσθ. *Μακάρι.* σελ. 1054.

316. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 16.

317. Ἀνίκαντοι εἰς τὸ μηνύειν. Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶναι οὐδαμοῦ κατὰ τῶν τοὺς εὐγόντας ἐνδείκνυόντων, ἐάν τις κατὰ ὅποι μὴ ἔξεστιν (α). Ἀνίκαντοι ἐπίσης εἶναι, ἂν ἀσκήσαντες φάσιν κατὰ τινος καὶ παραιτηθέντες αὐτῆς ἢ ἀπολέσαντες ταύτην (β), ἢ ἡταιρηκότες (γ).

318. Οὐδεὶς ἀνήκουστος. Τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ἀμφοῖν κροᾶσθαι.

319. Ποινικὰ δικαστήρια. Ὁ Ἄρειος Πάγος, δικάζων τὸν ἐκ προμελέτης φόνον καὶ τραῦμα, πυρκαϊᾶς καὶ φαρμακείας (α), οἱ Ἐφέται (β), οἵτινες ἐδίκάζον εἴτε εἰς τὸ ἐν Παλλαδίῳ δικαστήριον τὰ ἀκούσια ἀδικήματα (γ) εἴτε εἰς τὸ ἐν Δελφινίῳ, τοὺς ἐκ δεδικοιολογημένης αἰτίας φόνους (δ), εἴτε εἰς τὸ ἐν Πρυτανείῳ τὰ ἄψυχα ὄργανα φόνου (ε), εἴτε εἰς τὸ ἐν Φρεαττοῖ, τοὺς διαπράξαντας ἀκούσιον φόνον, ἀλλὰ βραδύτερον ἐνεργήσαντας ἐκούσιον τοιοῦτον (στ), εἴτε εἰς τὸ τῆς Ἡλιαίας (ζ).

317. α) Δὲν ἐγκαλεῖται ὁ φονεὺς, εἰσερχόμενος εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ ἀπαιτηθέντος ἀπολογουμένου. — β) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 216. — γ) Μῆτε λέγειν μῆτε γράφειν ἐπὶ τῇ ἀκούσει (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 30 σελ. 602). — Ἴδε καὶ ἀνωτέρω θέμα 260.

318. Ἴδε κατωτέρω θέμα 329.

319. α) Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προμελέτης καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ (δίκας) (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 22, σελ. 627). Οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐν νυκτὶ καὶ σκότει δικάζουσιν, ὡς καὶ ἐν τῷ λέγοντας, ἀλλ' εἰς τὰ λεγόμενα ἀποβλέπειν (Λουκιαν. Ἐρμώτιμ.). — β) Δοκοῦσι δ' ἀποκτείνεσθαι, ὅτι πρότερον τοῦ βασιλέως τοὺς ἐπ' ἀκούσιῳ φόνῳ κρινομένους ἐξετάζοντος ὁ Δράκων τοῖς ἐφέταις παρέδωκε τὴν κρίσιν, ἐφέσιμον ἀπὸ τοῦ βασιλέως πεποιηκώς (Πολυδ. Η. 125). Ἦσαν οὗτοι 51, ἀριστίνδην αἰρεθέντες, ὑπὲρ τὰ 50 ἔτη γεγονότες, καὶ ἄριστα βεβιωκέναι ὑπόληψιν ἔχοντες (Σουΐδας, ἴδε ἀνωτέρω θέμα 270, Δημοσθ. Μακάρι. 57 σελ. 1069, κ.λπ.). — γ) Ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκούσιου φόνου καὶ βουλευσεως (ἤτοι προτροπῆς) (Ἀριστοκρατ. λ. ἐπὶ Παλλαδίῳ), τὸν βουλευσάντα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι καὶ τὸν τῇ χειρὶ ἐργασάμενον (Ἀνδοκιδ. Μυστηρ. 94, Ἀντιφῶν. Τετραλ. Γ' β.). Τὸν ἄλόντα ἐπ' ἀκούσιῳ φόνῳ ἐν τισιν εἰρημένοις χρόνοις ἀπελθεῖν τακτὴν ὁδὸν καὶ φεύγειν, ἕως ἂν αἰδέσῃται τινα τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 72, σελ. 643), ἤτοι, πρὸς θρησκευτικὸν ἱλασμόν (Ὅμηρον Ἰλ. Ψ. 85), ἤτοι ἐπεβάλλετο εἰς τὸν ἀκούσιον φονέα ὑπερορία, μέχρις οὗ λάβῃ χώραν αἰδεις (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 269 καὶ 270), ἢ ὑπερορία αὕτη πιθανῶς ἦτο ἐνιαυσία (Πλάτων. Νόμοι 865, Ε, καὶ 866 Γ, καὶ 869 Ε, Ἀντιφῶν. Τετραλ. Β 10). Δήμευσις δὲν ἐπεβάλλετο εἰς τὸν ἀκούσιον φονέα (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 38, 39). — δ) Εἴτε λόγῳ ἀμύνης (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 262, Ἀντιφῶν. Τετραλ. Γ. 2, Πολυδ. Η. 119, Πανσαν. Α. 28), εἴτε λόγῳ μοιχείας (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 266), εἴτε λόγῳ κλοπῆς καὶ λωποδυσίας (Δημοσθ. Τιμοκράτ. 204, σελ. 763, ἴδε καὶ θέμα 278), εἴτε ἐπὶ ἐνεργείας καταλύσεως τοῦ δήμου (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 243, Ἀνδοκιδ. Μυστηρ. 95), εἴτε λόγῳ φόνου ἐπ' αὐτοφώρῳ (ἐντὸς τόπου, ἐξ οὗ εἴργετο), διότι ἄλλως ἐτιμωρεῖτο ὡς φονεὺς (ἴδε θέμα 258), ὡς ἐπίσης ἐτιμωρεῖτο ὡς φονεὺς ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀποδείξῃ τὴν νομιμότητα τῆς ἐνεργείας του, ἐὰν μὴ ἀποδείκνῃ ἀληθῆ (Λυσίου - Θεο- ΑΘΗΝΩΝ

320. "Ασκησις τῆς δικαιοσύνης. Ἐν ἀρχῇ κύριοί τε ἦσαν οἱ ἐννέα "Ἀρχοντες, ὥστε τὰς δίκας αὐτοτελεῖς ποιεῖσθαι. Ὑστερον δὲ Σόλωνος αὐτοῖς νομοθετήσαντος, οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς ἐτελεῖτο, ἢ μόνον ἀνακρίνειν τοὺς ἀντιδίκους.

321. "Ενδिका μέσα. Τοιαῦτα ἦσαν, ἡ δοκιμασία (α), ἡ εὐθύνη (β), ἡ προβολή (γ),

μνήστ. Β' II, Ἐρατοσθ. 99). — ε) Ἐάν λίθος ἢ ξύλον ἢ σίδηρος ἢ τι τοιοῦτον ἐμπεσὼν πατάξῃ, καὶ τὸν μὲν βαλόντα ἀγνοῇ τις, αὐτὸ δ' εἰδῇ καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰργασμένον, τούτοις ἐνταῦθα λαγχάνεται (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 76, σελ. 645), Πολυδεύκ. Η. 120, Λίσχιν. Κτησιφ. 233). — στ) Ἐάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πεφευγώς, μήπω τῶν ἐκβαλόντων αὐτὸν ἡδεσμένων, αἰτίαν ἔχῃ ἑτέρου φόνου ἐκουσίου (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 77 σελ. 645). Οὗτοι, μήτ' ἀποβάθραν, μήτ' ἄγκυραν εἰς τὴν γῆν βαλλόμενον (Πολυδ. Η. 120). — ζ) Τὰ δικαστήρια ταῦτα κατηργήθησαν ἐπὶ τῆς τυραννίας τῶν Τριάκοντα, ἐπὶ δὲ Εὐκλείδου, ὠρίσθη ὅτι ἐκ τῶν δικαστηρίων τούτων διετηρήθησαν τὸ ἐν Παλλιδίῳ καὶ τὸ ἐν Δελφινίῳ, εἰς τὰ ὅποια ἐδίκαζον οἱ Ἑλικασταί (ἴδε ἐν τοσούτῳ Δημοσθ. κατ' Ἀριστοκρ. 38 σελ. 632).

320. Σουῖδα, λέξ. "Αρχων.

321. α) Δοκιμασία. Αὕτη τοῖς ἄρχουσιν ἐπὶ τῇ πόλει ἐλέετο, καὶ τοῖς κληρωτοῖς καὶ τοῖς αἵρετοῖς εἴτ' ἐπιτήδειοί εἰσιν ἄρχειν εἴτε καὶ μὴ, καὶ τῶν ἀλλοτρίων, εἰ ἐταιρηκότες εἶεν ἢ τὰ πατρῶα κατεδιδρακότες ἢ τοὺς γονέας κεκατακότες, ἢ ἄλλως ὡς βεβιωκότες· ἀτίμους γὰρ αὐτοὺς ἐχρῆν εἶναι καὶ μὴ κένειν. (Πολυδ. Η. 44, Ἐρατοσθ. Ἀριστοκρ. 76, κ.λ.π.). Εἰς δοκιμασίαν ὕψιστά βάλλοντο καὶ οἱ Ἐννέα "Ἀρχοντες (ὑπὸ τῆς Προβ. — β) Εὐθύνη ἢ εὐθυνα. Αὕτη κατὰ τῶν ἀρξάντων ἢ πρεσβευσάντων ἦν μὲν περὶ χρημάτων πρὸς τοὺς εὐθύνους καὶ λογιστάς (οἱ δ' ἦσαν δέκα), ἦν δὲ περὶ ἀδικημάτων πρὸς τοὺς δικαστάς, ἢ δ' εὐθυνα χρόνον εἶχεν ὠρισμένον, μεθ' ὃν οὐκέτ' ἐξῆν ἐγκαλεῖν. (Πολυδ. Η. 45, Λίσχιν. Κτησιφ. 17, κ.λ.π.). Ἐάν ὁ ὑπεύθυνος δὲν ἔδιδε λόγον ἐντὸς 30 ἡμερῶν, κατεδιώκετο διὰ τῆς γραφῆς ἀλογίου (Πολυδ. Η. 54), ἡ περιουσία του ἦτο ὑπεύθυνος εἰς τὴν πόλιν, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ τῆς Ἀττικῆς, δὲν ἠδύνατο καθ' οἶονδῃποτε τρόπον ν' ἀπαλλοτριώσῃ τὴν περιουσίαν του, καὶ ἐστερεῖτο τῶν τιμῶν ἢ ἀμοιβῶν τῆς πόλεως (Δημοσθ. Μειδίου 87, σελ. 542, κ.λ.π.). — γ) Προβολή. Αὕτη ἦν κλήσις εἰς δίκην κατὰ τῶν κακόνως πρὸς τὸν δῆμον διακειμένων (Πολυδ. Η. 46). — Ἰσχεῖτο ἐπὶ παραπόνων κατὰ καταχρήσεως τῶν Ἀρχόντων, κατὰ τῶν συκοφαντῶν (Ξενοφ. Ἑλληνικ. Α. 35, Λυσίου — Ἀγοράτ. 47), κατὰ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ ἀσεβούντων (Δημοσθ. Μειδίου 9 σελ. 517 ἐπ. 175 σελ. 571), κατὰ τῶν νεοφιστῶν δημοσίας περιουσίας (Δημοσθ. Μειδ. 173, σελ. 570). Ἡ προβολή ὑπεβάλλετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ, ἣτις εἰσῆγε τὴν ἐκδίκασιν αὐτῆς εἰς τὰ δικαστήρια. — δ) Φάσις. Φάσεις ἐκαλοῦντο πᾶσαι αἱ μὴνύσεις τῶν λανθανόντων ἀδικημάτων, ἐν αἷς τῶν περὶ τὰ μέταλλα ἀδικούντων, τῶν περὶ τὸ ἐμπόριον κακουργούντων ἢ περὶ τὰ τέλη, ἢ τῶν δημοσίων τι νεοσφισμένων, ἢ τῶν συκοφαντούντων, ἢ περὶ τοὺς ὀρφανοὺς ἐξαμαρτανόντων. Ἐφαίνετο δὲ πρὸς τὸν Ἀρχοντα, ἐδίδοσαν δ' ἐν γραμματείῳ γράψαντες τὴν φάσιν, τὰ θ' ἑαυτῶν καὶ τοῦ κρινομένου ὄνομα προσγράφαντες καὶ τίμημα ἐπιγραφάμενοι. Ἐάν ἀφεώρα εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἢ ἐξαγωγὴν ἐμπορίου ἐπεδίδετο εἰς τοὺς ἐπιμελητάς (Δημοσθ. Θεοκρίν. 5, σελ. 1323), ἐάν ἀφεώρα εἰς κατάχρησιν δημοσίων χρημάτων εἰς τοὺς συνδίκους (Λυσίου — Ἀριστ. χρημ. 32, Μαρτιθ. 7, κ.λ.π.), ἐάν μέταλλα εἰς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν ὀρφανοὺς εἰς τὸν Ἀρχοντα (Δημοσθ. — Λάκρ. 48, σελ. 940

χ), ἡ φάσις (δ), ἡ ἔνδειξις (ε), ἡ ἐπαγωγή (στ). ἡ ἐφήγησις (ζ), τὸ ἀνδρολήψιον (η), ἡ εἰσαγγελία (θ), ἡ ἀγραφίου (ι), ἡ ἀλογίου (ια), καὶ διάφοροι γραφαί (ιβ).

αλπ.). — Αἱ φάσεις ἦσαν τιμηταί (Πολυδ. Η. 48), τὸ δὲ τίμημα περιήρχετο εἰς τὸ δημόσιον, ἐὰν ἡ βλάβη ἐγένετο εἰς αὐτό, ἐὰν ἡ βλάβη ἐγένετο εἰς τε τὸ δημόσιον καὶ εἰς ἰδιώτας, περιήρχετο ἐξ αἰμασείας εἰς ἑκάτερον (Δημοσθ. Θεοκρίνου 13, σελ. 1325), ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἰδιώτης ἐπλημιούτο τὸν ἐπωβελίαν καὶ τὰ πρυτανεῖα, ἐὰν δὲ ἡ φάσις ἀφεώρα δημοσίαν ὑπόθεσιν, ὑπεχρεοῦτο οὗτος, ἐὰν δὲν ἐλάμβανε τὸ πέμπτον τῶν ψήφων, εἰς τὴν καταβολὴν τῆς παραστάσεως καὶ χιλίων δραχμῶν (δ). — Ἐνδειξις. Αὕτη ἦ πρὸς τὸν ἄρχοντα ὁμολογουμένου ἀδικήματος μήνυσις, οὐ κρίσεως ἀλλὰ τιμωρίας δεομένου. ὁ δ' ἐνδεικνύμενος ἐν γραμματείῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὴν ἐνδειξιν ἀποφέρει, ἐν ὑπεύθυνος ἢ τῆς ψευδοῦς ἐνδείξεως. καὶ αὕτη μὲν γίνεται περὶ τῶν οὐ παρόντων (Πολυδ. Η. 49). — Ἦτοι εἶναι μήνυσις κατὰ τῶν ἀσκούντων καθήκοντα, ἢ κατεχόντων ἀρχάς, παρὰ τὸν νόμον, τοιοῦτοι δὲ ἦσαν, οἱ ὀφειλέται πρὸς τὸ δημόσιον, οἱ λάθρα ἐπιστρέφοντες ἐξόριστοι, καὶ ἰδίᾳ οἱ ἐπὶ ἀσεβείᾳ καταδικασθέντες καὶ ἐπισκεπτόμενοι ἱεροὺς τόπους, οἱ ἐπὶ παραπρεσβείᾳ κατηγορούμενοι (Ἰσοκράτ. Καλλιμ. 11), οἱ χορηγοῦντες ἐφόδια τοῖς πολεμίοις (Ἀριστοφ. Ἰππ. 278, Ἀνδοκίδ. Περὶ τῆς ἐαυτοῦ καθόδου 14), ὁ Ἐπιστάτης, ὅστις ἤρνεϊτο νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν ζήτημά τι πρὸς ἐπιψήφισιν. Ἡ ἐνδειξις κατετίθετο εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἄρχοντα, ἢ εἰς τοὺς Ἐνδεκα, ἵνα εἰσαγάγουν τὴν δίκην αὐτοῦ. — Ἰδε Λυσίου — Ἀγοράτου ἐνδείξεως (ε). — Ἀπαγωγή. Ὅταν τις ὃν ἔστιν ἐνδείχθη κατὰ παρόντα, τοῦτον παρόντα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβὼν ἀπαγάγῃ (Πολυδ. Η. 49). Αὕτη εἰσάγεται εἰς τὴν τῶν Ἀρχόντων ἢ τῶν Ἐνδεκα (Δημοσθ. Ἀγορ. 25, σελ. 601) καὶ ἐὰν μὲν τὸ ἀδίκημα ἦτο αὐτόφωρον ἢ ὁμολογημένον, ἐδικάζετο ὁ μηνυόμενος παρευθὺς, ἐν ἐναντίᾳ δὲ περιπτώσει παρεπέμπετο ἡ ἐκδίκασις εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (Δημοσθ. Τιμοκρ. 113, σελ. 735, Ἀριστοφ. 32, σελ. 630). Ἐὰν ἡ μήνυσις ἀπεδεικνύετο ψευδής, ὁ μηνυτὴς ὑπεβάλλετο εἰς ζημίαν χρημάτων (στ). — Ἐφήγησις. Ἐφηγεῖσθαι δὲ ἐστίν, ὅταν τις δι' ἀσθένειαν ἀπαγαγεῖν οὐ θαρρῶν ἐπάγῃ τὸν ἄρχοντα ἐπ' οἰκίαν οὐ τις τούτων ἀποκρύπτεται (Πολυδ. Η. 50). — Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ μηνυτὴς, καὶ ἐὰν δὲν ἀπεδεικνύετο βάσιμος ἡ μήνυσις, δὲν ὑπεβάλλετο εἰς χρηματικὴν ζημίαν. Ἡ ἀπαγωγή καὶ ἡ ἐφήγησις ἡσκούντο ἐπὶ κλοπῆς, φόνου, κακώσεως γονέων καὶ ἄλλων, ὧν ἡ ποινὴ ἦτο προσδιωρισμένη (ζ). — Ἀνδροληψία. Ἰδε θέμα 261. Οἱ τριήραρχοι καὶ οἱ διοικηταὶ πλοίων διωρίζοντο ἵνα συλλαμβάνωσι τοὺς ὁμήρους, καὶ νὰ κρατῶσι τούτους ἐν τῇ φυλακῇ μέχρις ὅτου δοθῇ ἱκανοποιήσεις εἰς τοὺς συγγενεῖς. Ἡ περιουσία τῶν συλλαμβανομένων ἐδημεύετο. — Ὁ δὲ ἀδίκως ἀνδροληψίᾳ κεχρημένος οὐκ ἀνεύθυνος ἦν (Πολυδ. ἀνωτέρω) (η). — Εἰσαγγελία. Τέτακται ἐπὶ τῶν ἀγράφων δημοσίων ἀδικημάτων. κατὰ τὸν νόμον τὸν εἰσαγγελτικόν, ὅς κεῖται, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶ νόμοι, ἀδικῶν δὲ τις ἀλίσκεται ἢ ἄρχων ἢ ρήτωρ, εἰς τὴν βουλὴν εἰσαγγελία δίδοται κατ' αὐτοῦ, καὶ μὲν μέτρια ἀδικεῖν δοκῇ, ἢ βουλὴ ποιεῖται ζημίας ἐπιβολήν, ἂν δὲ μείζω παραδίδωσι δικαστηρίῳ· τὸ δὲ τίμημα, ὅ τι χρή παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ἐγίνοντο δὲ εἰσαγγελίαι καὶ κατὰ τῶν καταλύνοντων τὸν δῆμον ρητόρων, ἢ μὴ τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ λεγόντων, ἢ πρὸς τοὺς πολεμίους ἄνευ τοῦ πεμφθῆναι ἀπελθόντων, ἢ προδόντων φρούριον ἢ στρατιάν ἢ ναῦς (Πολυδ. Η. 51 ἐπ.). Ἡ εἰσαγγελία εἰσήγετο εἰς τὴν βουλὴν, δυναμένην ν' ἀπορρίψῃ αὐτήν (Λυσίου — Νικομ. 5), ἢ νὰ δικάσῃ αὐτήν, ἐὰν τὸ ἀδίκημα ἐτιμωρεῖτο διὰ ζημίας μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν, ἢ διὰ τῶν ἀρχόντων νὰ εἰσαγάγῃ αὐτήν εἰς τὴν Ἡλιαίαν, ἐὰν τὸ ἀδίκημα ἦτο σπουδαῖον (Δημοσθ. Τιμοκρ. 61, σελ. 720). — Τοὺς μὲν ἄλλας γραφὰς γραψαμένους χιλίας δραχμὰς ὀφλισκάνειν, εἰ τοῦ

πέμπτου τῶν ψήφων μὴ μεταλάβοιεν, καὶ προσατιμοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰσαγγέλλοντας μὴ ἀτιμοῦσθαι μέν, ὀφλεῖν δὲ τὰς χιλίας· ἔοικε δὲ τοῦτο διὰ τοὺς ραδίως εἰσαγγέλλοντας ὕστερον προσγεγράφθαι (Θεοφράστου, ἴδε ἐντοσοῦτῳ Ὑπερείδ. *Λυκόφρ.* VII καὶ IX). — Τιμοκράτης εἶπεν, ὅποσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς βουλῆς ἢ νῦν εἰσιν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι, καὶ μὴ παραδοθῇ ἢ κατὰ γνώσιν αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι εἰσάγειν τοὺς ἑνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον τριάκονθ' ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, ἐὰν μὴ τι δημοσίᾳ κωλύσῃ, ἐὰν δὲ μὴ, ὅταν πρῶτον οἶόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δ' Ἀθηναίων τὸν βουλούμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἢ ἡλιαία περὶ αὐτοῦ, ὃ τι ἂν δοκῇ ἄξιός εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ ὃ τι ἂν αὐτοῦ καταγνωσθῇ (*Δημοσθ. Τιμοκρ.* 63, σελ. 720) (θ). — Ἀγραφίον. Κατηγοροῦνται οἵτινες ἂν ἑαυτοὺς ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐξαλείφωσιν (*Πολυδ. Η.* 54), ἥτοι, οἱ ἐξαλείφοντες ἐκ τῶν σανίδων τὸ ὄνομα αὐτῶν, ὡς δημοσίων ὀφειλετῶν, πρὶν πληρώσωσι. Αὕτη ὑπήγετο εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν θεσμοθετῶν (ι). — Ἀλογίον. Δίκη ἦν κατὰ τῶν οὐκ ἀποδιδόντων λογισμοὺς ὧν ἂν διαχειρίσωσιν (*Πολυδ. Η.* 54) εἰσήγετο αὕτη εἰς τοὺς Λογιστάς (ια). — Γραφαί. Τούτων αἱ σπουδαιότεραι ἦσαν, αἱ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, φαρμάκων, μοιχείας, ὕβρεως, ἱεροσυλίας, ἀσεβείας, προδοσίας, δώρων, δεκασμοῦ (δώρων κατὰ τοῦ δίδοντος καὶ δεκασμοῦ κατὰ τοῦ λαμβάνοντος) (*Αἰσχίν. Τιμοκρ.* 12), λιποστρατίου, λιποταξίου, ἀναυμαχίας (*Λυσίου — Ἀλκιβ.* 521, 571), λιπονauτίου, ἀναυμαχίου (*Ἀνδοκίδ. Μυστηρ.* 10, 24), τοῦ ρῖψαι τὴν ἀσπίδα (*Λυσίου — Θεομν.* 1 ἐπ.), ἀγαμίου (καὶ παρὰ Λακεδαιμονίους ὀψογαμίου, κακογαμίου), ἀργίας (*Δημοσθ. Εὐβουλ.* 1308, *Ἰσοκρ. Ἀρεοπ.* 17), ἐταιρήσεως, ψευδεγγραφῆς, ψευδοκλητείας (*Δημοσθ. Νικοστρ.* 1252), ξενίας, δωροξενίας, παρανόμων (*Δημοσθ. Τημ.* 110), παραπροσβείας (*Αἰσχίν. Πισατὰ.* 38, 52), καὶ ἄλλαι, ὥς ἴδε εἰς *Τζιβανοπούλου Λεξικόν* σελ. 1044. — Ἐνέργεια τούτων. Ταύτας τὰς δίκας ἢ ὅσαι τοιαῦται — ἐκαλοῦντο γὰρ αἱ γραφαὶ καὶ δίκαι, οὐ μέντοι καὶ αἱ δίκαι γραφαί — ἐξῆν τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι, καὶ ἐπὶ μὲν παλαιῶν τούτων ὁ μὴ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων προσωφλίσκανε χιλίας· ὁ δὲ τῆς ἀσεβείας γραψάμενος καὶ οὐχ ἐλὼν ἐθανατοῦτο. καὶ τῆς μὲν ὕβρεως τὸ τίμημα οὐκ ἦν τοῦ παθόντος ἀλλὰ δημόσιον, δώρων δὲ κατὰ τοῦ ἐπὶ δώροις δικάσαντος ἦν ἡ γραφή, δεκασμοῦ δὲ κατὰ τοῦ διαφθείραντος· καὶ ὁ μὲν δεκάζεσθαι ὁ δὲ δεκάζειν ἐλέγετο. τῆς δὲ ἀργίας ἐπὶ μὲν Δράκοντος ἀτιμία ἦν τὸ τίμημα· ἐπὶ δὲ Σόλωνος. εἴ τρίς τις ἀλώῃ, ἡτιμοῦτο. καὶ λιπονauτίου μὲν ἐκρίνετο ὁ τὴν ναῦν ἐκλιπών, ὥσπερ ὁ τὴν τάξιν λιποταξίου, ἀναυμαχίου δὲ ὁ τὴν ναῦν μὲν μὴ λιπών, μὴ μέντοι ναυμαχήσας. ἐταιρήσεως δ' ἦν γραφή καὶ δοκιμασία καὶ ἐπαγγελία (*Πολυδ.* 41 ἐπ.)· καὶ ταῦτα τῆς κατὰ τῶν ἐταιρηκόντων κατηγορίας τὰ ὀνόματα. ψευδεγγραφῆς δ' ἦν δίκη κατὰ τῶν ὡς ὀφείλοντάς τινας ἐνδειξαμένων, εἰ ψευδῶς σεσυκοφαντηκότες ἀλῶεν. κατὰ δὲ τούτου ἦν καὶ ἐπιβουλεύσεως γραφή, ψευδοκλητείας δὲ κατὰ τῶν οὐ δικαίως κεκλητευκόντων. δωροξενίας δέ, εἴ τις ξενίας κρινόμενος δῶρα δοὺς ἀποφύγοι. παρανόμων δέ, εἴ τις ψήφισμα γράψαι ἢ νόμον παράνομον· ὑπομοσάμενος γὰρ τις τὸ γραφέν, οὗ ἢ κατηγορία ὑπομοσία ἐκαλεῖτο, διήλεγχεν ὅτι ἔστι παράνομον ἢ ἄδικον ἢ ἀσύμφορον (*Πολυδ. Η.* 40 - 44). — Κακώσεως. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 127 καὶ 274α. Αἱ περὶ κακώσεως δίκαι ὑπήγοντο εἰς τὸν ἐπώνυμον ἄρχοντα, ἢ εἰς τὸν πολέμαρχον, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ξένων ἢ μετοίκων. Πᾶς Ἀθηναῖος ἡδύνατο νὰ εἶναι κατήγορος ἐν αὐτῇ, ὁ μηνυτῆς δὲν ὑπέκειτο εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῆς κλεψύδρας, οὔτε ὑπεβάλλετο εἰς ἀποζημιώσεις. Ὁ ἀγὼν ἦτο πάντοτε τιμητός, ἀπέκειτο δὲ εἰς τὸ δικαστήριον νὰ ὀρίσῃ τὴν ποινὴν, ὁ ἄρχων ἡδύνατο νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς τὴν Ἡλιαίαν. — Οἱ ἐπὶ κακώσῃ γονέων δίκη ἐπήγετο ἀτιμίαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δήμευσιν (*Ἀνδοκίδ. Μυστηρ.* 74, *Ξενοφ. Ἀπομνημον.* Β'. 2, 13) (ιβ).

322. Ἀγὼν τιμητός. Αἱ ἐν τοῖς ποινικοῖς καὶ ἐνίοτε ἐν τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις ἐκδικαζόμεναι δίκαι, διεκρίνοντο εἰς τιμητοὺς καὶ ἀτιμήτους ἀγῶνας. Καὶ ἀτιμήτος μὲν ἐκαλεῖτο ἡ δίκη, ὅταν ἡ ἐπιβλητέα ποινὴ εἰς τὸν κατηγορούμενον ᾖ ὡρισμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τῆς ἐνδείξεως, ἐπὶ τῆς ἀπαγωγῆς καὶ τῆς ἐπιτήσεως, τιμητὴ δ' ἐκαλεῖτο ἡ δίκη, ὅταν ἡ ποινὴ καθωρίζετο ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, μετὰ τὴν περὶ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου ἀπόφασίν του, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πινῆς, ἥτοι τοῦ τιμήματος, ἣν ἐζήτει, καὶ τοῦ ἀντιτιμήματος ἢ ὑποτιμήματος, ὅπερ ἀπεπρότεινεν ὁ κατηγορούμενος. Ἐπὶ τῶν προτάσεων τούτων ἀπεφαίνετο τὸ δικαστήριον, δεχόμενον τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην τῶν προτάσεων. Ἐὰν ἡ καταδίκη ἐγένετο εἰς χρήματα, ἐπὶ μὲν δημοσίας γραφῆς, παρείχετο εἰς τὸν κατηγορούμενον προθεσμία καταβολῆς (μέχρις ἐνάτης πρυτανείας), μεθ' ἣν, ἐδιπλασιάζετο ἡ ποινὴ, ἥτις μοῦτο ὁ καθυστερῶν καὶ ἐδημεύετο ἡ περιουσία αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ ἰδιωτικῆς γραφῆς, παρείχετο εἰς τὸν μηνυτὴν τὸ δικαίωμα νὰ κατὰσχῃ τὴν περιουσίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ νὰ καταλάβῃ τὴν περιουσίαν του διὰ τῆς περὶ ἐξούλης δίκης. Περιπτώσεις τιμητῆς δίκης ἀναφέρονται ἐπὶ γραφῶν κακώσεων, ἀσεβείας, ἐπιτροπῆς καὶ ἐξαιρέσεως δούλου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΘΗΝΩΝ

323. Δικασταί. Πάντας Ἀθηναίους λαχεῖν εἰς τὰ δικαστήρια.

324. Ἐξεῖναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ καταδέχεσθαι τοὺς ἐκφυλλοφορηθέντας.

325. Κληροῦνται. Τοὺς δικαστὰς ἀποκληροῦν εἰς τὸ δικάζεσθαι.

322. Ἐπὶ τῆς τιμητῆς δίκης, ὁ μηνυτὴς ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιβολὴν εἰς τὸν κατηγορούμενον τῆς ποινῆς τοῦ προστίμου, τῆς φυλακίσεως, τοῦ θανάτου διὰ κωνείου (ὡς ἐγένετο διὰ τὸν Σωκράτη), τοῦ βαράθρου, τοῦ ἀποτυμπανισμοῦ, τοῦ τροχοῦ, τῆς δημεύσεως κ.λπ. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 289, καὶ 285. — Τὸ τίμημα ἠδύνατο νὰ προσυμφωνηθῇ ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς συμβάσεσι (Δημοσθ. Διονυσόδ. 27, 45) κ.λπ. — Τὸ ποσὸν τοῦ εἰς χρήματα τιμήματος, καθώριζεν ὁ μηνυτὴς ἀπεριόριστως, ἀλλὰ τὰ δικαστήρια συνήθως ἐμετρίαζον τοῦτο, καὶ δὴ ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἰδιωτικῆς διαφορᾶς.

323. Ἐδίκαζον δ' οἱ ὑπὲρ τριάκοντα ἔτη ἐκ τῶν ἐπιτίμων καὶ μὴ ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ (Πολυδ. Η. 122).

324. Ἐκφυλλοφορηθέντες ἐκαλοῦντο οἱ βουλευταί, οἵτινες ἀπεβλήθησαν ἀπὸ τὴν Βουλὴν διὰ γενικῆς ἀποφάσεως αὐτῆς.

325. Οἱ μέλλοντες νὰ δικάσωσι δικασταί ἐξελέγοντο κλήρῳ. — Ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάντων ἄρτι κληρουμένων Ἀθηναίων, καὶ πάντων εἰς οἷδ' ὅτι βουλομένων εἰς τοῦτο λαχεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεσθ' ἡμῖν διὰ τί; ὅτι ἐλάχετε, εἰτ' ἀπεκληρώθητε· ταῦτα δὲ οἱ νόμοι λέγουσιν (Δημοσθ. Ἀριστογ. Α'. 27, σελ. 778).

326. "Απαξ τῆς ἡμέρας. Τοὺς δικαστὰς μὴ δικάζειν δις ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ.

327. "Ορκος δικαστῶν. Δικάσω περὶ ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ, καὶ περὶ ὧν μὲν νόμοι εἰσὶ κατὰ τοὺς νόμους ψηφιοῦμαι, περὶ δὲ ὧν μὴ εἰσὶ, γνώμη τῇ δικαιοτάτῃ.

328. "Ορκος Ἑλιαστῶν. Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ἢ λέγῃ ἢ ἐπιψηφίζῃ παρὰ ταῦτα, οὐ πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ἰδίων ἀποκοπὰς οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν τῶν Ἀθηναίων οὐδὲ οἰκιῶν· οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατάξω, οὐδ' ὧν θάνατος κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς βουλῆς οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἐάσω· οὐδ' ἀρχὴν καταστήσω, ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα ἑτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ τοῦ ἱερομνήμονος καὶ ὅσαι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυαμεύονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος καὶ πρεσβείας καὶ συνέδρων· οὐδὲ δις τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄνδρα, οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ· οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῆς ἡλιαστείας ἕνεκα οὔτ' αὐτὸς ἐγὼ οὔτ' ἄλλος ἐμοὶ οὔτ' ἄλλῃ εἰδότος ἐμοῦ, οὔτε τέχνῃ οὔτε μηχανῇ οὐδεμιᾷ. καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον ἢ τριάκοντ' ἔτη. καὶ ἀκροᾶσθαι τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ οὐ ἂν ἡ δίωξις ᾖ· ἐπομνύμαι Δία, Ποσειδῶ, Δήμητρα, καὶ ἐπαρᾶσθαι ἐξωλεῖν ἑαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, εἴ τι τούτων παραβαίνοι, εὐορκοῦντι δὲ πολλὰ καλὰ εἶναι. Καὶ οὐ μνησικακήσω, οὐδ' ἄλλῳ πείσομαι, ψηφιοῦμαι δὲ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους.

329. Ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι.

326. Ὑμεῖς μὲν γε τὰ ἐπὶ τῷ πλήθει νενομοθετημένα δεινὰ, ἐάν τις ἢ διχόθεν μισθοφορῇ ἢ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐκκλησιάζῃ ἢ δικάζῃ ἢ ἄλλο τι ποιῇ ὧν οἱ νόμοι ἀπαγορεύουσιν (Δημοσθ. Τιμοκρ. 123, σελ. 739). — Οἱ δικασταὶ ἐλάμβανον τρεῖς ὀβολοὺς δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν. — Ἀριθμὸς δικαστῶν. Ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑπῆρχον ἐν ὅλῳ 6.000 δικασταί, οἵτινες ἐπειδὴ ὠμνύοντο ἐκαλοῦντο ὁμωμοκότες, ἐκ τούτων ἐκληροῦντο δι' ἕκαστον δικαστήριον 500, ἐνίοτε δὲ 1.000 ἢ 400 ἢ 200, οἷς προσθετέον καὶ τὴν τοῦ εἰσαγωγέως ἀρχοντος.

327. Διατὶ αὐτοὺς καλεῖ ἀνωμότους; καθὼ εἰσίωντες οἱ δικασταὶ περὶ ἐκείνου ὤμνυσαν, περὶ οὗ ἡ κρίσις ᾔην, οὐ μόντοι περὶ τῶν ἤδη κριθέντων (Δημοσθ. Τιμοκρ.).

328. Δημοσθ. Τιμοκρ. 149, Αἰσχίν. Κτησιφ. 233.

329. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 318. — Ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὅρκον, ἐν ᾧ πρὸς ἅπασιν τοῖς ἄλλοις δικαίαις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι. τοῦτο δ' ἐστίν, οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδέν, οὐδὲ τὸ τὴν εὐνοίαν ἴσῃ ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει, καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προήρηται τῶν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι (Δημοσθ. Στεφάν, Α, 4).

330. Διαδικασία. Κλήσις. Τὸν τῆς προσκλήσεως κλητῆρα ἐπιγράφασθαι.

331. Προανάκρισις. Τοὺς ἄρχοντας ἀνακρίνειν τοῖς συντείνουσιν εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ τοὺς συντείνοντας εἰς τὸν ἀγῶνα ἀποκρίνειν.

332. Ὅρκος - προδίκος. Τὸν μέλλοντα κατηγορεῖν, ὁμνυσθαι ὑπὲρ τοῦ ἐπελθεῖν, εἰ πάντα ἔτοιμα ἔχει τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα ἢ ἀπόμνυσθαι.

333. Εἰσαγωγή δίκης. Τοὺς ἄρχοντας καλεῖν εἰς τὸ δικαστήριον τοὺς συντείνοντας εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον.

334. Μὴ ἐμφάνισις. Διαγράφειν τὸν ἄρχοντα τὴν τοῦ ἀμφισβητοῦντος, καὶ τῆς δίκης ἔνεκα ἀπόντων, ἀμφισβήτησιν.

330. Κλητῆρ λέγεται ὁ καλῶν εἰς τὸ δικαστήριον πάντας. σημαίνει δὲ ἡ λέξις καὶ τὸν μάρτυρα (Σουΐδας, Ἀρποκρατ.). Ἡ κλήσις ἐγένετο ἢ διὰ τακτικῶν κλητῆρων τοῦ δικαστηρίου, ὃν τὸ ὄνομα ἐτίθετο εἰς τὸ ἔγγραφον τῆς κλήσεως, ἢ διὰ τοῦ ἐνάγοντος, ἐνώπιον δύο μαρτύρων, οἵτινες ἐκαλοῦντο μάρτυρες. Ἐὰν ἡ δίκη ἐστρέφετο κατὰ γυναικός, τὸ ἔγγραφον ἀπηρθύνετο κατὰ τοῦ κυρίου αὐτῆς. Τῆς οἰκίας παντὸς θεωρουμένης ὡς ἀσπίου, ἡ ἐπίδοσις τοῦ δικογράφου ἐγένετο ἐκτὸς αὐτῆς, καλουμένου πρὸς τοῦτο τοῦ ἀντιδίκου. Ἐὰν ἐπεγράφοντο ψευδεῖς κλητῆρες, ὁ διάδικος ἢ οἱ κλητῆρες κατεδιώκοντο διὰ τῆς προσηφισμένης (Δημοσθ. Νικοστρ. 15, σελ. 1251), ἥτις ἐνίοτε ἐπέσυρε θανατικὴν ποινὴν. Ἐν τῷ πρώτῳ ἀγῶνι (Δημοσθ. Νικοστρ. 17), ἡ ποινὴ τῆς ἀτιμίας (Ανδοκίδ. 33) ἢ καὶ τῆς δίκης διὰ τῆς ἐλπίδος (Δημοσθ. πρὸς Ἀποβον ὑπὲρ φωνοφ., 15, σελ. 819), ἢ τῆς δίκης συκοφαντίας ἢ μακροχρονίων.

331. Οἱ διάδικοι ἐξεταζόμενοι ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος ἀποκρίσθαι καὶ ἀπαντήσωσι. — Ἐτι τοίνυν καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐπιδείξω ἔργῳ ὑμῖν ταῦτα μεμαρτυρημένα. Ὅτε γὰρ αἱ ἀνακρίσεις ἦσαν πρὸς τῷ ἄρχοντι καὶ οὗτοι παρακατέβαλον ὡς ὑπὲρ γνησίων τῶνδ' Εὐκτήμονος ὄντων, ἐρωτώμενοι ὑφ' ἡμῶν τίς εἴη αὐτῶν μήτηρ καὶ ὅτου θυγάτηρ, οὐκ εἶχον ἀποδείξει, διαμαρτυρομένων ἡμῶν καὶ τοῦ ἄρχοντος κελεύοντος ἀποκρίνεσθαι κατὰ τὸν νόμον (Ἰσαίου — Φιλοκτημ. 12).

332. Ὁ ἐνάγων ἢ ὁ κατήγορος ὠρκίζοντο ὅτι θὰ ἐξακολουθήσουν τὴν δίκην, ὅταν ἐτοιμασθῶσιν αἱ ἀποδείξεις των. — Ἐὰν τις δικάζεται παρὰ τοὺς ὅρκους, ἐξεῖναι τῷ φεύγοντι παραγράψασθαι, τοὺς δὲ ἄρχοντας περὶ τούτου πρῶτον εἰσάγειν, λέγειν δὲ πρότερον τὸν παραγραφάμενον ὁπότερος δ' ἂν ἡττηθῇ τὸν ἐπωβελίαν ὀφείλειν. (Ἰσοκρ. πρὸς Καλλίμ. 1). Ὁ νόμος οὗτος εἰσήχθη μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν Τριάκοντα, ἐσκόπει δὲ τὴν παραγραφὴν τῶν πρὸ τῆς ἀμνηστείας γενομένων πράξεων.

333. Ὁ ἐνάγων ἢ μηνυτής, ἐὰν δὲν εἶχον πλήρεις τὰς ἀποδείξεις των, ἐζήτουν ἀναβολήν, ἥτις παρεχωρεῖτο δι' ἐγγράφου καλουμένου ὑπομωσία. Ἐὰν εἰσήγετο ἡ δίκη, ἔτοιμος οὖσα, χωρὶς νὰ προβληθῇ ἐνστασίς τις, ἡ δίκη ὠνομάζετο εὐθυδικία, ὅτε ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ὠμνουν, ὁ μὲν ἀληθῆ κατηγορήσειν, ὁ δὲ τ' ἀληθῆ ἀπολογήσειν, ἡ ἐνέργεια αὕτη ἐκαλεῖτο ἀντωμοσία, ἡ δὲ δίκη ἐκαλεῖτο εἰσαγώγιμος. Ὁ ὅρκος τῶν διαδίκων ἐγράφετο ἐπὶ πίνακος, καὶ ἐτίθετο μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποδεικτικῶν μέσων εἰς τὸν ἐχίον, μεθ' ὃ ἐκληροῦντο οἱ δικασταί, καὶ προσδιωρίζετο ἡ ἡμέρα τῆς δίκης, ἥτις ἐκαλεῖτο κυρία ἡμέρα.

334. Ἐπειδὴ καὶ ἡ σὴ διεγρᾶφη ἀμφισβήτησις, δόξαντος σοῦ ἔνεκα τῆς δίκης ἀπεῖναι, καὶ οὐ δημοσίᾳ ...καὶ συνεβεβήκει, ὡς φόμεθα ἡμεῖς, αὕτη καλλίστη ἀναβολή δημοσίᾳ τούτου ἀποδημοῦντος στρατευομένου (Δημοσθ. Ὀλυμπιοδ. 24, σελ. 1174).

335. Ἀπολογία. Ἀπολογητέον.

336. Δύναμις καταθέσεως διαδίκων. Τοῖν ἀντιδίκων ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνασθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν δὲ μή.

337. Ἐνστασις ἀπαραδέκτου. Παραγράφεσθαι πρὸς τὸν ἀντίδικον, τὴν δίκην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι.

338. Ἐνστασις ἐξοφλήσεως. Παραγράφεσθαι περὶ ὧν ἂν τις ἀφείς καὶ ἀπαλλάξας πάλιν δικάζεται.

339. Ἐνστασις ἀναρμοδιότητος. Τὰς παραγραφὰς ἀντιλαγχάνειν, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς.

340. Ἐνστασις μὴ νομίμου. Ὑπὲρ μὲν τῶν μὴ γενομένων ὅλως συμβολαίων Ἀθήνησι, μήδ' εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον, παραγράφεσθαι.

341. Δικαστικὰ ἔξοδα - Πρυτανεῖα. Πρυτανείων δὲ τιθέτω ὁ διώκων καὶ ὁ διωκόμενος, εἰ δὲ μὴ διεγράφετο ἡ δίκη.

335. Οἱ διάδικοι ὑπερήσπιζον τὰ δικαστικά μόνον. Ἡδύναντο ἐντοσοῦτω νὰ προσλάβωσι συνήγορον ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας. — Δεδομένον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπερ ἡγοῦμαι προσήκειν δευθῆναι, νέον τε ὄντα καὶ ἀπαίρεως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με κελεύσας καλεῖσθαι τῷ ἄγωνι τούτῳ. — Ἀπολλόδορον (Ἰηρόσθ. Νεαίρ. 14, σελ. 1319).

336. Ἰσαίου — Φιλοκτ. 12. — Ἀποκρίναι, ὦ ἀγαθέ, καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι (Σωκράτης πρὸν Μέλιτον, Πλάτων. Ἀπολογία Σωκράτ.). — Μάρτυρες μὲν εἰσιν οὗτοι, οἷς μηδὲν μέτεστι τοῦ πράγματος, περὶ οὗ ἡ δίκη ἐστίν (Δημοσθ. Βοιωτοῦ περὶ προικ. 58, σελ. 1025). — Λόγῳ συμφέροντος ἀποκλείονται οἱ μάρτυρες.

337. Παραγραφὴ δ' ἦν ἡ αὐτὴ καὶ διαμαρτυρία, ὅταν τις μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι λέγῃ τὴν δίκην ἢ ὡς κεκριμένος ἢ διακίτης γεγεννημένης ἢ ὡς ἀφειμένος, ἢ ὡς τῶν χρόνων ἐξηκόντων ἐν οἷς ἔδει κρίνεσθαι... οἷον οὐκ εἰσαγγελίας ἀλλὰ παρνόμων, οὐ δημοσία ἀλλ' ἰδίᾳ, ἢ ὡς οὐ παρὰ τούτοις κρίνεσθαι δεόν, οἷον οὐκ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἀλλ' ἐπὶ Παλλαδίῳ. ἄγραπτος δὲ δίκη ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τῆς παραγραφῆς ἀναιρεθεῖσα καὶ διαγραφεῖσα (Πολυδ. Η. 57).

338. Ἴδε καὶ θέμα 194. — Τὴν γὰρ δίκην, ἐν ἣ ταῦτα ἐμαρτυρήθη, παρεγράψατο Φορμίων πρὸς ἐμὲ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι ὡς ἀφέντος ἐμοῦ τῶν ἐγκλημάτων αὐτὸν (Δημοσθ. Στέφαν. ψευδομ. 41, σελ. 1113).

339. Ἦτοι προῦβάλλετο ἐνστασις ἀναρμοδιότητος. Πολλάκις γὰρ οἱ ἀντίδικοι παρεγράφοντο· οὐ πρὸς διαιτητὴν με κρίνεσθαι δεῖ, ἀλλὰ πρὸς Ἀργοντα ἢ Θεσμοθέτην (Οὔλιπινός, Δημοσθ. Πανταίν. 33, σελ. 976).

340. Ἴδε ἀνωτέρω θέμ. 201.

341. Δικαστικὰ ἔξοδα, πρυτανεῖα λεγόμενα, κατεβάλλοντο μόνον εἰς τὰς ἰδιωτικὰς δίκας, οὐχὶ καὶ εἰς τὰς δημοσίας. — Τὰ μὲν πρυτανεῖα ὠρισμένα, ὅ τι ἔδει καταβαλεῖν πρὸ τῆς δίκης τὸν διώκοντα καὶ τὸν διωκόμενον· εἰ δὲ μή, διέγραφον τὴν δίκην οἱ εἰσαγωγεῖς. ὁ δ' ἡττηθεὶς ἀπεδίδου τὸ παρ' ἀμφοτέρων δοθέν, ἐλάμβανον δ' αὐτὸ οἱ δικασταί. καὶ οἱ μὲν καὶ ἀπὸ ἑκατὸν δραχμῶν ἄχρι χιλίων δικαζόμενοι τρεῖς δραχμὰς κατετίθεντο, οἱ δὲ ἀπὸ χιλίων μέχρι μυρίων

342. Διαμαρτυρία. Ἐξεῖναι τοῖς ἀντιδίκοις ἂν βούλωνται, διαμαρτυρεῖν.

343. Ἐρημοδικία. Τοὺς ἐμπρόθεσμον δίκην ἔχοντας, εἴτα μὴ ἀπαντῶντας τὴν κυρίαν, ἐρήμην ἀλίσκεσθαι, τὸ δὲ τίμημα εἶναι χιλίας δραχμᾶς.

344. Τὴν μὴ οὔσαν ἀντιλαχεῖν ἐξεῖναι.

345. Ἀπόδειξις - Ὁμολογία. Τὰ ὁμολογημένα ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου κύρια εἶναι.

346. Μάρτυρες. Μὴ μαρτυρεῖν τοὺς ἀτίμους.

τράκοντα. οἱ δὲ οἶονται πρυτανεῖα εἶναι τὸ ἐπιδέκατον τοῦ τιμήματος, κατατίθεσθαι δ' αὐτὸ τοὺς γραφασμένους ἐπὶ μισθοποδοσίᾳ τῶν δικαστῶν (Πολυδ. Η. 38).—Παρακαταβολὴ δ' ἦν ἐπὶ μὲν τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ἀμφισβητημάτων τὸ πέμπτον, ἐπὶ δὲ τῶν ἰδιωτικῶν τὸ δέκατον (Πολυδ. Η. 39).—Ἐπωβελία δ' ἦν τὸ ἕκτον τοῦ τιμήματος [μέρος], ὃ ὥφειλεν [[ὃ μὴ ἐλὼν, προσώφειλεν]] ὁ αἵρεθεὶς ὠνόμασται δὲ ὅτι ὀβολὸς ἦν τὸ ἕκτον τῆς δραχμῆς (Πολυδ. Η. 39). — ('Ἡ ἐπωβελία παρείχετο εἰς τὸν δικαιοῦμενον διάδικον εἰς τι τὰς ἰδιωτικὰς δίκας καὶ εἰς τὰς φάσεις, ἐφ' ὅσον ὁ διώκων δὲν ἐλάμβανε τὸ πέμπτον τῶν ψήφων (Δημοσθ. Ἀφόβου 384, καὶ Μνησικλ. Εὐεργ. 1158). — 'Ἡ δὲ παρόστασις δραχμὴ ἦν, ἣν ὁ διώκων παρὰ δικιτητῇ προσεσέφερεν (Πολυδ. Η. 38). — 'Ἡ παρακαταβολὴ παρείχετο συνήθως εἰς τὰς κληρονομικὰς δίκας, καὶ εἰς τὰς δίκας τὰς καλουμένας ἐνεπίσκημμα (μεσεγγύσεις), δι' ὧν ἐζητεῖτο παρὰ τοῦ δανιστοῦ ἀπὸ πιστωτοῦ, ὅπως λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα αὐτῷ ἐκ τῆς δημευθείσης περιουσίας τοῦ δανιστοῦ, ἦτοι, «ὅστις ἀντιλέγοι ὡς αὐτὸς δικαιοῦντος ὧν ἔχειν τὴν ἀλήθειαν ἐξ ἀγχιστείας ἢ ἀποθέσειν» παρακατέβαλλε δὲ τῇ οὐσίᾳ τὸ δέκατον, ὡς προσεσέσειεν εἰάν ἡττηθῇ» (Πολυδ. Η. 32).

342. Τρόπος τις ἦν παραγραφῆς ἢ διαμαρτυρίας· πρὶν γὰρ αὐτὴ εἰσαχθῆναι τὴν δίκην εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξῆν τῷ βουλομένῳ διαμαρτυρῆσαι ὡς εἰσαγωγίμος ἐστὶν ἡ δίκη, ἢ οὐκ εἰσαγωγίμος· διαφέρει δὲ τῆς παραγραφῆς τῷ τὴν διαμαρτυρίαν γίνεσθαι οὐ μόνον ὑπὸ τῶν φευγόντων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν διωκόντων· καὶ πρότερόν γε τῷ διώκοντι ἦν προβάλλεσθαι τινὰ μαρτυροῦντα εἰσαγωγίμον εἶναι τὴν δίκην, καὶ περὶ τούτου πρότερον ἐγίνετο ἡ κρίσις πρὸς αὐτὸν τὸν διαμαρτυρήσαντα, οὐ πρὸς τὸν ἐξ ἀρχῆς δικαζόμενον. Εἰ δὲ μὴ προὔβαλλετο μάρτυρα ὁ διώκων, τότε ἐξῆν τῷ φεύγοντι προσαγαγεῖν τινὰ μαρτυροῦντα μὴ εἰσαγωγίμον εἶναι τὴν δίκην, καὶ πάλιν πρὸς τὸν διαμαρτυρήσαντα ὁ ἀγὼν ἐγίνετο (Γραμματικοί).

343. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ ἐναγόμενος δὲν ἐνεφανίζετο κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς δίκης, κατεδικάζετο ἐρήμην, ἦτοι, ἐξ ἐρήμης καταδικασθῆναι, ἢ ἐρήμην ὀφλισκάνειν, κατεδικάζετο δὲ εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν.

344. Ἀντιλαχεῖν δὲ δίκην ἐξῆν, ὅποτε τις μὴ παρὼν ἐν δικαστηρίῳ κατακηρυχθεὶς καὶ μὴ ὑπακούων ἐρήμην ὀφλοῖ. ἀντιλαχεῖν δὲ δύο ἐντὸς μηνῶν ὑπῆρχεν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο σχοίῃ, τὸ ἐγγεγραμμένον ὥφλε καὶ ἄτιμος ἦν (Πολυδ. Η. 61). — ('Ἡ δίκη αὕτη εἶναι ἰσοδύναμος μὲ τὴν παρ' ἡμῖν ἀνακοπήν). — Ἐν διαιτηταῖς. Ὅποτε τις παρὰ διαιτηταῖς παραγραφάμενος, καὶ ὑπομοσάμενος νόσον ἢ ἀποδημίαν, εἰς τὴν κυρίαν μὴ ἀπαντήσας ἐρήμην ὀφλη, ἐξῆν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὴν μὴ οὔσαν ἀντιλαχεῖν, καὶ ἡ ἐρήμη ἐλύετο (Πολυδ. Η. 60).

345. Ἰσαίου — Δικαιογ. 1.

346. Ἀνίκανοι πρὸς τὸ μαρτυρεῖν ἦσαν καὶ οἱ δοῦλοι. — Ἡρόμην αὐτὸν πρὸς τῷ διαιτητῇ εἰ ἔτι δοῦλος εἴη ὁ Αἰσχρίων, καὶ ἡξίου αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ δέρματι τὸν ἔλεγχον διδόναι. ἀποκρινάμενοι δὲ μοι τούτου ὅτι ἐλεύθερος εἴη, τῆς μὲν ἐξακτιήσεως ἐπέσχον, μαρτυρίαν δ' αὐτὸν ἡξίουσαν

347. Μὴ ἐξεῖναι διαμαρτυρεῖν τοῖς ξένοις ἐπὶ ταῖς γραφαῖς ταῖς τοῦ ἀπροστασίου. Ἐπὶ ταῖς γραφαῖς ταῖς τοῦ ἀποστασίου διαμαρτυρεῖν τῷ βουλομένῳ, ὁμοίως τῶν ξένων καὶ τῶν ἐπιχωρίων.

348. Μὴ μαρτυρεῖν αὐτὸν αὐτῷ, οὔτε ἐπὶ ταῖς γραφαῖς, οὔτε ἐπὶ ταῖς δίκαις, οὔτ' ἐν ταῖς εὐθύναις.

349. Συγγενοῦς. Μὴ ἐπάναγκες εἶναι οἰκείου καταμαρτυρῆσαι ἂν τάληθῃ.

350. Αἱ μαρτυρίαι ἑγγραφοί. Μαρτυρεῖν ἐν τῷ γραμματείῳ.

351. Ὅρκισις μαρτύρων. Τοὺς μάρτυρας ὄρκον διομόσασθαι (α). τρεῖς θεοὺς ὁμνῦναι, ἱκέσιον, καθάρσιον, Ἐξακεστήριον (β).

352. Ἄ ἂν εἰδῇ τις, καὶ οἷς ἂν παραγένηται πραττομένοις, ταῦτα μαρτυρεῖν ἐν γραμματείῳ γεγραμμένα.

ἐμβαλέσθαι τοῦ Αἰσχρίωνος ὡς ἐλευθέρου ὄντος (Δημοσθ. Τιμόθ. 55, σελ. 1200). — Οἱ δοῦλοι ἐξεταζόμενοι ὑπεβάλλοντο εἰς βάσανον.

347. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 55. — Οἱ νόμοι καλεῖν διαμαρτυρεῖν ἐπὶ ταῖς γραφαῖς ταῖς τοῦ ἀποστασίου τὸν βουλόμενον ὁμοίως τῶν ξένων καὶ τῶν ἐπιχωρίων· μήποτ' οὖν ἐν μὲν ταῖς τοῦ ἀποστασίου δίκαις κεκώλυνται διαμαρτυρεῖν οἱ ξένοι, ἐν δὲ ταῖς τοῦ ἀπροστασίου οὐ κεκώλυνται (Ὑπερείδ. Ἀριστογ. 16).

348. Δὲν ἠδύνατό τις νὰ μαρτυρήσῃ δι' ἑαυτὸν. — Τοῖν ἀντιδίκων ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνεσθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρτυρεῖν δὲ μὴ. (Δημοσθ. Στεφάνου Β 10 σελ. 1137).

349. Οὐ μέντοι οὐδὲ τούτου γ' ἐφασαν καταμαρτυρῆσαι ἂν τάληθῃ· οἰκεῖον γὰρ αὐτοῖς εἶναι (Δημοσθ. Τιμόθ. 38, σελ. 1195). — Δεινὸν μὲν γὰρ ἐστὶν εἰ καὶ καθ' ὅτου τις οὖν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖ, πολλῷ δὲ δεινότερον καὶ πλείονος ὀργῆς ἄξιον, εἰ κατὰ τῶν συγγενῶν· οὐ γὰρ τοὺς γεγραμμένους νόμους ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα ἀναιρεῖ (Δημοσθ. Στεφάν. Α. 53, σελ. 1117). — Τοῦτο εἶναι εὐλογον, διότι ὁ καταμαρτυρῶν συγγενῆς, ἐνεργεῖ συνήθως μὲ ἐμπάθειαν.

350. Ἐνθυμεῖσθε ὅτι διὰ ταῦτα ὁ νόμος μαρτυρεῖν ἐν γραμματείῳ καλεῖ, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις μηδέν. τότε οὖν αὐτὸν ἔδει ταῦτ' ἀπαλείφειν καλεῖν, ἃ νῦν οὐ φησι μεμαρτυρηκέναι, οὐ νῦν ἐνόντων ἀναισχυντεῖν. ἔπειτα καὶ τότε σκοπεῖτε, εἰ ἐάσαιτ' ἂν ἐναντίον ὑμῶν ἐμὲ προσγράψαι τε λαβόντα τὸ γραμματεῖον. οὐ δῆπου. οὐκ οὐκ οὐδὲ τοῦτον ἀφαίρειν τῶν γεγραμμένων ἔαν προσῇκει (Δημοσθ. Στεφάνου Α. 44, σελ. 1115).

351. α) Τοῦτο δὲ δέον σε διομόσασθαι ὄρκον τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον, ἐξώλειαν σαυτῷ καὶ γένει καὶ οἰκίᾳ τῇ σῇ ἐπαρώμενον, ἢ μὴν μὴ ἄλλα κατηγορήσῃ ἐμοῦ ἢ εἰς αὐτὸν τὸν φόνον, ὡς ἔκτεινα... ἀνώμοτος μὲν αὐτὸς ἐμοῦ κατηγορεῖς, ἀνώμοτοι δὲ οἱ μάρτυρες καταμαρτυροῦσι, δέον αὐτοὺς τὸν αὐτὸν ὄρκον σοὶ διομοσαμένους καὶ ἀπτομένους τῶν σφαγίων καταμαρτυρεῖν ἐμοῦ (Ἀντιφῶντος — περὶ Ἡρώδου φόρου, 11). — β) Τρεῖς θεοί, παρὰ Σόλωνι, ἐν τοῖς Ἀξοσι ὄρκῳ τέτακται (Ἡσύχιος). Ἰκέσιος ὁ Ζεὺς, Καθάρσιος ὁ Ἀπόλλων καὶ Ἐξακεστήριος ὁ Ἀσκληπιός, ὡς θεραπευτικός. — Τὸν ὄρκον τοῦτον ἔδιδε ἢ μὴ δυναμένη νὰ παρασταθῇ ὡς μάρτυς ἐν δικαστηρίῳ μήτηρ ἢ συγγενῆς (Δημοσθ. Ἀφόβου 26, σελ. 852, κ.λπ.).

352. Μαρτυρία δὲ καλεῖται, ὅταν τις αὐτὸς ἰδὼν μαρτυρῇ, ἐκμαρτυρία δέ, ὅταν τις παρὰ τοῦ ἰδόντος ἀκούσας λέγῃ (Πολυδ. Η. 36).

353. *Ἐκμαρτύρια*. Ἀκοὴν εἶναι μαρτυρεῖν τεθνεῶτος, ἐκμαρτυρίαν δὲ ὑπερορίου καὶ ἀδυνάτου.

354. *Λιπομαρτύριον*. Τιθέναι τῷ τὴν μαρτυρίαν λιπόντι τὴν δραχμὴν τοῦ εἰπομαρτυρίου.

355. *Ἀρνησις μαρτυρίας*. Τὸν ἐκκλητευθέντα ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ἐξομόσασθαι, ἢ χιλίας δραχμὰς ἀποτεῖσαι τῷ δημοσίῳ.

356. *Ψευδομαρτυρία*. Ἐστω δὲ καὶ ὑπόδικος τῶν ψευδομαρτυριῶν ὁ μαρτυρήσας αὐτοῦ τούτου, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ὁ προβαλλόμενος κατὰ ταῦτά.

353. Ἀκοὴν δ' οὐκ ἔωσι ζῶντος μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος. τῶν δὲ ἀδυνάτων καὶ ὑπερορίων, ἐκμαρτυρίαν γεγραμμένην ἐν τῷ γραμματείῳ... ἀκούσας δὲ Φορμίωνος, μεμαρτύρηκεν ἀκοὴν τὰ ψευδῆ τε καὶ παρὰ τὸν νόμον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται (Δημοσθ. Στεφάν. Β. 7,8 σελ. 1130). — Παρὰ δὲ τῶν ἀσθενούντων ἢ τῶν ἀποδημεῖν μελλόντων ὅταν τις ἐκμαρτυρίαν ποιῇται, τοὺς ἐπιεικιστάτους τῶν πολιτῶν καὶ τοὺς ἡμῖν γνωριμωτάτους ἕκαστος ἡμῶν παρακαλεῖ μάλιστα, καὶ οὐ μετ' ἑνὸς οὐδὲ μετὰ δυοῖν, ἀλλ' ὥς ἂν μετὰ πλείστων δυνώμεθα τὰς ἐκμαρτυρίας πάντες προῦμεθα, ἵνα τῷ τε ἐκμαρτυρήσαντι μὴ ἐξῆ ὕστερον ἐξάρνω γενέσθαι τὴν μαρτυρίαν (Ἰσαίου — Πύρρου 20).

354. Λιπομαρτυρίῳ δὲ κατὰ τῶν ιδόντων μὲν καὶ μαρτυρήσαν ὁμολογῶντων, ἐν δὲ τῷ κειρῷ τὴν μαρτυρίαν ἐκλιπόντων, τὸν δ' οὐ προβαλλόμενον μαρτυρεῖν ἐκκλητεῦον, ἀνάγκη τοῦ μαρτυρῆσαι προστιθέντες· ἔδει δὲ αὐτὸν ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ἐξομόσασθαι ὥς οὐκ εἰδείη ἢ μὴ παρείη ἢ χιλίας ἀποτίνειν. κλητεύεσθαι μὲν οὖν ἐστὶ τὸ καλεῖσθαι εἰς μαρτυρίαν, ἐκκλητεύεσθαι δὲ τὸ δίκην ὀφείλειν ἐπὶ τῷ τὰς χιλίας καταβαλεῖν (Πολυδ. 44, 36). — Ἐπειδὴ δ' ἡ δίκαια ἦν, προσκληθεὶς ἀπὸ τῆς οἰκίας (οὐ γὰρ ἦν φανερός) ἔλιπε τὴν μαρτυρίαν πεισθεὶς ὑπὸ τουτοῦ. τιθέντος δὲ μου τὴν δραχμὴν τοῦ λιπομαρτυρίου κατὰ τὸν νόμον (Δημοσθ. Τιμοθ. 19, σελ. 1190).

355. Ἐπειδὴ ἐν δικαστηρίῳ ἐσμέν, γέγραφα μαρτυρίαν τῷ Μισγύλῃ... ἐὰν δὲ προαιρῇται ἐκκλητευθῆναι μᾶλλον ἢ τάληθῃ μαρτυρεῖν, ὑμεῖς τὸ ὅλον πρᾶγμα συνίδετε. Εἰ γὰρ ὁ μὲν πράξας αἰσχυνεῖται καὶ προαιρήσεται χιλίας μᾶλλον δραχμὰς ἀποτεῖσαι τῷ δημοσίῳ, ὥστε μὴ δεῖξαι τὸ πρόσωπον τὸ ἑαυτοῦ ὑμῖν... Ἐὰν δ' ἄρα ὑπακούσῃ μὲν, τράπηται δὲ ἐπὶ τὸ ἀναιδέστατον, ἐπὶ τὸ ἐξόμνυσθαι τὰς ἀληθείας (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 45-47). — Διὰ τῆς κλητεύσεως, ὁ μάρτυς προεξετάζετο εἰς τὴν ἀνάκρισιν, ἐὰν δὲ δὲν ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ ἀκροατήριον κατεδικάζετο εἰς πρόστιμον δραχμῆς. Διὰ τῆς ἐκκλητεύσεως, ἐκαλοῦντο οἱ γνωρίζοντες μὲν τὰ πράγματα, ἀλλ' ἀρνούμενοι νὰ καταθέσουν περὶ αὐτῶν, προσεκαλοῦντο κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἐνθα ὥφειλον ἢ νὰ μαρτυρήσωσιν ἢ νὰ ἀρνηθῶσι ὅτι δὲν ἐγνώριζόν τι, ἐὰν δὲν προσήρχοντο κατεδικάζοντο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν.

356. Σκέψασθε τοίνυν τουτονὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει ὑποδίκους εἶναι τῶν ψευδομαρτυριῶν καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον (Δημοσθ. Στεφάν. Β'. 10, σελ. 1132). — Ὁ ψευδομάρτυς κατεδιώκετο διὰ τῆς δίκης ψευδομαρτυριῶν, ἐν ᾗ ἐζητεῖτο καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ζημίας τοῦ βλαβέντος. Ἡ δίκη αὕτη ἐκαλεῖτο καὶ ἐπίσκηψις, καὶ ἐπισκήπτεσθαι τῇ μαρτυρίᾳ (Δημοσθ. Ἀφοβ. φανοῦ, 41, σελ. 856, καὶ 7, σελ. 846, Ἰσαίου — Πύρρου 3, 11, 14, κ.λπ.). — Ὁ ἄγων ἐν τῇ δίκῃ ταύτῃ ἡδύνατο νὰ εἶναι τιμητὸς (Δημοσθ. Ἀφοβ. σελ. 849,

357. Ἀνάδικοι δίκαι. Εἰ ἐάλωσαν πάντες οἱ μάρτυρες ψευδομαρτυριῶν.

358. Ἐφεσις. Περὶ ἐκείνων ὅσα αἱ ἀρχαὶ κρίνουσιν, εἰς τὸ δικαστήριον ἐφέσεις εἶναι τοῖς βουλομένοις.

359. Ἀπὸ τῶν κληρωτῶν διαιτητῶν εἰς ἕτερον ἐφεῖναι δικαστήριον.

360. Δικαστικαὶ ἀποφάσεις - Ἰσοψηφία. Τὸν φεύγοντα νικᾶν ἴσαις ψήφοις (α). Καδίσκοι. Τοὺς καδίσκους τιθέναι κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀμφισβητούντων (β).

361. Κήρυξ. Τὸν κήρυκα κυρύττειν. Τῶν ψήφων ἡ τετραπλημένη ὅτῳ δοκεῖ ἀδικῆσαι ὁ δεῖνα, ἡ δὲ πλήρης ὅτῳ μὴ.

859). — Ὁ παραπείσας τινὰ εἰς ψευδομαρτυρίαν κατεδιώκετο διὰ τῆς δίκης κακοτεχνιῶν (Δημοσθ. Τιμοκρ. 56, σελ. 1201).

357. Ἀνάδικος κρίσις. Εἰ ἐάλωσαν πάντες οἱ μάρτυρες ψευδομαρτυριῶν, ἡ οἱ ὑπερημίσεις, ἐκρίνετο ἄνωθεν ἡ δίκη. Οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν ἀγώνων ἐγίγονον ἀνάδικοι αἱ κρίσεις, ἀλλ' ὡς φησὶ Θεόφραστος ἐν Ζ'. νόμων, ἐπὶ μόνῃς ἑνείκῃς, καὶ ψευδομαρτυριῶν καὶ κλήρων (σχόλ. εἰς Πλάτων. Νόμους Γ'. 530, Πολυδ. Η. 23, Ἀριστοτ. ἀναδικάσασθαι, Ἰσαίου — Ἀγρίου 46, Δικαιογ. 16). — Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν τριάκοντα τριάντων, ἡκυρώθησαν ὅλαι αἱ ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις, «ὅπως δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντ' ἐπράχθη ἡ δίκη ἐδικάσθη, ἡ ἰδίᾳ ἡ δημοσίᾳ, ἄλλα ἔστω» (Δημοσθ. Τιμοκρ. 55, σελ. 713). — Ἐπίσης ἀνάδικος δίκη ἐχώρει ἐπὶ ἐρημοδικίᾳ, ὅτε ὁ καταδικασθεὶς ἰσχυρίζετο ὅτι κακῶς ἐδικάσθη ἐρήμην, ὅτε τὸ ἐγγεγραμμένον τῆς ζητουμένης ἀκυρότητος, ἐκαλεῖτο, ἀντιλαχεῖν. — Ἀντιλαχεῖν δὲ δίκην ἐξῆν, ὅποτε τις μὴ παρὼν ἐν δικαστηρίῳ κατακηρυχθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπακούων ἐρήμην ὄφλοι. ἀντιλαχεῖν δὲ δύο ἐντὸς μηνῶν ὑπῆρχεν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο σχῆμα, τὸ ἐγγεγραμμένον ὄφλε καὶ ἄτιμος ᾗν (Πολυδ. Η. 61).

358. Ἐφεσις δὲ ἐστίν, ὅταν τις ἀπὸ διαιτητῶν ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον ἐφέσιμος δ' ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἐκκλητοὶ δίκαι ἐκαλοῦντο. τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν παράβολον καλοῦσι (Πολυδ. Η. 62). — Αἱ ἀπὸ τῶν διαιτητῶν (Δημοσθ. Ἀφόβ. ὑπὲρ φαν. 58, σελ. 862, πρὸς Βοιωτ. προικ. 16, 17, σελ. 1013), αἱ κατὰ τοῦ ἀρνησιδικουῦντος ἄρχοντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δήμου (Ἀντιφῶντος — Χορευτ.). — Ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἡλιαίας, κυριάρχου δικαστηρίου, δὲν ἐχώρει ἐφεσις, κατὰ τὸν κανόνα, «οὐκ ἔῃ περὶ ὧν ἅπαξ γινῶ δικαστήριον πάλιν χρηματίζειν» (Δημοσθ. Τιμοκρ. 55, σελ. 717). — Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο ἡ εὐθυνα ἡ διαδικασία περὶ τοῦ ἐν δικαστηρίῳ, ἡ ἰδίᾳ δημοσίᾳ, ἡ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐόντων ἃ οὐκ ἐῷσιν οἱ νόμοι... Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει, κυρίως εἶναι (Δημοσθ. Τιμοκρ. 54 - 56, σελ. 717 - 8).

359. Ἴδε προηγουμένην σημείωσιν. — Ὁ γὰρ διαιτητὴς τὸ ἐπεικὲς ὄρᾳ, ὁ δὲ δικαστὴς τὸν νόμον καὶ τούτου ἕνεκα διαιτητὴς εὐρέθη (Ἀριστοτ. Ρητορ. Α. 13.1474b 20, 22).

360. Ὁ κατηγορούμενος ἀθροῦται ἐν ἰσοψηφίᾳ.

361. Ψήφους δ' εἶχον χαλκᾶς δύο, τετραπλημένην καὶ ἀτρύπητον, καὶ κᾶδον, ὃ κημὸς ἐπέκειτο, δι' οὗ καθίστο ἡ ψήφος. αὐθις δὲ δύο ἀμφορεῖς, ὁ μὲν χαλκοῦς ὁ δὲ ξύλινος, ὁ μὲν κύριος ὁ

362. *Καθορισμός ποινῆς*. Τοὺς δικαστὰς προτιμᾶν τὴν τιμωρίαν, τὸν φεύγοντα ἀντιτιμῆσαι αὐτῷ, ὅτι τοῦδε εἰμὶ ἄξιος, λοιπὸν παρὰ τῷ δικαστῇ εἶναι τὴν κρίσιν τοῦ ἀνασχέσθαι, ἢ οὐ.

363. *Αἰτιολογικόν*. Τοὺς κρίνοντας γράφειν τὰ κεφάλαια ἕκαστον.

364. *Κῦρος ἀποφάσεων*. Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς ὁμοῖς ἐν δημοκρατούμενῃ τῇ πόλει, κυρίας εἶναι... Ὅποσα δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντ' ἐπρά-
θη ἢ δίκη ἐδικάσθη, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἄκυρα εἶναι.

365. *Δεδικασμένον*. Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο, ἢ εὐθυνα, ἢ διαδικασία περὶ τοῦ ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδίᾳ ἢ δημοσίᾳ, ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδένα, μηδὲ κατηγορεῖν ἐόντων ἀ οὐκ ἐῷσιν οἱ νόμοι.

δ' ἄκυρος· τῷ δὲ χαλκῷ ἐπὶν ἐπίθημα μιᾷ ψήφῳ χώραν ἔχον... οὐ ὕστερον μυστικῶς δικάζοντες ἦσαν ἐκ τῶν ὑπωπτευκόντων. τὸ δὲ δικαστήριον περιεσχονόετο, τοῦ μὲν βασιλέως παραγγεί-
λαντος, τῶν δὲ θεσμοθετῶν πληρούντων τὸ δικαστήριον. τὸ δὲ περισχοίνισμα ἀπὸ πεντήκοντα πο-
δῶν ἐγένετο· καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ὑφειστήκεισαν, ὅπως μὴδεὶς ἀνεκώπτεται προσίῃ. (Πολυδ. Η. 123).—

Ὁ κῆρυξ περιφερόμενος, ἔχων δύο κάδους εἰς χεῖρας ἀνήθροζε· τὰς ψήφους, καλῶν, ἐξεφώνει, ὅτῳ δοκεῖ ἀδικεῖν ἀράτω τὴν χεῖρα, ἢ ὅτῳ δοκεῖ μὴ ἀδικεῖν ἀράτω τὴν χεῖρα. (Δημοσθ. Απολογ. 14).—

362. Ἐπὶ γὰρ τοῖς ἰδιωτικοῖς ἐκ τῶν νόμων ὥρισται τὸ τίμημα, ἐπὶ δὲ τοῖς δημοσίοις ὁ κατήγορος ἐτιμᾶτο (Οὐλπ. εἰς Δημοσθ. Μειδίου). — Ὁ κατήγορος τίμημα ἐπιγράφεται, ὅπου δοκεῖ ἄξιον εἶναι τὸ ἀδίκημα, οἱ δὲ δικασταὶ ἐπικρίνουσιν (Ἀριστοκρατ.). — Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τοῦ τιμήματος λαμβάνονται ψῆφον οἱ δικασταί, δεομένων ἡμῶν συγχωρῆσαι, οὐκ ἤθελον· ἀλλὰ πεντεκαίδεκα ταλάντων ἐτιμᾶτο, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἐτίμησαν ταλάντου (Δημοσθ. Νεαίρ. 8, σελ. 1348). Καὶ τιμωμένων τῶν δικαστῶν τί χρὴ παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτίσαι, πέντε καὶ εἴκοσιν ἔφη δραχμὰς ἀποτίσειν. Εὐβουλίδης μὲν γὰρ ἑκατὸν φησιν ὁμολογῆσαι· θορυβησάντων δὲ τῶν δι-
καστῶν, «ἐνεκα μὲν», εἶπε, «τῶν ἐμοὶ διαπεπραγμένων τιμῶμαι τὴν δίκην τῆς ἐν πρυτανείῳ σι-
τήσεως». Καὶ οἱ θάνατον αὐτοῦ κατέγνωσαν (Διογ. Λαερτ. Σωκράτης, 42).

363. Ὅτι οὐς ἡ πόλις νομίζει θεούς, Σωκράτης οὐ νομίζει· ὅτι ἕτερα κινὰ δαιμόνια εἰσ-
φέρει, ὅτι τοὺς νέους διαφθείρει (Πλάτων. Ἀπολογ. Σωκράτους).— Δικάσειν γὰρ ὁμωμόκατε
ὑμεῖς οὐ περὶ ὧν ἂν ὁ φεύγων ἄξιοι, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾗ (Δημοσθ. Στέφ. ψευδομ.
Α. 50, σελ. 1116).

364. Δημοσθ. Τιμοκρ. 56. — Τὰς μὲν δίκας, ὧ ἄνδρες, καὶ τὰς διαίτας ἐποιήσατε κυρίας εἶναι, ὅποσαι ἐν δημοκρατούμενῃ τῇ πόλει ἐγένοντο, ὅπως μήτε χρεῶν ἀποκοπαὶ εἶεν, μήτε δίκαι ἀνάδικοι γίγνοιτο, ἀλλὰ τῶν ἰδίων συμβολαίων αἱ πράξεις εἶεν· τῶν δὲ δημοσίων ἐφ' ὅποσοις ἢ γραφαὶ εἰσιν ἢ φάσεις ἢ ἐνδείξεις ἢ ἀπαγωγαί, τούτων ἐνεκα τοῖς νόμοις ἐψηφίσασθε χρῆσθαι ἀπ' Εὐκλείδου ἀρχοντος (Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 88).

365. Δημοσθ. Τιμοκρ. 54. — Τὸ δεδικασμένον ἀντὶ ἀληθείας παραλαμβάνεται. Οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῷσι δις πρὸς τὸν αὐτὸν περὶ τῶν αὐτῶν οὔτε δίκας οὔτ' εὐθύνας οὔτε διαδικασίαν οὔτε ἄλλο τοιοῦτ' οὐδὲν εἶναι (Δημοσθ. Λεπτίν. 147, σελ. 502).

366. *Διαιτησία*. Τὸν διαιτητὴν ὁμόσαντα διαιτᾶν.

367. Τὸν διαιτητὴν μένειν ἄχρι τῆς ἐσπέρας, μὴ φανέντος δὲ τοῦ φεύγοντος, καταδικάζειν τὴν καταδίκην.

368. Ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν ὁρῶν ἢ ἐσχάτῃ ὥρᾳ ἔστω.

369. *Ἐμπορικαὶ δίκαι*. Τὰς δίκας εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε, καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων, περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαί. Ἐάν δέ τι ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐνθένδε ποι πλείοντες, ἢ ἐτέρωθεν δεῦρο, δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσωσιν ὃ τι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζεται, παραγράφεσθαι ἐξεῖναι.

370. *Ἐμμηνοὶ δίκαι*. Ἐκαλοῦντο αἱ δικαζόμεναι ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς εἰσα-

(366) Ἴδε θέμα 178. — Κατὰ τοὺς νόμους γὰρ ἐπέτρεψα καὶ ἀπήνεγκα πρὸς τὴν ἀρχὴν οὗτος δὲ τὸν κατὰ τοὺς νόμους ἀπενηνεγμένον διαιτητὴν ἔπεισεν ἀνώμοτον δικιτῆσαι, ἐμοῦ διαμαρτυρομένου κατὰ τοὺς νόμους ὁμόσαντα διαιτᾶν (Δημοσθ. Καλλιπ. 30, σελ. 1244). — Οἱ διαιτηταὶ διακρίνονται εἰς δημοσίους καὶ ἰδιωτικούς. Οἱ δημόσιοι ἔδει νὰ εἶναι ὑπερπεντηκοντούτεις (Πολυδ. Η. 126), ἐξελέγοντο ἐξ ἐκάστης φυλῆς (Δημοσθ. Εὐεργ. 12) δι' ἓν ἔτος (Δημοσθ. Μειδ. 86) ὠρκίζοντο δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν (Ἰσαίου — Δικαιογ. 54) καὶ ἐδίκαζον εἰς διάφορα μέρη, καὶ ἐπληροῦντο ὑπὸ τῶν δικολέων ἀνά μίαν δραχμὴν, καλουμένην παράστασιν. Πάλαι δ' οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς εἰσελθεῖν (Πολυδ. Η. 126), ὁρᾶν δὲ τὸν δικόδικον εἶχε τὸ δικαίωμα ἢ νὰ ἀναθέσῃ τὴν λύσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ εἰς διαιτητὴν ἢ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν δίκην εἰς δικαστήριον (Δημοσθ. Ἀνδροτ. 36). — Οἱ ἰδιωτικοὶ ἐκαλοῦντο καὶ διαλλακταί (Ἰσαίου — Δικαιογ. 51), οὗτοι ἐάν τοις ἐδίδετο ἐντὸς ὁρίων (δίκαια ἐπὶ ρητοῖς, Ἰσοκρ. Καλλ. 11, ἢ ἐπιτροπὴ κατὰ συνθήκας, Δημοσθ. Φορμ. 18), ἐδίκαζον συμφώνως πρὸς αὐτούς. Ἡ ἀπόφασις τῶν ἤτο ἀνέκλητος (Δημοσθ. Μειδ. 87), ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχον ἐπιφυλάξεις περὶ τούτου (Δημοσθ. Ἀπατούρ. 15), καὶ ἐθεωρεῖτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν δικαστικὴν (Δημοσθ. Καλλιπ. 16).

367. Ὁ διαιτητὴς οὐ κατεδιήτα, ἀλλ' ἀπιὼν ὥχετο ἀποδιδιτῆσαι τούτου τὴν δίκαιαν, ἐσπέρας ἤδη οὔσης (Δημοσθ. Τιμόθ. 19 σελ. 1190).

368. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 81.

369. Δημοσθ. Ἀπατούρ. I. σελ. 892 — Τοῖς μὲν ἐμπόροις, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς ναυκλήροις κελεύει ὁ νόμος εἶναι τὰς δίκας πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν τι ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἐνθένδε ποι πλείοντες ἢ ἐτέρωθεν δεῦρο, καὶ τοῖς ἀδικουῦσι δεσμὸν ἔταξε τοῦπιτίμιον, ἕως ἂν ἐκτίσωσιν ὅτι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ μηδένα τῶν ἐμπόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τῶν μὴ γενομένων συμβολαίων εἰς κρίσιν καθισταμένοις, ἐπὶ τὴν παραγραφὴν καταφεύγειν ἔδωκεν ὁ νόμος, ἵνα μηδεὶς συκοφαντῇται, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀληθείᾳ ἀδικουμένοις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων αἱ δίκαι ὦσιν (Δημοσθ. Ἀπατούρ. I σελ. 892). — Ναυτοδίκαι. Ἀρχοντες τοῖς ναυκλήροις δικάζοντες καὶ τοῖς περὶ τὸ ἐμπόριον ἐργαζομένοις (Σουΐδας). — Αἱ ἐμπορικαὶ δίκαι ἦσαν ἔμμηνοι (Ἀριστοτ. Πολ. Ἀθην. LII. καὶ LIX. 5).

370. α) Δημοσθ. Ἀπατούρ. 23. — β) Πλυδεύκ. Η. 101. — γ) Δημοσθ. Πανταίν. 36. — δ) Πολυδ. Η. 101. — ε) Αἱ δὲ λήξεις τῶν δικῶν τοῖς ἐμπόροις ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ βοη-

ωγῆς των. Τοιαῦται ἦσαν, αἱ ἐμπορικαί (α), αἱ περὶ προικός (β), αἱ μεταλλικαί (γ), καὶ αἱ ἐρανιστικαί (δ). Αἱ ἐμπορικαὶ ἐδικάζοντο κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας (ε).

371. Δικαιοστάσιον. Ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ οὐκ εἰσὶ δίκαι.

372. Ἐν πομπῇ Διονύσου ἐν Πειραιεῖ, καὶ Θαρρηγλίων, μὴ ἐξεῖναι μήτε ἐνεργάσαι, μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ἐὰν δέ τις τούτων τι παραβαίῃ, ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, καὶ προβολαὶ αὐτοῦ ἔστωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐν Διονύσου ὡς ἀδικοῦντος, καθὰ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων γέγραπται (α). Μηδενὸς τοῖς μυστηρίοις ἐπιλαμβάνεσθαι (β). Ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις λύεσθαι τοὺς δεσμώτας (γ).

373. Ἐκτέλεσις. Ὁ καταδικαζόμενος εἰς χρηματικὴν ποινὴν ἐλάμβανε προθεσμίαν πρὸς καταβολήν. Ἄν ὁ καταδικασθεὶς δὲν ἐπλήρωνεν ἐμπροθέσμως, καθίστατο ὑπερήμερος (α), ὁ δὲ δικαιούμενος λαμβάνειν ἐδικαιοῦτο, τῇ συμβολῇ δημοσίων ἀρχῶν (β), νὰ προβῇ εἰς κατάσχασιν τῆς κινητῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου του (ἐνέχυρα λαβεῖν) (γ), ἢ ἐὰν δὲν ᾔτο ἐπαρκὲς αὕτη, νὰ τὸν ἱκανοποιήσῃ ἡδύνατο νὰ καταλάβῃ τὴν ἀκίνητον περιουσίαν αὐτοῦ, ἣτις πρὸς ἐκκαλεῖτο ἐμβατεία (δ) καὶ ἐὰν εὗρισκεν ἀντίστασιν εἰς τοῦτο, νὰ ἀσκήσῃ τὴν δίκην ἐξούλης (ε), ἣτις ἐπέφερεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν ἐπιβολὴν προστίμου ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος (στ). Ἐὰν ἐπεδικασθῇ εἰς τινὰ ἀμφισβητούμενον ἀκίνητον, ἡσκέτο μετὰ τὴν ἐμβατείαν ἢ δίκην καρποῦ καὶ ἢ δίκην οὐσίας. Δικηφορητικὴ προσωποκράτησις. Ἐπεβάλλετο κατὰ τοῦ ἐναγομένου ξένου.

δρομιῶνος μέχρι τοῦ μουνυχιῶνος, ἵνα παρχρῆμα τῶν δικαίων τυχόντες ἀνάγωνται (Δημοσθ. Ἀπατούρ. 23, σελ. 900).

371. Ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤφειλον πράξασθαι (Λυσίου — Δημοσθ. ἀδικημ. 3, καὶ Δημοσθ. Στεφάνου Α/4, σελ. 1102).

372. Δημοσθ. Μειδ. 10, σελ. 518. — α) Τὰ Ἀθηναιῶνα ἐωρτάζοντο πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου κατὰ τὸν μῆνα Ἀθηναιῶνα, τὰ δὲ ἐν ἄστει κατὰ τὸν μῆνα Ἐλαφηβολιῶνος. (Θουκυδ. Β', Ἡσύχιος). Θαρρηγλίων ὁ ἐνδέκατος μῆν, μεταξὺ Μαΐου καὶ Ἰουνίου. — β) Ἴδε θέμα 235. — γ) Κατὰ πέντε ἔτη ἦγετο τὰ Παναθηναῖα, τότε δ' ἐξῆν ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ τοὺς δεσμώτας διὰ τὴν πανηγυριν (Οὐλπ. εἰς Δημοσθ. Μειδίου). Τοὺς δεσμώτας τοῖς Θεσμοφορίοις λύεσθαι ὑποπτεύσας τις ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, τὸν οἰκέτην ἔδησε, καὶ δῆσας, ἀπεδήμησεν. ἐπιστάντων τῶν Θεσμοφορίων ἔλυσε τὸν οἰκέτην ἢ γυνή. Ἐξάγειν δεσμωτηρίου δίδωσιν, οὐς μετέχειν ἱερῶν, καὶ σπονδῶν, εὐαγές, οὐ τοὺς ἀκαθάρτους καὶ ἐναγεῖς, καὶ τῶν περιρραντηρίων ἀπελαυνομένους.

373. α) Δημοσθ. Μειδ. 11. — β) Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιβ. 35. — γ) Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιβ. 53 - 5. — δ) Δημοσθ. Ὀνήτορ. 2. — ε) Δημοσθ. Ὀνήτορ. ὑπόθεσις, καὶ Μειδ. 44. — Ἴδε καὶ θέμ. 169 καὶ 322. — στ) Ἀρποκρατ. καὶ Σουίδα λέξ. ἐξούλης.

374. Δικαστήρια. Ἐξαιρέσει τῶν ἀνωτέρω ἐν θέματι 319 ὀριζομένων, ἐλειτούργουν τὰ ἀκόλουθα· ἡ Ἡλιαία (α), ὁ Ἄρχων Βασιλεύς (β), ὁ Ἐπώνυμος Ἄρχων (γ), ὁ Πολέμαρχος (δ), οἱ Θεσμοθέται (ε), οἱ Ἑνδεκα (στ), οἱ Ναυτοδίκαι (ζ), οἱ δημόσιοι διαιτηταί (η), οἱ Τεσσαράκοντα (θ), οἱ Εἰσαγωγεῖς (ι), καὶ τὸ Ὠδεῖον (ια).

374. α) Τὸ μέγιστον δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις (Ἀρποκρατ.), τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἐξ ἑξακισχιλίων δικαστῶν, ἐτησίως κληρουμένων ἐκ τῶν δέκα φυλῶν, καὶ ὁμνυόντων (Πολυδ. *H.* 121, 123), ἐκ τούτων ἐκληροῦντο 500 καὶ ὁ εἰσαγωγεὺς δι' ἑκαστον δικαστήριον, ἢ 201, ἢ 401 ἢ πλειόνων, ὡς ἐπὶ εἰσαγγελίας (Πολυδ. *H.* 123). — Ἐκαστος τούτων ἐλάμβανε πινάκιον, ἐν ᾧ ἐδηλοῦτο τὸ δικάσον δικαστήριον καὶ αἱ δικάσιμοι ἡμέραι (Πολυδ. *H.* 57), ὧν ἐξηροῦντο αἱ ἐορταί (Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. 8) καὶ αἱ ἀποφράδες ἡμέραι (Πλάτων. Νομ. σελ. 519). Ἐκληροῦντο ἐκ τῶν δέκα φυλῶν κατὰ νέαν κλήρωσιν, γενομένην καθ' ἑκάστην δικάσιμον (Δημοσθ. Ἀριστογ. 27), καὶ ἐλάμβανον λόγῳ ἀποζημιώσεως τριώβολον δι' ἑκάστην δίκην (Ἀριστοτ. Πολιτ. *B.* 9, 3). — β) Γραφαὶ δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἀσεβείας, κἂν τις ἱερωσύνης ἀμφισβητῇ πρὸς τινα. διαδικάζει δὲ καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱεροῦσι, τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἀπάσας οὗτος (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. *LII*). — γ) Δίκαί δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται κακώσεως, παρανοίας, εἰς διαιτητῶν αἵρεσιν, ἐπιτροπῶν ὀρφανῶν, ἐπιτρόπων καταστάσεις, κλήρων καὶ ἐπικλήρων ἐπιδικασίαι, ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῶν γυναικῶν αἱ ἂν φῶσιν ἐπ' ἀνδρὸς τελευτῇ καὶ τοὺς οἴκους ἐκμισθοὶ τῶν ὀρφανῶν (Πολυδ. *H.* 89, Δημοσθ. Μακάριτ. 75 καὶ Λάκριτ. 48, Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 127). — δ) Δίκαί δὲ πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται μετοίκων ἰσοτελῶν προξένων καὶ διανέμει τὸ λαχόν, ἑκάστη φυλῇ μέρος, τὸ μὲν διαιτηταῖς παραδιδούς, εἰσάγων δὲ δίκας ἀποστασίου, ἀπροστασίου, κλήρων μετοίκων (Πολυδ. *H.* 91, Δημοσθ. Λάκριτ. 48, Ζηνόθ. 29, Νεαιρ. 40), ἥτοι, ὅσα τοῖς πολίταις ὁ Ἄρχων, τοῖς μετοίκοις ὁ Πολέμαρχος (Ἀρποκρατ.). — ε) Προγράφουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς εἰσαγγελίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς χειροτονίας, καὶ τὰς προβολὰς εἰσάγουσι καὶ τὰς τῶν παρνόμων γραφάς, καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειεν, καὶ στρατηγοῖς εὐθύνας. γίνονται δὲ πρὸς αὐτοὺς γραφαὶ ξενίας, δωροξενίας, δώρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας, ψευδεγγραφῆς, βουλευσεως, ἀγραφίου, μοιχείας. εἰσάγουσι δὲ καὶ δοκιμασίας ταῖς ἀρχαῖς, καὶ τοὺς ἀπεψηφισμένους, καὶ τὰς ἐκ τῆς βουλῆς καταγνώσεις, καὶ δίκας ἐμπορικὰς καὶ μεταλλικὰς, καὶ ἐὰν δοῦλος κακῶς ἀγορεύῃ τὸν ἐλεύθερον, καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ δικαστήρια τὰ τε ἴδια καὶ τὰ δημόσια, καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δίκας ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι, καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυριῶν τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου (Πολυδ. *H.* 87 ἐπ., Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. *LIX*). — στ) Ἐπεμελοῦντο δὲ τῶν ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ, καὶ ἀπῆγον κλέπτας ἀνδραποδιστάς λωποδύτας, εἰ μὲν ὁμολογοῖεν, θανατῶσαντες, εἰ δὲ μὴ, εἰσάζοντες εἰς τὰ δικαστήρια (Πολυδ. *H.* 102, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. *LII*, Δημοσθ. Τιμοκρ. 113, Λυσίου — Θεομν. *A.* 10, Ἀντιφῶντος — Ἡρώδ. 9, 17). — ζ) Οἱ τὰς τῆς ξενίας δίκας εἰσάγοντες (Πολυδ. *H.* 126). — η) Ἐκ τῶν ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ δίαιται (Πολυδ. *H.* 126, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. *LV, LIII*, ἴδε ἀνωτέρω θέμα 366). — θ) Πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, οἱ περιόντες κατὰ δήμους τὰ μέχρι δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα διαιτηταῖς παρεδίδονσαν· μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν, μίσει τοῦ ἀριθμοῦ

375. Ἐνδिका μέσα. Πλὴν τῶν ποινικῶν (θέμα 321) ὑπῆρχον· 1) Ἡ δίκη (α), αἱ γραφαί (β), 3) ἡ ἀντίδοσις (γ). Διάκρισις γραφῶν καὶ δικῶν. Ἐκαλοῦντο γὰρ γραφαί καὶ δίκαι, οὐ μέντοι καὶ αἱ δέκα γραφαί (δ), καὶ τοῦτο διότι ἔστιν ὅτε, ὅτι τῆς γραφῆς ἡσκεῖτο δίκη (ε). Αἱ ἀφορῶσαι ἀμφισβήτησιν δίκαι ἀπηυθύνοντο πρὸς τινὰ, αἱ δὲ ἀφορῶσαι παράβασιν νόμου καὶ ἀξιοποῖνοι, ἀπηυθύνοντο κατὰ γένος (στ).

τοῦ τριάκοντα τεσσαράκοντα ἐγένοντο (Πολυδ. 100, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. LVI, LIII, LII), τέτταρας ἐκ τῆς φυλῆς ἐκάστης (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. LIII). — Οὗτοι ἐδίκαζον (ὡς εἰρηνοδίκαι) τὰς δίκας αἰκίας καὶ βιαιῶν (Δημοσθ. Πανταίν. 33, κ.λπ.). — ι) Οἱ τὰς ἐμμήνους δίκας εἰσάγοντες· ἦσαν δὲ προικός, ἐρανικαί, ἐμπορικαί (Πολυδ. Η. 101), δυοῖν φυλαῖν ἕκαστος. εἰσὶ δ' ἐμμηνοὶ προικός, ἐάν τις ὀφείλων μὴ ἀποδῶ, κἄν τις ἐπὶ δραχμῇ δανεισάμενος ἀπιστερῇ, κἄν τις ἐν ἀγορᾷ βουλόμενος ἐργάζεσθαι δανείσῃται παρά τινος ἀφορμήν· ἔτι δ' αἰκίας καὶ ἐρανικαὶ καὶ κοινωνικαὶ καὶ ἀνδραπόδων καὶ ὑποζυγίων καὶ τριηραρχικαὶ καὶ τραπεζιτικαί. οὗτοι μὲν οὖν ταύτας δικάζουσιν ἐμμήνους εἰσάγοντες, οἱ δ' ἀποδέχεται τοὺς τελωνίαις καὶ κατὰ τῶν τελωνῶν, τὰ μὲν μέχρι δέκα δραχμῶν ὄντες κύριοι, τὰ δ' ἄλλ' εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγοντες ἐμμηνα (Ἀριστοτ. Ἀθ. Πολ. LII). — ια) Τὰς δὲ ἐπὶ τῷ σίτῳ δίκας ἐν Ὡδεῖον ἐδίκαζον· σῖτος δ' ἐστὶν αἱ ὀφειλόμεναι τροφαί (Πολυδ. Η. 33, Σουίδα, λ. Ὡδεῖον).

375. α) Καὶ ἰδιωτικὰ μὲν δικῶν ὀνόματα αἰκίας (Δημοσθ. Εὐεργ. 4, 40, Κόρυμπ. 12, Ἀνδροτ. 25, Ἰσοκρ. Λοχίτ. 19, Ἀρποκρατ. λέξ. αἰκία), κακῆγορίας ἢ κακολογίας (ἴδε θέμ. 274, Δημοσθ. Μειδ. 92, Λεπτίν. 104, Βοιωτ. προικ. 11, Διογ. — Θεομν., Πλουτ. Σόλων 21, Ἰσοκρ. Λοχίτ. 3), βλάβης (Δημοσθ. Μειδ. 43, Φορμίων. 20, πρὸς Ἀφοβορ, ψευδομ. 20), παρακαταθήκης (Δημοσθ. Φορμίων. παραγραφ. 5, Ἀφόβου Β. 15, Πολυδ. ΣΤ. 154, Ἰσοκρ. πρὸς Εὐθεν. 3), ἀποπομπῆς ἢ ἀποπέμφσεως (Δημοσθ. Νεαίρ. 51, 59, Ὀνήτορ. Α. 8, Πλουτ. Ἀλκιβ. 8, Λυσίου — Ἀλκιβ. 28), κακώσεως (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 274α), κλοπῆς (ἴδε θέμα 278, Δημοσθ. Τιμοκρ. 105, 113, Ἀριστοφ. Νεφέλ. 407, Πλάτων. Νομ. ΙΒ. 954, Δημοσθ. Ἀνδροτ. 26), χρέως (Δημοσθ. Τιμόθεον), συμβολαίων (Θουκυδ. ε. 23, 37, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 661, Πολυδ. ΣΤ. 153, Ἀριστοτ. Ἠθικ. Νικομ. ε. 4, Δημοσθ. Φορμίων. 20, 14, Διονυσιοδ. ὑποθ.), συνθηκῶν παραβιάσεως (ἴδε ἀνωτέρω συμβολαίων, καὶ Ἰσοκράτ. Τραπεζιτικόν), μισθώσεως οἴκου (Διογ. Λαερτ. Πρωταγόρας Θ. 8), ἐπιτροπῆς (Δημοσθ. Ἀφόβ. Α. 19, 60, Ὀνήτορ. Α. 6), ἀχαριστίας (Πολυδ. Ε. 141), σίτου (Δημοσθ. Νεαίρ. 52, Ἀφόβ. Α. 15, Ἀφόβ. Β. 11, πρὸς Ἀφοβ. 33, πρὸς Βοιωτ. 9, Ἀρποκρατ. λέξ. σῖτος), καρποῦ (Ἀρποκρατ. λέξ. καρποῦ δίκη καὶ οὐσίας δίκη), ἐνοικίου, ἀδικίου, φορᾶς ἢ φωρᾶς ἀφανοῦς (φορὰ ἐκαλεῖτο ἡ μηνιαία καταβολὴ τῶν ἐρανιστῶν, πιθανῶς ἰσοδύναμος τῇ παραστατικῇ ἀγωγῇ, φωρᾶς ἦτοι κλοπῆς νυκτερινῆς), μεθημερινῆς (πιθανῶς ἀγωγή τοῦ κυρίου κατὰ τοῦ οἰκέτου, ἀρνούμενου νὰ καταβάλῃ τὸ εἰσπραχθὲν ἐνοίκιον, ἢ φωρᾶς, κλοπῆς ἡμερησίας), λιπομαρτυρίου (ἦτοι βλάβης ἐκ τῆς μὴ ἐμφανίσεως τοῦ μάρτυρος), ἐρανιστικῶν ἀμφισβήτησεως (ὅστις ἀμφισβητοῖ κλήρου κατὰ γένος ὡς οὐκ ὄντος υἱοῦ τῷ τεθνεῶτι, Πολυδ. Η. 32), παρακαταβολῆς (ὅταν ἀντιλέγοι τις ὡς αὐτὸς δικαιότερος ὢν ἔχειν τὸν κλῆρον ἐξ ἀγχιστείας ἢ διαθηκῶν· παρακατέβαλλε δὲ τῆς οὐσίας τὸ δέκατον, ὡς προσεισοίσων ἐάν ἡττηθῇ, Πολυδ. Η. 32), διαμαρτυρίας (ὅστις διαμαρτυροῖτο μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆρον

376. Δικαστηριακαὶ ἐνέργειαι. Προωμοσία (α), ἀντωμοσία (β), διωμοσία (γ), ἐξωμοσία (δ), ἀπωμοσία (ε), ὑπωμοσία (στ), παραγραφή (ζ), ἀντιγραφή (η), ἀντιλαχεῖν (θ), ἐξούλης δίκη(ι), μὴ οὔσα δίκη (ια), ἐπίσκηψις. ἐνεπισκήψασθαι (ιβ), πρόσκλησις (ιγ), ἔφεσις (ιδ), δίκαι ἀπὸ συμβόλων (ιε), ἐμπορικαί (στ) καὶ αἱ ἐν θέματι 321 ἀναφερόμεναι.

ὡς ὄντος υἱοῦ, Πολυδ. Η. 32), ἐπίσκηψις (εἴ τις τὴν διαμαρτυρίαν ὡς ψευδῇ αἰτῶντο, Πολυδ. Η. 32), ἀντιγραφῆς (ἐπὶ τῶν κατὰ γένος ἀμφισβητούντων, Πολυδ. Η. 33), εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν (ἡ παραστατικὴ ἀγωγή) ('Ὅποτε τις ἐγγυήσαιτο ἢ αὐτὸν τινα ἢ τὰ χρήματα, Πολυδ. Η. 33, Ἰσαίου — Φιλοκτ. 31), βεβαιώσεως δίκη (ὁπότ' ἂν τις πριάμενος οἰκίαν ἢ χωρίον ἀμφισβητούντός τινος ἀνάγῃ ἐπὶ τὸν πρατῆρα· τὸν δὲ προσήκει βεβαιοῦν, ἢ μὴ βεβαιοῦντα ὑπεύθυνον εἶναι τῆς βεβαιώσεως. εἰ δ' ὁ ἀνάγων ἐπὶ τὸν πρατῆρα ἡττηθείη, τὸ μὲν ἀμφισβητηθὲν τοῦ κρατήσαντος ἐγίνετο, ὁ δ' ἡττηθεὶς τὴν τιμὴν παρὰ τοῦ συκοφαντήσαντος ἐκομίζετο, Πολυδ. Η. 34), ἀποστασίου δίκη (κατὰ τῶν ἀφισταμένων ἀπελευθέρων, Πολυδ. Η. 35), ἀπροστασίου (κατὰ τῶν οὐ νεμόντων προστατήν μετοίκων. ἀλλ' αὕτη μὲν δημοσία, ὥσπερ καὶ ἡ τῆς ἐπιτροπῆς· ἐξῆν γὰρ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι τὸν ἐπίτροπον ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων ὁρῶντων, Πολυδ. Η. 35), κακοτεχνίου δίκη (ὅταν μάρτυς καλεῖται μαρτυρεῖν, ἢ ἐξομώσασθαι ὡς οὐκ εἶδεν ἢ μὴ παρείη, Πολυδ. Η. 37). Ἴδε καὶ Τζιβανοπούλου Λεξικὸν σελ. 1045. — β) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 321. — γ) Πᾶς εὐπορος πολίτης καλούμενος εἰς λειτουργίαν τινά, λ.χ. χορηγία, ἢ πρινηρχία κ.λπ. ἐπὶ σκοπῷ νὰ καταβάλλῃ ὠρισμένον ποσόν, ἡδύνατο νὰ ὑποδείξῃ ἕτερον πολίτην, πλέον εὐπορον αὐτοῦ, ὅστις ἀντὶ τούτου ἀναλάβῃ τὴν ὀρισθεῖσαν πόσότητα. Πρὸς τοῦτο, ἐὰν ὑπῆρχεν ἀμφισβήτησις παρὰ τοῦ καθ' οὗ ἡ ἐνέργεια αὕτη, ἀντίδοσις καλουμένη, τὰ δικαστήρια, ἡρεύνουν τὰς ἐκατέρωθεν προτάσεις, ἐξετίμων τὰς περιουσίας ἀμφοτέρων τούτων, ἐν τῷ μεταξὺ οὐδέτερος τούτων ἡδύνατο νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν του, τελοῦσαν ὑπὸ μεσεγγύησιν (Δημοσθ. Μειδ. 79). Εἶτα ὠρκίζοντο ἀμφοτέροι περὶ τοῦ μεγέθους τῆς περιουσίας των, τὸ δὲ δικαστήριον, βάσει τῶν προσαγομένων ἀποδείξεων, ἐξέδιδε τὴν ἀπόφασίν του. Κατὰ ταύτην, ἐὰν ἡ δίκη ἀπέβαινε κατὰ τοῦ ἐναχθέντος, οὗτος ἢ ἀνελάμβανε τὴν χορηγίαν, ἢ πληρώνων, ἀντήλλασσε τὴν περιουσίαν του μὲ τὴν τοῦ ἀντιδίκου του, τοῦτο δὲ ἐκαλεῖτο ἀντίδοσις. (Δημοσθ. Φαίν. 4 καὶ 8. Ἰσοκράτ. Ἀντίδοσις 101 ἐπ., Λυσίου — Ὑπὲρ ἀδυνάτ. σ. 475). — δ) (Πολυδ. Η. 41). — ε) Δημοσθ. Ἀνδροτ., Λυσίου — Ἐρατοσθ. 2 καὶ 16 κ.λπ. — στ) Ἰσαίου — Ἀγρ. 288, Δημοσθ. πρὸς Λεπτίνην 452.

376. α) Προωμοσία. Ὁ ὅρκος ὃν ἔδιδον κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δίκης ὁ ἐνάγων εἰς τὸν Ἄρχοντα, ὅτι ἀληθῆ λέγει (Πολυδ. Η. 55). — β) Ἀντωμοσία. Ὁρκος ὃν ὁ κατηγορούμενος ἀντομνύει, ἢ μὴν μὴ ἀδικεῖν (Πολυδ. 55, Διογ. Λαερτ. 11. 40, Πλάτων. Ἀπολ. Σωκρ. 3). — γ) Διωμοσία. Ὁ παρ' ἐκατέρου ὅρκος (Πολυδ. Η. 55). — δ) Ἐξωμοσία. Ὅταν τις ἢ πρεσβευτῆς αἰρεθείς ἢ ἐπ' ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἀρρωστεῖν ἢ ἀδυνατεῖν φάσκων ἐξομνύεται αὐτὸς ἢ δι' ἑτέρου. ἐξώμνυντο, δὲ καὶ οἱ κληθέντες μάρτυρες, εἰ φάσκοιεν μηδὲν ἐπίστασθαι τούτων ἐφ' ᾧ ἐκαλοῦντο (Πολυδ. Η. 55). — ε) Ἀπωμοσία. Ἐγίνετο παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων πρὸς τοὺς ἐξομνυμένους ἐπὶ προφάσει ἀρρωστίας ἢ ἀπουσίας. συνισταμένης δὲ περὶ τούτου δίκης, τὸ παρὰ τοῦ κρίνοντος ἔργον ἀπωμοσία ἐκαλεῖτο (Πολυδ. Η. 56). — στ) Ὑπωμοσία. Ὅταν τις ἢ ψήφισμα ἢ νόμον γραφέντα γράψῃται ὡς ἀνεπιτήδειον· τοῦτο γὰρ ὑπομώσασθαι λέγουσιν, καὶ οὐκ ἦν μετὰ τὴν ὑπωμοσίαν τὸ γραφέν, πρὶν κριθῆναι κύριον (Πολυδ. Η. 56). — ζ)

Δ. Δημόσιον δίκαιον

377. Πολίτης. Πολίτης ἐστὶν ὁ μετέχων κρίσεως καὶ ἀρχῆς.

Παραγραφή. Ἦν ἡ αὐτὴ καὶ διαμαρτυρία, ὅταν τις μὴ εἰσαγώγιμον λέγῃ εἶναι τὴν δίκην ἢ ὡς κρινόμενος ἢ διαίτης γεγεννημένης ἢ ὡς ἀφειμένος, ἢ ὡς τῶν χρόνων ἐξηκόντων ἐν οἷς ἔδει κρίναι... οἷον οὐκ εἰσαγγελίας ἀλλὰ παρανόμων, οὐ δημοσία ἀλλ' ἰδία, ἢ ὡς οὐ παρὰ τούτοις κρίναι δέον, οἷον οὐκ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἀλλ' ἐπὶ Παλλαδίῳ. ἀγραπτος δὲ δίκη ἐκαλεῖτο ἡ ὑπὸ τῆς παραγραφῆς ἀναιρεθεῖσα καὶ διαγραφεῖσα *Πολυδ. Η. 57.* — **η)** Ἀντιγραφὴ δέ, ὅταν τις κρινόμενος ἀντικατηγορῇ. καὶ ἡ παραγραφὴ δὲ ἀντιγραφῇ ἔοικεν· διὸ καὶ προεισέρχεται. ὁ δ' ἀντιγραφάμενος μὴ κρατήσας τὴν ἐπωβελίαν προσωφλίσκανε. τίθενται δὲ τὸ τῆς ἀντιγραφῆς ὄνομα καὶ κατὰ τῶν ἀπαντώντων πρὸς τὰς γραφάς, καὶ ἔστι πρὸς τὴν γραφὴν τὸ τοῦ φεύγοντος γράμμα ἀντιγραφὴ, οἷον τὰ ψευδῇ μου κατεμαρτύρησε Στέφανος, γράψας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ (*Πολυδ. Η. 58.*) — **θ)** Ἀντιλαχεῖν. Δίκην ἐξῆν, ὁπότε τις μὴ παρὼν ἐν δικαστηρίῳ κατακηρυχθεὶς καὶ μὴ ὑπακούων ἐρήμην ὄφλοι. ἀντιλαχεῖν δὲ δύο ἐντὸς μηνῶν ὑπῆρχεν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο σχοίη, τὸ ἐγγεγραμμένον ὄφλε καὶ ἄτιμος ᾗν (*Πολυδ. Η. 61.*) — **ι)** Ἐξούλης δίκη. Ὅταν τις τὸν ἐκ δημοσίου πριάμενον μὴ ἔᾱ καρποῦσθαι ἃ ἐπρίατο, ἢ τὸν νικήσαντα ἃ ἐνίκησεν, ἀλλ' ἢ ἔχοντα ἐκβάλλῃ ἢ σχεῖν κωλύσῃ, ἢ αὐτὸς ὁ ὄφλων ἢ ἄλλος ὑπὲρ αὐτοῦ. καὶ μὴν καὶ εἰ ὁ μὲν ἐπαιόμενος ἀμφισβητεῖ κτήματος, ὁ δὲ ὡς ὑποθήκην ἔχων, ἐξούλης ἡ δίκη (*Πολυδ. Η. 59.*) — **ια)** Μὴ οὔσα δίκη. Ὅποταν τις παρὰ δικαιοσύνην παραγραφάμενος, καὶ ὑπομολογούμενος νόσον ἢ ἀποδημίαν, εἰς τὴν κύριαν (ὡς ἀπαντήσας ἐρήμην ὄφλῃ, ἐξῆν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν τὴν μὴ οὔσαν ἀντιλαχεῖν, καὶ ἡ ἐρήμη ἐλύετο, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐλθεῖν ἐπὶ δικαιοσύνην. εἰ δὲ μὴ ἔλοι τὴν μὴ οὔσαν, ὁρῶσας μὲν ἐκὼν ἐκλιπεῖν τὴν δίκαιαν, κύρια τὰ δικαιοσύνην ἐγίνετο. ὅθεν ἐγγυητὰς καθίστασαν τοῦ ἐκτάκτου (*Πολυδ. Η. 60.*) — **ιβ)** Ἐνεπισκήψασθαι. Ὅποτε τις ἐν τοῖς δημευθεῖσιν ἐαυτῷ τι ὀφείλεσθαι ἢ προσήκειν λέγοι· καὶ τὸ πρᾶγμα ἐνεπίσκημμα ἐκαλεῖτο (*Πολυδ. Η. 61.*) — **ιγ)** Πρόσκλησις. Ἔστιν ἐπὶ τῶν ἀμφισβητούντων κλήρου ἢ ἐπικλήρου· ὁ γὰρ ἀμφισβητῶν προσκαλεῖται τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα· εἰ δὲ μὴ προσκαλέσαιο, ἀτελής ἡ δίκη. αὗται δὲ ἐλέγοντο ἀπρόσκλητοι δίκαι. **Πρόσκλησις.** Ἔστι λύσις τῆς δίκης ἐπὶ τινι ὠρισμένῳ ὄρκῳ ἢ μαρτυρίᾳ, ἢ βασάνῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ (*Πολυδ. Η. 62.*) — **ιδ)** Ἐφεσις. Ὅταν τις ἀπὸ δικαιοσύνης ἢ ἀρχόντων ἢ δημοτῶν ἐπὶ δικαστὴν ἐφῇ, ἢ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον, ἢ ἀπὸ δήμου ἐπὶ δικαστήριον, ἢ ἀπὸ δικαστῶν ἐπὶ ξενικὸν δικαστήριον· ἐφέσιμος δ' ὠνομάζετο ἡ δίκη. αὗται δὲ καὶ ἐκκλητοὶ δίκαι ἐκαλοῦντο. τὸ δὲ παρακαταβαλλόμενον ἐπὶ τῶν ἐφέσεων, ὅπερ οἱ νῦν παραβόλιον καλοῦσι, παράβολον Ἀριστοφάνης λέγει (*Πολυδ. Η. 62 ἐπ.*) — **ιε.)** Δίκαι ἀπὸ συμβόλων. Ὅτε οἱ σύμμαχοι ἐδικάζοντο (*Πολυδ. Η. 63, 88*), πιθανῶς δίκαι τοιαῦται νᾶ ἐγένοντο μεταξὺ Ἀθηναίου καὶ συμμάχου (*Ξενοφ. Πολιτ. Ἀθην. Α. 16*). Τοιαύτη δίκη μεταξὺ δύο συμμάχων ἀναφέρεται εἰς λόγον τοῦ Ἀντιφῶντος περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου. (ἴδε *Δημοσθ. Ἀλοννήσου 78*, *Θουκυδ. Α. 77*, *Σουΐδα*, *Ἀρποκρατ. λέξ. σύμβολα*). Συνήθως παρείχετο τὸ δικαίωμα εἰς σύμμαχον πόλιν, καὶ βάσει συμβόλου (συνθήκης), ὅπως ἡ ἔφεσις κατ' ἀποφάσεως τῶν δικαστηρίων ἐκδικάζεται εἰς ἄλλην πόλιν ὠρισμένην (*Θουκυδ. Α. 34, 78, 140, Ε'. 41, Ζ'. 18*). — **ιστ)** Ἐμπορικά. Αἱ τῶν ἐμπόρων ἢ περὶ τὸ ἐμπόριον (*Πολυδ. Η. 63*).

377. Ἀριστοτ. Πολιτ. Γ'. 1, 4.

378. *Ἰσότης*. Τοῖς πολίταις τὰ ἴσα εἶναι. Κοινὴν εἶναι τὴν Πολιτείαν, καὶ τοὺς Ἀρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι.

379. *Οὐδείς ἀτελής*. Ἀτελῆ δὲ μηδένα εἶναι τριηραρχίας πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων (α). Ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος καὶ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων (β).

380. Τῶν εἰς πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν μηδένα εἶναι ἀτελῆ.

381. *Ἐκλογαί*. Τὸν δῆμον, Ἀρχόντων καταστάσεως κύριον εἶναι.

382. Τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν κληρωταὶ αἱ δὲ χειροτονηταὶ αἱ ἄλλαι αἰρεταί.

383. Κυάμοις τὰς ἀρχὰς αἰρεῖσθαι.

384. Ἐπὶ τῷ δυοῖν πινακίῳ τὸν ἕνα κληροῦσθαι, θάνατος ζημία.

378. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον αὐξῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος, ἐκάλει πάντας ἐπὶ τοῖς ἴσοις· καὶ τό, δεῦρ' ἴτε πάντες λεώ, κήρυγμα Θησέως γενέσθαι φασί, πανδημίαν τινὰ καθιστάντος (Πλουτ. Θησεύς).

379. α) Δημοσθ. Λεπτίν. 27. *Ἰδε r. 1 Π. 1, 3 καὶ r. 3 K. 1. 14 καὶ r. 1, 2 K. 10. 42 καὶ r. 1 ἐπ. Π. 50. 5.* — β) Μηδένα μήτε τῶν πλούσιων μήτε τῶν ἰσοτελῶν μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελῆ, μὴ διηρῆσθαι δὲ οὗτο ἀτελῆ, χειροτονητῶν ἢ τίνος ἄλλου τέλους, ἀλλ' ἀπλῶς ἀτελῆ μηδένα πλὴν τῶν ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ ἐν μὲν τῷ μηδένα πάντας περιλαμβάνειν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων μὴ διορίζειν τῶν οἰκούντων Ἀθηνησιν, ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἀρχοντα Βοσπόρου καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὴν δωρεάν ἣν ὑμεῖς ἔδοτ' αὐτοῖς. (Δημοσθ. Λεπτίν. 29 σελ. 466).

380. Δημοσθ. Λεπτίν. — Τινὲς τὴν ἐμπορίαν προῦφασίζοντο, τὴν εἰσφορὰν βουλόμενοι ἀποφυγεῖν· ἀζήμιοι γὰρ οὗτοι διεφυλάττοντο, ὥς τὴν πόλιν ὠφελοῦντες πλεῖστα, διὰ τῆς αὐτῶν ἐμπορίας· διὸ καὶ ὁ συκοφάντης λέγει, ὅτι ὅταν γένηται τις καιρὸς πολέμου καὶ εἰσφορᾶς, ἔμπορον ἐμαυτὸν ἀποκαλῶ (Εἰς Ἀριστοφ. σχόλιον Εὐφροίου).

381. Καθ' ἐκάστην ἐκκλησίαν ἀποκληροῦν φυλὴν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἥτις προεδρεύσει. Καὶ τί προσέταξεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον; καθῆσθαι τοὺς φυλέτας βοηθοῦντας τοῖς νόμοις καὶ τῇ δημοκρατίᾳ (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 33). — Ἐπειδὴν δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἀρχοντας, καταλείπονται εὖς αἱ φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ οἱ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἰροῦνται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, (τούτους αἰρετοὺς ἀρχοντας εἶναι). (Αἰσχίν. Κτησιφ. 30). — Κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς ἀρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἰρεῖσθαι (Ψήφισμα τοῦ Ἀριστείδου. Ἴδε Πλουτ. Ἀριστείδ. XXII).

382. Διάφοροι παρ' Ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί, ὧν αἱ μὲν κληρωταί, αἱ δὲ χειροτονηταί, αἱ δὲ αἰρεταί. καὶ κληρωταὶ μὲν αἱ κατὰ κλῆρον γινόμεναι, ὥς αἱ τῶν δικαστῶν, χειροτονηταὶ δὲ αἱ κατὰ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὥς αἱ τῶν στρατηγῶν, αἰρεταὶ δὲ αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὥς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. (Δημοσθ. Ἀνδροτ. ὑπόθεσις, σελ. 588).

383. Διεκλήρουν τὰς ἀρχὰς κυάμῳ, καὶ ὁ τὸν λευκὸν λαβὼν ἐλάγχχανεν (Ἡσύχιος).

384. Ὁ γράφων τὸ ὄνομά του εἰς δύο ψηφοδέλτια ἐτιμωρεῖτο θανάτῳ. — Τὶ δέ, ἂν ἄρα (δεῖ)

385. Διαίρεσις εἰς τάξεις. Τρία ἦν τὰ ἔθνη πάλαι, εὐπατρίδαι, γεώμοροι, δη-
μιουργοί (α). Εἶτα Σόλων διεῖλεν εἰς τέσσαρα τμήματα, πεντακοσιομεδίμων (β),
ἵππεων (γ), ζευγῖτων (δ) καὶ θητῶν (ε).

386. Εὐπατρίδαι. Τοὺς εὐπατρίδας γινώσκειν τὰ θεῖα καὶ παρέχειν Ἀρχον-
τας, καὶ νόμων διδασκάλους εἶναι, καὶ ὁσίων καὶ ἱερῶν ἐξηγητάς.

387. Εὐποροί. Τοὺς εὐπόρους τὰς ἀρχὰς ἀπάσας ἄρχειν.

388. Θῆτες. Τοὺς θήτας μὴ ἄρχειν οὐδεμίαν ἀρχήν (α), ἀλλὰ συνεκκλησιάζειν
καὶ δικάζειν (β).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

α'. Ἐκκλησία

KENTON EREYNHΣ

389. Πολιτεύματα. Μεταβολαί. Πρώτη μὲν γὰρ ἐγένετο μετὰστασις τῶν ἐξ
ἀρχῆς, Ἴωνος καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συνοικησάντων· τότε γὰρ πρῶτον εἰς τὰς τέτταρας
συνενεμήθησαν φυλάς, καὶ τοὺς φυλοβασιλέας κατέστησαν. δευτέρα δὲ καὶ πρώτη
μετὰ ταύτην, ἔχουσα πολιτείας τάξιν, ἡ ἐπὶ Θησέως (1314) γενομένη, μικρὸν παρεγκλί-
νουσα τῆς βασιλικῆς. μετὰ δὲ ταύτην ἡ ἐπὶ Δράκοντος (624), ἐν ᾗ καὶ νόμους ἀνέ-

γὰρ ἅπανθ' ἡμᾶς ἐξετάσαι) ἄτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἑαυτῶν, ἐὰν τάχῃ, παραδοῦναι αὐτῷ τὴν
ἀρχὴν οὕτω κληῶται; τὸ δοῦν πεναχίον τὸν ἐνα κληῶσθαι εἰ ἄλλο ἐστίν; εἴτ' ἐφ' ᾧ θάνατον ζη-
μιαν ὁ νόμος λέγει, τοῦθ' ἡμῖν ἀδεῶς ἐξέσται πράττειν. (Δημοσθ. Βαιωτ. ῥήτρ. 12 σελ. 998).

385. α) Ἡ διαίρεσις αὕτη ἐγένετο ὑπὸ Θησέως. (Πολυδ. Η. 111). — "Οτε μέντοι
τέτταρες ἦσαν αἱ φυλαί, εἰς τρία μέρη ἐκάστη διήροτο, καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο τριττὸς καὶ
ἔθνος καὶ φρατρία. ἐκάστου δὲ ἔθνους γένη τριάκοντα ἐξ ἀνδρῶν τοσούτων, ἃ ἐκαλεῖτο τρια-
κάδες. καὶ οἱ μετέχοντες τοῦ γένους γεννῆται καὶ ὁμογάλακτες, γένει μὲν οὐ προσήκοντες, ἐκ δὲ
τῆς συνόδου οὕτω προσαγορευόμενοι (Πολυδ. αὐτόθι). — β) Τοὺς μὲν ἐν ξηροῖς ὁμοῦ καὶ ὑγροῖς
μέτρα πεντακόσια ποιοῦντας, πρώτους ἔταξε καὶ Πεντακοσιομεδίμους προσηγόρευσε (Πλουτ.
Σόλ. XVIII), οὗτοι ἀνῆλiskon δ' εἰς τὸ δημόσιον τάλαντον (Πολυδ. Η. 130, Ἀριστοτ. Πολ.
Ἀθην. VII, κ.λπ.). — γ) Δευτέρους δὲ τοὺς ἵππον τρέφειν δυναμένους ἢ μέτρα ποιεῖν τρια-
κόσια. καὶ τούτους ἱππάδα τελοῦντας ἐκάλουν (Πλουτ. Σόλ. XVIII, Ἀριστοτ. Πολ. Ἀθην.
VII), ἀνῆλiskon δὲ ἡμιτάλαντον (Πολυδ. Η. 130). — δ) Ζευγῖται δ' οἱ τοῦ τρίτου τιμήματος
ὠνομάσθησαν, οἷς μέτρον ἦν συναμφοτέρων διακοσίων (Πλουτ. Σόλ. XVIII, Ἀριστ. Πολ.
Ἀθ. VII), ἀνῆλiskon δὲ μναὶ δέκα (Πολυδ. Η. 130). — ε) Θῆτες, Ἴδε κατωτέρω θέμα 388).

386. Εὐπατρίδαι ἐκαλοῦντο οἱ αὐτὸ τὸ ἄστυ οἰκοῦντες καὶ μετέχοντες βασιλικοῦ γένους,
τὴν τῶν ἱερῶν ἐπιμέλειαν ποιοῦμενοι (Πλουτ. Σόλων), ἐκαλοῦντο καὶ φυλοβασιλεῖς, συνε-
δρεύοντες ἐν τῷ βασιλείῳ τῷ παρὰ τὸ βουκολεῖον (Πολυδ. Η. 111).

387. Ὁ Σόλων τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ Βουλὴν κατέστησε τὸ πολίτευμα ὀλιγαρχικόν, τὰς δὲ
αἰρετάς ἀρχὰς ἀριστοκρατικόν, καὶ τὰ δικαστήρια δημοκρατικόν, διὰ τὴν σύμμιξιν ταύτην μέμφον-
ταί τινες αὐτῷ (Ἀριστοτ. Πολιτ. Β. 9, 2, σελ. 1273β).

388. α) Πλουτ. Σόλων XVIII, Ἀριστοτ. Πολ. Ἀθην. VII, Πολυδ. Η. 130. — β) Ἴδε
ἄνωτέρω (α) σημείωσιν.

389. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. XLI. — β) Ἴδε ἄνωτέρω τίτλον Α'. θέμα 11.

γραφαν πρῶτον. τρίτη δ' ἡ μετὰ τὴν στάσιν ἡ ἐπὶ Σόλωνος (594), ἀφ' ἧς ἀρχὴ δημοκρατίας ἐγένετο. τετάρτη δ' ἡ ἐπὶ Πεισιστράτου (559) τυραννίς. πέμπτη δ' ἡ μετὰ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἡ Κλεισθένους (509), δημοτικώτερα τῆς Σόλωνος. ἕκτη δ' ἡ μετὰ τὰ Μηδικά (480), τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπιστατούσης. ἑβδόμη δὲ καὶ μετὰ ταύτην, ἣν Ἀριστείδης (470) μὲν ὑπέδειξεν, Ἐφιάλτης δ' ἐπέτελεσεν καταλύσας τὴν Ἀρεοπαγίτιν βουλήν· ἐν ᾗ πλεῖστα συνέβη τὴν πόλιν διὰ τοὺς δημαγωγοὺς ἀμαρτάνειν διὰ τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχήν. ὀγδόη δ' ἡ τῶν τετρακοσίων κατὰστασις, καὶ μετὰ ταύτην, ἑνάτη δέ, δημοκρατία πάλιν (444). δεκάτη δ' ἡ τῶν τριάκοντα (404) καὶ ἡ τῶν δέκα τυραννίς. ἑνδεκάτη δ' ἡ μετὰ τὴν ἀπὸ Φυλῆς καὶ ἐκ Πειραιέως κάθοδον (403), ἀφ' ἧς διαγεγένηται μέχρι τῆς νῦν αἰὶ προσεπιλαμβάνουσα τῷ πλήθει τὴν ἐξουσίαν. ἀπάντων γὰρ αὐτὸς αὐτὸν πεποίηκεν ὁ δῆμος κύριον, καὶ πάντα διοικεῖται ψηφίσμασιν καὶ δικαστηρίοις, ἐν οἷς ὁ δῆμός ἐστιν ὁ κρατῶν. καὶ γὰρ αἱ τῆς βουλῆς κρίσεις εἰς τὸν δῆμον ἐληλύθασιν (α).— Ἐχει δὲ ἡ νῦν κατὰστασις τῆς Πολιτείας τόνδε τὸν τρόπον (β).

390. Ἐκκλησία. Πάντες οἱ Δῆμοι τῆς Ἀττικῆς, μετεῖχον τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀθηνῶν. Συνήρχοντο εἰς τὴν Πνυκίαν ἢ ἀλλοχοῦ (α), τετράκις τῆς Πρυτανείας ἐκάστης Βουλῆς, προσκλήσει τῶν Πρυτάνεων (β), ἡ τῶν στρατηγῶν (γ).

391. Πρόσκλησις πολιτῶν. Διὰ κήρυκος. Δηξίάρχοι δὲ τοὺς μὴ ἐκκλησιαζόντας ἐζημίου, καὶ τοὺς ἐκκλησιαζόντας ἐξήταζον (α). Μετέχοντες. Μετεῖχον τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν οἱ τριάκοντα ἑτῶν ἐξ ἀμφοτέρων ἀστῶν γεγονότες (β), οἱ ποιητοὶ καὶ οἱ ἰσοτελεῖς (γ), εἰργόντο δὲ οἱ ἄτιμοι καὶ οἱ ξένοι.

392. Ἐκκλησιαστικόν. Μισθοφοροῦσι ὁ δῆμος ταῖς μὲν ἄλλαις ἐκκλησίαις δραχμὴν, τῇ δὲ κυρίᾳ ἑννέα ὀβολοὺς.

390. α) Ἐν Πνυκί (Αἰσχίν. Κτησιφ. 34, 204), ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ (Δημοσθ. Μειδ. ὑπόθ. Πολυδ. Η. 132, Θουκυδ. Η. 93), συνήρχοντο πάντες οἱ δῆμοι. — β) Οἱ Πρυτάνεις τὴν βουλήν συνάγουσιν ὁσημέραι, πλὴν ἂν τις ἄφετος ᾖ, τὸν δὲ δῆμον τετράκις ἐκάστης πρυτανείας (Πολυδ. Η. 95). — γ) Ἡ τῶν στρατηγῶν (Θουκ. Β. 59).

391. α) Ἡ πρόσκλησις ἐγένετο πρὸ πέντε ἡμερῶν (Αἰσχίν. Παραπρεσβ. 20) διὰ προγράμματος (Δημοσθ. Ἀριστογ. Α. 9). — Οἱ μὴ ἐκκλησιαζόμενοι ἐτιμωροῦντο (Πολυδ. Η. 104, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 22). — β) Ἀριστοφ. Νεφέλ. σχόλ. — Ἐν τῷ τούτῳ μετέχεν ὁ Ἀλκιβιάδης εἰκοσαετής ἐπίσης ὁ Γλαύκων (Ξενοφ. Οἶκον. Γ. 6, 1), καὶ Δημοσθένης εἰκοσάοκταετής (Πλουτ. Δημοσθ. 6). — γ) Ἀλλὰ τούτοις ὁ νόμος ἀπαγορεύει διαρρήδην μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἑννέα ἀρχόντων γενέσθαι μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν (Δημοσθ. Νεαίρ. 92). — Εἶναι πιθανὸν νὰ ἀπεκλείοντο τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ὑπερεξηκοντούταις (Ἀριστοτ. Πολιτ. Γ. 1).

392. Ἀριστοφ. Ἐκκλησι. 248, 315, 404, Βάτραχ. 375, — Ἀγύρριος ὀβολὸν ἐπόρισεν, μετὰ δὲ τοῦτον Ἡρακλείδης ὁ Κλαζομένιος ὁ βασιλεὺς ἐπικαλούμενος διώβολον, πάλιν δ' Ἀγύρριος τριώβολον (Ἀριστ. Ἀθην. Πολ. ΧΛΙ). — Τοιοῦτο δὲν ἐλάμβανον οἱ εὐποροί, οἵτινες ὠνομάζοντο οἰκόσιτοι ἐκκλησιασταί.

393. Σύγκλητοι ἑκτακτοί. Χρηματίζουν δὲ ἐνίοτε καὶ ἄνευ προχειροτονίας. Προσέρχονται δὲ καὶ οἱ κήρυκες καὶ οἱ πρέσβεις τοῖς Πρυτάνεσι πρῶτον, καὶ οἱ τὰς ἐπιστολάς φέροντες τούτοις ἀποδιδόασιν.

394. Καθαρός, εὐχαί. Ἐπειδὴν τὸ καθάριστον περιενεχθῇ, καὶ ὁ κῆρυξ τὰς πατρίους εὐχὰς εὐξεται (α). Πρῶτον καθ' ἑκάστην δημοσίᾳ ἄρας ποιούμενοι κατὰ τῶν ἀνηρῶν, εἴ τις δῶρα λαμβάνων, μετὰ ταῦτα λέγει καὶ γινώσκει περὶ τῶν πραγμάτων (β).

395. Τακτικὴ Συνέλευσις - Ἀντικείμενον. Συνάγουσι τὸν δῆμον τετράκις τῆς πρυτανείας ἑκάστης. Προγράφουσι δὲ οἱ βουλευταὶ καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν (α), μίαν μὲν κυρίαν, ἐν ἣ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονεῖν εἰ δοκοῦσι καλῶς ἄρχειν (β), καὶ περὶ σίτου καὶ φυλακῆς τῆς χώρας χρηματίζειν, καὶ τὰς εἰσαγγελίας ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς βουλομένους ποιεῖσθαι, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγιγνώσκειν καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων καὶ τῶν ἐπικλήρων (γ), ὅπως μηδὲνα λάθῃ μηδὲν ἔρημον γένόμενον.

396. Ἐτέραν δὲ (τὴν δευτέραν), ταῖς ἰκετηρίαις, ἐν ἣ θείει ὁ βουλόμενος ἰκετηρίαν, ὑπὲρ ὧν ἂν βούληται, καὶ ἰδίων καὶ δημοσίων, ἀνατίθεται πρὸς τὸν δῆμον.

397. Αἱ δὲ δύο περὶ τῶν ἄλλων εἰσὶν, ἐν αἷς κατασκευάζουσιν οἱ νόμοι, τρία μὲν ἰεῶν χρηματίζειν, τρία δὲ κήρυξ καὶ πρεσβείας, τρία δὲ ὁσίων.

398. Ἐπὶ δὲ τῆς ἑκτῆς πρυτανείας πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ περὶ ὀστρακοφορίας ἐπιχειροτονίαν διδόασιν εἰ δοκεῖ ποιεῖν ἢ μή, καὶ συκροφάντων προβολὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων μέχρι τριῶν ἑκατέρων, ἅν τις ὑποσχεμένος τι μὴ ποιήσῃ τῷ δήμῳ.

399. Ἀγορεύσεις. Τὸν κήρυκα καλεῖν πρῶτον τοὺς ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότας, εἴτα δὲ, τὸν βουλόμενον τῶν ἄλλων Ἀθηναίων, οἷς ἔξεστι.

400. Συζήτησις. Πρῶτον μὲν τὸν πρεσβύτατον τῶν Ἀθηναίων σωφρόνως ἐπὶ τὸ βῆμα παρελθόντα τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν, δεύτερον δ' ἤδη καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον καθ' ἡλικίαν.

393. Αὔται συνήθως συνεκαλοῦντο ἐν καιρῷ πολέμου ὑπὸ τῶν στρατηγῶν.

394. Ἐπειδὴν τὸ καθάριστον περιενεχθῇ καὶ ὁ κῆρυξ τὰς πατρίους εὐχὰς εὐξεται (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 23). — β) Δεινάρχου — Ἀριστογ. 16.

395. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. XLIII, Δημοσθ. Τιμοκρ. 21. — β) Ἴδε ἄνωτέρω θέμα 18 καὶ 399. Δημοσθ. Θεοκρ. 27, Πολυδ. Η. 87. — γ) Πολυδ. Η. 95.

396. Πολυδ. Η. 96, Ἀριστ. Ἀθην. Πολ. XLIII.

397. Πολυδ. Η. 96, Ἀριστ. Ἀθην. Πολ. XLIII.

398. Ἀριστ. Ἀθην. Πολ. XLIII.

399. Πολυδ. Η. 96, Αἰσχίν. Κτησιφ. 4.

400. Αἰσχίν. Κτησιφ. 2. — Ἴδε καὶ γ. 1 Π. 503.

401. *Θέματα*. Ἀπροβούλευτον μηδὲν ψήφισμα εἰσιέναι εἰς τὸν δῆμον.

402. *Ἐπιχειροτονία*. Τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτονία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν· τοὺς δὲ προέδρους, οἳ ἂν τύχῃσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπάναγκες πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ περὶ τῶν νομοθετῶν, καθ' ὅτι καθεδοῦνται, καὶ περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὁπόθεν τοῖς νομοθέταις ἔσται· τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἐκ τῶν ὁμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὄρκον. ἐὰν δ' οἱ πρυτάνεις μὴ ποιῶσι κατὰ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν ἢ οἱ πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι κατὰ τὰ γεγραμμένα, ὀφείλῃν τῶν μὲν πρυτάνεων ἕκαστον χιλίας δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾶ, τῶν δὲ προέδρων ἕκαστος ὀφειλέτω τετταράκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾶ. καὶ ἔνδειξις αὐτῶν ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ· οἱ δὲ θεσμοθέται τοὺς ἐνδειχθέντας εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὸν νόμον ἢ μὴ ἀνιόντων εἰς Ἀρειον πάγον, ὥς καταλύοντες τὴν ἐπανάρθωσιν τῶν νόμων.

403. *Εἰσαγωγή νέου νόμου*. Πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων ἀναγράφας τοὺς νόμους οὓς ἂν τιθῇ, ὅπως ἂν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν τεθέντων νόμων ψηφίσῃται ὁ δῆμος περὶ τοῦ χρόνου τοῖς νομοθέταις· ὁ δὲ τιθεὶς τὸν καινὸν νόμον, ἀναγράφας εἰς λεύκωμα, ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν ἡ ἐκκλησία γένηται. αἰρεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς συναπολογησομένους τὸν δῆμον τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων, τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός.

404. *Πολιτεύεσθαι Ἀθηναίους κατὰ τὰ πάτρια*, νόμοις δὲ χρῆσθαι τοῖς Σόλωνος, καὶ μέτροις καὶ σταθμοῖς, χρῆσθαι δὲ καὶ τοῖς Δράκοντος θεσμοῖς, οἷσπερ ἐχρώμεθα ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. Ὅπόσων δ' ἂν προσδέῃ οἳ δε ἡρημένοι νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγράφοντες ἐν σανίσιν ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς ἐπωνύμους σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ, καὶ παραδιδόντων ταῖς ἀρχαῖς ἐν τῷδε τῷ μηνί. Τοὺς δὲ παραδιδόμενους νόμους δοκιμασάτω πρότερον ἢ βουλή καὶ οἱ νομοθέται οἱ πεντακόσιοι, οὓς οἱ δημόται εἵλοντο, ἐπειδὴ ὁμωμόκωσιν.

405. *Ψηφοφορία*. Τοὺς νομοθέτας εἶναι ἓνα καὶ χιλίους ἐκ τῶν ὁμωμοκότων, συννομοθετεῖν δὲ καὶ τὴν βουλήν. Ἡ ψηφοφορία ἐγένετο διὰ ψήφων.

401. Ἴδε θέμ. 33 καὶ σημειώσιν θέμ. 18.

402. Ἴδε ἀνωτέρω θέμ. 20 καὶ 21. Δημοσθ. Τιμοκρ. 20 ἐπ.

403. Δημοσθ. Τιμοκρ. 23. Ἴδε ἀνωτέρω θέμ. 20.

404. Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 83, 84.

405. Ἴδε θέμ. 361.

406. Μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις, ἐὰν μὴ ψηφισαμένων, μὴ ἔλαττον ἐξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξη, κρύβδην ψηφισομένοις.

407. Ποιοῦσι δὲ καὶ ἀρχαιρεσίας στρατηγῶν καὶ ἱππάρχων καὶ τῶν ἄλλων ὧν πρὸς τὸν πόλεμον ἀρχῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καθ' ὅτι ἂν τῷ δήμῳ δοκῇ.

408. Περιορισμοὶ ρητόρων. Τῶν ρητόρων ἐὰν τις λέγῃ ἐν <τῇ> βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ <μὴ> περὶ τοῦ εἰσφερομένου, ἢ μὴ χωρὶς περὶ ἐκάστου, ἢ δις περὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτὸς τῆς αὐτῆς, ἢ λοιδορῇται ἢ κακῶς ἀγορεύῃ τινά, ἢ ὑποκρούῃ, ἢ χρηματίζοντων μεταξὺ ἀνεστηκῶς λέγῃ περὶ τοῦ μὴ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἢ παρακελεύηται, ἢ ἔλκῃ τὸν ἐπιστάτην, ἀφειμένης τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς βουλῆς κυριευέτωσαν οἱ πρόεδροι μέχρι πεντήκοντα δραχμῶν εἰς ἕκαστον ἀδίκημα ἐγγράφειν τοῖς πράκτοσιν. Ἐὰν δὲ πλέονος ἄξιος ἢ ζημίας, ἐπιβαλόντες μέχρι πεντήκοντα δραχμῶν εἰσφερέτωσαν εἰς τὴν βουλήν ἢ εἰς τὴν πρώτην ἐκκλησίαν. Ὅταν δ' ἐξίωσιν <αἱ> κλήσεις, κρινάτωσαν καὶ ἐὰν καταγνωσθῇ αὐτοῦ κρύβδην ψηφισομένων, ἐγγραψάτωσαν οἱ πρόεδροι τοῖς πράκτοσιν.

409. Δικαστικὴ δικαιοδοσία δήμου. Ἡσέπειν παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἢ παρέμπετο βουλῇ ἢ Ἀρείῳ πάγῳ, ἢ ζητήταις (α). Ὁ δῆμος ὥριζε συνηγόρους ἢ συνδίκους ἀποζημιουμένους (β).

410. Προβολή. Προβολή δὲ ἦν κλήσις εἰς δίκην κατὰ τῶν κακόνως πρὸς τὸν δῆμον διακειμένων (α). Προβολή δ' ἐγένοντο τῶν δῆμου ψηφισαμένου καὶ τῶν εὐνουστάτων τῇ πόλει. . . καὶ περὶ τῶν ἐξυβρισάντων ἢ ἀδικησάντων ἢ ἀσεβησάντων περὶ τὰς ἐορτάς (β) περὶ τῶν ἀδικημάτων κατὰ τῆς δημοσίας περιουσίας (γ), περὶ τῶν ἐμπορικῶν μηνύσεων (δ) καὶ περὶ τῶν συκοφαντῶν, ὅτι οἱ νόμοι ἔδωκαν κατ' αὐτῶν γραφὰς μὲν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰσαγγελίας δὲ εἰς τὴν βουλήν, προβαλάς δ' ἐν τῷ δήμῳ, νομίζοντες τοὺς ταύτῃ τῇ τέχνῃ χρωμένους ἀπάσας ὑπερβάλλειν τὰς πονηρίας (ε). Ἰσοδυνάμει αἰτήσῃ ἀδείας πρὸς ἄσκησιν ἀγωγῆς (στ).

406. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 22α.

407. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολ. 44, 4.

408. Αἰσχίν. Τιμάρχ. 35.

409. α) Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 14, 36, 40, 65. — β) Λευιάρχ. Ἀριστοτ. 6, Αἰσχίν. Κτησιφ. 13.

410. α) Πολυδ. Η. 46. — Προσγράφουσι δὲ καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀποχειροτονεῖν, εἰ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν (Ἀρποκρατ.). — β) Δημοσθ. Μειδ. 175, ἴδε θέμα 247. — Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ τῶν Πανδίων. ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν, ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδότωσαν τὰς γεγεννημένας ἔνεκα τῆς πομπῆς ἢ τῶν ἀγώνων τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ᾧσιν (Δημοσθ. Μειδ. 8). — γ) Προβολή φανεροῦ μὲν τινος, λανθάνοντος δὲ μήνους. Κακίλιος δὲ φησὶν εἰ-

411. *Εἰσαγγελία*. Εἰσαγγελία ἐστὶν ὁ περὶ κοινῶν ἀδικημάτων δεδῶκσιν ἀπενεγκεῖν οἱ νόμοι. Γενέσθαι δέ, ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον ρήτωρ, ἢ μὴ τὰ ἄριστα συμβουλεύῃ χρήματα λαμβάνων, ἢ ἐάν τις προδῷ χωρίον, ἢ ναῦς ἢ πεζὴν στρατιάν, ἢ ἐάν τις εἰς τοὺς πολεμίους ἀφικνῆται, ἢ ἐνοικῇ παρ' αὐτοῖς, ἢ στρατεύηται μετ' αὐτῶν, ἢ δῶρα λαμβάνῃ (α). Πρὸς δε καὶ τὰ ἄγραφα ἀδικήματα (β).

412. Εἰσήγετο ἡ εἰσαγγελία εἰς τὸν δῆμον, διορίζοντα πέντε συνηγόρους.

413. Τοὺς μὲν ἄλλας γραφὰς γραψαμένους χιλίας τ' ὀφλίσκάνειν, εἰ τὸ πέμπτον τῶν ψήφων μὴ μεταλάβοιεν, καὶ προσατιμοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰσαγγέλλοντας μὴ ἀτιμοῦσθαι μὲν, ὀφλεῖν δὲ τὰς χιλίας· ἔοικε δὲ τοῦτο διὰ τοὺς ῥαδίως εἰσαγγέλλοντας ὕστερον προσγεγράφθαι.

ναι ἦν κατὰ τὰ δημόσια μέταλλα ὑπορυπτόντων ἀποφέρουσι καὶ καθόλου τῶν κοινὰ κλεπτόντων. (Ρητορ. Λεξ., Δημοσθ. Μειδ. 171, κ.λπ.). — δ) Ρητορ. Λεξ. — ε) Ἴδε θέμα 295. — Διαφέρει φήμη καὶ συκοφαντία. Φήμη μὲν γὰρ οὐ κοινωνεῖ διαβολῇ, διαβολὴ δὲ ἀδελφόν ἐστὶ συκοφαντία. Διορῶ δ' αὐτῶν ἐκάτερον σαφῶς. Φήμη μὲν ἐστὶν, ὅταν τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν αὐτόματον ἐκ μηδεμιᾶς προφάσεως λέγῃ τινὰ ὡς γεγενημένην πράξιν· συκοφαντία δ' ἐστὶν, ὅταν πρὸς τοὺς πολλοὺς εἰς ἀνὴρ αἰτίαν ἐμβαλὼν, ἐν τε ταῖς ἐκκλησίαις ἀπάσαις πρὸς τε τὴν βουλὴν διαβάλλῃ τινὰ. Καὶ τῇ μὲν φήμῃ δημοσίᾳ θύομεν ὡς θεῷ, τῶν δὲ συκοφαντῶν, ὡς κακούργων δημοσίᾳ προβολῆς πρὸς τὸν λαόν (Αἰσχίν. Παρασκευ. 145). — στ) Εἰσήγετο ἡ ὑπόθεσις διὰ τῶν θεσμοθετῶν (Πολυδ. Η. 87) εἰς τὴν Ἡλιαίαν πρὸς ἐκδίκασιν (Δημοσθ. Μειδ. ὑπόθεσις).

411. α) Εἰσαγγελία ἐστὶν ὁ περὶ κοινῶν ἀδικημάτων δεδῶκσιν ἀπενεγκεῖν οἱ νόμοι. Ἔστι δὲ τὸ μελετώμενον ἐν ταῖς τῶν σοφιστῶν διατριβαῖς, ἔστι δ' ὅτε ἐμβάλλοντες τοὺς συκοφαντούμενους εἰσήγγειλον (Ρητορ. Λεξ.). — β) Ἦτοι τὰ μὴ προβλεπόμενα ὑπὸ νόμου, ὅτε ὁ δῆμος εἴτε ἐνομοθέτει περὶ αὐτῶν, εἴτε ἐδίκαζεν ὁ ἴδιος, μέχρι προστίμου 500 δραχ., εἴτε παρέπεμπε τὴν ὑπόθεσιν εἰς δέκα ἄρχοντας, οἵτινες εἰσεῖγον αὐτὴν εἰς τὴν Ἡλιαίαν «Τιμοκράτης εἶπεν, ὅσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς βουλῆς ἢ νῦν εἰσιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι, καὶ μὴ παραδοθῇ ἢ κατὰγνωσις αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδῶχθαι εἰσάγειν τοὺς ἐνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον τριάκονθ' ἡμερῶν ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, ἐάν μὴ τι δημοσίᾳ κωλύῃ, ἐάν δὲ μὴ, ὅταν πρῶτον οἶόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δ' Ἀθηναῖον τὸν βουλόμενον οἷς ἐξεστίν. ἐάν δ' ἄλῳ, τιμάτω ἢ ἡλιαία περὶ αὐτοῦ ὅ τι ἂν δοκῇ ἄξιός εἶναι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι. ἐάν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ ὅ τι ἂν αὐτοῦ καταγνωσθῇ. (Δημοσθ. Τιμοκρ. 63 σελ. 720). — Καταλέγονται εἰς ταύτας, τὸ ἀδίκημα τῶν ἐν Ἀργινοῦσαις πολεμησάντων στρατηγῶν (Ξενοφ. Ἑλλην. Α. 7), τὸ κατὰ τοῦ Ἀντιφῶντος ψήφισμα (Πλουτ. Βίος ῥητόρων σελ. 833), τὸ τῆς ἀσεβείας καὶ ἄλλα.

412. Ὁ δῆμος ἢ ἐνήγαγεν ἢ ἐδίκαζεν, ὅτε ὁ δῆμος ἐπεῖχε θέσιν ἐνάγοντος.

413. Ὅτι δὲ ὁ εἰσαγγεῖλας καὶ οὐχ ἐλὼν ἀζήμιος ἦν, Ὑπερίδης ἐν τῷ ὑπὲρ Λυκόφρονος φησίν. καίτοι γε ὁ Θεόφραστος τοὺς μὲν ἄλλας γραφὰς γραψαμένους χιλίας τ' ὀφλίσκάνειν, εἰ τὸ πέμπτον τῶν ψήφων μὴ καταλάβοιεν, καὶ προσατιμοῦσθαι, τοὺς δὲ εἰσαγγέλλοντας μὴ ἀτιμοῦσθαι μὲν, ὀφλεῖν δὲ τὰς χιλίας· ἔοικε δὲ τοῦτο διὰ τοὺς ῥαδίως εἰσαγγέλλοντας ὕστερον προσγεγράφθαι (Πολυδ. Η. 53).

414. *Γραφή παρανόμων.* Ἐάν τις λύσας τινὰ τῶν νόμων τῶν κειμένων ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ἐπιτήδειον τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῶ, τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον ὃς κεῖται, ἐάν τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον.

415. Τὸν λέγοντά τινα νόμον καὶ μὴ ἀντεισφέροντα κολάζεσθαι.

416. Τὸν γράψαντα νόμον μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον τιμωρίας, ὅμως δὲ εἶναι ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας.

417. Ὑπομοσάμενος γάρ τις τὸ γραφέν, οὗ ἡ κατηγορία ὑπωμοσία ἐκαλεῖτο, ἀνέλεγχεν ὅτι ἔστι παράνομον ἢ ἄδικον ἢ ἀσύμφορον. . . καὶ οὐκ ἦν μετὰ τὴν ὑπωμοσίαν τὸ γραφέν, πρὶν κριθῆναι, κύριον.

418. Ἦν ὁ ἀγὼν τιμητὸς ὁ τρεῖς ἡλωκῶς παρανόμων ἄτιμος.

419. *Μὴ ὑποβολὴ εἰς τὸν δῆμον ψηφίσματος ἢ εἰσαγγελίας.* Ἐνδειξίς δὲ ἡ πρὸς τὸν ἄρχοντα ὁμολογουμένου ἀδικήματος μήνυσις, οὐ κρίσεως ἀλλὰ τιμωρίας δεομένου. ὁ δ' ἐνδεικνύμενος ἐν γραμματείῳ πρὸς τὸν ἄρχοντα τὴν ἐνδειξίν ἀποφέρει, ἐν ᾧ ὑπεύθυνος ἢ τῆς ψευδοῦς ἐνδείξεως. Προσγράφουσι δὲ καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονεῖν, εἰ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν.

420. *Ὀστρακισμός.*—Κόλασις οὖν ἦν ὁ ἐξοστρακισμός, ἀλλὰ παραμυθία καὶ κουφισμός, ἡδομένου τοῦ ταπεινοῦν τοὺς ὑπερέχοντας. Οἱ δ' ἄρχοντες πρῶτον μὲν διετίθησαν τὸ σὺμπαν ἐν ταύτῃ τῶν ὀστράκων πλῆθος.

414. Ἴδε ἀνωτέρω θέματα 20, 21, 22.

415. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 23.

416. Τοῦ νόμου οὖν οὕτως ἔχοντος, ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βάθιππος Λεπτίνην, ὃς ἀπέθανε πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφὴν· κατὰ διετρίβη χρόνος, καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνεύθυνος· νόμος γὰρ ἦν τὸν γράψαντα νόμον ἢ ψήφισμα μετὰ ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπεύθυνον. ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τὸν νόμον ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, καὶ οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνων ὦσι (*Δημοσθ. Λεπτίν. προοίμ.*).

417. Ἴδε θέμα 20. — *Δημοσθ. Τιμοκρ. 33 - 39, Αἰσχίν. Κτησιφῶντος, Πολυδ. Η. 57.*

418. Ὁ τρεῖς τιμωρηθεὶς διὰ γραφῆς παρανόμων ἡτιμοῦτο.

419. *Δεινάρχου* — *Ἀριστογ. 10, Δημοσθ. 53.*—*Σουίδα λέξι. Νομοφύλακες.*—Τότε ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἐναντιώθην ὑμῖν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοίμων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ρητόρων, καὶ ὑμῶν κελεύοντων καὶ βρώντων (*Πλάτων. Ἀπολογ. Σωκρ. XXβ*).

420. Ἐξοστρακίζεσθαι τοὺς ὑπερέχοντας τὰ δέκα ἔτη. — Ἦ οὗτος διήρκει δέκα ἔτη. — Ἴδε *Πλουτ. Θεμιστ. — Θουκυδ. Α. 102.* — Ἦ ἐξορία ἢ ὁ ὀστρακισμός ἐπεβάλλετο ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸν ἐκούσιον ἢ ἀκούσιον φονέα (*Ὅμηρου Ἰλ. Ψ. 88*), βραδύτερον ὅμως, καὶ πιθανώτερον ἐπὶ Κλεισθένους, ἐνομοθετήθη ὁ ἐξοστρακισμός, ὁ ὁποῖος ἐπεβάλλετο εἰς πᾶν ἄτομον, καὶ δὴ πολιτικὸν κατὰ τὴν ἐπιχειροτονίαν τοῦ δήμου, αἰτήσῃ οἴουδῃποτε, ἐφ' ὅσον αἱ διδόμεναι ψῆφοι ἔδει νὰ μὴν εἶναι ἐλάσσονες τῶν ἐξακισχιλίων (διαρρυθμηθέντων δὲ τῶν ὀστράκων, ὅτε πλεῖστα ἐγέ-

β'. Βουλή τῶν πεντακοσίων

421. Ἐκλογή τῶν πεντακοσίων (α).— Ἐκληροῦντο πεντακόσιοι οἱ βουλευεῖν ἐφιεμένοι, ἀνὰ πεντήκοντα ἐξ ἐκάστης τῶν δέκα φυλῶν, ἐκ τῶν τὴν βουλευτικὴν ἡλικίαν ἀγόντων, ἣν δὲ ἡ ἐκλογή ἐνιαύσιος (β).—Τὰ μέλη ἐπανεξελέγοντο (γ).

422. Οἱ βουλευταὶ ὑπεβάλλοντο εἰς δοκιμασίαν, ἔδει νὰ εἶναι Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀμφοῖν, τριακονταετείς, καὶ νὰ μὴ κατεδικάσθησαν εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἀτιμίας (α).— Ἡ βουλή, διὰ ψηφοφορίας, ἠδύνατο ν' ἀποβάλλῃ μέλος τι αὐτῆς, δι' ἀνάρμοστον διαγωγὴν, ὁ τοιοῦτος δὲ ἐκαλεῖτο ἐκφυλλοφορηθεὶς (β).

423. Ὁρκος βουλευτῶν.—Τὰ βέλτιστα βουλευεῖν τῷ δήμῳ Ἀθηναίων. Κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσω.—Οὐδὲ δῆσω Ἀθηναίων οὐδένα, ὅς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας, πλὴν ἐάν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιῶν ἄλλῳ, ἢ τέλος τι πριάμενος ἢ ἐγγυησάμενος ἢ ἐκλέγων μὴ καταβάλλῃ. Καθεδεῖσθαι ἐν τῷ γράμματι, ὃ ἂν λάχωσι. Καὶ οὐ δέξομαι ἐνδειξιν ἢ ἀπαγωγὴν ἔνεκα τῶν πρότερον γεγεννημένων, πλὴν τῶν φευγόντων.

424. Κανονισμὸς τῆς Βουλῆς. Τὸ βουλευτήριον ἦν περὶ τὸ Μητροῶν τῆς Ἀκροπόλεως (α), πάντοτε μεστὸν ἰδιωτῶν (β).

νοντο καὶ μὴ ἐλάττω τῶν ἐξακισχιλίων), ὁ ἐξοστρακιζόμενος ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ὥφειλε νὰ καταλίπῃ τὴν πόλιν, καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ αὐτῆς ἐπὶ δέκα ἔτη. Οὗτος δὲν ἀπετέλει, κυρίως εἰπεῖν, ποινὴν, οὐδ' ἐλάμβανε χώραν γραφὴ τις, διὰ τοῦτο, δὲν ἐπήγετο τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας τοῦ ἐξοστρακιζομένου, ὅπως ἐγένετο ἐπὶ ἀειφυγίας, καθωρίζετο δὲ καὶ ὁ τόπος τῆς διαμονῆς αὐτοῦ. Ἀναφέρονται ὡς ἐξοστρακισθέντες, ἐν ἀρχῇ μὲν ὁ Κλεισθένης, ὁ εἰσαγαγὼν τὸν θεσμόν τοῦτον, βραδύτερον δὲ ὁ Ἀριστείδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Κίμων, ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ ἄλλοι καὶ τελευταῖος ὁ λυχνοποιὸς Ὑπέρβολος (Θουκυδ. Η. 73, Πλουτ. Ἀλκιβ. 13, Ἀριστείδ. 10, Πολυδ. Η. 19).

421. α) Δευτέραν προσκατένειμε βουλὴν, ἀπὸ φυλῆς ἐκάστης, τεττάρων οὐσῶν, ἐκατὸν ἄνδρας ἐπιλεξάμενος, οὓς προβουλευεῖν ἔταξε τοῦ δήμου καὶ μηδὲν ἔξω ἀπροβούλευτον εἰς ἐκκλησίαν εἰσφέρεισθαι (Πλουτ. Σόλων ΙΘ').—Ὅταν αἱ φυλαὶ βραδύτερον ἐπὶ Κλεισθένους ἡϋζήθησαν εἰς δέκα, ἐξελέγοντο ἀνὰ πεντήκοντα μέλη ἐξ ἐκάστης φυλῆς. Ἡ ἐκλογή ἐγένετο κατ' ἔτος.— β) Δημοσθ. Μειδ. 114, Αἰσχίν. Παρατρ. 5).—Τὴν δὲ βουλὴν βουλευέσθαι πολλὰ μὲν περὶ πολέμου, πολλὰ δὲ περὶ πόρου χρημάτων, πολλὰ δὲ περὶ νόμων θέσεως, πολλὰ δὲ περὶ τῶν κατὰ πόλιν γιγνομένων, πολλὰ δὲ καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ φόρον δέξασθαι, καὶ νεωρείων ἐπιμεληθῆναι καὶ ἱερῶν (Ξενοφ. Πολιτ. Ἀθην. Γ'. 2, Αἰσχίν. Παρατρ. 16).

422. α) Αἰσχίν. Τιμάρχ. 111 - 2, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 22, Δημοσθ. Τιμοκρ. 144, Ἀνδοκίδ. Μυστ. 93.— β) Οὗτος ἦτο ἱκανὸς νὰ μετέλῃ ὡς δικαστὴς εἰς τὰ δικαστήρια, ἴδε ἀνωτέρω θέμα 325.— Ἡ ψηφοφορία ἐγένετο διὰ φύλλων ἐλαίας.

423. Δημοσθ. Τιμοκρ. 144, Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 93.

424. α) Πανσαρ. Α. 3.— β) Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 111.

425. *Προσευχή.* Εισιόντες οἱ βουλευταὶ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ προσεύχονται.

426. *Ἀρχαιρεσίαι.* Καθ' ἐκάστην Βουλὴν ἀποκληροῦν φυλὴν ἐπὶ τὸ βῆμα, ὅστις προεδρεύσει καὶ καθῆσθαι τοὺς φυλέτας, βοηθοῦντας τοῖς νόμοις καὶ τῇ δημοκρατίᾳ.—Ἐκάστη φυλὴ ἐπρυτάνευεν ἐπὶ δέκατον τοῦ ἔτους (α), αἱ μὲν πρῶται ἐσσαρες, ἑξ καὶ τριάκοντα ἡμέρας ἐκάστη, αἱ δὲ ἑξ, αἱ ὕστεραι, πέντε καὶ τριάκοντα ἡμέρας ἐκάστη, κατὰ διαδοχὴν τοῦ κλήρου.—Κατὰ σελήνην γὰρ ἄγουσι τὸν ἐνιαυτὸν (β).

427. Ἡ πρυτανεύουσα φυλὴ, κλήρῳ αἵρεθεῖσα, (ἥς τὰ πεντήκοντα μέλη ἐκαλοῦντο Πρυτάνεις) ἐκλήρου τὸν Ἐπιστάτην καὶ δέκα Προέδρους (α), ἡρεῖτο δὲ καὶ ὁ γραμματεὺς καὶ ὁ ἀντιγραφεὺς (β).

428. Καὶ ἐπειδὰν συναγάγωσιν οἱ πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἢ τὸν δῆμον, οὗτος κληροῖ προέδρους ἐννέα, ἓνα ἐκ τῆς φυλῆς ἐκάστης πλην τῆς πρυτανευούσης, καὶ πάλιν ἐκ τούτων ἐπιστάτην ἓνα, καὶ παραδίδωσι τὸ πρόγραμμα αὐτοῖς· οἱ δὲ παραλαμβάνοντες τῆς τ' εὐκοσμίας ἐπιμελοῦνται, καὶ ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν προτιθέασιν καὶ τὰς χειροτονίας κρίνουσιν καὶ τὰ ἄλλα πάντα διακρίνουσι, καὶ τοῦ [[τ']] ἀφεῖναι κύριοί εἰσιν.

429. Καὶ ἐπιστατῆσαι μὲν οὐκ ἔξεστιν πλέον ἢ ἅπασι ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, προεδρεύειν δ' ἔξεστιν ἅπασι ἐπὶ τῆς πρυτανείας ἐκάστης.

425. Ἀντιφῶντος — Χορευτ. 45.

426. α) Ἀριστοφ. Ἐκκλησι. 396 σχολ. — β) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 43, 2. — Ἡ διάρκεια ὅμως αὕτη ἐποίκιλλε κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν, ἃς περιελάμβανεν ἕκαστον σεληνικὸν ἔτος, ἥτοι τῶν 344 ἢ 355 τοῦ συνήθους τοιούτου, ἢ 384 τοῦ ἐμβολίου.

427. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 43, 3 καὶ 44, 2. — β) Κληροῦσι δὲ καὶ γραμματεῖς τὸν κατὰ πρυτανείαν καλούμενον, ὃς τῶν γραμμάτων ἐστὶ κύριος, καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τὰ γινόμενα φυλάττει, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται καὶ παρακάθεται τῇ βουλῇ. πρότερον μὲν οὖν οὗτος ἦν χειροτονητός, καὶ τοὺς ἐνδοξοτάτους καὶ πιστοτάτους ἐχειροτόνουν.....νῦν δὲ γέγονε κληρωτός. κληροῦσι δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς νόμους ἕτερον ὃς παρακάθεται τῇ βουλῇ, καὶ ἀντιγράφεται καὶ οὗτος πάντας. χειροτονεῖ δὲ καὶ ὁ δῆμος γραμματεῖς τὸν ἀναγνωσόμενον αὐτῷ καὶ τῇ βουλῇ (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 54 3, Πολυδ. Η. 98). — Οἱ ὑπογραμματεύοντες, ἀργύριον εἰλήφασιν καὶ πιθανῆς καθ' ἐκάστην πρυτανείαν ἀνελογίζοντο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ, ἦσαν δὲ παρὰ τῷ Πρυτανεῖῳ ἀείσιτοι.

428. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 44, 2. — Ἀνὰ ἓνα Πρόεδρον ἑξ ἐκάστης φυλῆς, ὅστις ἐκαλεῖτο ἐπιψηφίζων Πρόεδρος. Πιστεύεται, ὅτι περιορισθέντων τῶν καθηκόντων τῶν Πρυτάνεων, ταῦτα περιῆλθον εἰς τοὺς Προέδρους, πιστεύεται ἀκόμη, ὅτι κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν, κατὰ νεώτερον νόμον, ἐξελέγετο μία τῶν φυλῶν ὅπως προεδρεύῃ τῶν συνεδριάσεων, καὶ ἐφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τὴν τάξιν.

429. Ὁ Ἐπιστάτης ἐπεῖχε θέσιν Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐξελέγετο διὰ μίαν ἡμέραν.

430. *Κήρυξ*. Τὸν κήρυκα εὖξασθαι μετ' εὐφημίας πολλῆς, καὶ οὕτως τὸ βουλεύεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων παραδιδόναι. Τὸν κήρυκα τοῖς θεοῖς εὐχεσθαι, εἴ τις δῶρα λαμβάνων, μετὰ ταῦτα λέγει καὶ γινώσκει περὶ τῶν πραγμάτων, ἐξώλη ποιεῖν αὐτόν τε καὶ γένος καὶ οἰκίαν.

431. *Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῆς Βουλῆς*. Τὴν Βουλὴν κυρίαν εἶναι ζημιοῦν πεντακοσίας. Αὕτη πρότερον μὲν ἦν κυρία, καὶ χρήμασι ζημιῶσαι καὶ δῆσαι καὶ ἀποκτείνειν. Ὑστερον δὲ ὁ δῆμος ἀφείλετο τῆς βουλῆς τὸ θανατοῦν καὶ δεῖν καὶ χρήμασι ζημιοῦν, καὶ νόμον ἔθετο, ἂν τινος ἀδικεῖν ἢ βουλὴ καταγνῶ ἢ ζημιώσῃ, τὰς καταγνώσεις καὶ τὰς ἐπιζημιώσεις εἰσάγειν τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ὃ τι ἂν οἱ δικασταὶ ψηφίσωνται, τοῦτο κύριον εἶναι (α).—Ἡ βουλὴ προβουλεύει εἰς τὸν δῆμον· καὶ οὐκ ἔξεστιν οὐδὲν ἀπροβούλευτον, οὐδ' ὃ τι ἂν μὴ προγράψωσιν οἱ Πρυτάνεις ψηφίσασθαι τῷ δήμῳ. Κατ' αὐτὰ γὰρ ταῦτα ἔνοχός ἐστιν ὁ νικήσας γραφῇ παρανόμων (β).—Τοὺς Πρυτάνεις μὴ ἀναψηφίσαι (γ).

432. *Ὑπηρεσίαι Δήμου ἢ Βουλῆς*. Δοκιμάζει ἡ βουλὴ καὶ τοὺς βουλευτάς, τοὺς τὸν ὕστερον ἐνιαυτὸν βουλευσόντας, καὶ τοὺς ἐννέα ἄρχοντας. Καὶ πρότερον μὲν ἦν ἀποδοκιμάσαι κυρία, νῦν δὲ ταῦτοις ἐφεστίς ἐστιν εἰς τὸ δικαστήριον (α). Κληροῖ δέκα ρήτορας, ὅπως ὑπερασπίζονται τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἐν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ βουλῇ (β). Πέντε συνδίκους, ἐκλεγμένους παρὰ τοῦ λαοῦ, ὅπως προστατεύωσι τοὺς ἀρχαίους νόμους, ὅταν ἐπρωτεύετο ἢ κατάργησις ἢ ἡ τροποποίησις αὐτῶν ὑπὸ τῶν Νομοθετῶν ἢ τῶν πολιτῶν (γ), τοὺς περιστιάρχους, οἵτινες ἐξήγνιζον τοὺς χώ-

διὰ κλήρου μεταξὺ τῶν πεντήκοντα πρυτάνεων, καὶ προήδρευε τῆς Βουλῆς, καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Δήμου, ἐὰν συνέπιπτε νὰ συνέλθῃ αὕτη κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν (Ξενοφ. Ἀπομνημ. Α'. 1, 18, Πλάτων. Γοργ. 474, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 44, 2 καὶ 3).

430. *Αἰσχίν. Τιμάρχ. 23, Δεινάρχ. Ἀριστογ. 14.*

431. α) Καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ διαχειροτονεῖν ἦν ἡ βουλὴ πότερα δικαστηρίῳ παραδοίη ἢ ζημιώσεις ταῖς πεντακοσίαις, ὅσου ἦν κυρία κατὰ τὸν νόμον (Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησιβ. 43). — Οὗτος γὰρ (ἐνν. ὁ νόμος), ὃ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἡγωνισμένοις κεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χειρὸν ἀναγκάζονται ἀγωνίζεσθαι ἢ καὶ παντάπασιν ἀπαράσκευοι εἶεν (Δημοσθ. Τιμοκρ. 144, 145). — β) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 54. 4. — γ) Ἡ βουλὴ δὲν ἠδύνατο νὰ συζητήσῃ ἐκ νέου ἐπὶ θέματος ἀποφασισθέντος (Θουκυδ. δημηγορία Νικίου VII. 14).

432. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55, 2. — β) Σουίδα, λ. ρήτωρ. — Δὲν ἠδύναντο νὰ εἶναι ρήτορες οἱ ἐταιρηκότες. Οὕτε ἠδύναντο νὰ ἀσκήσουν γραφὴν κατὰ τινος (Αἰσχίν. Τιμάρχ. ὑπόθ.). — γ) Ἡ συνήγοροι. Αἰρεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς συναπολογησομένους τὸν δῆμον τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων, τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ

τους τῶν συνελεύσεων (δ), τοὺς τριάκοντα ἐξ ληξιάρχους, οἵτινες ἐτήρουν κατάλο-
 γον τῶν ἐμφανιζομένων ἢ ἀπουσιαζόντων ἐν ταῖς συνελεύσεσι(ε), τοὺς τριάκοντα
 προβούλους ἢ συγγραφεῖς, οἵτινες ὑποχρεοῦντο διὰ τῶν συγγραφῶν των νὰ συμβά-
 λωσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως (στ).

433. Πρὸς δέ, ἡ βουλὴ κληροῦ, τοὺς ἀγορανόμους (α), τοὺς σιτοφύλακας (β),
 τοὺς ἐπιμελητὰς τοῦ ἐμπορίου (γ), τοὺς μετρονόμους (δ), τοὺς γραμματεῖς (ε), τὸν
 συγγραφέα (στ), τοὺς ἱεροποιοὺς (ζ), τοὺς ἐπισκευαστὰς ἱερῶν (η), τοὺς ἀστυνό-

ἐκτομβαιοῦς μηνὸς (Δημοσθ. Τιμοκρ. 23). — δ) Ἐκαλεῖτο οὕτω ὡς προπορευόμενος τῶν
 περιστίων, ἤτοι τῶν καθαρσὶν μέσων (Σουῖδα λ. περιεστίαρχος, Ἀριστοφ. Ἐκκλησ. 128.). —
 ε) Ἐξ καθίσταντο τῶν πολιτῶν ἐγγεγραμμένων ἐν λευκώματι, καὶ τριάκοντα ἀνδρῶν αὐτοῖς
 προσαιρεθέντων τοὺς μὴ ἐκκλησιάζοντας ἐξήταζον καὶ τοὺς μὴ ἐκκλησιάζοντας ἐζημίουν καὶ
 σχοινίον μιλιώσαντες διὰ τῶν τοξοτῶν συνήλαυνον τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν
 (Πολυδ. Η. 104, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 22). — στ) Ψήφισμα Περσόδωρου. Τὸν δῆμον ἐλέσθαι μετὰ
 τῶν προὑπαρχόντων δέκα προβούλων ἄλλους εἴκοσι ἐκ τῶν ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη γεγο-
 νότων, οἵτινες ὁμόσαντες ἢ μὴν συγγράψειν ἃ ἂν ἠγῶνται βέλτιστα εἶναι τῇ πόλει συγγρά-
 ψουσι περὶ τῆς σωτηρίας· ἐξεῖναι δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν βουλευμένων γράφειν, ἵν' ἐξ ἀπάντων
 αἰρῶνται τὸ ἄριστον..... τοὺς πατρίους νόμους, ὡς Κλεισθένης ἐβόηκεν ὅτε καθίστη τὴν δημο-
 γρασίαν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 29, 2, Θουκυδ. Η. 1 καὶ 67). Εἰς τούτους ἀνετίθετο καὶ ἡ
 ἀποστολὴ ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν δι' ὑποθέσεις ἀμπιστευτικάς (Πλάτων. Ἀριστείδ. 21, Ἡροδότ.
 ΣΤ', 7, Ζ'. 172, κ.λπ.).

433. α) Ἀγορανόμοι. Πέντε μὲν εἰς Πειραιέα, πέντε δ' εἰς ἄστν. τούτοις δὲ ὑπὸ τῶν
 νόμων προστέτακται τῶν ὀνίων ἐπιμελεῖσθαι πάντων, ὅπως καθαρὰ καὶ ἀκίβδηλα πωλήσεται
 (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 50, 2). — Οὗτοι ἐκληροῦντο ἀνὰ εἰς ἐξ ἐκάστης φυλῆς (Δημοσθ.
 Τιμοκρ. 112), εἰσέπραττον τὸ ξενικὸν τέλος, ὅπερ κατέβαλλον οἱ ξένοι καὶ οἱ μέτοικοι, ἵνα τοῖς
 ἐπιτρέπηται ἡ ἔκθεσις ἐμπορευμάτων ἐν τῇ ἀγορᾷ (Πλάτων. Νόμοι 917 - 8). — β) Σιτοφύλακες
 Οὗτοι ἦσαν κληρωτοί, πέντε μὲν εἰς Πειραιέα, πέντε δ' εἰς ἄστν, νῦν δ' εἴκοσι μὲν εἰς ἄστν, πεν-
 τεκαίδεκα δ' εἰς Πειραιέα. οὗτοι δ' ἐπιμελοῦνται πρῶτον μὲν ὅπως ὁ ἐν ἀγορᾷ σῖτος ἀργὸς ὥνιος
 ἔσται δικαίως (Λυσίου — Σιτοπ. 2 καὶ 3), ἔπειθ' ὅπως οἱ τε μυλωθοροὶ πρὸς τὰς τιμὰς τῶν κριθῶν
 τὰ ἄφλιτα πωλήσουσιν, καὶ οἱ ἀρτοπῶλαι πρὸς τὰς τιμὰς τῶν πυρῶν τοὺς ἄρτους καὶ τὸν σταθμὸν
 ἄγοντας ὅσον ἂν οὗτοι τάξωσιν· ὁ γὰρ νόμος τούτους κελεύει τάττειν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ.
 51, 3, Δημοσθ. Λεπτίν. 32, Ἀρποκρ. σιτοφύλακες). Καὶ σιτῶνται τρεῖς ἐχειροτονοῦντο οἵτινες
 ἐπεμελοῦντο τὴν ἀγορὰν σίτου εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις (Λυσίου — Σιτοπ. 3). — γ) Ἐμπο-
 ρίου δ' ἐπιμελητὰς δέκα κληροῦσιν· τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τ' ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι
 καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ σιτικὸν ἐμπόριον τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν
 εἰς τὸ ἄστν κομίζειν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 51, 4, Δημοσθ. Λάκρ. 51, Θεοκρ. 8, Δεινάρχ.
 Ἀριστ. 10). — δ) Μετρονόμοι. Κληροῦνται (ι), πέντε μὲν εἰς ἄστν, εἰς δὲ εἰς Πειραιέα· καὶ
 οὗτοι τῶν μέτρων καὶ τῶν σταθμῶν ἐπιμελοῦνται πάντων, ὅπως οἱ πωλοῦντες χρήσονται δικαίοις
 (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 51, 2), κατ' ἄλλην γνώμην ἦσαν οὗτοι 15 ἐν Πειραιεῖ καὶ 9 ἐν τῇ πόλει
 (Ἀρποκρ. μετρονόμοι). — ε) Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 427. — στ) Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 427. —

μους (θ), τὸν εἰς Σαλαμίνα Ἀρχοντα (ι), τὸν ἐν Πειραιεῖ Δήμαρχον (ια), τοὺς Ἐνδεκα (ιβ), τοὺς εἰσαγωγεῖς δικῶν (ιγ), τοὺς τεσσαράκοντα (ιδ), τοὺς διαιτητὰς (ιε), τοὺς ὁδοποιοὺς (ιστ), τοὺς ἀρρητοποιοὺς (ιζ).

ζ) Ἱεροποιοί, ἦτοι οἱ κληρούμενοι κατ' ἔτος δέκα ἱεροθῦται, οἵτινες ἔθυσον θυσίας τὰς πεντετηρίδας, πλὴν τῶν Παναθηναίων (Πολυδ. Η. 107, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 54. 6, Φωτίου, ἱεροποιοί), καὶ ὧν ἐτιμῶντο περισσότερο οἱ ψηφίζομενοι διὰ τὰς θυσίας πρὸς τὰς σεμνὰς θεάς (Δημοσθ. Μειδ. 115). — η) Ἐπισκευασταὶ ἱερῶν, ἦτοι οἱ προετοιμάζοντες τὰς πομπὰς (Δημοσθ. Τιμοκρ. 186). — θ) Ἀστυνόμοι, ὧν κληροῦνται πέντε ἐν Πειραιεῖ, καὶ πέντε ἐν Ἀθήναις, καὶ τὰς τε αὐλητρίδας καὶ τὰς ψαλτρίδας καὶ τὰς καθαριστρίδας οὗτοι σκοποῦσιν, ὅπως μὴ πλείονος ἢ δυεῖν δραχμαῖς μισθωθήσονται, κἂν πλείους τὴν αὐτὴν σπουδάσωσι λαβεῖν οὗτοι διακληροῦσι καὶ τῷ λαχόντι μισθοῦσιν. καὶ ὅπως τῶν κοπρολόγων μηδεὶς ἐντὸς ἰ σταδίων τοῦ τείχους καταβαλεῖ κόπρον ἐπιμελοῦνται· καὶ τὰς ὁδοὺς κωλύουσι κατοικοδομεῖν καὶ δρυφάκτους ὑπὲρ τῶν ὁδῶν ὑπερτείνειν καὶ ὀχετοὺς μετεώρους εἰς τὴν ὁδὸν ἔκρουν ἔχοντας ποιεῖν καὶ τὰς θυρίδας εἰς τὴν ὁδὸν ἀνοίγειν· καὶ τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀπογιγνομένους ἀναιροῦσιν, ἔχοντες δημοσίους ὑπηρέτας (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 50. 2, Πολιτ. ΣΤ'. 5, Πλάτων. Νομ. ΣΤ'. 7, Δημοσθ. Καλλικλ. προοίμ.). Εἰς τούτους ἦτο ἀνατεθειμένη καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἐτοιμορρόπων οἰκοδομημάτων. — ι) καὶ ια) Σαλαμῖνος Ἀρχὸν Πειραιῶς Δήμαρχος, κληροῦσι δὲ τούτους, οἱ τὰ τε Διονύσια ποιοῦσιν ἑκατέρωθι καὶ χορηγοῦν καθιστᾶσιν ἐν Σαλαμῖνι δὲ καὶ τὸν ὄνομα τοῦ ἄρχοντος ἀναγράφεται (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 54. 8). — ιβ) Ἐνδεκα, ὧν οἱ δέκα κληροῦνται ἐξ ἑκάστης φυλῆς κλήρω, ὁ δὲ εἰς ἡρεῖται ἐπίσης ὡς γραμματεὺς. Καθιστᾶσι δὲ καὶ τοὺς ἔνδεκα κλήρω τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἐν τῷ δεσποτηρίῳ, καὶ τοὺς ἀπαγομένους κλέπτας καὶ τοὺς ἀνδραποδιστὰς καὶ τοὺς λωποδύτας, ἂν μὲν [δολοχῶσι], θανάτῳ ζημιώσοντας, ἂν δ' ἀμφισβητῶσιν, εἰσάζοντας εἰς τὸ δικαστήριον, κἂν μὲν ἀποφύγῃσιν, ἀφήσοντας, εἰ δὲ μὴ, τότε θανατώσοντας, καὶ τὰ ἀπογραφόμενα χωρία καὶ οἰκίας εἰσάζοντας εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τὰ δόξαντα δημόσια εἶναι παραδώσοντας τοῖς πωληταῖς, καὶ τὰς ἐνδείξεις εἰσάζοντας· καὶ γὰρ ταύτας εἰσάγουσιν οἱ ἔνδεκα. εἰσάγουσι δὲ τῶν ἐνδείξεων τινὰς καὶ οἱ θεσμοθέται (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 52. 1). Ὁ καταδικαζόμενος εἰς θάνατον παρεδίδοτο αὐτοῖς (Ξενοφ. Ἑλλην. Β'. 3, 54), οἵτινες διὰ τοῦ κωνείου, διδομένου μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου προεκάλουν τὸν θάνατον (Πλάτων. Φαίδων 65 - 6). Ἐκαλοῦντο καὶ δημόκοινοι (Ἀρτιφῶν. Φαρμακ. 20), καὶ ἐπιμεληταὶ τῶν κακούργων (Ἀρτιφῶντος — Ἡρόδ. 17), ἐπέβλεπον δὲ οὗτοι, ἡ διὰ τοῦ ὑπηρέτου των τὰς ἐν δίκαις βασάνους (Δημοσθ. Νικόστρ. 23 ἐπ.), καὶ ἐπὶ συνοπτικῶν δικῶν, οἶαι, ἡ ἀπαγωγή, ἡ ἐφήγησις, ἡ ἐνδείξις, ὧν αἱ ποιναὶ εἶχον καθορισθῇ διὰ νόμου, εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῶν δικαστηρίων, ἄνευ παρεμβάσεως τούτων, ταῦτόν καὶ ἐπὶ δημεύσεως περιουσιῶν. — ιγ) Εἰσαγωγεῖς δικῶν. Κληροῦσι δὲ καὶ εἰσαγωγέας ἑ ἄνδρας, οἱ τὰς ἐμμήνους εἰσάγουσι δίκας, δυοῖν φυλαῖν ἕκαστος. εἰσὶ δ' ἐμμηνοὶ προικός, ἐάν τις ὀφείλων μὴ ἀποδῶ, κἂν τις ἐπὶ δραχμῇ δανεισάμενος ἀποστερῇ, κἂν τιν ἐν ἀγορᾷ βουλόμενος ἐργάζεσθαι δανείσῃται παρὰ τινος ἀφορμὴν· ἔτι δ' αἰκείας καὶ ἐρανικαὶ καὶ κοινωνικαὶ καὶ ἀνδραπόδων καὶ ὑποζυγίων καὶ τριηραρχικαὶ καὶ τραπεζιτικαί. οὗτοι μὲν οὖν ταύτας δικάζουσιν ἐμμήνους εἰσάγοντες, οἱ δ' ἀποδέχται τοῖς τελώναις καὶ κατὰ τῶν τελωνῶν, τὰ μὲν μέχρι δέκα δραχμῶν ὄντες κύριοι, τὰ δ' ἄλλ' εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγοντες ἐμμηνα (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 52. 2, Πολυδ. Η. 101, Δημοσθ. Πανταίν. 35 ἐπ.). — ιδ) Τεσσαράκον-

Κληροῦσι δὲ καὶ (τούς) τετταράκοντα, τέτταρας ἐκ τῆς φυλῆς ἐκάστης, πρὸς οὓς τὰς ἄλλας δίκας λαγχάνουσιν· οἳ πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα καὶ κατὰ δήμους περιόντες ἐδίκάζον, μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν τετταράκοντα γεγόνασιν. καὶ τὰ μὲν μέχρι δέκα δραχμῶν ἀποτελεῖς εἰσι δ[ικ]άζειν, τὰ δ' ὑπὲρ τοῦτο τὸ τίμημα τοῖς διαιτηταῖς παραδιδόασιν. οἳ δὲ παραλαβόντες, ἐὰν μὴ δύνωνται διαλῦσαι, γινώσκουσι, καὶ μὲν ἀμφοτέροις ἀρέσκει τὰ γνωσθέντα καὶ ἐμμένωσιν, ἔχει τέλος ἡ δίκη. ἂν δ' ὁ ἕτερος ἐφῇ τῶν ἀντιδίκων εἰς τὸ δικαστήριον, ἐμβαλόντες τὰς μαρτυρίας καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τοὺς νόμους εἰς ἐχίνους, χωρὶς μὲν τὰς τοῦ διώκοντος χωρὶς δὲ τὰς τοῦ φεύγοντος, καὶ τούτους κατασημηνάμενοι καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ διαιτητοῦ γεγραμμένην ἐν γραμματείῳ προσαρτήσαντες παραδιδόασιν τοῖς δὲ τοῖς τὴν φυλὴν τοῦ φεύγοντος δικάζουσιν. οἳ δὲ παραλαβόντες εἰσάγουσιν εἰς τὸ δικαστήριον, τὰ μὲν ἐντὸς χιλίων εἰς ἓνα καὶ διακοσίους, τὰ δ' ὑπὲρ χιλίας εἰς ἓνα καὶ τετρακοσίους. οὐκ ἔξεστι δ' οὔτε νόμοις οὔτε προκλήσεσι οὔτε μαρτυρίαις ἄλλ' ἢ ταῖς παρὰ τοῦ διαιτητοῦ χρῆσθαι ταῖς εἰς τοὺς ἐχίνους ἐμβεβλημέναις ('Αριστοτ. 'Αθην. Πολιτ. 53. 1, Πολυδ. Η. 100, Δημοσθ. Τιμοκρ. 112, 'Αριστοτ. Πολιτ. Δ'. 13. 2, Δημοσθ. Πανταίν. 33). Οὗτοι περιφέροντο εἰς τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς, ἐπεῖχον δὲ θέσιν εἰρηνοδικῶν, ἐνήργουν καὶ ὡς εἰσαγωγεῖς καὶ ὡς δικασταί. — Ἰδε καὶ κατωτέρω σημείωσιν. — ιε) Διαιτηταί. Οὗτοι δ' εἰσὶν οἱς ἂν ἐπὶ τῷ ἔτος ᾗ τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ἐπωνύμων. εἰσὶ γὰρ ἐπωνύμοι δέκα μὲν οἱ τῶν φυλῶν, δύο δὲ καὶ τετταράκοντα οἱ τῶν ἡλικιῶν· οἳ δὲ ἐφηβοὶ ἐγγραφόμενοι πρότερον μὲν εἰς λελευκωμένα γραμματεῖα ἐνεγράφοντο, καὶ ἐπεγράφοντο αὐτοῖς δὲ τ' ἀρχὴν ἐφ' ἧς ἐνεγράφησαν καὶ ὁ ἐπωνύμος ὁ τῷ πρότερον ἔπειθε διαιτητῶν νῦν δ' εἰς στήλην χαλκῇν ἀναγράφονται, καὶ ἴσονται ἡ στήλη πρὸ τοῦ βουλευτηρίου παρὰ τοὺς ἐπωνύμους. τὸν δὲ τελευταῖον τῶν ἐπωνύμων λαβόντες οἱ τετταράκοντα διανέμουσιν αὐτοῖς τὰς διαίτας καὶ ἐπικληροῦσιν ἅς ἐκάστος διαιτῆσει· καὶ ἀναγκαῖον ἅς ἂν ἕκαστος λάχῃ διαίτας ἐκδιαιτῶν. ὁ γὰρ νόμος, ἂν τις μὴ γένῃαι διαιτητῆς τῆς ἡλικίας αὐτῷ καθηκούσης, ἄτιμον εἶναι κελεύει, πλὴν ἐὰν τύχῃ ἀρχὴν ἀρχῶν τινὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἢ ἀποδημῶν· οὗτοι δ' ἀτελεῖς εἰσὶ μόνοι. ἔστιν δὲ καὶ εἰσαγγέλλειν εἰς τοὺς διαιτητάς, ἐὰν τις ἀδικηθῇ ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ, καὶν τινος καταγνώσιν, ἀτιμοῦσθαι κελεύουσιν οἱ νόμοι· ἔφεσις δ' ἔστι καὶ τούτοις. χρῶνται δὲ τοῖς ἐπωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπωσι προγράφουσιν ἀπὸ τίνος ἀρχοντος καὶ ἐπωνύμου μέχρι τίνων δεῖ στρατεύεσθαι ('Αριστοτ. 'Αθην. Πολιτ. 53. 4). Ἐκάστη φυλὴ εἶχεν ἴδιον διαιτητὴν (Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιβ. 12, Λυσ. Παγκλ. 3), ἐπὶ ἔτος, πιθανώτερον, ἀσκοῦντα τὴν ἐξουσίαν αὐτὴν (Δημοσθ. Μειδ. 86), ἕκαστος τούτων ὠρχίζετο μόνον ἐφ' ἐκάστης ἀνατιθεμένης αὐτῷ δίκης (Δημοσθ. Καλλιπτ. 30, 'Ισαίου — Δικαιουγ. 32), καὶ ἐπληρώνετο ἀνά δραχμὴν (παράστασιν καλουμένην) ὑπὸ τῶν διαδίκων (Δημοσθ. Τιμόθ. 19, Πολυδ. Η. 127), ἦτο ὑπεύθυνος ἐναντι τοῦ ἀδικηθέντος διαδίκου, δυναμένου νὰ καταγγείλῃ αὐτὸν (Δημοσθ. Μειδ. 87). Πάλαι πᾶσα δίκη ἔδει προηγουμένως νὰ ὑποβληθῇ εἰς διαιτητὴν, βραδύτερον ὅμως τοῦτο ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς θελήσεως τῶν διαδίκων (Δημοσθ. 'Ανδροτ. 27, ἴδε καὶ θέμα 294). — Ἰδε εἰς βιβλίον 12 τοῦ παρόντος δικονομικὰς διατάξεις. — ιστ) Ὀδοποιοί. Κληροῦσιν ὁδοποιούς πέντε, οἱς προστέτακται δημοσίους ἐργάτας ἔχουσι τὰς ὁδοὺς ἐπισκευάζειν ('Αριστοτ. 'Αθην. Πολιτ. 54. 1, Αἰσχίν. Κτησιφ. 25). — ιζ) Ἀρρητοποιοί. Ἦτοι, ὁ ἱεροφάντης, ὁ δαδοῦχος, ὁ ἱεροκήρυξ, ὁ θύτης καὶ οἱ περὶ τὰ μυστηριώδη τῶν πομπῶν ἀπασχολούμενοι ἱερεῖς, οἵτινες διητῶντο εἰς τὸν Παρθενῶνα, καὶ ἐσιτίζοντο εἰς τὸ Πρυτανεῖον (Παυσαν. Α. 27. 4).

434. Κληροῦσι δὲ καὶ ἀθλοθέτας δέκα ἄνδρας, ἓνα τῆς φυλῆς ἐκάστης. οὗτοι δὲ δοκιμασθέντες ἄρχουσι τέτταρα ἔτη, καὶ διοικοῦσι τὴν τε πομπὴν τῶν Παναθηναίων καὶ τῶν ἀγῶνα τῆς μουσικῆς καὶ τὸν γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἵπποδρομίαν, καὶ τὸν πέπλον ποιοῦνται, καὶ τοὺς ἀμφορεῖς ποιοῦνται μετὰ τῆς βουλῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῖς ἀθληταῖς ἀποδιδόασιν.

435. Δοκιμάζει τοὺς ἵππους ἢ βουλὴ διὰ τῶν καταλογέων (α), ἐπιμελεῖται ἢ αὐτὴ τῶν τριήρων καὶ τῶν σκευῶν καὶ τῶν νεωσοίκων (β), ἐξετάζει τὰ δημόσια οἰκοδομήματα (γ), συνεπιμελεῖται μετὰ τοῦ ταμίου τῶν Στρατιωτικῶν τὰ τῆς ἐορτῆς τῶν Παναθηναίων (δ).

436. Ἐξεῖναι δὲ καὶ ἰδιώτῃ τῷ βουλομένῳ εἰσιόντι εἰς τὴν βουλήν, συμβουλεύειν ὅ τι ἂν ἀγαθὸν ἔχῃ περὶ τῶν νόμων.

437. Ἐὰν δέ τις ἰκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ περὶ ὧν δικαστήριον ἦ ἡ βουλὴ ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὀφλὼν ἰκετεύῃ πρὶν ἐκτῖσαι, ἐνδειξιν εἶναι αὐτοῦ, καθάπερ ἐὰν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιάζηται· ἐὰν δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὀφληκότος ἰκετεύῃ πρὶν ἐκτῖσαι, δημοσία ἔστω αὐτοῦ ἢ οὐσία πᾶσα. ἐὰν δέ τις τῶν προέδρων δῶ τινὲ τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἢ αὐτῷ τῷ ὀφληκότῃ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, πρὶν ἐκτῖσαι, ἄτιμος ἔστω.

438. Ἡδύνατο ἡ Βουλὴ καὶ προεῖλε τὰς θυγατέρας διασήμεναι Ἀθηναίων (α), καὶ καὶ συντρέχει τοὺς οἰκονομικῶς πᾶσχοντας, τοὺς ἀδυνατοὺς (β).

439. Τὴν Βουλήν ποιεῖν τριήρεις καὶνὰς (α).—Ἐὰν ἀξίως ἡ βουλὴ δοκῇ βουλεῦσαι, διδόναι τὸν δῆμον δωρεάν αὐτὴν (β).—Τὴν ποιήσασαν τὰς τριήρεις αἰτεῖν τὴν δωρεάν, τὴν μὴ ποιήσασαν μὴ αἰτεῖν (γ).

434. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 60. 1. — Ἐκαλοῦντο καὶ ἀγωνοδίκαι, καὶ ραβδοῦχοι.

435. α) Τοὺς δ' ἱππέας καταλέγουσι μὲν οἱ καταλογεῖς, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ δέκα ἄνδρας μὴ δυνατοὺς εἶναι τοῖς σώμασιν ἱππεύειν ἐξαλείφουσι..... καὶ μὲν τις ἐξομόσῃται μὴ δύνασθαι τῷ σώματι ἱππεύειν ἢ τῇ οὐσίᾳ, τοῦτον ἀφίᾳσιν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 1, Ξενοφ. Ἑλλην. Β. 3. 20, Δημοσθ. Πολυκλ. 6). — β) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 46. 1. — γ) Ἀριστοτ. αὐτόθι. — δ) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 3.

436. Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 84 - 3.

437. Δημοσθ. Τιμοκρ. 50. — Ἀνάλογος r. 6 II. 1. 18 καὶ r. 131, 244 II. 50. 16.

438. α) Πλουτ. Ἀριστ. XXVII. — β) Δοκιμάζει δὲ καὶ τοὺς ἀδυνατοὺς ἡ βουλὴ· νόμος γάρ ἐστιν ὃς κελεύει τοὺς ἐντὸς τριῶν μνῶν κεκτημένους καὶ τὸ σῶμα πεπηρωμένους ὥστε μὴ δύνασθαι μηδὲν ἔργον ἐργάζεσθαι, δοκιμάζειν μὲν τὴν βουλήν, διδόναι δὲ δημοσίαν τροφὴν δύο ὀβολοὺς ἐκάστῳ τῆς ἡμέρας. καὶ ταμίης ἐστὶν αὐτοῖς κληρωτὸς (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 4, Λυσίου — Ἀδυνατόν, Ὑπερείδ. Λυκόφρ. IX.).

439. α) Ἔθος ἦν τὴν βουλήν τῶν πεντακοσίων λαμβάνουσιν χρήματα ἀπὸ τοῦ δήμου (ἢ τῶν εὐπορωτέρων), καὶνὰς ποιεῖν τριήρεις (Οὐλίαν. ἐπὶ Δημ., Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 46. 1). — β) Δημοσθ. Ἀνδρ. 5. γ) Λιβάνιος, Δημοσθ. Ἀνδρ. ἐπὶ θ. 1. Α

440. Ἐν ἡ Βουλὴ ἄγῃ τὰ Ἀπατούρια (α) μετὰ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων κατὰ τὰς φάτριαι, ἐψηφίσθαι τῇ βουλῇ ἀφεῖσθαι τοὺς βουλευτὰς τὰς ἡμέρας, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι βουλαὶ διαφίενται, ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς οἱ Προτένθαι (β) ἄγουσι πέντε ἡμέρας.

441. Τὴν βουλὴν τῇ ὑστεραίᾳ τῶν μυστηρίων ἔδραν ποιεῖν ἐν τῷ Ἐλευσινίῳ.

442. Ταύτην ὑπεύθυνον εἶναι.

443. Σίτησις. Οἱ πρυτανεύοντες συσσιτοῦσιν ἐν τῷ θόλῳ, λαμβάνοντες ἀργύρου παρὰ τῆς πόλεως (α), ὁ Ἐπιστάτης (β), οἱ Ἀρχοντες (γ), οἱ ἀθλοθέται (δ), διάφοροι ὑπάλληλοι, οἷον οἱ ἀρρητοποιοί, οἱ ἱερεῖς, οἱ ὑπογραμματεῖς (ε), οἱ ξένοι Πρέσβεις (στ) καὶ οἱ διὰ πρᾶξιν τινα σιτήσεως ἀξιωθέντες (ζ). Σίτησιν ἐν τῷ Πρυτανεῖῳ ἀντεπρόβαλεν ὁ Σωκράτης ὡς ἀντιτίμημα, εἰς τὸ παρὰ τοῦ Μελήτου προβληθὲν τίμημα καὶ ἄλλοι τινές.

444. Μισθός. 1) Ὁ δῆμος μισθοφορεῖ τοὺς ἐκκλησιάζοντας ταῖς μὲν ἄλλαις ἐκκλησίαις δραχμὴν, τῇ δὲ κυρίᾳ ἐννέα (ὀβολούς), 2) τὰ δικαστήρια τρεῖς ὀβολούς, 3) ἡ βουλὴ πέντε ὀβολούς, 4) τοῖς δὲ πρυτανεύουσιν εἰς σίτησιν ὀβολὸς προστίθεται [[δέκα προστίθενται]], 5) ὁ Ἀρχὼν εἰς Σάμῳν δραχμὴν τῆς ἡμέρας, 6) οἱ ἀμφικτύονες εἰς Δῆλον δραχμὴν τῆς ἡμέρας ἐκαστὸς ἐκ Δήλου (λαμβάνουσι), 7) αἱ ἀποστέλλομεναι ἀρχαὶ εἰς Σάμῳν ἢ Σκυρόν ἢ Ἀχίωνα ἢ Ἡέρον εἰς σίτησιν ἀργύριον.

445. Ἐπιστάτης. Ἔστι δ' ἐπιστάτης τῶν πρυτάνεων εἰς ὃ λαχὼν οὗτος δ' ἐπιστατεῖ νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ οὐκ ἔστιν οὔτε πλείων χρόνον οὔτε δις τὸν αὐτὸν

440. α) Ἀπατούρια, ἐορτὴ Ἀθήνησιν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ὧν ἡ πρώτη Δορπία ἐκαλεῖτο, ἡ δευτέρα Ἀνάρρυσις, ἡ τρίτη Κουρεῶτις καὶ ἡ τετάρτη Ἐπίβδα (Ἡσύχιος, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 134, Πλάτων. Τίμαιος 21). Κατὰ τὴν Κουρεῶτιδα εἰσήγοντο εἰς τὴν φρατρίαν τὰ τέκνα τῶν μελῶν αὐτῆς, καὶ ἐγένετο διαδικασία περὶ τῆς γνησιότητος αὐτῶν (Ἰσαίου — Κίρωνος 18, Δημοσθ. Εὐβουλ. 54, Μακάρι. 11, 81, Πλάτων. Τίμαιος 21). — β) Σύστημά τι οἱ Προτένθαι εἰσὶ, καθάπερ καὶ οἱ παράσιτοι ὀνομαζόμενοι (Ἡσύχιος).

441. Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 111.

442. Αἰσχίν. Κτησιφ. 235, 6 ἐπ.

443. α) Εἰς τὸ Πρυτανεῖον, ἐνθα διετηρεῖτο ὁ ἄσβεστος λύχνος, ἐξ οὗ ἐλάμβανον πῦρ οἱ εἰς ἀποικίας ἀπερχόμενοι (Στράβων. Θ. 416, Πολυβ. Α. 7), ἔθυσον οἱ Πρυτάνεις καὶ συνέτρωνον (Δημοσθ. Παραπρεσβ. 400, Πλουτ. Κίμων 1, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 43. 2, 62. 2). — β) Ἴδε θέμα 445. — γ) Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 125. — δ) Ἀθλοθέται δ' ἐν Πρυτανεῖῳ δειπνοῦσι τὸν Ἐκατομβαιῶνα μῆνα, ὅταν ᾗ τὰ Παναθήναια (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. — ε) Ἴδε σημείωσιν ἰζ τοῦ θέματος 433. — στ) Πολυδ. Θ. 40, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 125. — ζ) Καὶ οἱ διὰ πρᾶξιν τινα σιτήσεως ἀξιωθέντες, καὶ εἴ τις ἐκ τιμῆς ἀείσιτος ᾗν (Πολυδ. Θ. 40).

444. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. 1.

445. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 44. 1. — β) Ἀριστοτ. αὐτόθι.

γενέσθαι. τηρεῖ δ' οὗτος τάς τε κλεῖς τὰς τῶν ἱερῶν, ἐν οἷς τὰ χρήματ' ἐστὶν καὶ <τὰ> γράμματα τῇ πόλει, καὶ τὴν δημοσίαν σφραγίδα. Ἐπιστατεῖ οὗτος ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ, ἵνα μὴ ἐρασθῇ τυραννίδος (α), καὶ μένειν ἀναγκαῖον ἐν τῷ θόλῳ τοῦτόν ἐστιν καὶ τριττὸν τῶν πρυτάνεων ἣν ἂν οὗτος κελεύῃ (β).

446. *Πρόεδροι*. Οἱ ἐξ ἐκάστης φυλῆς ἐκλεγόμενοι, οἵτινες ἐκαλοῦντο ἐπιψηφίζοντες.

447. *Πρυτάνεις*. Ἐκαλοῦντο οἱ ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν μὴ πρυτανευουσῶν φυλῶν.

γ'. Ἐννέα ἄρχοντες

448. Ὁ πρῶτος τούτων ἐκαλεῖτο ἐπώνυμος, ὁ δεύτερος βασιλεύς, ὁ τρίτος πολέμαρχος καὶ οἱ ἄλλοι ἐξ θεσμοθέται, παρ' οἷς καὶ γραμματεῖς.

449. *Δοκιμασία τούτων*. Δοκιμάζονται δ' οὗτοι πρῶτον μὲν ἐν τῇ βουλῇ τοῖς φ πλὴν τοῦ γραμματέως, οὗτος δ' ἐν δικαστηρίῳ μόνον ὥσπερ καὶ ἄλλοι ἄρχοντες (πάντες γὰρ καὶ οἱ κληρωτοὶ καὶ οἱ χειροτονητοὶ δοκιμασθέντες ἄρχουσιν), οἱ δ' ἐννέα ἄρχοντες ἐν τε τῇ βουλῇ καὶ πάλιν ἐν δικαστηρίῳ. καὶ πρότερον μὲν οὐκ ἤρχεν ὄντιν' ἀποδοκιμάσειεν ἡ βουλή, νῦν δὲ ἐκαστὸς ἐστὶν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τοῦτο κύριόν ἐστι τῆς δοκιμασίας.

450. Ἐπερωτῶσιν δ', ὅταν δοκιμάζουσιν, πρῶτον μὲν τίς σου πατήρ καὶ πόθεν, τῶν δήμων, καὶ τίς πατρὸς πατὴρ, καὶ τίς μητὴρ, καὶ τίς μητρὸς πατήρ καὶ πόθεν τῶν δήμων;» μετὰ δὲ ταῦτα, εἰ ἐστὶν ἀνὴρ Ἀπόλλων πατρῷος καὶ Ζεὺς ἐρκεῖος,

446. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 44. 1. — Προεδρεύειν δ' ἔξεστιν ἅπαξ ἐπὶ τῆς πρυτανείας ἐκάστης.

447. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 44. 2.

448. Αἱ δὲ κληρωταὶ ἀρχαὶ πρότερον μὲν ἦσαν αἱ μὲν μετ' ἐννέα ἀρχόντων ἐκ τῆς φυλῆς ὅλης κληρούμεναι, αἱ δ' ἐν Θησείῳ κληρούμεναι διηροῦντο εἰς τοὺς δήμους· ἐπειδὴ δ' ἐπώλουν οἱ δήμοι, καὶ ταύτας ἐκ τῆς φυλῆς ὅλης κληροῦσι πλὴν βουλευτῶν καὶ φρουρῶν· τούτους δ' εἰς τοὺς δήμους ἀποδιδόασιν (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. 1). — Οἱ δὲ καλούμενοι ἐννέα ἄρχοντες τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ὃν τρόπον καθίσταντο [εἴρη]ται· [νῦν] δὲ κληροῦσιν θεσμοθέτας μὲν ἐξ καὶ γραμματέα τούτοις, ἔτι δ' ἄρχοντα καὶ βασιλέα καὶ πολέμαρχον κατὰ μέρος ἐξ ἐκάστης φυλῆς (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 1). — Ἐν ἀρχῇ οἱ ἄρχοντες ἐξελέγοντο ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Μεντιδῶν, ἀπογόνων τοῦ Κόρδου, κατὰ τὸ 684 π.Χ., οὗτοι ἐξελέγοντο ἐκ τῶν Εὐπατριδῶν ἐν γένει, βραδύτερον ὁ Σόλων ἔταξεν ὅπως οὗτοι ἐκλέγονται μετὰ τῶν εὐπορωτέρων. Ἡ διὰ κλήρου ἐκλογή εἰσῆχθη ὑπὸ τοῦ Κλεισθένους κατὰ τὸ 508 π.Χ., ἐπὶ Ἀριστείδου δὲ ἐξελέγοντο ἐκ πάντων τῶν Ἀθηναίων, ἄνευ διαστολῆς τινος (Ἀριστοτ. Πολιτ. Β'. 9, Πλουτ. Ἀριστείδ. 1 καὶ 22, Σόλων. 18, Λυσίου — Ἀδυνάτ. 13).

449. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 2.

450. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 3, Δεινάρχ. Ἀριστοτ. 17, Δημοσθ. Εὐβουλ. 70).

καὶ ποῦ ταῦτα τὰ ἱερά ἐστίν, εἴτα ἡρία εἰ ἐστίν καὶ ποῦ ταῦτα, ἔπειτα γονέας εἰ εὖ ποιεῖ, καὶ τὰ τέλη (εἰ) τελεῖ, καὶ τὰς στρατείας εἰ ἐστράτευται. ταῦτα δ' ἀνερωτήσας, «κάλει», φησιν, «τούτων τοὺς μάρτυρας».

451. Ἐπειδὴν δὲ παράσχηται τοὺς μάρτυρας, ἐπερωτᾷ «τούτου βούλεται τις κατηγορεῖν;», καὶ μὴ ἦ τις κατήγορος, δούς κατηγορίαν καὶ ἀπολογίαν οὕτω δίδωσι. ἓν μὲν τῇ βουλῇ τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἓν δὲ τῷ δικαστηρίῳ τὴν ψῆφον· ἐὰν δὲ μηδεὶς βουληται κατηγορεῖν, εὐθὺς δίδωσι τὴν ψῆφον· καὶ πρότερον μὲν εἰς ἐνέβαλλε τὴν ψῆφον, νῦν δ' ἀνάγκη πάντας ἐστὶ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα, ἂν τις πονηρὸς ὢν ἀπαλλάξῃ τοὺς κατηγόρους, ἐπὶ τοῖς δικασταῖς γένηται τοῦτον ἀποδοκιμάσαι.

452. Δοκιμασθέν(τες) δὲ τοῦτον τὸν τρόπον βαδίζουσι πρὸς τὸν λίθον ἐφ' οὗ τὰ τόμι' ἐστίν, ἐφ' οὗ καὶ οἱ διαιτηταὶ ὁμόσαντες ἀποφαίνονται τὰς διαίτας καὶ οἱ μάρτυρες ἐξόμνουνται τὰς μαρτυρίας.

453. Ὁρκος. Ἀναβάντες δ' ἐπὶ τοῦτον ὁμνύουσι δικαίως ἄρξαι καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ δῶρα μὴ λήψεσθαι τῆς ἀρχῆς ἕνεκα, καὶ τι λάβωσιν ἀνδριάντα ἀναθήσειν χρυσοῦν. ἐντεῦθεν δ' ὁμόσαντες εἰς ἀκρόπολιν βαδίζουσιν καὶ πάλιν ἐκεῖ ταῦτά ὁμνύουσι, καὶ μετὰ ταῦτ' εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσέρχονται.

454. Ἀνίκανοι. Ἐάν τις Ἀθηναίων ἐταιρήσῃ, μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν Ἐννέα Ἀρχόντων γενέσθαι (α). Τῷ Ἀρχόντι, ἂν μεθυσθὴν ἡρόθῃ, θάνατος ἢ ἐχμίσ (β). Τὴν τοῦ βασιλέως γυναῖκα ἀστήν εἶναι, καὶ παρθένον γαμεῖν (γ).

455. Πάρεδροι τῶν Ἀρχόντων — Ἐπιλαχόντες. Ἀναβάνουσι δὲ καὶ παρέδρους ὃ τ' ἄρχων καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ πολέμαρχος δύο ἕκαστος οὓς ἂν βούληται, καὶ οὗτοι δοκιμάζονται ἐν τῷ δικαστηρίῳ πρὶν παρεδρεύειν, καὶ εὐθύνας διδόασιν ἐπ' ἅν παρεδρεύσωσιν (α). Ἐκκληροῦντο καὶ ἰσάριθμοι ἐπιλαχόντες.

455α. Προνομίαι Ἀρχόντων. Ἐξηροῦντο τῆς τριηραρχίας καὶ τῶν εἰσφορῶν

451. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 4. Ἡ μὲν τῶν ἐκκλησιῶν κυρία, ἐν ἣ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν, εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀποχειροτονοῦσι (Πολυδ. Η. 95, Δημοσθ. Θεοκρίν. 27, Ἀρποκρατ. κυρία ἐκκλησία).

452. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 5.

453. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 55. 5, Πολυδ. Η. 86.

454. α) Αἰσχίν. Τιμάρχ. 21. — β) Λισσιν. Λαερτ. Σόλων IX. — Ἴδε καὶ ν. 6 § 6 Π. 49. 16. — γ) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 87.

455. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 56. 1. — β) Ἐάν ὁ πρῶτος λαχὼν ἀποδοκιμασθῇ ἢ τελευτήσῃ, ἀντὶ ἐκείνου γένηται βουλευτῆς ἢ ἄρχων ὁ ἐπιλαχὼν αὐτῷ (Ἀρποκρατ. λεξ. ἐπιλαχόν, Αἰσχίν. Τιμάρχ. 106).

455α. α) Ἴδε θέμα 379, Δημοσθ. Λεπτίν. 18. — β) Δημοσθ. Μειδίου 32, 33, Πολυδ. Η. 86. — γ) Δεινάρχ. Δημοσθ. 47, κ.λπ., Πλουτ. Σόλων, XIX.

(α), ὁ ὑβρίζων τούτους ἐτιμωρεῖτο ἀτιμία (β), μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀρχῆς των καθίσταντο ἀρεοπαγῖται (γ).

456. Ἐπώνυμος Ἄρχων. Οὗτος εὐθὺς εἰσελθὼν πρῶτον μὲν κηρύττει, ὅσα τις εἶχεν πρὶν αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἀρχήν, ταῦτ' ἔχειν καὶ κρατεῖν μέχρι ἀρχῆς τέλους. ἔπειτα χορηγοὺς τραγωδοῖς καθίστησι τρεῖς ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων τοὺς πλουσιωτάτους· πρότερον δὲ καὶ κωμωδοῖς καθίστη πέντε, νῦν δὲ τούτοις αἱ φυλαὶ φέρουσιν. ἔπειτα παραλαβὼν τοὺς χορηγοὺς τοὺς ἐνηνεγμένους ὑπὸ τῶν φυλῶν εἰς Διονύσια ἀνδράσιν καὶ παισὶν καὶ κωμωδοῖς, καὶ εἰς Θαργήλια ἀνδράσιν καὶ παισὶν, (εἰσὶ δ' οἱ μὲν εἰς Διονύσια κατὰ φυλάς, εἰς Θαργήλια <δὲ> δυοῖν φυλαῖν εἰς· παρέχει δ' ἐν μέρει ἑκατέρα τῶν φυλῶν) τούτοις τὰς ἀντιδόσεις ποιεῖ καὶ τὰς σκήψεις εἰς[άγει, ἐά]ν τις ἢ λελητουργηκέναι φῇ πρότερον ταύτην τὴν λητουργίαν, ἢ ἀτελὴς εἶναι λελητουργηκῶς ἑτέραν λητουργίαν καὶ τῶν χρόνων αὐτῷ τῆς ἀτελείας μὴ ἐξεληλυθότων, ἢ τὰ ἔτη μὴ γεγονέναι· δεῖ γάρ τὸν τοῖς παισὶν χορηγοῦντα ὑπὲρ τετραράκοντα ἔτη γεγονέναι.

457. Καθίστησι δὲ καὶ εἰς ἄλλον χορηγοὺς καὶ ἀρχιθεώ[ρον τ]ῷ τριακοντορίῳ τῷ τοὺς ἡθέους ἄγοντι.

458. Πομπῶν δ' ἐπιμελεῖται τῆς τε τῷ Ἀσκληπιῷ γιγνομένης, ὅταν οἰκουρῶσι μύσται, καὶ τῆς Διονυσίων τῶν μεγάλων μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, οὗς πρότερον μὲν ὁ δῆμος ἐχειροτόνει δέκα ὄντας, καὶ τὰ εἰς τὴν πομπὴν ἀναλώματα παρ' αὐτῶν ἀνήλυσκον, νῦν δ' ἓνα τῆς φυλῆς ἑκάστης κληροῖ καὶ δίδωσιν εἰς τὴν κατασκευὴν ἑκατὸν μνᾶς.

459. Ἐπιμελεῖται δὲ καὶ τῆς εἰς Θαργήλια καὶ τῆς τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι. διοικεῖ δὲ καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Διονυσίων οὗτος καὶ τῶν Θαργηλίων. ἑορτῶν μὲν οὖν ἐπιμελεῖται τούτων.

460. Δικαστικὴ δικαιοδοσία Ἐπωνύμου. Γραφαὶ δὲ καὶ δίκαι λαγχάνονται πρὸς αὐτόν, ἅς ἀνακρίνας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει, γονέων κακώσεως (αὗται δ' εἰσὶν ἀζήμιοι τῷ βουλομένῳ διώκειν), ὀρφανῶν κακώσεως (αὗται δ' εἰσὶ κατὰ τῶν

456. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 56. 2. — Οὗτος ἦτο ὁ κυρίως ἄρχων, ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ καθωρίζετο τὸ ἔτος, καὶ διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου κατεχωρίζοντο αἱ πράξεις εἰς τὰ ἀρχεῖα (Πολυδ. Η. 89).

457. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 56. 3, Δεινάρχ. Δημοσθ. 81.

458. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 56. 4.

459. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 56. 5, Πολυδ. Η. 89.

460. Ὁ Ἐπωνύμος ἔσκει τὴν ἐποπτείαν ἐπὶ τῶν ἀνικάνων. Ἴδε θέμα 127. Δημοσθ. Μακάρι. 77. — Περὶ κλήρου ἢ ἐπικλήρου (ἴδε θέμα 142), Δημοσθ. Μακάρι. 7, 16, 54, Πολυδ. Η. 89, Δημοσθ. Στεφάν. Β'. 18, 22, 24, κ.λπ.

ἐπιτρόπων), ἐπικλήρου κακώσε[ως.... (αὐτ)αι δ' εἰσὶ κατὰ τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν σπουδαίων), οἴκου ὀρφανικοῦ κακώσεως (εἰσὶ δὲ καὶ [αὐται κατὰ τῶν] ἐπιτρόπων), παρανοίας, ἐάν τις αἰτιᾶται τινα παρανοοῦντα [τὰ ὑπάρχοντα ἀ]πολλύν[αι], εἰς δατῶν αἵρεσιν, ἐάν τις μὴ θέλῃ τὰ κοινὰ [τὰ ὄντα νέμεσθαι], εἰς ἐπιτροπῆς κατάστασιν, εἰς ἐπιτροπῆς διαδικασίαν, [εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν], ἐπίτροπον αὐτὸν ἐγγράφαι, κλήρων καὶ ἐπικλήρων ἐπι[δικασίαι. ἐπιμελεῖτ]αι δὲ καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἐπικλήρων καὶ τῶν γυναικῶν ὅσαι ἂν τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς σκήπτωνται κύειν· καὶ κύριός ἐστι τοῖς ἀδικοῦσιν ἐπιβάλλ[λιν ἢ εἰσάγειν εἰς] τὸ δικαστήριον. μισθοὶ δὲ καὶ τοὺς οἴκους τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν ἐπικλήρων, ἕως ἂν τις τετταρ]ακαιδεκέτις γένηται, καὶ τὰ ἀποτιμήματα λαμβάν[ει καὶ τοὺς ἐπιτρόπους], ἐάν μὴ διδῶσι τοῖς παισὶ τὸν σῖτον, οὗτος εἰσπράττει.

461. Ἀρχων Βασιλεὺς. Ὁ δὲ βασιλεὺς πρῶτον μὲν μυστηρίων ἐπιμελεῖτ[αι μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν, ὧν ὁ δῆμ[ος χ]ειροτονεῖ, δύο μὲν ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων, ἓνα δ' [ἐξ Εὐμολπιδῶν, ἓνα] δ' ἐκ Κηρ[ύκων]. ἔπειτα Διωνυσίων τῶν ἐπὶ Ληναίῳ ταῦτα δ' ἐστι [πομπή τε καὶ ἀγών. τ]ὴν μὲν οὖν πομπὴν καὶ τὴν πέμπουσιν ὁ τε βασιλεὺς καὶ οἱ ἐπιμεληταί, τὸν δὲ ἀγῶνα διατίθουσιν ὁ βασιλεὺς τίθησε δὲ καὶ τοὺς τῶν λαμπάδων ἀγῶνας ἅπαντας· ὡς δ' ἔπος εἶπεν καὶ τὰς πατρίους θυσίας διοικεῖ οὗτος πάσης.

462. Δικαστικὴ δικαιοδοσία βασιλέως. Γράφαι δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἀσεβείας, καὶ τις ἱερωσύνης ἀμφισβητῇ πρὸς τὸν βασιλῆα, διαδικάζει δὲ καὶ τοῖς γένεσι καὶ τοῖς ἱερεῦσι τὰς ἀμφισβητήσεις τὰς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἀπάσας οὗτος. λαγχάνονται δὲ καὶ αἱ τοῦ φόνου δίκαι πᾶσαι πρὸς τοῦτον, καὶ ὁ προαγορεύων εἵργεσθαι τῶν νομίμων οὗτός ἐστιν. εἰσὶ δὲ φόνου δίκαι καὶ τραύματος, ἂν μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτείνῃ ἢ τρώσῃ, ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, καὶ φαρμάκων, ἐάν ἀποκτείνῃ δούς, καὶ πυρ-

461. Ἀριστοτ. 56. 5. — Ἡ σύζυγος αὐτοῦ ὑπεχρεοῦτο, ὅταν ἐκαλεῖτο νὰ προσφέρῃ ὠρισμένης θυσίας, κατὰ τὰ πάτρια τὰ ἄρρητα (Δημοσθ. Νεαίρ. 75).

462. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 57. 2. — Οὗτος γὰρ ἐνδὺς στολήν, μιμούμενος τὰ ἱερὰ ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμυήτοις καὶ εἶπε τῇ φωνῇ τὰ ἀπόρρητα, τῶν δὲ θεῶν, οὓς ἡμεῖς θεοὺς νομίζομεν καὶ θεραπεύοντες καὶ ἀγνεύοντες θύομεν καὶ προσευχόμεθα, τούτους περιέκοψε. καὶ ἐπὶ τούτοις ἱέρειαι καὶ ἱερεῖς στάντες κατηράσαντο πρὸς ἐσπέραν καὶ φοινικίδας ἀνέσειςαν, κατὰ τὸ νόμιμον τὸ παλαιὸν καὶ ἀρχαῖον. ὠμολόγησε δὲ οὗτος ποιῆσαι. ἔτι δὲ παρελθὼν τὸν νόμον ὃν ὑμεῖς ἔθεσθε, εἵργεσθαι τῶν ἱερῶν αὐτὸν ὡς ἀλιτήριον ὄντα, ταῦτα πάντα βιασάμενος εἰσελήλυθεν ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔθυσεν ἐπὶ τῶν βωμῶν ὧν οὐκ ἔξῃν αὐτῷ, καὶ ἀπῆντα τοῖς ἱεροῖς περὶ ἃ ἡσέβησεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Ἐλευσίνιον, ἐχερνίσατο ἐκ τῆς ἱερᾶς χέρνιβος. κ.λπ. (Λυσίου — Ἀρδοκίδου 51, 1, 10, 15, 24, κ.λπ., Δημοσθ. Λάκρ. 48. Ἀρδοτ. 27, Νεαίρ. 74, Πολυδ. II. 90, Ἀποκρατ. λέξ. ἐπιμελητῆς μυστηρ., Πλάτων. — Εὐθύφρ. 2, Θεαίτητ. 44, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 1143).

καὶ ἄς· ταῦτα γὰρ ἡ βουλὴ μόνα δικάζει· τῶν δ' ἀκουσίων καὶ βουλευσεως καὶ οἰκέτην ἀποκτείνει τις ἢ μέτοικον ἢ ξένον, οἱ ἐπὶ Παλλαδίῳ· ἐὰν δ' ἀποκτεῖναι μὲν τις ὁμολογῇ, φῆ δὲ κατὰ τοὺς νόμους, οἷον μοιχὸν λαβὼν ἢ ἐν πολέμῳ ἀγνοήσας ἢ ἐν ἄθλῳ ἀγωνιζόμενος, τούτῳ ἐπὶ Δελφινίῳ δικάζουσιν· ἐὰν δὲ φεύγων φυγὴν ὦν αἰδεσίς ἐστιν αἰτίαν ἔχῃ ἀποκτεῖναι ἢ τρῶσαί τινα, τούτῳ δ' ἐν Φρεάτου δικάζουσιν· ὁ δ' ἀπολογεῖται προσορμισάμενος ἐν πλοίῳ· δικάζουσι δ' οἱ λαχόντες ταῦ[τ' ἐφέται] πλὴν τῶν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνομένων, εἰσάγει δ' ὁ βασιλεὺς, καὶ δικάζουσιν ἐν ἱερ[ῶ] καὶ ὑπαίθριοι, καὶ ὁ βασιλεὺς ὅταν δικάζῃ περιαιρεῖται τὸν στέφανον. ὁ δὲ τὴν αἰτίαν ἔχων τὸν μὲν ἄλλον χρόνον εἴργεται τῶν ἱερῶν καὶ οὐδ' εἰς τὴν ἀγορὰν ν[όμος] ἐμβαλεῖν αὐτῷ· τότε δ' εἰς τὸ ἱερὸν εἰσελθὼν ἀπολογεῖται. ὅταν δὲ μὴ εἰδῇ τὸν ποιήσαντα, τῷ δράσαντι λαγχάνει. δικάζει δ' ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ φυλοβασιλεῖς καὶ τὰς τῶν ἀψύχων καὶ τῶν ἄλλων ζώων.

463. Ἀρχων - Πολέμαρχος. Οὗτος θύει μὲν θυσίας τὴν τε τῇ Ἀρτέμιδι τῇ ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ, διατίθῃσι δ' ἀγῶνα τὸν ἐπιτάφιον [[καὶ]] τοῖς τετελευτηκόσιν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ Ἀρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐναγίσματα ποιεῖ.

464. Δικαστικὴ ἐξουσία Πολέμαρχου. Δίκαι δὲ λαγχάνονται πρὸς αὐτὸν ἰδίαί μόνον, αἱ τε τοῖς μετοίκους καὶ τοῖς ἱστυεῖσι καὶ τοῖς προξένοις γιγνόμεναι· καὶ δεῖ τοῦτον λαβόντα καὶ διανείμειν τὰ δίκαι μέρη τῷ λαχόντι ἐκάστη τῇ φυλῇ μέρος προσθεῖναι, τοὺς δὲ τὴν φυλὴν δικάζοντας τοῖς διαίτηταῖς ἀποδοῦναι. αὐτὸς δ' εἰσάγει δίκας τὰς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ ἀπροστασίου καὶ κλήρων καὶ ἐπικλήρων τοῖς μετοίκους, καὶ τὰλλ' ὅσα τοῖς πολίταις ὁ ἀρχων, ταῦτα τοῖς μετοίκους ὁ πολέμαρχος.

465. Θεσμοθέται. Πρῶτον μὲν τοῦ προγράψαι τὰ δικαστήρια εἰσι κύριοι τίσιν ἡμέραις δεῖ δικάζειν, ἔπειτα τοῦ δοῦναι ταῖς ἀρχαῖς· καθότι γὰρ ἂν οὗτοι δῶσιν, κατὰ τοῦτο χρῶνται.

466. Δικαστικὴ ἐξουσία Θεσμοθετῶν. Ἐτι δὲ τὰς εἰσαγγελίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς καταχειροτονίας καὶ τὰς προβολὰς ἀπάσας εἰσάγουσιν οὗτοι καὶ γραφὰς παρανόμων καὶ νόμον μὴ ἐπιτήδειον θεῖναι καὶ προεδρικὴν καὶ ἐπι-

463. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 58. 1.

464. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 58. 2. — Πᾶσαι αἱ δίκαι αἵτινες εἰσήγοντο διὰ τοῦ Ἐπωνόμου Ἀρχοντος, εἰσήγοντο διὰ τοῦ Πολεμάρχου, ἐφ' ὅσον ἀφεώρων ξένους ἢ μετοίκους, ἐν αἷς τὴν περὶ ἀποστασίου καὶ ἀπροστασίου (Δημοσθ. Λάκρ. 48, Πολυδ. Η. 91, Ἀρποκρατ. λέξ. πολέμαρχος).

465. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 59. 1.

466. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 59. 2. — Διαρρήδην προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος ἐτέρῳ νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ που εἰσὶ νόμοι πλείους ἐνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἐκάστης πράξεως (Αἰσχίν. Κτησίφ. 38). — Ἐδέχοντο γραφὰς καὶ

τατικήν καὶ στρατηγοῖς εὐθύνας. εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς ὧν παράστασις
 θεταί, ξενίας καὶ δωροξενίας, ἂν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν ξενίαν, καὶ συκοφαντίας
 καὶ δώρων καὶ ψευδεγγραφῆς καὶ ψευδοκλητείας καὶ βουλευσεως καὶ ἀγραφίου καὶ
 ποιχείας. εἰσάγουσι δὲ καὶ τὰς δοκιμασίας ταῖς ἀρχαῖς ἀπάσαις καὶ τοὺς ἀπεψηφι-
 μένους ὑπὸ τῶν δημοτῶν, καὶ τὰς καταγνώσεις τὰς ἐκ τῆς βουλῆς. εἰσάγουσι δὲ
 καὶ δίκας ἰδίας, ἐμπορικὰς καὶ μεταλλικὰς καὶ δούλων, ἂν τις τὸν ἐλεύθερον κακῶς
 ἔγῃ. καὶ ἐπικληροῦσι ταῖς ἀρχαῖς οὗτοι τὰ δικαστήρια τὰ ἴδια καὶ τὰ δημόσια.
 καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις οὗτοι κυροῦσι, καὶ τὰς δίκας τὰς ἀπὸ τῶν συμ-
 βόλων εἰσάγουσι, καὶ τὰ ψευδομαρτύρια <τὰ> ἐξ Ἀρείου πάγου.

467. *Κλήρωσις δικαστῶν.* Τοὺς δὲ δικαστὰς κληροῦσι πάντες οἱ ἐννέα ἄρχοντες,
 δέκατος δὲ ὁ γραμματεὺς ὁ τῶν θεσμοθετῶν, τοὺς τῆς αὐτοῦ φυλῆς ἕκαστος.

δ'. Βουλὴ Ἀρείου Πάγου

468. *Βουλὴ Ἀρείου Πάγου.* Τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ βουλὴν εἶναι ἐκ τῶν κατ'
 ἐνιαυτὸν ἀρχόντων (α), ταύτην εἶναι ἐπίσκοπον πάντων, καὶ φύλακα τῶν νόμων (β).

ἄρχων καὶ εἰσάγον αὐτὰς εἰς τὸ κριτικὸν δικαστήριον, εἰσάγουσι τὰς ἀπὸ συμβόλων δίκας, κ.λπ.
 (Δημοσθ. *Τιμοκρ.* 61, *Νεαίρ.* 18, 52). — Ἐὰν παρέλιπον νὰ εἰσαγάγῃσι δίκας κατὰ τῶν ἀρει-
 λετῶν τοῦ δημοσίου, δὲν ἠδύναντο νὰ γίνουν ἀρειοπαγῖται μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, τῆς
 ἐνιαυσίας (ἴδε θέμα 18, *Δημοσθ. Τιμοκρ.* 20 ἐπ.).

467. Ἐκλήρουν τοὺς δικαστὰς (*Πολυδ. Η.* 87, 88), κ.λπ.

468. α) Ἡ Βουλὴ τοῦ Ἀρείου Πάγου διέφερε τῆς Βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, καὶ πρώτη
 διαφορὰ ἐστὶ τὸ τὴν τῶν πεντακοσίων τὰ δημόσια πράγματα διοικεῖν, τὴν δ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὰ
 φρονικὰ μόνον. εἰ δέ τις εἴποι ὅτι καὶ αὕτη δημόσια διώκει, λέγομεν ὅτι, ἥνίκα μεγίστη ἀνάγκη
 ἐγίγνετο, τότε μόνον περὶ δημοσίων συνήγετο. δευτέρα διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων
 ἀριθμῷ ὑποπίπτει ὠρισμένῳ, ἡ δὲ ἀορίστῳ. ὡς γὰρ τινες τῶν ῥητόρων λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα
 ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δέ τινες, ὅτι οἱ ἐξ μόνον θεσμοθέται.... τρίτη διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν
 τῶν πεντακοσίων κατ' ἐνιαυτὸν διεδέχετο, ἡ δὲ τῶν Ἀρειοπαγιδῶν ἦν ἀδιάδοχος· εἰ μὴ γάρ τις
 ἤμαρτε μεγάλως, οὐκ ἐξεβάλλετο (*Δημοσθ. Ἀνδροτ. προσίμ.*). Ταῦτὸν ἐν Ρώμῃ διὰ τοὺς πραιτω-
 ρας, ν. 2. *Κ. Ι.* 39. — β) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 29 (*Δεινάρχ. Δημοσθ.* 9). Ἄνω βουλὴν, ὀνομά-
 ζουσιν αὐτήν, οἰόμενος Σόλων, ἐπὶ δυοὶ βουλαῖς, ὥσπερ ἀγκύραις ὁρμουῖσαν, ἤττον ἐν σάλῳ τὴν
 πόλιν ἔσεσθαι, καὶ μᾶλλον ἀτρεμοῦντα τὸν δῆμον παρέξειν (*Πλουτ. Σόλων 19*, ἴδε καὶ *Ἰσοκρ.*
Ἀρειοπαγ.). Ἐρυμὰ τε χώρας καὶ πόλεως σωτήριον..... κερδῶν ἄθικτον βουλευτήριον....
εὐδόντων ὑπερ ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς (*Αἰσχύλ. Εὐμεριδ.* 701), οὔτινος, οὔδεις πώποτε, οὔτε
 φεύγων ἀλούς, οὔτε διώκων ἡττηθείς, ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα (*Δημοσθ.*
Ἀριστοκρ. 66). Ὁ Ἀρειος Πάγος εἶχε μεγίστην ἰσχύν, διότι, τὴν τῶν σωμάτων φυλακὴν ὁ
 δῆμος παρακαταθήκην ἔδωκεν, ὃ τὴν πολιτείαν καὶ δημοκρατίαν πολλάκις ἐγκεχείρικεν.... ὁ φυ-
 λάττει τὰς ἀπορρήτους διαθήκας, ἐν αἷς τὰ τῆς πόλεως σωτήρια κεῖται (*Δεινάρχ. Δημοσθ.* 9).
 Ἄλλ' ἡ μεγάλη ἰσχὺς, ἣν ἔσχεν αὕτη, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Περικλέα διὰ τοῦ Ἐφιάλτου,

469. Μηδένα ποιεῖν κωμωδίας Ἀρεοπαγίτην.

470. Τὴν Βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς... λόγον καὶ εὐθύνας διδόναι.

471. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις Βουλῆς Ἀρ. Πάγου. Δικάζειν δὲ τὴν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς (α). Ταύτην ἐπέστησαν ἐπιμελεῖσθαι τῆς εὐκοσμίας τῶν παίδων (β). Ἔταξαν ἐπισκοπεῖν, ὅθεν ἕκαστος ἔχει τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τοὺς ἀργοὺς κολλάζειν (γ). Ἐπιμελεῖσθαι τὰ περὶ ὑγείας, ἐπιβλέπειν τὰ μέτρα καὶ σταθμά, καὶ τὰς ἱερὰς ἐλαίας (δ). Πρὸς ταύτῃ καθιδρύθησαν οἱ νομοφύλακες, οἳ ἐκώλουν τ' ἀσύμφορα τῇ πόλει πράττειν (ε).

πεῖσαι τὸν δῆμον ψηφίσμασι μειῶσαι τὰς κρίσεις, πλὴν ὀλίγων, αὐτῆς καὶ τὰ πάτρια καὶ περιβόητα νόμιμα καταλῦσαι (Διοδώρ. ΙΑ. 77, Πλουτ. Κίμων. ΙΕ, ΙΓ, Περικλ. 1, 9, Αἰλιανοῦ ΙΑ. 9, Ἀριστοτ. Πολιτ. Β. 9. 3), ἀλλὰ βραδύτερον ἐπὶ Εὐκλείδου, μετὰ τὴν ἔξωσιν τῶν Τριάκοντα, ἀνέκτησε τὴν προτέραν θέσιν αὐτῆς (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 51 ἐπ., Ἀρδοκίδ. Μυστηρ. 84).

469. Τὴν μὲν κωμωδοποιεῖν οὕτως ἀπεμνηνέοντο, καὶ φορτικόν, ὥστε νόμος ἦν. μηδένα ποιεῖν κωμωδίας Ἀρεοπαγίτην (Πλουτ. Ἀθην. εὐδής).

470. Οὕτω τὴν ἐκείνῃ ἀνθρώπων καὶ τῶν μεγίστων κυρίων ἀγαθῶν τὴν ὑμετέραν ψήφον. οὐκ ἄρα στεφανωθήσεται ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείῳ πάγου; οὐδὲ γὰρ πάτριον αὐτοῖς ἐστὶν (Αἰσχίν. Κτησιφ. 20 ἐπ.). — Ἐντεῦθεν, ὡς ἐὰν τὴν οὐσίαν καθιεροῦν, οὐδ' ἀνάθημα ἀναθεῖναι, οὐδ' ἐκποίητον γενέσθαι, οὐδὲ διαθέσθαι τὰ ἐκείνου, καὶ ἄλλα πολλά (Αἰσχίν. αὐτόθι).

471. α) Ἐγίνετο δὲ διωμοσία, καὶ μετὰ τὴν διωμοσίαν κρίσις· προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν, οὐδ' οἰκτιζεσθαι. μετὰ δὲ τὸν πρότερον λόγον ἐξῆν φυγεῖν, πλὴν εἴ τις γονέας εἴη ἀπεκτονώς. καθ' ἕκαστον δὲ μῆνα τριῶν ἡμερῶν ἐδίκαζον ἐφεξῆς, τετάρτῃ φθίνοντος, τρίτῃ, δευτέρᾳ... ὑπαίθριοι δ' ἐδίκαζον. φόνου δὲ ἐξῆν ἐπεξιέναι μέχρις ἀνεψιῶν, καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ ἐπερωτᾶν τίς προσήκων ἐστὶ τῷ τεθνεῶτι· κἂν οἰκέτης ᾖ, ἐπισκῆπτειν συγκεχώρηται. τὸ ἐπὶ Παλλαδίῳ ἐν τούτῳ λαγχάνεται περὶ τῶν ἀκουσίων φόνων.....τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ... δικαίως δ' ἔφη τοῦτο δεδρακέναι. τὸ ἐπὶ Πρυτανείῳ δικάζει περὶ τῶν ἀποκτεινάντων, κἂν ὦσιν ἀφανεῖς, δικάζει δὲ καὶ περὶ τῶν ἀψύχων τῶν ἐμπεσόντων καὶ ἀποκτεινάντων.....τὸ ἐν Φρεαττοῖ. ἐν τούτῳ ἐκρίνετο εἴ τις τῶν φευγόντων ἐπὶ ἀκουσίου φόνου αἰτία δευτέραν αἰτίαν ἐκουσίου προσλάβοι, ἦν δ' ἐπὶ θαλάττῃ τὸ δικαστήριον (Πολυδ. Η. 117 - 120). Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 319. — β) Ἀλλ' ἐν ταύταις ταῖς ἀκμαῖς πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγγανον ἢ παῖδες ὄντες (Ἰσοκράτ. Ἀρεοπαγ. 37, Διονυσ. Ἀλικαρν. Κ. 2). — γ) Πλουτ. Σόλων 22, Ἰσοκράτ. Ἀρεοπαγ. 38. — δ) Λυσίου — Σηκοῦ 2, Δημοσθ. Νεαίρ. 83 ἐπ. Καὶ χαλεπῶς φερούσης τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς καὶ ζημιούσης τὸν Θεογένην (Ἀρχοντα — Βασιλέα), ὅτι τοιαύτην (μὴ Ἀθηναίαν καὶ μὴ ἀγνήν) ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ταύτην εἶασε ποιῆσαι τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως (Δημοσθ. Νεαίρ. 81). — ε) Πλουτ. Φωκ. 1, Δημοσθ. Στεφάν. — Τῶν δικῶν τούτων οἱ Ἀρεοπαγῖται ἐνήργουν ὡς ἀνακριταί. Οὔτε κατηγοροῦμεν οὔτε ἀπολογούμεθα. οὐ γὰρ ἡμῖν πάτριόν ἐστιν (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 83). Πρῶτον μὲν διομεῖται κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας ὃ τινὰ αἰτιώμενος εἰργάσθαι τι

ε'. Στρατιωτική ύπηρεσία

472. Στρατηγοί. Χειροτονοῦσι δὲ καὶ τὰς πρὸς τὸν πόλεμον ἀρχὰς ἀπάσας, στρατηγούς δέκα, πρότερον μὲν ἀφ' (ἐκάστης) τῆς φυλῆς ἓνα, νῦν δ' ἐξ ἀπάντων· καὶ τοὺς διατάττουσι τῇ χειροτονίᾳ, ἓνα μὲν ἐπὶ τοὺς ὀπλίτας, ὃς ἡγεῖται τῶν ὀπλιτῶν ἂν ἐξίωσι, ἓνα δ' ἐπὶ τὴν χώραν, ὃς φυλάττει, καὶ πόλεμος ἐν τῇ χώρᾳ γίγνηται, πολεμεῖ οὗτος· δύο δ' ἐπὶ τὸν Πειραιέα, τὸν μὲν εἰς τὴν Μουνιχίαν, τὸν δ' εἰς τὴν Πυκτὴν, οἱ τῆς φυλακῆς ἐπιμελοῦνται [[καὶ]] τῶν ἐν Πειραιεῖ· ἓνα δ' ἐπὶ τὰς συμμορίας, ὃς τοὺς τε τριηράρχους καταλέγει, καὶ τὰς ἀντιδόσεις αὐτοῖς ποιεῖ καὶ τὰς διαδικασίας αὐτοῖς εἰσάγει· τοὺς δ' ἄλλους πρὸς τὰ παρόντα πράγματα ἐκπέμπουσιν.

473. Ἐγκρισις τῶν ὑπ' αὐτῶν πεπραγμένων. Ἐπιχειροτονία δ' αὐτῶν ἐστὶ κατὰ τὴν πρυτανείαν ἐκάστην, εἰ δοκοῦσιν καλῶς ἄρχειν· καὶ τινὰ ἀποχειροτονήσωσιν, κρίνουσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ μὲν ἀλῶ, τιμῶσιν ὃ τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτεῖσαι, ἂν δ' ἀποφύγῃ, πάλιν ἄρχει. κύριοι δὲ εἰσιν ὅταν ἡγῶνται καὶ δῆσαι τὸν ἀτακτοῦντα καὶ (ἐκ)κηρύξαι καὶ ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν· οὐκ εἰσὶν δὲ ἐπιβάλλειν.

474. Τῶν δὲ στρατηγῶν τὸ νῦν εἶναι τὴν αἵρεσιν ἐξ ἀπάντων ποιεῖσθαι τῶν πεντακισχιλίων, τὴν δὲ βουλὴν ἐπειδὴν καταστῇ ποιήσαντες ἐξέτασιν (ἐν) ὅπλοις ἐλέσθαι δέκα ἄνδρας καὶ γραμματεῖς τούτους, τοὺς δ' αἰρεθέντας ἄρχειν τὴν εἰσιόντα ἐνιαυτὸν αὐτοκράτορας, καὶ ἂν τι δέωνται συμβουλεύεσθαι μετὰ τῆς βουλῆς.

475. Τὸν Στρατηγὸν παιδοποιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ γῆν ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι.

476. Τοὺς Στρατηγούς δεινὰ ποιοῦντας καὶ κατὰγοντας τὰ πλοῖα τῶν συμμάχων εἰσαγγέλλειν.

τοιοῦτον, εἴτ' οὐδὲ τὸν τυχόντα τιν' ὅρκον τοῦτον ποιήσει.....τῷ δὲ ἐπιδεῖν διδόντα δίκην ἐξεστίν, ἣν ἔταξεν ὁ νόμος, τὸν ἄλόντα, πέρα δ' οὐδὲν τούτου (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 67).

472. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 1.

473. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 2.

474. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 31. 2.

475. Καὶ τοὺς μὲν νόμους προλέγειν τῷ ῥήτορι καὶ τῷ στρατηγῷ, (τῷ) τὴν παρὰ τοῦ δήμου πίστιν ἀξιοῦντι λαμβάνειν, παιδοποιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, γῆν ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι, πάσας τὰς δικαίας πῆλεις παρακαταθέμενον, οὕτως ἀξιοῦν προεστάναι τοῦ δήμου (Δεινάρχ. Δημοσθ. 71).

476. Εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ Διοπεΐθης καὶ κατὰγει τὰ πλοῖα, μικρόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρόν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλύσαι δύναται· ἂν, καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι ταῦτα τοὺς ἀδικούντας εἰσαγγέλλειν (Δημοσθ. Χερσρον. 29, σελ. 97). — Ὁρκος στρατηγῶν. Λίς ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβάλλειν. Ἐπεὶ δ' ὁ πεμφθεὶς κήρυξ Ἀνθεμόκριτος, αἰτία τῶν Μεγαρέων ἀποθανεῖν ἔδοξε, γράφει ψήφισμα κατ' αὐτῶν Χαρίνος, ἄσπονδον μὲν εἶναι καὶ ἀκήρυκτον ἔχθραν, ὃς δ' ἂν ἐπιβῇ τῆς Ἀττικῆς Μεγαρέων θανάτῳ ζημιοῦσθαι· τοὺς δὲ στρατηγούς ὅταν

476α. *Κατάστασις. Δικαιώματα—Καθήκοντα.* Ἡ στρατηγία κατεῖχεν ὑπερέχουσιν θέσιν, καὶ ἰδίᾳ ἐν καιρῷ πολέμου (α), βραδύτερον ὅμως κατέστη ἀργυρώνητος διὰ δωροδοκίας, καὶ ἐλάμβανον χώραν πολλὰ καταχρήσεις τῶν στρατηγῶν (β).—*Δικαιώματα.* Διώκουν οὗτοι τὸν στρατόν, συλλέγοντες τὰ στελέχη αὐτοῦ ἀμέσως ἢ διὰ τῶν ταξιαρχῶν των (γ), ἐπεμελοῦντο τὴν εἰσπραξίν τῶν διὰ πόλεμον ἐπιβαλλομένων εἰσφορῶν, καθώριζον κατ' ἔτος τοὺς τριηράρχους (δ), ἐδίκαζον ὡς εἰσαγωγεῖς τὰς ἐκ τούτων προκυπτούσας διαφορὰς τὰς ἀντιδόσεις, καὶ τὰς δίκας ἀστρατείου καὶ ἀναυμαχίου (ε), ἡμπόδιζον, εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις τὴν συνέλευσιν τοῦ δήμου (στ), ἀλλ' ἐξ ἀντιθέτου ὑπέκειντο εἰς κατηγορίας καὶ ἀνάκλησιν τῆς ἐξουσίας των (ζ).

477. *Ταξίαρχοι.* Χειροτονοῦσι δὲ καὶ ταξίαρχους δέκα, ἓνα τῆς φυλῆς ἐκάστης· οὗτος δ' ἡγεῖται τῶν φυλετῶν καὶ λοχαγοὺς καθίστησιν.

478. *Ἱππάρχοι.* Χειροτονοῦσι δὲ καὶ ἱππάρχους δύο ἐξ ἀπάντων· οὗτοι δ' ἡγοῦνται τῶν ἱππέων, διελόμενοι τὰς φυλὰς ἑκάτερος· κύριοι δὲ τῶν αὐτῶν εἰσιν ὧν περ οἱ στρατηγοὶ κατὰ τῶν ὀπλιτῶν. ἐπὶ χειροτονία δὲ γίγνεται (καὶ) τούτων (α).—Χειροτονοῦσι δὲ καὶ εἰς *Λήμνον Ἱππάρχον*, ὡς ἐπιμαρτυρεῖται τῶν ἱππέων τῶν ἐν Λήμνῳ (β).

479. *Φύλαρχοι.* Χειροτονοῦσι δὲ καὶ φυλάρχους (ῥ) ἓνα τῆς φυλῆς, τὸν ἡγεμόνον τῶν ἱππέων ὡς περ οἱ ταξίαρχοι τῶν ὀπλιτῶν.

480. *Στρατιωτικὴ ὑπηρεσία.* Τῶν Ἀθηναίων μέχρι τεσσαράκοντα ἐτῶν στρατεύεσθαι, ἀρξαμένους ἀπὸ ὀκτωκαιδέκα, καὶ μέχρι μέντοι εἴκοσι, παῖδας ὄντας, περιπολεῖν τὰ περὶ τὴν πόλιν φρούρια, εἰς ὑπερορίους δὲ πολέμους ἀπὸ εἴκοσιν.

ὁμνύωσι τὸν πατρικὸν ὅρκον, ἐπομνύειν ὅτι καὶ δις ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλοῦσι (Πλουτ. 30. 3.).

476α. α) Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν ὁ Μιλτιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Περικλῆς, ὁ Φωκίων καὶ ἄλλοι, οὗτοι ἦσαν στρατηγοὶ καὶ συγχρόνως πολιτικοί, καὶ ἐνίοτε ρήτορες, (Ἰσοκράτ. *Εἰρήν.* 173), βραδύτερον ὅμως περιορίσθησαν μόνον εἰς τὰ στρατηγικά των καθήκοντα. — β) Ἰσοκράτ. *Εἰρήν.* 168. — γ) *Λυσίου* — Ἀλκιβιάδ. *Β.* 6. — δ) *Δημοσθ. Λάκοιτ.* 48, *Βοιωτ. περὶ ὄνομ.* 8, *Ξενοφ. Ἀθην. Πολιτ.* 3). — ε) Ἀνδοκίδ. *Μυστήρ.* 35. — στ) *Θουκυδ. Β.* 20. — ζ) *Δημοσθ. Φιλίππ.* 53, Ἰσοκράτ. *Εἰρήν.* 168, *Δημοσθ. Χερσρον.* 97, 12.

477. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 3.

478. α) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 4. — β) Ἀριστοτ. 61, 6.

479. Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 5.

480. Ἐκ παίδων μὲν γὰρ ἀπαλλαγεῖς περίπολος τῆς χώρας ταύτης ἐγενόμην δὴ ἔτη.... πρώτην δ' ἐξελθὼν στρατεῖαν τὴν ἐν τοῖς μέρεσι καλουμένην... οὕτως ἡγωνισάμην ὥστε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ἐπαινεῖσθαι καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐκ διαδοχῆς ἐξόδους τὰς ἐν τοῖς ἐπωνύμοις (πάσας) ἐξῆλθον (*Αἰσχίν. Παραπρεσβ.* 167. ἐπ.).

481. Τοὺς νέους μηκέτι ἀβροδιαίτους εἶναι, μηδὲ κομᾶν.

482. Μὴ θεῖναι τὰ ὄπλα ἐνέχυρα.

483. Ἐάν τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι.

484. Τοὺς ἱππέας καθιστάναι τοὺς δυνατωτάτους καὶ χρήμασι καὶ σώμασι (α).
I τῶν ἱππέων ὄπλισις (β).

485. Στρατείαν μὴ ἐξάγειν πρὸ τῆς τοῦ μηνὸς ἐβδόμης.

486. Ἄρνα προβάλλειν τοὺς πόλεμον αἶρειν βουλομένους.

481. Τότε δὲ καὶ τοῖς νέοις τὰ σκληρότατα τῆς ἀγωγῆς ἐπανιέντες, οὐκ ἐκώλυον καλλωπίζεσθαι περὶ κόμην καὶ κόσμον ὀπλων καὶ ἱματίων, χαίροντες, ὥσπερ ἵπποις γαυριῶσι καὶ φρυαττομένοις πρὸς τοὺς ἀγῶνας. Διὸ κομῶντες εὐθὺς ἐκ τῆς τῶν ἐφήβων ἡλικίας μάλιστα περὶ τοὺς κινδύνους ἐθεράπευον τὴν κόμην λιπαράν τε φαίνεσθαι καὶ διακεκριμένην (Πλουτ. Λυκούρ. XXII).

482. Λέγει οὖν ὅτι αὕτη (ἡ πενία) τῇ ἑαυτῆς βίᾳ ἀναγκάζει καὶ τοὺς νόμους παραβαίνειν τοὺς θεσπίσαντας, ὄπλα ἐνέχυρα μὴ τιθέναι (Ἀριστοτ. Πολιτ. II. 1292). Δέκα ἕκαστος τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνει (Δημοσθ. Φαίρ. 48. 28).

483. Ἐπεὶ δὲ ἡ πόλις, χαλεπὸν ἡγησαμένη ταῦτα πάντα τὸν ἱππαρχὸν μόνον ὄντα ἀπεργάζεσθαι, προσαιεῖται μὲν αὐτῷ συνογούς φύλαρχον, προσέταξε δὲ τῇ βουλῇ συνεπιμελεῖσθαι τοῦ ἱππικού (Ξενοφ. Ἱππαρχ. I. 9, Οἰκονομ. Θ. 15). Ἐκαστος ἱππεὺς εἶχεν ἴδιον ὑπηρέτην τὸν ἵπποκόμον (Θουκυδ. Z. 75, 78, Ξενοφ. Ἑλλήν. 2. 4).

484. α) "Ἐν μόνον ἂν τις ἔχοι δεῖξαι τουτοῖσι Φαῖνιππῶν, πεφιλοτιμημένον εἰς ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες δικασταί· ἵπποτρόφος ἀγαθός ἐστι καὶ φιλότιμος ἄτε νέος καὶ πλούσιος καὶ ἰσχυρὸς ὢν (Δημοσθ. Φαίρ. 24, Ξενοφ. Οἶκον. B. 6, Λυκούργ. Λεωκρ. 139). — β) Ἰώσηπος Γ. γ, Πολύβ. 18, 12, κ.λπ.

485. Ἀπείρητο Ἀθήνησιν στρατείαν ἐξάγειν πρὸ τῆς τοῦ μηνὸς ἐβδόμης (Ἡσύχιος).

486. Κηρυχθέντος τοῦ πολέμου ἐπρόβαλλον ἄρνα ἐπὶ τὴν πολέμιαν, ὡς σύμβολον δὲ καθήρουν τὰς στήλας τῆς εἰρήνης (Ἡσύχιος λ. ἄρνα, Δημοσθ. Μεγαλοπολιτῶν 27), τῇ Λακωνικῇ στήλῃ ὑπογράφοντες ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις (Θουκυδ. E. 56). Ἀρξαμένου τοῦ πολέμου, δὲν μετεχειρίζοντο ἰοβόλα ὄπλα (Ὅμηρον Ὀδ. A. 259), ἐνίοτε δὲ συνωμολογεῖτο νὰ μὴ γίνῃ χρήσις οὐδὲ τηλεβόλων (Πολύβ. II. 3, Στράβων Γ. α), ἀντηλλάσσοντο σύμβολα (ἐπικηρύκεια), δι' ὧν ἀπὸ κοινοῦ ἀπεφασίζετο νὰ ἀποφεύγωνται αἱ πρὸς ἀλλήλους ἀδικίαι, ἡ παροχὴ ἐκεχειρίας πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν, διότι ἐθεώρουν ὅσιον τὸ νὰ θάπτονται οἱ ἐχθροὶ (Παυσαν. A. 32. 4, Ἡροδότ. Θ. 79), πλὴν προδότου (Πλουτ. ἐν βίῳ Ἀντιφῶν. ρήτορος), καὶ τυράννου (Πλουτ. ἐν βίῳ Ὀμήρου). — Ἐθεωρεῖτο βέβηλον νὰ γίνῃται σύλησις τοῦ νεκροῦ, πλὴν τῶν ὀπλων (Πλάτων. Πολιτ. E. 469), συμπεριφέροντο πρὸς τοὺς αἰχμαλώτους ἐπιεικῶς, διότι ἡ ἀντήλλασσον τούτους (Θουκυδ. B. 103, E. 3), ἢ ἀπέδιδαν αὐτοὺς ἐπὶ λύτροις (Ξενοφ. Ἑλλήν. ΣΤ. 2. 36, Δημοσθ. Νικόστρ. 11, 12, Θουκυδ. A. 69, Ἀριστοτ. Νικομάχ. E. 10, κ.λπ.), ἢ καὶ ἡλευθέρουν (Ξενοφ. Ἑλλήν. A. στ. 14, Πλουτ. Λύσανδρ. Z.) — Τέλος καὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐποιοῦντο χρήσιν (Πλουτ. Δημήτρ. 8 κ.λπ.), καὶ τὴν οὐδετερότητα τῶν μὴ ἐμπολέμων ἐσέβοντο (Σαριπόλον τὰ τῶν Ἑθνῶν νόμιμα λη - μβ.).

487. Τὸν Πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν.

488. Ἀπαλλαγὰὶ στρατοῦ. Ἀτέλειαν εἶναι τῆς στρατείας τοῖς τέλους πριαμένοις (α).—Τοὺς τῷ Διονύσῳ χορεύοντας μὴ στρατεύεσθαι (β).

489. Ποινὰ καὶ βραβεῖα στρατοῦ. Πλεονεκτεῖν μὲν ποιεῖν τοὺς εὐτάκτους, μειονεκτεῖν δ' ἐν πᾶσι τοὺς ἀτακτοῦντας.

490. Τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν δειλὸν καὶ τὸν λιπόντα τὴν τάξιν ἀπέχεσθαι ἀγορᾶς, μήτε στεφανοῦσθαι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ. Ἐάν δέ τις ταῦτα ποιῇ, εἰσιὼν ὅπῃ μὴ χρή, δησάντων αὐτὸν οἱ ἑνδεκα, καὶ εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλιαίαν. Κατηγορήτω δὲ ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστι. Ἐάν δὲ ἄλῳ, τιμάτω ἢ Ἑλιαία, ὃ τι χρή παθεῖν αὐτὸν ἢ ἀποτεῖσαι. Ἐάν δ' ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ.

491. Τὸν τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα ἄτιμον εἶναι.

492. Τοῦ λειποναυτίου καὶ ἀναυμαχίου τὴν ζημίαν εἶναι ἀτιμίαν.

στ'. Οἰκονομικὴ κατάστασις — Οἰκονομ. Ὑπηρεσίαι

493. Εἰσπράξεις. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ δήμου Ἀθηναίων προήρχοντο α) ἐκ τῶν φόρων, β) ἐκ τῶν τελῶν, γ) ἐκ τῶν τιμημάτων, δ) ἐκ τῶν εἰσφορῶν, καὶ ε) ἐκ διαφόρων ἄλλων προσόδων.

487. Τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρας ἡγεῖτο ὁ Πολέμαρχος Καλλιμάχος· ὁ γὰρ νόμος εἶχεν οὕτω τοῖσιν Ἀθηναίοισι τὸν Πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν (Ηρόδοτ. Κλειώ).

488. α) Ἐωνημένος τὴν πεντηκοστὴν πρὸς τὸν ἐν εἰρήνῃ, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον κατὰ πρυτανείαν, καὶ οὔσης αὐτῷ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, οὐκ ἐξελθὼν ἐκείνην τὴν στρατείαν (Δημοσθ. Νεαῖα. 27). Ἦτοι, οἱ ἐνοικιασταὶ δημοσίων προσόδων ἐξηροῦντο τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. — β) Ὅσα μὲν οὖν ἦ τοὺς χορευτάς, ἐναντιούμενος ἡμῖν, μὴ ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἠνώχλησε (Δημοσθ. Μειδίου 58, 156, κ.λπ.).

489. Εἷς γε μὴν τὸ εὐπειθεῖς εἶναι τοὺς ἀρχομένους μέγα μὲν καὶ τῷ λόγῳ διδάσκειν ὅσα ἀγαθὰ ἐνὶ ἐν τῷ πειθαρχεῖν, μέγα δὲ καὶ τὸ ἔργῳ κατὰ τὸν νόμον πλεονεκτεῖν μὲν ποιεῖν τοὺς εὐτάκτους, μειονεκτεῖν δ' ἐν πᾶσι τοὺς ἀτακτοῦντας (Ξενοφ. Ἱππαρχ. 1. 24).

490. Ὁ γὰρ Σόλων ὁ παλαιὸς νομοθέτης ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ὥρετο δεῖν ἐνέχεσθαι τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν λειποπότα τὴν τάξιν καὶ τὸν δειλὸν ὁμοίως (Δημοσθ. Τιμοκρ. 103, Αἰσχίν. Κτησιφ. 175).

491. Λυσίθεος Θεόμνηστον εἰσήγγειλλε τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημηγορεῖνεἰ τίς σε εἶποι ῥῖψαι τὴν ἀσπίδα...οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι ῥῖψαι καὶ ἀποβεβληκέναι (Λυσίου — Θεομν. Α. 1, 9).

492. Ὡς τοῦ μὴ στρατεύεσθαι, καὶ τοῦ λείπειν τὴν τάξιν, καὶ τοῦ τὰ ὅπλα ἀποβαλεῖν, ζημίαι ἦσαν ὀρισμέναι ἐκ τῶν νόμων, οὕτω καὶ τοῦ μὴ ναυμαχῆσαι. Τοῦτο τὸ ὄφλημα ἀναυμαχίου ἐκαλεῖτο, ὡς ὁ Ἀνδοκίδης· οὕτω δὲ δεῖ καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτίμους εἶναι (Σουῖδα, Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 74).

493. Τὰ καθήκοντα τῆς διαχειρίσεως τοῦ δημοσίου πλούτου, ὡς καὶ τῶν κρατικῶν δαπανῶν, εἶχον ἀνατεθῆ εἰς τὴν Βουλὴν, ἥτις, κατ' ἀρχὰς μὲν εἶχεν ἀναθέσει αὐτὴν εἰς τοὺς Κωλακρέτας,

494. **Φόροι.**—Τοὺς φόρους ἀπετέλουν, οἱ τῶν μεταλλείων Λαυρίου (α), τὸ μετοίκιον (β), τὸ ξενικὸν (γ), τὸ ἀνδραποδικὸν (δ), τὸ πορνικὸν (ε), τὸ συμμαχικὸν (στ),

ἡ ἀδύτητον δὲ εἰς ἓνα μόνον Ἄρχοντα (οἷοι ὁ Λυκούργος, Εὐβούλος καὶ ἄλλοι), ὅστις εἶχε τὴν ἐνικὴν ἐπίβλεψιν τῶν τε ἐσόδων, τῶν ἐξόδων, καὶ τῶν παρὰ διαφόρων ἀρχῶν τηρουμένων, εἰδικῶν ὡς ἀνεξαρτήτων, ταμείων. Προϋπολογισμὸς δὲν κατετίθετο, οὔτε ἦτο γνωστὴ ἡ ἰσοσκελισ τῶν δαπανῶν καὶ ἐξόδων, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ δαπάναι, συνήθως ὑπερέβαινον τὰς εἰσπράξεις καὶ ἐπὶ ἐκτάκτων περιστάσεων ἢ στάσεων, τὸ τυχὸν ἔλλειμμα τὸ συνεπλήρου ἢ Βουλὴ, εἴτε δι' αὐξήσεως τῶν εἰσφορῶν, εἴτε διὰ τῆς, ἀδικαιολογήτου ἐνίοτε, δημεύσεως τῆς περιουσίας τῶν ἰδιωτῶν, οὔτω «ὅταν ἡ βουλὴ.... εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται εἰσαγγελίας δέχεσθαι, καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ρητόρων, τοῖς πονηρότατα λέγουσι, πείθεσθαι» (Λυσίου — Νικομάχου 22, κατὰ ἐπικρατ. 1, Ἀριστοφ. Ἰππ. 1370). Τὸ σύνολον τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων, ἀνῆρχετο, κατὰ μὲν τὸν Ἀριστοφάνην (Σφήκες 656 ἐπ.) εἰς 2.000 τάλαντα, κατὰ δὲ τὸν Ξενοφῶντα (Κύρου Ἀνάβασ. VII. 1. 17), αἱ εἰσπράξεις τῶν ἐνδήμιων φόρων καὶ τῶν τῆς ὑπερορίας ἀνῆρχοντο εἰς 1.000 τάλαντα.

494. α) **Μεταλλείων Λαυρίου.** Αἱ πρόσοδοι τούτων ἐν ἀρχῇ κατετίθεντο μεταξὺ τῶν πολιτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους αὗται ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὴν ἀναπλήρην πλοίων (Πλουτ. Θεμιστ. Δ, Ἀριστοτ. Ἀθῆν. Πολιτ. 22, Ἡροδότ. VII. 144). Αἱ πρόσοδοι τούτων ἐποίκιλλον μεταξὺ τῶν 50 - 100 τάλαντων ἐτησίως, περιορισθέντων ἑκαδύτῳ, πάντως ἀπετέλουν χρυσόφορον πόλιν (Δισχύλ. Πέρσαι 327, Ξενοφ. Πόροι 4.) διὰ τὰς Ἀθήνας, αἵτινες ἐξ ἐμεταλλείων αὐτὰ διὰ μισθωτῶν (Ἀριστοτ. Ἀθῆν. Πολιτ. IV. 2), ἀπερδόντων τὸ 1)24 τῆς παραγωγῆς καὶ χρησιμοποιούντων μέγαν ἀριθμὸν δούλων πρὸς τοῦτο.

β) **Μετοίκιον.** Οἱ μέτοικοι κατέβαλλον εἰδικὸν φόρον, τὸ μετοίκιον, συνιστάμενον ἐκ δραχμῶν δώδεκα ἐτησίως, ἡ δραχμῶν ἕξ διὰ τὰς χήρας, ἥτις καταβολὴ παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα νὰ μετέρχωνται ἐπάγγελμά τι. Αἱ πρόσοδοι τούτων ἀπέδιδον 20 - 50 τάλαντα ἐτησίως, διὰ τοῦτο δὲ ὁ Ξενοφῶν (Πόροι καὶ Προσόδ. 2. 1), χαρακτηρίζων αὐτὰς (τῶν καλλίστων ἔμοιγε δοκεῖν εἶναι) συνιστᾷ νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ αὐξήσις τῶν μετοίκων. Οἱ μέτοικοι ὑπεχρεοῦντο καὶ εἰς ἐκτάκτους συνεισφορὰς (ἴδε σημείωσιν θέματος 60, Πολυδ. Γ. 55).

γ) **Ξενικόν.** Ἐπεβάλλετο φόρος καὶ εἰς τοὺς ξένους, τοὺς θέλοντας ν' ἀσκήσουν ἐπάγγελμά τι.

δ) **Ἀνδραποδικόν.** Περὶ τῆς ὑπάρξεως τούτου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις, ὁ δὲ ἐπικαλούμενος ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος φόρος ἀνδραπόδων (Πόροι — Προσόδ. IV. 25), πιθανῶς νὰ ἀφεώρα τὸν φόρον τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν ἐκ τῆς ξένης, τὸν ἐπώνιον, ἡ τὸν τῆς ἐξαγωγῆς τούτων, συγκείμενον ἐξ 1 - 2%, ὅστις ἦτο σημαντικὸς, λόγῳ τῶν εἰς Ἀθήνας διαρκῶς εἰσρεόντων δούλων, ἀνερχομένων ἐν ὅλῳ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενόντων τοιούτων εἰς 200 - 400.000. — Οἱ ἀπελεύθεροι ἐπλήρων τριώβολον (Ἀρποκρατ. λ. μετοίκιον).

ε) **Πορνικόν.** Ἡ ὑπαρξίς τούτου θεωρεῖται ἀναμφισβήτητος, ὁ φόρος δὲ τῶν ἐταιρῶν ἀνῆρχετο εἰς τριώβολον, καὶ ἐπεῖχε θέσιν φόρου ἐπαγγέλματος (Σουῖδα λέξ. διάγραμμα, Ἀριστοτ. Ἀθῆν. Πολιτ. 50, Πλάτων. Πρωταγόρ. XXXII. Α').

στ) **Συμμαχικόν.** Ὁ φόρος οὗτος κυρίως ἤρξατο μετὰ τοὺς Μηδικούς πολέμους ἐπὶ Θεμιστοκλέους (Θουκυδ. Α. 93) καὶ ὠργανώθη ἐπὶ Ἀριστείδου, ἐπεβλήθη εἰς τοὺς συμμάχους, ὑποχρεωθέντας νὰ συνεισφέρωσιν εἰς Ἀθήνας εἴτε τριήρεις εἴτε χρήματα (Θουκυδ. Α'. 96, 19, Β. 9,

ὁ τῶν κληρουχιῶν (ζ), οἱ τελωνιακοὶ (η), τὰ ἐκ τῶν δημοσίων γαιῶν εἰσπραττόμενα (θ), ὁ φόρος ἐπὶ τῶν ιδιωτικῶν κτημάτων (ι), οἱ εἰς τοὺς ἐμπόρους καὶ βιομηχάνους ἐπιβαλλόμενοι (ια).

ΣΤ. 85), καὶ νὰ καταβάλωσι τοῦτον ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Δήλου (Θουκυδ. Α. 96), βραδύτερον δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν (Θουκυδ. Α. 57, Ζ. 7, Λιοδώρ. Σικελ. ΙΒ. 38, Πλουτ. Ἀριστείδ. ΚΕ). — Ἐκ τοῦ φόρου τούτου ἐν ἀρχῇ μὲν εἰσέπραττοντο 460 τάλαντα ἐτησίως (Θουκυδ. Α. 96, Λιοδώρ. Σικελ. ΙΑ. 47), βραδύτερον δὲ ἐπὶ Περικλέους 600 τάλαντα (Θουκυδ. Β. 13), καὶ ἔτι βραδύτερον εἰς 1.000 (Ξενοφ. Κύρ. Ἀνάβ. Ζ. 1. 27), διὰ νὰ φθάσῃ μετ' οὐ πολὺ εἰς 1.200 (Αἰσχίν. Παραπρεσβ. 175, Ἀνδοκίδ. Εἰρην. Λακεδ. 9), καὶ εἰς 1.300 (Πλουτ. Ἀριστείδ. 24), ἀλλ' ὥς εἰκὸς ὁ φόρος οὗτος κατέστη καταθλιπτικὸς διὰ τοὺς συμμάχους, οὗ ἕνεκα οἱ Ἀθηναῖοι ἀντεκατέστησαν τοῦτον διὰ φορολογίας 5ο)ο ἐπὶ πάντων τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων τῶν συμμάχων (Θουκυδ. Ζ. 28), καὶ ἔτι βραδύτερον, ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡγεμονίας τῶν Ἀθηνῶν, ἀντὶ τούτου ἐθεσπίσθη νέος φόρος ὑπὸ τὸ ὄνομα συντάξεων, ὅστις ἦτο μετριώτερος.

ζ) Κληρουχικός. Ἡ κληρουχία εἶναι προῖον τῆς ἀποικίας, διαφέρουσα αὐτῆς, διότι ἡ μὲν ἀποικία ἰδρύετο εἰς ξένας χώρας, ἐνῶ ἡ κληρουχία σκοπὸν εἶχε ἀφ' ἐνός μὲν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν κληρούχων εἰς κατακτηθείσας χώρας, ἐπὶ σκοπῷ τῆς διανομῆς γαιῶν εἰς αὐτοὺς πρὸς καλλιέργειαν, καὶ ἀφ' ἐτέρου τὴν ἀρχίαν τοῦ αὐξανόμενου πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἐν τρίτῳ τὴν δημιουργίαν σχέσεως στεντέρας πρὸς τὴν ἀκρόπολιν, ἰσοδυνάμου πρὸς ἐξάρτησιν (Ἡροδότ. Ε. 77, ΣΤ. 100). — Αἱ κληρουχίαι ἐθνικῶς ἀνεπτύχθησαν ἐπὶ Περικλέους.

η) Τελωνιακοὶ δασμοί. Ὁ φόρος οὗτος ἀνέχετο μὲν εἰς 2% (πεντηκοστή), ἐπιβαλλόμενος ἐπὶ παντός εἰσαγομένου ἢ ἐξαγομένου ἐμπορεύματος, ἰδίᾳ τοῦ σίτου (Ἀρποκρατ. λ. πεντηκοστή, Δημοσθ. Νεαίρ. 27), τῶν ἐξ ἐρέας ὑφασμάτων καὶ ἄλλων εἰδῶν (Δημοσθ. Μειδ. 133), ἔφθανε δὲ τὰ 5% (εἰκοστή) ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων ὑπὸ τῶν ὑπηκόων πόλεων τῶν Ἀθηνῶν (Θουκυδ. Ζ. 28, Ἀριστοφ. Βάτραχ. 348), καὶ ἀνῆλθεν εἰς 10% ἐπὶ τῶν ἐκ Πόντου κομιζομένων. Ὁ φόρος οὗτος εἰσέπραττετο παρὰ τῶν πεντηκοστολόγων (Δημοσθ. Φορμ. 7) ἢ τῶν εἰκοστολόγων (Ἀριστοφ. Βάτρ. 348), συνήθως δὲ ἐμισθοῦτο καὶ ἰδίᾳ ὁ ἐπὶ τοῦ σίτου εἰς ἰδιώτας, τελώνας καλουμένους, οἵτινες εἶχον εὐρέα δικαιώματα, ἀλλὰ καὶ βαρεῖας ὑποχρεώσεις. Αἱ πρόσοδοι τοῦ δήμου Ἀθηναίων ἐκ τοῦ φόρου τούτου ἔδει νὰ εἶναι σημαντικαί, ἐντοσοῦτο ὁ Ἀνδοκίδης (Περὶ Μυστηρ. 133) ὑπολογίζει ταύτας ὡς ἀνερχομένας εἰς τριάκοντα τάλαντα ἐτησίως, πιθανῶς ὅμως νὰ εἶχεν ὑπ' ὄψει αὐτοῦ μόνον τὰς ἐκ σίτου τοιαύτας, διότι οἱ λοιποὶ ξένοι ἐρευνηταὶ τοῦ ἀρχαίου Ἑλλην. δικαίου (ἴδε Ἀ. Ἀνδρεάδου, Ἑλλην. Δημοσίαν Οἰκονομίαν σελ. 255), ὑπολογίζουν ὅτι αἱ ἐν γένει πρόσοδοι τοῦ φόρου τούτου δεόν νὰ ὑπολογισθοῦν ὡς ἀνερχόμεναι εἰς 1.800 - 2.000 τάλαντα ἐτησίως.

θ) Δημοσίων κτημάτων. Ἦτοι οἱ ἐκ τεμενῶν, ἱερῶν, δημοσίων οἰκιῶν καὶ ἄλλων εἰσπραττόμενοι φόροι (Ξενοφ. Προσόδ. 19, Ἀρποκρατ. λέξ. ἀπὸ μισθωμάτων), εἰς ταῦτα καταλεκτέον καὶ τὰ ἐκ τῶν κληρουχιῶν περιερχόμενα εἰς τὸ δημόσιον.

ι) Ἰδιωτικῶν κτημάτων. Ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Πεισιστράτου φόρος εἰκοστῆς, ἦτοι 5ο)ο ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς Ἀττικῆς γῆς, ὃν ὁ Πεισίστρατος εἶχε περιορίσῃ εἰς δεκάτην ἀντὶ τῆς εἰκοστῆς (Θουκυδ. ΣΤ'. 51). — Δεκάτης φόρος ἐπίσης ἐπεβάλλετο καὶ ὑπὲρ τῆς συντηρή-

495. Τέλη. Τὰ δικαστικά τέλη, ἤτοι τὰ πρυτανεῖα (α), ἡ παράστασις (β), ἡ παρακαταβολή (γ), ἡ ἐπωβελία (δ) καὶ τὰ ἐκ πλειστηριασμῶν τέλη.

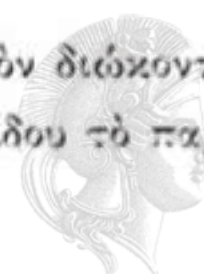
συνὸς ναῶν (Ξενοφ. Κύρ. Ἀνάβ. Ε'. 3. 11), καὶ ἔνεκα ἄλλων λόγων (Ἡροδ. Ζ'. 132, Δημοσθ. Λεπτέρ, 60, Ξενοφ. Ἑλλην. Α'. 8, 27 καὶ 31).

α) Φόρος ἐμπόρων καὶ βιομηχάνων. Οὗτος ἐκαλεῖτο ἐπώριον, τὸ ἐπὶ ὧν διδόμενον, εἴ δ' ἂν ἴσως ἡ πέμπτη (Ἀρποκρατ. λ. ἐπωρία). ἐξετείνετο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, «Μεγαρέων οἱ πλεῖστοι ἀπὸ ἐξωμυδοποιίας διατρέφονται (Ξενοφ. Ἀπομνημ. 11. 7). — Πρὸς τούτου εἰσεπράττετο καὶ ὁ φόρος διαπύλιον, ὅστις πιθανῶς ἐπληρῶνετο διὰ τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, ἀλλὰ μὴ κοιμιζόμενα εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ ὁ φόρος ἐγκυκλίων, ὅστις ἐπεβάλλετο ἐπὶ παραχωρουμένης μοροπωλίας Εἰδους τινός, λ. γ. ἀλιείας κ.λ.π. (Στράβων. V. 11. 6. καὶ 8, Ἀριστοτ. Οἰκονομ. Β'. β. 111. Ἴδε Ξενοφῶντος Ἀθηναίων Πολιτεία Β. 7). — Ὁ Ἑρμιππος (Ἀθήναιος Α. σελ. 27) ἀκμάσας κατὰ τὸ 428, καθορίζει:

ὦσπετε νῦν μοι Μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι
 ἐξ οὗ γαυκλήρῃ Διόνυσος ἐπ' οἶνοπα πόρτον
 ὅσσ' ἀγάθ' ἀνθρώποις δεῦρ' ἤγαγε νηὶ μελαίνῃ.
 Ἐκ μὲν Κρητῆς κανλὸν καὶ δέρμα βοῶν,
 ἐκ δ' Ἑλλησπόντον σκόμβρους καὶ πάντα τρώχην
 ἐκ δ' αὖ Ἰταλίας χόνδρον καὶ πλεῖστα βότρυς
 καὶ παρὰ Σιτάλκον φώφον Λακτοακισσάων
 καὶ παρὰ Περσέην φρέθην ἰαυτὴν σῶν πολλὰς
 Αἰ δὲ Σερᾶκουσαι σῦς καὶ τρώες παρὲχουσιν.
 Καὶ Κερκυραίους ὁ Ποσειδῶν ἐξολεῖται
 γαυσὶν ἐπὶ γλαφυραῖς, ὅτιν' ὀλίγα θύραι ἔχουσιν.
 Ταῦτα μὲν ἐντεῦθεν. Ἐκ δ' Αἰγύπτου τὰ κοσμηστικά
 ἱστία καὶ βύβλους, ἀπὸ δ' αὖ Σερίας λιβαρωτόν.
 Ἡ δὲ καλὴ Κρήτη κεπάριττον τοῖσι θεοῖσιν,
 ἡ Λιβύη δ' ἐλέφαντα πολὺν παρέχει κατὰ πρᾶσιν,
 ἡ Ρόδος ἀσταφίδας τε καὶ ἰσχάδας ἡδυονεῖρους.
 Αὐτὰρ ἀπ' Εὐβοίας ἀπίους καὶ ἴφια μῆλα
 ἀνδράποδ' ἐκ Φρυγίας, ἀπὸ δ' Ἀρκαδίας ἐπικούρους.
 Αἰ Παρᾶσαι δούλους καὶ στιγματίας παρέχουσιν.
 Τὰς δὲ Λιδὸς βαλάνους καὶ ἀμύγδαλα σιγαλόεντα
 Παφλαγόνες παρέχουσιν· τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιτός·
 Φοινίκη καρπὸν φοίνικος καὶ σεμίδαλιν,
 Καρχηδὼν δάπιδας καὶ ποικίλα προσκεφάλαια».

Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι αἱ Ἀθῆναι εἶχον καταστῆ κέντρον ἐμπορικὸν καὶ ὅτι εἰς αὐτάς κατὰ τὸν Περικλῆ καὶ Ἰσοκράτην «ἐπεσέρχεται διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς πάντα» καὶ ὅτι «ἅ παρὰ τῶν ἄλλων ἐν παρ' ἐκάστων χαλεπὸν ἐστὶ λαβεῖν, ταῦθ' ἅπαντα παρ' ἡμῖν ῥᾶδιόν ἐστι πορίσασθαι». Ἴδε Ἀνδρεάδου, Δημοσία Οἰκονομία, σελ. 257.

495. α) Πρυτανεῖα. Ταῦτα ὠρισμένα, ὅ τι ἔδει καταβαλεῖν πρὸ τῆς δίκης τὸν διώκοντα καὶ τὸν διωκόμενον· εἰ δὲ μὴ διέγραφον τὴν δίκην οἱ εἰσαγωγεῖς. ὁ δὲ ἡττηθεὶς ἀπεδίδου τὸ παρ'

496. *Τιμήματα*.—Τὰ τιμήματα ἀπετελοῦντο ἐκ τῶν χρηματικῶν ποινῶν (τιμημάτων) (α), καὶ ἐκ τῶν δημοπρατίων (β).

497. *Εἰσφοραί*. Αἱ εἰσφοραί ἦσαν ἐκούσiai, οἷα ἡ ἀργυρολογία (α) καὶ αἱ ἐπι-

ἀμφοτέρων δοθέν, ἐλάμβανον δὲ αὐτὸ οἱ δικασταί. καὶ οἱ μὲν ἀπὸ ἑκατὸν δραχμῶν ἄχρι χιλίων δικαζόμενοι τρεῖς δραχμάς κατατίθεντο, οἱ δὲ ἀπὸ χιλίων τριάκοντα. οἱ δὲ οἶονται πρυτανεῖα εἶναι τὸ ἐπιδέκχον τοῦ τιμήματος κατατίθεσθαι δὲ αὐτὸ τοὺς γραφαιμένους ἐπὶ μισθοδοσίᾳ τῶν δικαστῶν (Πολυδ. Η. 38).

β) *Παράστασις*. Δραχμὴ ἦν, ἣν ὁ διώκων παρὰ δικιτητῇ προσεισέφερε (Πολυδ. Η. 38, Ἀρποκρατ. λ. παράστασις). Τοιαύτη κατεβάλλετο ὑπὸ τοῦ διώκοντος εἰς τὰς δημοσίας δίκας, τὰς καλουμένας γραφάς, ἦτο δ' αὕτη εὐτελής, διότι τὴν δίκην παρηκολούθει συνήθως καὶ ἄλλη ποινὴ μὴ χρηματικὴ (Αἰσχίν. Κτησιφ.).

γ) *Παρακαταβολή*. Ἦν δ' αὕτη ἐπὶ μὲν τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ἀμφισβητημάτων τὸ πέμπτον, ἐπὶ δὲ τῶν ἰδιωτικῶν τὸ δέκατον (Πολυδ. Η. 32 καὶ 38). Ἦσκειτο συνήθως ἐπὶ κληρονομικῶν δικῶν, καὶ ἐπὶ δικῶν κατὰ τοῦ δημοσίου. ὅταν ὁ πιστωτὴς ἐζητεῖτο, νὰ λάβῃ τὰ, ἐκ τῆς δημευθείσης περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου του, ὀφειλόμενα αὐτῷ (Σουῖδα λέξ. ἐνεπίσκημα.).

δ) *Ἐπωβελία*. Αὕτη δ' ἦν τὸ ἕκτον τοῦ τιμήματος μέρος (εἰς ὁβολὸς καθ' ἑκάστην δραχμὴν), ὃ ὤφειλεν ὁ μὴ ἐλὼν, προσφέρειν τῷ δημοσίῳ (Πολυδ. Η. 38, Δημοσθ. Ἀφόβου Α. 67, Εὐεργ. Μησιφ. 64).

496. α) Ἦτοι τὰ πρόστιμα, τὰ ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν (Δημοσθ. Μειδ. 47, Τιμοκρ. 105, κ.λπ.), καὶ τὰ ὅποια συνήθως ἔφθαναν τὰς 1.000 δραχμάς, ἐνίοτε δὲ ὑπερέβαινον τὸ ποσὸν τοῦτο, οὕτω, ὃ Περικλῆς καταδικάσθη εἰς 50 ταλάντων πρόστιμον (Πλουτ. Περικλ. 35), εἰς τὸ αὐτὸ πρόστιμον ἐπίσης ὁ Δημοσθένης (Πλουτ. Δημοσθ. 27), ὁ Μιλτιάδης, ὁ Κίμων κ.λπ. Μεταξὺ τῶν ποινῶν τούτων περιλαμβάνεται καὶ ἡ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου καταγινωσκομένη τοιαύτη εἰς τὴν δίκην ἐξούλης, ἥτις ἦσκειτο κατὰ τοῦ ἀνθισταμένου νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν δικαιωθέντα διὰ τῆς δίκης ἐμβατείας τὸ ἐπιδικασθὲν ἀκίνητον, ὅπερ προήρχετο εἴτε ἐκ κληρονομίας ἢ ἐξ ἄλλων αἰτίων (ἴδε Δημοσθ. Ὀρήτορα). Τὸ καταγινωσθὲν πρόστιμον, ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο περὶ δημοσίας γραφῆς, ἔδει νὰ καταβληθῇ ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας, (Δημοσθ. Νεαίρ. 7), ἄλλως, ἀπράκτου παρελθούσης ταύτης, ἐδιπλασιάζετο τοῦτο (Δημοσθ. Νεαίρ. 7), ἐὰν δὲ ἐπρόκειτο περὶ ἰδιωτικῆς δίκης, ὁ δανειστὴς, ὑπὲρ οὗ ἡ ὑποχρέωσις πληρωμῆς, ἐδικαιοῦτο νὰ κατὰσχῃ (ἐνέχυρα λαβεῖν) κινητὰ τοῦ ὀφειλέτου του (Ἀριστοφ. Νεφέλ. 37, Δημοσθ. Εὐεργ. Μησιφ. 34, 54), καὶ ἐὰν ταῦτα δὲν ἦσαν ἐπαρκῆ, νὰ καταβάλῃ ἀκίνητα αὐτοῦ διὰ τῆς ἐμβατείας (Δημοσθ. Ὀρήτορ. Α. ὑπόθ. 1, 2).

β) *Δήμευσις*. Ἀπετέλει αὕτη δημοσιονομικὴν ἀνάγκην, διότι δι' αὐτῆς ἐνεπλουτίζετο τὸ δημόσιον ταμεῖον (ἡ βουλή..... ὅταν εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται εἰσαγγελίας δέχεσθαι, καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν, (Λυσίου — Νικομ. 22, Ἀριστοφ. Ἰππ. 1370, Σφήκες 559, κ.λπ.). Τὰ δημευόμενα ἀπεγράφοντο ὑπὸ τῶν δημάρχων ἢ καὶ ἰδιωτῶν (ἀπογραφομένων καλουμένων), ἀνεγινώσκετο δὲ δις ἡ ἀπογραφὴ τούτων εἰς τὸν δῆμον (Πολυδ. Η. 95). — Ἡ δήμευσις ἐπεβάλλετο καὶ κατὰ τῶν θεῶν ἀσεβούντων (Πολυδ. Ι. 97).

497. α) *Ἀργυρολογία*. Ἦτοι τὰ ἐκ λούτρων τῶν πολέμων εἰσπραττόμενα ποσά, ἅτινα

δότες (β), ἡ ἦσαν ἀναγκαστικά, οἷα ἡ εἰσφορά (γ), ἡ χορηγία (δ), ἡ γυμνασιαρχία (ε), ἡ ἐστίαις (στ) καὶ ἡ τριηραρχία (ζ), δι' ἣν εἶχον ὑποχρέωσιν αἱ συμμορίαί (η), καὶ καθ' ἧς ἀντετίθετο ἡ ἀντίδοσις (θ). Αἱ τελευταῖαι ἐκαλοῦντο λειτουργίαι.

ἦσαν συνηθέστατα ἄφθονα (*Ἡροδότ. VI. 132, καὶ VIII. III, Διοδώρ. XI, 62, Πλουτ. Κίμων. III. 9, Ἀριστείδου XX. 4, Θουκυδ. II. 13, Λυσίου — Πολυστρ. 24*).

β) Αἱ ἐπιδόσεις ἦτοί αἱ δωρεαί. Αὗται ἐγένοντο εἴτε εἰς χρήματα εἴτε εἰς εἶδη καὶ δὴ εἰς ἀροχὴν ὅπλων, ἢ σίτου ἢ ἄλλων εἰδῶν. Δὲν εἶχον ἐξαναγκαστικὸν σκοπὸν, ἀλλ' ἀπλῶς διὰ ἐκπρίσματος τοῦ δήμου προσεκαλοῦντο εἰς αὐτοπροαίρετον εἰσφορὰν οἱ πολῖται, οἵτινες μετὰ γενναιοδωρίας ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην (*Ἀριστοτ. Ἠθικ. Νικομ. Α. 2, 11, Πολιτ. Ε. VII, 11, Ἰσοκρ. Ἀεροπαγ. 20, Ἰσαίου — Φιλοκτήμ. 45*).

γ) Εἰσφορά. Αὕτη, κυρίως εἰπεῖν, ἀποτελεῖ φόρον ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου, καὶ δὴ προοδευτικόν. Εἰσῆχθη αὕτη κατὰ τὸ 428, ὅτε (προσδεόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς τὴν πολιορκίαν καὶ αὐτοὶ εἰσενεγκόντες τότε πρῶτον εἰσφορὰν διακόσια τάλαντα. *Θουκυδ. Γ'. 19*), καὶ διερρυθμίσθη ἐπὶ Ναυσινίκου κατὰ τὸ 378, ὅστις ἀφ' ἑνὸς μὲν καθώρισε τὸν φόρον τοῦτον, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀνέθεσε τὴν εἰσπραξίν του εἰς τὰς συμμορίας (περὶ ὧν ἴδε κατωτέρω τοῦ παρόντος σημείωσιν η). Ἡ εἰσφορά κατεβάλλετο οὐ μόνον παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν μετοίκων, ὡς καὶ τῶν ἀστῶν, τῶν ἐχόντων ἀφανῆ περιουσίαν ἢ τοιαύτην ἀκίνητον, εἰς ἃς ὑπήγοντο (αἱ ἐν χρήμασι καὶ σώμασι καὶ σκεύεσι, τὰ ἐπὶ τραπέζῃ καὶ τὰ ἀνακείμενα. *Δημοσθ. Ὀλυμπιοδ. 12, Ἰσαίου Κίμων. 35, κ.λπ.*). Ἡ φορολογητέα περιουσία ὀλιγότροπος τῆς δημοκρατίας ἀνῆρχετο κατὰ τὸν Πλούτωνα (*Β. 62, γ*) εἰς 5.750 τάλαντα, κατὰ δὲ τὸν Δημοσθένη (περὶ συμμοριῶν) εἰς 6.000 τάλαντα, ἐπὶ τῆς περιουσίας ταύτης, προοδευτικῶς, ἦτο βῆσις τοῦ εἰσοδήματος ἐκάστης τάξεως, καθωρίζετο τὸ καταβλητέον ποσόν, ὅπερ ἐποικίλλετο κατὰ τὰς περιστάσεις, ἀπὸ 1 - 10 τοῖς ο)ο (ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος). Ὁ φορολογούμενος, ἐὰν ἐνόμιζεν ὅτι ἀδίκως κατετάχθη εἰς τὸν φορολογικὸν κατάλογον, καὶ ὅτι ἄλλος ἰδιώτης, ὀλιγώτερον φορολογηθεὶς αὐτοῦ, ἦτο πλουσιώτερος τούτου, ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀντίδοσιν (ἴδε κατωτέρω σημείωσιν θ'). Πάντες οἱ Ἀθηναῖοι, ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὑπεχρεοῦντο εἰς τὴν καταβολὴν (*Δημοσθ. Λεπτίν. 18*), ὁ δὲ τυχὸν ἀρνούμενος νὰ πληρώσῃ τὸ βαρὺν αὐτὸν ποσόν, ὑφίστατο τὰς συνεπείας τῆς δημεύσεως τῆς περιουσίας του, χωρὶς νὰ ὑπόκηται ὅμως εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἀτιμίας (*Δημοσθ. Τιμοκρ. 169, Ἀριστοκρ. 209*). Τὴν φροντίδα τῆς εἰσπράξεως εἶχον οἱ στρατηγοὶ ἐν καιρῷ πολέμου (ἴδε θέματος 476 σημείωσιν). Ἰδε πλείονα εἰς Α. Ἀνδρεάδου, *Δημοσία Οἰκονομία*, σελ. 283 ἐπ.

δ) Ἡ χορηγία. Ἀνῆκεν αὕτη εἰς τὰς ἐγκυκλίους λειτουργίας, εἰς ἃς καταλέγονται ἡ Γυμνασιαρχία, ἡ Λαμπαδαρχία, ἡ Ἀρχιθεωρία καὶ ἡ Ἐστίαις, καὶ εἰς ἃς μετεῖχον μόνον οἱ ἔχοντες πρόσδοτον τουλάχιστον τριῶν τάλαντων (*Ἰσαίου — Πύρρου 80, Δημοσθ. Ἀφόβ. 62*). Διὰ τὴν Χορηγίαν, ἐκάστη φυλὴ ἐξέλεγεν ἓνα διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ἐκ τῶν πλουσιωτέρων (*Ἀνδοκίδ. Μυστηρ. 132*), καὶ ἐκλήρουν ἓνα αὐλητὴν καὶ διδάσκαλον πρὸ πάσης ἐορτῆς ὁ Ἐπώνυμος Ἀρχὼν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τὰ Μεγάλια Διονύσια, ὁ Βασιλεὺς διὰ τὰ Ἀθήνια, καὶ οἱ Ἀθλοθέται διὰ τὰ Παναθήνια, (*Δημοσθ. Μειδ. 13*). Ὁ ἐκλεγείς χορηγὸς ἐξέλεγε μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων τοὺς χορευτάς, τοὺς ὁποίους, ἰδίαις δαπάναις, ἐνεκαθίστα εἰς κατάλληλον διδασκαλεῖον (*Ἀντιφῶντος — Χορευτ. 11*), καὶ ἔτρεφε, διαρκούσης τῆς διδασκαλίας (*Ξενοφ. Πολ. Ἀθην. Α'. 13, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 1154, Ἀντιφῶντος — Χορευτ. 13 ἐπ., Πολυδ. Θ. 41*). Αἱ δαπάναι τῆς χορηγίας ἦσαν βαρύνταται, ἐκυμαίνοντο μεταξὺ 300 - 5.000 δραχμῶν (*Λυσίου —*

Δωροδοκ. 1 - 4). Ἐπὶ χοροῦ παίδων ὁ χορηγὸς ἔδει νὰ ἔχη ἡλικίαν μείζονα τῶν 40 ἐτῶν (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 11, Ἰσαίου — Φιλοκτ. 60).

ε) Ἡ Γυμνασιαρχία. Οἱ Γυμνασιάρχαι ἐξελέγοντο ὥς καὶ οἱ χορηγοί, ὑποχρέωσις δὲ τούτων ἦτο νὰ ἐπιμελῶνται τοὺς γυμνικούς ἀγῶνας, νὰ εὐπρεπίζουσιν τὰς παλαιίστρας, νὰ δαπανῶσι διὰ τὴν ἀσκήσιν καὶ διατροφὴν τῶν ἀθλητῶν, νὰ δαπανῶσιν ἐπίσης διὰ τὴν λαμπαδιδορομίαν, γενομένην δι' ἵπποδρομίας κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας, καθ' ἣν ἡττάτο ἐκεῖνος οὗτινος ἐσβέσθη ἡ λαμπὰς πρότερον (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 5, 6, Δημοσθ. Μειδ. ὑπόθεσις, Ἀριστοτ. Πολιτικά Ε. 7. 11).

στ) Ἑστίασις. Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν μεταξὺ τῶν ὁμοφύλων σχέσεων, ἐδημιουργήθη ἡ ἐστίασις, ἥτις ἀποτελεῖ λειτουργίαν, τελουμένην διαδοχικῶς ὑπὸ τῶν εὐπορωτέρων, ὁ παρέχων τὸ φυλετικὸν δεῖπνον ἐκαλεῖτο ἐστιάτωρ (Ἀρποκρατ. λ. ἐστιάτωρ, Δημοσθ. Μειδ. 157, Βοιωτ. ὀνόμ. 7, Ἰσαίου — Πύρρ. 80).

ζ) Τριηραρχία. Ἀφ' ἧς αἱ Ἀθηναί, ἔδωσαν προσοχὴν πρὸς τὴν θάλασσαν, ἡ μὲν Βουλὴ ὑπεχρεώθη νὰ παρέχῃ ἓν πλοῖον ἐτησίως, οἱ δὲ στρατηγοί, ἐν καιρῷ πολέμου, ἐπέβαλλον εἰς τοὺς εὐπορωτέρους τῶν Ἀθηναίων νὰ προσφέρωσιν ἀνὰ ἓν πλοῖον ἕκαστος τούτων ἢ τὸν ἐξοπλισμὸν των, καὶ νὰ ἀναλάβωσιν τὴν δαπάνην τοῦ ἐξοπλισμοῦ τούτου καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου (Δημοσθ. Μειδ. 154, Εὐεργ. Μνησιβ. 29, πρὸς Πάριον 7). Ἡ δαπάνη εἰς ἣν ὑπεβάλλοντο οἱ τριηράρχοι, ἦτο σπουδαία (Ἀνσίον — Ἀπολλοδ. 38, Διογ. 24), διὰ τοῦτο, ἀπηλλάσσοντο τῆς τριηραρχίας οἱ μὴ ἔχοντες εἰσόδημα ἀνώτερον τῶν 80 μνῶν, ἥτοι κεφάλαιον 10 ταλάντων (Ἰσαίου — Φιλοκτ. 60, Δικαιουργ. 36, 41 ἐπ.), ἐπίσης ἀπηλλάσσοντο οἱ Ἐννέα Ἀρχόντες (Δημοσθ. Μειδ. 27), οἱ πρὸς ἔτους λειτουργήσαντες (Ἰσαίου — Ἀπολλοδ. 38), οἱ ἀνήλικοι (Μεσίρις — Διογ. 24), αἱ ἄγαμοι ἐπίκληροι, οἱ ἀδύνατοι, οἱ κληρουχικοὶ καὶ οἱ κοινωνικοὶ (Δημοσθ. Συμμορ. 182, Ἀρποκρατ. 175). Ἡ δαπάνη τῆς τριηραρχίας ἦτο ἐτησία, ἀλλ' ἐκ φιλοτιμίας τινὲς ἐτριηράρχουν ἐπὶ πλείονα χρόνον (Ἰσαίου — Ἀπολλοδ. 38), πάντως ὅμως, οὐδεὶς ἠδύνατο δύο λειτουργίας λειτουργεῖν (Δημοσθ. Ἀπολλοδ. 9). Ἡ ἐκλογή τῶν τριηράρχων βραδύτερον ἀνετέθη εἰς τὰς συμμορίας (ἴδε ἐπομένην σημείωσιν). Διὰ τὴν κακὴν χρῆσιν τῶν παραδιδομένων τριήρων ἐδικάζοντο οἱ τριηράρχοι ἐνώπιον δικαστηρίων, προεδρευομένων ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ. Οἱ ὥς τριηράρχοι καλούμενοι, ἠδύνατο νὰ προστρέξωσιν εἰς τὴν ἀντίδοσιν (ἴδε κατωτέρω σημείωσιν θ), ἐφ' ὅσον ἐνόμιζαν ὅτι οὐχὶ δικαίως κατετάχθησαν εἰς τὴν τριηραρχίαν. — Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη σὺν ἑκατάδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τεσσαράκοντα ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ χρωμένους, (ἥτοι ἀπὸ τὰς συμμορίας ἐξελέγοντο 16 τριηράρχοι, οἵτινες ὑπεχρεοῦντο ἀπὸ τῆς ἡλικίας 25 ἐτῶν μέχρι τῶν 40 νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὰς τριήρεις). Τοὺς τριηράρχους αἰρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα. Ἐὰν δὲ πλειόνων ἢ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημάτων κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἢ λειτουργία ἔστω. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἔστω καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα (Δημοσθ. Στεφ. 106, σελ. 262). — Τοὺς τριηράρχους τοὺς ἐκπλέοντας καὶ τοὺς ἐπιμελητάς τοὺς ἐν συμμορίαις, τοὺς ὀφείλοντας παραλαβεῖν τὰ σκεύη, καθ' ὧν αἱ συμμορίαι συνετάχθησαν καὶ εἰσπράττειν (ἥτοι οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν συμμοριῶν παρελάμβανον τὰ σκεύη, ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῶν). Τὸν ὀφείλοντα τὰ σκεύη τῇ πόλει, ἢ ἀποδιδόναι αὐτά, εἰ δὲ μὴ ἐνέχυρα λήψεσθαι. Τοὺς τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι (Αἰσχίν. Κτησιφ. 19). Τοὺς διαδόχους ἀπιέναι ἐπὶ τὰς ναῦς, ὅταν κατασταθῶσιν. Ἐὰν τις μὴ διαδέξηται τὴν ναὺν ἐν τῷ χρόνῳ τῷ εἰρημένῳ, ἐπιτίμια εἶναι.

497α. *Λιάφοροι ἄλλαι πρόσοδοι.* Ἡ πώλησις κρατικῆς περιουσίας (α), τὰ ἐκ

η) *Συμμορίαί.* Τὸ σύστημα τῆς ἐκλογῆς τῶν διαφόρων λειτουργῶν μεταξύ τῶν εὐπόρων, προσέκρουεν ἐνίοτε εἰς τὸν δίκαιον καταλογισμόν τούτων. Οὗ ἔνεκα, ἐπὶ Ναυσινίκου (377), κατεπερώθησαν αἱ συμμορίαί. Κατὰ ταύτην διωρίζοντο 1.200 συντελεῖς, (Δημοσθ. Μειδ. 155) ἐκ τῶν πλουσιωτέρων πολιτῶν (Ἀρποκρατ. λέξ. συμμορία), ἡλικίας 35 - 40 ἐτῶν, ἀνὰ 120 ἐξ ἐκαστῆς φυλῆς, οἵτινες διηρέθησαν εἰς 20 συμμορίας ἐξ ἐξήκοντα προσώπων ἐκάστης, διατελέσσης ὑπὸ ἐπιμελητὴν (Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησιβ. 21). Αἱ ἄνωτέρω 20 συμμορίαί ὑποδιηρέθησαν εἰς συντελείας, ἐκάστη τῶν ὁποίων, ἀποτελουμένη ἐκ 16 τῶν πολὺ προσώπων, ὑπεχρεοῦτο νὰ διατηρῇ ἀνὰ μίαν τρίτην (Δημοσθ. Στεφ. 261, Μειδ. 154). Ἐὰν ἡ ἀνάγκη τῆς καταρτίσεως τῆς τρίτης ἦτο κατεπείγουσα, οἱ μᾶλλον εὐποροὶ, καὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν συμμοριῶν (Δημοσθ. Πολυκλ. 8) προκατέβαλλον τῇ ἡττον πλουσίᾳ συμμορίᾳ τὴν εἰσφορὰν ἐκάστου, προεισφορὰν καλουμένην (Δημοσθ. Φαίριπ. 3), ἣν καὶ διένειμον ἀκολούθως μεταξύ τῶν ὑποχρέων (Δημοσθ. Μειδ. 155). Οἱ μὴ κεκτημένοι περιουσίαν δέκα ταλάντων, ἥτις ὑπέκειτο εἰς φορολογίαν, ὑπεχρεοῦντο νὰ μετάσχουν εἰς τὰς συντελείας, οὕτω διὰ τῆς συνδρομῆς πλειόνων προσώπων, συνεπληροῦτο τὸ ποσὸν τῶν 10 ταλάντων (Δημοσθ. Στεφ. 262). Ἡ φορολογητέα περιουσία, ἐξηλέγχετο ὑπὸ τῶν δημάρχων καὶ κατεγράφετο ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων (τῶν ἐπιγραφέων ἢ διαγραφέων ἢ ἐκλογέων).

θ) *Ἀντιδόσεις.* Πᾶς πολίτης, κατατασσόμενος εἰς λειτουργίαν τινὰ, τριηραρχίαν ἢ χορηγίαν, ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ ἄλλον, πλουσιώτερον αὐτοῦ, εἴτε ν' ἀναλάβῃ οὗτος τὴν λειτουργίαν, εἴτε νὰ ἀνταλλάξῃ μετ' αὐτοῦ τὴν περιουσίαν τῶν, ὅπως εἴαν ἐγένετο δεξιὰ ἢ ἀνταλλαγῇ, ἢ λειτουργία ἐβάρυνεν αὐτόν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ ἀντιδοσις, εἴχεν ἀντιρρήσεις, ἐπελαμβάνετο τῆς λύσεως τῆς διαφορᾶς συντηρητικῶς ὁ ἀρχαιότερος Ἄρχων, ὅστις ἠρεῦνα τὰς περιουσίας ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, ἔτασσε φύλακας τῶν περιουσιῶν τῶν, ἐξήταζε τοὺς περιουσιακοὺς τίτλους καὶ τὰ ὑπάρχοντα βάρη ἐκατέρου τούτων (Δημοσθ. Φαίριπ. 5 ἐπ.). Μεθ' οὗ, βάσει τῶν τηρηθεισῶν διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν σημειώσεων, ἐκάτερος τῶν ἀμφισβητούντων ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν παρεῖχε ἀκριβῆ καταγραφὴν, τῆς περιουσιακῆς καταστάσεώς του, καὶ ἐκάτερος τούτων ὤμνυνεν ὅτι ἦτο ἀκριβὴς ἡ καταγραφὴ, εἰς ἣν ὅμως δὲν περιελαμβάνετο οἷαδήποτε συμμετοχὴ τούτων εἰς τὰ ἐν Λαυρίῳ ἀργυρεῖα (Δημοσθ. Φαίριπ. 18). Κατὰ τὴν διάρκειαν ταύτην αἱ περιουσίαι ἀμφοτέρων ἐτέλουν ὑπὸ μεσεγγύησιν, μὴ δυνάμεναι ν' ἀπαλλοτριωθῶσι (Δημοσθ. Ἀφόβ. Β' 17, Μειδ. 19 ἐπ.). Ἐὰν παρὰ ταῦτα δὲν ἐπῆρχετο συμφωνία μεταξύ τῶν διαφορομένων, ἡ ὑπόθεσις εἰσήγετο εἰς τὰ δικαστήρια ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ αὐτοῦ Ἀρχοντος ("Ἰδε Δημοσθ. Φαίριπ. προοίμ. καὶ 1 ἐπ., Μειδ. 80).—«...καθ' ἕκαστον ἔτος ποιοῦσι τὰς ἀντιδόσεις». Τὸν εἰς λειτουργίαν τινὰ χειροτονούμενον «... ὑπεξελθεῖν ἐκ τοῦ συντάγματος, εἴ τινα ἐαυτοῦ πλουσιώτερον σχολάζοντα ἐπεδείκνυε. Καὶ εἰ μὲν ὁ προβληθεὶς ὡμολόγει πλουσιώτερος εἶναι, εἰς τοὺς τριακοσίους ἀντικαθίστατο· εἰ δὲ ἡρνεῖτο, τὴν οὐσίαν ἀντεδίδοσαν». Παρασημαίνειν τὰ οἰκήματα τοῦ προβληθέντος. «...τοὺς δ' ἀντιδιδόντας ἀλλήλοις, ὅταν ὁμόσαντες ἀποφαίνωσι τὴν οὐσίαν, προσομνύειν τὸν δε τὸν ὄρκον «ἀποφαίνω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμυτοῦ ὀρθῶς καὶ δικαίως, πλὴν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς ἀργυρεῖσι, ὅσα οἱ νόμοι ἀτελῇ πεποιήκασι». «...τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἂν ὁμόσῃ διδόναι τὴν ἀπόφασιν». «...τῶν ἐν τοῖς ἔργοις οὐδὲν ἀποφαίνειν» (Δημοσθ. Φαίριπ. ὑπόθ., 4 ἐπ.).

497α. α) *Πώλησις περιουσίας τοῦ Κράτους.* Ἦτοι τῶν ἀναθημάτων καὶ ἄλλων κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πώλησιν ἀκινήτων εἰς τὴν πρὸς Ἀλέξανδρον Πη-

τοῦ πλειστηριασμοῦ τέλη (β), αἱ ἐκ μονοπωλείων εἰσπράξεις (γ) καὶ διάφοροι ἄλλοι (δ).

τορικήν. (Β'. 11, 16) ὑποστηρίζεται «εἰ τι τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἡμελημένων ἐστὶ καὶ μήτε πρόσοδον ποιεῖ μήτε τοῖς θεοῖς ἐξαίρετόν ἐστι· λέγω δ' οἷον τόπους τινὰς δημοσίους ἡμελημένους, ἐξ ὧν τοῖς ιδιώταις ἢ πραθέντων ἢ μισθωθέντων πρόσοδος ἂν τις τῇ πόλει γίγνοιτο· κοινότατος γὰρ ὁ τοιοῦτος πόρος ἐστίν» (Ἀνδρεάδου, *Δημοσία Οἰκονομία* σελ. 138).

β) *Τὰ ἐκ πλειστηριασμῶν τέλη.* Πᾶσαι αἱ ἀγοραπωλησίαι καὶ αἱ ἐκ πλειστηριασμῶν, ὑπέκειντο εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ τέλους ἐπωρίων, δι' ἧς ἄλλως ἐπετυγχάνετο ἡ δημοσιότης τῶν πράξεων τούτων (Στοβαίου, *Ἀνθολόγ. ΜΔ'. 22*).

γ) *Αἱ ἐκ μονοπωλίων εἰσπράξεις.* Τῶν πόλεων ἔναι τὸν πόρον τούτων ποιοῦνται, ὅταν ἀπορῶσι χρημάτων, μονοπωλίαν γὰρ τῶν ὀνίων ποιοῦσι (Ἀριστοτ. *Πολιτικά Α'. IV. 6*). Ταῦτα ἐπεβάλλοντο ἐπὶ τοῦ σίτου, τοῦ ἐλαίου, τῶν νομισμάτων, τῆς ἀλιείας καὶ ἄλλων πρώτης ἀνάγκης εἰδῶν.

δ) *Ἐκτακτοὶ φορολογίαι.* Αἱ ὑπέρογκοι δαπάναι εἰς ἃς ὑποβάλλεται τὸ Κράτος, ἀναγκαιῶς συντελοῦσιν εἰς τὴν τοῦ ἐγγχωρίου νομίσματος ὑποτίμησιν, ἥτις ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ κοινόν, ἀνεξαρτήτως φύλου καὶ καταστάσεως, σπεύδει νὰ ἐπενδύσῃ τὰς οἰκονομίας του εἰς ὑγιὲς νόμισμα. Αἱ τοιαῦται οἰκονομικαὶ δυσπραγίαι δὲν ἦσαν ἄγνωστοι εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Πάντες οἱ λαοὶ ἐδοκίμασαν αὐτὰς, ἀναγκασμένους μάλιστα ὑπὸ λιμοῦ, ἀλλὰ κατάρθωσαν νὰ τὰς παρακάμψουν, ἐφαρμόζοντας διάφορα ἐκτακτὰ οἰκονομικὰ μέτρα, ὧν πλεῖστα ἀπαριθμεῖ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς *Οἰκονομικοῖς* τοῦ (1346 ἐπ.). Βάσεις τῶν μέτρων τούτων εἶναι αἱ ἀκόλουθοι. — I. *Ἡ ἀνάπτυξις τῶν προσόδων.* Κύριον μέσον πρὸς αὐξήσιν τῶν προσόδων ἀποτελεῖ ἡ ἀνάπτυξις τῶν πόρων, ἥτις συνετελέσθη διὰ τῶν ἐξῆς μέσων. 1) *Διὰ τῆς διαθέσεως τῶν κτημάτων τοῦ δημοσίου* (Βούλονται δὲ δεηθέντες χρημάτων, τὰ τεμένη τὰ δημόσια ἀπέδοντο, τὰ μὲν κάρπιμα χρόνον τινά, τὰ δὲ ἄκαρπα ἀενάως κ.λπ., Ἀριστοτ. *Οἰκ. 1346, 10*). — 2) *Διὰ τῆς φορολογίας, ἥτις ἐπεβλήθη:* α) ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων (νόμου ὄντος ἐν Βαβυλωνίᾳ δεκάτην εἶναι τῶν εἰσαγομένων, Ἀριστοτ. *Οἰκ. 1352, 25*). — β) *Διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς τιμῆς τῶν ἐγγχωρίων προϊόντων* (Λαμψακηνοί.... ὄντος μεδίμνου τῶν ἀλφίτων τετραδράχμου, προσέταξαν τοῖς ἀγοραίοις πωλεῖν ἐξάδραχμον, καὶ τοῦ ἐλαίου τὸν χοᾶ ὄντα δραχμῶν (τριῶν), τεττάρων καὶ τριωβόλου, τοῦ τε οἴνου καὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. τὴν μὲν οὖν ἀρχαίαν τιμὴν ἐλάμβανεν ὁ ιδιώτης, τὸ δὲ πλεόν ἡ πόλις, καὶ εὐπόρησε χρημάτων, Ἀριστοτ. *Οἰκ. 1347, 30*). — γ) *Διὰ τῆς φορολογίας τῆς περιουσίας τῶν ιδιωτῶν* (ἐξ ἧς ἀπογραφείσης, ἔλαβε τὸ δέκατον ὁ Κύψελος ὁ Κορίνθιος, ἐὰν δέ τις τῶν πολιτῶν δὲν εἶχε περιουσίαν, τὸ σῶμα αὐτοῦ διμναῖον τιμήσασθαι, Ἀριστοτ. αὐτόθι 1346, 5 καὶ 1347, 20). Καταστήσας οὕτω γενικὴν καὶ ὁμοιόμορφον τὴν φορολογίαν, ἀρχὴν, ἣν καθιέρωσεν ὁ Σόλων (ἀτελῇ μηδένα εἶναι), καὶ υἱοθέτησε τὸ Ρωμ. δίκαιον (Βασιλ. 54, 5, 9 καὶ 15, r. 1, 3 K. 10, 46 κ.λπ.). — 3) *Διὰ τοῦ καταναγκαστικοῦ δανείου,* ὅπερ ἐπεβλήθη εἰς τὰς πλουσίας τάξεις (Μέμωνων Ρόδιος κυριεύσας Λαμψάκου, δεηθεὶς χρημάτων ἐπέγραψε τοῖς πλουσιωτάτοις αὐτῶν πλῆθος τι ἀργυρίου, Ἀριστοτ. αὐτόθι, 1347, 35 καὶ 1351). — 4) *Δι' ἀκυρώσεως τοῦ νομίσματος ἢ μειώσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ* (Ἀριστοτ. *Οἰκ. 1347, 5*), καὶ ἐκδόσεως ἐτέρου σιδηροῦ (1348, 25), ἢ ἐκ κασσιτέρου (1349, 30), ἢ ἐκ χαλκοῦ ἀντὶ ἀργύρου, (1350, 25), ἢ τέλος διὰ διπλασιασμοῦ τῆς ἀξίας αὐτοῦ (ἐπικρόψας χαρακτῆρα ἐξέδωκε τὴν δραχμὴν δύο δυνάμενὴν δραχμᾶς Ἀριστοτ. *Οἰκ. 1349*).

38.— 5) Καὶ δι' ἄλλων μέσων, οὕτω· α) Διὰ τῆς κηρύξεως ὡς δημοσίων τῶν πρὸς τὰς ὁδοὺς εὐρισκόμενοι θυρῶν, καὶ πωλήσεως αὐτῶν εἰς τοὺς τέως ἰδιοκτητίας ('Ιππίας [ὁ] Ἀθηναῖος τὰ ὑπερέχοντα τῶν ὑπερώων εἰς τὰς δημοσίας ὁδοὺς καὶ τοὺς ἀναβαθμούς καὶ τὰ προφράγματα καὶ τὰς θύρας τῶν ἀνοιγομένων ἔξω ἐπώλησεν· ὠνοῦντο οὖν ὧν ἦν τὰ κτήματα, καὶ συνελέγη χρήματα οὕτω συχνὰ Ἀριστοτ. Οἰκ. 1347. 5).— β) Διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς χρήσεως κοσμημάτων ('Εφέσιοι δεθέντες χρημάτων νόμον ἔθεντο μὴ φορεῖν χρυσὸν τὰς γυναῖκας, ὅσον δὲ νῦν ἔχουσι δανεῖσαι τῇ πόλει, 1349. 15).— γ) Διὰ τῆς ἀποκοπῆς ἐνὸς μισθοῦ (Κλεομένης.... παραλλάξας ἓνα μῆνα παρὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀφῆρει μισθὸν αἰεὶ μηνός, 1353. 1· ἐν ᾧ οἱ Λακεδαιμόνιοι Σαμίων δεθέντων χρήματα αὐτοῖς εἰς τὴν κάθοδον δοῦναι, ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ ὑποζύγια νηστεῦσαι, 1347. 15). — δ) Καθωρίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἐφεσίων διὰ νόμου τοῦ 84 π. Χ. διάφοροι περιορισμοὶ τῶν ἐνυποθήκων δανείων, λόγῳ τῶν ἐπενεχθεισῶν ἐν γένει ζημιῶν ἐκ τῶν τότε πολέμων αὐτῶν. — 6) Διὰ τῆς συγκεντρώσεως εἰς μίαν Τράπεζαν πάσης νομισματικῆς ἐνεργείας (οἱ Βυζάντιοι τῶν τε νομισμάτων τὴν καταλλαχὴν ἀπέδοντο μιᾷ τραπεζῇ· ἐτέρῳ δὲ οὐκ ἦν οὐθενὶ οὔτε ἀποδόσθαι ἐτέρῳ οὔτε πρίασθαι παρ' ἐτέρου· αἱ δὲ μὴ, στέρησις ἦν, 1346. 24). Ἀναλόγους, ἀλλ' ἐπὶ ἄλλων βάσεων, συστάσεις περὶ αὐξήσεως τῶν πόρων, ποιεῖται ὁ Ξενοφῶν ἐν τῇ περὶ Πόρων καὶ Προσόδων μελέτῃ του, ἐνθα, πρῶτος οὗτος, ομιλεῖ περὶ τῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἤδη εὐδακμύουσης ἐν Ἑλβετία καὶ Ἰταλίᾳ βιομηχανίας τῶν Σέκων. — II. Προστασία τῆς παραγωγῆς. Ἐτερον μέσον δι' οὗ αὐξάνονται οἱ πόροι εἶναι ἡ προστασία τῆς παραγωγῆς, οὕτω· α) Ἀπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ἡ σφαγὴ προβάτου ἐλάσσονος τοῦ ἐνὸς ἔτους (μὴ σφάζειν πρόβατον ἄπεκτον ἢ ἄτοκον ('Ανδροτίων παρ' Ἀθηναίῳ, ἡ θήλειος Ἐ. Αριστοτ. Οἰκ. 1349. 14). Ἀπηγορεύθη ἐπίσης ἡ θυσία ἢ ἡ σφαγὴ βοῦς (βοῦν ἀρότην μὴ θύειν) καὶ (βοῦς μὴ καταθύεσθαι, νόμοι Σόλωνος), καὶ ἐδόθη ἀμοιβὴ εἰς τοὺς φονεύοντας λύκον (λύκον δὲ τῷ κομίσαντι πέντε δραχμὰς ἔδωκε λυκιδέα δὲ μίαν, ὧν φησιν ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος, τὸ μὲν βοῦς εἶναι, τὸ δὲ πρόβατον τιμὴν, Πλουτ. Σόλων 23.25). Ταῦτόν καὶ ἐν τῷ ρωμ. δικ., ν. 1 § 10 Π. 9. 1, ἐν Βασιλ. 60. 2-1.— β) Ἀπηγορεύθη ἡ ἐκκοπὴ ἐλαίας ('Εάν τις ἐλαίαν Ἀθήνησιν ἐξορύττῃ ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ ἑκατὸν δραχμὰς τῆς ἐλαίας ἐκάστης). Ὁ νόμος οὗτος παρελήφθη καὶ ἐν τῷ ρωμ. δικ., ἐπεξετάθη δὲ ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου καὶ εἰς τὰς κυπαρίσσους καὶ πλατάνους (ν. 1, 2 Κ. 11. 78. ἴδε καὶ Π. 47. 7 καὶ 43. 27, ἐν Βασιλ. 60. 2 - 1). — γ) Ἀπηγορεύθη ἡ ἐξαγωγή τῶν διὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς χώρας χρησίμων προϊόντων, πλὴν τοῦ ἐν ὑπερπαραγωγῇ ἐλαίου (ἐλαιον μόνον ἐξάγειν, ἄλλα δὲ μὴ· καὶ κατὰ τῶν ἐξαγόντων ἀρὰς πρὸς τὸν Ἀρχοντα ποιεῖσθαι, ἢ ἐκτίνειν αὐτὸν ἑκατὸν δραχμὰς εἰς τὸ δημόσιον). Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη τοῦ Σόλωνος, εἰς ἣν περιελήφθησαν τὰ διὰ τὰς ναυπηγήσεις χρήσιμα (ξύλα, πίσσα καὶ κηρός), πιθανῶς δὲ καὶ τὰ σῦκα, ἐγένετο ἵνα μόνοι ἀπολαύοιεν οἱ κατοικοῦντες τὰ γινόμενα (Σχόλ. εἰς Πλούτον τοῦ Ἀριστοφάνους). Παρεμφερῆς διάταξις ὑπῆρξεν εἰς τὸ ρωμ. δικ. (μηδεὶς εἰς τὸ βαρβαρικὸν ἀπαγέτω οἶνον, ἢ ἐλαιον ἢ γάρον (Βασιλ. 19. 1. 83). Κλεομένης Ἀλεξανδρεὺς Αἰγύπτου σατραπεύων, λιμοῦ γενομένου ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις τόποις σφόδρα, ἐν Αἰγύπτῳ δὲ μετρίως, ἀπέκλεισε τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου. τῶν δὲ ρωμαίων φασκόντων οὐκ ἐδυνήθησθαι τοὺς φόρους ἀποδοῦναι τῷ μὴ ἐξάγεσθαι τὸν σῖτον, ἐξαγωγὴν μὲν ἐποίησε, τέλος δὲ πολὺ τῷ σίτῳ ἐπέβαλεν ('Αριστοτ. Οἰκον. 1352. 15). — δ) Ἐπεδιώχθη ἡ ἀνάπτυξις τῆς καλλιερ- γείας τῆς γῆς ('Ιφικράτης Ἀθηναῖος, Κότυος, συναγαγόντος στρατιώτας, ἐπόρισεν αὐτῷ χρή-

498. *Δαπάναι*. Ὁ δῆμος Ἀθηναίων ἐβαρύνετο διὰ τῶν δαπανῶν, τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς χώρας, ἤτοι τῶν στρατιωτικῶν (α) καὶ τῶν ὀχυρώσεων (β), προσδὲ τῶν διπλωματικῶν (γ), εἰς ἃς προσθετέον καὶ τὰς εἰς τὸ δέον (δ), τῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως (ε), τῶν τῆς ἱερᾶς διοικήσεως (στ), τῶν δημοσίων ἔργων (ζ), τῶν

ματα τρόπον τοιοῦτον. ἐκέλευσε τῶν ἀνθρώπων ὧν ἔρχε προτάξει κατασπεῖραι αὐτῷ γῆν τριῶν μεδίωνων· τούτου δὲ πραχθέντος συνελέγη σίτου πολὺ πλῆθος, Ἀριστοτ. 1351. 18). — ε) Κατεδιώχθη ἡ ἀεργία, καὶ ἐπεβλήθη ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου ἐπὶ Δράκοντος, τῆς ἀτιμίας δὲ ὑπὸ Σόλωνος, καὶ τοῦτο διότι ὡς πολλὰ ἡ σχολὴ ποιεῖ κακά. Καὶ τὸ ρωμ. δικ. ἐπέβαλεν ἐπίσης ποινὰς εἰς τὸν ἄεργον (r. 26 K. 10. 32, καὶ r. 1 K. 11. 26, ἐν Βασιλ. 54. 27. 1).

498. α) *Στρατός*. Αὕτη ἦτο ἡ σημαντικωτέρα δαπάνη, διότι καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης, ἐπὶ Περικλέους, διετηροῦντο 1.600 τοξόται, 1.200 ἵππεῖς, 500 φρουροὶ νεωρείων, καὶ πρὸς τούτοις ἐν τῇ πόλει φρουροὶ 50 (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. XXIV), πλὴν τούτων δὲ καὶ 1.200 Σκῦθαι τοξόται. Κατὰ τὸν Ξενοφῶντα (ἐν Ἰππάρχῳ α. 15) ἡ δαπάνη μόνη τῶν ἱππέων ἀνήρχετο εἰς 40 τάλαντα. Πλὴν τούτων, κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀριστοτέλη (αὐτόθι) ἐπεὶ συνεστήσαντο τὸν πόλεμον ὕστερον, ὀπλῖται μὲν 2.500 καὶ ναῦται 3.000. — Κατὰ ἱκανὸν μέρος ὁ στρατὸς ἦτο ὠνητὸς ἐκμισθοφόρων, οὗ ἕνεκα ἡ συμβολὴ αὐτῶν ἐν τῷ πολέμῳ δὲν ἦτο ἱκανοποιητικὴ (Θουκυδ. VII. 13).

β) *Ὀχυρώσεις*. Λόγω τῆς ταπεινότητος τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῶν κινδύνων, οὓς διέτρεχεν ἐκ τῆς ξηραῖς (Θουκυδ. I. 143, 9), ἀναγκάσθησαν νὰ κατασκευάσουν τὰ μακρὰ τείχη, καὶ νὰ τὰ ὀχυρώσουν, κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τὰς Ἀθήνας νὰ τὰς καταστήσουν σχεδὸν νήσον, καὶ νὰ κατασκευάσουν πολλὰ οἰκοδομήματα καὶ νεωστούς (Ἰσοκράτ. Ἀεροπαγίτ. 27).

γ) *Διπλωματικά*. Ἦτοι αἱ δαπάναι, αἵτινες ἐγένοντο εἰς ἀποστολάς πρέσβεων (ἐφοδίου ἢ πορείου) πρὸς ξένας χώρας, αἵτινες ἦσαν συχνόταται καὶ δαπανηρόταται (Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 66, Δημοσθ. Παραπρεσβ. 19. 158).

δ) *Εἰς τὸ δέον*. Ἦτοι αἱ μυστικαὶ δαπάναι, αἵτινες ἐχορηγοῦντο πρὸς ξένα κράτη ἢ πρὸς ἐξαγοράν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν, χωρὶς νὰ κατονομάζωνται, οὐδὲ νὰ παρέχωνται ἐξηγήσεις εἰς τὴν Βουλὴν «Περικλέους ἐν τῷ τῆς στρατηγίας ἀπολογισμῷ δέκα τάλαντων ἀνάλωμα γράψαντος ἀνηλωμένων εἰς τὸ δέον ὁ δῆμος ἀπεδέξατο μὴ πολυπραγμονήσας μηδ' ἐλέγξας τὸ ἀπόρρητον» (Πλουτ. Περικλ. 23, Ἀριστοφ. Νεφέλ. 858 - 9).

ε) *Ἐκπαίδευσις*. Ἡ δωρεὰν ἐκπαίδευσις ἀπαντᾶται εἰς μικρὰς πολιτείας (Πλουτ. Θεμιστοκλ. X, Διοδώρ. Σικελ. XII. 12), συνιστᾶται δὲ ὡς ὑποχρεωτικὴ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων (Πλάτων. Νόμοι 804.), ἀλλ' ἐν Ἀθήναις, αἱ δαπάναι δι' αὐτὴν περιορίζοντο εἰς τὴν ἱδρυσιν καλλιτεχνικῶν ἔργων καὶ εἰς τὴν τακτικὴν διδασκαλίαν δραματικῶν ἔργων. Ἡ περαιτέρω ἐκπαίδευσις συνετελεῖτο διὰ τῶν μορφωμένων δούλων καὶ μετοίκων.

στ) *Ἱερὰ διοικήσεις*. Οὐδεμία ἐλληνικὴ πόλις δὲν εἶχε τόσας ἐορτάς, ὅσας εἶχον αἱ Ἀθῆναι (Ξενοφ. Ἀθην. Πολ. III. 2, Πλάτων. Ἀλκιβιάδ. β. XII, Ἀριστοφ. Σφῆκ. 663), ἦσαν δὲ αὗται δαπανηρόταται (Ἰσοκράτ. Ἀεροπαγ. ια), ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ ἀπορροφῶν μέγα μέρος τῶν δημοσίων εἰσπράξεων. Εἰς ταύτας περιλαμβάνονται τὰ Παναθήναια, τὰ Διονύσια κ.λπ., οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες, οἱ ἐν Νεμέᾳ, Δήλῳ κ.λπ., οἱ γυμνικοὶ, οἱ δραματικοὶ καὶ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ὅμως συνέβαλλον εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς κοινωνίας.

ζ) *Δημόσια ἔργα*. Τὴν ἑλλειψιν τῶν στοιχειωδῶν δημοσίων ἔργων, ἐν οἷς ὕδραγωγείων

πρὸς ἀνακούφισιν ὠρισμένων τάξεων καὶ τῶν ἀπόρων πολιτῶν, οἷαι, διὰ τὴν εἰσάγκειαν τοῦ σίτου (η), διὰ τὴν διατροφήν ὀρφανῶν (θ), ἢ τῶν ἀδυνάτων (ι), διὰ τὴν σίτησιν (ια), διὰ τὰς κρεονομίας (ιβ), διὰ τὴν προίκισιν θυγατέρων ἐπιφανῶν

(Θουκυδ. II. 48. 2 καὶ III. 87) καὶ ἄλλων, ἀνεπλήρωσεν ὁ Περικλῆς, ὅστις προέβη εἰς τὸν καλλισμὸν τῆς πόλεως, ὅχι διὰ τὴν καλλωπίσιν αὐτὴν ὡς ἀλαζόνα γυναῖκα (Πλουτ. Περικλ. XII), ἀλλὰ διὰ τὴν δώσιν ἐργασίαν εἰς τοὺς πάσχοντας θῆτας τῆς ἐποχῆς του, καὶ πρὸς τοῦτο ἐχρησιμοποίησε πᾶν ἀντικείμενον πολύτιμον (Πλουτ. Περικλ. XII), καὶ κατώρθωσεν ὥστε τὴν προκαλέσθαι τὴν συρροὴν πολλῶν ξένων ἐν Ἀθήναις, διὰ τῆς συρροῆς τῶν ὁποίων ἐκέρδιζαν πολλὰ οἱ πολῖται, καὶ ἐκορυφοῦτο ἡ αἴγλη τῆς πόλεως (Ξενοφ. Ἀθην. Πολιτ. I. 18), ὡς ἐπιγραμμίζει ὁ ποιητὴς Λύσιππος, εἰ μὴ Ἀθήνας τεθέασαι, στέλεχος εἴ· εἰ δὲ τεθέασαι μὴ τεθήρευσαι δ' ὄνος· εἰ δ' εὐαρεστῶν ἀποτρέχεις, κανθήλιος). Ταῦτα δὲ κατ' ἀντίθεσιν τῶν ιδιωτικῶν οἰκιῶν, αἵτινες ἦσαν λιταὶ καὶ μέτριαι (Δημοσθ. Συντάξ. 29).

η) Σιτάγκεια. Ἡ πτωχότης τοῦ Ἀττικοῦ ἐδάφους, ἀνέκαθεν ὑπῆρξεν ἀφορμὴ, ὥστε νὰ καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἐξωθεν εἰσαγωγή σίτου (Δημοσθ. Στεφάν. 87, Θουκυδ. Α. 2), δεδομένου ὅτι ἐναντι παραγωγῆς 400.000 μεδίμων, εἰσάγοντο ἐν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἕτεροι 800.000 μέδιμοι (Δημοσθ. Λεπτίν. 31. 2), ἐντεῦθεν, ἀφ' ἑνὸς κατεβλήθη προσπάθεια ὅπως διὰ συνθηκῶν ἐξασφαλισθῇ ἡ εἰσαγωγή ξένου σίτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ θεσπισθῶσιν εἰδικοί περιορισμοὶ καὶ περὶ τὴν εἰσαγωγὴν (διότι εἰς οὐδένα τῶν Ἀθηναίων ἐπετρέπετο νὰ μεταφέρῃ σῖτον ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, ἢ νὰ συνάψῃ ναυτοδάνειον εἰς σιτοφόρα πλοῖα κομίζοντα σῖτον ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν), καὶ περὶ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ (διότι ἐκ τοῦ μεταφερομένου σίτου εἰς Πειραιᾶ μόνον τὸ 1)3 διετίθετο εἰς τοῦτον, τὰ δὲ 2)3 ἔδει νὰ ἐδίδοντο εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ διότι δὲν ἐπετρέπετο εἰς οὐδένα πολίτην νὰ ἀγοράζῃ πέραν τῶν 50 φορμῶν). Ἀλλὰ πλὴν τῶν μέτρων τούτων, καὶ ὅταν ὑπῆρχον ἐκτακτοὶ περιστάσεις, εἴτε προσεκαλοῦντο οἱ βασιλεῖς σιτοφόρων χωρῶν νὰ προβοῦν εἰς δωρεάς, εἴτε ἀπεφασίζετο ἡ διανομὴ σίτου εἰς τιμὴν ἥσσονα τῆς πραγματικῆς, εἴτε καὶ διενέμετο οὗτος δωρεάν.

θ) Διατροφή τῶν ἐκ πολέμου ὀρφανῶν. (Διογ. Λαέρτ. Α. 54, Διοδ. Σικελιώτ. XX. 84, Αἰσχίν. Κτησιφ. 154, Ἰσοκράτ. Συμμαχ. 29).

ι) Ἀδύνατοι. (Πλουτ. Σόλων 31.—Ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν τοῦ 11 θέματος καὶ θέμα 438).

ια) Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 443.

ιβ) Κρεονομίαι. Ἦτοι τὰ ἐκ τῶν θυομένων ζώων κρέατα. — Θυσίας δὲ καὶ ἱερὰ καὶ ἐορτάς καὶ τεμένη γνοῦς ὁ δῆμος ὅτι οὐχ οἷόν τέ ἐστὶν ἐκάστῳ τῶν πενήτων θύειν καὶ εὐωχεῖσθαι καὶ κτᾶσθαι ἱερὰ καὶ πόλιν οἰκεῖν καλὴν καὶ μεγάλην, ἐξεῦρεν ὅτῳ τρόπῳ ἔσται ταῦτα. θύουσιν οὖν δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἱερεῖα πολλά· ἔστι δὲ ὁ δῆμος ὁ εὐωχούμενος καὶ διαλαγχάνων τὰ ἱερεῖα (Ξενοφ. Ἀθην. Πολιτ. II. 9).

ιγ) Προίκισις θυγατέρων ἐπιφανῶν. Ἴδε ἀνωτέρω θέμα 438.

ιδ) Μισθοί. Κατὰ τὴν Ἀθηναίων Πολιτείαν τοῦ Ἀριστοτέλους (XXIV) οἱ μισθοδοτούμενοι ἀνῆρχοντο περίπου εἰς 20.000 (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν λαμβανόντων ἐκκλησιαστικὸν μισθόν). Μολονότι ὁ ἀριθμὸς τῶν μισθοδοτουμένων ἦτο μέγας καὶ δυσανάλογος πρὸς τὴν χώραν, ἐδικαιολογεῖτο ἐν τοσούτῳ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι δὲν ὑπῆρχον ἄλλαι πρόσοδοι ἐν Ἀθήναις, οὐδ' ἦτο δυνατόν νὰ δημιουργῶνται δημόσια κτήρια, ἢ ἀνοικοδόμησις τῶν ὁποίων θὰ ἀνεκού-

ἀπόρων ἀνδρῶν (ιγ), διὰ τὰς δαπάνας μισθῶν (ιδ), ἐν αἷς τοῦ βουλευτικοῦ (ιε), τοῦ δικαστικοῦ (ιστ) καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ (ιζ), καὶ τέλος διὰ τὰς δαπάνας τοῦ θεωρικοῦ (ιη).

498α. *Περιορισμός τῶν δαπανῶν.* Ἀλλ' οὔτε ἡ ἀνάπτυξις τῶν προσόδων, οὔτε ἡ προστασία τῆς παραγωγῆς θὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ δημοσίου ταμείου ἐὰν ἐκ παραλλήλου δὲν περιορισθοῦν αἱ δαπάναι καὶ δὲν καταργηθῶσιν αἱ μὴ ἀπαραίτητοι.

φιζε πολὺν πληθυσμόν, οὔτε ἄλλως ἐδικαιολογεῖτο νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας ὁ πολίτης εἰς τὸ Κράτος δωρεάν, στερούμενος πάσης ἀνέσεως. Καὶ ὁ μὲν Ἀριστοφάνης (*Ἰππῆς* 797 ἐπ. καὶ 1349 ἐπ. καὶ *Σφήκες* 303 - 6), ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ μισθοδοσία ἀποτελεῖ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην, ἐνῶ ὁ Πλάτων (*Γοργίας* 515 ε) διατείνεται ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν μισθῶν κατέστησαν ἀργοί, δειλοί, λάλοι καὶ φυλάργυροι, καὶ πρὸ παντὸς φιλόδικοι (*Ξενοφ. Ἀπομνημον. Γ'. 5. 16, Λουκιανοῦ Ἰκαρομένειππος* 16, *Θουκυδ. Α. 77*).

ιε) *Βουλευτικός.* Ἀντὶ δραχμῆς ὠρίσθη εἰς πέντε ὀβολοὺς ἐκάστῳ (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. 2, ἴδε καὶ θέμα 444*).

ιστ) *Δικαστικός.* Οὗτος ἐν ἀρχῇ ἦτο εἰς ὀβολὸν καὶ διώβολον (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 27. 3, Πλουτ. Περικλ. IX*), ἀλλ' ἐπὶ Κλεόνης ἀνέβη εἰς τρεῖς ὀβολοὺς (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. 2, ἴδε καὶ θέμα 444*).

ιζ) *Βουλευτικός.* Πρῶτον μὲν Ἀγύρριος ὀβολὸν ἐπόρευεν, μετὰ δὲ οὗτον Πρακλείδης ὁ Κλαζομένος ὁ βραδύτερος ἐπικαλούμενος διώβολον, πάλιν δ' Ἀγύρριος τριώβολον (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 41. 3*), βραδύτερον ἀνῆλθε διὰ αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐκκλησίαν εἰς 9 ὀβολοὺς, ἧτοι 1 καὶ 1)2 δραχμὴν, διὰ δὲ τὰς λοιπὰς εἰς 1 δραχμὴν (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 62. 2*).

ιη) *Θεωρικός.* Τὸ θεωρικὸν εἶχε σκοπὸν νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς ἀπόρους τὴν ἀξίαν τοῦ εἰσιτηρίου τοῦ θεάτρου Διονύσου. Εἰσῆχθη πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Περικλέους (*Πλουτ. Περικλ. IX*). Ἀπετελεῖτο ἐξ ἑνὸς διωβόλου. Βραδύτερον ἐπεξετάθη ἡ παροχὴ τοῦ εἰς πάντα τὰ θεάματα καὶ ἐορτάς, καὶ βραδύτερον ἔτι διὰ νὰ ἐμπλουτισθῇ τὸ ταμεῖον τοῦτο, καθιερώθη ἡ ἀρχὴ ὅπως πάντα τὰ περισσεύματα δίδονται διὰ τὸ θεωρικόν, ἐπὶ τῇ προόψει ὅτι τοῦτο μικρὸν κατὰ μικρὸν θὰ διενέμετο μεταξὺ τῶν πολιτῶν. Κακίζων ὁ Ἀριστοτέλης τὰς προθέσεις ταύτας, δογματίζει «ἔτι δ' ἡ πονηρία τῶν ἀνθρώπων ἀπληστον, καὶ τὸ πρῶτον μὲν ἱκανὸν διωβολία μόνον, ὅταν δὲ τοῦτ' ᾖ πάτριον, αἰεὶ δέονται τοῦ πλείονος εἰς ἀπειρον ἔλθωσι» (*Πολιτ. Β'. 4. 11*), καὶ ἔτι περὶ αὐτῶν. «Τὰ γὰρ περιόντα νέμουσιν (οἱ δημαγωγοί)· λαμβάνουσι δ' ἅμα, καὶ πάλιν δέονται τῶν αὐτῶν· ὁ τετρημένος γὰρ ἐστὶ πίθος ἡ τοιαύτη βοήθεια τοῖς ἀπόροις» (*Πολιτ. Ζ. 111. 4*). Βάσει τῶν προθέσεων τούτων ὁ Εὐβούλος ἔθεσε νόμον, καθ' ὃν ἐτιμωρεῖτο πᾶς ὑποβάλλων νόμον δι' οὗ θὰ ἐζητεῖτο ἡ χρησιμοποίησις τῶν θεωρικῶν ὡς στρατιωτικῶν, διὰ τοιαύτην δὲ παράβασιν ἐτιμωρήθη ὁ Ἀπολλόδορος (*Δημοσθ. Νεαίρ. 5 ἐπ., Αἰσχίν. Κτησιφ. 57*). Παρὰ ταῦτα βραδύτερον ὁ Δημοσθένης ἐπέτυχε τὴν ἵδρυσιν ταμείου στρατιωτικῶν, εἰς ὃ συνεκεντρώθησαν τὰ περισσεύματα (ἴδε *Δημοσθ. Φιλίππ. Α. 40*), ὑπερ καὶ ἰσχυσε μέχρι τοῦ Ἀριστοτέλους (*Πολ. Ἀθ. 43, 47*).

498α. Ἐτι δὲ καὶ τὰς δαπάνας τῆς πόλεως ἀπάσας, ὅπως εἰ τις περίεργος ἀφαιρεθῇ καὶ εἰ τις μείζων, ἐλάττων γένηται· οὐ γὰρ μόνον πρὸς τὰ ὑπάρχοντα προστιθέντες πλουσιώτεροι γίνον-

499. Ἐκμίσθωσις δημοσίων προσόδων. Τὰ πλεῖστα τῶν δημοσίων τελῶν ἐκμισθοῦντο ὑπὸ πολιτῶν ἢ ἐταιριῶν διὰ τῶν πωλητῶν, ἐνεργούντων ὡς ἀντιπροσώπων τῆς ἐφορίας τῆς Βουλῆς. Οἱ Τελῶναι, ὡς εἴρηται, ἐξηροῦντο τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, εἶχον δὲ συνήθως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ των εἰσπράκτορας, ἐκλογεῖς καλουμένους.

500. Τοὺς τὰ τέλη ὠνούμενους, εἰ μὴ καταβάλοιεν τὰ χρήματα ἕως τῆς ἐννάτης ρυτανείας, τὰ διπλᾶ καταβαλεῖν.

501. Τὴν οὐσίαν δημοσίαν εἶναι, ὅς ἂν ἐγγυησάμενός τι τῶν τῆς πόλεως, μὴ ἀποδῶ τὴν ἐγγύην.

502. Ἐπεγγυᾶν δ' ἐπιорκήσαντα τὸν Ἀπόλλω, δεδιότα δὲ δίκης ἕνεκα δρασκάζειν.

503. Ἀποταμίευσις δημοσίου θησαυροῦ. Χίλια τάλαντα κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐξαίρετα εἶναι τῷ δήμῳ καὶ μὴ ἀναλοῦν. Ἦν δέ τις εἶπη ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα εἰς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηῖτα στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει, καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν εἶναι.

504. Θανάτῳ ζημιοῦσθαι, εἴ τις ἐπιχειρῇ μετακινῆσαι τὰ θεωρικὰ στρατιωτικά.

505. Ὅποτεν πόλεμος ᾗ, τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικά εἶναι.

στ'. Οἰκονομικαὶ ὑπηρεσίαι

506. Ταμίαι. Οὗτοι ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Λαοῦ (α), μεταξὺ τῶν πεντακοσιομεδίμων (β), δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπηρετήσουν πέραν τῶν πέντε ἐτῶν (γ). Πλὴν τούτων

ταί, ἀλλὰ καὶ ἀφαιροῦντες τῶν δαπανημάτων (Ἀριστοτ. *Ρητορ. Α. 4*, σελ. 1359β). — Διατριβὴ Ἰω. Α. Ζέπου ἐν *Δικαιοσύνῃ Α'*. (1932) σελ. 79 ἐπ.

499. Ἴδε σημ. η' θέματος 494, θέμα 487 καὶ 507.

500. Δημοσθ. *Τιμοκρ.* 82 ἐπ., κατ' Ἀριστοτ. *Α. ὑπόθ.*

501. Ἐδημεύοντο τὰ κτήματα τοῦ ὀφειλέτου τοῦ δημοσίου, ἐφ' ὅσον δὲν παρεῖχεν ἐγγυητάς.

502. Τούτων τὸ μὲν ἐπιорκήσαντα ὁμόσαντά ἐστι, τὸ δὲ δρασκάζειν, ὃ νῦν ἀποδιδράσκειν ὀνομάζομεν (*Λυσίου — Θεομν. 17*). Λεύκων τις γεωργὸς μέλιτος ἀσκούς εἰς φορμὸν ἐμβαλὼν, ἐκόμιζεν Ἀθήναζε· κριθὰς οὖν τοῖς φορμοῖς ἐμβαλὼν, ὡς ὑπὲρ κριθῶν ὀλίγον εἰσπραχθησόμενον τέλος, τοῦ δὲ ὄνου πεσόντος, οἱ Τελῶναι βοηθῆσαι βουλόμενοι, ἔμαθον ὅτι μέλι ἐστὶ καὶ ἀπηνέγκαντο αὐτὸ ὡς ἀτελώνητον (*Ζηρόβιος*).

503. Ταῦτὸν τῷ θέματι 245.

504. Ταῦτὸν τῷ θέματι 246. — Ὁ νόμος οὗτος τοῦ Εὐβούλου ἐτροποποιήθη βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους, ἴδε ἀνωτέρω σημείωσιν 18 τοῦ θέματος 498.

505. Ἴδε ἀνωτέρω σημ. ιη' τοῦ 498 θέματος. — Ἴδε καὶ Δημοσθ. *Νεαίρας 5* ἐπ.

506. α) Ὁ ταμίας ἐστὶν αὐτοῖς (τοῖς βουλευταῖς) κληρωτὸς (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 4). — β) Κελεύει γὰρ κληροῦν τοὺς ταμίας ἐκ πεντακοσιομεδίμων (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 4).

ἐξελέγοντο οἱ Ταμίαι τῶν ἀδυνάτων, οἵτινες ἦσαν κληρωτοὶ (δ), οἱ τῶν Στρατιωτικῶν, οἵτινες ἐχειροτονοῦντο (ε) καὶ εἰσέπραττον τὸ ἀντίτιμον τῶν πωλουμένων μετὰλλων καὶ τελῶν (στ'), καὶ διεχειρίζοντο τὰ τῶν ἄθλων τῶν εἰς τὰ Παναθήναια (ζ), ὁ τῆς Παράλου καὶ νῦν τῆς τοῦ Ἀμμωνος, ὅστις ἐχειροτονεῖτο (η), οἱ δέκα Ταμίαι τῆς Ἀθηνᾶς, οἵτινες ἐκληροῦντο ἀνὰ εἷς ἐκ τῆς φυλῆς ἐκ τῶν πεντακοσιομεδίμων κατὰ τὸν Σόλωνος νόμον (ἔτι γὰρ ὁ νόμος κύριός ἐστιν), ἄρχειν δ' ὁ λαχὼν καὶ πᾶν πένης ἦ, οὗτοι παραλαμβάνουσι τὸ τε ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὰς Νίκας καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ τὰ χρήματα ἐναντίον τῆς βουλῆς. (θ).

507. Ἄλλοι οἰκονομικοὶ λειτουργοί. Δέκα λογισταὶ καὶ εὐθυνοὶ, ἀνὰ εἷς ἐξ ἐκάστης φυλῆς, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τῆς βουλῆς (α), καὶ δύο πάρεδροι, παρ' ἐκάστῳ

λιτ. 8). — γ) Οἱ ταμίαι δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπηρετήσωσι πέραν τῶν πέντε ἐτῶν. (Ἀριστοφ. Ἰππ. 947). — δ) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 4. — ε) Ἀρχει δὲ ὁ λαχὼν, καὶ πᾶν πένης ἦ. (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 47. 1) — στ) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 47. 2. — ζ) Τῆς ποιήσεως τῶν Νικῶν καὶ τῶν ἄθλων (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 49. 3). — η) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 61. 7. — θ) Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 30. 2 καὶ 4. 4. Εἰς τὸν ἐν Ἀκροπόλει ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἦσαν κατατεθειμένα τὰ τῶν Περσῶν λάφυρα, ἐπιτύμβια ἄγαλματα εἰκόνες (Δημοσθ. Τιμοκρ. 129, κατ' Ἀνδροτίων. 71, Ἀριστοφ. Πλοῦτ. 1189). Διὰ ἀλήρου ἐπίσης ἐξελέγοντο καὶ οἱ ταμίαι τῶν λοιπῶν θεῶν, οἵτινες βραδύτερον ἠνέχοντο ἐξαιρέσει τῶν τῆς Ἀθηνᾶς (Δημοσθ. Τιμοκρ. 136). Εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς ἐφυλάττοντο καὶ τὰ χρήματα τῆς πόλεως, τὰ πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς (Θουκυδ. Β. 13). Ἐπίσης μεγάλην δύναμιν εἶχεν ὁ ταμίης τῆς πόλεως (ἐπιστάτης τῆς κοινῆς προσόδου) ὅστις συνήθως ὑπέβαλεν εἰς τὴν βουλήν προτάσεις περὶ νέων προσόδων. Παρὰ τοῖς ταμίαις ἦσαν συμβοητοὶ οἱ πορισταὶ (Δημοσθ. Φιλίππ. Α. 49, 15). Ἰδιαιτέροι Ταμίαι, ὑπῆρχον διὰ τὰ δημόσια ἔργα, διὰ τὰς ἱεράς τριήρεις (Πολυδ. Η. 116 Δημοσθ. Μειδ. 171), διὰ τὰ στρατιωτικὰ χρήματα (Δημοσθ. Χερσον. 101), οἱ δῆμοι καὶ αἱ φυλαί.

507. α) Εὐθυνοὶ — Πάρεδροι. Κληροῦσι δὲ καὶ εὐθύνους ἓνα τῆς φυλῆς ἐκάστης, καὶ παρέδρους δύο τῶν εὐθύνων (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 48. 3 - 5) καὶ κληροῦσιν οἱ βουλευταὶ λογιστὰς δέκα, τοὺς λογιουμένους ταῖς ἀρχαῖς κατὰ τὴν πρυτανείαν ἐκάστην (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 48. 3), καὶ συνηγόρους τούτοις δέκα, πρὸς οὓς ἅπαντας ἀνάγκη τοὺς τὰς ἀρχὰς ἄρξαντας λόγον ἀπενεγκεῖν. οὗτοι γὰρ εἰσι μόνοι (οἱ) τοῖς ὑπευθύνους λογιζόμενοι καὶ τὰς εὐθύνας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγοντες. καὶ μὲν τινὰ κλέπτοντ' ἐξελέγξωσι, κλοπὴν οἱ δικασταὶ καταγιγνώσκουσι καὶ τὸ γνωσθὲν ἀποτίνεται δεκαπλοῦν· ἐὰν δὲ τινὰ δῶρα λαβόντα ἐπιδείξωσιν καὶ καταγνώσιν οἱ δικασταί, δώρων τιμῶσιν, ἀποτίνεται δὲ καὶ τοῦτο δεκαπλοῦν· ἂν δ' ἀδικεῖν καταγνώσιν, ἀδικίου τιμῶσιν, ἀποτίνεται δὲ τοῦθ' ἀπλοῦν ἐὰν πρὸ τῆς θ' πρυτανείας ἐκτείσῃ τις, εἰ δὲ μή, διπλοῦται. τὸ <δὲ> δεκαπλοῦν οὐ διπλοῦται (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 54. 2 καὶ 48. 3). Ἦσαν ὑπεύθυνοι πάντες οἱ ἔχοντες ἀρχήν, ἦτοι οἱ στρατηγοί, οἱ πρέσβεις, οἱ ἄρχοντες μετὰ τῶν παρέδρων των, οἱ διαιτηταί, οἱ ἱερεῖς καὶ αἱ ἱέρειαι (Αἰσχ. Κτησιφ. 56), οἱ δημόσιοι γραμματεῖς (Λυσίου — Νικομ. 5), οἱ ἐπιμεληταὶ δημοσίων οἰκοδομῶν, οἱ τριήραρχοι, ἡ βουλὴ τῶν πεντακυσίων, καὶ ἐξ Ἀρείου Πάγου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ λαϊκοὶ δικασταί. Ἐκαστος τῶν ἄνω ὑπευθύνων ὥφειλεν ἐντὸς 30 ἡμερῶν, ἀπὸ τῆς παύσεώς των, νὰ δώσουν λογοδοσίαν (Ἀρποκρατ., Σουῖδα λεξ. λογισταί). Ὁ ἀπολογισμὸς

των εὐθύνων (β), οἱ συνήγοροι σύνδικοι (γ), οἱ πράκτορες (δ), οἱ δέκα πωληταί (ε), οἱ δέκα ἀποδέκται (στ), οἱ ἐπιγραφεῖς (ζ), οἱ ἐλληνοταμίαι (η), οἱ τελῶναι, ἥτοι οἱ νοικιασταὶ τῶν δημοσίων προσόδων (θ) καὶ οἱ ζητηταὶ ἢ μαστῆρες (ι).

τοῦ ὑπευθύνου παρεδίδετο εἰς τὸν λογιστὴν ἐν ἀρχῇ, ἐὰν οὗτος ἀνεύρισκεν ἀνωμαλίαν, ἢ ἐὰν ἡ ἀνωμαλία ἀρχὴ ὑπέβαλε κατηγορίαν κατὰ τοῦ ὑπευθύνου, ἢ ὑπόθεσις μετεβιβάζετο εἰς τοὺς εὐθύνους, ἐὰν δὲ καὶ οὗτοι ἐβεβαιούντο ὅτι ὑπῆρχεν ἀνωμαλία, διεβίβαζαν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκάλει ὁ κήρυξ τὸν βουλούμενον νὰ κατηγορήσῃ (*Λίσχιν. Κτησιφ. 23*). Τὸ δικαστήριον ἐκκληροῦντο ὑπὸ τῶν λογιστῶν, μετεῖχον δ' αὐτοῦ καὶ οἱ εὐθυνοὶ (*Πολυδ. Η. 100*, ἴδε καὶ *Ἀνδροκίδ. Μυστηρ. 37*, καὶ *Λυσίου — Πολυστράτου*). Οἱ λογισταὶ ἐξήταζον καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν ὑπευθύνων, ὅτε ἐὰν δὲν ὑπῆρχε κατηγορία τις ὠνομάζοντο ἀνεύθυνοι (*Πολυδ. Η. 54*, *Δημοσθ. — Περί στεφ. 310*). — β) *Πάρεδροι*. Ἴδε προηγουμένην σημείωσιν. — γ) *Συνήγοροι ἢ σύνδικοι*. Ἴδε σημείωσιν α' τοῦ παρόντος θέματος. Ἐκαλοῦντο καὶ εὐθυνοὶ, καὶ λογισταὶ καὶ συνήγοροι καὶ ἐξετασταὶ (*Ἀριστοτ. Πολιτικά ΣΤ'. 3*), ἐξελέγοντο ἀνὰ δέκα τοιοῦτοι κατ' ἔτος διὰ κλήρου ἢ χειρονίας (*Ἀρποκρατ. λ. συνήγοροι*), ὥφειλον δὲ νὰ ἐνεργήσωσιν ἐξ ἐπαγγέλματος πᾶσαν καταδίωξιν, ἐὰν τοῖς ὑπεδεικνύετο πρὸς τὸν ὑπὸ τῶν λογιστῶν, νὰ ἐνεργήσωσι κατάσχεσιν ἢ δήμευσιν τῆς περιουσίας τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, ἢ νὰ ἐπιληφθῶσι πάσης ἀξιώσεως τρίτου, ἔχοντος ἐμπράγματον δικαίωμα ἐπὶ τῇ δήμευμένῃ περιουσίᾳ, ἥτοι τοῦ ἀρεπισκήματος (ἴδε *Λυσίου. Μαρτυρίου 7*, τοῦ αὐτοῦ περὶ δημοσίων ἀδικημάτων, τοῦ αὐτοῦ, ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρημάτων κ.λπ.). — δ) *Πράκτορες*. Ἐκαλοῦντο οἱ δημοσίου ὑπάλληλοι, εἰς οὓς ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ εἰσπραξὶς τῶν ἐπιβολῶν καὶ τῶν τεμενῶν, τῶν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἢ τῶν ἀρχόντων ἐπιβαλλομένων. Οὗτοι, παραλαμβάνοντες τὸ γραμματεῖον, εἰς ὃ ἦσαν ἐγγεγραμμένοι οἱ ὀφειλέται, ἐνέγραφον τοῦτο εἰς σανίδας ἐν τῇ ἀκροπόλει, καὶ ἤσκουν ἐνδείξιν κατὰ παντὸς ἐξαλείφοντος ἐκ τοῦ πίνακος τούτου τὸ ὄνομα τοῦ ὀφειλέτου (*Ἀρποκρατ. λ. ἀγραφίου, Ἀνδροκίδ. Μυστηρ. 11*, *Δημοσθ. Θεοκρίν. 50*). Ἐὰν δὲν κατεβάλλετο ἡ ὀφειλὴ μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἢ ἐντὸς ἑνδεκα ἡμερῶν ἐπὶ γραφῆς ὕβρεως, ἐδιπλασιάζετο αὕτη, καὶ αὐθις ἐνεγράφετο (*Λίσχιν. Τιμάρχον, Δημοσθ. Πανταίν. 22*), ταύτην δὲ ἠκολούθει ἡ κατάσχεσις καὶ ἡ δήμευσις, τουναντίον ἐὰν κατεβάλλετο, παρεδίδετο ὑπὸ τῶν πρακτόρων εἰς τοὺς ἀποδέκτας ἢ εἰς τοὺς ταμίαις τοῦ θεοῦ, ἢ τῆς θεᾶς, ἐὰν ἡ ἐπιβολὴ ἐγένετο ὑπὲρ αὐτῶν. — ε) *Πωληταί*. Δέκα μὲν εἰσὶ, κληροῦνται δ' εἰς ἓκ τῆς φυλῆς. μισθοῦσι δὲ τὰ μισθώματα πάντα, καὶ τὰ μέταλλα πωλοῦσι..... καὶ τὰς οὐσίας τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου φευγόντων καὶ τῶν ἄλλων ἐναντίον τῆς βουλῆς πωλοῦσιν.....ἀναγράφουσιν δὲ καὶ τὰ χωρία καὶ τὰς οἰκίας τ' ἀπογραφέντα καὶ πραθέντα ἐν τῷ δικαστηρίῳ· καὶ γὰρ ταῦθ' οὗτοι πωλ[οῦσιν. ἐστὶ] δὲ τῶν μὲν οἰκιῶν ἐν πέντε ἔτεσιν ἀνάγκη τὴν τιμὴν ἀποδοῦναι, τῶν δὲ χωρίων ἐν δέκα..... εἰσφέρει δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τὰς μισθώσεις τῶν τεμενῶν.... ἐστὶ δὲ καὶ τούτων ἡ μὲν μίσθωσις εἰς ἔτη δέκα.....ὅταν δ' ἡ χρημάτων καταβολή, παραδίδωσι τοῖς ἀποδέκταις..... τὰ δ' ἄλλα ἀπόκειται χωρὶς ἵνα μὴ προεξαλειφθῇ (*Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 47. 2 - 5, 52. 1*). — Οὗτοι ἐπώλουν τοὺς μὴ καταβαλόντας τὸ μετοίκιον μετοίκους (*Δημοσθ. Ἀριστογ. Α. 57*) ὡς καὶ τοὺς παρεγγράπτους ξένους (*Πολυδ. Η. 90, Ἀρποκρατ. λ. πωληταί*). — Διετήρουν οὗτοι ἀρχεῖον ὑπὲρ ἐκαλεῖτο πωλητήριον. — στ) *Ἀποδέκται*. Εἰσὶ δέκα κεκληρωμένοι κατὰ φυλάς· οὗτοι παραλαμβάνοντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τὰ καταβαλλόμενα χρήματα.....καὶ πάλιν ἀποδιδόσιν τὰ γραμμα-

508. Λογοδοσία πάντων τῶν οἰκονομικῶν λειτουργῶν. Ἐγγράφειν ὅτι οὐτ' ἔλαβον οὐδέν τῶν τῆς πόλεως, οὐτ' ἀνήλωσα. Ἀνυπεύθυνον δὲ καὶ ἀζήτητον καὶ ἀνεξέταστον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει.

τεῖα τῷ δημοσίῳ· καὶ τις ἐλλίπη καταβολήν, ἐνταῦθ' ἐγγέγραπται, καὶ διπλάσιον ἀνάγκη τὸ ἐλλειφθὲν καταβάλλειν ἢ δεδέσθαι κ.λπ. (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 48. 1-2). — Ἐκριναν καὶ ἀπεφαίνοντο ἐπὶ ἀμφισβητούμενων ὑποθέσεων, ἢ εἰσῆγον αὐτάς εἰς δικαστήριον (Πολυδ. Η. 97, Ἀριστοτ. Πολιτικά ΣΤ. 8, Δημοσθ. Τιμοκρ. 160 ἐπ. 198 ἐπ.). — Οἱ ἀποδέκται ἐπεῖχον θέσιν εἰσπράκτορος. — ζ) Ἐπιγραφεῖς. Ἐκαλοῦντο οἱ καταγράφοντες τὴν ἀναλογοῦσαν ἐκάστῳ εἰσφορὰν (Ἴδε σημ. γ' καὶ η' τοῦ θέμ. 497. — Πολυδ. Η. 103). — η) Ἑλληνοταμίαι. Καὶ εἶλοντο οἱ πεντακισχίλιοι ταμίας τῶν ἱερῶν χρημάτων τῇ θεῷ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς δέκα καὶ ἑλληνοταμίας καὶ τῶν ἄλλων ὁσίων χρημάτων ἀπάντων εἴκοσιν οἱ διαχειροῦσιν....αἰρεῖσθαι δὲ πάντας τούτους ἐκ προκρίτων, ἐκ τῶν αἰεὶ βουλευόντων πλείους προκρίνοντας (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 30. 2). — Οὗτοι εἰσέπραττον τὰς συνεισφοράς τῶν συμμάχων πόλεων, ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς Δῆλον, καὶ ἐκεῖ ἐφύλαττον ταῦτα (Ξενοφ. Ποραρόδ. 5, Θουκυδ. Α'. 96, Ἀνδοκίδ. Εἰρήν. 38) βραδύτερον δὲ εἰς Ἀθήνας (Πλουτ. Ἀρετιοῖδ. 25, Λοδώρ. ΙΒ'. 38), καὶ ὕστερον αὖθις εἰς Σάμον. Οὗτοι κατέβαλλον τὰ ἀναγκαῖα χρήματα καὶ τοὺς πολέμους (Πολυδ. Η. 114). Εἰς τούτους ἀνετέθη ὕστερον ἡ εἰσπραξὶς τῶν θεωρικῶν καὶ στρατιωτικῶν. — θ) Τελῶναι. Ἦτοι οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν δημοσίων προσόδων, οἱ οὖν ἐξεμίσθουν ταῦτα διὰ δημοπρασίαν ὑπὸ τῶν πωλητῶν, ἐκαλοῦντο καὶ εἰκοστῶντες, πεντηκονταῖοι κ.λπ. κατὰ λόγον τοῦ εἰδους τῶν μισθουμένων. Συνήθως τὸ ἔργον τοῦτο ἤσκειν οἱ μέτοικοι ἢ ἐταιρίαι, παρεῖχον δὲ πάντες ἀποχρῶσας ἐγγυήσεις, καὶ προκατέβαλλον συνήθως τὴν πρώτην δόσιν. Ἦσαν ἀπληλαγμένοι τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, ὑπεχρεοῦντο δὲ νὰ καταβάλλωσι τὰ τέλη εἰς τὸ βουλευτήριον καθ' ὠρισμένας προθεσμίας, πᾶσα καθυστέρησις τῆς καταβολῆς ἐπήγετο τὸν διπλασιασμόν αὐτῆς, τὴν ἀτιμίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν δήμευσιν τῆς περιουσίας του. Οἱ τελῶναι, ἐφρόντιζον νὰ μὴ εἰσάγωνται λάθρα ἐμπορεύματα, ἐπέβλεπον τὸν λιμένα, τὰς ἀγοράς, ἤσκουν τὴν φάσιν καὶ ἄλλας μηνύσεις κατὰ τῶν ἀποκρυπτόντων ἐμπορεύματα, συνελάμβανον τοὺς ἐνόχους καὶ προσῆγον εἰς τὸν ἄρχοντα, προσελάμβανον ἐνίοτε ὡς ὑπαλλήλους τῶν ἐκλογεῖς, ἦτοι εἰσπράκτορας. Περὶ τούτων ἴδε λεπτομερείας ἐν Δημοσθένει κατὰ Τιμοκράτους. — ι) Ζητηταὶ ἢ μαστήρες. Διωρίζοντο οὗτοι εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ἵνα ἐξιχνιάσωσι τοὺς δημοσίους ὀφειλέτας καὶ τὰς καταχρήσεις αὐτῶν (Ἀρποκρατ. Σουίδα λ. ζητηταί, Πολυδ. Η. 115.). Ἐλέσθαι ζητητὰς τῶν ὀφειλόντων τῇ πόλει καὶ ἀποπειρωμένων διαλαθεῖν καὶ τούτους μηνύειν (Δημοσθ. Τιμοκρ. ὑπόθ. 696). Καθήκοντα ζητητοῦ ἤσκει ἐνίοτε ὁ Ἄρειος Πάγος καὶ πᾶς Ἄρχων (Δειναρχ. Δημοσθ. 3, 50, 55). Οἱ ζητηταὶ ὀφείλον νὰ παραδώσωσιν εἰς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς πάντας τοὺς ὅπωςδήποτε ἀποκρύπτοντάς τι, ἐβοηθοῦντο δὲ πρὸς τοῦτο ἀπὸ τοὺς δημοσίους συνηγόρους.

508. Ἄλλ' ἐστὶ τις ἄνθρωπος, ὃς οὐτ' εἴληφεν οὐδέν τῶν δημοσίων οὐτ' ἀνήλωκε, προσῆλθε δὲ πρὸς τι τῶν κοινῶν. Καὶ τοῦτον ἀποφέρειν κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. Καὶ πῶς ὁ γε μηδὲν λαβὼν μηδ' ἀναλώσας ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν· κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι «οὐτ' ἔλαβον οὐδέν τῶν τῆς πόλεως οὐτ' ἀνήλωσα». Ἀνυπεύθυνον δὲ καὶ ἀζήτητον καὶ ἀνεξέταστον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει (Αἰσχίν. Κτησιφ. 22).

509. *Eὐθῦναι τῶν λογοδοτούντων. Τὸν ὑπεύθυνον, τὴν οὐσίαν μὴ καθιεροῦν, μηδὲ ἀνάθημα ἀναθῆναι, μηδὲ ἐκποίητον γενέσθαι, μηδὲ διαθέσθαι τὰ ἐαυτοῦ.*

510. Ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ ἀποδημεῖν. (α). Μηδὲ στεφανοῦν (β).

511. Τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν, ὑπεύθυνον ὄντα, ἐτέρας ἀρχῆς (α). Ἐὰν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ, θάνατον ζημίαν εἶναι.

512. Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὀφείλειν, ἀφ' ἧς ἂν ὀφλῇ, ἐάν τε ἐγγεγραμμένος ᾖ, ἐάν τε μή.

513. Τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι.

514. Τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ ἄτιμον εἶναι

515. Τὰ τρία τῆς οὐσίας μέρη τῷ ἰδιώτῃ, τῷ ἀπογράψαντι γίνεσθαι.

516. Ἀπαλείφειν τοὺς ἐγγεγραμμένους ἀπὸ τοῦ ὀφλήματος, καθ' ὃ τι ἂν ἐκτίνη.

517. Τὸν οὐ δικαίως ἐγγεγραμμένον, ἐξαλείφεσθαι. Τὸν δ' οὐ δικαίως αὐτὸν ἐγγεγραφότα, ἀντιγράφεσθαι.

509. *Αἰσχίν. Κτησιφ. 21.*

510. α) *Αἰσχίν. Κτησιφ. 21* — β) Πολλοὶ γὰρ παρὰ τῶν ὑπευθύνων, ἐπ' αὐτοφύρῳ κλέπτουσι τὸν δημοσίον κτημάτων ὄντας ἐξελεγχόμενοι, ἀισχυόμενον ἐκ τῶν δικαστηρίων, εἰκότως ἡσχύνοντο γὰρ οἶμαι οἱ δικασταί, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τυχὸν δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, πρώην μὲν ποτε ἀναγορευομένους ἐν ταῖς ἀγῶσιν, ὅτι στεφανοῦνται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου χρυσῷ στεφάνῳ, τὸ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ἐπισχὼν ἐξείσιν ἐκ τοῦ δικαστηρίου κλοπῆς (ἕνεκα τὰς εὐθύνας) ὠφληκῶς ὥστε ἡναγκάζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δικασταί οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου. κατιδὼν δὲ τις ταῦτα νομοθέτης τίθησιν νόμον καὶ μάλα καλῶς ἔχοντα, τὸν διαρρήδην ἀπαγορεύοντα τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν (*Αἰσχίν. Κτησιφ. 10 ἐπ. 20*).

511. α) *Αἰσχίν. Κτησιφ. 21, 31*. — β) Ταῦτόν τῷ θέματι 251. Ἐὰν δὲ ἄλλῳ, ἐνοχος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ, θάνατον λέγει· τοῦτο γὰρ ἐστ' ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἐπιτίμιον (*Δημοσθ. Λεπτίνην*).

512. *Δημοσθ. Θεοκριν. 22, κατ' Ἀριστογείτορος.*

513. *Δημοσθ. Ἀριστογ. Β'. 1, κατ' Ἀριστογ. Α. 30, 70.*

514. Οἱ ὀφειλέται τοῦ δημοσίου ἐκηρύσσοντο ἄτιμοι καὶ ἐδημεύετο ἡ περιουσία των. (*Αἰσχίν. Τιμάρχον*).

515. Ὁ μηνύων ὀφειλέτην τοῦ δημοσίου ἐλάμβανε τὸ τρίτον τῶν δήμευθέντων κτημάτων του.

516. Ἐξηλείφετο τὸ χρέος τοῦ ὀφειλέτου, κατὰ τὸ μέρος τῶν παρ' αὐτοῦ καταβληθέντων. — Εἶχον δ' ἐξουσίαν οἱ ταμίαι καὶ ζημίαν ἀφελεῖν, εἰ ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐπιβληθείη (*Πολυδ. Η. 97*).

517. Ὁ ψευδῶς καταμηνύων τινά, κατεδιώκετο ἐπὶ ψευδεγγραφῇ, καὶ κατεγράφετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς ὀφειλέτου.

518. *Ποινὰι τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου. Μὴ ἐκτιθέντος τοῦ ὀφλήματος ἐπὶ τῆς ἐννάτης Πρυτανείας, διπλοῦν ἔσεσθαι τὸ ὀφλημα.*

519. *Ἐνδειξιν εἶναι κατὰ τοῦ ὀφείλοντος καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου.*

520. *Ἐάν τις τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ μὴ ἐκτίσας τὸ ὀφλημα τῇ πόλει, ἐξαλειφθῇ, εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας τοῦ ἀγραφίου.*

521. *Τὸν ἐξελεγχθέντα ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, λέγειν ἐν τῷ δήμῳ παραδίδοσθαι τοῖς Ἐνδεκα.*

522. *Εἴ τις ὀφείλων, πρὸ τῆς ἐκτίσεως τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀποδιδόναι τὸ ὀφλημα, εἰ δὲ μὴ καὶ αὐτοὺς ἀτίμους εἶναι, ἕως ἂν ἀποδῶσι.*

523. *Τὸν χρησάμενον δημοσίοις χρήμασιν ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον, διπλάσια ταῦτα δίδοναι, τὸν δὲ ὀφείλοντα ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσῃ.*

524. *Τοὺς ἔχοντας τὰ τε ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια χρήματα, καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον, εἰ δὲ μὴ τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσπράττειν, τοῖς νόμοις χρωμένῃ τοῖς τελωνικοῖς.*

525. *Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων, ὅπως καὶ ἐπιτίμους αὐτοὺς εἶναι, μηδὲ περὶ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς ἢ τῷ δημοσίῳ τῶν Ἀθηναίων περὶ ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ ψηφισαμένων Ἀθηναίων τὴν ἄδειαν πρῶτον μὴ ἔλαττον ἐξακισχι-*

518. *Δημοσθ. Ἀριστοκλείτορος. — Οἱ τῷ δήμῳ χρήματα ὀφείλοντες ἐκ καταδίκης καὶ μὴ ἀποδίδοντες μέχρι τῆς ἐννάτης Πρυτανείας, εἴ τὸ βουλευτήριον ἀπεκλείοντο, μὴτ' ἐγγυητὰς καταστήσαι δυνάμενοι τοῦ ὀφλήματος (Σουΐδας).*

519. *Διὰ τῆς ἐνδείξεως κατεδιώκοντο οἱ μετέχοντες εἰς δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἐνῶ ἦσαν ὀφειλέται τοῦ δημοσίου.*

520. *Ἀγραφίου δίκη: τῶν ἐκ καταδίκης ὀφληκότων τῷ δημοσίῳ γράφουσι τὰ ὀνόματα ἐν σάνισιν οἱ κατὰ καιρὸν περὶ τούτων διοικούντες, προστιθέντες ἀνὰ πόσον ἐστὶ τὸ ὀφλημα ἐὰν οὖν τις ἀναγραφῇ μὲν ὀφληκέναι, δόξῃ δὲ μὴ ἀποδεδωκέναι, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξηλειμμένον ἢ ἐκ τῆς σανίδος, συγκεχώρηται τῷ βουλομένῳ τῶν ἀστῶν εἰσάγειν κατὰ αὐτοῦ δίκην ἀγραφίου (Σουΐδας, Δημοσθ. Θεοκρί. 51). Ἄλλως ἐν τῷ ρωμ. δικ. ν. 1 ἐπ. Κ. 11. 58.*

521. *Ὁ ὁμιλῶν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, παραδίδοται εἰς τοὺς Ἐνδεκα, ἐὰν εἶναι ὀφειλέτης τοῦ δημοσίου (Δημοσθ. Θεοκρίν. 51 κ.λπ.).*

522. *Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ νόμου, καθ' ὃν ὀφληκὸς αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα καὶ οὐκ ἐκτετικὸς οὐκ ἔξεστι λέγειν οὐδὲ γράφειν τούτῳ..... κληρονόμον γὰρ σε καθίστησιν ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρὸς, ὄντι δ' ἀτίμῳ σοι λέγειν οὐ προσῆκεν οὐδὲ γράφειν (Δημοσθ. Ἀνδροτίων 33).*

523. *Ὁ χρησιμοποιοῦν δημόσια χρήματα, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὰ διπλᾶ, κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἔτος φυλακίζεται μέχρις ἀποπληρωμῆς.*

524. *Δεσμὸν καὶ διπλασίαν ἡπεῖει ὁ τῶν τελωνικῶν νόμος (Οὐλπιανός).*

525. *α) Ταῦτόν τῳ θέματι 77 τοῦ παρόντος. — β) Καὶ εἴ τινα τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστήσαι τοῦ ὀφλήματος, οὕς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτίσειν*

λίσσον, οἷς ἂν δόξη κρύβδην ψηφίζομένοις· τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν καθ' ὅ τι ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. Ἐὰν δέ τις ἰκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ ἢ ἐν τῷ δήμῳ περὶ ὧν δικαστήριον ἢ ἡ βουλή ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν οὗτος ὀφλὼν ἰκετεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, ἐνδειξιν εἶναι αὐτοῦ, καθάπερ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιαζήται· ἐὰν δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὀφληκότος ἰκατεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, δημοσία ἔστω αὐτοῦ ἢ οὐσία ἅπασα. ἐὰν δέ τις τῶν προέδρων δῶ τινὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν ἢ αὐτῷ τῷ ὀφληκότῃ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, πρὶν ἐκτίσαι, ἄτιμος ἔστω (α) καὶ τοὺς ἐγγυτὰς ὑπευθύνους εἶναι (β).

ζ'. Διάφοροι Ὑπηρεσίαι

526. Ἐν ταῖς ὑπηρεσίαις καταλέγονται, οἱ γυναικονόμοι (α), οἱ σωφρονισταί (β), οἱ ἐπίσκοποι - φύλακες, (γ) οἱ ναυφύλακες (δ), οἱ Κρηνοφύλακες (ε), οἱ οἰνόπται (στ), οἱ πυλαγόροι (ζ), οἱ τειχοποιοὶ (η), οἱ ἀπογραφεῖς (θ), οἱ ἀποστολεῖς (ι), καὶ οἱ πρόσβεις (ια).

τὸ ἀργύριον ὃ ὤφλει. τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτῶντας ἐπὶ τῇ πόλει, ἵναν τις καθιστάναι βούληται τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητάς, ἐὰν ἀποδιδῶ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον ὃ κατέστρεψε τοὺς ἐγγυητάς, ὀφείλῃ τῶν δεσμέων. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τὸν δὲ ἐγγυητὴν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. περὶ δὲ τῶν ὠνούμενων τὰ τέλη καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐλαγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώσιμα μισθουμένων καὶ τῶν ἐγγυωμένων, τὰς πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δ' ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ὀφλῇ, τοῦ ὑστέρου ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῆς ἐνάτης ἢ δεκάτης πρυτανείας ἐκτίνειν (Δημοσθ. Τιμοκρ. 39 ἐπ.).

526. α) *Γυναικονόμοι* ἢ *γυναικόκοσμοι*. Ἐξελέγοντο οὗτοι ἀριστίνδην ὑπὸ τῶν Τριάκοντα (Πολυδ. Η. 112, Ἀριστοτ. Πολιτικά Δ. 12, ΣΤ'. 5, Πλουτ. Σόλων 21), οἱ ἐζημίουν τὰς ἀκοσμούσας, καὶ τὰς ζημίας αὐτῶν γράφοντες ἐξετίθεσαν ἐπὶ τῆς πλατάνου τῆς ἐν Κεραμεικῷ (Πολυδ. αὐτόθι, Ἀρποκρατ. λ. χιλίας, Ἡσυχίου λ. πλάτανος), καὶ ἐπέβλεπον μετὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν τοὺς εἰς συμπόσια καὶ ἐορτὰς καλουμένους, ὥπως μὴ ὑπερβαίνωσι τοὺς τριάκοντα (Ἀθην. ΣΤ'. 245), καὶ ἐτιμώρουν τὰς ἀμυχαῖς κοπτομένας καὶ θρηνούσας καὶ κωκυούσας ἐν ταφαῖς (Πλουτ. Σόλ. 21). — β) *Σωφρονισταί*. Δέκα ἀνὰ εἰς ἐξ ἐκάστης φυλῆς, κατ' ἔτος ἐκλεγόμενοι, λαμβάνοντες μίαν δραχμὴν καθ' ἡμέραν ὑπὸ τοῦ δήμου ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἵτινες ὀφείλον νὰ ἐπιβλέπωσι τοὺς νέους καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰ γυμνάσια, καὶ νὰ διδάσκωσιν αὐτοῖς τὴν σωφροσύνην (Δεινάρχ. Φιλοκλ. 15, Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 42. 2 καὶ 3). Ἐκαλοῦντο καὶ *Ἐπιμεληταὶ τῶν ἐφήβων*, παρὰ τούτοις ὑπηρετοῦν καὶ κοσμηταὶ καὶ παιδοτρίβαι, οἵτινες ἐδίδασκον ὀπλομαχεῖν καὶ τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν (Ἀριστοτ. αὐτ.). — γ) *Ἐπίσκοποι* — *φύλακες*. Ἦτοι οἱ ἐπιθεωρηταί, ἐκπεμπόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς ὑπηκόους πόλεις, καὶ λαμβάνοντες μισθὸν ὑπ' αὐτῶν (Ἀρποκρατ. λ. ἐπίσκοπος, Ἀριστοφ. Ὀρνιθ. 1022, Ἀντιφῶντ. Λαισποδ. καὶ Λινδ. φόρον, ἀποσπλάσμ. VIII καὶ IX). — δ) *Ναυφύλακες*. Οἱ φυλάττοντες τὰ πλοῖα (Ἀριστ. ἀπόσπ. 339). — ε) *Κρηνοφύλακες*. Ἐπιμεληταὶ κρηνῶν, οἵτινες ἐχειροτονοῦντο (Ἀριστοτ.

η'. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις τῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει

527. Αἱ ἀρχαὶ ἦσαν κληρωταὶ ἢ χειροτονηταὶ ἢ αἵρεταί.

528. Τὰς χειροτονητὰς ἀρχὰς ἀπάσας καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν δημοσίων ἔργων, καὶ πάντας ὅσοι διαχειρίζονται τι τῶν τῆς πόλεως, πλέον ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, καὶ ὅσοι λαμβάνουν ἡγεμονίας δικαστηρίων ἄρχειν, δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστάς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς.

529. Ἐνιαυτὸν διαλιπόντα ἕκαστον λειτουργεῖν (α). Ταμιῶν (β).

530. Διπλαῖ ὑπηρεσίαι. Δὺς μὴ ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, μηδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ (α). Δὺς οὐκ ἐξεῖναι

Ἀθην. Πολιτ. 43. 1). — στ) Οἰνόπται. Οὗτοι ἀρχὴ τις εὐτελής ἦν ἐν Ἀθήναις, οἱ ἐφεώρων τὰ ἐν τοῖς δεῖπνοις, εἰ κατ' ἴσον πίνουσιν οἱ συνόντες (Ἀθην. 10. 425). — ζ) Πυλαγόροι. Οὗτοι ἐξελέγοντο ἐτησίως ἐν Ἀθήναις, καὶ ἀπεστέλλοντο εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον. — η) Τειχοποιοί. Δέκα ἐκλεγόμενοι διὰ χειροτονίας δι' οἱ ἕκαστος ἐκαστῆς φυλῆς. Εἰς τούτους ἦτο ἀνατεθειμένη ἡ ἐπισκευὴ τῶν δημοσίων κτηρίων καὶ τειχῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν μακρῶν. Καλοῦνται καὶ ἐπιστάται τοῦ μεγίστου τῶν ἔργων, εἶπον ἰδιώτην ταμίαν, ἐλογοδότουν καὶ διὰ τὴν διαχείρισιν καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῶν καὶ ἀθεοῦντο ὡς παράγοντες ἐν τῇ πολιτείᾳ. — θ) Ὁ δῆμος χειροτονεῖ καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν δημοσίων ἔργων.... ἐστὶ δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοποιός.....οἱ δὲ τῶν ἔργων ἐπιστάται πάντες ἡγεμονίας ἔχοντες δικαστηρίου κ.λπ. (Αἰσχίν. Κτησιφ. 14, 17, 28. 31). — θ) Ἀπογραφεῖς. Οἱ ἀπογραφόντες τὰ ὑπὸ δήμευσιν κτήματα. — ι) Ἀποστολεῖς. Δημόσιοι ὑπάλληλοι δέκα τὸν ἀριθμὸν οἵτινες ἦσαν ἐπιφορτισμένοι νὰ ἐξελέγχωσι τὰ ὑπὸ τῶν τριηράρχων ἐξοπλιζόμενα πλοῖα, δικαιοῦμενοι νὰ φυλακίζωσι τούτους διὰ πᾶσαν ἀμέλειαν περὶ ταῦτα (Δημοσθ. Περὶ Στεφάν. 262, Πολυδ. Η. 99). Συνειργάζοντο μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν τῶν νεωρείων (Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησιβ. 29). — ια) Πρέσβεις. Ἐχειροτονοῦντο ὑπὸ τοῦ δήμου (Θουκυδ. Ε'. 45, Αἰσχίν. Κτησιφ. 62, περὶ παραπρεσβ. 62). Οὗτοι ὥφειλον νὰ λογοδοτήσουν καὶ διὰ τὰς ὑπ' αὐτῶν γενομένας δαπάνας, καὶ διὰ τὸ ὑπ' αὐτῶν συντελεσθὲν ἔργον (Δημοσθ. Παραπρεσβ. 267, 342, 406, Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 61). — Ἡ τυχὸν πλημμελής διαγωγὴ αὐτῶν περὶ τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων των ἐκαλεῖτο παραπρεσβεΐα, ἡδύνατο δὲ πᾶς ἰδιώτης νὰ ὑποβάλλῃ μήνυσιν διὰ γραφῆς, ἥτις διεζήγето ἐπιμελείᾳ τῶν λογιστῶν (Πολυδ. Η. 40, 45). Ἀλλὰ καὶ δι' εἰσαγγελίας ἡδύνατο νὰ καταδιωχθῇ ὁ παραβάτης (Αἰσχίν. Κτησιφ. 79).

527. Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 382.

528. Οἱ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα ἡμέρας διαχειριζόμενοι, δὲν δύνανται ν' ἀναλάβουν τὴν ὑπηρεσίαν των, ἐὰν δὲν δοκιμασθοῦν, περαίνοντες δ' αὐτὴν λογοδοτοῦσιν ἐνώπιον τῶν λογιστῶν καὶ τοῦ γραμματέως.

529. α) Αἱ δημόσιαι λειτουργίαι δίδονται δι' ἐν ἔτος (Δημοσθ. Λεπτίν. 21). — β) Γνώμη τοῦ δήμου χειροτονεῖσθαι τὸν ταμίαν. Μὴ πλείω πέντε ἐτῶν διέπειν τὸν χειροτονηθέντα ἐπὶ τὰ δημόσια χρήματα (Πλουτ. Λυκούργου).

530. α) Φαῦλον ἂν δόξειεν εἶναι καὶ τὸ πλείους ἀρχὰς τὸν αὐτὸν ἄρχειν, ὅπερ εὐδοκιμεῖ παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις· ἐν γὰρ ὑφ' ἐνὸς ἔργον ἀριστ' ἀποτελεῖται καὶ πολιτικώτερον, πλείον

γινέσθαι τὸν αὐτὸν Ἐπιστάτην (β). Ἄν τις ἀστυνομήσῃ δις (γ). Μὴ ἐξεῖναι χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου σύνδικον πλέον ἢ ἅπαζ συνδικῆσαι (δ). Ὑπογραμματεῦσαι οὐκ ἐξεστὶ δις τὸν αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἀρχῇ (ε).

531. Ἀπαλλαγὰὶ ὑπηρεσιῶν. Τὰς ἐκ τοῦ δήμου χειροτονίας ἐν τῇ βουλῇ μὴ ἐξομνυσθαι (α). Μὴ δύο λειτουργίας λειτουργεῖν (β).

532. Εἴ τις ἐπιχειροίῃ τυραννεῖν, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

533. Ὃς ἂν ἄρξῃ ἐν τῇ πόλει τῆς δημοκρατίας καταλυθείσης, νηποινεῖ τεθνάναι, καὶ τὸν ἀποκτείνοντα ὁσιον εἶναι καὶ τὰ χρήματα ἔχειν τοῦ ἀποθανόντος.

534. Ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ λαιδορῇ, ζημιουῖσθαι (α). Ἐάν τις θεσμοθέτῃ ἢ ἄρχοντα ἐστεφανωμένον, ἢ τινα τούτων, οἷς ἂν ἡ πόλις τινὰ ἄδειαν ἢ στεφανηφορίαν, ἢ τινα τιμὴν δῶ, ὑβρίσῃ τις ἢ πατάξῃ, ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος ἔστω καθάπαζ (β).

Θ'. Θρησκευτικαὶ διατάξεις

535. Θρησκευτικαὶ διατάξεις. Θυσίαι. Θεοῖς καρποῖς ἀγάλλειν (α). Πρόβατον καὶ δραχμὴν ἀντὶ μεδίμνου. Πρόβατον καὶ δραχμὴν ἢ ἀντὶ μεδίμνου (β). Ταῖς νομηνίαις θύειν (γ). Βοῶς μὴ καταθῆναι (δ).

καὶ μετέχον τῶν ἀρχῶν καὶ δημοτικώτερον (Ἀριστοτ. Πολιτικῇ Β'). — β) Ἰδε ἀνωτέρω θέματα 429 καὶ 445. — γ) Δὲν ἡδύναντο τις ν' ἀστυνομήσῃ δις Ἀστυνόμοι δέκα τούτων δὲ εἰ ἄρχουσιν ἐν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν ἄστει (Ἀριστοτ. Πολιτ. 50. 2). — δ) Ἰσαίου — Κατ' Ἐλπαγόρου καὶ Δημοφάν. ἀπόσπ. XI. — ε) Ὑπογραμματεὺς ὁ κατὰ πρυτανείαν κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπὶ τῷ [[τὰ]] γράμματα φυλάττειν καὶ ψηφίσματα, καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νόμους ὑπὸ τῆς βουλῆς χειροτονοῦμενος. ὁ δ' ὑπὸ τοῦ δήμου αἵρεθείς [γραμματεὺς], ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ (Πολυδ. Η. 92, 98, 102).

531. α) Ἐξωμοσία δέ, ὅταν τις ἢ πρεσβευτῆς αἵρεθείς ἢ ἐπ' ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, ἀρρωστεῖν ἢ ἀδυνατεῖν φάσκων ἐξομνύηται αὐτὸς ἢ δι' ἐτέρου (Πολυδ. Η. 55) — Ἄλλως δὲν ἡδύναντο νὰ παραιτηθῇ ὁ χειροτονοῦμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ. — β) Δημοσθ. Πολυκλ. 58.

532. Ταῦτὸν θέματι 241.

533. Ταῦτὸν τῷ θέματι 242.

534. α) Ταῦτὸν θέματι 250. — β) Ταῦτὸν θέματι 249.

535. α) Νόμος τοῦ Τριπτολέμου (Πορφύριος). Αἱ θυσίαι ἐν ἀρχῇ ἐγένοντο διὰ φυτῶν, ἐκριζουμένων καὶ καιομένων μετὰ τῶν καρπῶν καὶ τῶν φύλλων των, εἴτα ἐγένοντο δι' ἀρωμάτων καὶ τέλος διὰ ζώων. Θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους ἐν κοινῷ, ἐμποινίμοις νόμοις πατρίοις ἰδίᾳ, κατὰ δύναμιν σὺν εὐφημίᾳ καὶ ἀπαρχαῖς καρπῶν πελάνους ἐπαιτίους. Καὶ πρῶτον μὲν τὰ περὶ τοὺς θεοὺς, ἐντεῦθεν γὰρ ἄρχεσθαι δίκαιον, οὐκ ἀνωμάλως οὐδ' ἀτάκτως οὔτ' ἐθεράπευον οὔτ' ὠργιάζον· οὐδ' ὁπότε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον, ὁπότε δὲ τύχοιεν, τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλειπον· οὐδὲ τὰς μὲν ἐπιθέτους ἐορτάς, αἷς ἐστίαςίς τις προσείη, μεγαλοπρεπῶς ἤγον, ἐν δὲ τοῖς ἀγιωτάτοις τῶν ἱερῶν ἀπὸ μισθωμάτων ἔθουν· ἄλλ' ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν

536. Τοὺς ἐκ θυσίας ἰόντας, φέρειν ἐξ αὐτῆς τῆς θυσίας τοῖς οἰκείοις (α). Τὰ ὑπολειπόμενα τῆς θυσίας τοὺς ἱερέας λαμβάνειν (β).

537. Ναοὶ τὸν ἀλόντα θακεύοντα ἐν τῷ τεμένει τοῦ Ἀπόλλωνος ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι, καὶ θνήσκειν.

538. Τοῖς δευτεροπότμοις μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν θεῶν.

539. Τοὺς ἱκέτας εἶναι ἀσφαλεῖς (α). Ἱερείων τιμαὶ (β).

ι'. Ἑορταὶ - Ἀγῶνες

540. Ἑορταὶ - Ἀγῶνες. Ἀπάντων τῶν Ἀθηναίων ἀγόντων ἱερομηνίαν, μήτ' ἰδίᾳ, μήτε κοινῇ, μηδὲν ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μηδὲ χρηματίζειν, ὅ τι ἂν μὴ περὶ τῆς ἑορτῆς ᾖ.

πατρίων καταλύσουσι μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσουσι (Ἰσοκρ. Ἀρεοπαγίτ. 29 ια', Ἀρποκρατ. λ. ἐπίθετοι ἑορταί, Λυσίου — Ἀνδοκ. 15). — β) Τὸ θυσιαζόμενον πρόβατον δέον νὰ ἔχῃ ἀξίαν μιᾶς δραχμῆς, ὁ δὲ μέδιμνος κοινῇ δακρυκτώ. Τὸ θυόμενον εἶναι, ἅγιον, καθαρὸν, ὄσιον, ἄγνόν, εὐαγές, ἄχραντον, μὴ κακὸν, ἀρτεμής, μὴ ἔμπηρον ἢ ἡκρωτηριασμένον ἢ διάστροφον (Πολυδ. Α. 33). — γ) Ἦτα τὴν πρὸ τῆς ἑορτῆς ἐκάστου μηνός, ἀφιερωμένην εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. Πῶς δὲ ταῖς νομηνίαις εἰς τὴν ἀγορὰν ἀναβαίνοντες τ' ἀγαθὰ τῇ πόλει διδόναι, καὶ ἑαυτοὺς ἐαυτῶν τοῖς θεοῖς εὐχεσθαι (Ἰσοκράτ. Ἀριστογ. Δ). Καὶ κατὰ χρόνον δὲ τινὰ, ἐκλιπόντων τῶν βοῶν, νομοθετήθη, καὶ διὰ τὴν σπάνιν ἀπέχεσθαι αὐτοὺς τῶν ζώων συνάγειν βουλομένους, καὶ πληθῆσαι τῷ μὲν λαῷ, καὶ τῇ πόλει (Φιλοχῶρ. Θ').

536. α) Οἱ γὰρ ἐκ θυσίας ἰόντες, φέρειν ἐξ αὐτῆς τοῖς οἰκείοις, κατὰ νόμον τινὰ (σχόλ. Ἀριστοφ. Πλουτ.). — β) Νόμος δ' ἦν τὰ ὑπολειπόμενα τῆς θυσίας τοὺς ἱερέας λαμβάνειν· ἃ εἰσὶν, οἷον δέρματα καὶ κωλαῖ (Ἀριστοφ. Σφήκ.).

537. Ταῦτὸν τῷ θέματι 247.

538. Δευτερόποτμος, ὁ ὑπὸ τινων ὑστερόποτμος· οὕτω δὲ ἔλεγον, ὅποτε τινὶ ὡς τεθνεῶτι τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, καὶ ὕστερον ἀνεφάνη ζῶν. Ἀπειρῆσθαι τοῖς τοιαύτοις εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν Σεμνῶν Θεῶν (Ἑριννύων), οἱ πολέμοις, ἢ ὁ φημισθεὶς ἐπὶ ξένης τετελευτηκώς, ἔπειτα ἐπανελθὼν, ἢ ὁ δεύτερον διὰ γυναικείου κόλπου διαδύς (ἐθεωροῦντο ὡς ἐξερχόμενοι ἐκ νέου ἐκ κόλπου γυναικός), ὡς ἔθος ἦν παρ' Ἀθηναίοις (Ἡσύχιος).

539. α) Τὸ δὲ Κυλώνειον ἄγος ἤδη μὲν ἐκ πολλοῦ διετάραττε τὴν πόλιν..... ὥρμησε συλλαμβάνειν ὁ Μεγακλῆς καὶ οἱ συνάρχοντες.....καὶ τοὺς μὲν ἔξω κατέλευσαν, οἱ δὲ τοῖς βομοῖς προσφυγόντες ἀπεσφάγησαν (Πλουτ. Σόλων XII). Οἱ ἱκέται, ἐν οἷς καὶ οἱ ξένοι καταφεύγοντες εἰς τὸν βωμὸν τῶν θεῶν, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ἑλέου, ἦσαν ἀσφαλεῖς. — β) Ἄς γὰρ ἐν τῷ ἐκκαιδεκάτῳ τῶν ἀξόνων ὀρίζει τιμὰς τῶν ἐκκρίτων ἱερείων, εἰκὸς μὲν εἶναι πολλαπλασίας, ἄλλως δὲ κἀκεῖναι πρὸς τὰς νῦν εὐτελεῖς εἶσι (Πλουτ. Σόλων XXIII).

540. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων ἀνεστέλλετο πᾶσα ἐνέργεια, καὶ πᾶσα συνέλευσις, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη ἐπρόκειτο νὰ συζητήσῃ περὶ ἀντικειμένου ἀφορῶντος εἰς τὴν ἑορτὴν. Ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας....οὔσης ἐνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός, δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν, εὐθὺς τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ ταῦτ' ὄντων Κρονίων, καὶ διὰ ταῦτ' ἀφειμένης τῆς βουλῆς, διαπραξάμενος μετὰ

541. Ἐν τῷ τῶν Παναθηναίων ἀγῶνι μὴ ἐξεῖναι τῷ βαπτὸν ἔχοντι ἱμάτιον θεωρεῖν.

542. Καθ' ἐκάστην πενταετηρίδα Ἀθηναίων τὰ τοῦ Ὀμήρου ἔτη ῥαψωδεῖσθαι.

543. Τοὺς μετοίκους ἐν ταῖς πομπαῖς, αὐτοὺς μὲν σκάφας φέρειν τὰς δὲ θυγατέρας αὐτῶν ὑδρεῖα καὶ σκιάδια.

544. Τὸν ἐξειπόντα τὰ μυστήρια τεθνάναι.

545. Ἐν οἷς τις ἱματίοις μυηθεῖη, εἰς ταῖν θεαῖν ταῦτα ἀνατιθέναι.

546. Μὴ τιθέναι ἱκετηρίαν τοῖς μυστηρίοις.

547. Κατ' ἔτος τελεῖν τὰ Θεσμοφόρια.

548. Τοὺς Πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ τῶν Πανδίων.

τῶν ὑμῖν ἐπιβουλευόντων καθίζεσθαι νομοθέτας διὰ ψηφίσματος, ἐπὶ τῇ τῶν Παναθηναίων προφάσει (Δημοσθ. Τιμοκρ. 26).

541. Ληφθέντα μὲν γάρ τινα τῶν πολιτῶν ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Παναθηναίων ἄγεσθαι παρὰ τὸν ἀγωνοθέτην, ὅτι βαπτὸν ἔχων ἱμάτιον ἐθεώρει, τοὺς δὲ ἰδόντας ἐλεῆσαι τε καὶ παραιτεῖσθαι καὶ τοῦ κήρυκος ἀνειπόντος, ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἐποιήσαν ἐν ταύτῃ ἐσθῆτι θεώμενος (Λουκιαν. Νιγρίνος 14).

542. Οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες ἀποφασίζοντες εἶναι ποιητὴν (ἐνν. τὸν Ὀμηρον), ὥστε νόμον ἔθεντο καθ' ἐκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων, πόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥαψωδεῖσθαι τὰ ἔπη (Πυκόου. Λεοντ. 102). Ἰεπάρχας δὲ τοῦ Πεισιστράτου, τὰ Ὀμήρου ἔπη πρῶτος ἐκόμισεν εἰς Ἀθήνας (Αἰλιανός).

543. Οἱ μέτοικοι χιτῶνας ἐνεδύοντο χρῶμα ἔχοντες φονικόν, καὶ σκάφας ἔφερον, ὅθεν καὶ Σκαφηφόροι προσηγορεύοντο (Σουῖδας λ. Ἀστοφορεῖν, Αἰλιανός).

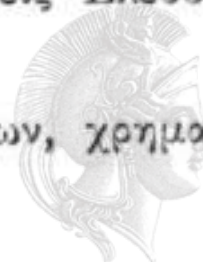
544. Διαγόρας ὁ Μήλιος:... τοῦτο οὖν ἐκήρυξαν κατ' αὐτοῦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐν χαλκῇ στήλῃ ἔγραψαν, τῷ μὲν ἀποκτείναντι τάλαντον λαμβάνειν, τῷ δὲ ἄγοντι δύο. ἐκηρύχθη δὲ τοῦτο διὰ τὸ ἀσεβὲς αὐτοῦ, ἐπεὶ τὰ μυστήρια πᾶσι διηγείτο, κοινοποιῶν αὐτὰ καὶ μικρὰ ποιῶν καὶ τοὺς βουλομένους μυεῖσθαι ἀποτρέπων (Σουῖδα λ. Διαγόρας).

545. Ἔθος γὰρ ἦν ἐν οἷς τις ἱματίοις μυηθεῖη, εἰς θεοῦ τινος ἀνατιθέναι ταῦτα, ὥσπερ δηλοῖ καὶ Μελάνθιος ἐν τῷ περὶ μυστηρίων. Πάτριόν ἐστι ταῖς θεαῖς ἀφιερῶν καὶ τὰς στολὰς τοῖς μύσταις, ἐν αἷς τύχοιεν μυηθέντες. — Ἡ ἐορτὴ τῶν μυστηρίων, τῶν μὲν μικρῶν ἐγένετο πρὸς τιμὴν τῆς Περσεφόνης, τῶν δὲ μεγάλων πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος. Εἰσερχόμενοι, ἐκαθαρίζοντο εἰς τὸ ὕδωρ, ἐνδύόμενοι νέα φορέματα, τὰ δὲ παλαιὰ ἀφιέρωναν εἰς τὰς θεάς.

546. Ἰκετηρία μὲν ἐστίν, ἃν τις ποιῇ δεήσεις, εἰκόνα φέρων ἐν χερσίν, ἢ κλάδον ἢ λαμπάδα, εἴτε καὶ χάρτην ἔγγραφον ἔχοντα τὰς δεήσεις (Ἰω. Χρυσόστομος). Ἀδραστος δ' εἰς Ἀθήνας ἀφικόμενος ἐπὶ τὸν ἐλέου βωμὸν κατέφυγε, καὶ ἱκετηρίαν θεὸς ἡξίου θάπτειν τοὺς νεκροὺς (Ἀπολλόδωρος).

547. Νόμος ἦν Ἀθηναίοις, κατ' ἔτος τελεῖν τὰ Θεσμοφόρια (πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος), καὶ παρθένοι γυναῖκες, καὶ τὸν βίον σεμναί, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς τὰς νομικὰς βίβλους καὶ ἱεράς, ὑπὲρ τῶν κορυφῶν αὐτῶν ἀντίθεσαν, καὶ ὥσανεὶ λιτανεύουσαι ἐπήρχοτο εἰς Ἐλευσίνα (Σχόλ. εἰς Εἰδυλ. κ'. Θεοκρίτου).

548. Ἐν δὲ ταύτῃ ἐπειδὴν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι περὶ ὧν δι' ἡμέραν ὁ ἄρχων, χρηματί-

ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν, ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδότωσαν τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς πομπῆς ἢ τῶν ἀγώνων, τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ᾖσιν.

549. Δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι πρὶν ἂν εἰς Δῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον, καὶ πάλιν δεῦρο.

550. Ἀλώοις ἱερεῖα μὴ θύειν.

551. Τῷ Ὀλύμπια νικήσαντι δραχμὰς πεντακοσίας δίδοσθαι.

552. Χοροί. Ἐν ἐκκλησίᾳ τὸν Ἄρχοντα ἐπικληροῦν τοῖς χοροῖς τοὺς Αὐλητάς (α). Τὸν Τραγικὸν χορὸν συνιστάναι ἐκ πεντεκαίδεκα (β).

553. Μὴ χορεύειν ξένον ἢ χιλίας ἀποτίνειν τὸν χορηγόν.

554. Ξένον οὐκέτι εἰσελθόντα εἰς τὸ θέατρον ἐξεῖναι προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν Ἄρχοντα.

ζειν καὶ περὶ ὧν ἂν τις ἡδίκηκώς ᾖ περὶ τὴν ἐορτὴν ἢ παρανενομηκώς (Δημοσθ. Μειδ. 9). Τὰ Πάνδια ἐπανηγυρίζοντο ὑπὲρ τοῦ Διός.

549. Ἐπειδὴν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι πρὶν ἂν ἀφίκηται τὸ πλοῖον εἰς Δῆλον, καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν παλαιῷ χρόνῳ γίνεται, ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτοῦς (Πλάτων, Φαίδρ. ΔΒ', Ξενοφ. Ἀπομνημ. IV. 8. 2).

550. Ἄξιον δὲ κάκεινο ἐνθυμηθῆναι, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀρχίαν τὸν ἱεροφάντην γεγόμενον, ἐξελεγχθέντα ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀπεβῆν θύοντα παρὰ τὰ πάτρια τὰς θυσίας, ἐκολάσατε ὑμεῖς, καὶ ἄλλα τε κατηγορήθη αὐτοῦ καὶ ἡ Σύνκλητῃ τῇ ἐταίρᾳ Ἀλώοις ἐπὶ τῆς ἐσχάρας τῆς ἐν τῇ αὐλῇ Ἐλευσίνι προσαγούσῃ ἱερεῖον θύσειεν, αὐ νομίμου ὄντος ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἱερεῖα θύειν, οὐδ' ἐκείνου οὔσης τῆς θυσίας, ἀλλὰ τῆς ἱερείας (Δημοσθ. Νεαίρ. 116).

551. Πλουτ. Σόλων XXIII. 20. Συνέστειλε (Σόλων) καὶ τὰς τιμὰς τῶν ἐν ἀγῶνι ἀθλητῶν. Ὀλυμπιονίκη μὲν τάξας πεντακοσίας δραχμὰς, Ἰσθμιονίκη ἑκατὸν καὶ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν ἄλλων (Διογ. Λαερτ. Σόλων VIII). Ἴδε ν. 1. Κ. 10. 54 καὶ ν. 10 Π. 50. 12.

552. α) Παρούσης δὲ τῆς ἐκκλησίας ἐν ἣ τὸν ἄρχοντα ἐπικληροῦν ὁ νόμος τοῖς χοροῖς τοὺς αὐλητάς κελεύει... παρελθὼν ὑπεσχόμεν ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελοντῆς καὶ κληρουμένων πρῶτος αἰρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἱλαχον (Δημοσθ. Μειδ. 13). Ἡ κλήρωσις ἐγένετο ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἐορτῆς. — β) Τὸ δὲ παλαιὸν ὁ τραγικὸς χορὸς (εἰς ὃν ἐψάλλοντο θλιβερά ἄσματα) πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῶν Εὐμενιδῶν Αἰσχύλου· πρὸς δὲ τὸν ὄχλον αὐτῶν τοῦ πλήθους ἐκπτοηθέντος, συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθμὸν τὸν χορὸν (Πολυδ. Δ. 110).

553. Νόμου γὰρ ὄντος Ἀθήνησι τότε, μὴ χορεύειν ξένον, ἢ χιλίας ἀποτίνειν τὸν χορηγόν, ἅπαντας εἰσαγαγὼν ξένους τοὺς χορεύοντας ἑκατὸν ὄντας, ἅμα καὶ ζημίαν ἀνὰ χιλίας ὑπὲρ ἑκάστου, εἰσήνεγκεν εἰς τὸ θέατρον (Πλουτ. Φωκίων XXVIII). — Οὐκ ἐξῆν δὲ ξένον χορεύειν ἐν τῷ Ἀστικῷ χορῷ, ἐν δὲ τῷ Ληναίῳ ἐξῆν, ἐπεὶ καὶ μέτοικοι ἐχορήγουν (σχολ. εἰς Πλοῦτον Ἀριστοφ.).

554. Κελεύοντος δὲ τοῦ νόμου τῶν χορευτῶν ἐξάγειν ὃν ἂν τις βούληται ξένον ἀγωνιζόμενον, οὐκ ἐξὸν ἐπιχειρήσαντα κωλύειν (ἦτοι ἐὰν ἔλαβε μέρος ἤδη δὲν ἡδύνατο νὰ ἐμποδισθῇ, Ἀνδοκιδ. Ἀλκιβ. 20).

555. Ἄν τις χορηγὸς ἀγωνιζόμενον τὸν ξένον καλέσῃ μὲν πρὸς τὸν Ἄρχοντα, ἐντήκοντα δραχμάς, ἐὰν δὲ καθέζεσθαι κελεύσῃ χιλίας ἀποτίνειν.

556. Ἐξεῖναι τοὺς ἀτίμους ἀγωνιζομένους ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χειρός, καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς θυμέλης.

557. Τὰς τραγωδίας τῶν ποιητῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, τὸν παραματέα τῆς πόλεως παραγινώσκειν, τοῖς ὑποκρινομένοις οὐκ ἐξεῖναι ὑποκρίεσθαι.

558. Τοῦ Ποσειδῶνος ἀγῶνα ποιεῖν ἐν Πειραιεῖ κυκλίων χορῶν οὐκ ἔλαττον τριῶν, δίδοσθαι μὲν τοῖς νικῶσιν οὐκ ἐλάττονος δέκα μνῶν, τοῖς δὲ δευτέροις ὀκτώ, ἐξ δὲ τοῖς τρίτοις κριθεῖσι.

ια'. Διαγωνισμοὶ δράματος, μουσικῆς. Θέατρον

559. Διαγωνισμοὶ δράματος καὶ κωμωδίας. Θέατρον. Τῶν περὶ τῶν κωμωδῶν ἀγῶνα τοῖς χύτροις ἐπιτελεῖν ἐφάμιλλον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τὸν νικήσαντα εἰς ἄστῳ καταλέγεσθαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

555. Ἐβούλετο γὰρ ὁ δῆμος μηδένα γίνεσθαι θόρυβον κατὰ τὴν ἑορτήν· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ παρὰ νόμῳ τις ἠγωνίζετο, οὐ συνεχώρουν τῷ χορηγῷ αὐτὸν ἐξάγεσθαι, ἀλλὰ τότε μὲν ἀγωνίζεσθαι· μετὰ ταῦτα δὲ κρίνεσθαι προσέταττον.

556. Ἐκέλευε γὰρ νόμος, τοὺς ξένους προσκαλεῖν πρὸς τὸν ἄρχοντα· τοὺς δὲ ἀτίμους ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χειρός, καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς θυμέλης.

557. Τοὺς ἀνωτέρω τρεῖς ποιητάς, ἀπολαμβάνοντας μεγάλης ὑπολήψεως, ἀπηγορεύοντο νὰ ὑποκρίνωνται οἱ ὑποκριταί. — Εἰσὶ δὲ Ἀθηναίοις εἰκόνες ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ τραγωδίας καὶ κωμωδίας ποιητῶν. τραγωδίας δὲ κεῖνται τῶν φανερῶν, Εὐριπίδης, Σοφοκλῆς. τὴν δὲ εἰκόνα τοῦ Αἰσχύλου, πολλῶ τε ὕστερον τῆς τελευτῆς δοκῶ ποιηθῆναι, καὶ τῆς γραφῆς, ἥ τὸ ἔργον ἔχει τὸ ἐν Μαραθῶνι (Πανσ. Ἀττικὰ 1. 21. 1).

558. Ἡ ὄρχησις τοῦ κυκλικοῦ χοροῦ ἦτο ἡ λεγομένη διονυσιακὴ πυρρίχη, ἐπιεικεστέρα οὖσα τῆς ἀρχαίας, ἥτοι τῆς πολεμικῆς, εἶχον γὰρ οἱ ὀρχούμενοι θύρσους ἀντὶ δοράτων (Ἀθην. ΙΔ'. 631, Ἀριστοφ. Ὀρν. 123). Εἰς τοὺς κυκλίους χορούς, τρεῖς ἐν ὅλῳ, ὁ πρῶτος νικητὴς ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον δέκα μνᾶς, ὁ δεύτερος χορὸς ὀκτὼ καὶ ὁ τρίτος ἑξ. (Σουῖδα, λ. χορηγός, Ἀθην. ΙΔ. 633, Πολυδ. Δ. 106 ἐπ.).

559. Χύτρα ὠνομάζοντο ἡ τρίτη ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀνθεστηρίων πρὸς τιμὴν τοῦ Διόνυσου. Κατ' αὐτὴν ἐγένοντο γυμνάσια τῶν Κωμωδῶν, εἰς ᾧ συμμετεῖχον καὶ οἱ δοῦλοι, οἵτινες, ἐὰν ἠρίστευον, ἀπέκτων τὴν ιδιότητα τοῦ πολίτου. Κατὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν ἐξετίθεντο τὰ βρέφη (Ἀριστοφ. Βάτρ. 1188, Θεσμοφ. 512 ἐπ.). Εἰσήνεγκε δὲ καὶ τοὺς νόμους, τὸν περὶ τῶν Κωμωδῶν ἀγῶνα τοῖς χύτροις ἐπιτελεῖν, ἐφάμιλλον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τὸν νικήσαντα εἰς ἄστῳ καταλέγεσθαι, πρότερον οὐκ ἐξόν, ἀναλαμβάνων τὸν ἀγῶνα ἐκλελοιπότα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

560. Μὴ εἰσελθεῖν τινα εἰπεῖν, μήπω τριάκοντα ἔτη γεγονότα.
 561. Τὸν Ἀρχοντα μὴ φανερώς κωμωδεῖν.
 562. Μὴ κωμωδεῖν ἐξ ὀνόματος.
 563. Εὐκοσμίαν ἔχειν ἐν τοῖς θεάτροις. Τὸν Ἀρχοντα τοῖς ὑπηρέταις ἐξείρειν τὸν μὴ πείθοντα εἰπεῖν, εἰ δ' οὐδ' οὕτω ἐπείσθῃ, ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν.
 564. Ἀλεκτρυόνας ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ ἐν τῷ θεάτρῳ μιᾷς ἡμέρας τοῦ ἔτους.
 565. Μουσική. Τὴν μουσικὴν κατὰ τὰ εἶδη αὐτῆς διαιρεῖσθαι, καὶ οὐκ ἐξιέναι ἄλλω εἰς ἄλλο καταχρῆσθαι μέλους εἶδος.

560. Οὕτω ἐπέτρεπον ἑμαυτῷ τὸ λέγειν δημοσίᾳ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας. Οὐ γὰρ πρῶτον καθίει τὰ δράματα ὁ ποιητὴς εὐλαβούμενος. Ἀπὸ δὲ τῶν Ἰππέων ἤρξατο εἰσιέναι. Νόμος δὲ ἦν μὴ εἰσελθεῖν τινα εἰπεῖν, μήπω τεσσαράκοντα ἔτη γεγονότα, ὡς δὲ τινες τριάκοντα (σχόλ. Ἀριστοφ. *Νεφέλ.* 530).

561. Ὁ κωμωδοποιὸς ἐξετέλει χρέη δημοσίου ἐλεγκτοῦ (*Ἰσοκράτ. Εἰρήν.* 161). Βαβυλωνίοις δράματι πολλοὺς κακῶς εἶπεν. Ἐκωμωδοῦσε γὰρ τὰς τε κληρωτάς καὶ τὰς χειροτονητάς ἀρχάς, καὶ Κλέωνα παρόντων τῶν ἔκτων. Καὶ διὰ τοῦτο ὀργισθεὶς ὁ Κλέων, ἐγράψατο αὐτὸν ἀδικίας εἰς τοὺς πολίτας, ὡς εἰς ἕβριν τοῦ δήμου ταῦτα πεποιηκότα. (σχόλ. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 67, καὶ Ὀρεσθ. 1297).

562. Πιθανῶς ἡ ἀπαγορεύσις αὐτῆς νὰ ἐτάθῃ μετὰ τὴν καταδίκην τοῦ Σωκράτους, ὅπως διακωμωδήθῃ εἰς τὰς *Νεφέλας*, ὡς εἰσάγων καινὰ δرامόνια.

563. Διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως αἱ ἀρχαὶ εἶχον θεατρικὴν ἀστυνομίαν, ἀποτελουμένην ἐκ ραβδοφόρων ἢ ραβδούχων (*Ἀριστοφ. Εἰρήν.* 718). Τὸ θέατρον ἤρχιζε τὴν πρωτὴν ἢ μετὰ τὸ ἄριστον (*Αἰσχίν. Κτησιφ.* 76), διήρκουν δὲ αἱ παραστάσεις 10 - 12 ὥρας, οὐ ἔνεκα οἱ θεαταὶ ἐν τοῖς διαλείμμασι ἐλάμβανον οἶνον καὶ διάφορα ἄλλα (*Ἀριστοτ. Ἠθικ. Νικομ.* 1. 5, *Ἀθην.* 1Α'. 465, *Ἴδε πλείονα εἰς Αἰσχίν. Κτησιφ.*).

564. Πόθεν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ὁ νόμος, ἔρῳ. ὅτε Θεμιστοκλῆς ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐξῆγε τὴν πολιτικὴν δύναμιν, ἀλεκτρυόνας ἐθεάσατο μαχομένους· οὐδὲ ἀργῶς αὐτοὺς εἶδεν, ἐπέστησε δὲ τὴν στρατιάν. Τὸ τοίνυν γενόμενον αὐτοῖς σύνθημα τότε ἐς ἀρετὴν ἐβουλήθη διαφυλάττειν καὶ ἐς τὰ ὅμοια ἔργα ὑπόμνησιν (*Λίλιανου, Ποικίλης Ἱστορίας Β'*. 28). Καὶ εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλεκτρυόνων ἀγῶνας.....μάλιστα ἂν μάθῃς ὡς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δρῶμεν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρῆναι καὶ ὁρᾶν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως (*Λουκιαν. Ἀνάχαρσις ἢ περὶ γυμνασίων* 37, *Πολυδ. Ζ'*. 136, *Πλουτ. Λυκούργ.* 25).

565. Τοῖς περὶ τὴν μουσικὴν πρῶτον τὴν τότε, ἵνα ἐξαρχῆς διέλθωμεν τὴν τοῦ ἐλευθέρου λίαν ἐπίδοσιν βίου. διηρημένη γὰρ δὴ τότε ἦν ἡμῖν ἡ μουσικὴ κατὰ εἶδη τε ἑαυτῆς ἅττα καὶ σχήματα, καὶ τί εἶναι εἶδος ᾠδῆς εὐχαὶ πρὸς θεούς, ὄνομα δὲ ὕμνοι ἐπεκαλοῦντο· καὶ τούτῳ δὴ τὸ ἐναντίον ἦν ᾠδῆς ἕτερον εἶδος, θρήνους δὲ τις ἂν αὐτοὺς μάλιστα ἐκάλεσε· καὶ παίωνες ἕτερον, καὶ ἄλλο Διονύσου γένεσις, οἶμαι, διθύραμβος λεγόμενος. νόμους τε αὐτὸ τοῦτο τοῦνομα ἐκάλουν, ᾠδὴν ὡς τινα ἐτέραν· ἐπέλεγον δὲ κιθαρωδικούς. τούτων δὲ διατεταγμένων καὶ ἄλλων τινῶν οὐκ ἐξῆν ἄλλω εἰς ἄλλο καταχρῆσθαι μέλους εἶδος· τὸ δὲ κύριον τούτων γινώσκει τε καὶ ἅμα γνόντα δικάσαι, ζημιοῦν τε αὐτὸν μὴ πειθόμενον οὐ σύριγξ ἦν οὐδέ τινες ἄμουσοι βοαὶ πλήθους, καθάπερ

566. Σχολεῖα — Γυμνάσια — Γυμνασιάρχος. Οἱ δὲ τῶν παίδων διδάσκαλοι κλειέτωσαν μὲν τὰ διδασκαλεῖα μὴ πρότερον ἡλίου ἀνιόντος, κλειέτωσαν δὲ πρὸ ἡλίου δύνοντος. Καὶ μὴ ἐξέστω τοῖς ὑπὲρ τὴν τῶν παίδων ἡλικίαν οὓσιν εἰσιέναι τῶν παίδων ἔνδον ὄντων, εἴ μὴ υἱὸς διδασκάλου ἢ ἀδελφός, ἢ θυγατρὸς ἀνὴρ· εἴ τις παρὰ ταῦτ' εἰσῇ, θανάτῳ ζημιούσθω. Καὶ οἱ γυμνασιάρχαι τοῖς Ἑρμαίοις μὴ ἐάτωσαν συγκαθιέναι μηδένα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τρόπῳ μηδενί· εἴ δὲ ἐπιτρέπη καὶ μὴ ἐξείργῃ τοῦ γυμνασίου, ἔνοχος ἔστω ὁ γυμνασιάρχης τῷ τῆς ἐλευθέρων ἑθροῶς νόμῳ. Οἱ δὲ χορηγοὶ οἱ καθιστάμενοι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔστωσαν τὴν ἡλικίαν ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη.

567. Δοῦλον μὴ γυμνάζεσθαι, μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις.

ιβ'. Φιλόσοφοι - Ρήτορες

568. Φιλόσοφοι. Λόγων τέχνης μὴ διδάσκειν.

569. Μηδένα φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, οὐδὲ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δόξῃ, εἰ δὲ μή, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν.

570. Ρήτορες. Μὴ εἰσελθεῖν τινα εἰπεῖν περὶ τριάκοντα ἔτη γεγονότα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τὰ νῦν, οὐδ' αὖ κρότοι ἐπαίνους ἀποδίδοντες, ἀλλὰ τοῖς μὲν γεγονόσι περὶ παιδευσιν δεδογμένον ἀκούειν ἦν αὐτοῖς μετὰ σιγῆς διὰ τέλους, παισὶ δὲ καὶ παιδαγωγοῖς καὶ τῷ πλείστῳ ὄχλῳ ῥάβδου κοσμούσης ἢ νουθέτησις ἐγίγνετο (Πλάτων. Νόμοι Γ', ΑΥ', σελ. 700, ἴδε Β'. ΧΙ, σελ. 669).

566. Αἰσχίν. Τιμάρχ. 12. Ἑρμαῖα ὠνομάζοντο ἡ ἑορτὴ ἢ πανηγυριζομένη πρὸς τιμὴν τοῦ Ἑρμοῦ ἀπὸ τοῦς νέους τῶν Γυμνασίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔπινον, ἐμέθυσεν, κατ' αὐτὴν δὲν ἦσαν δεκτοὶ οἱ παῖδες, ἀλλὰ μόνος ὁ Γυμνασιάρχης (Διογένης). Γυμνασιάρχαι ὠνομάζοντο οἱ ἐπιφορτισμένοι νὰ προμηθεύουν τὸ ἔλαιον καὶ τὰ λοιπὰ χρήσιμα εἰς τὰς παλαίστρας. Ἰδε Αἰσχίν. Τιμάρχ. 6 ἐπ.

567. Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 64. Αἰσχίν. Τιμάρχ. 138.

568. Ὁ Κριτίας, ὅτε τῶν τριάκοντα ὦν νομοθέτης μετὰ Χαρικλέους, ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἔγραψε, λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν (καὶ τοῦτο, διότι ἤθελον περιορίσωσι τὴν μόρφωσιν, Ξενοφ. Ἀπομνημον.).

569. Καὶ ὁ νόμος οὗτος εἰσῆχθη ὑπὸ τῶν Τριάκοντα, ἀποτέλεσμα δ' αὐτοῦ ἦτο νὰ ἀναχωρήσωσι τῶν Ἀθηνῶν πάντες οἱ φιλόσοφοι. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν Τριάκοντα, ὁ νόμος οὗτος κατελύθη. Ἰδε Διογ. Λαέρτ. Ι. σελ. 223.

570. Ἐλάμβανον γὰρ οἱ ρήτορες δραχμὴν, ὅτε συνηγόρουν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἢ ὑπὲρ ἄλλου τινός· ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ὅτι μισθοφόρος ἦν ἡ ἀρχή. Κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους φησὶ (Ἀριστοτέλης). — Συνήγοροι — ἰδιῶται. Ἐν ἀρχῇ ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς διαδίκους νὰ προσλαμβάνουν συνηγόρον, βραδύτερον ὅμως ἐδέχθησαν νὰ γράφῃ τὸν λόγον ἔμπειρος ρήτωρ, καὶ νὰ ἀπαγγέλῃ ὁ διάδικος, καὶ τοῦτο διότι συνήθως οἱ διάδικοι δὲν εἶχον ἴσῃν ἱκανότητα ἐν τῷ λέγειν. Τοιοῦτοι ρήτορες ὑπῆρξαν ὁ Ἀντιφῶν, ὁ Δημοσθένης, ὁ Ἰσοκράτης, ὁ Λυσίας, ὁ Ἰσαῖος καὶ

571. Ἐάν τις λέγῃ ἐν τῷ δήμῳ τὸν πατέρα τύπτων ἢ τὴν μητέρα, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν... «ἢ τὰς στρατείας», φησί, «μὴ ἐστρατευμένος, ὅσαι ἂν αὐτῷ προσταχθῶσιν, ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκῶς»... «ἢ πεπορνευμένος», φησίν, «ἢ ἡταιρηκῶς»... «ἢ τὰ πατρῷα», φησί, «κατεδηδοκῶς ἢ ὧν ἂν κληρονόμος γένηται»... Ἐάν δέ τις παρὰ ταῦτα μὴ μόνον λέγῃ... «δοκιμασίαν μέν», φησίν, «ἐπαγγειλάτω Ἀθηναίων ὁ βουλούμενος, οἷς ἔξεστιν», ὑμᾶς δ' ἤδη κελεύει περὶ τούτων ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγιγνώσκειν.

572. Τὸν ῥήτορα παιδοποιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ γῆν ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι.

573. Μὴ προοιμιάζεσθαι, μηδὲ οἰκτιρίζεσθαι, μηδ' ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν.

ιγ'. Συμπόσια

574. Συμπόσια. Τοὺς κεκλημένους μὴ εἶναι ἐπὶ τοῖς τριάκοντα.

575. Πάντας μάγειρους τοὺς ἐν ταῖς συνόδοις διακονοῦντας παρὰ τοῖς γυναικονόμοις ἀπογράφεσθαι.

ἄλλοι, οἵτινες οὕτω ἀπεκόμιζαν ἱκανὰ κέρδη, ὡς ἐκείνοι δὲ κυρίως λογογράφοι καὶ ὄχι συνήγοροι. Ἐπὶ βραδύτερον ἐπετράπη εἰς τὸν διάδικον ὅχι ἀντιπροσωπευθῆναι ὑπὸ σινηγόρου, ἰδίᾳ ὅταν ᾖτο ἀσθενής, ἢ ὅταν εἴχεν ἀνικανότητά τινα, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἔδει πρὸς τοῦτο νὰ λάβῃ ἄδειαν ἀπὸ τοῦ δικαστήριον. Ἐπίσης παρεῖχτο δικαίωμα εἰς τὸν συνήγορον νὰ ἐκπροσωπῇ τὸν διάδικον, ἐάν ᾖτο συγγενής του, ἢ φίλος πρῶτος, ἢ ἐάν ᾖτο ἐχθρὸς τοῦ ἀντιδίκου, ἢ ὅταν εἴχε κοινὸν συμφέρον μετὰ τοῦ διαδίκου (ἴδε προοίμιον λόγων Ἰσαίου, περὶ Νικοστράτου, Φιλοκτήμονος, Δημοσθένους—Ἀνδροτίωνος καὶ ἄλλους). Οἱ συνήγοροι οὗτοι ἀπηγορεύετο νὰ λαμβάνουν ἀντιμισθίαν, ἐπὶ ποινῇ μηνύσεως αὐτῶν εἰς τοὺς θεσμοθέτας (ἴδε ἀνωτέρω θέμα 252 καὶ 299).

571. Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 408.— *Αἰσχίν. Τιμάρχ. 28 ἐπ., Λυσίου — Θεομνήστου 1 ἐπ.*

572. Ὁ ῥήτωρ δέον νὰ ἔχῃ νόμιμα τέκνα καὶ ἰδιοκτησίαν. ἵνα δύνηται νὰ προΐσταται τοῦ δήμου. (*Αἰσχίν. Τιμάρχ. 134, Παραπρεσβ. 149, 177*).

573. Ὅποτεν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν Ἀρειον πάγον ἢ βουλή, συγκαθέζεται φόνου, ἢ τραύματος ἐκ προνοίας, ἢ πυρκαϊᾶς δικάσοντες, ἀποδίδονται λόγος ἑκατέρῳ τῶν κρινομένων.....οἱ δὲ ἐς τ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγουσιν ἀνέχεται ἡ βουλή, καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἡ δὲ τις ἢ προοίμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσασαιτο αὐτούς, ἢ οἰκτον, ἢ δεινώσιν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι (οἷα πολλὰ ρητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται), παρελθὼν ὁ κήρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς, οὐκ ἐὼν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν, καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγεννημένα βλέποιν (*Λουκιαν. Ἀνάχαρς*).

574. Χαιρεφῶν δ' ἔφησεν ὁ παράσιτος εἰς γάμον ἄκλητος εἰσελθὼν. καὶ κατακλιθεὶς ἔσχατος, τῶν γυναικονόμων ἀριθμούντων τοὺς κεκλημένους καὶ κελευόντων αὐτὸν ἀποτρέχειν ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἐπόντος, ἀριθμεῖτε δὴ, ἔφη, πάλιν, ἀπ' ἐμοῦ ἀρξάμενοι (*Ἀθήναιος 245.46*).

575. Οἱ εἰς τὰ συμπόσια ὑπηρετοῦντες μάγειροι ὀφείλουν νὰ καταγράφωνται εἰς τοὺς Γυναικονόμους (*Ἀθήναιος ΣΤ'. 245, Πλουτ. Σόλων 21, Πολυδ. Η. 112*).

576. Ἐν τοῖς συμποσίοις μὴ πίνειν ἄκρατον.

577. Προσφέρεσθαι μετὰ τὰ σῖτα ἄκρατον μόνον ὅσον γεύεσθαι, τοῦ ἀγαθοῦ Δαίμονος.

578. Τοὺς Ἀρεοπαγίτας κολάζειν τοὺς ἀσώτους.

ιδ'. Σίτισις, στεφάνωσις

579. Σίτισις — Παράσιτοι — Στεφάνωσις. Τὸν αὐτὸν μὴ παρασιτεῖν πολλάκις. Ἐὰν δὲ ὃ καθήκη μὴ βούληται, κολάζεσθαι.

580. Τοῖς παρασιτουμένοις μᾶζαν παρέχειν, ἄρτον δὲ ταῖς ἐορταῖς προσπαρτιθέναι.

581. Ἐὰν μὲν τινα ὁ δῆμος Ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι.

582. Μὴ ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον ἐν τῷ Θεάτρῳ· ἢ ἄτιμον τὸν κήρυκα.

583. Μηδὲ ὑπὸ ἄλλου μηδενοῦ ἀνακηρύττεσθαι στεφανούμενον, ἀπούσης, βουλῆς, δήμου, καὶ φυλετῶν καὶ δημοτῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

576. Ὅμηρον Ὀδ. 1. 203.

577. Καὶ θεσμόν ἔθετο Ἀμφικτύων προσφέρεσθαι μετὰ τὰ σιτία ἄκρατον μόνον ὅσον γεύεσθαι, δείγμα τῆς δυνάμεως τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη κεκραμένον, ὅπόσον ἕκαστος βούλεται· προσεπιλέγειν δὲ τούτῳ, τὸ τοῦ Διὸς σωτῆρος ὄνομα διδαχῆς καὶ μνήμης ἕνεκα τῶν πινόντων, ὅτι οὕτω πίνοντες ἀσφαλῶς σωθήσονται (Ἀθήναιος Β 38 d).

578. Ταῦτὸν τῷ θέματι 126.

579. Ἴδιον δὲ τοῦ Σόλωνος καὶ τὸ περὶ τῆς ἐν δημοσίῳ σιτήσεως, ὅπερ αὐτὸς παρασιτεῖν κέκληκε· τὸν γὰρ αὐτὸν οὐκ ἔῃ σιτεῖσθαι πολλάκις· ἐὰν δὲ ὃ καθήκη (ὁ προσκεκλημένος) μὴ βούληται, κολάζει (Πλουτ. Σόλων).

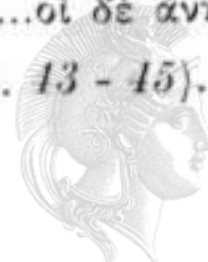
580. Σόλων δὲ τοῖς ἐν πρυτανείῳ σιτουμένοις μᾶζαν παρέχειν κελεύει, ἄρτον δὲ ταῖς ἐορταῖς προσπαρτιθέναι, μιμούμενος τὸν Ὅμηρον. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοὺς ἀριστεῖς συνάγων πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα «φύρετο δ' ἄλφιτα», φησὶν (Ἀθήναιος Δ 137 e). — Μᾶζαν ἦτοι κρίθινον ἄρτον.

581. Οὐ γὰρ οἴμαι ὥςθε δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα σεμνύνεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ μὴ ἐργολαβεῖν ἐν τοῖς κηρύγμασιν... ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κελεύει ἐν τῷ δήμῳ, ἐν Πυκνῇ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ (Αἰσχίν. Κτησιφ. 33).

582. Τοὺς δὲ ἀνακηρυττομένους ἐν τῷ θεάτρῳ μείζοσι τιμαῖς τιμᾶσθαι τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων. τοῖς μὲν ἀπεδέδεικτο τόπος ἡ ἐκκλησία, ἐν ἣ ἤρχην στεφανοῦσθαι...οἱ δὲ ἀνηγορεύοντο ἐναντίον ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων (Δημοσθ. περὶ στεφάνου, Αἰσχίν. Κτησιφ. 43 - 45).

583. Αἰσχίν. Κτησιφ. 44.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

584. Μὴ κηρύττεσθαι τὸν ἀλλότριον στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν μὴ ψηφίσῃται ὁ δῆμος· αὐτὸν δὲ τὸν στέφανον ἱερὸν εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς.

ιε'. Ἱεροὶ ὑπηρέται - Παράσιτοι

585. Ἱεροὶ ὑπηρέται — Παράσιτοι — Ἱερομνήμονες. Ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὸν βασιλεύοντα τῶν τε ἀρχόντων, ὅπως ἂν καθιστῶνται, καὶ τοὺς παρασίτους ἐκ τῶν δήμων αἰρῶνται κατὰ τὰ γεγραμμένα. τοὺς δὲ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τοῦ μέρους τοῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἐκτέα κριθῶν, δαίνυσθαί τε τοὺς ὄντας Ἀθηναίους ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰ πάτρια. τὸν δ' ἐκτέα παρέχειν εἰς τὰ ἀρχεῖα τῷ Ἀπόλλωνι τοὺς Ἀχαρνέων παρασίτους ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τῶν κριθῶν.

586. Θύειν τῷ Ἀπόλλωνι τῶν Ἀχαρνέων παρασίτους.

587. Τὰ δὲ ἐπιμήνια θυέτω ὁ Ἱερεὺς μετὰ τῶν παρασίτων. Οἱ δὲ παράσιτοι ἓνα τῶν ἐκ τῶν νόθων καὶ τῶν τούτων παίδων κατὰ τὰ πάτρια. Ὃς δ' ἂν μὴ θέλῃ παρασιτεῖν, εἰσαγέτω καὶ περὶ τούτων εἰς τὸ Δικαστήριον.

588. Καὶ τῷ κήρυκε ἐκ τοῦ γένους τῶν κηρύκων τοῦ τῆς μυστηριώτιδος, τούτους δὲ παρασιτεῖν ἐν τῷ Δηλῷ ἑκατέρη.

589. Τοῖν δὲ βριοῖν τοῖν ἱερομνήμονιν τῶν ἐξαρουμένων, τὸ μὲν τρίτον μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα, τὰ δὲ δύο μέρη, τὸ μὲν ἕτερον τῷ ἱερῷ, τὸ δὲ τοῖς παρασίτοις.

590. Εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ νεῷ τοῦ Ἀρχεῖου, καὶ τοῦ παρασιτίου, καὶ τῆς οἰκίας τῆς ἱερᾶς διδόναι τὸ ἀργύριον, ὅποσον ἂν αἱ τῶν ἱερέων ἐπισκευασταὶ μισθώσωσι.

584. *Αἰσχίν. Κτησιφ. 46.* — Τὸν στεφανούμενον ξενικῶ στεφάνῳ τὸν λόγον ποιεῖσθαι εἰς βίον ἀξιοχρεῶν καὶ τρόπον σῶφρονα (*Αἰσχίν. Κτησιφ. 249*).

585. Παράσιτος ἔστι δὲ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τοῦνομα οὐ μὴν ἐφ' οὗ νῦν, ἀλλ' ἱερᾶς ὑπηρεσίας τοῦνομα, ὁ ἐπὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογὴν αἰρούμενος (*Πολυδ. ΣΤ'. 35*).—Οἱ παράσιτοι προήρχοντο ἐξ εὐγενῶν οἰκογενειῶν, ἐξελέγοντο ὡς βοηθοὶ τῶν ἱερέων ἢ ἄλλων ἀρχόντων. Ἦσαν δώδεκα τὸν ἀριθμὸν. (*Ἀθήν. ΣΤ'. 235*).

586. Οἱ Ἀχαρνεῖς θεὸν Ἀπόλλωνα τιμῶσι Ἀγριέα (*Πανσ. Ἀττ.*). Ἐπιμελεῖσθαι δὲ τὸν βασιλέα, τὸν αἰὲ βασιλεύοντα καὶ τοὺς παρασίτους, οὓς ἂν ἐκ τῶν δήμων προαιρῶνται, καὶ τοὺς γέροντας, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς πρωτοπόσεις. Ἡ δ' ἐκ παρθενίας τινὶ γημαμένη, πρωτόποσις ἐκαλεῖτο (*Πολυδ. Γ. 39*).

587. Ἐπιμήνια ὀνομάζοντο αἱ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐκάστου μηνὸς προσφερόμεναι θυσίαι, ἡδύναντο δὲ νὰ ἐκλεγῶσιν ὡς παράσιτοι καὶ οἱ νόθοι (*Πολέμων, Ἀθήναιος ΣΤ'.*).

588. Κήρυξ ὁ μὲν τις τῶν μυστικῶν...ὁ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας, οἱ δὲ κατ' ἀγορὰν τὰ ὄνια ἀποκηρύττοντες (*Πολυδ. Η. 103*).

589. Κατὰ τὰ Παναθήναια αἱ ἐλληνικαὶ πόλεις ἐθυσίαζον βόας διανεμομένους ὡς ἀνωτέρω.

590. Οἱ παράσιτοι εἶχον ἰδιαίτερον ταμεῖον καὶ ναόν, αἱ δαπάναι δ' αὐτοῦ ἐβάρυνον αὐτὸν (*Πολυδ. ΣΤ'. 35*).

591. Θαλλοφόρους τῇ Ἀθηνᾶ τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγεσθαι.

592. Τοὺς ἱερέας καὶ τὰς ἱερείας ὑπευθύνους εἶναι, οὐ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὰ γένη.

593. Μηδένα ἱερωσύνην οὐδενὸς θεῶν κληροῦσθαι, οὐκ ὄντα καθαρὸν τὸ σῶμα. Ὅτι περὶ ἀγνοῦντι θυσία ἔστι τῷ Λεῶ.

594. Ἱερομνήμονες. Τάγμα ἱερέων εἰς τὰς Ἀθήνας.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ

595. Οἰκοδομικά — Σχέδιον πόλεως. Συνιστᾶται ὅπως αἱ οἰκίαι οἰκοδομῶνται εἰς ὑψηλοὺς χώρους καὶ σχηματίζωσι μετὰ τῶν παρακειμένων τοιούτων εὐθεΐαν γραμμὴν ἑναντι τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως (α). Ὁικοδομοῦντο εἰς τὸ βάθος τοῦ οἰκοπέδου, ἀφήνουσαι πρὸ αὐτῶν αὐλήν, ἐχωρίζοντο αἱ γειτνιάζουσαι διὰ μεσοτοίχου (β), καὶ ἐλαμβάνοντο μέτρα ὅπως καθίσταται εὐχάριστος καὶ ὑγιεινὴ ἡ ἐν αὐταῖς διαμονή (γ). Ἐν ἀρχῇ ἦσαν μικραὶ καὶ ἐγγελεῖς (δ), ἀλλὰ βραδύτερον κατέστησαν πολυτελέστεραι καὶ περισσώτερον ἐξυπηρετικαὶ (ε). Περιελάμβανον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

591. Ὡς περ καὶ γίνεται καλῶς, οὕτω καὶ μετρίκιον, καὶ ἀνὴρ καὶ πρεσβύτερος τεκμήριον δέ, Θαλλοφόρους δὴ τῇ Ἀθηνᾶ τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγονται (Ξενοφ. Συμπόσιον). Οὗτοι κατὰ τὰ Παναθήναια ἔφερον κλάδους ἐλαίας.

592. Καὶ τοὺς Εὐμολπίδας καὶ Κήρυκας (Αἰσχίν. Κτησίφ. 18).

593. Δοκιμάζειν δὲ τὸν ἀεὶ λαγχάνοντα, πρῶτον μὲν, ὁλόκληρον καὶ γνήσιον· ἔπειτα ὥς ὅτι μάλιστα ἐκ καθαρευουσῶν οἰκήσεων, φόνου δὲ ἀγνόν καὶ πάντων τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰς τὰ θεῖα ἀμαρτηνομένων, αὐτόν τε καὶ πατέρα καὶ μητέρα κατὰ ταῦτα βεβιωκότας (Πλάτων. Νόμοι ΣΤ').

594. Ἀπετέλουν τὴν ἀνωτέραν τάξιν.

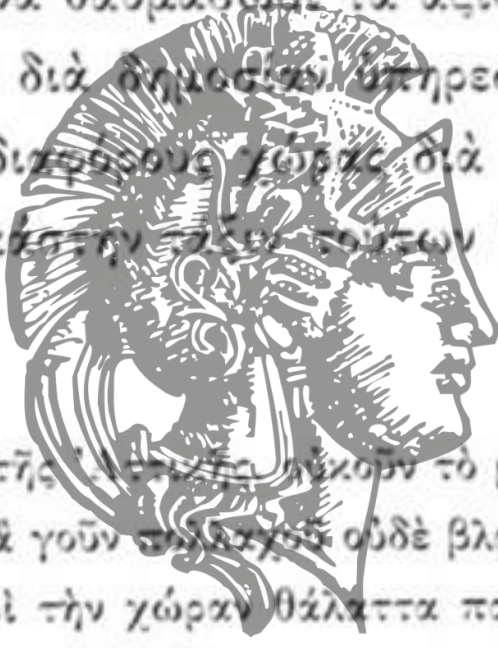
595. α) Καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἐν κύκλῳ πρὸς τοῖς ὑψηλοῖς τῶν τόπων, εὐερκείας τε καὶ καθαριότητος χάριν.....εἰς τὰς ὁδοὺς πασῶν τῶν οἰκήσεων ἐχουσῶν εὐέρκειαν (Πλάτων. Νόμοι ΣΤ'. σελ. 778 - 9). — β).....διορύσσοντες τοὺς κοινούς τοίχους παρ' ἀλλήλους (Θουκυδ. 2. 3). — γ) Ἀρά γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἷαν χρὴ ἔχειν τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, ὅπως ἡδίστη τε ἐνδιατᾶσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; τούτου δὲ ὁμολογουμένου· οὐκοῦν ἡδὺ μὲν θέρους ψυχρινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλεεινὴν;.....οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα ὁ χειμερινὸς ἥλιος μὴ ἀποκλήηται, χθαμαλότερα δὲ τὰ πρὸς ἄρκτον, ἵνα οἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπίπτωσιν ἄνεμοι (Ξενοφ. Ἀπομνημ. 3. 8).—δ) Τὰς δ' ἰδίᾳς οἰκίας τῶν ἐν δυνάμει γενομένων οὕτω μετρίας καὶ τῷ τῆς πολιτείας ὀνόματι ἀκολούθους ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους καὶ τὴν Κίμωνος καὶ τὴν Ἀριστείδου καὶ Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' ὑμῶν οἶδεν ὅποια πότ' ἐστίν, ὅρᾳ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν (Δημοσθ. Συντάξεως XIII, 29, Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 206 ἐπ.). — ε) Καὶ γάρ τοι τότε μὲν τὰ μὲν τῆς πόλεως ἦν εὖπορα καὶ λαμπρὰ δημοσίᾳ, ἰδίᾳ δὲ οὐδεὶς ὑπερεῖχε τῶν πολλῶν.....τὰ δὲ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα καὶ κατασκευάσματα τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελείφθαι, προπύλαια ταῦτα,

νον δύο διαμερίσματα τὸν ἀνδρωνίτην καὶ τὸν γυναικωνίτην (στ). *Συνοικία*. Πολλὰ οἰκοδομαὶ περιελάμβανον πλείονα διαμερίσματα, ἀποτελοῦντα πολυκατοικίαν, τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα ἐκαλοῦντο συνοικίαι (ζ), αἵτινες κεχωρισμένως ἐξεμισθοῦντο πρὸς διαφόρους ξένους καὶ ἰδίᾳ πρὸς μετοίκους, μὴ δυναμένους νὰ ἔχουν ἰδίαν ἀκίνητον περιουσίαν (η). Αἱ οἰκοδομαὶ ἦσαν συνήθως μονόροφοι, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως εἶχον δύο ὀρόφους, πιθανῶς δὲ καὶ πλείονας. Ὁ ἄνω ὀροφος ἐκαλεῖτο μετέωρον (θ) ἢ ὑπερῶον (ι), διετίθετο δὲ ἢ ὡς ξενῶν ἢ ὡς γυναικωνίτης (ια). Δὲν εἶναι γνωστὸν ἐὰν αἱ συνοικίαι αὗται ἠδύναντο νὰ ἀνήκουν εἰς περισσοτέρους καὶ νὰ ἀποτελοῦν ὀροφοκτησίαν (ιβ). Πλὴν τούτων καθωρίσθη ἡ μεταξὺ τῶν ἀγροτικῶν οἰκιῶν ἀπόστασις (ιγ), περιορισμοὶ διὰ τὴν κατασκευὴν μανδροτοίχου (ιδ) ἢ τάφρου ἢ βόθρου (ιε), ἡ δένδρων (ιστ), ἡ διὰ τὴν ἐγκατάστασιν μιλισσῶνων (ιζ). Ἡ ἐπιμέλεια τῆς τηρήσεως τῶν περιορισμῶν τούτων ὡς ἐπίσης ἡ εὐθυγράμμισις, ἡ καθαριότης καὶ ἡ ἐπίβλεψις τῶν ὁχετῶν, ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὴν φροντίδα τῶν ἀστυνόμων (ιη).

νεώσοικον, σταδί, Πειραιεύς, τὰλλα οἷς κατασκευασμένην ὁρᾷτε τὴν πόλιν· νῦν δ' ἰδίᾳ μὲν ἐκαστῶ τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων τοιαύτη περιουσία ἔστιν ὥστε τινὲς μὲν αὐτῶν πολλῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίᾳς κατασκευάζουσιν οἰκίας κ.λπ. (Δημοσθ. Ἀριστοκρ. 206, Ὀλυνθιακ. Γ. 35). — στ) Τὰ διαμερίσματα ταῦτα κατὰ μὲν τοὺς Ὀμηρικοὺς χρόνους εὐρίσκοντο εἰς χωριστὸν ὀροφον (τῆς γυναικὸς ἐν τῷ ὑπερῶῳ), κατὰ δὲ τοὺς μετέπειτα χρόνους εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον (Ἀριστοφ. Ἐκκλησιάζ. 961, Θεσμοφορ. 482, Ἀρσίου Ἐρατοσθ. φόν. IB'. 13 καὶ Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησ. 55, Ξενοφ. Οἰκ. Θ'. 5, κ.λπ.). — ζ) Ὅπου μὲν γὰρ πολλοὶ μισθωσάμενοι μίαν οἰκῆσιν διελόμενοι ἔχουσι, συνοικίαν καλοῦμεν, ὅπου δὲ εἰς ἐνοικεῖ, οἰκίαν (Αἰσχίν. Τιμάρχ. 124). — η) Εἰς τούτους ἀπηγορεύετο ἡ ἐγκτησις ἰδιοκτησίας, οὗ ἕνεκα ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ μισθώνωσι οἰκίας πολιτῶν Ἀθηναίων (Δημοσθ. Φορμ. 6, Ξενοφ. Προσόδ. Β. 2, κ.λπ.). — θ) Ἰδε διατριβὴν Ἰω. Δ. Ζέπου ἐν Δικαιοσύρῃ Α'. (1923) σελ. 97. — ι) Ὑπερῶν τι ἦν τῆς ἡμετέρας οἰκίας, ὃ εἶχε Φιλόνεως ὅπότε ἐν ἅστει διατρίβοι (Ἀντιφῶντ. Φαρμακ. 14). — ια) Ἰδε ἀνωτέρω σημείωσιν στ'. — Δημοσθ. Εὐεργ. Μνησ. 56). — ιβ) Ἰδε Ἰω. Δ. Ζέπου μελέτην ἐν Δικαιοσύρῃ Α'. (1923) σελ. 97). — ιγ) Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 164. — ιδ) Ἰδε θέμα 163. — ιε) Ἰδε ἀνωτέρω θέμα 162. — ιστ) Ἰδε θέμα 165. — ιζ) Ἰδε θέμα 167. — ιη) Οἱ ἀστυνόμοι καὶ τὰς ὁδοὺς κωλύουσι κατοικοδομεῖν, καὶ δρυφάκτους ὑπὲρ τῶν ὁδῶν ὑπερτείνειν, καὶ ὁχετοὺς μετεώρους εἰς τὴν ὁδὸν ἔκρουν ἔχοντας ποιεῖν, καὶ τὰς θυρίδας εἰς τὴν ὁδὸν ἀνοίγειν. κ.λπ. (Ἀριστοτ. Ἀθην. Πολιτ. 50). Τοὺς δὲ ἀστυνόμους ἐπιμελεῖσθαι καὶ προσαναγκάζοντας τὸν ὀλιγωροῦντα ζημιοῦντας, καὶ πάντων δὴ τῶν κατὰ τὸ ἄστυ καθαρότητος τ' ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὅπως ἰδιώτης μηδεὶς μηδὲν τῶν τῆς πόλεως μήτε οἰκοδομήμασι μήτε οὖν ὀρύγμασιν ἐπιλήψεται. καὶ δὴ καὶ ὑδάτων τῶν ἐκ Διὸς εὐροίας τούτους ἐπιμελεῖσθαι χρεών, καὶ ὅσα ἐντὸς πόλεως ἢ ὅποσα ἔξω πρέπον ἂν οἰκεῖν εἴη (Πλάτων. Νόμοι ΣΤ'. 779 c).

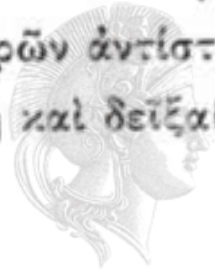
596. *Τουρισμός.* Ὁ Ξενοφῶν εἰς τὴν περὶ πόρων καὶ προσόδων μελέτην του, ἐκθειάζων ἐν ἀρχῇ τὸ κλίμα καὶ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀττικῆς, ὡς δροσεράν, καρποφόρον καὶ ἀμφιθάλαττον, συνιστᾷ εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ Πειραιεῖς νὰ ἐπω- μεληθῶσι τῶν ἐξαιρετικῶν τούτων προνομίων, προκαλοῦντες τὴν συρροὴν ξένων. πρὸς τοῦτο ὑποδεικνύει νὰ κατασκευάσουν εἰς τε τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ πολυτελεῖς ἀγοραίας οἰκίας καὶ πωλητήρια, ἔχων τὴν γνώμην ὅτι ὅσῳ γε μὴν πλείους σοικίζοντό τε καὶ ἀφικνοῖντο, δηλονότι τοσούτῳ ἂν πλεῖον καὶ εἰσάγοιτο καὶ ἐξά- οῖτο καὶ ἐκπέμποιτο καὶ πωλοῖτο καὶ μισθοφοροῖτο καὶ τελεσφοροῖη (α). Ἀλ- λὰ καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῇ ἰδανικῇ πολιτείᾳ του, δογματίζει ὅτι δέον νὰ εἶναι οἱ ξένοι εὐπρόσδεκτοι ἀναλόγως πρὸς τε τὴν ἀξίαν ἐκάστου ἐπισκέπτου καὶ πρὸς τὸν σκο- πόν, ὃν ἐπιδιώκει οὗτος. Διὰ τοῦτο δὲ κατατάσσει τοὺς ξένους ἐπισκέπτας εἰς τέσσαρας κατηγορίας, ἥτοι, α) τοὺς ἐρχομένους κατὰ τὴν θερινὴν περίοδον (καθά- περ οἱ τῶν ὀρνίθων διαπορευόμενοι) δι' ἐμπορικοὺς σκοποὺς (πετόμενοι χρημα- τισμοῦ χάριν), β) τοὺς ἐρχομένους διὰ νὰ θαυμάσωσι τὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως καὶ νὰ ἀκροασθῶσι μουσικὰ ἔργα, γ) τοὺς διὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν ταξειδεύοντας καὶ δ) ἐκείνους, οἵτινες περιοδεύουσιν εἰς διαφόρους χώρας διὰ νὰ μελετήσωσι καὶ νὰ διδάξωσι διάφορα θέματα. Ὅρίζει δι' ἐκάστην τῶν τούτων ἴδιον μέσον ὑποδοχῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

596. α) Πρῶτον διηγήσομαι τὴν φύσιν τῆς Ἀττικῆς, ἡκοῦν τὸ μὲν τὰς ὥρας ἐνθάδε πρῶ- τάτας εἶναι καὶ αὐτὰ τὰ γιγνόμενα μαρτυρεῖ· ἃ γοῦν σπλάγχνα οὐδὲ βλαστάνειν δύναται· ἂν ἐνθάδε καρποφορεῖ. ὥσπερ δὲ ἡ γῆ, οὕτω καὶ ἡ περὶ τὴν χώραν θάλαττα παμφορωτάτη ἐστὶ. καὶ μὴν ὅσαπερ οἱ θεοὶ ἐν ταῖς ὥραις ἀγαθὰ παρέχουσι, καὶ ταῦτα πάντα ἐνταῦθα προαιάτατα μὲν ἄρχε- ται, ὀψιαίτατα δὲ λήγει.....καὶ μὴν οὐ περίρρυτός γε οὕσα ὅμως ὥσπερ νῆσος πᾶσιν ἀνέμοις προσάγεται τε ὧν δεῖται καὶ ἀποπέμπεται ἃ βούλεται· ἀμφιθάλαττος γάρ ἐστι.....εἰ δὲ πρὸς τοῖς αὐτοφυέσιν ἀγαθοῖς πρῶτον μὲν τῶν μετοίκων ἐπιμέλεια ἂν γένοιτο· αὕτη γάρ ἡ πρόσσδος τῶν καλλίστων ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, ἐπεὶπερ αὐτοὺς τρέφοντες καὶ πολλὰ ὠφελοῦντες τὰς πόλεις, οὐ λαμβάνουσι μισθόν, ἀλλὰ μετοίκιον προσφέρουσι.....ἐπειδὴ καὶ πολλὰ οἰκιῶν ἔρημά ἐστιν ἐντὸς τῶν τειχῶν καὶ οἰκόπεδα, εἰ ἡ πόλις διδοίη οἰκοδομησαμένοις ἐγκεκτῆσθαι (οἱ μέτοικοι) οἳ ἂν αἰτούμενοι ἄξιοι δοκῶσιν εἶναι.....εἰ δὲ καὶ τοῖς ἀγοραίοις οἰκήσεις τε καὶ πωλητήρια κατασκευασθεῖη καὶ ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν τῷ ἄστει, ἅμα τ' ἂν κόσμος εἴη τῇ πόλει καὶ πολλὰ ἂν ἀπὸ τούτων πρόσσοδοι γίγνοιτο, κ.λπ. (Ξενοφ. περὶ πόρων καὶ προσόδων I, 2). — β) Τέτταρες δ' εἰσὶ ξένοι.....ὁ μὲν δὴ πρῶτός τε καὶ διὰ τέλους αἰεὶ θερινὸς ὡς τὰ πολλὰ διατελῶν ταῖς φοιτή- σεσι, καθάπερ οἱ τῶν ὀρνίθων διαπορευόμενοι, καὶ τούτων οἱ πολλοὶ κατὰ θάλατταν ἀτεχνῶς οἷον πετόμενοι χρηματισμοῦ χάριν ἐμπορευόμενοι ἔτους ὥρα πέτονται πρὸς τὰς ἄλλας πόλεις..... ὁ δὲ δεύτερος, ὁμῆσιν ὄντως θεωρὸς ὅσα τε μουσῶν ὥσιν ἔχεται θεωρήματα.....τρίτον δὲ ξένον ὑποδέχεσθαι χρὴ δημοσίᾳ τὸν κατὰ τι δημόσιον ἐξ ἄλλης χώρας ἀφικνόμενον.....τέταρτος δέ, ἂν ποτέ τις ἀφίκηται, σπάνιος μὲν, ἂν δ' οὖν ποτέ τις ἔλθῃ τῶν παρ' ἡμῖν θεωρῶν ἀντίστρο- φος.....ἀξιῶν τι καλὸν ἰδεῖν τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι διαφέρον ἐν καλλοναῖς ἢ καὶ δεῖξαι τι

597. Κοινωνική πρόνοια. Εἴρηται ἀνωτέρω (α) ὅτι οἱ ἀδύνατοι (ἦτοι οἱ στερούμενοι πόρων) Ἀθηναῖοι ἐπροστατεύοντο ὑπὸ τῆς Πολιτείας, παρεχούσης εἰς αὐτοὺς οἰκονομικὰ βοηθήματα, παρεμφερῆς προστασία παρείχετο καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς δούλους, οἵτινες οὐχὶ σπανίως ἐπλεονέκτουν καὶ αὐτῶν τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν (β).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κατὰ ταῦτά ἄλλη πόλει.....τούτοις δὴ τοῖς νόμοις ὑποδέχεσθαι τε χρὴ πάντας ξένους τε καὶ ξένους ἐξ ἄλλης χώρας (Πλάτων. Νόμοι IB'. VI, σελ. 952 ἐπ.).

597. α) Ἴδε θέματα 11, 438, 498. — β) Ὁ δὲ δῆμος αὐτὸς αὐτῷ οἰκοδομεῖται παλαίστρας πολλάς, ἀποδυτήρια, λουτρῶνας καὶ πλείω τούτων ἀπολαύει ὁ ὄχλος ἢ οἱ ὀλίγοι καὶ οἱ εὐδαίμονες (Ξενοφ. Ἀθην. Πολιτ. V. 10). Τῶν δούλων δ' αὖ καὶ τῶν μετοίκων πλείστη ἐστὶν Ἀθήνησιν ἀκολασία.....ὅτι ἐῷσι τοὺς δούλους τρυφᾶν αὐτοὶ καὶ μεγαλοπρεπῶς διαιτᾶσθαι ἐπίσης (Ξενοφ. Πόροι — Πρὸσοδοὶ 1. 2, Δημοσθ. Φιλίππου Γ' 3).

Ἀποταμίευσις. Δημοσίου θησαυροῦ 503, 245.
 Ἀποτυμπανισμός 233.
 Ἀπόφασις. Ἰσοψηφία 360, αἰτιολογικὸν 363, κύρος 364.
 Ἀποχειροτονία Νόμων 402, Ἀρχόντων 419, Στρατηγοῦ 473.
 Ἀπωμοσία 376.
 Ἀργία. Βουλῆς 440, ἄεργοι 13.
 Ἀργυρολογία 497.
 Ἀρειος Πάγος. Ἀεροπαγῖται οἱ τέως Ἀρχόντες 455α, Δικαστήριον 319, κολάζει ἀσώτους 126, 578. Ἴδε Βουλὴ.
 Ἀρρητοποιοὶ 433, σίτησις 443.
 Ἀρχαί. Ἐκλογαί, χειροτονηταὶ κλπ. κύριοις 381-3. Μισθοὶ 444 ἐξύβρισις 249, 250, ἐὰν τις ὀφείλων ἄρχῃ 251.
 Ἀρχιθεωρὸς 457.
 Ἀρχόντες Ἑννέα 448, δοκιμασία 449 - 452, ὄρκος 453, ἀνίκαντοι 310, 454, προνόμια 455α, πάρεδροι 455, συζύγ. Βασιλ. 454, σίτησις 443.
 Ἀσέβεια 247, 462, ἀπορρήτων 291, γραφῇ 247.
 Ἀσκληπιεῖον 458.
 Ἀστράτευμα 274α, 489.
 Ἀστυνόμοι 433, 595.
 Ἀσώτοι. Κολάζονται 126, 578.
 Ἀτιμία. Ἀτιμοί, τίνες 75 - 6, ἐὰν ζητοῦν γὰ γίνουιν ἐπίτιμοι 71, 525, ὁ καταδικαζόμενος τὰ πάτρια 144, ποινὴ ἀτιμίας 233, οἱ αὐτομολοῦντες 240, ὁ ὑβρίζων ἄρχοντα 248, ὁ προξενῶν βλάβην εἰς τὸν δῆμον 252, συζύγου μοιχαλίδος 303, οὐ μαρτυροῦν 346, οὐ μετέχουσιν ἐκκλησία 391, ὁ τρεῖς λωκῶς ἐν γραφῇ 418, ὁ ἀστράτευτος, ὁ λιπεστάκτης 489 - 491, οἱ ὀφειλέται τοῦ Δημοσίου 514, 522, 525.
 Αὐληταὶ 552.
 Αὐτόφωρα ἀδικήματα 228, κλοπῆς 282 - 4.
 Αὐτόχειρος ποινὴ 276.
 Ἀφανὴς περιουσία 497.
 Ἀφesis 194.
 Ἀχαριστία 314.
 Ἀψυχα. Εὐθόνη 225.

Βαλαντιστόμος 282.
 Βάραθρον. Ποινὴ 233.
 Βάσανος δούλου 346.
 Βία 277.

Βιασμός 305 - 7.
 Βλάβη ὑπὸ δούλου 187, ὑπὸ ἐλευθέρου 188, ὑπὸ ζώου 189, ἐκουσία - ἀκουσία 224, ἴση ζημία 224.
 Βασιλεὺς Ἀρχων 374, 461, δικαστικὴ δικαιοδοσία 462.
 Βοὸς θυσία 197, 589.
 Βουλὴ. Πεντακοσίων 421, ἐκκληροῦντο, ἐπανεξελέγοντο 421, ἐδοκιμάζοντο, προσόντα 422, ἐκφυλλοφορηθεῖς 422, ὄρκος 423, κανονισμός 424, προσευχή 425, ἀρχαιρεσίαι 426, ἡ πρυτανεύουσα φυλὴ ἐκλήρου ἐπιστάτην, προέδρους, γραμματέα, ἀντιγραφέα 427 - 8, κήρυκος εὐχαὶ 430, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις βουλῆς 431, ὑπηρεσίαι δήμου - βουλῆς 432-7, ἱεσία πρὸς αὐτὴν 437, ἐπροίκιζε θυγατέρες ἐπιφανῶν 438, συνέτρεχεν ἀδυνάτους 438, ἐφρόντιζε τὴν κατασκευὴν τριήρων καὶ ἐστεφανοῦτο διὰ τοῦτο 439, ἐσχόλαζε κατὰ τὰς ἐορτάς 440, συνεδρίαζεν ἅπασι εἰς Ἐλευσίνα 441, ἐλογοδότει 442, ἐσιτίζοντο οἱ πρυτανεύοντες καὶ ἄλλοι 443, ἐμισθοδοτοῦντο 444, 498, οἱ ἰσῶτα ἐδύναντο νὰ ἐμισθωσιν εἰς βουλὴν καὶ συμβουλευσῶσιν 436.
 Βουλὴ Ἀρείου Πάγου. Καταρτίζεται ὑπὸ παλαιῶν ἀρχόντων, κατὰ τί διαφέρει βουλῆς πεντακοσίων 468, 500, λογοδοτεῖ 470, δικαιοδοσία 471.
 Βρόχος. Ποινὴ 233.
 Γάμος. Σκοπὸς 82, μονογαμία 83, ἀμφοῖν Ἀθηναίων 83, 85, κωλύματα 84, ἐκδοσις ξένη 86, τοῦ βασιλέως 87, 454, διὰ βίας 88, δούλων 89, ἐγγυητός, τίς ἐγγυᾶται 91, ἐπικλήρου 90, ὑποχρεώσεις τῆς συζύγου 92 - 94.
 Γαμηλία 82.
 Γειτονικά κτήματα 158 - 167.
 Γεννῆται 385.
 Γεραιαί. Ὀρκος 87.
 Γεώμοροι 385.
 Γονεῖς. Κάκωσις 274α, 460, ποινὰ 274α.
 Γραφαί. Διάκρισις γραφῶν καὶ δικῶν 321 - 375. Τίνες εἰσήγοντο εἰς Ἡλιαίαν 374. Γραφὴ Ἀγραφίου 184, 321, 520, ἀλογίου 321, ἀναυμαχίου 491, ἀποστασίου 70, 71, ἀπροστασίου 55, 62, ἀσε-

AKADEMIA

AKADEMIA

βείας 247, 322, ἀστρατείου 489, ἐξαί-
ρέσεως δούλου 322, ἐπιτροπῆς 322
ἐταιρήσεως 309, ἱεροσυλίας 247, κακώ-
σεως 274α, 321. 322, λειποναυτίου
354, 491, λιποταξίου 489, ξενίας 53, 54,
παρνόμων 22, 72, 414 - 419, 431,
σίτου 216, ψευδοκλητείας 330.
Γραμματεὺς βουλῆς 427, 433.
Γυμνάσια 567.
Γυμνασιαρχία. Εἰσφορά 497.
Γυμναστικῆς ἀγῶν 434.
Γυναικες. Περιορισμοὶ 43 - 45, 46, δὲν δια-
τίθενται 135, πῶς συμβάλλονται 177,
κἀκωσις 275α, ἐξύβρισις 289, βιασμός
305 - 7, αἱ ὁμολογοῦσαι κυεῖν 460.
Γυναικονόμοι ἢ γυναικόκοσμοι 43, 526.
Δακτυλογλύφος 205.
Δάνειον. Ἐπὶ σώμασι 6, 182, περιορισμοὶ
214.
Δαπάναι. Δήμου 498, προϋπολογισμός, ἰσο-
λογισμός 492, δικαστικά 495, ἱερᾶς
διοικήσεως 498, δαπανῶν περιορισμοὶ
498α.
Διαιτητῶν αἵρεσις (διανομή) 160.
Δεδικασμένον 865. Ἐπὶ κληροῦ καὶ ἐπικλή-
ρου 98.
Δελφίνιον δικαστήριον 319.
Δένδρων ἀπόστασις 164 - 6.
Δεσμά. Ποινὴ 233.
Δευτερόποτμος (νομιζόμενος νεκρὸς) 538.
Δῆλος 457. Ἀναστολὴ ποινῆς 549.
Δῆμευσις—Δημιόπρατα 496, ὀφειλετῶν Δη-
μοσίου 501, δῆμευσις 233, 496, προ-
δότης 238, 243.
Δημιουργοὶ 385.
Δῆμος (Ἐκκλησία). Δωρεὰ 180, ἐπαγγελία
εἰς δ. 181, ἐὰν δὲν πληρωθῇ ἡ ὀφειλὴ
184, ἐγγύησις ὑπὲρ αὐτοῦ 186, ὀφειλὰ
ἐκ δημοσίων προσόδων 186. Ἴδε ἐκ-
κλησία.
Δημόσια ἔργα 498.
Δημόσιος θησαυρὸς 503.
Δημόσιοι ὀφειλέται. Εὐθύναι, ποινὰ 509 -
523.
Δημόσιοι πρόσοδοι. Μίσθωσις 499, εὐθύνῃ
μισθωτῶν 186, 500.
Διαγωνισμοί. Δράματος, κωμωδίας 557, 559.
Διαδικασία. Δικαστηρίων, κλήσις 330, προ-
ανάκρισις 331, ὄρκος διαδίκων 332,

εἰσαγωγὴ δίκης 333, μὴ ἐμφάνισις 334,
ἀπολογία 335, ἀμφοῖν ἀκροᾶσθαι 318,
329, ὁ διάδικος ὀφείλει ἀπαντᾶν 336,
ἐνστάσεις 337 - 340, 365. Διαδικασία
ποιν. δικαστηρίων. Ἀγὼν τιμητὸς,
ἀτίμητος, γραφαί, δίκαι 321 - 2.
Διάδικοι. Ὅφειλουν ἀπαντᾶν 336, ὑπερασπί-
ζουν τὰ δίκαια μόνοι των 335, 570.
Διαζύγιον. Ἀποτελέσματα 102 - 3, 106 - 7,
τύχη τῆς προικὸς θανάτῳ 104, ἐπικλή-
ρου 105, τόκοι ἐπιστρεφομένης προι-
κὸς 192. Ἴδε ἀπόλειψις, ἀπόπεμψις.
Διαμαρτυρία 142. Μὴ εἰσαγωγίμον τὴν δίκην
342.
Διανομή. Ἴδε δατητῶν αἵρεσιν.
Διατροφή. Ὀρφανῶν 460, γονέων 116, πότε
δὲν ὑποχρεοῦνται 118 - 119.
Διαθήκη. Σύνταξις, περιεχόμενον 135γ' ἐπ.
Διαχείρισις ἀλλοτρίων 191.
Διαπύλιος φόρος 494.
Διατητῶν αἵρεσις 8, δημόσιοι 374, 433, με-
ταλλοκότοις εἰς ἕτερον δικαστήριον 359,
ἐπικλήρου ἀπόφασις 344. Δύναμις 178,
ἰδιωτικὰ, δημόσιοι διαιτ., ἀποζημιώ-
σις, συνυποταχτικὸν 178.
Διδασκαλία. Τέχνων 120, 566.
Δικαιολογία 169.
Δικαστήριον 371 - 2.
Δικαστὴρ. Πολιτικά, Ἡλιαία, Ἀρχῶν Βα-
σιλεὺς, Εὐώνυμος, Πολέμαρχος, Θεσμο-
θέται, οἱ Ἑνδεκα, οἱ Ναυτοδίκαι, οἱ
Δημόσιοι διαιτηταί, οἱ Τεσσαράκοντα,
οἱ Εἰσαγωγεῖς, τὸ Ὠδεῖον 374. Ποι-
νικά 471. Ἀρειὸς Πάγος, Ἐφέται,
Παλλάδιον, Δελφίνιον, Φρεαττύος, Ἡ-
λιαίης, Ἀρχῶν - Βασιλεὺς 319, 374.
Δικασταί 323. Μισθὸς 444, κλήρωσις 467, ἀ-
ριθμὸς 326, μισθὸς 498. ὄρκος 327.
Δίκη. Διαφέρει γραφῆς 375, μὴ οὖσα 376,
καρποῦ, οὐσίας 373, ἰδιωτικά 322,
ἀνάδικοι πότε 357, ἐμπορικά 369, ἔμ-
μηνοι 370, μεταλλικά 199, παραγραφὴ
δικῶν 200. Οὐδεὶς ἀνήκουστος 318,
329, ἄσκησις 320, ἐνδίκῃ μέσα 321,
εἰσαγωγὴ 333, ἀπαράδεκτος διὰ συμ-
βάσεις ἐκτὸς Ἀθηνῶν ἢ ἀπηγορευμέ-
νας 201. Δίκαι 375. Ὀρκος, εὐθυ-
δικία, εἰσαγωγίμος, κυρία, ἀναβολή,
διαγραφὴ 334, 344, ἐνστάσεις 337 ἐπ.,
τίνες εἰσήγοντο εἰς Ἡλιαίαν 374 - 5.

Δικαστικά έξοδα. πρυτανεία. παρακαταβολή, έπωβελία, παράστασις, ενεπίσκημμα 341.

Δικαιοδοσία δικαστική. Δήμου, 409 - 420, Βουλῆς Πεντακοσίων 431, Βουλῆς Ἀρείου Πάγου 471, Ἐπωνόμου 460, Βασιλέως 462.

Διονύσια 548, 456, 458 - 9, 461.

Διωμοσία 376.

Διπλωματικά δαπάναι 498.

Δοκιμασία. Ἐνδικον μέσον 321. Βουλευτῶν 422, 432, Ἀρχόντων 432, 449 - 452, Ἱερέων 593.

Διχοστασία λαοῦ 15.

Δούλοι. Ἀνικανότητες αὐτῶν 64, προστασία 65, 275, τελοῦν ὑπὸ κύριον 66, ἀπελευθέρωσις 67 - 8, ὑποχρεώσεις ἀπελευθέρου 69, ἀποστασίου γραφή 70, ζημίαι δούλου 187, ἐξύβρισις 289, οὐ γυμνάζονται 567, ἀνδραποδικὸς φόρος 494.

Δράκοντος. Ποινικοὶ νόμοι 223.

Δωρεά 179. Δήμου εἶναι κυρία 180, εἰς Βουλὴν 439.

Δωροδοκία 298 - 9.

Ἐγγραφα. Στοιχεῖα 174 - 6.

Ἐγγύησις. Γάμου 82, 91 Ὑπὲρ Δήμου 186, 525. Διάρκεια 185.

Ἐγκύκλιοι φόροι 494, 497.

Ἔθνος 385.

Εἰσαγγελία. Ἐνδικον μέσον 321, 407, 409. Δήμου 411 - 13, 408, 466.

Εἰσαγωγεῖς. 374. 433.

Εἰσφορά 497.

Εἰσπράξεις. Τοῦ Δήμου, ἴδε 498α.

Ἐκχειρία 492.

Ἐκκλησία. Μετέχουν πάντες οἱ Δῆμοι, τόπος συνεδριάσεως 390. Πρόσκλησις, τίνες ἐκαλοῦντο, οἱ μὴ προσερχόμενοι, τίνες εἵργοντο 391, σύγκλητοι ἔκτακτοι 393, τακτικά, ἀντικείμενον 395 - 8, ἀγορεύσεις 399, πρεσβύτεροι 399, 400 συζήτησις 400, ἀπροβούλευτον μηδὲν 401, ἔγκρισις (ἐπιχειροτονία) 402, εἰσαγωγή νέου νόμου, διόρθωσις παλαιοῦ 403 - 4, περιορισμοὶ 405 - 8, δικαστικὴ δικαιοδοσία ἐκκλησίας 409, προβολή 410, εἰσαγγελία 411 - 13, γραφή παρανόμων 414 - 19, ὀστρακισμὸς 420, συνεδρίασις εἰς Ἐλευσίνα 548.

Ἐκκλησιαστικῶν 392, 444, 498, οἰκόσιτοι 392.

Ἐκμαρτυρία 353.

Ἐκπαιδεύσεως δαπάναι 498.

Ἐκλογαὶ ἀρχῶν. Κληρωταί, χειροτονηταί, αἵρεται κύριοι 381 - 3.

Ἐκτέλεισις. Ἀποφάσεως 373, ἀναστολή 235, 371 - 2, ἐπιστροφῆς πλοίου ἐκ Δήλου 549, ἐνέχυρα λαβεῖν, ἐμβατεία, ἐξούλης, δίκαι καρποῦ, οὐσίας 373, συντηρητικὴ προσωπικὴ κράτησις 373.

Ἐκφυλλοφορηθεῖς 324, 422.

Ἐλαίαις ἐκρίζωσις 168, ἀπόστασις 165.

Ἐλαίου πώλησις 210.

Ἐλληνοταμίαι 507.

Ἐλευσίνα. Συνεδρίασις Βουλῆς 441, 548.

Ἐμβατείας 373, 142, 496.

Ἐμμηνοὶ δίκαι 370, 374, 433.

Ἐμπορικὰ δίκαι 369.

Ἐμπόρων ὑποχρεώσεις 203 - 7, ἐμπορία ἐλαίου, σύκων, πίσσης 208 - 10, σίτου 211 - 16, προστασία, ἀμοιβαὶ 218 - 19, ἐπιμελεῖται ἐμπορίου 433, φόρος ἐμπόρων 494.

Ἐμφανῶν κλητάσεις 460.

Ἐνδείξις. Κατὰ ὀφειλέτου τοῦ δήμου 184, κατὰ συκοφάντου 215, ἐνδικον μέσον 321 - 2, 419.

Ἐνεπισκήψασθαι 376.

Ἐνέχυρον 373.

Ἐνῆλιξ 40.

Ἐνδίκαι μέσα 321, ἔφεσις 358, ἀναδικία 357, διάφορα 376, συντηρητικῆς προσωποκρατήσεως 373.

Ἐνδεκα. Δικαστ. ἐξουσία 374, 433.

Ἐννέα Ἀρχοντες. Ἰδε Ἀρχοντες.

Ἐνστάσεις. Ἀφέσεως 194, δεδικασμένου 365, ἀπαραδέκτου 337, ἐξοφλήσεως 338, ἀναρμοδιότητος 339, μὴ νομίμου 334.

Ἐξορία 233, ἀπόκρυψις ἐξορίστου 253.

Ἐξοστρακισμὸς 233, 420, 416, 142, 496.

Ἐξούλης δίκη 322, 373, 169.

Ἐξύβρισις. Ἀρχοντος ἢ θεσμοθέτου 249, 250, 534, ἰδιώτου 287 - 291, γυναικὸς παιδὸς, δούλου 289, ναοῦ 537.

Ἐξωμοσία 376.

Ἑορταί. Ἀγῶνες. Κατ' αὐτὰς ἀπαγορεύεται πᾶσα ἀδικία 540, Παναθήναια 541, ἐπ., Ἑρμοῦ 566.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπαγγελία 181, πρὸς δῆμον, ἐὰν ἐξαπατήσῃ 254, 255.
 Ἐπίβδα 440.
 Ἐπιγραφεῖς 507.
 Ἐπίδοσις. Εἰσφορὰ 497.
 Ἐπικληρος. Ὑποχρέωσις γάμου συγγενεῖ 90, διαδικασία πότε 95, 141 - 2, ἀνικανότης συζύγου 96 - 7, ἀμφισβήτησις ἐπὶ δεδικασμένου 98, θήσεως 100, ὁ Ἄρχων ἐπιμελεῖται τούτων 127, κάκωσις 275α, 460.
 Ἐπιμελητής. Ἐμπορίου 433, μυστηρίων 461.
 Ἐπιτορκία 502.
 Ἐπισκευασταὶ ἱερῶν 433.
 Ἐπίσκοπος. Φύλαξ 526.
 Ἐπικηρύκεια 492.
 Ἐπιστάτης. Ἐκκληροῦτο 427, ἤρχε μίαν ἡμέραν 429, ἐσιτίζετο ἐν Πρυτανείῳ 443, δικαιώματα, ὑποχρεώσεις 445.
 Ἐπιτροπεία. Εἶδη αὐτῆς 121, δὲν ἠδύνατο ὁ ἐπ. συνοικεῖν τῇ μητρὶ 121, ἀνίκανος ὁ κληρονομῶν τῶν ὀρφανῶν 122, μισθοῦ οἰκίας 123, ἡ ἀγωγή κατ' αὐτοῦ παραγράφεται πανταεὶς 124, ὁ Ἄρχων ἐπιμελεῖται τῶν ὀρφανῶν 127, κάκωσις 275α, 460, ἐπιτροπὸς κληροῦ καὶ ἐπικλήρου 460, ἐπιτροπῆς κατὰστάσις, διαδικασία 460.
 Ἐπιχειροτονία. (Ἐγκρισις) νόμων 402.
 Ἐπωβελία. Δικαστικὸν τέλος 495.
 Ἐπώνιον. Φόρος 494.
 Ἐπώνυμοι ἀνδριάντες 19.
 Ἐπώνυμος Ἄρχων 374. Δικαιώματα 456 - 59, δικαστικὴ δικαιοδοσία 460.
 Ἐργασία. Ἀφαίρεσις 199, ὄνειδισμός 219.
 Ἐρημοδικία 334, 343. Ἐπανάληψις συζήτησεως 344.
 Ἐρημος οἶκος. Ἐπιμελεῖται ὁ Ἄρχων 127.
 Ἐστίασις. Εἰσφορὰ 497.
 Ἐταῖραι 47, 48, 304.
 Ἐταίρησις 308 - 310. Περιορισμοὶ 310.
 Ἐτος σεληνιακὸν 81, 426.
 Εὐθυδικία 142.
 Εὐθύνη. Ἐνδικον μέσον 321, 365.
 Εὐθυνοὶ 507.
 Εὐπατρίδαι 385, 386.
 Εὐποροὶ 379, 387.
 Ἐφηβοί. Ἐνηλικιότης 40, ὄρκος 41.
 Ἐφέται 319.
 Ἐφεςις 358, 376.

Ἐφήγησις. Ἐνδικον μέσον 321, 322.

Ζευγῖται 385.

Ζημία. Ποινὰ 233.

Ζήτηται 507.

Ζῶον, βλάβη 189, κυνὸς 226, προστασία 195 - 8.

Ἡλικία. Δικαστήριον 319. Τὸ μέγιστον τῶν δικαστηρίων, τίνας ὑποθέσεις ἐξεδίκαζεν 374. Ὁρκὸς Ἡλιαστῶν 328.

Ἡλικία. Ἴδε πρόσωπον, πατρικὴ ἐξουσία, ἔφηβος, ἐνηλιξ, ἐπικληρος.

Ἡμέρα 368.

Θαλλοφόροι 591.

Θανατικὴ ποινὴ 233, 237, 239, 240 - 6, 247 - 8, 251, 254, 255, 256, 257, 259, 272, 278, 281 - 4, 308, 310, 503, 537, 544, 549.

Θαυμάσιος 456, 459.

Θέστρον. Περιορισμοὶ 561 - 4, ἀστυνομία 562.

Θεσμοθεσία 374, δικαστικὴ δικαιοδοσία 460 - 6.

Θεσμοφύλαξ 513.

Θεωρίαι, γνήματα. Μετατροπὴ 246, 504, δαπάναι 498.

Θῆται 385, 388.

Θρησκεία. Ἴδε ἀσέβεια. Θρησκευτικαὶ διατάξεις 535 ἐπ.

Θυγατροῦς 129.

Θυσίαι. Νεκρῶν 155-6, βοῶς 197, 535, θεοῖς, 535, Ἀλώοις 550, Ἀπόλλωνος 586, προβάτου, μεδίμνου 535, νομηνίαις θύειν 535, μερὶς οἰκείους 536, ἱερεῦσι 589.

Ἰδιοκτησία 157, περιορισμοὶ 158 - 167, ἀποτίμησις 172.

Ἱερὰ διοικήσεις. Δαπάναι 498, διαχειρίσεις, ὀφείλεται 524.

Ἱερεῖον. Θυσίαι, τιμὰ 39, δευτερόποτμος 538, ἱκέτης ἀσφαλῆς ἐν αὐτῷ 539, ἐν μυστηρίοις 546, ἱματίων. 545.

Ἱερομνήμονες 594.

Ἱεροποιοὶ 433.

Ἱεροὶ ὑπηρεταί. Ἱερεῖς 587, 589, 592, προσόντα 593, λογοδοσία 592, σίτησις 443, ἀμφισβήτησις ἱερωσύνης 462.

Ἱεροσουλία 247.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰκεσία. Ξένων 59, δούλου 77, ὀφειλέτου δήμου 437, 525, ἐν ναῶ 539.

Ἰππάδες 385.

Ἰππάρχου ἐκλογὴ 407, 478.

Ἰπποδρομιῶν ἀγῶν 434.

Ἰχθυοπῶλαι 203, 204.

Κάκωσις 117 - 9, 275α, τέκνων, συζύγων, ἐπικλήρων, χηρῶν, ὀρφανῶν, ποιναὶ 275α.

Καδδίσκος. Ἐκλογῆς 360 - 1, 382 - 3, διπλῇ ψηφοφορία 384.

Καλλιεργεῖας προαγωγή 498α.

Κεκρυμμένα ἐλαττώματα 190.

Καρποῦ δίκη 383.

Καταλογεῖς 435.

Καταλύσεις 51.

Κήρυξ 361, βουλῆς 430, 432, εὐχαὶ 430, ἐν γένει 588.

Κληρονομία. Ἐν τῷ γένει τεθνεῶτος 128, πατὴρ ἐξ ἀδιαθέτου 129, νόθων 130, συνδρομὴ γνησίας καὶ νόθου 131, οἱ κληρονόμοι ἰσόμοιροι 132 - 3, ἐν συντρέχον θετοὶ καὶ γνήσιοι 134, ἐν δὲ νόθῃ καὶ διαθέσει ὅπως ἐν βούλῃ 135, 179, δὲν διατίθενται γυναικες, κληρονόμοι, νομικά πρόσωπα 135, ἐν γένει γάτῃ ἐπροικίσθη ἢ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς ἄλλους συγγενεῖς 136, ἀνίκανοι διαθέσθαι παράφρονες καὶ λοιποὶ 137, πότε κληρονομοῦν οἱ θετοὶ ὅταν συντρέχουν γνήσιοι 138, οἱ θετοὶ πότε διαθέτουν 139, ἀποκήρυξις 139α, ἐξαίρετον 140, ἀγωγή κλήρου 141, ἀμφισβήτησις, διαδικασία 142, παραγραφή ἀγωγῆς 143, ὑποχρεώσεις κληρονόμων 135γ, κλήρου διαδικασία 95, 141 - 2, ἀμφισβήτησις ἐπιδεδικασμένου 98.

Κληρουχιῶν φόρος 494.

Κληρωταὶ ἀρχαὶ 382 - 4.

Κλῆσις. Διαδίκου 330.

Κλοπὴ 278 - 284, ἐπιστροφή κλαπέντος 285, κλεπταποδόχος 286, σόκων 279, νόπρου 280, ἱερῶν 238.

Κοινωνικὴ πρόνοια 597.

Κοσμημάτων. Ἀπαγόρευσις χρήσεως 498α.

Κοπρολόγος 433.

Κουρεῶτις 440.

Κρεονομία. Δαπάναι 498.

Κρημνός. Ποινὴ 233.

Κρηνοφύλακες 526.

Κύρβεις 28.

Κυριότητος ἀμφισβήτησις 169.

Κυλώνειον ἄγος 539.

Κωλακρέται 492.

Κώνειον. Ποινὴ 233.

Λαϊκὴ ἀγωγή 16, 54, 56, 71, 73, 86, 117, 213, 214 - 6, 274α, 289, 316, 321.

Ληξίρχος 432.

Λιπομαρτύριον 354.

Λογισταὶ 507.

Λογοδοσία. Βουλῆς 442, οἰκονομικῶν λειτουργῶν 508, στρατηγῶν, περιορισμοὶ - εὐθύναι 509 - 517.

Λοιδωρία, ἴδε ἐξύβρισις.

Λοχαγοὶ 477.

Λυκοκτόνου ἀμοιβή 196.

Μανδρότοιχος 163.

Μαρτυρία. Ψευδομαρτυρία 311, δὲν μαρτυροῦν οἱ ἄτιμοι 346, οὔτε οἱ ξένοι εἰς κρίσεως ἀπροστασίον 347, οὔδεις μαρτυροῖ ὑπὲρ ἐκείνου 348, οἱ συγγενεῖς 349, ἡ μαρτυρία ἐγγράφος 350, ὅρκισις 351, ἀντικείμενον 352, ἐκμαρτυρία 353, λιπομαρτύριον 354, ἄρνησις μαρτυρεῖν 355, ψευδομαρτυρία 356.

Μαστῆρες 507.

Μελισσοτροφείων ἀπόστασις 167.

Μετάλλα. Προστασία 199, φόρος 494.

Μεταλλικαὶ δίκαι 199.

Μετέωρον 595.

Μετοικοί. Τίνες 60, εἶχον προστάτην 61, ἀπροστασίον δίκη κατὰ τῶν μὴ ἐχόντων τοιοῦτον 62, δὲν κατατάσσονται διὰ πόλεμον 63, δὲν δύνανται νὰ δανείζουν διὰ σίτον μὴ μεταφερόμενον εἰς Ἀθήνας 214, ὑπόκεινται εἰς τὸν Πολέμαρχον 60, μετέχουν εἰς τὰ Παναθηναία 543, πληρώνουν φόρον μετοικίου 494.

Μέτρα καὶ σταθμὰ 79.

Μετρονόμοι 433.

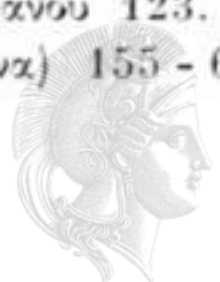
Μήνυσις. Τίς μηνύει 315, 317, 260.

Μισθοί. Τίνες μισθοδοτοῦνται 444. Δαπάναι 498.

Μίσθωσις. Οἴκου ὀρφανοῦ 123.

Μνημόσυνα (νομιζόμενα) 155 - 6.

Μνησιχαεῖν 4.

Μοιχεία. Ποινὰ 300 - 1, περιορισμοὶ μοιχαλίδος 302, δὲν δύναται ὁ σύζυγος νὰ συνοικήσῃ αὐτῇ 303, τίνες δὲν ὑπόκεινται εἰς μοιχείαν 304.

Μονοπώλιον 497α.

Μουσικῆς ἀγῶν 434, 565.

Μυροπῶλαι 207.

Μυστήρια. Ἐπιμέλεια 461, ἀνακοινώσεις τούτων 544.

Ναοί. Ἐξύβρισις 538, ἐπισκευαὶ 590.

Ναυτοδίκα 374.

Ναυφύλακες 526.

Νεκροί. Δίκα 2, 114, ταφή, τάφος 145, 146, 148, περιορισμοὶ 148, θυμάτων πολέμου 8, 9, 10, αὐτοκτονούντων 147, διατυπώσεις πένθιμοι 150 - 2, θυσία 153, μνημόσυνα 155, 156, 309, ὁ προδότης δὲν θάπτεται 238, ἐξύβρισις νεκροῦ, 2, 114, 287, τάφος ἐταιρήσαντος πατρὸς 309, δευτερόποτμος (νομιζόμενος νεκρὸς) 538.

Νεώσοικοι 435.

Νόμοι. Τίνες 108, στεφύονται ἀρχιτείας 109, Νομὸν πρόσωπον 78, διατίθενται 135.

Νόμισμα 80, διαφθορά 312, μείωσις ἀξίας 498α. Δεκάβοιον, ἐκατόμβοιον 333α.

Νομιζόμενα 155 - 6, 309.

Νομοθέται 21.

Νόμος. Πῶς τίθεται 2, 17, ἐπιχειροτονία 18, 402, διόρθωσις 19, 404, μεταβολή 20, ὁ τιθεὶς τὸν νέον 21, μὴ ἐπιτήδειος 22, οὐ προσωπικὸς 22α, ἐὰν δὲν προτείνεται ἄλλος 23, ἐὰν γίνηται ἐπίκλησις ἀνυπάρχτου 24, ἐὰν τις ἐπιφέρῃ σύγχυσιν ἢ μεταποίησιν 23α, 244, μὴ ὀπισθενέργεια 25, ἐρμηνεία 288, 300, ἄγραφοι 26, ἀναπλήρωσις ἐλλείποντος 27, ποῦ κατεγράφοντο 28, ἐπιτήρησις νόμων 29, ἰσχὺς νόμων Σόλωνος 30, εἰσαγωγή νέου 403 - 4, 414 - 418, χρῆσθαι ἀρχαίοις 404, μὴ ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι 406.

Νομοφύλακες 415, 471.

Νουμηνία. Θύειν 535.

Ξενία 51, ξενῶν, πανδοχεῖα, καταλύσεις, προξενεῖα, ὑποχρέωσις ξενίζειν 51.

Ξένοι. Διαμονή 40, δὲν δύνανται νὰ ἐργάζωνται 50, 206, δεόν νὰ μὴ ἀδικῶνται 51,

δεόν νὰ καθοδηγῶνται οἱ παραπλανηθέντες 52, ξενίας γραφή 53, 54, δὲν μαρτυροῦν εἰς γραφὴν ἀπροστασίου 55, 347, ἐὰν ξένος συνοική ἀστῇ 56, ἐὰν ξένη 57, δὲν μυοῦνται 58, δεκτοὶ εἰς ἱεράς συναθροίσεις 59, οὐ μετέχουν ἐκκλησίᾳ 391, ξενικὸς φόρος 494.

Ξύλον. Ποινὴ 233.

Ὀδοποιοὶ 433.

Οἰκογενειακά. Ἐρημον ἐπιμελεῖται ὁ ἄρχων 127.

Οἰκοδομαὶ δημοσίου 435, 498, ἰδιωτικαὶ 595.

Οἰκοδομῶν ἀγροτικῶν ἀπόστασις 164.

Οἰκονομικὴ κατάστασις. Ὑπηρεσίαι. εἰσπράξεις 493, ἐπ., δαπάναι 498 ἐπ.

Οἰκονομικῶν λειτουργῶν λογοδοσία 508.

Οἰκόσιτοι ἐκκλησιαστικοὶ 382.

Οἰνόπται 526.

Ὀπισθενέργειαι 385.

Ὀπίσθενος 37. Ἰδε πρόσωπον.

Ὀρχήσεις 313.

Ὀρχοί. Ἐρασῶν 87, ἐφήβων 41, δικαστῶν 327, δικαστῶν 328, δικαδίκων 332, 376, ματῦρων 351, δικαστῶν 366, δικαστῶν 376, βουλευτῶν 243, 423. Ἐννέα Ἀρχόντων 453, στρατηγῶν 476.

Ὀροὶ συνθήκης 171.

Ὀρφανῶν. Κάκωσις 275α, 460, ἐπιμέλεια 460, δαπάναι δήμου 498.

Ὀρχησις. Πυρρίχη 558.

Ὀστρακισμός. Ἰδε ἐξοστρακισμός.

Οὐδετερότης. 492.

Οὐσίας δίκη 169, 373.

Ὀφειλέται δημοσίου 77. ἐὰν ὀφειλέτης ἄρχῃ 251, περιορισμοί, εὐθύναι 509 - 517, ποινὰ 518 - 523, ἱκεσία 525.

Ὀφθαλμοῦ ἐξόρυξις, ποινὴ 273.

Ὀχυρώσεων δαπάναι 498.

Παλλάδιον Δικαστήριον 319.

Παναθήναια. Ἑορτασμὸς 434, 435, 506, 540 - 543.

Πανδοχεῖα 51.

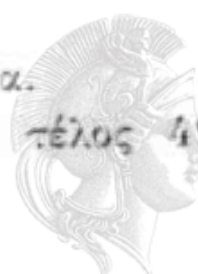
Παραγραφή. Κατὰ ἐπιτρόπου 124, ἀγωγῆς κλήρου 143, δικῶν 200, ἀδικημάτων 229, (ἐνστάσις) 376.

Παραγωγῆς προστασία 498α.

Παρακαταβολή. Δικαστικὸν τέλος 495.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

Πάραλος. Ταμίας 506.
 Παράνοια 460, 125.
 Παράσιτοι 585 - 589.
 Παράστασις. Δικαστικὸν τέλος 495.
 Παραστατική ἀγωγή. Ἴδε ἐμφανῶν κατὰ-
 στασις.
 Παρατιλμός. Ποινὴ 233.
 Παρέγγραπτος 507.
 Πάρεδροι. Λογιστῶν 507.
 Πατρική ἐξουσία. Ὑποχρεώσεις τέκνων
 ὑπολήψεως πατρὸς 114, ὁ πατήρ δίδει
 καὶ ἐξαλείφει ὄνομα 114α, ὑποχρεώ-
 σεις τιμᾶν τὸν πατέρα, ἄλλως οὐ δύνα-
 νται τὰ τέκνα ἄρχειν 115, ὁ μὴ τρέφων
 ἢ τύπτων γονεῖς 116, κάκωσις γονέων
 117, πότε δὲν ὑποχρεοῦται εἰς διατρο-
 φὴν 118, 119, 309, ὑποχρεώσεις πα-
 τρὸς διδασκαλίας κολυμβητικῆς 120.
 Κάκωσις 275α, 460.
 Πεντακοσιομέδιμνοι 385
 Πειραιῶς Δήμαρχος 433.
 Πέπλος Ἀθηνᾶς 434.
 Περιστίαρχοι 432.
 Πλοίαρχοι. Ὑποχρεώσεις 220, ἀτυχήσεις 221.
 Ποδολάκη. Ποινὴ 233.
 Πόθεν ἔσχε 14.
 Ποιναί. Δράκοντος 223, οὐδεὶς ἀνήκουστος
 318, ποινῆς καθορισμὸς 362, ποιναὶ διὰ
 φοροὶ 233, ὀφειλετῶν δημοσίου 518 -
 523, ποινικὰ δικαστήρια 319.
 Πολέμαρχος 374, 463, δικαιοδοσία 463 - 4.
 Πόλεμος. Θύματα 8, 9, 10, κήρυξις, ἐπακό-
 λουθα 492, δαπάναι 505.
 Πολιτεύματα. Μεταβολαί 389.
 Πολίτης. Ἐταιριζομένου στερήσεις, τίς 377,
 τὰ ἴσα εἶναι 378, οὐδεὶς ἀτελὴς 379,
 380.
 Πολιτογράφησις 72
 Πορνικὸς φόρος 494.
 Πράκτορες 507.
 Πρεσβύτεροι. Ὑπανίστασθαι 3, ἀγορεύει ἐν
 ἐκκλησίᾳ 399, 400.
 Πρέσβεις. Ἀντιποίησις ἀξιώματος 248, ξέ-
 νων σίτησις 443, 526.
 Πρόβατον. Σφαγὴ 198.
 Πρόβουλοι 432.
 Προαγωγεία 308 - 310.
 Προανάκρισις. Ἐν δίκῃ 331.
 Προβολή. Ἐνδίκον μέσεν 321, δήμου 410.
 Πρόδικος ὄρκος 332.

Προδότης 236 - 239.
 Πρόεδροι. Βουλῆς 427, 446.
 Προῖξ. Ἀντικείμενον 99, εἰς τίνα δίδεται πα-
 θούσης τῆς γυναικὸς 101, ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ
 σύζυγος 104, τῆς ἐπικλήρου 105, προί-
 κισις ὑπὸ δημοσίου 438, 498, τόκοι 182.
 Πρόξενος 51.
 Προσευχή. Βουλῆς 430, ἐκκλησίας 394.
 Πρόσκλησις 376.
 Πρόσωπα 36, ὄνομα, ἀφαίρεσις αὐτοῦ 37, 115,
 ταυτότης 38, φρατρία 38 - 9, θυσίαι
 39, ἐνηλικίωσις 40, ὄρκος ἐφήβων 41,
 πολιτογράφησις 71, 72, ἔλεγχος 74,
 ψευδὴς ἐγγραφή 73.
 Πρόστιμον. Ποινὴ 233, 496.
 Προσωποκράτησις συντηρητικὴ 373.
 Προωμοσία 376.
 Πυλαγόρας 526.
 Πυρρίχη. Χορὸς 558.
 Πυρρυνεῖον. Τέλος δικαστικὸν 319.
 Πυρρύνει. Βουλῆς 427, 431, 446, 447.
 Πυρρυνεύουσα φυλὴ 427.
 Πυρρύνει. Περιουσίας τοῦ Κράτους 494, 497α.
 Πύλησις. Ἀδελφῶν, θυγατέρων ἢ
 Πύλησις 507.
 Ραφανίδωσις. Ποινὴ 233.
 Ῥήτορες. Ἐταιριζόμενοι 310, περιορισμοὶ
 570 - 573, Βουλῆς πρὸς ὑπεράσπισιν
 432. Ἴδε συνήγοροι.
 Σαλαμῖνος. Ἀρχων. 453, μισθὸς 444.
 Σεισάχθεια 5.
 Σεληνιακὸν ἔτος 81, 426.
 Σιταρκείας προστασία 211 - 217, δαπάναι
 498, σιτοφύλακες 433.
 Σίτησις. Τίνες 443, 218, 579, 580, δαπάναι
 498.
 Σκηνώματα 51.
 Σύζυγοι. Κάκωσις 275α, μοιχεῖα 300 - 1,
 περιορισμοὶ 302 - 3.
 Συγγενεῖς. Μαρτυρία 349. Τίνες 129.
 Συγγραφεῖς 432.
 Συκοφαντία 295 - 7, 406, ἐμπορίου 215,
 ἀπόδειξις ἀληθείας 292.
 Σύκων. Κλοπὴ 279, ἐξαγωγή, 297.
 Συμβάσεις. Στοιχεῖα 173, ἀθέμιτοι 174,
 ἀλλοδαπῆς 201, δὲν ἐπροστατεύοντο
 αἱ ἀλλοδαπαὶ καὶ αἱ ἀπηγορευμέναι 201.
 Συμβιβασμός 494.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ

Συμβολα. Πότε κύρια 175, ἀπὸ συμβόλων
δίκαι 376.
Συμμάχων φόροι 494.
Συμμορία. Μετοχή στρατηγοῦ 472. Ἐν γένει
497.
Συμπόσια 574 - 7.
Συνηγόροι 335, 432, ἐὰν λάβῃ χρήματα 299,
507, ἐὰν ἐταιρίζηται 310, περιορισμοὶ
408. Ἴδε σύνδικος καὶ ρήτορες
Σύνδικοι. Βουλῆς πρὸς προστασίαν ἀρχαίων
νόμων 432, λογιστῶν 507.
Συνουκία 595.
Συντηρητικὴ προσωπικὴ κράτησις 373.
Συντελεῖς 497.
Συνυποσχετικὸν διαιτησίας 178.
Στίγματα. Ποινὴ 233.
Στραγάλη. Ποινὴ 233.
Στρατηγός. Ἐκλογή 407, χειροτονοῦνται
472, 474, ἐπιχειροτονία αὐτῶν 473,
προσόντα 474 - 5, δικαιώματα, ὑπο-
χρεώσεις 476 - 476α.
Στρατιωτικαὶ δαπάναι 498, ταμίαι 506.
Στεφάνωσις 581 - 584.
Στρατιωτικὴ ὑπηρεσία. Προσόντα, ὑποχρεώ-
σεις, ἀνίκωνται 480 - 486, ἀπαλλαγὰί
487, ποιναί, βραβεῖα 488, ἀστρατεύ-
των κλπ. 489 - 491.
Σταθμὰ 79.
Σχέδιον πόλεως 595.
Σχολεῖα 120, 566.
Σωφρονισταὶ 526.

Ταμίαι. Τίνες, προσόντα, διάρκεια ὑπηρεσίας
506.
Τάξεις. Προσώπων διαίρεσις 385.
Ταξίαρχοι 477.
Τάφος. Ἴδε νεκροί.
Τάφρος 160, 162
Τειχοποιοὶ 526.
Τέλη 495.
Τελῶναι 494, 507.
Τελωνιακοὶ φόροι 494.
Τεσσαράκοντα 374, 433.
Τέχναι διπλαῖ 12, 530, ἀφαίρεσις 199.
Τέκνων ὑποχρεώσεις 114 - 117, ἐξαίρεσις
118 - 9, διδασκαλία, κολυμβητικὴ 120.
Τιμήματα 496.
Τιμητὸς ἀγών. Ἴδε Ἀγών.
Τόκος 192 - 3.
Τοιχορῦχος. Ποινὴ 283.

Τουρισμός 596.
Τράπεζαι. Συγκέντρωσις νομισματικῆς συν-
αλλαγῆς 498α.
Τραῦμα. Ἐκ προνοίας 272 - 273.
Τριακάδες 385.
Τριακονταέριος 457.
Τριηραρχία. Εἰσφορά 497.
Τριήρεις 435, 438.
Τριττός 385.
Τροχός. Ποινὴ 233.
Τύμβου περιορισμοὶ 161 - 2, χρήσις 170.
Τυραννία 241 - 3, 532, 533.

Υβρις. Ἴδε ἐξύβρισις.
Υπαλλήλων δικαιώματα - ὑποχρεώσεις 527 -
530, 534, ἀπαλλαγὰί ὑπηρεσιῶν 531.
Υδρευσις 158 - 160.
Υιοθεσία. Τίς δύναται νὰ υἱοθετήσῃ 110 -
111, ὁ υἱοθετηθεὶς πότε δύναται νὰ
ἀπανέσθῃ εἰς τὴν φυσικὴν τοῦ οἰκογέ-
νειαν 112, πότε κληρονομοῦν οἱ θετοὶ
υἱοὶ 113, κληρονομία θετοῦ, ὅταν συν-
τρέχει καὶ γνήσιος 134, πότε κληρονο-
μοῦν ἀπὸγονομένων γνησίων 138, πότε
διαθετοῦν 139.
Υπερημερία. Ἀποτέλεσμα 183.
Υπερώον 595.
Υπέρβηαι διπλαῖ 530.
Υποτακτατεῖς. Σίτησις 443.
Υποθήκη 171, περιορισμοὶ 172.
Υπωμοσία 22, 376, νόμου 417.

Φάσις 212 - 216, 295 - 297, 317, ἐνδικον
μέσον 321.
Φήμη. Διαφέρει συκοφαντίας 406.
Φιλόσοφοι 568 - 569.
Φόνος. Ἐκ προνοίας 256 - 257, ἀνθρωποκτό-
νου 258, τίς μηνύει φονέα 260, τίς συλ-
λαμβάνει τὸν φονέα 259, ἀνδροληψία
261, ποιναὶ φονέως 257, 263, 264, 265,
ἄμυνα 262, ἀκούσιος φόνος 266, σύλ-
ληψις ἀκούσιου φονέως 267, ὁ ἀκούσιος
φονεὺς ἐξορίζεται 268, πότε καὶ πῶς
ἐπιστρέφει οὗτος ἐξ ἐξορίας 269, αἵδε-
σις 270, ἐὰν ὁ ἀκούσιος φονεὺς διαπρά-
ξῃ καὶ ἐκούσιον πῶς δικάζεται 271,
κάθαρσις φονέως 269.
Φόροι. Διάφοροι 498α, 494, δημοσίων γαιῶν
494, ιδιωτικῶν κτημάτων, ἐμπόρων,
βιομηχάνων, ἐγκύκλιοι, διαπύλιος 494.
497.

Φρατρία 385. Εἰσαγωγή τέκνου 38, 39.
 Φρέαρ 158, 159, 160, 163.
 Φρεαττύος. Δικαστήριον 319.
 Φυγή. Ποινή 233. Ἴδε καὶ ἐξορία.
 Φύλαρχος 479.
 Φύλακες. Ἐπίσκοποι. 526.
 Φυλή 381, ἐξ αὐτῆς οἱ βουλευταὶ 426 - 428,
 456, πόσαι 385.
 Φυλοβασιλεῖς 462.
 Χαμαιτυπεῖα 48, 304.
 Χειροτονηταί. Ἐκλογαὶ ἀρχόντων 382 - 384.
 Χῆραι. Ὁ Ἄρχων ἐπιμελεῖται τὰς φασκούσας
 κύειν 127, κάκωσις 275α.
 Χηρωσταὶ 129.
 Χορηγία. Εἰσφορὰ 497.

Χορηγὸς 457, τραγωδοῖς, κωμωδοῖς 456.
 Χορός. Τραγικὸς 552, περιορισμοὶ 553 - 556.
 Λύληται 552.
 Χρῆσις 170.
 Χρόνος 81, 426.
 Χῦτρα. Ἄγων 559.
 Ψευδὴς καταμήνυσις 292 - 293.
 Ψευδομαρτυρία 311, 356, ἀποτέλεσμα 357
 Ψήφισμα. Δύναμις 31, ἐπέτειον 32, ἀπρο-
 βούλευτον 33, 401, ψευδὲς 34, ἀφά-
 ρεσις πινακίου 35.
 Ψηφοφορία. Ἀποφάσεως, καδδίσκοι 360 -
 361, διπλοψηφία 384, ἐν ἐκκλησίᾳ 406.
 Ὠδεῖον. Δικαστήριον 374.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

